

**FEMİNİST KURAM ÇERÇEVESİNDE
MAGAZİN DERGİLERİNDE KADININ SUNUMU**

Selma BAYRAKTAR ARBERKLİ

DOKTORA TEZİ

Basın – Yayın Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Halil İbrahim GÜRCAN

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran, 2011

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Selma BAYRAKTAR ARBERKLİ'nin, "Feminist Kuram Çerçevesinde Magazin Dergilerinde Kadının Sunumu" başlıklı tezi 16 Haziran 2011 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Basın ve Yayın Anabilim Dalında Doktora tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı) : Prof.Dr.H.İbrahim GÜRCAN

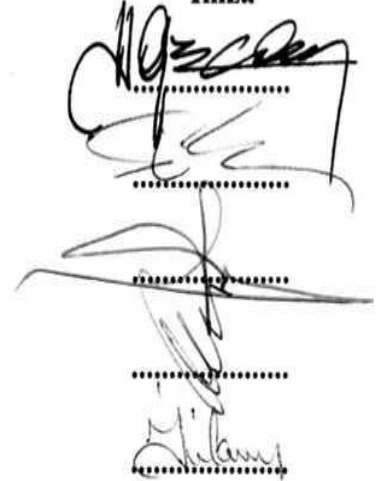
Üye : Prof.Dr.Erkan YÜKSEL

Üye : Prof.Dr.Suat GEZGİN

Üye : Doç.Dr.Emine DEMİRAY

Üye : Doç.Dr.İncilay CANGÖZ

İmza

Prof.Dr. Ramazan GÜZELAN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doktora Tez Özü

FEMİNİST KURAM ÇERÇEVESİNDE MAGAZİN DERGİLERİNDE KADININ SUNUMU

Selma BAYRAKTAR ARBERKLİ

Basın – Yayın Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 2011

Danışman: Prof. Dr. Halil İbrahim GÜRCAN

Kitle iletişim araçlarının kurguya dayalı, basmakalıp ve çarpıtılmış olarak dar bakış açısıyla sunduğu ve yeniden üreterek tekrar tekrar sunduğu gerçeklik, toplum tarafından yavaş yavaş kanıksanmakta ve normalleşmektedir. Bu gerçekliği yeniden üreterek kanıksatan kitle iletişim araçlarından biri de, magazin dergileridir. Magazin dergilerinin kadınları nasıl sunduğu, hangi kadın imgesini kanıksatmaya çalıştığı ve Türkiye’deki feminist hareketlerin, magazin dergilerindeki kadının sunumunu nasıl etkilediği, bu çalışmanın problemidir. Bu amaçla, feminist kuram çerçevesinde magazin dergilerinde kadının nasıl sunulduğu araştırılmıştır. Cumhuriyet döneminde Türkçe yayınlanan tüm magazin dergileri çalışmanın evreni olarak belirlenmiş ve çalışma evreni içinde yer alan dergiler; kendi içinde benzeşikliğine, yayın tarihlerine, hükümetlerin dış ilişkilerle ilgili tercihlerine ve kadın hareketlerindeki kırılma noktalarına göre alt çalışma evrenlerine ayrılmıştır. Alt çalışma evreninde yer alan dergilerden, sistematik rassal örneklem yöntemiyle örneklem seçilmiştir. Örneklem olarak belirlenen 45 derginin 186 sayısı incelenmiştir. Genel tarama modelindeki çalışmada, araştırma sorularına yanıt vermek üzere, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Magazin dergilerinde kadın sunumunun, feminist hareketlerden çok sosyal ve siyasal gelişmelerden etkilendiği görülmüştür. Kadınların medyada görev almaya ve hatta genel yayın yönetmeni düzeyinde çalışmaya başlamasının, dergilerde sunulan kadın profilinde değişiklik yarattığı gözlenmiştir. Kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar kullanılmaya devam etmiş, ancak kadınların cinsel obje olarak kullanımı azalmış, yazılarda yer verilen kadınların yaş ortalamaları yükselmiş ve politikacı, işveren kadınlarla ilgili yazılar yayınlanmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Feminist Kuram, Magazin Dergileri, Kadın Sunumu

Abstract

THE PRESENTATION OF THE WOMEN IN THE MAGAZINE JOURNALS WITHIN THE FRAME OF FEMINIST THEORY

Selma BAYRAKTAR ARBERKLİ

Graduate Department of journalism

Anadolu University Social Sciences Institute, March 2011

Advisor: Prof. Dr. Halil İbrahim GÜRCAN

The reality which is presented and constantly reproduced by the mass media in a fictional, stereotyped and distorted manner is being widely accepted by the greater society and thus becoming the normal. One of the mass media instruments which makes this reproduced reality accepted is the magazine journals. The main problematic of this study are i) how the magazine journals present the women; ii) which woman image they are trying to impose; and iii) how the feminist movement in Turkey affect the presentation of women in the magazine journals. Hence, the way the women are presented in the magazine journals has been studied within the frame of feminist theory. All the magazine journals published in the post-Republic era has been taken as the scope of the study and these journals within the scope has been sub-categorized according to i) similarities to each other; ii) publication periods; iii) the preferences of the Governments regarding the international relations; and iv) the turning points in the feminist movements. Samples from this sub-categorized scope have been selected by the method of Systematic Randomized Sampling. 186 issues of 45 sample journals have been studied. In this study which is in the model of general screening, the method of content analysis has been used in order to answer the questions in the study.

It has been observed that the presentation of the women in the magazine journals has been affected by social and political developments rather than the feminist movements. It has been also observed that the participation of the women in the media at the managerial levels, even at the directoral levels, have shifted the image of the women presented in the journals. The adjectives emphasizing the sexuality of the woman have been still used, but on the other hand, the presentation of women as the sexual ikons have been declined, the average age of women mentioned in the columns have been raised, and columns about woman-politicians and businesswomen have begun to be published.

Keywords: Feminist Theory, Magazine Journals, Presentation of Women

Özgeçmiş

Selma BAYRAKTAR ARBERKLİ

Basın-Yayın Anabilim Dalı
Doktora

Eğitim

Y.Ls.	2001	Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basın-Yayın Anabilim dalı
Ls.	1984	Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi Sinema-TV Bölümü
Lise	1980	Eskişehir Süleyman Çakır Kız Lisesi, Fen-Matematik Bölümü

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri/ yılı: 21 Mayıs 1963/Eskişehir Cinsiyet: Kadın Yabancı dil: İngilizce

Tablolar Listesi

Tablo	Sayfa
Dergiler Arası Karşılaştırma	
1934-1949 Dönemine İlişkin Bulgular	148
Tablo 1 Dergilerdeki Yazı Türleri	151
Tablo 2 Dergilerdeki Yazıların Konusu	152
Tablo 3 Dergilerde Yazıları Hazırlayanların Cinsiyeti	153
Tablo 4 Yazıda Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	153
Tablo 5 Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	154
Tablo 6 Dergilerde Yer Alan Görsel Malzemeler	155
Tablo 7 Her Yazı İçin Kullanılan Fotoğraf Sayısı	156
Tablo 8 Birinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	157
Tablo 9 İkinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	157
Tablo 10 Üçüncü Fotoğrafın Çekim Ölçeği	158
Tablo 11 Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	159
Tablo 12 İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	160
Tablo 13 Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	161
Tablo 14 Görsel-İçerik Uyumu	162
Tablo 15 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Uyrugu	163
Tablo 16 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyrugu	164
Tablo 17 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyrugu	164
Tablo 18 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	165
Tablo 19 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	166
Tablo 20 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	167
Tablo 21 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	167
Tablo 22 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	168
Tablo 23 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	169
Tablo 24 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	170
Tablo 25 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	171
Tablo 26 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği	172
Tablo 27 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunumu	172
Tablo 28 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunumu	173
Tablo 29 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunumu	174
Tablo 30 Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	174
Tablo 31 Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	175
Tablo 32 Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	176
Tablo 33 Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Kıyafeti	176
Tablo 34 Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	177
Tablo 35 Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	178
Tablo 36 Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti	178
Tablo 37 Yazıda Görüş Bildiren Kişi Var mı?	179
Tablo 38 Görüş Bildiren Kişi Sayısı	180
Tablo 39 Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	180
Tablo 40 Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	181
Tablo 41 Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	181

Tablo		Sayfa
Tablo 42	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Sıfatı	182
Tablo 43	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Sıfatı	183
Tablo 44	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Sıfatı	183
Tablo 45	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	184
Tablo 46	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	185
Tablo 47	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	185
Tablo 48	Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	187
Tablo 49	İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	188
Tablo 50	Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	188
1950-1979 Dönemine İlişkin Bulgular		189
Tablo 51	Dergilerdeki Yazı Türleri	198
Tablo 52	Dergilerdeki Yazıların Konusu	199
Tablo 53	Dergilerde Yazıları Hazırlayanların Cinsiyeti	200
Tablo 54	Yazıda Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	201
Tablo 55	Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	202
Tablo 56	Dergilerde Yer Alan Görsel Malzemeler	203
Tablo 57	Her Yazı İçin Kullanılan Fotoğraf Sayısı	204
Tablo 58	Birinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	205
Tablo 59	İkinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	206
Tablo 60	Üçüncü Fotoğrafın Çekim Ölçeği	207
Tablo 61	Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	208
Tablo 62	İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	210
Tablo 63	Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	212
Tablo 64	Görsel-İçerik Uyumu	214
Tablo 65	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Uyuşuğu	215
Tablo 66	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyuşuğu	216
Tablo 67	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyuşuğu	217
Tablo 68	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	218
Tablo 69	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	219
Tablo 70	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	220
Tablo 71	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	221
Tablo 72	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	222
Tablo 73	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	223
Tablo 74	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	224
Tablo 75	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	225
Tablo 76	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği	226
Tablo 77	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunumu	227
Tablo 78	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunumu	228
Tablo 79	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunumu	229
Tablo 80	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	230
Tablo 81	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	231
Tablo 82	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	232
Tablo 83	Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Kıyafeti	233
Tablo 84	Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	234
Tablo 85	Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	235
Tablo 86	Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti	236

Tablo		Sayfa
Tablo 87	Yazıda Görüş Bildiren Kişi Var mı?	237
Tablo 88	Görüş Bildiren Kişi Sayısı	238
Tablo 89	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	239
Tablo 90	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	240
Tablo 91	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	240
Tablo 92	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Sıfatı	241
Tablo 93	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Sıfatı.....	242
Tablo 94	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Sıfatı	243
Tablo 95	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	244
Tablo 96	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	245
Tablo 97	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	245
Tablo 98	Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	246
Tablo 99	İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	247
Tablo 100	Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	247
1980-1989	Dönemine İlişkin Bulgular	248
Tablo 101	Dergilerdeki Yazı Türleri	252
Tablo 102	Dergilerdeki Yazıların Konusu	253
Tablo 103	Dergilerde Yazıları Hazırlayanların Cinsiyeti	254
Tablo 104	Yazıda Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	255
Tablo 105	Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	256
Tablo 106	Dergilerde Yer Alan Görsel Malzemeler	257
Tablo 107	Her Yazı İçin Kullanılan Fotoğraf Sayısı	258
Tablo 108	Birinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	259
Tablo 109	İkinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği.....	260
Tablo 110	Üçüncü Fotoğrafın Çekim Ölçeği	261
Tablo 111	Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	262
Tablo 112	İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	263
Tablo 113	Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	264
Tablo 114	Görsel-İçerik Uyumu	265
Tablo 115	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Uyuşu	266
Tablo 116	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyuşu	267
Tablo 117	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyuşu	268
Tablo 118	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	269
Tablo 119	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	269
Tablo 120	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	270
Tablo 121	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	270
Tablo 122	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	271
Tablo 123	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	272
Tablo 124	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	273
Tablo 125	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	274
Tablo 126	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği	275
Tablo 127	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunumu	275
Tablo 128	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunumu	276
Tablo 129	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunumu	277
Tablo 130	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	277
Tablo 131	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	277

Tablo		Sayfa
Tablo 131	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	278
Tablo 132	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	279
Tablo 133	Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Kıyafeti	279
Tablo 134	Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	280
Tablo 135	Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	281
Tablo 136	Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti	282
Tablo 137	Yazıda Görüş Bildiren Kişi Var mı?	283
Tablo 138	Görüş Bildiren Kişi Sayısı	283
Tablo 139	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	284
Tablo 140	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	285
Tablo 141	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	285
Tablo 142	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Sıfatı	286
Tablo 143	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Sıfatı	287
Tablo 144	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Sıfatı	287
Tablo 145	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	288
Tablo 146	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	289
Tablo 147	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	289
Tablo 148	Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	290
Tablo 149	İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	291
Tablo 150	Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	291
1990-2005	Dönemine İlişkin Bulgular	292
Tablo 151	Dergilerdeki Yazı Türleri	298
Tablo 152	Dergilerdeki Yazıların Konusu	300
Tablo 153	Dergilerde Yazıları Hazırlayanların Cinsiyeti	301
Tablo 154	Yazıda Adı Geçen Kişilerin Cinsiyeti	302
Tablo 155	Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	303
Tablo 156	Dergilerde Yer Alan Görsel Malzemeler	304
Tablo 157	Her Yazı İçin Kullanılan Fotoğraf Sayısı	305
Tablo 158	Birinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	306
Tablo 159	İkinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	307
Tablo 160	Üçüncü Fotoğrafın Çekim Ölçeği	308
Tablo 161	Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	309
Tablo 162	İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	311
Tablo 163	Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	313
Tablo 164	Görsel-İçerik Uyumu	314
Tablo 165	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Uyuşuğu	315
Tablo 166	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyuşuğu	316
Tablo 167	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyuşuğu	317
Tablo 168	Yazılarda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	318
Tablo 169	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	319
Tablo 170	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	320
Tablo 171	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	321
Tablo 172	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	322
Tablo 173	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	323
Tablo 174	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	324
Tablo 175	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	326

Tablo		Sayfa
Tablo 176	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği	327
Tablo 177	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunumu	328
Tablo 178	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunumu	329
Tablo 179	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunumu	330
Tablo 180	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	331
Tablo 181	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	332
Tablo 182	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	333
Tablo 183	Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Kıyafeti	334
Tablo 184	Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	335
Tablo 185	Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	336
Tablo 186	Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti	337
Tablo 187	Yazıda Görüş Bildiren Kişi Var mı?	338
Tablo 188	Görüş Bildiren Kişi Sayısı	339
Tablo 189	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	340
Tablo 190	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	341
Tablo 191	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	342
Tablo 192	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Sıfatı	343
Tablo 193	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Sıfatı	344
Tablo 194	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Sıfatı	345
Tablo 195	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	346
Tablo 196	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	347
Tablo 197	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	348
Tablo 198	Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	349
Tablo 199	İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	350
Tablo 200	Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği.....	351
Dönemler Arası Karşılaştırma		352
Tablo 201	Dergilerdeki Yazı Türleri	352
Tablo 202	Dergilerdeki Yazıların Konusu	354
Tablo 203	Dergilerde Yazıları Hazırlayanların Cinsiyeti	356
Tablo 204	Yazıda Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	356
Tablo 205	Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	357
Tablo 206	Dergilerde Yer Alan Görsel Malzemeler	358
Tablo 207	Her Yazı İçin Kullanılan Fotoğraf Sayısı	359
Tablo 208	Birinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	360
Tablo 209	İkinci Fotoğrafın Çekim Ölçeği	360
Tablo 210	Üçüncü Fotoğrafın Çekim Ölçeği	361
Tablo 211	Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	362
Tablo 212	İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	363
Tablo 213	Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	364
Tablo 214	Görsel-İçerik Uyumu	366
Tablo 215	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Uyuşuğu	367
Tablo 216	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyuşuğu	368
Tablo 217	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyuşuğu	368
Tablo 218	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	369
Tablo 219	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	370
Tablo 220	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	370

Tablo		Sayfa
Tablo 221	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	371
Tablo 222	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	372
Tablo 223	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	373
Tablo 224	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	374
Tablo 225	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	375
Tablo 226	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği	376
Tablo 227	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunumu	377
Tablo 228	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunumu	378
Tablo 229	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunumu	379
Tablo 230	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	379
Tablo 231	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	380
Tablo 232	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	381
Tablo 233	Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Kıyafeti	382
Tablo 234	Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	382
Tablo 235	Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	383
Tablo 236	Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti	384
Tablo 237	Yazıda Görüş Bildiren Kişi Var mı	385
Tablo 238	Görüş Bildiren Kişi Sayısı	385
Tablo 239	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	386
Tablo 240	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	387
Tablo 241	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	387
Tablo 242	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Sıfatı	388
Tablo 243	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Sıfatı	389
Tablo 244	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Sıfatı	389
Tablo 245	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	391
Tablo 246	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	392
Tablo 247	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	393
Tablo 248	Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	394
Tablo 249	İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	395
Tablo 250	Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüş Bildirdiği	396

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Jüri ve Enstitü Onayı.....	ii
Öz.....	iii
Abstract.....	iv
Özgeçmiş	v
Tablolar Listesi	vi
1. Giriş..	1
1.1.Problem	3
1.1.1.Feminizm ve Feminist Eleştirel Kuram	4
1.1.1.1. Feminist Hareketleri Oluşturan Koşullar ve Feminist Hareketler	6
1.1.1.2. Feminist Eleştirel Kuram ve Farklı Yaklaşımlar	22
1.1.1.2.1. Liberal Feminizm	24
1.1.1.2.2. Radikal Feminizm	26
1.1.1.2.3. Marksist Feminizm	28
1.1.1.2.4. Sosyalist Feminizm	30
1.1.1.2.5. Postmodernist Feminizm	31
1.1.1.2.6. İslami Feminizm	34
1.1.1.2.7. Küçük Feminist Akımlar	37
1.1.2. Türkiye’deki Feminist Hareketler	42
1.1.2.1.Cumhuriyet Öncesi Dönem	43
1.1.2.1.1. Tanzimat Dönemi	44
1.1.2.1.2. II. Meşrutiyet Dönemi	49
1.1.2.1.3. I. Dünya Savaşı Yılları	55
1.1.2.1.4. Kurtuluş Savaşı Yılları	57
1.1.2.2. 1923-1949 Dönemi	59
1.1.2.3. 1950-1979 Dönemi	70
1.1.2.4. 1980-1989 Dönemi	72

1.1.2.5. 1990 – 2005 Dönemi	81
1.1.3. Türkiye’de Magazin Dergiciliği	97
1.1.3.1. 1923 – 1949 Dönemi	100
1.1.3.2. 1950 – 1979 Dönemi	102
1.1.3.3. 1980 – 1989 Dönemi	107
1.1.3.4. 1990 – 2005 Dönemi	109
1.2. Amaç	129
1.3. Önem	130
1.4. Varsayımlar	130
1.5. Sınırlılıklar	131
1.6. Tanımlar	132
2. Yöntem	135
2.1. Araştırma Modeli ve Yöntemi	135
2.2. Evren ve Örneklem	141
2.3. Alıştırma ve Pilot Güvenirlik Testi	144
2.4. Verilerin İşlenmesi Çözümü ve Yorumlanması	146
3. Bulgular ve Yorumlar	148
3.1. Dergiler Arası Karşılaştırma	148
3.1.1. 1934-1949 Dönemine İlişkin Bulgular.....	148
3.1.2. 1950-1979 Dönemine İlişkin Bulgular.....	189
3.1.3. 1980-1989 Dönemine İlişkin Bulgular	248
3.1.4. 1990-2005 Dönemine İlişkin Bulgular	292
3.2. Dönemler Arası Karşılaştırma	352
3.2.1. Magazin Dergilerinin İçerik ve Sunum Özelliklerine Göre	352
3.2.2. Magazin Dergilerinde Kullanılan Görsel Malzemelere Göre	358
3.2.3. Magazin Dergilerinde Kadının Sunumuna Göre	367

3.2.4. Magazin Dergilerinde Yazıda Görüşü Alınan Kişilerin Özelliklerine Göre	384
4. Sonuç ve Öneriler	397
4.1. Sonuç	397
4.1.1. Magazin Dergilerinin İçerik ve Sunum özelliklerine Göre	397
4.1.2. Magazin Dergilerinde kullanılan Görsel Malzemelere Göre	399
4.1.3. Magazin Dergilerinde Kadının Sunumuna Göre	402
4.1.4. Magazin Dergilerinde Görüşü Alınan Kişilerin Özelliklerine Göre	409
4.2. Öneriler	413
Ekler	416
Kaynakça	446

1.Giriş

Cinsiyeti, dişil ve eril iki cins oluşturmaktadır. Toplumsal yaşamda dişilerin duygusal, zayıf, bağımlı ve pasif niteliklere sahip olduğu kabul edilmektedir. Eriller ise tam aksine cesur, güçlü, saldırgan ve bağımsız olarak nitelenirler. Cinsler arasındaki bu nitelemelerin, kültürel kökenli mi yoksa biyolojik farklılıklarından mı kaynaklandığı ise yıllardır tartışılmaktadır¹. Doğalcı ve biyolojik yaklaşım, cinsler için bu niteliklerin geçerli olduğunu kabul eder. Çünkü dişiller ve eriller farklı kromozomlara, hormonlara, biyolojik özelliklere sahiptir. Bunun doğal sonucu olarak da farklı biyolojik ve genetik özellikler sergilemektedirler. Bir cins, karşı cinsin varlığının ve karşı cinse nasıl davranması gerektiğinin bilincine vardığında da, ortaya ahlak çıkmaktadır². İnsan ahlakını şekillendiren de içinde yaşanan dinsel ve kültürel sistemlerdir. Toplumlarda karşı cins yani “ötekiler” olarak görülenler ise hep kadınlar olmuştur. Toplumların kadınlara yüklediği kültürel kodlar da topluluğun birliğini, şerefini, ahlakını korumaktır. Sosyal ve kültürel yetiştirmeci yaklaşıma göre, insan davranışlarını yaşadığı, büyüdüğü, yetiştirildiği sosyal ve kültürel çevre şekillendirmektedir. Simon de Beauvoir da “İkinci Seks” adlı kitabında, İnsanın kadın doğmadığına, kadın olduğuna vurgu yaparak, dikkati toplumsal kültüre çekmektedir³.

Toplumsal cinsiyetle ilgili farklı yaklaşımlar, farklı feminist akımları doğurmuş, Fransa ve Amerika’da başlayan feminist örgütlenmeler, zamanla diğer ülkeleri de etkilemiştir. Türkiye’deki kadın hareketi, Kemalist reformların önderliğinde gerçekleşen batılılaşma hareketinin bir uzantısı olmuştur. Ancak feminist hareket, Kemalist geleneği de aşarak, köktenci bir değişimden yana tavır almıştır⁴. Türkiye’de kadın hareketi, popüler kültürün bir parçası olmuş, devletin liberal kanadı tarafından kendi saflarına çekilmeye çalışılmıştır. Böylece liberal kanat, hem kendi gücünü arttıracak, hem de kadın hareketini kendi kontrolleri altında tutmuş olacaktır.

¹ Suğur, S. (2006a). Toplumsal Cinsiyet. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay.Haz.: Gürsel Yaktıl Oğuz) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi A.Ö.F.,s.3-4.

² Yuval-Davis, N. (2003). *Cinsiyet ve Millet*. İstanbul: İletişim, s.97.

³ Doldaş, D. (1995). Batıdaki Feminist Kuramlar ve 1980 Sonrası Türk Feminizmi. *Türkiye’de Kadın Olgusu*, (Yay.Haz.: Necla Arat, 2.basım), İstanbul: Say, s.52.

⁴ Arat, Y. (1995). 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Hareketi: Liberal Kemalizm’in Radikal Uzantısı. *Türkiye’de Kadın Olgusu*. (Yay.Haz.: Necla Arat, 2.basım), İstanbul: Say, s.76.

Kadın haklarının, 1960'lı yıllarda artan bir yoğunlukta sorgulanmaya başlaması Türkiye'deki feminist hareketleri etkilese de⁵, Türkiye'de kadın hareketinin oluşumu 1980'li yıllarda gerçekleşir. 1980 askeri darbesi, bir baskı dönemi yarattığı kadar bir boşluk da oluşturmuştur⁶. Sağ-sol siyasal güçlerin susturulması, siyasal yaşamda yeni parametrelerin oluşumunu olası kılmıştır. Kadınlar da, kadın olmanın getirdiği sorunları gündeme getiren bir kadın hareketi oluşturmuştur. Devletten bağımsız, kendiliğinden oluşan harekete, yazarlar, sanatçılar, gazeteciler, iş sahibi, eğitim görmüş, orta sınıf ve kentli kadınlar önderlik etmiştir. Bir grup meslek sahibi kadın, erkek düşmanlığı, sapıklık ya da küfür olarak algılanan feminizmin ne olduğunu anlatmak amacıyla, 1983 yılında, haftalık Somut dergisinde feminist bir sayfa çıkartmıştır. Bu sayfa, kadınların seslerini duyurabilmek için, yayın organlarını kullanmaya başladıklarının da göstergesi olmuştur.

İletişim teknolojisindeki hızlı gelişmeler, sesli ve görsel medyanın yaygınlaşması, kadın ve medya çalışmalarının artmasını da beraberinde getirmiştir⁷. Medyada yayınlanan batı taklidi programlar, reality showlar, hatta haberler, medyanın kadını konumlandırışını ve kadınlara verdiği mesajların sorgulanmasını da gerekli kılmıştır. Bu çalışmanın problemi de, Türkiye'deki feminist hareketlerin magazin dergilerindeki kadın sunumunu nasıl etkilediğidir.

Magazin dergilerinde kadının sunumunu belirlemek amacıyla, kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma sorularıyla, magazin dergilerinin kadını nasıl konumlandığı ve feminist hareketlerin bu konumlandırmayı ne ölçüde etkilediği belirlenmiştir. Magazin dergilerinin kadın ideolojisini gösteren araştırma sonuçları, kadın hareketinin medya politikasını belirlemesinde yol gösterici olacaktır. Medyada oluşturulacak başarılı, tuttuğunu koparan kadın imgesi, kadınların parti meclislerinde ve hükümette daha aktif görev alabilmelerinin de yolunu açabilecektir. Öncelikle yapılması gereken, medyanın yarattığı kadın imgesini saptamak ve bu imgeyi kadınlar lehine düzeltmek ya da pekiştirmektir.

⁵ Aziz, A. (2006). Türkiye'de Kadın ve Medya Çalışmaları. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. (Yay.Haz.: Berrin Yanıkkaya), İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim fakültesi, s.11.

⁶ Arat, Y. (1995) s.76-81.

⁷ Aziz, A. (2006). s.11-12.

Çalışmanın evreni, magazin dergilerinin Türkçe yayınlanmaya başladığı 1934 yılından, çalışmanın yapılmasına karar verilen 2005 yılı Aralık ayına kadar yayınlanan magazin dergileridir. Dergiler, Milli kütüphane’de bulunan ve başlığı ya da alt başlığında ‘magazin dergisi’ ibaresi bulunan dergilerden seçilmiştir. Dergilerin yaygın dağıtımının yapılmasına ve ücret ödenerek alınan dergiler olmasına dikkat edilmiştir. Dergilerde yer alan ve farklı değerlendirme kriterleriyle incelenen reklamlarla ilanlar, çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

Çalışmanın dayandığı varsayımlardan biri, alt evrenlere ayrılarak seçilen örneklemelerin kendi içinde benzeşik olduğu ve evreni temsil niteliği taşıdığıdır. Kadın hareketlerinin yoğunlaştığı dönemlerle dergilerin kadın sunumları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu da, çalışmanın bir diğer varsayımdır. Çalışmada kullanılan bazı terimler, araştırmacının onlara yüklediği anlam çerçevesinde değerlendirilmelidir.

1.1. Problem

Evrimi üretim araçlarındaki gelişmelere bağlı olarak; Yabanıllık, Barbarlık ve Uygarlık olarak üç evrede değerlendiren Morgan’a göre, temel kurumlar ve yaşam sanatı, insanoğlunun yabanıllık döneminde başlamış ve çağlar boyunca önceki dönemlerin ardılları olarak biçimlenmiştir⁸. İnsanoğlunun ilk örgütlenmeleri de, cinsiyete dayalı olarak kadın ve erkek sınıfları olmuştur. Tarımın çapayla sürdürüldüğü Yabanıl dönemden, kaba güç gerektiren sabanla yapılan tarıma geçilmiş ve Barbarlık dönemiyle birlikte kadınlar, erkek egemenliğinin baskısı altına girmişlerdir. Avcı ve toplayıcı toplum yaşamında, biyolojik olarak güçlü olan erkek, avlanma, evin geçimini sağlama ve dış etkenlere karşı aileyi koruma görevini üstlenmiştir⁹. Bu görevin getirdiği savaşıma, güçlü olma ve hırs duygusu erkekleri etkinleştirirken, doğurganlık özelliği nedeniyle annelik içgüdüsüne sahip kadınların duygusal ve şefkatli olma özellikleri ise onları pasifleştirmiştir.

⁸ Kılıç, H. (1998). Kadının Batı Serüveni III. *Çözülüş Öncesi Toplumcu Kadın*. Ankara: Art, s.39-69.

⁹ Suğur, S. (2006a), s.3.

Karasabanın tarlaları sürmeye başladığı döneme koşut olarak, anaerkil örgütlenmeler yerini ataerkil örgütlenmeye bırakmış, cinsel özgürlükler evliliğe dönüşmüş, toplum sömüren ve sömürülenlere bölünmüş, baba ve sahip kavramı birbiriyle özdeşleşmiştir. Ana tarafından belirlenen soy zinciri, eski bir dinsel buyruğun çiğnenmesiyle kadını tek bir erkeğe bağlamış ve ataerkil soy zinciri başlamıştır. Artık yabanıl dönemin özgür ve onurlu kadını, erkeğin keyif ve çocuk doğurma aracı konumuna düşürülmüştür. Kadınlar, erkek egemenliğiyle birlikte evlere kapatılmış, yasal mirasçılar yetiştiren evcil köleler durumuna getirilmiştir. August Bebel, anaerkil sistemin, komünizmi ve herkesin eşitliğini getirdiğini vurgularken, ataerkil sistemin ise kişisel mülkiyeti, mirası ve kadının tutsaklığını getirdiğini söylemektedir¹⁰. Kadınların aleyhine olan bu gelişmeler, feminist düşüncenin doğuşunu da beraberinde getirmektedir. Magazin dergilerinde kadın imgesi sunumunu feminist eleştirel kuram çerçevesinde değerlendirmek ve problemi daha iyi ortaya koyabilmek için, öncelikle feminizm ve feminist hareketleri oluşturan koşullar hakkında bilgi edinilmesi yararlı olacaktır.

1.1.1.1. Feminizm ve feminist eleştirel kuram

Feminizmin kökeni, kadının eğitimi hakkını savunan Lady Mary Wortley Montagu ve Marquis de Condorcet gibi özgür düşünürlerin de içinde yer aldığı Aydınlanma dönemine dayanmaktadır¹¹. Kadınların, kendilerine karşı adaletsiz davranıldığı inancının arttığı 19. yüzyılda feminizm, organize bir hareket halinde, reform hareketi içinde yer almıştır. Feminizme adını veren kişi ise 1808 tarihinde toplumsal gelişmenin kadın haklarının genişletilmesiyle sağlanabileceğini söyleyen ütopyacı sosyalist Charles Fourier olmuştur.

Feminizmin farklı ekollerden pek çok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları; Feminizm, toplum içerisinde kadınların konumunun erkeklere oranla eşit olmadığını kabul ederek, bu durumu, fırsatlardan yararlanarak kadınların lehine değiştirme

¹⁰İmançer, D. Marksist Feminizm. <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1182>, [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat: 16:12:05].

¹¹ Feminizm. <http://www.forumover.com/feminizm-t33199.html?s=54022232b6e65fc565686449a05f66a4&>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat : 11:20].

çabasıdır¹². Feminizm, yalnız kadın haklarının savunucusu değil, kadınların mağduriyetini önleme, cinsiyetçiliğe dayanan tüm ataerkil iktidar sistemlerini sorgulama ve onlara karşı mücadele etmektir¹³. Feminizm, kadın erkek ayrımcılığına karşı çıkarak, cinsler arasında siyasal, ekonomik ve toplumsal eşitliği savunmak ve mücadele etmektir¹⁴. Robert Sözlüğü'nde verilen tanımıyla Feminizm, kadınların toplum içindeki rolünü ve haklarını genişletmeyi öngören bir doktrindir¹⁵. Tanımlar farklı olsa da, özde hepsi aynı kaygı ve istekte bulunmaktadır: Cinsiyetçi yaklaşımı reddetmek ve erkeklerle aynı sosyal, siyasal ve ekonomik haklara sahip olmak. Kadınların halen sürmekte olan bu taleplerinin savaşı ise 17. yüzyıla kadar dayanmaktadır.

İmançer, feminist hareketi tarihsel açıdan, I. Dünya Savaşı öncesi ve 1968 sonrası olarak iki döneme ayırmaktadır¹⁶. İlk feminist hareket eşit işe eşit ücret sloganıyla ortaya çıkmış ancak bu söylem yalnız ekonomik boyutuyla kalmamış, kültürel, sosyal ve siyasal boyutlar da kazanmıştır¹⁷. İkinci dalga feminist hareket ise sosyal, siyasal eşitlik talepleriyle başlamıştır. Feminist düşünürlerin, feminist düşünceyi bir bütün olarak çözümleyecek teoriyi geliştirememesi ve farklı düşünce akımlarının etkisiyle de farklı feminist yaklaşımlar geliştirilmiştir. Feministlerin asıl sorunsalı ise ataerkil toplumsal düzeni eleştirmek yani erkeğin kültürel hegemonyasını kırmaktır. Kadınları ataerkil toplumsal düzeni değiştirmeye iten koşullar ise tarihsel koşullara ve ülkelere göre değişiklik göstermektedir.

¹² (5 Şubat 2008). Feminizm ve Erkeği Sevmek. http://kadin.tr.net/index.php?option=com_content&task=view&id=59&temid=57, [Erişim tarihi: 11.02.2008 saat:15:59].

¹³ Pınar Selek, (t.y.). Kadınlar Güçleniyor mu Gerçekten? <http://www.canfrm.com/kadinin-penceresi-guzellik-bakim/7645-kadınlar-gucleniyor-mu-gerçekten.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat:11:29:52].

¹⁴ Feminizm nedir? http://www.dramaturji.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=204, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:28].

¹⁵ Michel, A. (1993). *Feminizm*. (Çev: Şirin Tekeli). İstanbul: İletişim, Presses Universitaires De France, s. 6.

¹⁶ İmançer, D. (2002). Feminizm ve Yeni Yönelimler. <http://felsefe.gen.tr/feminizm.asp>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:10].

¹⁷ Ulusoy, S. (t.y.). Kadının Mitosu: Feminizm <http://www.yaziya.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/> [Erişim tarihi: 11.02.2008, saat:15:57].

1.1.1.1. Feminist hareketleri oluşturan koşullar ve feminist hareketler

İlkel komünal toplumda, aile içi işbölümüyle hayvancılık ve tarım işleri birlikte yürütülmüştür¹⁸. Komünal toplumun çöküş nedeni ise üretim güçlerinin gelişimi ve bedensel işlerin azalması olmuştur. Madenlerin bulunması ve işlenmesiyle başlayan yeni dönemde, bitkisel üretime geçilmiş, hayvanlar evcilleştirilmiş ve işbölümü başlamıştır. Artık işlenen madenlerden yapılan araçlar tarımda kullanılmaya, yapılan çanak çömleklerde saklanan ürünler uzun süre korunabilmeye ve artı ürünler elde edilebilmeye başlanmıştır. Üretim araçlarının gelişimi, emeğin verimliliğini arttırmış, çalışan işgücü gereksinimini azaltmış ve üretimden ilk el çektirilenler de yaşlılarla kadınlar olmuştur.

Üretim ilişkilerindeki değişimler mülkiyette de geçerli olmuş ve bazı üretim araçları üzerinde özel mülkiyet belirlenmeye başlamıştır. Servetlerin artışı, aile içinde üretimde bulunan erkeği kadından daha önemli bir yere oturtmuştur. Kadınla erkeğin boşanması durumunda mallar paylaşılmış; Kadınların payına ev eşyaları düşerken, erkekler üretim araçlarını almıştır. Erkekler, ev hayvanlarının ve üretim aracı olarak kabul edilen kölelerin de sahibi olmuştur. Anaerkil miras düzeni de, çocukların mağdur olmaması adına, ataerkil miras düzenine göre ayarlanmış ve analık miras hukuku, yerini babalık miras hukukuna bırakmıştır. Üretimden el çektirilen kadın ise miras yoluyla babadan oğula geçen servetin sahibi olan erkeğe bağımlı duruma getirilmiştir.

Yerleşik düzene geçilmesi ve sanayi devrimiyle birlikte kadınlar, çalışma alanına katılsalar da, çocuklarla birlikte ucuz işgücü olarak kullanılmış ve anaerkil yönetimler dışında hep erkek egemen sistemlerde yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Politik düşüncenin doğuşu ve demokrasi geleneğinin gelişmesi de erkek egemenliğini devam ettirmiş, demokrasinin beşiği kabul edilen eski Yunanlılar da bile, kölelerle kadınları dışlayan bir demokrasi anlayışı benimsenmiştir¹⁹. Kadınlar, kamusal alandan dışlanmış, doğurma ve çocuğu besleme görevlerini yerine getirdiği özel alana hapsedilmiştir. 1789 Fransız devrimi ve Birleşik Devletler' deki cumhuriyet yönetiminde de kadınlar, siyaset alanı

¹⁸ Tayanç, F. ve Tayanç, T. (1981). *Dünyada ve Türkiye'de Tarih Boyunca Kadın*. Ankara: Tan, s.26-30.

¹⁹ Phillips, A. (1995). *Demokrasinin Cinsiyeti*. (Çev.: A.Türker). İstanbul: Metis, s.11.

dışında konumlandırılmıştır²⁰. Fransız ve Amerikan devrimleriyle kadınlara tanınan hak, yalnızca kolektif eylemlere katılma özgürlüğü olmuştur. Bu özgürlük sayesinde, bir olay çerçevesinde bir araya gelen kadınlar arasında, kendilerini toplumsal cinsiyetli bireyler olarak düşünme eğilimleri başlamıştır.

17. ve 18. yüzyıllar ise sanayiye dayalı kapitalist ekonomiye geçiş dönemidir²¹. Kapitalist ekonomiye geçiş dönemi olan bu yüzyıllarda da kadının eş ve anne olarak evine ait olduğu genel kabul görmüştür. Kadınlar özel alanda tecrit edilmekte, işyeriyle ev mekanı birbirinden ayrılmaktadır. Artık akılcılık kamusal alanla yani erkeklerle, akıl dışılık ve ahlak ise özel alanla yani kadınla özdeşleşmektedir. 1765-1769 yıllarında Blackstone tarafından yayınlanan *Commentaries on the Laws of England* (İngiltere Kanunları üzerine yorumlar) adlı yapıtla, kadının hiçbir yasal ve kamusal varoluşunun bulunmadığı görüşü yasal hale gelmiştir²². Evlilikle eşler bir kişi olarak kabul edilmiş ve evlenen kadınlar erkeğin kanatları altına girdiği için, söz sahibi olan yine erkek olmuştur. Doğal hakların tüm insanlar için geçerli olduğunu savunan düşünür John Locke bile, kadınların kocalarının koruyucu kolları arasında ve aileye ait olmaları düşüncesine inanmaktadır. Locke'un *Second Treaties of Government* (Hükümet Üzerine İkinci İnceleme) adlı erkek otoritesini öngören yapıtı ise Doğal Haklar Doktrininin ve Bağımsızlık Bildirisinin İncili olarak kabul edilmiştir. Locke'a ve liberal kuramcılara göre hayatları, servetleri ve mülklerinin korunması için toplumsal sözleşme yapan bireyler, hane halkının efendisi olan erkeklerdir.

İlk feminist pratiklerini gerçekleştiren bu kadınların zamanla ölmesi ve yüzyıl dönümünde gerçekleşen kopuşla, özel yaşam-kamusal yaşam ve sivil toplum-siyasal toplum ayrımları kesinleştirilmiş, kadınlar sivil toplumda bağımlı duruma düşürülmüştür. Fransız devriminde hazırlanan medeni kanuna, kadınların köleliğini kutsayan bir anıt değerlendirmeleri bile yapılmıştır. Yeni kanunla, bir yandan kız

²⁰ Fraisse, G. ve Perrot, M. (1993). Düzenler ve Özgürlükler. (Çev: A.Fethi) *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. Cilt:IV, (Yay.Haz.: G. Duby ve M. Perrot) İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.13-14.

²¹ Godineau, D. (1993). Özgürlüğün Kızları ve Devrimci Vatandaşlar. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. Cilt: IV. (yay. Haz.:G. Duby ve M. Perrot, Çev.: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.40-41.

²² Donovan, J. (2007). *Feminist Teori*. (Çev: A.Bora, M. Ağduk Gevrek, F. Sayılan, 4.basım), İstanbul: İletişim, s.19-23.

çocuklara erkeklerle eşit miras hakkı verilmiş, diğer yandan kadınlar, yalnızca baba ve kocalarının değil, ailelerinin de birer kölesi durumuna getirilmiştir. Devrimde başı çeken kadınlar, sonraları yerlerini silahlı ve örgütlü erkeklere bırakıp onların destekçisi durumuna düşerken, devrim sonrası kendileri adına herhangi bir hakka sahip olamamıştır²³.

Siyasal değişimleri de beraberinde getiren kapitalist dönemin sermayesi, Adam Smith ve Karl Marx'ın da vurguladığı gibi savaflara ve kolonilerin sömürülmesine dayanmaktadır. Daha fazla sömürgeye sahip olmak için, bitmeyen savaflar dönemi olmuştur bu yüzyıllar. Zenginlik bir kıtada toplanmış, köle ticareti Asya ve Afrikalı kadınların çok kötü duruma düşmelerine neden olmuştur. Köle kadınlar emeğinin yanı sıra, erkek sahibi istediğinde cinselliğini de sunmak zorunda kalmıştır. Köle kadınlar, fahişeliğin de başlangıcı sayılan bu koşullar altındayken, batılı kadınlar da çok iyi koşullar altında değildir. İnsanların değerinin yaptığı üretimle ölçüldüğü kapitalist sistemde, üretimden uzaklaştırılan batı toplumundaki kadınlar, erkekler tarafından hor görülmeye başlanmıştır. Drahoma sisteminin geçerli olduğu evlilik anlaşmaları nedeniyle, yeni kapitalistler, paralarını toprak yerine kadınlara yatırmaya başlamışlardır.

Küçük aile işletmelerinin de ortadan kalkmasıyla, cinslerarası rekabet artmış, birahane işleten, mum üreten kadınlar gibi tüm kadınların işleri ellerinden alınmıştır²⁴. Zaten ucuz emekle ve kadın işi olarak kabul edilen (Tekstil, ayakkabı, tütün, gıda v.b.) işlerde çalıştırılan kadınlar, evlendikten ve çocuk sahibi olduktan sonra işten ayrılmak durumunda kalmıştır²⁵. Eğer kocaları aileyi geçindiremezse yeniden çalışmaya başlayan kadınların dönem dönem yaşadıkları çalışma yaşamı nedeniyle, nitelikli işlerde çalışmaları da olası değildir. Zamanla orta sınıfların gelişmesiyle kadınların çalışma alanı, yalnızca ev işleriyle ve eğitim işleriyle sınırlandırılmıştır²⁶. Bu duruma başkaldırı ise önce egemen sınıflarda başlamıştır. Soylu ya da burjuva kesiminden olan kadınlar, rollerinin sınırlandırılmasını kabul etmeyerek, 17. yüzyılda “Mavi Çoraplılar” adı altında örgütlenmiştir.

²³ Godineau, D. (1993). s.24-30.

²⁴ Michel, A. (1993). s.40-41.

²⁵ Scott, J. W. (1993). Kadın İşçi. (Çev: A. Fethi). *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. Cilt:IV, (Yay.Haz.: G.Duby ve M.Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.375-378.

²⁶ Michel, A. (1993). s.42-44.

“Mavi Çoraplılar” adı altında örgütlenen okumuş kadınlar, siyasi mücadeleye başlamıştır. Bu mücadele, farklı ülkelerde farklı uygulamalarla gerçekleşmiştir. Örneğin; İsveç kraliçesi Christina, tahtından feragat etmiş, kendini kültürel çalışmalara adanmıştır. İngiltere’de, derebeyi kadınlar kendi küçük ordularıyla savaşa girmiş ve topraklarında yoksul evleri kurmuştur. Newcastle düşesi gibi eli kalem tutan kadınlar da erkekler kadar ünlü, mutlu ve özgür olabilmek adına, cinslerine reva görülen uygulamaları, yazdıkları broşürlerle protesto etmiştir. Sömürüye karşı aranan çözümlerden biri de vatanını terk etmek olmuştur.

Cinsiyetleri nedeniyle ezilen İngiliz ve Hollanda’lı kadınlardan bazılarının bulduğu çözüm yolu da Yeni Dünya’ya göç etmek olmuştur. 1776’da Bağımsızlık Bildirisi’nin imzalandığı Amerika’daki koloni yöneticileri, kadınların kendi adına mahkemede konuşabilmelerine, gazete çıkarmalarına, lokanta ya da okul çalıştırmalarına izin vermiştir. Yeni Amsterdam’a (New York) yerleşen Hollandalı kadınlar da, Kızılderililerle ticareti geliştirmiştir. Göçlerle artan koloni sayıları ise değişen uygulamaları da beraberinde getirmiştir. Koloni meclislerinde uygulanan liberal yaklaşımlar, giderek ataerkil yaklaşımlara sahne olmaya başlamıştır. 18. yüzyıl Amerika’sında kadınlar, siyasal yaşamda yer almamış ve tek kamusal onay alanları olan dini kullanarak toplanabilmişlerdir²⁷. Bu toplantılarında ilahiler söylerken, bir yandan da yurtseverlik davası adına yün eğirmişlerdir.

Amerikalı kadınlar, yabancı malları boykot etmekte ve yurtsever insanların Amerikan mallarını kullanmaları gerektiğini söylemektedir. Yabancı malların boykotu, Amerikalı kadınların din dışında toplu olarak yaptıkları tek başkaldırıdır. Bu başkaldırının yanı sıra kadınlar, orduya istihbarat sağlama, askeri birliklerde aşçılık, bulaşıkçılık, savaş bonoları satın alma ve savaşa giden erkeklerin aile çiftliklerinin bakımını sağlama gibi pek çok bireysel görevler de üstlenmişlerdir. Cumhuriyetin kuruluşunda kadınlara verilen bir başka sorumluluk da erdem ve ahlakın bekçiliğini yapmak olmuştur. En büyük düşman olan şeytana karşı erdemli ve ahlaklı evlatlar yetiştirerek, erkeklerin kamusal ve siyasal savaşına destek veriyor, kentin ruhunu kurtarıyorlardı. Amerikalı

²⁷ Godineau, D. (1993). s.22-30.

kadınlara göre iyi, erdemli evlatlar yetiştirmek vatan için yapılacak en olumlu davranıştır.

Kadınların dinsel ve ahlaki sorumlulukları, yardım örgütleri çerçevesinde gelişen ondokuzuncu yüzyıldaki feminist hareketlerinde ve siyasal eylemlerinde işlerine yaramıştır. Amerika'daki kadın hareketleri, köleliğe karşı hareketlerle birlikte yürütülmüş ve bu hareketlerle bütünleşmiştir. Amerikalı Margaret Fuller, kadınların kurtuluşunun ancak kadınların eseri olabileceğini söylemektedir²⁸. Fuller'in söylemi, feminist hareketlerin habercisi niteliğindedir. İngiltere'deki ilk feminist manifestoyu ise 1825 yılında William Thopson kaleme almıştır. İngiltere'de kadın haklarının savunucusu olan John Stuart Mill'in parlamentoya girebilmesi için, İngiliz kadınlar büyük çaba göstermiş ve bu amaçla kadın dernekleri bile kurmuşlardır. Josephine Butler ise kadınların işten atılmasıyla sonuçlanabilen zorunlu sağlık kontrolünün kaldırılması için 15 yıl uğraşmış ve 1880 yılında amacına ulaşabilmiştir. Avam Kamarası'nın yeni yasal düzenlemesiyle, herhangi bir cinsel hastalığının bulunması kadınların işten çıkarılma nedeni olamayacaktır.

Aynı dönemlerde İsveç ve Almanya'daki feministler ise kadınların aile içindeki durumlarının düzeltilmesiyle ilgilenmektedir. İsveç ve Alman feministler, siyasal haklar yerine, evlilik kurumunun değişmesi, evlilik dışı çocuk sahibi olabilme hakkı ve çocuklarının korunmasına yönelik sosyal yasaların çıkarılmasıyla ilgili taleplerde bulunmaktadır. Kısacası, doğal haklar geleneğinden gelen feminist kuramcılar, kadınların da erkeklerle aynı temel haklara sahip birer vatandaş olduklarını ileri sürmektedirler²⁹. Doğal haklar doktrinini kadınlara uyarlayan Elisabeth Cady Stanton, *Declaration of Sentiments*'i (Duygular Bildirisi) 19-20 Temmuz 1848 tarihinde yayınlar. 100 kadın ve erkek tarafından imzalanan deklarasyon, Bağımsızlık Bildirgesi üzerine de kelime kelime oturtulmuştur. 1870 yılında ise Paris komününde isyan çıkmış ve kadınlar sosyal yenileşme için direnişe kalkmıştır³⁰. Enternasyonel'in kadın bölümü, Marx'ın yakın dostu olan Elisabeth Dimitrieff'in önderliğinde Kadınlar Birliği'ni kurmuş, kadınların çalışmalarını örgütlü hale getirmeye çalışmışlardır. Çalışmalarını

²⁸ Michel, A. (1993). s.62-64.

²⁹ Donovan, J. (2007). s.23-24.

³⁰ Tanilli, S. (2006). *Ne Olursa Olsun Savaşıyorlar Kadın Sorununun Neresindeyiz?* İstanbul:Alkım, s.66-67.

kolaylaştırmak için kreşler açan kadınlar, laik bir eğitim sistemi ve ihmal edilen kız çocukları için yeni okullar açılması taleplerinde bulunmuştur. Komündeki kadınlara karşı davranışları eleştiren kadınlar, Versailles yönetimine “Demokrasi burada yenilecekse, demokratların kadınları ciddiye almamaları nedeniyle olacaktır” çağrısını iletmektedir. Siyasi partilerin, parlamentonun ve sendikaların cinsiyet ayrımcılığını kabul ettiği Almanya’da, 1891 yılında Sosyalist Parti, programına kadın ve erkeklerin haklar konusunda eşit olduğunu yazmış ve bir de “Eşitlik” adında gazete yayınlamaya başlamıştır.

Amerika ve Avrupa’daki kadın sorunu salt ahlaki boyutta kalmış, Fransa’da ise kadın sorunu siyasal bir niteliğe bürünmüştür³¹. 18. yüzyıl Fransa’sında her kadın belli bir dalda uzmanlaşmış ve Aydınlanma çağının yazarlarını himayeleri altına almaya başlamıştır³². Fransa’da feminist görüşler dile getiriliyor ve Bergerac’ta buğdayın vergilendirilmesine karşı ayaklanmalarda kadınlar başı çekiyorlardı. 1788 yılında Grenoble’da kadınlar, Fransa kralına, hiçbir kadının servetinin olmadığını ve kadınların eğitimlerinin de yetersiz olduğunu belirten bir dilekçe sunarlar. Dilekçede, kadınlara uygulanan sınırlamalara son verilmesi, oy hakkının tanınması ve kadınları ancak kadınların temsil edebileceği dile getirilmiştir. 18. yüzyılda kadınlar, anayasa ve hak bildirgelerinde yer alan ilkelerin cinsiyet sınırında tutulduğunun ayırdına varmışlar ve siyaset adamlarının erkeklerle kadınları eşit yurttaşlar olarak görmeyi reddeden tavırlarını algılamışlardır³³.

Devrimi destekleyen orta sınıftan kadınlar, ‘Devrim Dostları Klübü’nü kurmuş ve yalnızca kadınların girebildiği klüpler onu takip etmiştir³⁴. Olympe de Gouge, ‘Kadın Hakları Bildirisi’ni yayınlamakta ve kadınların giyotine gitme hakkı varsa, kürsüye çıkma hakkı da olmalıdır diyerek, ulusal mecliste kadın haklarını savunmaktadır. 5 Ekim 1789 sabahı ise küçük esnaf, çamaşırcı, balıkçı, gündelikçi, şarkıcı ve işsizlerden oluşan yaklaşık dört bin kadın, buğdaya uygulanan vergiyi bahane ederek Versailles

³¹ Sledziowski, E.G. (1993). Dönüm Noktası Olarak Fransız Devrimi (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. Cilt:IV, (Yay.Haz.: G. Duby ve M. Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.39-40.

³² Godineau, D. (1993). s.24.

³³ Michel, A. (1993). s.52.

³⁴ Michel, A. (1993)., s.48.

Sarayına yürümüş, onların yürüyüşüne, öğleden sonra ulusal muhafızlar katılmıştır³⁵. Ekim 1789'daki yürüyüşü, Mayıs 1793 ve 1795 ayaklanmaları izlemiştir.

Kadın hakları adına kağıt kaleme sarılan kadınlar, hak taleplerini dile getiren kitaplara imzalarını atmışlardır. 1790'da Amerika Massachusetts'de Judith Sargent Murrey, "On the equality of the sexes" (Cinsiyetler arasındaki eşitlik üzerine) adlı yapıtını yayımlamıştır. 1791'de Olympe de Gouges, Paris'te "Les Droits de la femme" (Kadın Hakları) adında bir el broşürünü yayınlar³⁶. Kadın haklarıyla ilgili taleplerini yazıyla dile getiren isimlerden biri de, dokuma işçisinin kızı olan Mary Wollstonecraft olmuştur. Fransız devriminden etkilenen Wollstonecraft'ın 3 Ocak 1792'de yayımladığı "A Vindication of the Rights of Woman" (Kadın Haklarının Savunusu) adlı kitabı, feminist düşüncenin başat yapıtlarından biri olmuştur. İlk barışçıl dernekler de yine kadınlar tarafından kurulmuştur.

1820'de İngiltere'de, 1830'da Amerika'da kurulan dernekler, 1848'de toplanılan Birinci Enternasyonel Barış Kongresi'nde bir araya gelirler³⁷. 19. yüzyıl feminizminin ortaya attığı temel düşüncelerden biri de, tüm ülkelerin kadınlarının birleşmeleri ve haklarını kazanmak için yardımlaşmalarının gerekliliğidir. Bu amaçla, 1888 yılında Uluslararası Kadın Konseyi'nin kuruluş toplantısı Washington'da yapılmış ve örgütün amaçları saptanmıştır. 19. yüzyıl boyunca dile getirilen feminist talepler, bir eylem planı çerçevesinde birleştirilmiştir. İnsanoğlu, devrimci dönüşümün olası olduğunun ve bizzat insan türünün zamanla değiştiğinin ayırtına varmışlardır³⁸. İnsanla dünya arasındaki ilişkiyi anlamadaki tabular yıkılmış ve kadınlarla ilgili kavramlaştırmalar değişmeye başlamıştır. Filozoflar arasında, kadınların hukuksal anlamda bir özne mi yoksa erkeklerin uşağını olduğu yolunda tartışmalar yaşanmış ve bazı filozoflarca cinsel eşitsizliğe dayalı kadın-erkek ilişkileri yeniden sorgulanarak, kadınların kurtuluşu dillendirilmeye başlamıştır. 1900'de Bern'de kurulan Barış Enternasyonel Bürosu'nun, değişik ülkelerde 200 derneği bulunmaktadır³⁹. 1900 yılında Paris'te açılan evrensel

³⁵ Godineau, D. (1993). s.24.

³⁶ Donovan, J. (2007). s.15.

³⁷ Tanilli, S. (2006). s.68-69.

³⁸ Fraisse, G. (1993). Cinsel Farklılığın Felsefi Bir Tarihi. (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. Cilt:IV, (Yay. Haz.: G.Duby ve M. Perrot, İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.52-73.

³⁹ Tanilli, S. (2006). S.69.

sergide, feministler stand kurarak, kadınlarla ilgili fotoğraf, metin ve istatistikleri sergiliyorlar ve 20. yüzyılı ‘kadınların asrı’ olarak ilan ediyorlardı. Çiçeği burnunda feminizmin farklı anlayışları ve yaklaşımları da oluyordu. ‘İlmîliler’ sosyal ve ailesel eylemlere bağlı kalırken, ‘Radikaller’ kadınlarla erkeklerin eşit statüde olması gereğine inanıyorlardı. Katolikler, bir Hristiyan feminizmi tasarlıyor, anneliğin ve evli kadınların kutsallığını vurgularken, yeni talepler de dile getiriyorlardı. Özellikle 1914 yılı, oy hakkı talepleri ve yandaşları arttırma açısından kadınlar için çok verimli geçmiştir⁴⁰.

Fransa’da devrim hareketinin bayraktarlığını yapan kadınlar, haklarını kazanmak için gücün gerekliliğini ve gücün sağlanabilmesi için de birlikte hareket etmenin, örgütlenmenin önemini kavramışlardır⁴¹. Örgütlenmenin gücünü öğrenen kadınlar, Fransa’nın her yerinde klüpler açmaya ve gazeteler çıkarmaya başlamışlardır. Fransız devriminin kazanımı, “İnsan Hakları Beyannamesi” olmuş ancak dönemin bilinç yapısıyla insan denilince erkekler anlaşıldığı için, bildirgede kadınlara yer verilmemiştir. Sonuçta, devrimde başı çeken kadınların hiç bir kazanımları olmadığı gibi, örgüt yöneticilerinden bazı kadınlar giyotinle idam edilmiştir. Amerika’da 1888 yılında kurulmuş olan ‘Kadınların Enternasyonel Konseyi’nin Fransız kolu, uzun mücadeleler sonucu ancak 1901’de kurulabilmiştir⁴². Fransız kadınları Ulusal Konseyi, 1913 yılında Fransa Cumhurbaşkanı tarafından kabul edilecek ve taleplerini iletebileceklerdir. Kadınların talepleri; Eşit işe eşit ücret, kadın-erkek birlikte laik bir eğitim, yüksek öğrenim görme hakkı, eşitlikçi bir medeni kanun, boşanmanın kolaylaşması, tüzüğe göre fuhuşun kaldırılması ve siyasal haklarının verilmesidir. Bu arada çıkan I. Dünya Savaşı, gelişme içinde olan hareketi kesintiye uğrattır. Kadınlar, Fransa’yı ve devrimin kazanımlarını korumak için erkeklerle aynı saflarda birleşir.

Eşitlikçi olduğu kadar yaratıcı olan kadın hareketleri, ekonomik ve cinsel olarak bağımsız bir ‘yeni kadın’ modeli yaratmıştır⁴³. Savaş öncesi yaşanan yaratıcı ve yenilikçi hareketler, savaşla birlikte eski haline dönüşü getirir. Sosyal ve siyasal eşitlik mücadeleleri, patlak veren savaşla sona ermiş, savaş hali her iki cinsi eski sosyal

⁴⁰ Thébaud, F. (2005a). Büyük Savaş ve Cinsel Bölünmenin Zaferi. (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay. Haz.:G. Duby ve M. Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.35-37.

⁴¹ Ediz, Z. (1995). *Kadınların Tarihine Giriş Hititlerden Günümüze*. İstanbul: Adım, s.68-69.

⁴² Tanilli, S. (2006). s.69-70.

⁴³ Thébaud, F. (2005a). s.33.

statülerine geri döndürmüştür. Savaş, anayurdun koruyucusu olarak erkek mitini yeniden canlandırmış, feministler de taleplerinden geçici olarak vazgeçerek, verilen izinler çerçevesinde ülke yararına çalışmaya başlamıştır⁴⁴. Kadınlar, savaşa giden erkeklerin bıraktıkları işleri, üretimin sürmesi adına, tarlalara, fabrikalara koşarak yerine getirirler. Bu çalışmalar, kadınların özgüveninin artmasını sağlamış ve erkeklerin yaptıkları işleri kendilerinin de yapabilecekleri inancını pekiştirmiştir. Savaşın beklenenden uzun sürmesi ise cepheye giden erkeklerin işlerinin yerine getirilmesi ve cepheye malzeme desteğinin kesilmemesi adına, kadın işgücünü arttırmış ve Fransa’da kadın istihdamının en yüksek düzeyine ulaşılmıştır.

İstihdamın artışına karşın, kadınların asker olarak alınması, Fransa’da kabul görmemiş ancak Britanya’da “Kadınların Destek Kolordusu” kurulmuş ve 40 bin kadın silah altına alınmıştır. Sırbistan ve Rusya’da da kadınlar asker olarak görevlendirilmiştir. Savaş ortamı, kadınların yeni deneyimler kazanmasını sağlamış, kadınlara yeni bir özgürlük ve sorumluluk yüklerken, özgüvenlerinin artmasında da etkili olmuştur. Savaş yıllarında, kadınlara bir çok itibarlı mesleğin kapıları açılmış, yeni alet ve makinelerle çalışmaya başlamış ve kadınların mali bağımsızlık duyguları gelişmiştir. Kadın doktor ve avukat sayısı artmış, öğretmenlik kadın mesleği haline gelmiştir⁴⁵.

Savaş bitip, erkekler tarlalarına ve eski işlerine geri döndüğü zaman, cinsiyet ayrımı yeniden başlamış ve kadınlar yeniden evlerine dönmek zorunda kalmışlardır⁴⁶. Gerekçe olarak da savaşta azalan nüfusun çoğaltılması gerektiği ve Dünya ekonomisindeki çalkantılar gösterilmiştir. Savaşta bu kadar erkek yaşamını feda etmişken, kadınlar hala asıl görevlerinin bilincine varmadıysalar, bu onlara hatırlatılmalıydı ve hatırlatıldı da. Bu amaçla kilisenin de desteğini arkasına alan hükümetler, özellikle çalışan evli kadınlara karşı yoğun propaganda saldırısı yapmışlar ve işler kötüye gittiği zaman ilk önce kadınları işten çıkarmışlardır. Kadınlara, hastalık getirebilecek sütanne yerine çocuklarına kendilerinin bakmaları gereği belirtilmiş, gazeteler, romanlar ve

⁴⁴ Thébaud, F. (2005a). s.37-42.

⁴⁵ Thébaud, F. (1992a). s.47-48.

⁴⁶ Lagrave, R. M. (2005). Denetimli Bir Özgürleşme. (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay.Haz.:G. Duby ve M.Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.420-421.

politikacılar tarafından en kutsal görevin annelik olduğu vurgulanmıştır⁴⁷. Napolyon döneminde ise kadınların devrimden beklentileri tümüyle sona ermiş, politik hak taleplerinin yanı sıra, kaybettikleri hakları için de yeniden mücadeleye başlamışlardır⁴⁸.

İngiltere’de yaşanan işsizlik nedeniyle, çalışma alanları kadınlara kapatılmıştır. Fransa’daki ideoloji de kadını eve kapatmaya yönelik olsa da, aileyi geçindirmeye yetmeyen erkek kazançları, kadını çalışmaya yöneltmiştir. Zamanla hizmet sektörünün büyümesi, her iki ülkede de kadın istihdamının artmasını sağlamıştır. Artık erkeklere ait kabul edilen işler kadınlara da açılmaya ve kamusal alandaki kadın sayısı artmaya başlamıştır. Kadınların durumundaki gelişim bakımından savaşın, hem engelleyici hem de hızlandırıcı pek çok etkileri olmuştur⁴⁹. Kadınlar modernleşmenin aracı olarak görülmüşler ve Fransa’da, yüzyıllık taleplerini yerine getirerek, orta ve yüksek öğretime eşit girme hakkını kazanmışlardır. Öğretim hakkını kullanan kadınlar için, kariyer peşinden koşma hayalleri gerçekleşmiş, savaştan en çok onlar yararlanmışlardır. Kadınlar, davranış ve hareket özgürlüğü kazanmışlardır.

Savaş sonrası işçi sınıfında da değişiklikler olmuş, verilen mesleki ve genel eğitimle erkek işçilerin beceri düzeyleri geliştirilmiş, ancak kadınlar basit işlerde dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır⁵⁰. Çalışma koşulları açısından eşit koşullar ve eşit ücret uygulaması olmasa da, eğitim alanında kız ve erkek öğrenci sayısı hemen hemen eşitlenmiş, zaman içinde hizmet sektöründe çalışan kadın sayısı artmıştır. Almanya, Avusturya ve Hollanda’da kadın doktorların sayısı artarken, İngiltere’de kadınlara avukat olma hakkı verilmiştir. Fransa’da mühendislik eğitimi gören kadınlar ise öğretmen, kütüphaneci ya da kimyager olarak çalışabilmişlerdir. Kadınlar açısından savaş, onlara yeni olanaklar sunarken, güçler dengesinde de değişiklikler yapmıştır. Bu değişiklikler ise yaşa, sosyal sınıfa ve ülkelere göre farklılıklar göstermiştir.

İstenen hedeflere tam ulaşılmamış olsa da, 19. yüzyıl feministlerinin elde ettiği en önemli kazanımlardan biri, kadınların, üniversiteler de dahil her düzeyde eğitim

⁴⁷ John, A. M. (2005). Fransa ve İngiltere’de İki Savaş Arası Dönem. (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay.Haz.:G. Duby ve M. Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s. 95-108.

⁴⁸ Ediz, Z. (1995). s.70.

⁴⁹ Thébaud, F. (2005a). s.74-79.

⁵⁰ Lagrave, R.M. (1992). s.424-427.

kurumlarına gidebilmeleri olmuştur⁵¹. 20. yüzyıl ise çok sayıda kadının okullara gittiği ve işgücüne katıldığı bir dönem olmuştur. Okullarda ve işyerlerinde, cinsiyetten kaynaklanan sosyal ayırım değişmemişse de, kadınlar, 1789 ve 1914 tarihlerinde neler yapabileceklerini görmüşler, örgütlenme ve beraber hareket etmeyle neler başarabileceklerinin deneyimini yaşamışlardır.

Kadınların savaşında yeni bir cephe açılmıştır artık. Bu cephe, birey olarak kabul edilmek, birey olarak karar vermek, kısaca seçme ve seçilme hakkına sahip olmaktır. Bu amaçla Fransa'daki feministler 5 Temmuz'da oy hakkıyla ilgili büyük bir gösteri düzenliyordu. 1916 yılı belediye seçimlerinde kadınlara oy hakkı verilmesini sağlayan Dussaussoy-Buisson Yasası'nı destekleyen dilekçeyi tüm ülkede dolaştıran kadınlar, ülkenin en büyük işçi sendikasının gündemine kadın emekçileri de almasını sağlıyorlardı. 1920'de Fransız Komünist Partisi'nin kadın bölümü kurması, feministleri bu parti etrafına toplayınca, diğer siyasi partiler de kadın bölümleri açmaya başlar⁵². Feministlerin çevrelerinde etki ve çekiciliği büyüktü, ancak seçme ve seçilme hakları konusunda bir şey değişmiyordu. Paris'te 1925 yılında yapılan belediye seçimlerine, 80 kadın aday olarak katılmış ve bu kadınlardan 10 tanesi seçildiği halde, Danıştay tarafından seçilmeleri geçersiz olarak kabul edilmiştir.

Feminizmin öncülerinden Simone De Beauvoir'ın "biz kadın olarak doğmuyoruz, bizi kadın haline getiriyorlar" sözünde belirttiği gibi, rollerin belirlenmesinde yaşanan kültürün etkisi çok önemlidir⁵³. Doğal olarak, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olma savaşı da, her kültürde farklı şekillerde yaşanmıştır. Büyük Britanya'da kamusal erkek alanıyla, özel kadın alanı ideolojisine karşı ayaklanmalar ve yürüyüşler yaşanırken, İrlanda'da oy hakkı için mücadeleler sürdürülmüş ancak şiddet ve baskıyla susturulmuştur. İngiliz kadınlarına 1832'de verilip 1867'de yeniden ellerinden alınan oy verme hakkı, düşünür John Stuart Mill'in parlamentoya yaptığı oy verme hakkı önerisiyle yeniden gündeme gelmiştir⁵⁴. Söz konusu öneri kabul edilmese de bu girişim,

⁵¹ Michel, A. (1993). s.65-67.

⁵² Tanilli, S.(2006). s.71-72.

⁵³ Doltaş, D. (1995). s.52.

⁵⁴ Demiray, E. (2006c). Kadın ve Kadının Statüsü. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay.Haz.: G. Yaktıl Oğuz), Eskişehir:Anadolu Ün., A.Ö.F., s.32-33.

“Suffragette Hareketi”⁵⁵ nin başlangıcı olmuş ve Mill’in önderliğinde kadın haklarını savunan ilk kadın derneği “Women’s Suffragette Society” nin kurulmasına aracı olmuştur. Bir dernek çerçevesinde örgütlenen İngiliz kadınları, yıllarca süren mücadelelerinin sonucunu 1928 yılında alabilmiş ve oy verme hakkını yeniden elde edebilmişlerdir.

Amerikalı kadınların gösteri ve yürüyüşlerle süren mücadelesinin ilk meyveleri, 1869 yılında toplanmaya başlamıştır⁵⁶. İlk olarak Wyoming Bölgesindeki kadınların elde ettiği seçilme hakkı, 1920 yılında Anayasada yapılan değişiklikle, tüm Amerikalı kadınlar adına güvence altına alınmıştır. İngiltere’de ise kısa kesilmiş saçları ve elde ettikleri oy verme hakkı, kadınların özgürleşmesinin sembolleri olarak kabul edilmiştir⁵⁷. Oysa, kadınların günlük yaşamlarında değişen bir şey olmamış, kadının yerinin evi olduğu düşüncesi değişmemiş ve doğal olanın da bu olduğu genel kabul görmüştür. Demokrasiyle yönetilen Fransa ve İngiltere’deki kadınlar, totaliter rejimin baskısını yaşamamış ancak bağlı oldukları farklı mezhepler nedeniyle farklı uygulamalarla karşılaşmışlardır. Doğum kontrolü konusunda Protestan ve Katolik mezheplerinin farklı yaklaşımı, doğal olarak kadınlara yansımıştır. İngiltere’de tarımla uğraşan kadın kalmazken, Fransa’da kadınların % 40’ı tarımda çalışmakta ve kırsal çevrenin baskısına maruz kalmaktadır.

Avrupa’daki diğer kadın örgütlenmeleri ise kuzey ülkelerinde gerçekleşmiştir⁵⁸. 1871’de Danimarka’da, 1884’te Norveç ve Finlandiya’da, 1894’de de İzlanda’da kadın hakları örgütleri kurulmuştur. 1872 yılında Danimarka’da, 1886’da İsveç’te, 1890’da Finlandiya ve Norveç’te, 1914’te de İzlanda da ilk kadın sendikaları kurulmuştur. Kadınlara seçme hakkını da ilk kez kuzey Avrupa ülkeleri tanımış, Danimarka ve Finlandiya’daki kadınlar ise ilk defa kabine üyesi olarak görev almışlardır. 1924-1926 yılları arasında görevde bulunan Danimarka Sosyal Demokrat Hükümetinde de, ilk defa bir kadın bakan olarak görev almıştır.

⁵⁵ Suffragette Hareketi; Suffragette kadınların oy hakkını savunan bir harekettir. Suffragette kelimesi Latince oy anlamına gelen "suffragium" dan gelmektedir. Sondaki -ette eki hareketi küçümsemek için konulmuş fakat sonradan herkesçe benimsenmiştir. (<http://www.tarihportali.net>, Erişim tarihi:18.03.2008 [14:56].

⁵⁶ Demiray, E. (2006c). s.33.

⁵⁷ John, A.M. (1992). s. 94.

⁵⁸ Ediz, Z. (1995). s.78-81.

1930'lu yılların bunalımı, feminist hareketlerde bir duraklama dönemi yaşatmış⁵⁹, ardından çıkan II.Dünya Savaşı, kadınları anti-faşist çabalara yönlendirmiştir⁶⁰. İngiltere, Amerika, Hindistan, Avusturya gibi pek çok ülkeden kadınlar, Sovyet kadınlarıyla anti-faşist dayanışma içine girmiş ve faşizme karşı kazanılacak zafer için ellerinden geleni yapmıştır. Kadınlar, çalıştıkları fabrikalarda yer altı örgütleri kurmuşlar, istihbarat ve ajanlık yapmışlar, radyo ve medya aracılığıyla kampanyalar yürütmüşler ve bu uğurda kimi ölmüş, kimi sürülmüş, kimileri de hapse girmiştir.

Savaş sonrası cepheden dönen erkekler, sivil yaşama uyum göstermekte zorlanmışlarsa da, faşizme direnişleri ve üretime katılmaları nedeniyle, kadınlara şükran duygularını dile getirmişlerdir. İngiliz Çalışma Bakanı da, kadınların çabalarını takdir ederek, kadınların yardımına ihtiyacımız var demekle, ancak diğer yandan kadınların evlerine dönme zamanının geldiğini de belirtmektedir. Kadınlar, işlerini kaybetmemek için, erkeklerden daha düşük ücretle çalışmayı kabul etmek zorunda kalmıştır. Amerika'da da, kadınların evlerine dönmeleri için yoğun bir kampanya başlatılmıştır. Kadınların çalışmasını kolaylaştırmak için açılan kreş ve yuvalar kapatılmıştır. İşi bırakma, orta sınıftan kadınlar arasında yaygınlık kazansa da, bir süre sonra, zevcelik, annelik ve tüketicilik üçgeninden sıkılan kadınlar, doyumsuzluk hissetmeye başlamıştır.

Nazi Almanya'sında ve faşist İtalya'da, nüfus artışını özendiren politikalar hızla yürürlüğe konulmuştur⁶¹. Nazizmin kadın anlayışı 3 K'dan oluşmaktadır: Kinder (çocuk), Küche (mutfak) ve Kirche (kilise). Bu üç alan kadınlara özgü kabul edilmiştir. Irkı temiz tutmak amacıyla, Hitler'i seven genç kadınlar insan haralarına gönderilmiş ve bu kadınların, özellikle Hitler'in doğum günü olan 20 Nisan'a denk gelecek şekilde çocuk yapmaları örgütlenmiştir. Komünist ülkelerde de kadınların çocuk doğurmaları desteklenmiştir. Sovyet-Rusya'da, "Kahraman Analar" kategorisi yaratılmış, on çocuktan fazla doğuran Rus kadınlarına nişan takılmış, on beş çocuk doğuranlara ise Stalin özel nişanı verilmiştir. Bir milyar nüfusa sahip Çin'de ise tam tersi bir uygulama gerçekleşmiştir. Mao yönetimindeki Çin'de, bir çocuğa izin verilmiş, ikinci çocukta kadın işten çıkarılmış, üçüncü çocukta ise ailenin gıda karnesi geri alınmıştır.

⁵⁹ Tanilli, S. (2006). s.72.

⁶⁰ Michel, A. (1993). s.77-80.

⁶¹ Abadan Unat, N. (1995). Kadın Araştırmalarının Neden, Amaç ve Kapsamı. *Türkiye'de Kadın Olgusu*. (Yay.Haz.: N. Arat, 2. Basım), İstanbul: Say, s. 19-20.

Savaş sonrası, Fransız kadınlar için yeni bir mücadele dönemi olmuştur. Napolyon yasaları altında cinsiyetçi aile düzeni sürerken, kadınlar Fransa'nın uyguladığı sömürgecilik politikasına karşı savaş başlatırlar⁶². Hindicini ve Cezayir'e karşı Fransa'nın yürüttüğü savaşlara karşı, barışı sağlamak amacıyla gösteriler ve grevler düzenler. Gazeteci kadınlar Cezayir ve Hindicini'ne karşı yapılan haksızlıkları gün ışığına çıkarmaya çalışırken, avukat olan kadınlar, mahkemelerde Cezayir milliyetçiliğini savunmuşlardır. Fransız kadınların bu çalışmaları, onların cinsiyetçi düzene karşı savaşımını geri plana itmiş ve seçme-seçilme hakkını elde etmeleri diğer batılı ülkelere göre daha geç olmuştur. Fransız kadınlar, ancak siyasal yenileşmeyle birlikte seçme ve seçilme hakkına kavuşabilmişlerdir⁶³. Fransız kadınların yanı sıra İtalya ve Portekiz kadınları da 1945 yılında bu hakka kavuşurken, Belçika kadınları 1948'de, İsviçre kadınları ise 1971 yılında seçme ve seçilme hakkına sahip olmuştur.

Sovyetler Birliği'nde ise kadınların da büyük katkılarıyla gerçekleşen 1917 devrimiyle birlikte, o güne dek kadınların elde ettiği en büyük haklar kazanılmıştır. Er ve subay olarak da görev alan kadınlar, hamilelik döneminde işten çıkarılmayacak, doğumdan 16 hafta önce ve sonra ücretsiz sağlık hizmeti alabilecek ve mal varlığı yönetiminde erkeklerle aynı haklara sahip olacaktır. Bu hakların bir kısmı 1930 yılında çıkarılan aile yasasıyla birlikte ellerinden alınmış olsa da, Sovyet kadınları 1955 yılında bu haklarına yeniden kavuşmuşlardır.

Seçme-seçilme hakkının da elde edilmesinden sonra, feminizme gereksinim kalmadığını söyleyenler, hatta 'feminizmin ölümünü' ilan edenler olmuştur⁶⁴. Savaştan önce kurulmuş dernekler ise II. Dünya Savaşı'ndan sonra yeniden kurulur ve propagandalarına başlar. Evlilikteki mal rejimi ve babanın otoritesiyle ilgili reform taleplerini dile getiriyor ve kadın adayları destekliyordu. Toplumsal cinsiyet ilişkileri, ancak 1960'ların ortasından sonra pek çok Batı ülkelerinde değişmeye başlamıştır⁶⁵. Refah devletinin gelişi, kadınlara daha fazla bağımsızlık vermiş, yeni iş olanakları yaratmış, aile bakım yükünü hafifletmiş ve evlilikteki otokrasi geleneksel ev kadınıyla birlikte yok olmuştur. Siyasal özerkliğin kazanılmasında ise 1960'ların feminizm

⁶² Michel, A. (1993). s.77-80.

⁶³ Ediz, Z.(1995). s.80.

⁶⁴ Tanilli, S. (2006). s.73.

⁶⁵ Thébaud, F. (2005). s.20.

hareketleri anahtar rolü oynamıştır. Doğum kontrol yasası 1967 yılında kabul edilmiş, cinsellikle doğurganlık ayırıştırılmıştır. Ardından, 1967’de başta İngiltere olmak üzere, Amerika, Fransa ve İtalya’da kürtaj hakkı tanınmıştır⁶⁶.

1960’lı yıllarda feminist kavgayı geliştirmek ve cinsiyetçiliği teşhir etmek amacıyla, feminist edebiyatı ortaya çıkar⁶⁷. Ardından, sosyoloji, tarih, iktisat, antropoloji ve dilbilim dallarında feminist araştırmalar hızla gelişir. Amerika Birleşik Devletleri’nde Betty Friedan, 1966 yılında National Organisation of Women’ı (Ulusal Kadın Örgütü-NOW) kurmuş ve iyi eğitim görmüş evli ve çocuklu kadınları bu örgüt etrafında toplamıştır⁶⁸. Kadınlar, II. Dünya Savaşı’nın sonundan itibaren başlayan ve kitle iletişim araçlarından kendilerine sunulan rollere karşı çıkmışlardır. Kitle iletişim araçları kanalıyla sunulan kadın rolleri; Vamp ve fahişe rolünün karşısında, zevce, anne ve eğitici rollerdir. 1967 yılında örgütün evli olmayan kadınları, NOW’dan ayrılarak, Kadınların Kurtuluşu Hareketi’ni (Women’s Liberation Movement) başlatırlar. ‘Kadınların Kurtuluşu Hareketi’, annelerinden daha iyi eğitim görmüş yeni bir kuşakla başlamıştır. Anti-faşizme ve sömürgeciliğe karşı çıkan annelerin çocukları, annelerinin bu savaşlarını dinleyerek ve halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkına inanan ilkelerle büyümüşlerdi. Kadınların Kurtuluşu Hareketi, 1969 ve 1970’lerde kentten kente yayılmaya başlamış ve canlılığını yitirmiş eski örgütleri yeniden harekete geçirmiştir. NOW ve Kadınların Kurtuluşu Hareketi, büyük şirketlere açtıkları davalar sonucunda, geçmişte kadınlara uygulanan ücret ayrımcılığından dolayı kadınların alamadıkları milyonlarca dolar paranın ödenmesini sağlamışlardır.

Feminist hareketler, kitlesel gösterilerle, ataerkil siyasal sistemlerin sorgulanmasını ve değişimini zorunlu kılmaktadır⁶⁹. 1970 ve 1980’lerde, kadın sorunlarıyla ilgili pek çok ülkede reformist yasalar çıkartılmıştır. İngiltere’de Eşit Ücret Yasası, Cinsiyet Ayrımcılığı Yasası, İstihdamı Koruma Yasası çıkartılır. Ardından, yasal ücretli doğum izni ve gebelik sırasında işten çıkarılmaya karşı koruma sağlanır. Şiddet uygulayan eşlere karşı engelleme ve tecavüz kurbanlarının yargılama sırasında mahremiyetlerinin

⁶⁶ Michel, A. (1993). s.82.

⁶⁷ Ergas, Y. (1992). 1970’lerin Feminizmleri. (Çev: A. Fethi) *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay.Haz.:G. Duby ve M. Perrot), İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.481.

⁶⁸ Michel, A. (1993). s. 82-97.

⁶⁹ Ergas, Y. (1992). s.481-482.

korunmasına yönelik önlemler alınmıştır. Amerika’da, kadın haklarıyla ilgili varolan yasaların % 40’ı 1970’lerde çıkartılmıştır. Almanya’daki siyasal partilerde, kadınların temsili, 1971 ve 1981 yılları arasında iki kat artmış, 1986 yılında Gençlik, Aile, Kadın ve Sağlık Bakanlığı’na bağlı federal bir Kadın Bakanlığı kurulmuştur. Bir çok feminist girişim yaygın destek görmüş, kadın araştırmaları kursları, barınak kurumu, üreme hakları kampanyaları desteklenmiştir.

Avrupa’daki kadınların, özellikle de Fransız kadınların durumu kötüydü. Fransa’da kürtaj hala yasaktır ve gizli yapılan kürtajın da tehlikesi çok fazladır. Tüm mücadelelere karşın, iş, ücret, sorumluluk getiren mevkilere gelme konusunda ayrımcılık hala sürüyor ve kadınlar hem çalışma hem de ev işlerinin altında ezilmektedir. 1968 yılının Mayıs ayında ise öğrencilerin düzene isyanı başlar. 1968 de öğrenci hareketleriyle ataerkilliği ve ataerkilliğin putlarını kınayan kadın hareketleriyle çalkalanır Fransa⁷⁰. En büyük değişim özel alanda olmaktadır. Artık kocayla kadının eşit oldukları, çeşitli aile tiplerinin varlığı ve kadınların rolleri hukuken kabul edilmektedir. Doğum kontrolü ve kürtaja yönelik daha liberal yaklaşımlar sergileniyor, kadınların kendi cinselliklerini yeniden elde etmeleri sağlanıyordu. Bu arada kadınlar kendilerine karşı işlenen suçları kınamak üzere toplantılar yapıyor, eğlenceli skeçlerle kadınların ezilişini sergiliyor, 8 Mart 1974 yılında başkanlığını Simone de Beauvoir’ın yaptığı Ligue du droit des femmes’i (Kadınların Hakkı Derneği) kuruyor ve Questions Féministes (Feminist Sorular) dergisini yayınlamaya başlıyordu⁷¹.

Tüm bu girişimlerle, çok sayıda küçük feminist grupların oluşması teşvik edilmiştir. Yer yer görüş ayrılıklarına düşen grupların ortak noktası ise kadınların kurtuluşudur. 1980’li yılların ortasına gelindiğinde, feminist hareketlerde gerileme yaşandığı gözlenir⁷². Gösteriler azalmış, medyanın dikkatini çeken kitlesel toplantıların ve büyük hareketlerin dönemi kapanmıştır. Aslında yaşanan bir bitim değil, dönüşümdür. Artık feminist hareketin içinde biçimlendiği koşullar değişmiş, feministlerin kaygıları evrilmiş, feministlerin odağı ve pratiklerinin karakteristiği değişmiştir. Bazı feministler,

⁷⁰ Thébaud, F. (2005). s.20.

⁷¹ Michel, A. (1993). s.87.

⁷² Ergas, Y. (1992). s.484.

siyasal partilerde ve devlet kurumlarında sorumlu konuma gelirken, bazıları kültürel projeler geliştirmeye odaklanmıştır.

1.1.1.2. Feminist eleştirel kuram ve farklı yaklaşımlar

Feminist Eleştiri, toplumsal ve siyasal bir savaşım olan genel feminist hareketin, 1960'lı yıllarda Amerika, İngiltere ve Fransa'da edebiyat alanına kaydırılması sonucu ortaya çıkmıştır⁷³. Feminist Eleştirinin çıkış nedeni, yalnız gerçek yaşamda değil, romanlar, şiirler ve hatta oyunlarda ataerkil düzenin desteklenmesi, kadınları aşağılayan ve hor gören bir yaklaşımın sergilenmesidir. Edebiyat alanındaki kadına karşı tutumu ortaya koymak amacıyla başlayan Feminist Eleştiri, zamanla başka sorunlara da yönelmiştir. Feminist eleştiri, ancak 1975-1980 yılları arasında peş peşe yayınlanan incelemelerden sonra, kendini bir yöntem olarak kabul ettirebilmiştir. Feminist eleştiri, toplum eleştirisinden edebiyata dek, kendine özgü örnekler sergilemiş, yeni kuramsal perspektifler ve önermeler geliştirmiştir⁷⁴.

Feminist yazınsal eleştiri, Amerika'da daha çok üniversitelerde, kadın öğretim üyelerince geliştirilmiş ve kadınların hem okur olarak hem de yazar olarak yaşantılarına eğilmiştir⁷⁵. Fransız feministler ise yapısalcılıktan, Jacques Lacan'ın psikanaliz kuramıyla Jacques Derrida'dan yararlanarak, feminist eleştiriyle ilgili daha soyut ve kuramsal çalışmalara yönelmişlerdir. İngiliz feministler, feminist eleştiriye sosyalizmle bağıntılı olarak yürütmüşlerdir. Feminist yazınsal eleştiride iki farklı yaklaşımdan söz edebiliriz: Okur olarak kadına yönelik ve yazar olarak kadına yönelik.

Okur olarak kadına yönelik feminist eleştiri, okurun kadın olması durumunda metnin farklı algılanacağı ilkesine dayanmaktadır. Okunan bir metin karşısında kadınla erkeğin tepkisi nasıl aynı olmayacaksa, her kadın okurun tepkisi de aynı olmayacaktır. Çünkü kadınlık, cins ayrımına değil, sonradan kültürle kazanılan kadınlık bilincine

⁷³ Moran, B. (t.y.). Eleştiri. <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1199> , [Erişim tarihi: 08.04.2008], saat: 16:00].

⁷⁴ Kristeva, J. (t.y.). Feminist Eleştiri. http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/feminist_ele%C5%9ftiri, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat: 16:15].

⁷⁵ Moran, B. [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat: 16:00].

dayanmaktadır. Erkeklerin yazdığı edebi metinlerdeki kadın karakterler, iki karşıt klişe tiplerle sunulmaktadır: Erkeklerin sevdiği iyi eş ve iyi anne tiplerinde melek kadınlar; Erkek egemen toplumda otoriteye başkaldıran, bağımsız kadını temsil eden şeytan kadınlar. Hile, yalan, entrika ve cinayet ise şeytan kadınların silahlarıdır.

Yazar olarak kadına yönelik feminist eleştirinin çıkış yolu, kadın yazarların ayrı bir geleneğinin olmasıdır. Kadınların dünyayı ve yaşamı algılamalarındaki farklılık, biyolojik özelliklerden kaynaklanan bir farklılık değildir. Çünkü kadınlar, tarihte pek çok baskılara maruz kalmışlar ve toplum içinde bir alt kültür oluşturmuşlardır. Dolayısıyla, kadın yazarların romanlarında dile getirdikleri yaşantılar, davranışlar ve değerler de farklı olacaktır. İlk kadın yazarlar, erkek yazarlara öykünerek, onların görüşlerini kabullenerek, hatta bazen erkek takma adlarıyla yazarlar romanlarını. 1880'li yıllarda, bilinçli olarak erkek geleneğinden ayrılmış ve feminist bir tavırla, kadınların uğradıkları haksızlıkları dile getirmeye başlamışlardır. 1920'den sonra ise kadınların yaşantısına eğilmeye ve kadınlara özgü bir estetiği araştırmaya başlarlar. Yıllarca olumsuz koşullar altında, bu koşullara öfke içinde yazılan yazılardan sonra, ataerkil düzenin kendilerine uygun gördüğü rolü reddederek, kendilerine özgü bir roman geleneği oluştururlar.

Ataerkil toplumlarda üstün değerler erkeğe atfedilirken, aşağı değerler ise kadına özgü olarak kabul edilmektedir. Dinsel kitaplara göre Tanrı, ilk önce erkeği yaratmış ve daha sonra erkeğin kaburga kemiğinden kadını yaratmıştır. Mitolojideki tanrılar da hep erkektir ve ataerkil düzen içindeki anlayışa göre; Erkekler etken, kadınlar edildendir; Erkekler kuvvetli, kadınlar zayıftır; Erkeklerde akıl, kadınlarda duygu egemendir; Erkekler dürüst, kadınlar ise iki yüzlüdür. Yazar olarak kadına yönelik feminist eleştiriye savunan kadınlara göre, erkeğin üstün ve merkez olduğu varsayımına dayanan batı kültüründe, erkeğin bu konumunu destekleyen yalnızca din ve felsefe değil, aynı zamanda dildir. Çünkü önemli olan yazarın cinsiyeti değil, metnin dilidir.

Özde ataerkil yapıyı eleştiren feministler, ataerkil sistemi oluşturan nedenleri belirlemede ve ataerkil sistemin nasıl yıkılacağı noktaların da farklı yaklaşımlar sergilemiştir. Bazı feministler eşitliği ön planda tutarken, bazıları kadınları merkeze almış, bazıları da baskının nedeni olarak kabul ettiği kapitalist sisteme karşı çıkmıştır.

Feminist görüşlerin bir bütün olarak çözümlenememesi sonucunda, farklı akımların etkisinde farklı teoriler ve alternatif çözüm arayışlarına gidilmiştir. Sonuçta, feminist eleştirinin, etkileşimli ya da çelişkili farklı okulları ve akımları geliştirmiştir⁷⁶. Bazı feministler de, herkesin kendisini %100 feminist olarak tanımladığı bir feminist ideoloji olmadığını ileri sürmüşlerdir⁷⁷. İlk dönem feministleri için genellikle ilk-dalga feministleri, 1960 sonrasındaki feministleri ikinci-dalga feministleri ve yeni kuşak feministleri de üçüncü-dalga feministleri olarak görmüşlerdir.

Feminist yaklaşımlar, liberal feminizm, radikal feminizm, marksist feminizm, sosyalist feminizm ve postmodern feminizm olmak üzere beş ana akıma ayrılmıştır. Zaman içinde, ana akımlardan yaklaşım farklılıkları gösteren ve ayrılan küçük akımlar da oluşmuştur: Kültürel Feminizm, Ekofeminizm, Psikanalitik Feminizm, Ruhsal (Spiritual) Feminizm, Fransız Feminizmi, Lezbiyen Feminizm, Ayrılkçı Feminizm, Pop Feminizm, Maddecî Feminizm, Varoluşçu Feminizm, Anarko feminizm, Üçüncü Dalga feminizm, Kadınizm (Kadıncılık), Dual-sistem teorisi ve Müslüman ülke kadınlarının oluşturdukları İslamcı Feminizm.

Çalışmada, beş ana feminist akımla, Müslüman ülke kadınlarının oluşturdukları İslamcı (İslami) feminizmle ilgili bilgiler, ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Küçük akımlarla ilgili bilgiler ise tek başlık altında ve fazla ayrıntıya girilmeden, akımların birbirinden ayrılan noktaları ele alınarak verilmiştir.

1.1.1.2.1. Liberal feminizm

Kökleri İngiltere'nin 1215 tarihli Magna Carta'sına kadar uzanan liberalizm, Locke'un eserleriyle doğma evresine girmiş ve 18.-19. yüzyıllarda gelişmesini tamamlayarak olgunlaşmıştır⁷⁸. Liberal feminizmin 'erkek eşitlik' ve 'kadın özgürlüğü' olarak iki

⁷⁶ Kristeva, J. [Erişim tarihi: 08.04.2008]. s.2.

⁷⁷ (t.y.). Feminizm. http://wapedia.mobi/tr/Lezbiyen_Feminizm. [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:16:00].

⁷⁸ Yayla, A. (1993). *Liberal Bakışlar*. Ankara: Siyasal, s.144.

temel söylemi bulunmaktadır⁷⁹. 18. yüzyılda Mary Wollstonecraft'ın öncülüğünde ortaya çıkan liberal feminizm⁸⁰, insanların eşit fırsata sahip olması gereğine inanan liberal felsefeden kaynaklanmaktadır⁸¹. Feminist akımların en önemlisi ve en çok destek bulanıdır⁸². Liberal feministler, temel hak ve özgürlükleri kullanmada kadınların da erkekler kadar hakları olduğunu savunurlar. Dinin ve geleneklerin kadınları kısıtladığını ileri süren liberal feministler, eleştirel düşünmenin ve sorgulamanın önemini vurgulamışlardır. Akılcı ve stoacı biri olarak Wollstonecraft, eğitimin önemine vurgu yapmış ve uygun bir eğitimle, kadının erkeğe hizmet etme rolüne boyun eğmeyeceğini savunmuştur⁸³. Kadınların doğumda cinsiyetlerini belirleme şansı yoktur ama yaşamlarını hangi konumda sürdüreceğini belirleme hakkı olmalıdır. Liberal feminist kuramcılar, kadınların siyasal temsil hakkının olması gerektiğine inanmaktadırlar. Onlara göre kadınlar, vergi mükellefi olabilmeli ve evlendikleri zaman vatandaşlık haklarını eşine devretmemeli, kendileri kullanabilmelidir. Bu amaçla, kadınların, eğitime, iş hayatına ve parlamentoya erkeklerle eşit düzeyde girebilmesini engelleyen yasal düzenlemelerin değiştirilmesi gerektiğini iddia etmektedirler⁸⁴.

Kadın hareketlerinin gelişimine öncülük eden liberal feminizm, kamusal ve özel alan ayırımına vurgu yaparak, kadınların nasıl erkeklere bağımlı kaldığının ayırımına varmalarını sağlamıştır⁸⁵. Kadınların siyasal ve hukuksal haklarına kavuşması mücadelesini vermişler ancak kadınların toplumsal yaşamda karşılaştıkları sosyal, ekonomik ve kültürel eşitsizliklerle uğraşmamışlardır. Daha çok kuramsal platformda kalan, günlük yaşamda işlevsellik gösteremeyen liberal feministler, eğitimde ve işte daha fazla fırsat eşitliğinin sağlanmasıyla, eşitliğin de kazanılabileceğine inanmışlardır⁸⁶. Liberal feministlere göre 'toplumsal cinsiyet', biyolojik cinsiyetin toplumsal ve kültürel kurgulanışında kadınları dışlama aracı olarak kullanmamalıdır⁸⁷. Kadınlar için gerçek eşitlik, yaşamlarına ilişkin karar ve seçim haklarını kullanmakla

⁷⁹ Sezer, Ö. (t.y.). Eko-Feminizm. http://www.lilithkolektifi.com/makale_detay.asp?haber_id=1884, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:14:21:16].

⁸⁰ Suğur, S. (2006a), s.9.

⁸¹ O'Kelly, K. (1993a). Feminism and Anarchism. <http://struggle.ws/talks/femm2.html> ., [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat:11:58:04].

⁸² Ulusoy, S. (t.y.). s.1.

⁸³ İmançer, D. [Erişim tarihi: 08.04.2008]., s.1-2.

⁸⁴ O'Kelly, K. (1993a). s.1.

⁸⁵ Demiray, E. (2006c). s.10-11.

⁸⁶ Ulusoy, S. (t.y.). s.1.

⁸⁷ Berktaş, F. (2003). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis, s.43.

sağlanabilecektir. Liberal feministler, eşitlikle ilgili tutarsızlıkları açığa çıkararak, yasaların değişmesini ve hukuksal reformların yolunu açmışlardır. Her ne kadar reformların yolu açılmış olsa da, bu reformlar uygulamaya geçmediği sürece bir anlam taşımayacaktır ve reformların uygulamaya geçmesi de, hem uzun zaman almış, hem de yaşanan kültüre göre farklılık göstermiştir. Sosyalist feminist olan Zillah Eisenstein, özde ataerkil ve bireyci ideolojiye sahip olan liberalizmle feminizm arasında çelişkiler bulunduğunu belirtmektedir⁸⁸. Eisenstein, ataerkil ve bireyci ideolojiye sahip liberal sistemde, kadınların özgür olamayacaklarını ve kadınların radikal bir biçimde yeni bir topluma kayacağını söylemektedir.

1.1.1.2.2. Radikal feminizm

Radikal feministler, liberal feministlerin yasa karşısında biçimsel eşitlikte ısrar eden yaklaşımını kınamakta ve aynılığa değil, farklılığa dayalı bir eşitliğin gereğine inanmaktadırlar⁸⁹. Kadın ve erkek farklıdır ve bu fark kabul edilerek, aynı haklar sağlanmalıdır. Radikal feministler, farklılık ve çeşitliliğin hukuk alanında dikkate alınması gereğini vurgulamakta ve bu açıdan hem kültürel feminist teori, hem de postmodernist teoriyle aynı noktada buluşmaktadır. Radikal feminist kuram, 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında New York ve Boston'da geliştirilmiştir. Radikal feministler, kendilerine uygulanan baskının yanı sıra, erkek yoldaşlarının ve 'Yeni Sol'daki erkek radikallerin de aşağılayıcı davranışlarına maruz kalmışlardır⁹⁰. Bu nedenle Radikal feminist kuram, erkek 'Yeni Sol' unun oluşturduğu kurama, örgütlenme yapısına ve kişisel üsluplarına karşı direniş içinde şekillenmiştir.

Radikal feministlere göre, liberal feministlerin hukuk, oy kullanma ve istihdam alanlarında sağladıkları kazançlar, kadınların ezilmesi konusunda fazla farkındalık yaratmamıştır⁹¹. Hooks'a göre, liberal reformlar kadınların yaşamında olumlu etkiler

⁸⁸ Einstein, Z. (1986). *The Radical Future of Liberal Feminism*. Boston: Northeastern Un., s.3.

⁸⁹ Berkday, F. (2003). s.45.

⁹⁰ Donovan, J. (2007). s.267-268.

⁹¹ O'Kelly, K. (1993). Radikal Feminizm. <http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58:04].

yaratmıştır ancak bu reformların varolan yapıyı değiştireceği yanılgısına düşülmemelidir⁹². Çünkü, kadınların ezilmesinin nedeni, ne ekonomik sistem, ne de oy kullanabilme hakkıdır. Kadınların ezilmesinin nedeni, toplumsal cinsiyetin, toplumsal olarak kurumsallaştırılmasıdır. Yani, kadının baskı altında olmasının da, kadınlarla erkekler arasındaki çelişkinin de nedeni, aile kurumudur. Kate Millett'e göre, gençler aile içindeki ataerkil ideolojinin belirlediği rol, mizaç ve statüler içinde toplumsallaşmakta ve sistem sürekli olarak ataerkil düzeni beslemektedir⁹³. Radikal feministlere göre, aile kurumu, ataerkil ideolojiye hizmet etmektedir ve bu nedenle aile kurumunu reddetmektedirler. Ann Oakley'e göre, annelerin çocuklarını feminist duygularla yetiştirmesi durumunda, ataerkil düzen yıkılacaktır⁹⁴. Kadın merkezli bir yaklaşımın taraftarlığını yapan Miles ise dünya genelinde varolan ataerkil hakimiyet sistemine karşı devrimci feministleri birleştirmeye çalışmakta ve bu yaklaşımına 'bütünlükçü feminizm' adını vermektedir⁹⁵.

Kadınların aşağılanması, yıllardır süregelen cinsel ve ailesel ilişkilerle köklenmiştir⁹⁶. Politik ve yasal haklar ise tek başlarına bu eşitliği sağlamak için yeterli değildir. Radikal feministlere göre, ataerkil sisteme hizmet eden aileye ve evlilik kurumuna saldırarak, cinsel çeşitlilikte ısrar ederek, ekonomik ve psikolojik bağımsızlıkta ısrarcı olarak, hatta anneliğe ait sorumlulukları reddederek, kişisel özerklik ve cinsel eşitlik sağlanabilecektir. Heteroseksüellik de, ataerkilliği devam ettirmede bir hakimiyet biçimidir ve iktidar ilişkilerinden arınmış bir kadın cinselliğini geliştirebilmek ancak lezbiyenlik ile sağlanabilecektir.

Shulamith Firestone, kadınların baskı altında tutulmalarının temelinde cinsiyet farklılığının yattığını, dolayısıyla, kadınların doğum ve annelik rolleriyle sınırlandıklarını belirtmektedir⁹⁷. Bu sınırlamaları kaldırmak ve kadınları biyolojik kaderlerinden kurtarmak için, teknolojiye yararlanılabilir. Yapay üreme ile, çocuklar

⁹² Hooks, B. (2000). *Feminist Theory: From Magrin To Center*. (2. Edition), New York: South, s.19.

⁹³ (05.09.2005, 11:07pm). Radikal Feminizm. <http://forum.kanka.net/archive/index.php/t-11054.html>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:13:44].

⁹⁴ (t.y.). Radikal Feminist Teori. http://tr.wikipedia.org/wiki/Radikal_feminizm [Erişim tarihi: 05.09.2008, saat:11:09].

⁹⁵ Miles, A. ve Finn, G. (1989). *Feminism: From Pressure To Politics*. Montreal: Black Rose, s.14-20.

⁹⁶ Marsh, M. S. (1981). *Anarchists Women 1870-1920*. Philadelphia: Temple University, s.5.

⁹⁷ (05.09.2005, 11:07pm). Radikal Feminizm. <http://forum.kanka.net/archive/index.php/t-11054.html>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:13:44].

her iki cinse de eşit mesafede ve ikisine de bağlı olmaksızın doğabileceklerdir. Böylece çocuk bakımı kolektif bir şekilde üstlenilebilecek ve çocuklar da cinsiyete dayalı rol sorumluluklarıyla büyümeyeceklerdir. Mary Daly' de, ataerkilliğin dışında bir dünya keşfedilmesi için, kullanılan dilin radikal bir şekilde yıkılmasının ya da yapısının çözülmesinin gerektiğini vurgulamaktadır. Radikal feminist kuramcılara göre dil, düşün dünyamızı belirlemektedir, o halde dilin eril yapısının ve ataerkil söylemlerinin karşısına alternatif bir dil oluşturulmalıdır⁹⁸.

Radikal feminizm, her ne kadar kadınların erkeklerle eşit konumda olmayış nedenini, ataerkil sisteme bağlayarak, bütüncül bir şekilde ele almışsa da, cinsiyete dayalı eşitsizliklerin, kadınlar arasında farklı boyutlarda yaşanabileceğini göz ardı etmiştir⁹⁹. Yaşanan toplumun kültürüne, bağlı olunan ırka, dine, eğitimdeki fırsat eşitsizliğine, gelir dağılımındaki eşitsizliğe ve ait olunan sınıfa bağlı farklılıkları hesaba katmamışlardır. Radikal feministler, ataerkil sistemin kökenine inmiş ve kadınları erkeğe bağımlı hale getiren etkenin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal biçimler olduğuna vurgu yapmışlardır. Kadınların uğradığı sosyal, kültürel ve ekonomik baskılara da, kadın gözüyle yaklaşmışlardır. Kadın-erkek arasındaki eşitsizliklere ve ataerkil yapıya yoğunlaşan radikal feministler, kadınların kadınlara karşı yapabileceği sömürü ve kontrol etme davranışlarını göz ardı etmişlerdir.

1.1.1.2.3. Marksist feminizm

Maddi ve ekonomik koşulların öncelendiği Marksist feminizme göre kadınlar, temel üretici ancak ikincil tüketicidirler ve kadınların özgürleşmesi de, ev işleriyle çocuk yetiştirmekten kurtulmakla gerçekleşebilecektir. Bunun yolu da, ev işlerinin sosyalleştirilmesidir¹⁰⁰. Ev içi üretim de, üretici bir faaliyettir ve erkeklerin sermaye birikiminin temelinde yatan, kadının ev içi üretimidir. Kadının ücretli işçi olması

⁹⁸ Ulusoy, S. (2006a). Radikal Feminizm. <http://www.yaziyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/> , [Erişim tarihi: 11.02.2008, saat: 15:57].

⁹⁹ Suğur, S. (2006a), s.14-15.

¹⁰⁰ Marksist Feminizm. <http://www.birseyogren.com/hakkinda/marksist-feminizm/> , [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:17:20:46].

projesiyle, kadınların işçi sınıfına geçişinin sağlanması ve sınıfsız bir topluma geçiş hedeflenmektedir. Marksist feministler, Marx'ın kapitalist üretim sürecinde insanın emeğine yabancılaşması öğretisini, kadınların ev işlerinde yaşadığını iddia etmektedirler¹⁰¹. Ev işleri soyutlayıcı, önemsiz ve tekrar edici olduğu için yabancılaştırıcıdır.

Feminist teori, Marksist teorinin diyalektik materyalizm yöntemini, bilinç yükseltme olarak yorumlamıştır. Bilinç yükseltme, devrimci praksistir ve bu kavram, bir takım alternatif düzenlemeler geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Böylece kadınlar, beceri gerektirmeyen, monoton işlerden kaçınarak, üretime dayalı ve kendilerini geliştirebilecekleri işlere yönelebileceklerdir. Bu da, kadınların üretim sürecine aktif olarak katılabilmesini ve tüketici kimliğinden kurtulmasını sağlayacaktır¹⁰². Her iki cinsin aynı önemde topluma yararlı olması, bir cinsin diğeri üzerinde egemenlik kurmasını da olanaksızlaştıracaktır. Marksist diyalektiğin ikinci yasası da, 'yadsımanın yadsınması yasası'dır¹⁰³. Yani bir sistem doğarken, başka bir sistemin yok olmasıdır, ama bu yeni sistemin kalıcı olacağı anlamına da gelmemektedir. Kadınların üretici duruma geçmesi de, onları tüketici olarak kabul eden sistemin yıkılması anlamına gelecektir.

Feminist teori, Marksist teoriden etkilenmiştir ancak ideolojik yapılarının temelinde ayrılmaktadırlar. Marksist teori, ideolojik yapısının temelini maddi koşullara dayandırırken, feminist teorinin ideolojik yapısını cinsiyet ayrımı oluşturmaktadır. Marx'ın teorilerinin temellerini, erkeklere özgü ve erkeksi koşullarda biçimlendirdiği göz önüne alındığında, kadınlara uygulanan bu kavramların meşruluğu kuşkuludur¹⁰⁴. Diğer yandan, çağdaş feminist teorinin önemli yönelimlerinden biri olan 'Bilinç yükseltme', Marksist öncüllerde kökleşmiştir. Geleneksel Marksizm, kadının üretime katılması ve erkeklerle birlikte çalışması gereği üzerinde durmuş, ancak kadının özel

¹⁰¹ İmançer, D. (t.y.). [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:16:12:05].

¹⁰² (t.y.). Marksist Feminizm.

<http://www.toplumdusmani.net/modules/worldbook/entry.php?entryID=3863>, [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:16:15:28].

¹⁰³ Pickard, J. (t.y.), "Diyalektik Materyalizm"

<http://www.toplumdusmani.net/modules/wfsection/article.php?articleid=1048>, [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:16:17:53].

¹⁰⁴ Donovan, J. (2007). s.129-130.

alandanda (ev işleri, çocuk yetiştirme, aile içi şiddet) ezilmesiyle ilgilenmemiştir¹⁰⁵. Erkeklerle birlikte üretime katılan kadınlar ise aynı zamanda ev işleriyle uğraştıkları için, kadınların iş yükü artmıştır.

1.1.1.2.4. Sosyalist feminizm

Çağdaş Marksist feminizm, radikal feminizm tarafından değiştirilmiş, katışıksız bir Marksist anlayıştan uzaklaşarak, sosyalist feminizm olarak tanımlanmıştır¹⁰⁶. Sosyalist feminizm, radikal feminizmin iyi yanlarıyla, kadınların ezilmesinin sınıfsal analizini birleştirmiştir¹⁰⁷. Sosyalist feminizme göre, kadınların özgürce yaşayabilmeleri, hem sınıflı toplumun hem de toplumsal cinsiyet kurumunun ortadan kaldırılması ile gerçekleşebilir. Kadınların ezilmesi, ataerkilliğin kapitalizmle karşılıklı etkileşiminden kaynaklanmaktadır. Sosyalist feministler, eviçi emeğin, sınıflı toplumun bir bütün olarak sömürülmesinin devamlılığını sağladığına inanırlar ve ev ile işyeri arasındaki ikiliği reddederler. Sosyalistlere göre, cinsiyetçilik ve ırkçılık, kapitalizmin ekonomik sisteminden kaynaklanmaktadır. O halde, kadının kamusal ve özel alandaki konumunu, cinsiyete dayalı bir işbölümü analiziyle değil de, kapitalist sistemin işleyişi açısından ele almak gereklidir¹⁰⁸. Sosyalist feministlere göre, kadınların öncelikli sorunu, kadın emeğinin kapitalist sistem tarafından sömürülmesidir. İkincil sorun ise aynı sınıfsal yapı içerisinde, başta aile içerisinde olmak üzere, kadın emeğinin erkek tarafından sömürülmesidir.

Sosyalist feminizme göre, kadınla erkek arasındaki eşitsizlik, sermaye sınıfıyla işçi sınıfı arasındaki üretim ilişkileri çerçevesinde açıklanabilir. Kadının toplumsal olarak ezilmesi, emek ile sermaye arasındaki sömürüyle ilişkilidir ve kadınlar yıllarca ucuz işgücü olarak kullanılmışlardır. O halde kadın sorunu ele alınırken, öncelikle toplumsal sınıf analizinin yapılması gerekmektedir. Çünkü üst sınıftan bir kadınla, alt sınıfta yer

¹⁰⁵ O’Kelly, K. (1993d). “Traditional Marxizm” [Geleneksel Marksizm] <http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58:04].

¹⁰⁶ Donovan, J. (2007). s.130.

¹⁰⁷ O’Kelly, K. (1993). Socialist Feminist. <http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58:04].

¹⁰⁸ Suğur, S. (2006a), s.11.

alan bir kadının, toplumda varolan fırsat ve olanaklardan yararlanma olasılığı aynı olmayacaktır. Dolayısıyla, bireyin cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu gibi etkenler, ancak sınıfsal analiz yapıldıktan sonra ele alınabilecektir.

Sosyalist feministler, aynı sınıf içinde yer alan kadınlarla erkekler arasında da eşitsizlik olduğunu söylemektedirler. Erkeklerin kendi sınıflarının sunduğu fırsat ve olanaklardan yararlanma şansı, kadınlara oranla daha fazladır. İşçi kadınlara sendikaya katılma hakkı tanınmamış, kötü çalışma koşullarına katlanmak zorunda kalmış, ekonomik kriz koşullarında işten çıkarılanlar ise yine kadınlar olmuştur. Oysa demokratik sosyalist bir üretim planıyla, herkesin toplumun işleyişine katılması için gerekli koşullar yaratılmış olacaktır¹⁰⁹. İçer kapalı aile ortadan kalkacak, yeni, özgür ve insani ilişkiler yeşerecek, farklı bir psikolojinin oluşturulması için gereken koşullar yaratılmış olacaktır.

Sosyalist feminizm, kadının ekonomik açıdan nasıl sömürüldüğünü açıklamada, diğer feminist yaklaşımlardan daha önemli katkılar sağlamıştır¹¹⁰. Kapitalist ekonomik sistemde, kadınların ucuz işgücü olarak, erkek emeğine karşı nasıl kullanıldığına açıklık getirmiş ve ataerkil yapının, eşitsiz ekonomik ilişkilerin bir uzantısı olduğu noktasında önemli açılımlar getirmiştir. Ekonomik etkenlere fazla ağırlık veren sosyalist feminizm, kadın erkek eşitsizliğinin sosyal, kültürel ve siyasal temellerine ise yeterince ağırlık vermemiştir. Bu açıdan, cinsiyete dayalı eşitsizlik biçimlerini, yani kadınların erkekler tarafından ezilme ve sömürülmesini açıklamada, yetersiz kalmıştır.

1.1.1.2.5. Postmodernist feminizm

Callinicos'un salt kuramsal bir yapı olarak gördüğü postmodernizm, ¹¹¹ modernizmin savunduğu akılcılık, evrensellik ve hümanist ideolojilere karşı bir tavır olarak ortaya

¹⁰⁹ Woods, A. (Thursday, 19 July 2001). Marxism Versus Feminism- The class struggle and the emancipation of women. <http://www.marxist.com/marxism-feminism-class-struggle-emancipation-women.htm>, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 15:56:57].

¹¹⁰ Suğur, S. (2006a), s.12.

¹¹¹ Callinicos, A. (2001). *Postmodernizme Hayır Marksist Bir Eleştiri*. (Çev: Ş. Pala), Ankara: Ayraç, s.23.

çıkıştır¹¹². Jameson'ın, modern kapitalizmin gelişiminin belli bir aşaması olarak değerlendirdiği¹¹³ postmodernizm, 1960'ların sonlarında, öncelikle Fransa'da dile getirilmeye başlamıştır¹¹⁴. Akılcı ve modernist batı düşüncesini sorgulayan, onun insana ve gerçeğe olan inancını yadsıyan postmodern görüş, 20. yüzyılın ikinci yarısında, felsefeden siyaset bilimine dek değişik alanlarda etkili olmuştur. Fransa'dan sonra Amerikalı düşün ve bilim adamları da, postmodernizmi öncelikle bir söylem türü, sonra da temel bir düşünce biçimi olarak ele alıp savunmuşlardır. Postmodernist yaklaşım, 1980'lere gelindiğinde, İngiltere ve Almanya'da dahil olmak üzere hemen tüm Avrupa'da ve dünyanın bir çok bölgesinde kabul görmeye başlamıştır.

Postmodernist yaklaşımın temelinde, toplumun, sanatın, dilin, politikanın, hatta bilimin hem insan gerçeğinden doğduğu hem de insanı oluşturduğu düşüncesi yatmaktadır. Postmodernistlere göre insan, sürekli bir oluşum halindedir. İnsan, çevresini algılayıp yorumlarken çevresinden etkilenmekte ve bu etki sonucunda da değişmektedir. Çevresinden etkilenen insan, kendi eylem, tavır ve görüşleriyle de çevresini etkilemekte ve belli ölçüde çevresini de değiştirmektedir. Postmodern dönem, geç dönem kapitalizmi içinde, yeni bir sosyal düzenin doğuşunu ifade etmektedir¹¹⁵. Bu dönem, bilgisayarlı enformasyon ve global politika sistemleriyle, üst ve alt kültür arasındaki farkı kapatan kültürel eşitliği de beraberinde getirmektedir.

Dünya ölçeğinde geri çekilen marksizmle kötü giden beraberliklerini sonlandıran feminist kuramcılar, zamanın önde gelen akımlarından postmodernizmle yeni bir birliktelik oluştururlar¹¹⁶. Mary Joe Frugg'un, postmodernizmi ve feminist teorinin birleşimini dile getiren "A Postmodern Feminist Legal Manifesto" adlı manifestosu ise postmodern feminizmin yasal ilanı olarak kabul edilir¹¹⁷. Postmodernist feminizm, feminizmin 20. yüzyıl felsefesinde ve postmodern durum içinde aldığı teorik ve pratik

¹¹² Doltaş, D. (1999). *Postmodernizm Tartışmalar ve Uygulamalar*. İstanbul: Telos, s. 25.

¹¹³ Turner, S. B. (2002). *Oryantalizm Postmodernizm ve Globalizm*. (Çev: İ.Kapaklıkaya), İstanbul: Anka, s.190.

¹¹⁴ Doltaş, D. (1999). s.25-26.

¹¹⁵ Turner, S. B. (2002). s.190.

¹¹⁶ Benhabib, Ş. v.d. (2008). *Feminizm ve Postmodernizm: Huzursuz Bir İttifak*. (Çev: F. E. Sezer) *Çatışan Feminizmler Felsefi Fikir Alışverişi*. İstanbul: Metis, s.25-26.

¹¹⁷ (t.y.). *Postmodern Feminizm*.” <http://www.birseyogren.com/hakkinda/postmodern-feminizm/>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:43:159.

konumla şekillenmesidir¹¹⁸. Postmodernistler ve feministler, geleneksel felsefi ve kuramsal argümanlara dayanmayan, yeni bir toplumsallık eleştirisi geliştirme noktasında birleşir ve bu noktada postmodernist feminizmi temellendirmeye çalışırlar.

Stuart Hall'un 'her kimlik, farklılığa göre kurulur' sözü siyasi sınır olarak belirlendiğinde, dışlamacı siyasete izin verilmeyecek, topluluklar arasındaki sınırlara ilişkin algılamalarımız da esnek ve açık olacaktır¹¹⁹. Bu durum somut olarak feminist siyasete yansıtacak ve kadınlar arasındaki farklılıkların tanındığı, bu farklılıkların seslerini duyurabildiği, kim olduğunun değil, neyi başarmak istediğinin önemli olduğu bir anlayış geçerli olacaktır.

Feminist düşünürlerin, ırk, sınıf ve cinsel tercih belirlenimlerini dışlayan evrensel kategoriler aracılığıyla, dişil farklılıklarını sık sık güdeme getirmelerine karşın postmodernizm, kadınların aynılıkları yerine farklılıkları üzerine odaklanmıştır¹²⁰. Feminizmin, 'kadın kültürü', 'feminist yazın', 'kadın söylemi' gibi bütünleşik bir kimlik oluşturma çalışmaları da, çoklu kimlikler yerine parçalanmışlıkla ilgilenen postmodernizmle çatışmaktadır. Feministler, kadın merkezli bir temel oluşturmaya çalışırken, postmodernizmle ittifak oluşturmuştur. Feminizmin, kendine herhangi bir güvence sunmayan, postmodernizmle bu ittifakı ise şüpheyile karşılanmıştır. Kadınların alt gruplar oluşturmaları ve belli talepler altında toplanmaları, çoğulculuktan yana olmayan postmodernizme ters düşmektedir. Postmodernizm, çoğulculuk yerine yerellikten yanadır ve geçmişle bağların koparılmasını ister¹²¹. Geçmişle bağların koparılması yerine, eskinin yeni koşullara uyarlanması ve yaşatılması gerektiğini savunur. Feministler açısından geçmiş ise ataerkiyi temsil etmektedir ve öncelikle değiştirilmesi gerektirir.

Postmodernist feminizmdeki çelişki, bir yanda Postmodern düşüncenin oluşumunda ve postmodernist söylemin kuruluşunda feminizmin yer aldığı iddiaları varken, diğer

¹¹⁸ (t.y.). Postmodern Feminizm. <http://www.bilgidenizi.net/cinselik/15651-postmodern-feminizm-nedir.html>. [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:15:52:04].

¹¹⁹ Yuval-Davis, N. (2003). s.230-231.

¹²⁰ Schwichtenberg, C. (1995). Madonna'nın Postmodern Feminizmi: Marjinallerin Merkeze Taşınması. (Çev: S. İrvan ve M. Binark), *Kadın ve Popüler Kültür*. İstanbul: Ark, s.178-179.

¹²¹ (t.y.). Postmodernizm. <http://felsefetarihi.net/postmodern.htm>., [Erişim tarihi: 06.10.2008, saat: 17:23:52].

yanda feminizmin, postmodernizm tartışmasında söyleyecek fazla bir şeyi olmadığı düşüncesinin yer almasıdır¹²². Oysa postmodern feminizm, yeni bir siyasal ve toplumsal eleştiri geliştirme arayışıyla ortaya çıkmıştır. Dil, söylem ve kültür alanındaki varolan yapılara karşı yeni bir öznellik, söylemsellik ve kültür değerleri üretmek gereklidir.

1.1.1.2.6. İslami feminizm

Yüzyılı aşkın bir süredir varolan İslamcı feminizmin çıkış nedeni, batıya İslam toplumlarında kadınların köleleştirilmediğini ve ikinci sınıf insanlar olmadığını anlatmaktır¹²³. İslam dünyasında büyüyen ve İslamcılık hareketi içinde gelişen İslami ya da İslamcı feminizm, terim olarak ilk defa İran’da, yazar Afsaneh Najmabadeh ve Ziba Mir-Huseyni’nin eserlerinde kullanılmıştır¹²⁴. 1992 yılında yayınlanmaya başlayan Tahran kadın dergisi Zanan’da da, İslami feminizm terimi kullanılmıştır. Suudi Arabistan’lı kadın yazar Mai Yamani’nin de, 1996 yılında yayınladığı ‘Feminism and Islam’ adlı kitabında İslami feminizm terimini kullandığı görülmektedir. İslami feminizm, İslam dünyasındaki geleneksel ve dinsel inanışlara dayalı olarak gelişen kadın-erkek ayrımcılığı ve erkeklerin üstünlüğü söylemlerine karşı geliştirilmiştir. İslam düşüncesiyle, Modern İnsan Hakları bildirgesinde yer alan tüm insanların eşit olduğu düşünceleri harmanlanmış ve kadınların eşitliğini savunan bir düşünce sistemi geliştirilmiştir.

1979 yılında kadınların insan hakları açısından önemli bir adım atılmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, ‘Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ni (CEDAW) kabul ediyor ve kadın-erkek eşitsizliğinde toplumsal nedenlerin dikkate alınması gereğinin altı çiziliyordu.¹²⁵ Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği sözleşmeyi, pek çok İslam ülkesi, dinsel gerekçelerle imzalamamıştır. Bu ülkeler

¹²²(t.y.). [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:15:52:04].

¹²³ Ulusoy, S. (2006b). İslamcı Feminizm. <http://www.yazyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/>. [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat: 15:57].

¹²⁴ (t.y.). İslamcı Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0slamc%C4%B1_feminizm, [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51:08].

¹²⁵ Berktaş, F. (2003). s.47.

için sözleşmenin imzalanması tek başına yeterli olmayacak, söz konusu ölçütlere uymaları için, varolan yasalarında çok büyük değişiklikler yapmaları da gerekecektir.

İslam Ülkeleri Örgütü'nün 1990 yılında yayınladığı, İslam İnsan Hakları Kahire Bildirgesi'nde, her türlü hakkın İslami yasaya (şeriata) tabi olduğu belirtilmekte ve kadınlarla erkeklere eşit haklar tanınmamaktadır¹²⁶. Müslüman feminist ve özgürlükçü bir ilahiyatçı olan Riffat Hassan, kadının kıvrık kaburga kemiklerinden çıkarak, erkekten daha aşağı yaratıldığı mitine karşı koyulmadığı sürece, Müslüman kadınlar için eşitliğin mümkün olamayacağını söyler¹²⁷.

Batılı ülkelerde oluşan imaj ise İslam toplumlarında yaşayan kadınların köleden farksız olduğu ve ikinci sınıf insan muamelesi gördükleri doğrultusundadır¹²⁸. Onların bu suçlamalarına ilk yanıt, reformist İslamcı erkek yazarlardan gelmiştir. Erkek yazarlar, kadının aile içerisinde ve yeni nesillerin yetişmesindeki önemine vurgu yaparak, kadınlarla erkeklerin farklı görevleri yerine getirerek, birbirlerini karşılıklı tamamladıklarını belirtiyorlardı.

1990'lı yıllarda, eğitimli İslamcı kadın yazarlar olaya el koyarak, kadınlara atfedilen tamamlayıcılık işlevinin yetersiz olduğunu ve tamamlayıcılık işlevi adı altında, kadınların ikincil işlevinin hasır altı edildiğini belirtiyorlardı. Modernizme sıcak bakan yazarlar, kadınlara erkeğin tamamen eşit hak ve statüde olması gerektiğini ve bu eşitliğin İslamiyet ile uyumlu olduğunu savunurlar. Referanslarını İslamiyet'ten alan yazarlar, İslam dini içindeki unsurları derinlemesine tahlil ederek, bu savunularının dinin ilkeleriyle de uyumlu olduğunu göstermeye çalışmışlardır. Kadınların sınıfsal, ulusal, ırksal ya da etnik faaliyetleri ise onların özerklik yolundaki çabalarında bağımsız hareket etmelerini engellemektedir.

İslamcı feministler, talepleriyle modernite içinde yer alırken, kültürel aidiyetleri ve kullandıkları referansları itibariyle kendilerini 'İslamcı' olarak nitelemektedirler. İslamcı feminist yazarlar, toplumsal cinsiyet ayrımını biyolojik özellikler yerine

¹²⁶ Berktaş, F. (2003). s.56.

¹²⁷ Yuval-Davis, N. (2003). s.225-226.

¹²⁸ (t.y.). İslamcı Feminizm. [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51:08].

kültürde aramışlardır. Modernist İslamcı yazar Fazlurrahman'ın, Kur'an'daki ayetleri o günün sosyo-ekonomik ve kültürel koşulları içerisinde yorumlama, anlamlandırma çabası ve bunun için kullandığı metodoloji, İslamcı feminist yazarlar tarafından kadınlarla ilgili ayetlerin anlamlandırılmasında kullanılmıştır.

27-29 Ekim 2005 tarihinde Barselona'da düzenlenen ve 400'e yakın katılımcının bir araya geldiği 'Birinci Uluslararası İslamcı Feminizm Kongresi'nde alınan kararların bazıları:

- * İslamcı feminizm, egemen cinsiyetçi İslam yorumlarına alternatif olarak ortaya çıkmıştır.
- * İslamcı feminizm, Kur'an ayetlerine ve Kur'an'ın erkekegemenliği meşru görmediği yönündeki güçlü inanca dayanmaktadır.
- * Erkekler de kadınların eşit hak elde etme mücadelesinde yer almalıdır.
- * Kadınların karar-verici yapılara katılımı desteklenmelidir.
- * İslami gelenekler temelinde, kadınların mülk sahibi olma, bireysel özgürlük ve ekonomik bağımsızlık hakları savunulmalıdır.
- * Müslüman kadınların camilere erişebilme hakkı talep edilmelidir.
- * Müslüman olmayan feministlere, İslam'ın en cinsiyetçi ve gerici yorumlarını tek olası İslam yorumu olarak kabul etmemeleri çağrısında bulunuyoruz. Aksi bir pratik, hakları için savaşıyan Müslüman kadınlarla, küresel feminist hareket arasındaki işbirliğini engelleyecektir.

Türkiye'de 1980'li yıllarda gelişen feminist hareketlerin çekirdek kadrolarındaki kişiler, İslam konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları için, dine dayalı bir eleştiri geliştirememişlerdir¹²⁹. 1990'lı yıllarda, kadın kimliğinin özneleşme süreciyle birlikte sorgulama ve tartışmalar başlamıştır. İslami feminist hareketin temelinde; Batı dünyasının yaşam tarzındaki kadın ve cinsellik anlayışları, kapitalist sistemde kadın bedeninin metaya dönüştürülerek sömürülmesi, kadınların seçme-seçilme hakkı ve İslamın en olgun dönemindeki (Asr-ı Saadet) kadın pratikleri etrafında geliştirilen tartışma ve çözümlemeler yer almaktadır. İslami feministlere göre, feminizmden önce

¹²⁹ Çelik, A. (t.y.). İslami Feminizm. <http://www.indigodergisi.com/adnan30htm.>, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 16:17:42].

kadının durumu ne kadar kötü ise feminizmden sonra da o kadar aşırıya gidilmiştir¹³⁰. Bu nedenle İslam ülkelerinde feminizm fazla itibar görmemiştir. Özellikle batılıların İslami feminizmle ilgili olarak getirdikleri eleştiri ise ortaçağ karanlığından aydınlanmayla birlikte ortaya çıkan feminizmin, pozitivist ve rasyonalist nitelikte olduğu ve bir dinle bağdaşamayacağı yönündedir¹³¹.

Beş ana akım ve Türkiye'nin de içinde yer aldığı Müslüman ülkelerde gelişen İslami feminizm dışında, gerek yaklaşım tarzı gerekse feminist yaklaşımda öncelik verdikleri konular açısından farklılaşan ancak çok fazla yayılma alanı bulamayan feminist akımlar da bulunmaktadır. Bu akımların yaklaşım ve önceledikleri konular, maddeler halinde sunulmuştur.

1.1.1.2.7. Küçük feminist akımlar

Kültürel Feminizm, Margaret Fuller'in 1845'te yazdığı '19. Yüzyılda Kadın' adlı eseriyle şekillenmiştir¹³². Siyasal değişimden çok kültürel dönüşüme odaklanırlar ve bu dönüşümün de anaerkil yapıya doğru gerçekleşmesi gerektiğini savunurlar. Kadınlarla erkekler arasındaki farklılıkları kabul eden kültürel feministler, bu farklılıkların da olumlu bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini savunurlar¹³³. Kültürel feministlere göre, aile ilişkileri eril bakış açısıyla düzenlenmiştir ve kadınların erkeklerin himayesinde insanca gelişmesi engellenmiştir¹³⁴. Kültürel feministler, ataerkil dünyada kadının cinsel bir meta olarak görüldüğünü ve kadınların kendi vücutları üzerinde tasarrufta bulunabilme hakkının olması gerektiğini savunurlar¹³⁵.

¹³⁰ (t.y.). Feminizm. <http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/feminizm>, [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat: 16:05:23].

¹³¹ Ulusoy, S. (2006b). [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat: 15:57].

¹³² (05.12.2006, saat:05:23). Kültürel Feminizm.

<http://www.nacizanebilgi.com/sozluk.php?q=kulturel+feminizm>, [Erişim tarihi: 15.09.2008, saat: 11:47].

¹³³ (t.y.). Kültürel Feministler. http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCrel_feminizm, [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat: 16:52:35].

¹³⁴ Dilek İmançer, (t.y.). [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:15].

¹³⁵ (05.12.2006, saat:05:23). Kültürel Feminizm.[Erişim tarihi: 15.09.2008, saat: 11:47].

Eko-Feminizm, 1974 yılında Fransız yazar Fr  oise d'Eaubonne tarafından, kadınların dünyayı kurtarmak için önderlik edeceği ekolojik devrimin adı olarak ortaya   ıkmı  tır¹³⁶. Eko-feminizm, kadınla doğanın yüzyıllardır aynı kaderi paylaştığı, ikisinin de hor görülüp aşağılandığı ve eziyet çektikleri kabulüne dayanır¹³⁷. Eko-feminizmin iki temel ilkesi vardır: Kadın ve doğanın tarihsel olarak birbirine yakın olduğu ve kadınla doğanın sorunlarından ataerkil kapitalist sistemin sorumlu olduęudur¹³⁸. Eko-feministlere göre, günümüz   evre sorunları, kadınların sahip olduğu sezgi, bakım ve sentez yapma yeteneklerinin, toplum tarafından dikkate alınmaması nedeniyle yaşanmaktadır¹³⁹. O halde ilk olarak, kadınlar üzerindeki tahakküm ile doğa üzerindeki tahakküm arasında düzenli bir ilişkinin bulunduğunun kabul edilmesi gerekir. Sosyalist eko-feminizm ise egemenliğin eleştirisi ve sosyal adaletin sağlanmasıyla ilgilenmektedir.

Psikanalitik Feminizm, Kadın erkek ayrımını psikolojik olarak açıklamaya çalışmaktadır. Freud'un, çocuğun yetişme sürecinde geçirdiği cinsel kimlik süreciyle ilgili betimlemeleri,   ağda   feminist teorinin temel taşlarından birini olu  turmaktadır¹⁴⁰. Erkek, cinselliği olan bir insandır ve kadınlar da, ancak cinselliği olan insanlar olduklarında, erkeklerle eşit olabileceklerdir. Ataerkil toplum düzeninde kadınlar, öteki olarak yaşamayı kabullenirlerse, şizofreniye ve ümitsizliğe kapılacaklardır. Öyleyse kadınlar, nesne olmayı kabullenmeyerek, akılcı özelliklerini ve eleştirel yetilerini g    lendirmelidirler. Kadınlar, kendi doğrularını söylemeyi öğrenmeli ve kendi doğrularının değerlendirileceği kar  şı bir gelenek yaratmalıdırlar.

Ruhsal (Spiritual) Feminizm, Tanrıça ya da dişil ilah, kadınların dinleri ve ruhsal ihtiyaçları, kadınların dini lider olabilmeleri ve feminist perspektiften dini düşünce gibi konular üzerinde yoğunlaşan feminizmin bir koludur¹⁴¹.

¹³⁶ (t.y.). Eko-feminizm. <http://www.bluemirror.com/showthread.php?t=4918>, [Erişim 2 [Erişim tarihi: 9.08.2008, saat: 14:27:44].

¹³⁷ Sezer,   . (t.y.). [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:14:21:16].

¹³⁸ (t.y.). Ekofeminizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ekofeminizm>, [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat: 16:51:40].

¹³⁹ Sezer,   . (t.y.). [29.08.2008, saat:14:21:16].

¹⁴⁰ (05.09.2005, saat:11:07 p.m.). Psikanalizm ve Feminizm. <http://felsefe.gen.tr/feminizm>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:17:05].

¹⁴¹ (t.y.). Ruhsal Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/Ruhsal_feminizm, [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51:42].

Fransız Feminizmi, Fransız devrimi sırasında politikleşen kadınların, kendi siyasallaşmaları ile güçlenip, haklarının peşlerine düşmeleriyle başlamıştır¹⁴². 1970’li yıllardan sonra, Fransız filozofları, hem yapısalcılıkta hem de postyapısalcılıkta belirleyici bir rol oynamışlardır. Bu rollerin içinde Fransız feministleri de yer almış, hem postmodern düşüncelerden etkilenmiş hem de bu düşüncelerin gelişimini etkilemiştir. Başlıca Fransız feministler olan Julia Kristeva, Luce Irigaray ve Hélène Cixous, feminizmi dil, simgeselleştirme ve söylemsellik bağlamında yeniden değerlendirmiş ve eril dünyayı yeniden sorgulamışlardır.

Lezbiyen Feminizm, 1970’lerde ve 1980’lerin ilk dönemlerinde popülerlik kazanmıştır. Lezbiyenliğin, feminizmin mantıksal sonucu olduğunu savunan feminist bir ideolojidir¹⁴³. Lezbiyen feministlere göre, kadınlar erkeklerle cinsel ilişkiye devam ettiği sürece, ayrımcı yasalar devam edecek ve erkeklerden daha az para kazanacaklardır. Evli olan kadınlar da, kariyer yapmasını engelleyen bebek bakıcılığı yapmaya ve erkeğe ekonomik olarak bağımlı kalmaya devam edecektir. Oysa lezbiyen oldukları zaman, tüm kadınlar enerjilerinin büyük bir kısmını kadın hareketine destek vermekte ve sevgi duymakta kullanacaktır.

Ayrılkçı Feminizm, Feminist hareket içerisinde 1970’lerde popülerlik kazanmaya başlamış, ancak gerek feminist hareket içinde gerekse feminist hareket dışında ‘tartışmalı’ olarak kabul edilmiştir¹⁴⁴. Yazar Marilyn Frye, ayrılkçı feminizmi, “çeşitli tarz ve yöntemlerin erkeklerden ve erkekler tarafından tanımlanmış veya erkekler tarafından kontrol edilen veya erkeklerin çıkarına hizmet eden veya erkek ayrıcalıklarını koruyan kurum, kuruluş, ilişki, rol ve faaliyetlerden kopartılması” olarak tanımlamaktadır¹⁴⁵. Ayrılkçı feminizm, kadınlarla erkekler arasındaki cinsel farklılığın giderilemeyeceğine inanır ve bu nedenle heteroseksüel ilişkileri desteklemez.

¹⁴² (16.12.2007). Fransız Feminizmi. <http://www.bilgidenizi.net/politika/7326-fransiz-feminizmi.html>, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:14:59:31].

¹⁴³ (t.y.). Lezbiyen Feminizm. http://wopedia.mobi/tr/Lezbiyen_Feminizm. [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:16:00].

¹⁴⁴ (t.y.). Ayrılkçı Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayr%C4%B1%C4%B1k%C3%A7%C4%B1_feminizm. [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51:25].

¹⁴⁵ (t.y.). Ayrılkçı Feminizm. <http://www.bilgidenizi.net/cinsellik/15636-ayrilikli-feminizm-feminizm-cesitleri.html>. [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 16:30:59].

Pop Feminizm, Kişinin dünya görüşünün merkezine kadını yerleştirmesi anlamına gelen, Yunanca ‘γυνo,gyno’ (kadın) ve ‘κεντρον, kentron’ (merkez) sözcüklerinden oluşmuştur¹⁴⁶. Dişi cinsiyetin gerek ahlaki, gerekse diğer yönlerden üstünlüğüne inanılmakta ve bunu, kadınların üstün haklardan yararlanacağı erkeklerin de marjinalleşeceği, anaerkil bir toplumu oluşturan toplumsal tavırları yaymakta kullanılmaktadırlar. Pop-feminizm, erkeğin karşısında kadını yücelten, pop kültürden desteğini alan ve üçüncü dalga feminizmin ötesine geçen bir anlayıştır¹⁴⁷.

Maddeci Feminizm, Kadının ikincil durumunun yalnızca kapitalist ilişkilerden değil, ataerkil ilişkilerden de kaynaklandığını belirten ve emek süreçleriyle üretim ilişkileri arasındaki bağlantıları açıklamayı amaçlayan feminist bir akımdır¹⁴⁸. Kadının ev içindeki emeğini sorunsallaştıran maddeci feministler, kadının hane içi emeğinin de üretken olduğunu savunurlar. Bir çok yönden Marksizmin yöntemini kullanan maddeci feministler, marksizmin kadın sorununu burjuva kadın ve proleter kadın olarak sınıflandırmasını eleştirir¹⁴⁹. Maddeci feministlere göre kadın hareketi, özerk bir hareket olarak örgütlenmeli ve ataerkilliğe karşı savaşmalıdır.

Varoluşçu Feminizm, Kadınların ancak kendi bedenini ve cinselliğini yadsıyarak var olabildiğini, oysa kendi benlikleriyle barışarak özne olma durumuna geçtikleri zaman, erkeklerin de bu durumu kabulleneneceğini söylemektedir¹⁵⁰. Beauvoir’e göre kadınlar, kendi cinsellikleriyle barışmak zorundadır. Adrienne Rich, kadınların, kendilerine ideolojik olarak boyun eğdiren sahtelikleri kırabilmeleri için, kendileri hakkında doğruyu söylemeyi öğrenmek zorunda olduklarını söyler¹⁵¹. Feministler de, kendi doğrularının değerlendirileceği karşı bir gelenek yaratmak zorundadır. Varoluşçu feministler, ataerkilliğe karşı ve erkek cinsini kutsayıcı yapının terk edildiği, alternatif

¹⁴⁶ (t.y.). Pop Feminizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/pop-feminizm>. [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 14:49].

¹⁴⁷ Durmaz, O. (2008). Pop-Feminizm. http://ozandurmaz.blogspot.com/2008/01/pop-feminizm_28.html, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:16:41].

¹⁴⁸ (t.y.). Maddeci Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/maddi_feminizm, [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:16:48].

¹⁴⁹ (t.y.). Maddi Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/Maddi_feminizm, [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:52:00].

¹⁵⁰ Ulusoy, S. (2006a). [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat:15:57].

¹⁵¹ İmançer, D. (t.y.). Feminizm ve Varoluşçuluk.

<http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1183>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:34:20].

bir kültür inşa edilmesi gerektiğini söyler¹⁵². Böylece ataerkil kültüre karşı, alternatif bir ‘öteki’ kültür oluşturulabilecektir¹⁵³. Simon de Beauvoir, kadınların mevcut toplumdaki engelleri aşabileceklerini ve ekonomik güvencenin sağlanmasıyla daha fazla bağımsızlık kazanacaklarına inanmaktadır¹⁵⁴. Bu inancına karşın, kadınların yaşadıkları baskının ortadan kalkması için, üst yapının da değişmesi gerektiğini söylemektedir.

Anarko feminizm, Kadının gelişmesinin, özgürlüğünü ve bağımsızlığını kazanmasının, kendi çabalarıyla olacağına inanır¹⁵⁵. Anarko feminizmin öncülerinden Emma Goldman, kadınların gelişmesinde ön şartın, kendilerini bir seks metası olarak değil, bir birey olarak değerlendirmeleri olduğunu söylemektedir. İkinci şart olarak, herhangi birisinin kendi vücudu üzerinde hak iddia etmesini reddederek, istemedikçe çocuk doğurmaması gerektiğini belirtmektedir. Kadınlar, tanrı’ya, devlet’e, topluma, kocaya, aileye hizmetçi olmayı reddetmeli ve kendilerini toplumun değer yargılarının sınırlandırmasından kurtarmalıdır.

Üçüncü Dalga feminizm, Farklılaşmanın farkına varmak ve güç dalgası olarak nitelenen, yeni kültürlerle buluşma ve feminist perspektifi yeniden oluşturma hareketi¹⁵⁶. Üçüncü dalga feministlere göre, farklı kimlikler, ister biyolojik, ister ataerkil ister kapitalist sistemden kaynaklansın, hepsini kabullenmek ve bu farklılıkların ortak noktaları üzerinden siyaset yapmak gerekiyordu¹⁵⁷. İkinci dalga feministlerin mutlak eşitlik talebine karşın, üçüncü dalga feministler farklılıkların değerli olduğunu ve yepyeni bir dünya kurulsun bile, farklılıkların korunması gerektiğini söylemektedirler.

¹⁵² Ulusoy, S. (2006a). [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat:15:57].

¹⁵³ (t.y.). Feminizm ve Varoluşçuluk. <http://mitoloji.info/felsefi-akimlar/feminizm-4.nedir>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:37:56].

¹⁵⁴ (t.y.). Özgürlük ve Aşkınlık. http://tr.wikipedia.org/wiki/Varolu%C5%9F%C3%A7u_feminizm, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:31:22].

¹⁵⁵ (21.08.2004). Anarko Feminizm. <http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=anarko+feminizm>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:11:18].

¹⁵⁶ Ören, A. ve Doğan, S. (19.10.2003). Feminizm Bir İdeolojidir. http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2088&Itemid=76, [Erişim tarihi:15.09.2008, saat:13:12:32].

¹⁵⁷ Aki, P. N. (2006). 3 Dalga ile Feminizm Tarihi. http://www.anarkismo.net/newswire.php?story_id=4070 [Erişim tarihi: 22.09.2008, saat:16:34:59].

Kadınlizm (Kadıncılık), Alice Walker tarafından, özellikle Afrikan Amerikan feminizmi için tanımlanan, sonradan ırk ve sınıf ayrımlarını aşan feminist bir akımdır¹⁵⁸. Ev alanından çalışma alanına yönelmek gibi sosyal değişimleri savunan ve beyaz kadınlar tarafından yönlendirilen ilk feminist hareketlerden doğmuştur. Beyaz kadınlar, kendi ailelerini desteklemek için, ev işlerinde hayat boyu çalıştıklarının farkında değildir. Afrika asıllı Amerikan kadınlar ise çalışan kadınlardır ancak çalışmak onların seçimi değildir.

Dual-sistem teorisi, Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, kapitalizm ve ataerkilliğin birlikte ele alınmasıyla çözülebileceğine inanan bir yaklaşımdır¹⁵⁹. Kapitalizm, erkek işçiler gibi kadın işçileri de sömüren bir sistemdir, ancak kadınlar, ataerkil ilişkilerin egemen olduğu toplumlarda erkekler tarafından da sömürülmektedir. Endüstrileşmeyle birlikte kadınlar, çalışma yaşamına ve işgücü piyasasına daha fazla girmeye başlamış ve belli kazanımlar elde etmiştir. Kadınların dışarıda çalışması, ev işlerinin eşler tarafından paylaşımını getirmemiş, aile içindeki karar alma sürecinde erkek eşin ya da babanın beklenti ve isteklerinin öncelikli olması değişmemiştir. Her iki eşin kariyer yapması durumunda bile, çocuk doğurma ve bakımı gibi etkenler aksamalara neden olmaktadır. Eş durumuna göre tayinlerde, erkeğin görev yaptığı kente göç edilmektedir. Ataerkil yapı değişmekle beraber, bu değişim cinsiyete dayalı eşitsizlikleri yeniden üreterek devam etmektedir.

1.1.2. Türkiye’deki feminist hareketler

Değişim, insanların ve toplumların varoluşlarından bu yana yaşadıkları gerçekliktir. Türkiye Cumhuriyetinin yaşadığı en büyük değişim, kurtuluş savaşı sonrası yaşanan devrimler ve varolma savaşıdır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yaşanan siyasi ve ekonomik gelişmeler, kadınların yaşamını ve feminist hareketin rotasını da etkilemiştir. Türkiye’deki feminist hareketin gelişimi; Cumhuriyet öncesi

¹⁵⁸ (t.y.). Kadınlizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kad%C4%B1nlizm>, [Erişim tarihi:29.08.2008, saat:14:56].

¹⁵⁹ Suğur, S. (2006a), s.14-17.

dönem, 1923-1980, 1980-1990 ve 1990-2006 dönemlerine ayrılarak ele alınmıştır. Öncelikle, Avrupa ülkelerinde gelişen feminist hareketlerin, Osmanlı Devleti yönetimindeki Müslüman kadınlara nasıl yansıdığı ve Türk kadınlarının Cumhuriyet öncesi durumu ele alınmıştır.

1.1.2.1. Cumhuriyet öncesi dönem

Avrupa’da feminist hareketlerin yaşandığı yıllarda, Anadolu toprakları Osmanlı İmparatorluğu yönetimindedir. Osmanlı yönetimindeki Anadolu kadınlarının haklarının savunulması ise 19. yüzyılın içinde başlamıştır¹⁶⁰. Osmanlı topraklarındaki reform süreci, 18. yüzyıldan itibaren başlamışsa da, bu dönemde yaşanan değişimler kadınların yaşamına olumsuz yansımıştır¹⁶¹. Kadınlar, yenileşme hareketinin kalkanı olarak kullanılmış ve yaşanan değişimlerin geleneksel toplum düşüncesinde tepkiye yol açmaması için, kadınlara yönelik yasaklama fermanlarında artışlar yaşanmıştır. Kadınlar üzerinde örtünme, eve kapatılma ve toplum yaşantısından tecrit edilme baskıları artmış, kadınların halka açık yerlerde dolaşmalarını yasaklayan bir ferman çıkarılmıştır¹⁶².

Anadolu’da, kadınların statüsünde hassas davranıldığını göstermek amacıyla, ödünler verilirken, Batı toplumlarındaki kadınlar, siyasi haklar elde etmek için mücadelelerine devam ediyorlardı. Anadolu kadınlarının eğitim hakkına ve daha iyi yaşam koşullarına ulaşması ise ancak Tanzimat döneminde gerçekleşmeye başlamıştır. 3 Kasım 1839’da Topkapı Sarayı’nın Gülhane Bahçesi’nde okunarak halka ilan edilen Tanzimat Fermanı ile, hem Anadolu kadınları için hem de Osmanlı Devleti için yeni bir dönem başlamıştır¹⁶³. Batılılaşma sürecinin hızlandığı bu dönemde, mimariden yaşam tarzına, eğitim kuruluşlarından sanayi kuruluşlarına kadar birçok alanda yenilikler yaşanmıştır.

¹⁶⁰ Altındal, A. (2004). *Türkiye’de Kadın*. (8. Basım), İstanbul: Alfa, s.93.

¹⁶¹ Ediz, Z. (1995). s.81-82-83.

¹⁶² Tayanç, F. ve Tayanç, T. (1981). s.109.

¹⁶³ (t.y.). Tanzimat Dönemi. <http://www.odevturk.com/odev.asp?id=1219>, [Erişim tarihi:17.10.2008, saat:11:36:00].

1.1.2.1.1. Tanzimat dönemi

Tanzimat dönemi (1839-1876) reformları, Osmanlı Devleti'nin Batı devletleri karşısındaki konumunu değerlendirdiği bir dönemdir¹⁶⁴. Dini cemaatlere, loncalara ve tarikatlara dayalı geleneksel Osmanlı toplumu yerine, özgür yurttaşlardan oluşan Osmanlı milleti vardır artık. Bürokraside, hukuk sisteminde ve eğitim kurumlarında laikleşme girişimleri başlamış, dini bürokrasiyle ulemanın önemi azalmıştır. Avrupa'nın fikir ve kurumları doğrudan doğruya alınmış, modern bir devlete dönüşüm başlatılmıştır.

Tanzimat fermanıyla birlikte, Türk kadınları yüzyıllardır süren toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel baskılardan kurtulmaya başlamıştır¹⁶⁵. Batı'nın kapitalist üretim biçimine uygun üst yapı kurumları yavaş yavaş Anadolu topraklarına girmiş, kadın sorunlarına da Batı gözüyle bakılmaya başlanmıştır¹⁶⁶. 19. yüzyıllar, geleneksel Osmanlı yapısının terk edildiği, devlet örgütünün değiştirilmeye çalışıldığı reformlar dönemidir. Osmanlı'nın siyasal sistemindeki değer yargıları değişmiş, kişi hak ve özgürlükleri gündeme gelmeye başlamıştır¹⁶⁷. Türk modernleşmesinde, kadınlara bir yandan Batılılaşma ve modernleşmenin taşıyıcı rolü yüklenmiş, diğer taraftan bu rolün sınırları erkekler tarafından çizilmiştir. Babaların ve yaşlı kuşağın yıkılan otoritesinin yerini oğullar devralmış, sınırlarını erkek kardeşlerin koyduğu 'erkek kardeşler cumhuriyeti' kurulmuştur¹⁶⁸.

Reformlar, düzenlemeler anlamına gelen Tanzimat'la başlayan modernleşme ve yenileşme hareketleri¹⁶⁹, Osmanlı Devletinin sona ermesine dek sürmüştür. Osmanlı Devleti'nde yaşayan Müslüman kadınların önceliği ise kapalı hayattan kurtulmak ve eğitim hakkına ulaşmak olmuştur. Müslüman Türk kadınının insan statüsüne ulaşabilmesi için aşması gereken ilk engel, dinsel önyargılardan kaynaklanan kapalı yaşamdan kurtulmaktır. Bu arada Avrupa ülkeleri ile ticaret yapan ve üniversitelerinde

¹⁶⁴ Durakbaşı, A. (2002). *Halide Edip Türk Modernleşmesi ve Feminizm*. (2. Baskı), İstanbul: İletişim, s. 95-96.

¹⁶⁵ Ediz, Z. (1995). s. 82.

¹⁶⁶ Tayanç, F. ve Tayanç, T. (1981). s.109.

¹⁶⁷ Ediz, Z. (1995). s.83.

¹⁶⁸ Berktaş, F. (2003). s.106.

¹⁶⁹ (t.y.). Tanzimat. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Tanzimat>, [Erişim tarihi: 10.09.2008, saat: 13:12:15].

eğitim gören Ermeni cemaatinde laikleşme eğilimi başlamış, Tanzimat reformlarıyla da bu eğilim iyice perçinlenmiştir¹⁷⁰. Müslüman kadınlar da, Anadolu topraklarında yaşayan gayri Müslim ailelerin serbest yaşamlarıyla kendi yaşamlarını karşılaştırıyor ve batı yaşamını anlatan romanları okuyarak, bu doğrultudaki taleplerini dile getiriyorlardı¹⁷¹.

Osmanlılar daki değişim isteğinin öncülüğünü, saray ve saray çevresinden gelen aydınlar yapmıştır. Kadınların eğitilmesi gereğine inanan erkek reformcular, kadınların eğitilmesini öncelikle çocukların yetiştirilmesi açısından istemişlerdir¹⁷². Kadının eğitim alması, sevgiye dayanan bir karı-koca ilişkisi ve huzurlu aile yaşamı sağlayacak, ayrıca toplumun ilerlemesine ve refahına katkıda bulunacaktır. ‘Batılılaşma’ amacına yönelik, üst yapı değişimini öngören reformist anlayış, kadınlar için de geçerli olmuş ancak saray çevresi ve kentli kadınlar arasında sınırlı kalmıştır¹⁷³. Geleneksel yaşamda kaç-göç devam ederken, üst sınıf da yer alan kadınların yaşam biçimleri ve düşüncelerinde değişiklikler yaşanmıştır. Şarkı söylemesinin bile günah kabul edildiği bir toplumda kadınlar, Ermeni ve Rum hemcinslerine öykünerek Fransızca öğrenmeye, piyano çalmaya ve alafranga giyinmeye başlamışlardır¹⁷⁴. Bunda okudukları magazinlerin etkisini de göz ardı etmemek gerekir.

Tanzimat döneminin en büyük başarısı, kızların eğitime yönelik atılan adımlardır. 1842 yılında ‘Mekteb-i Tıbbiye’de, Avrupa’dan getirilen ebeler tarafından ebelik kursları verilmiş, yerli ebelerin kurslara devamı zorunlu kılınmış, okuldan 27 Hristiyan ve 10 Müslüman ebe mezun olmuştur¹⁷⁵. 1858’de nakış dersleri dışındaki tüm derslerin erkek öğretmenler tarafından verildiği ‘İnas Rüştıyesi’ (kız okulları), 1869 yılında da nakış ve ev işleri öğreten ‘Kız Sanayi Okulları’ açılmıştır. 11-13 yaşlarına gelen kızların, erkeklerden saklanması gereğine inanan halk, bu okullara fazla ilgi göstermemiştir. Bunun üzerine devlet, bayan öğretmen yetiştirme çabalarına girişmiş, 1870 yılında ‘Dar’ül Muallimat’lar (Kız öğretmen okulları) açmaya başlamıştır. Açılan

¹⁷⁰ Akşin, S. (2007). Osmanlı Ermenilerinde Kültür Modernleşmesi, Cemaat Okulları ve Abdülhamid Rejimi. *Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar*. Cilt:5, İstanbul: İletişim, s.73-74.

¹⁷¹ (t.y.). Tanzimat. [Erişim tarihi: 10.09.2008, saat: 13:12:15].

¹⁷² Durakbaşı, **Ön.Ver.**, s. 97.

¹⁷³ (t.y.). Tanzimat. [Erişim tarihi: 10.09.2008, saat: 13:12:15].

¹⁷⁴ Tanilli, S. (2006). s.119.

¹⁷⁵ Ediz, Z. (1995). s.84-85.

bu okullar, İstanbul ve Selanik gibi büyük merkezlerin dışına pek yayılamamış olsa da, Tanzimat döneminin önemli bir başarısı olarak kabul edilmiştir. İlköğretim konusunda yeni düzenlemeler getirilmeye çalışılmış, ancak alınan kararlar bir türlü uygulamaya konulamamıştır¹⁷⁶.

Şinasi ve Namık Kemal gibi edebiyatçıların çıkardığı Tasvir-i Efkâr gazetesinde, insan hakları, uyrukların egemenliği ve vatanseverlik fikirlerini işleyen konulara yer verilmiştir¹⁷⁷. Gazetede kadınlarla ilgili konulara da yer verilmiş, cariyelik, görücü usulü evlilik ve çok eşlilik yüzünden kadınların ezildiği dile getirilmiştir. Gazetede, bir toplumun bütün olarak ilerlemesinin, kadınların statüsünün yükseltilmesi ve eğitim görmesiyle sağlanabileceği belirtiliyor, kadınların eğitim görme hakları savunuluyordu. Osmanlı aydınlarından Ahmet Cevdet Paşa da, kızı Fatma Aliye Hanım öncülüğünde Osmanlı idaresindeki kadınların yaşamını sorgulamış ve evlilik kurumunun düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir¹⁷⁸. Ahmet Cevdet Paşa ve kızı Fatma Aliye Hanım, tek eşliliği savunmuş, eğitimde kadınlara da eşit olanaklar sunulmasını ve sosyal yaşamda kadınların serbest davranabilmesi gerektiğini gündeme getirmişlerdir. Bu talepler basına da yansımış ve dönemin tanınmış gazetelerinde dile getirilmiştir. Terakki, 1868 yılında ‘Muhadderat – İslam Kadınları İçin Gazetedir’ başlığıyla yeni bir gazete çıkarmış, bu gazetede kadın okurlardan gelen mektuplara yer vermiştir¹⁷⁹. Gazetede sık sık Batı’daki feminist hareketlerle ilgili bilgilere de yer verilmiş, Osmanlı kadınlarının dikkatleri Avrupa’daki kadınlara ve hareketlere çekilmiştir. Daha sonraları kadınların çıkardıkları gazete ve dergilerde de, ısrarla kadın özgürlükleri savunulmuştur.

Avrupa ve Amerika’daki kadın hakları sloganlarından etkilenen ‘Terakki Gazetesi’, 1868 yılında kadınları savunan yazılar yayınlamaya başlamıştır. Gazete de, Batı’daki feminist hareketlerle ilgili bilgilere yer verilmiş ve Osmanlı kadınlarının ilgileri bu noktalara çekilmeye çalışılmıştır. Gazete sayfalarında kadın hak ve özgürlüklerini savunan yazılara yer verilmiştir¹⁸⁰. Gazete ve Muhadderat ekinde sık sık yer verilen

¹⁷⁶ Arat, N. (1998). Cumhuriyet’in 75. Yılında Türkiye’de Kadın Tartışmaları. *Aydınlanmanın Kadınları*. İstanbul: Çağ, s.27.

¹⁷⁷ Durakbaşı, A. (2002). s.96-97.

¹⁷⁸ Berkes, N. (1978). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*. (2.baskı), İstanbul: Doğu Batı, s.367.

¹⁷⁹ Altındal, A. (2004). s.96-99.

¹⁸⁰ İlyasoğlu, A. ve İnsel, D. (1984). Kadın Dergilerinin Evrimi. *Türkiye’de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*. İstanbul: Gelişim, s.164.

konular; Kadınlara öğrenim hakkının tanınması, çalışma olanaklarının verilmesi, çok karılılık ve kadın-erkek eşitliği olmuştur. Kadın okurlarından gelen yazılara da yer veren gazete, bazı tutucu ve yobaz çevrelerden tepkilerle karşılaşmıştır¹⁸¹.

Tanzimat reformlarının uzun vadeli hedeflerine ulaşması 1876 yılını bulmuştur. Tanzimatçılar, reform süreci için gerekli olan üç noktanın eksik olduğunu belirtmiştir: Bilgili ve yetişmiş insan gücü, para ve zaman¹⁸². Bilgili ve yetişmiş kişiler, ülke için gerekli gördükleri reformları tespit ederek uygulamak için; Para, reformların uygulanabilmesi için; Zaman ise reformların soğukkanlı bir şekilde düşünülüp, gerekli olduğunda uygulamaya konulması için gerekliydi.

Tanzimat sonrası, Osmanlı aydınları ‘devlet nasıl kurtulur’ sorusu üzerinde yoğunlaşmış ve çözümün yeni bir insan tipi yaratmak olduğuna inanmışlardı¹⁸³. Milli kalkınma için, bütün insan gücünün harekete geçirilmesi ve kadınların da vasıflı işgücü olarak yetiştirilmesi gerekiyordu. Kadınların anne ve eş olarak eğitilmesi, ülke kalkınması açısından da önem taşımaktadır. Bu nedenle, Osmanlı bürokrasisini yeniden yapılandırırken, eğitim alanındaki kurumsallaşma ön planda tutulmuş ve tüm insan potansiyelinin aktif kılınması hedeflenmiştir. Bu amaçla, kadınların eğitime yönelik kurumsallaşmaya hız verilmiştir. Tanzimat döneminde çeşitli meslek okulları açılmış, toplumun gereksinim duyduğu alanlarda kadın personel yetiştirilmeye başlanmıştır¹⁸⁴. Eğitim alan kadınlar, erkeklerle eşit idrak ve eşit kanaat sahibi olduklarını vurgulamaya ve kadın olmanın anlamını sorgulamaya başlamıştır¹⁸⁵. Kadınlar, yasama hakkını elde etmek amacıyla düşüncelerini açıklamaya başlamış ve ‘kadın olma’nın tartışıldığı toplantılar düzenlemeye başlamışlardır.

Kadınlara yasal alanda sağlanan bir gelişme de, arazi kanununda yapılmıştır¹⁸⁶. Kız evlatlar, babalarından kalan topraklar üzerinde veraset hakkına sahip olmuş ve evlenen kızlardan alınan ‘Gelinlik Vergisi’ de kaldırılmıştır. Kadınlar, Avrupalılar gibi

¹⁸¹ Altındal, A. (2004). s.96-99

¹⁸² Akyıldız, A. (1993). *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform Tanzimat Dönemi*. İstanbul: Eren, s.304.

¹⁸³ Köker, E. (1988). Meşrutiyet’ten Kurtuluş Savaşı’na Kadın Hareketi. *Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi*. Cilt:6, İstanbul: İletişim, s.1858.

¹⁸⁴ Işın, E. (1988). Tanzimat, Kadın ve Gündelik Hayat. *Tarih ve Toplum*. Cilt.9, İstanbul: İletişim, s.51.

¹⁸⁵ Köker, E. (1988). s.1858.

¹⁸⁶ Ediz, Z. (1995). s.86-87.

giyinmeye ve kendi başına sokağa çıkmaya başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun 'mutlak monarşi'den 'meşruti monarşi'ye dönüştüğü bu değişim, tutucu ve gerici çevrelerin tepkisini de beraberinde getirmiştir. I.Meşrutiyet'in ilan edildiği 1876 yılı ise dergiciliğin gelişimi açısından önem taşımaktadır¹⁸⁷. 1886 yılında Vakit, Şüküfezar, İnsaniyet, Ayine, Parça Bohçası ve Aile gibi kadınlara yönelik gazete ve dergiler yayınlanmaya başlamıştır. Hatta, 'Şüküfezar'ın imtiyaz sahibi ve 'Arife' ve 'Parça Bohçası'nın kurucuları, Hatice Semiha ve Rabia Kâmile adında iki bayandır. Bu gazetelerde yayınlanan yazılarda sadık kalınan ilkeler; İyi ana, iyi eş ve iyi Müslüman özellikleridir¹⁸⁸. Kadınlar tarafından çıkarılan bir başka dergi de, 1895 yılında yayınlanmaya başlayan "Hanımlara Mahsus Gazete" olmuştur¹⁸⁹. Haftalık olarak yayınlanan dergide, kadınların yazı ve şiirlerine yer verilmiş, okuma-yazmanın önemi vurgulanmış ve yine iyi eş, iyi ana ve iyi Müslüman ilkelerine sadık kalınmıştır.

1896 yılında "Muhaderat-ı Nisvan Cemiyeti" kurulmuş, yayınlanan gazete ve dergilerle Osmanlı kadın hareketinin ana eğilimi ortaya konmuştur¹⁹⁰. İslam dini yeniden yorumlanmış, kadın ve erkeğin eşit olduğu anlayışı, İslam'ın bozulmamış halinde aranmıştır. Kadınlar açısından en tartışmalı olan nokta ise kadının örtünmesi ve çok eşli evliliğidir. Kadınlar, Fatma Aliye Hanım'ın öncülüğünde, aslında İslam kurallarının kadın haklarını korumaya yönelik olduğunu ve yapılan yanlış uygulamaların İslam'a dayandırılmaması gerektiğini yaymaya çalışmışlardır.

1876'da ilan edilen Osmanlı Devleti'nin ilk ve tek anayasasını, 1878'de askıya alan Abdülhamit yönetimi¹⁹¹, baskılara dayanamayarak 1901 tarihinde bir nizamname yayınlamıştır¹⁹². Nizamnamede, kadınların Avrupalı dükkanlara giremeyecekleri ve peçelerini arabada bile takacakları belirtilmekte ve kadınların giyecekleri çarşafların uzunluğu ve kalınlığıyla, ayakkabıların tipi bile ayrıntılarıyla düzenlenmektedir. Sokağa yalnız çıkan kadınlar da tutuklanacaktır.

¹⁸⁷ İlyasoğlu, A. ve İnsel, D. (1994). s.164.

¹⁸⁸ Altındal, A. (2004). s.99.

¹⁸⁹ İlyasoğlu, A. ve İnsel, D. (1994). s.164.

¹⁹⁰ Köker, E. (1988). s.1858.

¹⁹¹ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi.

http://www.kadınlarhareketidernegi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:tuerkiyede-kadn-haklar&catid=37:kadn-haklarnn-tarihsel-geliimi&Itemid=57, [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59:37].

¹⁹² Tanilli, S. (2006). s.119-120.

1.1.2.1.2. II. Meşrutiyet dönemi

24 Temmuz 1908’de çıkan ihtilal sonucunda, 1878’de uygulamadan kaldırılan anayasa yeniden uygulamaya konulmuş ve II.Meşrutiyet Dönemi başlamıştır¹⁹³. II.Meşrutiyet’in ilanı kadınlar için bir dönüm noktası olmuş, 4 Kasım 1922’ye dek süren bu dönemde kadın hareketi nitelik ve nicelik bakımından değişmiştir¹⁹⁴. II. Meşrutiyet’e dek üst tabakadan kadınların tekelinde kalmış olan kadın hareketine, eğitim almış orta sınıftan kadınlar da katılmıştır. Kadınlar, İstanbul dışında Selanik ve İzmir gibi kentlerde de çalışmalar yapmaya başlamıştır.

II. Meşrutiyet ve II. Abdülhamit dönemi, kadınlar da dahil tüm özgürlüklerin geri geldiği bir dönem olmuştur¹⁹⁵. Kazanılan yeni özgürlüklerle toplumsal ve siyasal haklar, kadınların geleneksel rollerinin yeniden değerlendirilmesini ve kadın dergilerinin sayısındaki artışı da beraberinde getirmiştir¹⁹⁶. Eylül 1908’de yayınlanmaya başlayan ve II.Meşrutiyet döneminin ilk kadın dergisi “Demet” (Hanımlara Mahsus Haftalık Musavver Mecmua) olmuştur. Kadınların eğitim sorunlarına yer verilen derginin yazarları, Cenap Şahabettin, Hüseyin Cahit, Ahmet Samim, Mustafa Namık ve Selim Sırrı gibi çoğu Jön Türklerden oluşan erkeklerdir. Dergide, çocuk eğitimi, kadın terbiyesi, yüz bakımı ve moda yer verilmekte, ünlü Osmanlı kadınlarını tanıtan yazılar yayınlanmaktadır. 1908 yılında yayınlanmaya başlayan Mahasin dergisi ise Mehmet Rauf tarafından çıkartılmıştır. Dergide, Ahmet Hikmet ve Celal Sahir’in, kadınlar için düzenledikleri konferanslarda yaptıkları konuşmalara yer verilmiştir. Hikmet ve Sahir’in yaptığı konuşmalar, kadınların esaretine son verilmesi, okuma ve meslek sahibi olma özgürlüklerinin sağlanması gerektiğini savunan konuşmalardır.

Anadolu kadınlarının Tanzimat’la başlayan eğitim hakkı ve modernleşme çabaları, Meşrutiyet döneminde de sürmüş ve Anadolu kadınlarının ilk dernekleşme süreci başlamıştır¹⁹⁷. 1908 yılında Fatma Aliye Hanım, Rumeli’deki askerlere kışlık elbise

¹⁹³ (t.y.). Meşrutiyet Tartışmaları ve Anayasa’nın İlanı. http://tr.wikipedia.org/wiki/Kan%C3%BBn-%C4%B1_Es%C3%A2s%C3%AE, [Erişim tarihi: 25.11.2008, saat: 12:25:45].

¹⁹⁴ Köker, E. 81988). s.1858.

¹⁹⁵ Ediz, Z. (1995). s.93.

¹⁹⁶ İlyasoğlu, A. ve İnsel, D. (1984). s.165.

¹⁹⁷ Durakbaşı, A. (2002). s.98-99.

sağlamak amacıyla ‘Cemiyet-i İmdadiye’yi kurmuştur¹⁹⁸. Sürekli savaşlar ve toprak kayıpları yaşayan Osmanlı İmparatorluğu’nda göçmenlere, askerlere ve yoksul halka yardım amacıyla, 1908 yılında ‘Osmanlı Kadınları Terakkiperver Cemiyeti’, ‘İttihat ve Terakki Kadın Şubesi’, ‘Teali Nisvan Cemiyeti’¹⁹⁹, ‘Osmanlı Kadınları Şefkat Cemiyeti Hayriyesi’, 1909 yılında ‘Osmanlı Cemiyeti Hayriye-i Nisaiyye’, ‘Malumat-ı Dahiliye Kadınlar Cemiyeti Hayriyesi’²⁰⁰, ‘Esirgeme Derneği’, 1910 yılında ‘Teali-i Vatan Osmanlı Hanımlar Cemiyeti’, 1912 yılında ‘Hilal-i Ahmer Kadınlar Şubesi’, 1913 yılında ‘Müdafaa-i Milliye Osmanlı Hanımlar Cemiyeti’²⁰¹, ‘Osmanlı Müdafaa-ı Hukuk-u Nisvan’²⁰², ‘Muallimler Cemiyeti’²⁰³, ‘Asri Kadın Cemiyeti’, ‘Milli İstihlak Kadın Cemiyeti’ gibi çeşitli dernekler kurulmuştur. Jön Türkler de, kültürel kuruluşları olan ‘Türk Ocakları’ aracılığıyla kadınlara özgü konferanslar düzenlemekte, feminist yaklaşımlarla Türk kadınlarına öneri ve telkinlerde bulunmaktadır. Osmanlı kadınlarının öncelikle gündeme almak zorunda oldukları konu ise kadının eksiksiz bir insan olduğunu ortaya koymaktır²⁰⁴. Bu çabalar, 1913 yılında kadınların ilk kez memur olarak çalışma yaşamına girmesiyle meyvelerini vermeye başlamıştır²⁰⁵.

‘Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-u Nisvan’ (Kadın Haklarını Koruma Derneği), kadın konusunda köktenci bir değişime yandaş olan Nuriye Ulviye tarafından kurulmuştur. Dernek, 4 Nisan 1913’te ‘Kadınlar Dünyası’ adıyla bir dergi çıkarmış ve dergide kadın yazarların edebi nitelikte yazılarına yer vermiştir. Dernek, kamuya açıkça tavır almaktan çekinmemiş, Türk kadınının ilmin gerisinde kalmadığını göstermek amacıyla, Belkis Şevket Hanım’ın uçakla uçuşmasını sağlamıştır. Ayrıca cemiyet, kadınların kıyafetlerini düzeltmek, çalışma yaşamına sokmak ve kadınları sosyal yaşamda ikinci plana iten gelenekleri ortadan kaldırarak, özgürlüklerini sağlamak amaçlarını da gütmüştür²⁰⁶. Dergide yayınladıkları bir yazıda, hürriyet adına savaşan erkeklerin insanlığına dem

¹⁹⁸ Caporal, B. (1982). *Kemalizm ve Kemalizm Sonrası Türk Kadını 1919-1970*. (Çev. E. Eyipoğlu). Ankara: Türkiye İş Bankası, s.149.

¹⁹⁹ Tunaya, T. Z. (1983). Batılılaşma Temel Araştırmalar ve Yaklaşımlar. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt:1, İstanbul: İletişim, s.238-239.

²⁰⁰ Tunaya, T. Z. (1983). s.481.

²⁰¹ Toprak, Z. (1988-1989). İttihat ve Terakki ve Teal-i Vatan Osmanlı Hanımları Cemiyeti. *Toplum ve Bilim*. Güz:43-44, İstanbul: Birikim, s.183-189.

²⁰² Köker, E. (1988). s.1858.

²⁰³ Ediz, Z. (1995). s.97-101.

²⁰⁴ Berktaş, F. (1998). Cumhuriyetin 75 Yıllık Serüvenine Kadınlar Açısından Bakmak. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.93.

²⁰⁵ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59:37].

²⁰⁶ Köker, E. (1988). s.1858.

vurarak, haklarını arayan kadınları feminist diye aşağılayıp, alay ettiklerini yazmışlardır. Dergide sürekli yayınlanan Hukuk-ı Nisvan (Kadın Hukuku) bölümünde, tarih boyunca çeşitli toplumlarda yaşayan kadınların, konumu ve haklarına yer verilmiştir²⁰⁷. Dergide çocuk eğitimi, moda, şiir ve öykülere de yer verilmiştir. Yayınına günlük olarak başlayan dergi, bir yıl sonra sayfa sayısını da arttırarak, haftalık olarak yayını sürdürmüştür. Dokuz yıl yayın yaşamına devam eden dergide, çocuk bakımı ve kadın hukukunun yanı sıra, kadın jimnastikçileri ve İstanbul'un bayan şairlerinden Şeref ile ilgili yazılara da rastlanmıştır. 6 Ocak 1913'te yayın hayatına başlayan "Erkekler Dünyası" dergisinde de kadınların erkeklerle eşit olduğu ve uygarlaşabilmenin ancak kadınla erkeğin eşit ve birlikte çabalarıyla olası olduğu vurgulanmaktadır.

Nuriye Ulviye'nin kurduğu "Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-u Nisvan Derneğinin" (Kadın Haklarını Koruma Derneği) yanı sıra pek çok kadın derneği kurulmuştur. Nezihe Muhittin, "Hilal-i Ahmer Hanımlar Merkezi", "Esirgeme Derneği" ve "Donanma Cemiyeti Hanımlar Şubesi" gibi hayırsever amaçlı derneklerin kuruculuğunu yaparken, Halide Edib'te, "Teali-i Nisvan"ın kurucuları arasında yer almıştır²⁰⁸. "Teali-i Nisvan" derneği, kadınların toplumsal yaşama uyum sağlamasına yardımcı olmak, kadın haklarını savunmak, çalışmaya teşvik etmek amacıyla oturumlar ve konferanslar düzenlemiştir. Kadın hareketinin güçlendiği II. Meşrutiyet döneminde, 1908-1918 yılları arasında 17-18 kadın derneğinin kurulduğu belirtilmektedir²⁰⁹. Kurulan derneklerin bazıları yardım derneği niteliğinde hizmet ederken, bazıları kadınları bilinçlendirme çabasında olmuştur.

Bu dönemde gazeteler de, kadınlar için ekler çıkarmaya, hatta doğrudan kadınlara yönelik gazete ve dergiler çıkarmaya başlamıştır²¹⁰. İstanbul ve Selanik'te çıkan dergiler; "Kadın", "Mahazin", "Kadın Bahçesi", "Kadınlar Dünyası", "Kadın Hayatı", "Kadınlar Duygusu" ve "Kadın Kalbi", adlarıyla yayınlanmıştır. Bu dergilerde kadınlar, hem yazar olarak, hem de dergi sorumlusu olarak görev almışlardır. Nigar Hanım 'Kadınlık', Feriha Karman 'Osmanlı Kadınlar Alemi'nde yazar olarak, Nuriye Ulviye Molan ise 'Kadınlar Dünyası'nın sorumlusu olarak görev almışlardır. 1905 yılında

²⁰⁷ İlyasoğlu, A. ve İnsel, D. (1984). s.165-168.

²⁰⁸ Ediz, Z. (1995). s.101-102.

²⁰⁹ Köker, E. (1988). s.1858.

²¹⁰ Ediz, Z. (1995). s.97-99.

yayınlanmaya başlayan ‘Hanımlara Mahsus Gazete’ ise yalnızca kadınlar tarafından çıkarılan ve en uzun süre yayınlanan kadın gazetesi olma özelliğini taşımaktadır. Bu dergide yazılar yazan Fatma Aliye Hanım, kadınlara seslenerek, dil öğrenip süslenmenin yeterli olmayacağını ve kadınların kafalarını da çalıştırmaları gerektiğini belirterek, bilinçlenmenin önemine vurgu yapmaktadır. Bu dönemdeki kadın hareketi, dergiler aracılığıyla sürdürülen mektuplaşmalarla, kadınlar arasında özel bir iletişim ağı oluşturmuştur²¹¹. Bu mektuplaşmalar, hem ulusal sınırlarda hem de uluslararası düzeyde yapılmıştır. Avrupa ülkeleri, özellikle İngiltere ve Fransa’daki kadın hareketleri izlenmiş, söz konusu ülkelerin kadın dernek ve kuruluşlarıyla yazışmalar yapılmıştır. Bu yazışmalar, dönemin kadın dergilerine de yansıtılmıştır.

Radikal görüşlü pek çok erkek edebiyatçı da, yazılarıyla kadınların hareketine destek vermiştir²¹². Selahattin Asım, 1905’lerde yayınlanan ‘Türk Kadınlığının Teraddisi’ kitabında, Türk kadınlarının uzun zamandır dinsel kurumların baskıları altında ezildiğini ve bu nedenle doğal niteliklerinden çoğunu kaybedip yozlaştığını ileri sürmüştür. Asım, gerekirse dini esasları dikkate almamak gerektiğini söyleyecek kadar cesur davranmıştır. Abdullah Cevdet’te Türk kadınının durumunu laik bir anlayışla ele almanın gereğini belirterek, kadınların istedikleri gibi giyindikleri, tüm okul ve kurumların kapılarının kadınlara açık olduğu, tek eşliliğin gerçekleştiği, kadınların istedikleri kişiyle evlenme ve boşanma hakkına sahip olduğu bir gelecek düşlemektedir. II. Meşrutiyet’ten önce Cenevre’de ‘İçtihat’ dergisini çıkaran Ahmet Cevdet, 1908 devriminden sonra peçe ve çarşafa savaş açan ilk kişi olmuştur.

Celal Nuri, ‘Kadınlarımız’ adlı yapıtında, kadınların durumunun iyileştirilmesinin İslam’ın ruhuna da uygun olduğunu söylemektedir. Nuri, İslam’ın yanlış yorumlandığını iddia etmekte ve çok karılığa, tek yanlı boşanmaya, kadınların okutulmaması ve çalıştırılmamasına karşı çıkmaktadır. Ahmet Cevat da, ‘Bizde Kadın’ adlı yapıtında Celal Nuri’nin iddialarını destekleyerek, İslam’ın kadınlara yüce bir hak verdiğini söylemektedir. Cevat’a göre, kadınları velayet altında yaşamaya mahkum eden etkenler, Bizans ve İran kültüründen geçen kıskançlık duygusuyla, toplumsal örgütlenme yapısıdır. Halil Hamit’de ‘İslamiyette Feminizm’ adlı yapıtıyla, bu

²¹¹ Köker, E. (1988). s.1988.

²¹² Ediz, Z. (1995). s.93-96.

yazarların paralelinde görüşleri savunmuştur. Hamit, İslam'ın kadınla erkek arasındaki eşitliğe karşı olmadığını belirterek, gelecekte kadınların da, erkeklerin yanında Parlamentoda yer alacakları öngörüsünde bulunmuştur.

Uluşçu bir sosyolog olan Ziya Gökalp de, şiirlerinde kadınların özgürlüğünü ve ailede cinslerin eşitliği konularını işlemiştir. Sosyolojik bir inceleme olan 'Türkçülüğün Esasları' yapıtında, Türklerde kadının ve aile kurumunun evrimini ele almıştır. Kadın haklarını Türk toplumunun feminist olması temeline dayandırarak savunmuş ve kadın özgürlüğü sorununun üç noktada ele alınması gerektiğini söylemiştir: Kadınların ekonomik ve toplumsal yaşama katılması, Fırsat eşitliğinin sağlanması ve ekonomik, eğitsel, hukuksal reformların gerçekleştirilmesi. Osmanlı feministleri de Gökalp'in düşüncelerine katılıyor, varlıklı ve okuma-yazma bilen Müslüman kadınlara yönelik dergilerde, bu düşüncelere yer veriyorlardı²¹³. Ziya Gökalp'in düşünceleri, dönemin aydınları üzerinde önemli etkiler yapmış, ancak en önemli etki, 12 Kasım 1917 tarihinde 'Hukuk-ı Aile Kararnamesi'nin çıkmasında olmuştur. Kararnamede, ilk defa nişanlanmaya hukuki bir özellik kazandırılmış, evlenmek için erkeklerin 18, kızların 17 yaşını doldurması zorunluluğu getirilmiştir²¹⁴. Kararname ile, evlilik sözleşmesinin resmi memur önünde yapılması zorunluluğu getirilmiş ve zorla evlendirmeler geçersiz sayılmıştır²¹⁵. Boşanma hakkı erkeklerin tekelinde kalmış, kadınların boşanma hakkı ise erkeklerin fizyolojik hastalıkları ve bazı durumlarda söz konusu olmuştur. Kadınlar, kocasının zina işlemesi, evlilik sözleşmesine aykırı davranışta bulunması ve kendi rızası olmadan başka kadın alması durumlarında boşanma isteyebileceklerdir²¹⁶.

Kadınların taleplerine destek verenlerin yanı sıra, kadınlara bu kadar özgürlük tanınmasına karşı olan yazarlar da vardı. Örneğin Mehmet Akif, kadın giyiminde çarşaf ve peçeyi savunuyor, kadınların yalnızca ev işleriyle uğraşmaları gerektiğini söylüyordu²¹⁷. Musa Kazım ve Aksekili Ahmet Hamdi gibi İslamcı yazarlar, çok karılılık ve tek yanlı boşanma hakkını savunmakta ancak kadının eğitim hakkına karşı gelmemektedir. Kadınlar için ortaöğretim düzeyinde bir eğitimi yeterli bulan Kazım ve

²¹³ Berktaş, F. (2003). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis, s.104.

²¹⁴ (1986). *Meclis-i Mebusan Reisi Halil Menteşe'nin Anıları*. (Haz: İ. Arar). İstanbul: Hürriyet yay., s.762-781.

²¹⁵ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59:37].

²¹⁶ Tanilli, S. (2006). s.121.

²¹⁷ Ediz, Z. (1995). s.96-97.

Aksekili, kadınların kendi aralarında düzenledikleri konferans ve konser gibi etkinliklere katılmalarını da uygun bulmaktadırlar.

II.Meşrutiyet döneminde, kadınların eğitimi alanında da gelişmeler yaşanmıştır. 1908 yılında ilk kız ortaokulu İstanbul'da açılmış, 1913 yılında da ilkokul zorunlu hale getirilmiştir²¹⁸. İlkokulların devlet okulunda parasız olacağı belirtilmiş, 1913, 1915 ve 1919 yıllarında ortaokulların karşılığı olan sultanilerde değişiklikler yapılmış ve kız sultanilerinin yapısı, diğer sultanilerle paralel duruma getirilmiştir. Orta öğrenim düzeyinde okuyan kız sayısı artmış ve kız çocuklarına eğitim veren kadın öğretmenlerin sayısındaki artış da, beraberinde kadınların yükseköğrenim yapmaları zorunluluğunu getirmiştir²¹⁹. 1915 yılında, Dar'ül Fünun'da (İstanbul Üniversitesi) kadınlar için haftada dört gün verilen konferanslar başlamış ve bu konferanslar, zamanla sürekli fakülte eğitimine dönüşerek 1917 yılında ilk mezunlarını vermiştir. Aynı yıl, 'Ameli Ticaret İnas Şubesi' adı altında bir şube daha açılmıştır. Kızlar için açılan diğer yüksekokullar ise 'İnas Sanayi Nefisesi' (Güzel Sanatlar Okulu) ve Dar'ül Elhan (Konservatuar) olmuştur. Yükseköğrenim, kızlarla erkekler için ayrı ayrı sınıflarda verilmeye başlamıştır. Bunun üzerine, sınıflarda verilen eğitim düzeyinin erkeklerle aynı olmamasına ve ayrı ayrı eğitime karşı çıkan İnas Dar'ül Fünun'lu kızlar, eylem yaparak karışık eğitim taleplerini dile getirmişlerdir. Sonuçta, 1920 yılından itibaren Dar'ül Fünun'da karışık eğitim başlamış ve İnas Dar'ül Fünun kapatılmıştır.

1 Şubat 1919 yılında ilk sayısı yayınlanan "İnci" dergisinde, Türk kadınlarının aile ve genel hayatında başarılı olması gerektiğinin altını çizilerek, bu hayatlarında kadınlara rehber olmak amacıyla yayın hayatına başladıkları belirtilir²²⁰. Güzellik, moda ve çocuk bakımına yer verilen dergide, İbrahim Çallı ve İzzet Ziya Bey'in tabloları sayfaları süslemektedir. Dergide, ünlü Türk kadınlarının yaşam öykülerine, İngiltere'deki kadınların 1881-1901 yıllarındaki mesleklere göre dağılımını gösteren tabloya ve İran Sefareti Müsteşarıyla yapılan söyleşilere de yer verilmiştir. Sedat Simavi'nin yayınladığı dergi, yarışmalar düzenlemiş ve birinciye manikür takımı, ikinciye bir şişe lavanta v.b. hediyeler dağıtmıştır. Özenli mizanpajı, kağıdı ve fotoğraf kullanımı ile

²¹⁸ Hablemitoğlu, Ş.(2004). *Toplumsal Cinsiyet Yazıları "Kadınlara Dair Birkaç Söz"*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm, s.111.

²¹⁹ Ediz, Z. (1995). s.102-110.

²²⁰ İlyasoğlu, A. ve İnel, D. (1984). s.169-170.

biçimsel açıdan farklı, daha Batılı bir görünüme sahip olan dergi, kadınlık durumunun sorunlarına değinmek yerine savaş sonrası koşulların üzüntüsünü hafifletmek amacıyla güzel ve hoş yazılara yer vermiştir. Dergi, kadınların hoşuna gidecek, onları eğlendirecek konulara yer vermiş ve bugünkü magazin dergilerinin ilk adımını atmıştır.

II. Meşrutiyet, kadınların politik hareketlere de katıldığı bir dönem olmuştur. İttihat ve Terakki Partisi’de kadınların siyasal katılımını teşvik etmiş ve parti tüzüğünde, kadınlara parti çalışmalarına katılım hakkı vermiştir²²¹. Kadınlar, komite yayınlarını Fransızca ve İngilizce’ye çevirerek, bu ülkelerdeki gazetelere gönderirken, Selanik’teki kadınlar, Cevdet Paşa’nın küçük kızı Emine Samiye Hanım başkanlığında devrim komitesi kurmuşlardı. Kadınlar, ellerinde kırmızı ve beyaz bayraklarla İstanbul sokaklarında gösteriler yapıyor, ‘Yaşasın Vatan’, ‘Yaşasın Hürriyet’, ‘Yaşasın Millet’ diye bağırıyor, çıkardıkları gazetede ‘Yaşasın Millet Meclisi’ diye yazıyorlardı. İttihat ve Terakki de, bir yandan kadın hakları için savaş veriyor, diğer yandan gizlice dağıtılan broşürlerle, peçenin dinle ilgisi olmadığını anlatmaya çalışıyordu. Çünkü, kadınların kıyafetleri ve peçeleriyle ilgili sorun hala aşılamamıştır. Kadınların aşamadıkları sorun yalnızca giysileri değildir. Kadınlar hala tramvayda perdeyle ayrılmış kendi bölmelerinde yolculuk yapabiliyor, vapurda aşağıdaki kapalı kamaralarda oturabiliyor, otel salonlarında ise oturamıyorlardı. Kadınların kıyafetleriyle ilgili sorunları ise patlak veren I. Dünya Savaşı’nın getirdiği koşullar gereği, kendiliğinden düzelmiştir.

1.1.2.1.3. I. Dünya savaşı yılları

I. Dünya Savaşı yılları, Avrupalı kadınlar gibi Türk kadınları için de, kendilerini kanıtlama yılları olmuştur. Meşrutiyet dönemi ardı arkası gelmeyen savaflara sahne olduğu için, erkeklerin yerine kadınlar çalışmak zorunda kalmıştır. Kadın dernekleri ‘Biçki Yurdu’ gibi biçki-dikiş çıraklık merkezleri kurmuş ve bu merkezden yetişen Türk kadınları, göç eden Rum ve Ermeni kadın işçilerin yerine çalışmaya başlamışlardır. İlk kadın ticari işletmesi de bu dönemde açılmıştır. Kadınlar, 1912 yılında 30 bin lira sermaye ile ‘Kadın Eşya Pazarı’ adında anonim bir ortaklık kurmuşlardır. Kadınlar,

²²¹ Ediz, Z. (1995). s.102-110.

kurdukları işletmede, çamaşır ve asker giysileri dikmişlerdir. Avrupa’da olduğu gibi Osmanlıda da, kadınların ekonomik yaşama katılımı, I. Dünya Savaşı’nda doruk noktasına ulaşmıştır.

Savaş, kadınların üretime katılımında kökten değişimci bir rol oynamış, kadınlar silah ve gıda fabrikalarıyla imalathanelerinde çalışmaya başlamıştır. Kadınlar artık her yerde, her işte çalışmaktadır; Fabrikalarda, kamu yönetiminde, bankalarda, mağazalarda, PTT’de, Maliye Bakanlığı’nda, hastanelerde, laboratuvarlarda... I.Dünya Savaşı boyunca, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, kadınlar ve çocuklar ucuz iş gücü olarak kullanılmıştır. Ucuz iş gücünden yararlanmak isteyen sanayi kapitalistleri de, kadınların özgürlüğüne destek vermiştir²²². 1915 yılında, İttihat ve Terakki’nin de desteğiyle, Osmanlı Ticaret Nezaretinde kadınlar için bir çeşit ‘mecburi hizmet’ kabul edilmiş ve kadınların cephe gerisinde çalıştırılmaları sağlanmıştır²²³. 1916 yılında da Enver Paşa ve eşi Naciye Sultan tarafından, ordunun himayesi altında ‘Kadınları Çalıştırma Cemiyet-i İslamiyesi’ adıyla bir dernek kurulmuştur²²⁴. Ordu için üniformalar, çamaşır ve kum torbaları diken derneğe, 1.5 ay içinde 14 bini aşkın kadın çalışmak için başvuruda bulunmuştur. Cephe gerisinden Orduya hizmet eden ‘İş Taburu’ da, bu dernek aracılığıyla kurulmuştur. Kadınlar asker gibi yaşadıkları İş Taburları yalnızca İstanbul’da değil, Anadolu merkezlerinde de kurulmuş ve kadınları savaş için seferber etmiştir.

I. Dünya Savaşı yılları, kadınlara dayatılmış olan bazı sınırlamaların da kaldırıldığı yıllardır²²⁵. Savaş koşulları, kadınların siyasi yaşama katılımlarını arttırmış, siyasi hak kazanımının önemini algılayan kadınlar, bunu dile getirmeye başlamışlardır. Bu yıllarda kadınların siyasal faaliyetleri, düzenledikleri mitingler olmuştur. Mitinglerde, bir yandan yapılan işgalin haksızlığı ve bu işgalin sona ermesi için kadınların mücadele edecekleri vurgulanmış, diğer yandan da siyasal hakların önemine dikkat çekilmiştir.

I. Dünya Savaşı, Osmanlı Devleti’nin yenilgisiyle sonuçlanmış, emperyalist devletler Mondros Silah Bırakışmasıyla, Osmanlı Devleti’ni tümüyle ortadan kaldırmanın

²²² Altındal, A. (2004). s.130.

²²³ Köker, E. (1988). s.1858.

²²⁴ Ediz, Z. (1995). s.110-111.

²²⁵ Köker, E. (1988). s.1859.

yollarını aramaya başlamıştır²²⁶. Saltanat kendini kurtarma derdine düşmüş, Türk ulusu, ulusal kurtuluşu kendi gücünde bulmaya çalışmıştır. Bu düşünceyle Anadolu insanı, erkeği ve kadınıyla eyleme yönelmiş, örgütlenmiş, silaha sarılıp ‘Ulusal Direniş Hareketi’ni başlatmıştır. Mustafa Kemal’in önderliğinde başlayan Kurtuluş Savaşı, Türk kadınlarının cesaret ve özverilerinin doruk noktasına ulaştığı, siyasal katılımın açıkça gerçekleştiği bir dönem olmuştur. Kadınlar, protesto gösterilerinden Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerine, konferanslardan cephe gerisi sevkiyata, hatta Mustafa Kemal’le birlikte Anadolu’ya geçerek mücadeleye katılmaya kadar her alanda kendilerini göstermişlerdir.

1.1.2.1.4. Kurtuluş savaşı yılları

İtilaf Devletlerinin Anadolu’yu işgalleri sırasında, bir çok il ve ilçede kadınların da katıldığı protesto mitingleri yapılmıştır. İzmir işgal edildiği zaman, 19 Mayıs 1919’da Fatih’te yapılan bir mitingde, Halide Edip ve Meliha Hanım 50 bin kişiye hitap ederek, halkın kendine güvenini inşa etmeye çalışmışlardır. ‘Asri Kadınlar Cemiyeti’ adına 20 Mayıs 1919’da Üsküdar’da halka seslenen Sabahat ve Naciye Hanımlar da, erkeklere yalnız olmadıklarını, ana, bacı, kardeş ve eşlerinin yani tüm kadınların onların yanında olduğunu söylüyorlardı. 22 Mayıs 1919’daki Kadıköy mitinginde, üniversite öğrencisi olan Münevver Saime Hanım, ağlamakla düşmanın gönlünün yumuşatılamayacağını ve örgütlenerek harekete geçmek gerektiğini belirtiyordu. Sultanahmet mitinginde büyük bir kalabalığa seslenen Halide Edip, halkla birlikte ülkeyi kurtarmaya and içiyordu. Münevver Saime Hanım ve Halide Edip, yaptıkları bu konuşmalar nedeniyle saray polisi ve işgal kuvvetlerince tutuklanmak istenmiş, Anadolu’ya kaçmak zorunda kalmışlardır. Münevver Saime Hanım, cephe ve cephe gerisinde görevlendirilmiş, gazi olmuş ve İstiklal Madalyası’yla ödüllendirilmiştir. Halide Edip’de cephede savaşmış ve ‘Başçavuş’ rütbesine yükseltilen tek kadın savaşçı olmuştur.

Savaş koşulları, kadını daha pratik giyinmeye zorlamıştır²²⁷. İttihat ve Terakki’nin bile kaldırmaya cesaret edemediği peçe gitmiş, yerini manto ve çene altından bağlanan eşarp

²²⁶ Ediz, Z. (1995). s.115-122.

²²⁷ Ediz, Z. (1995). s.111-112.

almıştır. İstanbul ve civarında yaşayan kadınlar, şehirde pahalıya satabilecekleri çeşitli erzak maddelerini yükleyerek kent merkezlerine getirip satmaya başlamıştır. Savaşın ekonomik koşulları, kadınları ticaret hayatına atmış ve tüccar kadınları yaratmıştır. Gazetelerde de, savaş boyunca kadınların ekonomik yaşamda ne kadar büyük şevk ve dirençle çalıştıkları haberleri yer almıştır. Ancak savaş bitip de erkekler geri döndüğü zaman, Türk kadınları da Batı'daki hemcinsleriyle aynı kaderi paylaşıyor ve çalıştıkları işlerden çıkarılıyordu. Kadınların işten çıkarılmasının bir nedeni olarak, İttihat ve Terakki muhaliflerinin yönetime gelmesi gösterilmiştir. İktidara tutucu bir yönetim gelmiş ve yaptığı ilk icraatlardan biri de, İttihat ve Terakki iktidarının 1917'de çıkarttığı 'Aile Kararnamesi' yasasını kaldırmak olmuştur²²⁸.

Milli mücadele sırasında kadınlar, protesto mitinglerine katılıyor, cephede savaşıyor ve bir yandan da örgütlenme faaliyetlerine devam ediyorlardı. 1919 yılında Sivas'ta, Sivas Valisi Reşit Paşa'nın eşi Melek Hanım ve arkadaşları 'Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'ni kurmuşlar, ardından Konya, Denizli, Kastamonu, Niğde, Amasya ve Kayseri illerinde şubeler açmışlardır. Tüm Müslüman kadınların doğal üye kabul edildiği dernek, Kuvayı Milliye'nin siyasal tavrını benimseyerek, kendi siyasal tavrını da ortaya koymuştur. Erzurum ve Sivas Kongrelerinin devam ettiği sırada, Sivas'ta toplanarak tüm kadınlar işbirliğine çağırılmış ve kadınlarda ideolojik bilinçlenme başlamıştır.

Devlet memurlarıyla, eşrafın eş ve kızlarından oluşan cemiyetin faaliyetlerini, daha çok meslek sahibi ve öğretmen kadınlar düzenlemiştir²²⁹. Cemiyet, kısa sürede Anadolu şehirlerinde örgütlenmiş ve kadınlarında Kurtuluş Savaşı'na katılmaları için toplantılar düzenlemeye başlamıştır. İtilaf devletlerinin temsilciliklerine ve yöneticilerin eşlerine, İstanbul yönetimine ve İstanbul basınına işgali kınayan telgraflar çekmişler, cephe gerisinde askerlik ve hemşirelik yapmışlardır. Kurtuluş Savaşı boyunca erkeklerle aynı sorumluluğu taşıyan, ulusun kurtuluşuna eşit katkıda bulunan ve ulusal kalkınma hamlesi içinde yer alması istenen kadın tasarımı, artık kadınlar tarafından içselleştirilmiştir. Kurtuluş Savaşı yılları, kadınların kendilerini, bir ulus yaratma idealinin öznesi olarak algıladıkları bir dönemdir.

²²⁸ Tanilli, S. (2006). s.122.

²²⁹ Köker, E. (1988). s.1859.

Savaş boyunca kadın emeğinden yararlanan, işine geldiği zaman gerici muhalifi susturmak için kadınları kullanan Osmanlı yönetimi, yenilgi ve sıkıntıların yükünü de, işten çıkarttığı kadınlara fatura etmiştir²³⁰. Kadınlara verilen haklar konusunda ödünlerin verilmediği, kararlı bir şekilde sorunların üzerine gidildiği dönem, Atatürk ve onun gerçekleştirdiği devrimler sonucunda mümkün olabilmıştır.

Kurtuluş Savaşı'nda mücadele eden kadınlar tek tek ödüllendirilmese de, Atatürk zamanında Türk kadınlarına verilen haklar, bu kahraman kadınlarımızın da ödüllendirilmesi niteliğinde olmuştur. Türk kadınlarının Kurtuluş Savaşı'nda gösterdiği kahramanlık, savaş sonrası kazanımlarını elde etmede işlerine yarayacaktır.

1.1.2.2. 1923-1949 dönemi

Kadın hakları, yeni devlet, toplum ve ekonomik anlayışın ürünü olmakla birlikte, temel belirleyici unsur Atatürk'ün düşünceleri ve ideolojik anlayışı olmuştur. Kurtuluş Savaşı sonrası, ekonomik bakımdan yoksulluk içinde ve halkçılık prensibiyle yola çıkan Atatürk'ün uygarlık seviyesini hedefleyen reformlarıyla geçen yıllar olmuştur. Saltanat-hilafet rejimi yerine konacak yasa yapısının belirlenmesi ve yürürlüğe konabilmesi ise Kurtuluş Savaşından daha zor olmuştur²³¹. Nitekim Meclisin açılışı sırasında bile, yeni düzene karşı, İstanbul hükümeti yada dış güçlerce desteklenen ayaklanmalar devam etmiştir²³². Ankara hükümetinin savaşlarda kazandığı askeri başarılar ve Lozan anlaşmasından sonra, sıra Cumhuriyeti kurmaya ve devrimleri gerçekleştirmeye gelmiştir.

Kurtuluş Savaşı, ülkenin tüm siyasal ve kültürel yapısını değiştirmek için Atatürk'e devrimlerini gerçekleştirmede bir araç olmuştur. Atatürk'ün temel kaygısı demokrasiyi gerçekleştirmektir ve cumhuriyet sistemi demokrasiyi gerçekleştirmek için bir araçtır²³³. 'Müslüman Ümmeti' anlayışı yerine 'Türk Ulusu' anlayışı getirilmiştir. Ulus temeline

²³⁰ Tanilli, S. (2006). s.122.

²³¹ Berkes, N. (1997). s.74-81.

²³² Kongar, E. (1979). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. (3.Basım), Ankara: Bilgi, s.93-106.

²³³ Ediz, Z. (1995). s.123.

dayalı cumhuriyet anlayışında, vatandaşın hak, çıkar ve özgürlüğü eşittir ve bu vatandaş, kadın erkek tüm ulustur. Yeni devlet sistemi, ulusal egemenliğe dayanmaktadır ve ulusal egemenlik, kadının da erkeklerle birlikte her alanda söz sahibi olması demektir.

Cumhuriyet dönemi, yenilikçi politikalar izleyen bir dönem olmuştur. Batı dünyasına katılmanın getirdiği zorunluluklar nedeniyle Batı takvimine ve saat düzenine geçilmiş ve paşa, bey, efendi gibi sınıf belirten ünvanlar kaldırılarak soyadı yasası kabul edilmiştir²³⁴. Cumhuriyet yönetimi, kadın hakları açısından büyük önemi olan yasaları peş peşe çıkarmaya başlamıştır²³⁵. Önce eğitimde laikleşmeyi sağlayan ‘Tevhid-i Tedrisat Kanunu’ 1924 yılında çıkarılmış, ardından kadınları örtünme zorunluluğundan kurtaran ‘Kıyafet Kanunu’da 1925 yılında kabul edilmiştir. Tepeden inme gelen kanunlar nedeniyle kadın imajı, geleneksellik ile çağdaşlık arasındaki tartışmalı sınırdaki kalmıştır²³⁶. Kadınlar, bir yandan Batılılaşma ve modernleşmenin simgesi olarak görülmüş, diğer yandan kurtuluşun, milli kültürün ve geleneksel değerlerin bekçileri olarak kabul edilmiştir. Halide Edip Adivar, Batı karşıtı görüşlere sahip milliyetçi bir feminist söylem geliştirmiş ve kadınları, erkeklerine uğraşlarında fedakarca eşlik eden, cinsiyetsiz yoldaşlar olarak tanımlamıştır. Türk kadınlarından beklenen, geleneksel ile Batılı kadınların aşırı modernliği arasında denge kurmasıdır. Glasneck, kadının hukuki eşitliğinin sağlanması ve Kemalistler tarafından yürütülen propagandanın, peçe ile çarşafı kent sokaklarından sildiğini söylemektedir²³⁷. Atatürk, yeni Türk kadını tipini halka göstermek amacıyla eş olarak Latife Hanımı seçmiş ve nikahta Latife Hanımla yan yana oturmuştur. Eğitimi, kültürel yapısı, davranış ve giyiniş biçimiyle Atatürk’ün ideal Türk kadın tipini çizen Latife Hanım, caddelerde, lokantalarda, peçesiz ve Avrupa tarzı giyimiyle Atatürk’le birlikte dolaşmıştır.

Cumhuriyet döneminde Osmanlı dönemindeki gibi kurumlaşmış yapılara yenilerinin eklenmesi politikası izlenmemiş, eğitimde yeni alfabeye geçilmiş, medeni yasa

²³⁴ Kongar, E. (1979). s.125-126.

²³⁵ Suğur, S. (2006b). Kadın Haklarında Temel Yaklaşımlar *Toplumsal Yaşamda Kadın*.(Yay.Haz.: G. Yaktıl Oğuz), Eskişehir: Anadolu Üni.,A.Ö.F., s.139.

²³⁶ Kadioğlu, A. (1998). s.89.

²³⁷ Ediz, Z. (1995). s.157-158.

oluşturulmuş ve egemenlik halka ait kılınmıştır²³⁸. Bu dönemde giyimden ölçü aletlerine, takvimden müziğe, medeni evlilikten miras ve borçlanmaya kadar tüm yapılar yeniden kurulmuştur. Medeni yasa ile kadınların yasal alandaki hakları önündeki tüm engeller kaldırılmış, sıra siyasal hakların tanınmasına gelmiştir²³⁹. Kadınların nüfus sayımına bile dahil edilmedikleri bu dönemde, kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanınması da pek kolay olmamıştır. 1923 yılından beri meclise getirilen kadınların siyasal hakları, şiddetli tepkilere neden olmuştur.

Atatürk devrimleri, “devletçi-seçkinci” bir grup tarafından geniş halk kitlelerine, batı tipi bir toplum yaratılmak amacıyla, tepeden inme bir biçimde uygulanmıştır²⁴⁰. Batı’daki toplum modellerinden esinlenilmiş ancak hepsi aynı anda uygulamaya konulamamış, devrimlerin altyapısının oluşturulmasına ve halkın yenilikleri benimser bir düşünce yapısına ulaştırılmasına özen gösterilmiştir. Halkın yenilikleri benimseyen düşünce yapısına getirilmesinde, Temmuz 1923’te kurulan ‘Kadınlar Halk Fırkası’ da etkili olmuştur.

“Kadınlar Halk Fırkası”, kuruluş iznini almadan çalışmalara başlamış ve eğitim konusuna öncelik vermiştir²⁴¹. Fırka’nın kurucusu Nezihe Muhiddin, memleketin yeniden iyileştirilmesine çalışılan bu dönemde, kadınların ihmal edilmesi durumunda sonucun başarısız olacağını belirtiyor ve eğitime önem verilmesi gerektiğini söylüyordu. Nezihe Muhiddin, “Kadınlar Halk Fırkası” adına Maarif Vekaletine gönderdiği 12 Temmuz 1923 tarihli dilekçede, kadın eğitiminin yaygınlaştırılmasını ve kadınların gereksinimlerinin göz önüne alınmasını talep etmiştir. Bu arada TBMM’de, 1917 tarihli “Hukuk-ı Aile Kararnamesi”nin yeniden düzenleneceği eğilimi doğmuş ve kararnamenin kadınlar lehine hazırlanması amacıyla “Kadınlar Halk Fırkası” hemen çalışmalara başlamıştır.

Bu amaçla konferanslar düzenlenmiş ve konferans duyuruları basın aracılığıyla sağlanmıştır. Türk Ocağı’nda 1924 yılında yapılan toplantıda, kadınların çocuk yaşta

²³⁸ Kepenek, Y. (2001). Cumhuriyet Dönemi Ekonomi Politikaları-Bir Özet. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.: İ. Özkan). İstanbul: Ekin, s.35-44.

²³⁹ Ediz, Z. (1995). s.145-154.

²⁴⁰ Kongar, E. (1992). *Demokrasi ve Kültür*. İstanbul: Remzi, s.119-135.

²⁴¹ Zihnioğlu, Y. (2003). *Kadınsız İnkılap Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası, Kadın Birliği*. İstanbul: Metis, s.139-146.

evlendirilmeleri eleştiriliyor ve çok kadınla evlenmenin yasaklanması talepleri dile getiriliyordu. Kadınlar, Şeriatı dayalı hükümlerin, 1917 “Hukuk-ı Aile Kararnamesi”nden çıkarılmasını istiyor ve eşitlikçi bir medeni kanun talebi hazırlıyorlardı. Konferans sonunda, İstanbul hanımlarının düşüncelerinin alınması amacıyla bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyonda devrin en etkin feministleri yer almıştır.

Aynı günlerde ‘Süs’ dergisi Hukuk-ı Aile konusuna ayrılmış özel bir sayı yayınlanmıştır. Bu sayıda makalesi yer alan Fatma Aliye Hanım, kadınların haklarını savunmaları ve erkeklerle eşit olarak yararlanmaları gerektiğini belirtmektedir. Zaman, feminizm zamanıdır ve feminizm, kadınların haklarını savunması ve mevkilerinin yükseltilmesi davasıdır. İslam kadınları için bu işin Avrupalı ve Amerikalı kadınlardan daha kolay olduğunu söyleyen Fatma Aliye Hanım, İslamiyet’in bu hakları zaten kadınlara verdiğini belirtmektedir. Birinci dalga feministler, kadınlar arasında bir hareketlilik yaratmakta ve Medeni Yasa için etkin bir kamuoyu oluşturmaktadır.

Aile Kanunu’nun şeriat hükümleri dışında ele alınması gerektiğini düşünen Atatürk, İstanbul kadınlarının da desteğiyle, öncelikle toplumu dinsel-geleneksel nitelikten, çağdaş-demokratik niteliğe dönüştürmeyi hedefler. Siyasal devrimin ilk adımı olarak, saltanat ve halifelikle, anayasanın 2.maddesinde yer alan devletin dini İslam’dır maddesi kaldırılır. İslam hukukuna göre yapılmış yasaların yerine, 17 Şubat 1926 yılında Mahmut Esat Bozkurt tarafından Meclise sunulan ve oybirliğiyle kabul edilen yeni Medeni Yasa getirilmiştir²⁴². Kadınlar Halk Fırkası’nın taleplerini de büyük oranda karşılayan 900 maddelik yeni Medeni Yasa ile birlikte çok karılılık kalkmış, boşanma erkeğin tekeline çıkarılmış ve evlenme yaşı erkeklerde 17, kızlarda anne-babanın onayı ile 15 olarak düzenlenmiştir²⁴³. Evlenmenin gelinin huzurunda yapılması şartı getirilmiş, vekalet yoluyla nikah kıymak geçersiz sayılmıştır.

Medeni Yasa ile, mirasta kız-erkek çocuk eşitliği sağlanmış, resmi nikah zorunluluğu getirilmiş, mahkeme önünde iki kadının bir erkeğe eşit tanıklığı kaldırılmıştır. Yasanın 788 sayılı Memurin Kanunu’nun 6. maddesinde yer alan ‘Kadınların memur ve

²⁴² Altındal, A. (2004). s.117-118.

²⁴³ Ediz, Z. (1995). s.141.

müstahdem olmaları caizdir' ifadesi ile, kadınların yasal olarak kamu kesiminde çalışmasının yolu açılmıştır²⁴⁴. Kadınlar, dinsel ve etnik cemaatlerin baskılarından kurtularak kamusal alana girme olanağına kavuşmuş ve modernleşmeci/ulusçu projeye sıkıca sarılmışlardır²⁴⁵. Medeni Yasa, İsviçre'nin Yurttaşlar Yasası örnek alınarak hazırlanmıştır. İsviçre Yurttaşlar Yasası'nın seçilmesindeki en önemli etken ise kadınlara yönelik yapılmak istenen değişikliklere en iyi cevap veren yasa olmasıdır²⁴⁶. Cumhuriyet'in analarının yetiştirdiği ve kurucu babalarının desteklediği kızlar için, eğitim ve meslek sahibi olma hakkı sağlanmış, kendi ayakları üzerinde durmasının ve eleştirel düşünmesinin yolu açılmıştır²⁴⁷.

Toplumsal yaşamda kaç-göç olayı bitmiş, kadınlarla erkekleri bir araya getirme çabaları, yoğun tartışmalara rağmen devam etmiştir²⁴⁸. Tramvay, vapur gibi toplu taşıma araçlarında, kadınlarla erkekleri ayıran perdeler kaldırılmış, 1925 yılında İzmir, İstanbul ve Ankara'da Müslüman kadınların da katıldığı danslı toplantılar düzenlenmiştir. Mustafa Kemal'in amacı, kadın erkek iki cinsinde bu toplumun birer parçası olduklarını göstermektir. Mustafa Kemal, ilerleme adımlarının iki cins tarafından birlikte, arkadaşça atılmasına, ilerleme ve yenilik alanında basamakların beraber çıkılması gerektiğine inanmaktadır²⁴⁹. Ankara'da toplanan 'Öğretmenler Kongresi'ne bayan öğretmenlerin de katılması sağlanmış ancak erkek ve kadın öğretmenlerin ayrı ayrı yerlerde oturtulmaları Mustafa Kemal'i kızdırmıştır²⁵⁰. Mustafa Kemal, dernek başkanını "Toplantıya kadın öğretmenleri çağırışınız. Peki onları ne diye erkeklerden ayrı tutunuz? Kendinize mi güveniniz yok, yoksa bu hanımların namusundan mı şüphe ediyorsunuz? Bir daha kadınların ayrı tutulduğunu duymayayım" diyerek azarlamıştır.

Medeni Yasanın kabulüyle devletin modernleşmesine paralel olarak, kadınlar hukuksal güvenceye kavuşmuşlar ve devletin aile ve nüfus politikası içinde yer almaya başlamışlardır²⁵¹. Kemalistler, 'kadının kurtuluşunu' misyon edinen 'ilerici erkekler'

²⁴⁴ Eşkinat, R. (2006). Kadın ve Ekonomik Yaşam. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz), Eskişehir: Anadolu Üni.,A.Ö.F., s.81.

²⁴⁵ Berktaş, F. (2003). s.110.

²⁴⁶ Ediz, Z. (1995). s.138-139.

²⁴⁷ Berktaş, F. (1998). s.111.

²⁴⁸ Ediz, Z. (1995). s.159.

²⁴⁹ Arat, N. (1998). s.23.

²⁵⁰ Ediz, Z. (1995). s.159-160.

²⁵¹ Berktaş, F. (2003). s.102-106.

geleneğini devralmış ve ‘devleti kurtarma’ görevini de üstlenmişlerdi²⁵². Çoğunluğu erkeklerden oluşan Kemalist idarecilerin en büyük isteklerinden biri de, kadınların kamu hayatına atılmalarıydı. Kamu hayatına atılan Kemalist kadınlar, erkek imajı içinde faaliyet göstermek ve erkeklerin kadın bedenleri üzerindeki biçimsel kontrolüne boyun eğmek zorunda kalmışlardır. Türkiye’de bölünme ve kopuşun yarattığı kaygılar, simgesel olarak cinsel kimlikler alanına, özellikle de ‘kadın’ kimliğinin kurgulanmasına yansıtılmıştır artık. Hükümetin denetiminde yaratılan ‘yeni kadın imgesi’, eski ataerkil ideolojiyi de yeniden üretmek zorunluluğunu getirmektedir²⁵³. Yeni Medeni Yasa ile, kadın kocasının vesayeti altından çıkarılmış ancak aile başkanlığında kocaya öncelik tanınmıştır²⁵⁴. Evli kadınların çalışması eşinin onayına bağlanmış, eşinin izin vermediği durumlarda ise çalışmasının aile açısından yararlı olacağını kanıtlaması zorunluluğu getirilmiştir.

Yeni hükümet, Kadınlar Halk Fırkası’nın kuruluşunu, Fırka programında bulunan sosyal ve siyasal talepler nedeniyle kabul etmemiş ve Fırka kurulamamıştır²⁵⁵. Hükümet, henüz siyasi hakları olmayan kadınların parti kurmalarını uygun bulmuyor ve kadın haklarını, sınırlarını kendisinin belirlediği bir çizgide tutmayı tercih ediyordu. Hükümet, Fırka’nın feminist programını onaylamıyor ve kadınlara, cemiyet kurmaları önerisinde bulunuyordu. Bunun üzerine, Fırkanın uygun bulunmayan program maddeleri de değiştirilerek ‘Türk Kadınlar Birliği’ kurulmuştur. Kadınlar Halk Fırkası kurucu heyeti, Fırka nizamnamesini tümüyle değiştirip hak, hukuk taleplerini geri çekiyor ve birliğin siyasetle ilgisi olmadığını belirten bir madde ekleyerek ‘Türk Kadınlar Birliği’nin çerçevesini çiziyordu. Türk Kadınlar Birliği, resmen 07 Şubat 1924 tarihinde kurulmuştur. Birliğe kadınların yükselmesini isteyen her Türk ve Müslüman kadın üye olma hakkına sahiptir. Kadınlar Birliği, kuruluşundan sonra hızla çalışmalara başlamıştır. Birliğin amacı, kadınların eğitimi, meslek sahibi olması, yüksek statülü mesleklere girmesi ve çalışma yaşamına katılmasıydı. Dört yüz üyesi olan birliğin çalışmalarını, Mustafa Kemal’in eşi Latife Hanım da destekliyordu.

²⁵² Ediz, Z. (1995). s.140-144.

²⁵³ Berktaş, F. (2003). s.151.

²⁵⁴ Ediz, Z. (1995). s. 142.

²⁵⁵ Zihnioğlu, Y. (2003). s.147-157.

Kadınlar Birliği, kamuya yararlı cemiyetler arasında yer almak amacıyla İstanbul Vilayetine dilekçe ve üç aylık faaliyet raporu sunmuştur. Birliğin sunduğu faaliyet raporuna, 'İkdam' gazetesinde de yer verilmiştir. Türk Kadınlar Birliği, kuruluşundan bir yıl sonra, Şubat 1925'te İstanbul'da boşalan bir milletvekili seçimi için kadın aday göstermiş ve bunu propaganda malzemesi olarak kullanmıştır. Amaç, konuyu gündeme getirerek kamuoyu oluşturmak ve oy verme hakkı için meclisi etkilemektir. 24 Şubat 1925 tarihli İkdam gazetesinde, Kadın Birliği'nin Halide Edip ve Nezihe Muhiddin'i milletvekili adayı olarak gösterdiği duyurusu yer almıştır. Nezihe Muhiddin de, sosyal ve siyasal hak taleplerinden vazgeçmemiş, 'Kadın Yolu' dergisindeki baş yazısında siyasal hakları ele alan yazılar yayınlamaya devam etmiştir. Kadınlar Birliği, siyasal hakların Cumhuriyet yönetimince sağlanacağını ümit etmiş ve haklarını talep etmede sakınca görmemiştir.

Kadınların yasal statülerinin erkeklerle eşitlenmesi, öncelikle belediye seçimlerinde uygulamaya konulabilmiştir²⁵⁶. Kadınların ilk siyasi hakkı, belediye seçimlerindeki seçme ve seçilme hakkıdır ve bu hak, 03 Nisan 1930 Belediye Kanunu ile sağlanmıştır²⁵⁷. Başbakan İsmet İnönü ve İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'nın sunduğu yasayla, 18 yaşını bitirmiş kadınlara yerel seçimlerde seçme ve 25 yaşını bitirmiş kadınlara da seçilebilme hakkı sağlanmıştır²⁵⁸. Ardından 26 Ekim 1933 tarihinde, 'Köy Yasası'nın bazı maddelerinde yapılan değişiklikle, kadınlara 'Köy ihtiyar heyeti' ve 'Muhtar' seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Türk kadınlarının parlamentoya seçme ve seçilme hakkı ise 05 Aralık 1934 yılında kabul edilmiştir²⁵⁹.

Malatya Milletvekili İsmet İnönü ve 191 arkadaşının, Anayasanın ve Milletvekili Seçimi Kanunu'nun bazı maddelerinde yaptığı değişiklik ve eklemeler, mecliste büyük alkışlarla desteklenmiş ve kabul edilmiştir. İnönü, önergeyi sunuş konuşmasında, kadınların Kurtuluş Savaşı'nda yaptıkları çalışmaların öneminden söz ederek, "Türk kadınının hakkı olduğu yerden ayrılıp, bir süs gibi, memleket işine karışmaz bir varlık gibi bir köşeye konması, Türk töresinin Türk anlayışının zıddı olan bir usuldür..." diyerek, Türk inkılabı'nın

²⁵⁶ Tanilli, S. (2006), s.125.

²⁵⁷ Altındal, A. (2004). s.118.

²⁵⁸ Ediz, Z. (1995). s.150.

²⁵⁹ Altındal, A. (2004). s.118.

kadının kurtuluş inkılabı olarak da anılacağını belirtmiştir²⁶⁰. Şükrü Kaya'da, Belediye Kanunu sunuş konuşmasını yaparken, kadınların Kurtuluş Savaşı'nda gösterdiği kahramanlık ve özverilerden söz etmiş ve kadınlarımızın bunları hak ettiğine vurgu yapmıştır. 05 Aralık 1934 tarihinde tamamlanan yasal düzenlemelerle kadınlar, 1935 yılında erkeklerle aynı siyasal haklara kavuşmuştur. Ayrıca, 1924 Anayasası'na eklenen 'kişiliği belli olmayan kimselerin oylarının kabul edilmeyeceği' maddesinin uygulanmasıyla, peçe yasağı da getirilmiştir.

Mart 1935 seçimlerinde, 18 kadın, milletvekili olarak meclise girmiştir. İlk kadın milletvekillerinin çoğu Milli Eğitim ordusundan olmakla birlikte, özellikle Mustafa Kemal'in isteğiyle Kızılcahamam Kazan köyü'nün Muhtarı olan Satı Kadın da ilk mecliste milletvekili olarak yer almıştır. Türk kadınları, hem Müslüman ülkeler hem de bazı Batı'lı hemcinsleri içinde, siyasal haklarını kazanan ilk kadınlar olmuştur. Birinci dalga Türk feminist hareketin şansı, kadın haklarının önemini bilen bir lider tarafından yeni bir devletin yaratılma sürecine denk gelmesidir. Ancak, taleplerin önemli bir kısmının yönetimce sağlanmış olması, feminist hareketin heyecanını da azaltmıştır.

Sosyal politikalara da önem verilmiş, Cumhuriyet Halk Fırkasının 9 ilkesinin 5. maddesinde yer alan sağlık ve sosyal yardım kurumlarının ıslah edilmesi, çoğaltılması ve işçiler için koruyucu tedbirler alınması ilkesi de, gerçekleştirilen devrimler içinde yerini almıştır²⁶¹. Ardından okuma-yazma seferberliği, üretim sürecinde tarımdan sanayiye geçen çalışma yaşamı, kadınların eşit haklarla yaşama, çalışma ve birey olma çabalarını izleyen bir süreç başlamıştır.

1936 yılında yürürlüğe giren 'İş Kanunu' ile, kadınların çalışma koşulları yeniden düzenlenmiştir²⁶². 1937 yılında ise 1935'te çıkan ILO sözleşmesine uyularak, kadınların ağır ve tehlikeli işlerde çalışmasını yasaklayan yeni bir düzenleme yapılmıştır. 1945 yılında çıkartılan 'Analık Sigortası' ile kadınlara doğum yardımı sağlayan yasal bir düzenleme getirilmiştir.

²⁶⁰ Ediz, Z. (1995). s.151-153.

²⁶¹ Andaç, F. (1982). Atatürk Döneminde Sosyal Politika. *Atatürk Döneminin Sosyo Ekonomik Sorunları*. Ankara: Kayseri Üni. Atatürk Araş. Ens., No:1, s. 61.

²⁶² Suğur, S. (2006b), s.139.

Ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmenin en önemli ögesi olarak da eğitime önem verilmiştir. 1920 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ne bağlı 3495 ilkokul açılmıştır²⁶³. İlkokulların yanı sıra, 5 tam devreli Sultani (12 yıllık), 32 Sultani ve İdadi (9 yıllık), 13 öğretmen okulu (4 yıllık) ve 4 Kız Öğretmen Okulu (5 yıllık) açılmıştır. Kadınların eğitilmesinde en önemli etkenlerden biri de, eğitimin laik ve kız-erkek herkese eşit hak tanınması olmuştur. İlkokul eğitimi, parasız ve zorunlu hale getirilmiştir. 03 Mart 1924'te çıkan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile, dinsel-geleneksel eğitim yerini çağdaş eğitime bırakmış ve tüm eğitim kurumları tek ilke çerçevesinde toplanmıştır. 1927 yılında din eğitimi zorunluluğu kaldırılmış, ardından din dersi saatleri giderek azaltılmıştır²⁶⁴. Din dersleri 1931 yılında orta öğretimden, daha sonra da ilkokullardan kaldırılmıştır.

Arapça ve Farsça sözcüklerle dolu Osmanlıca'ya karşı, dilin Türkçeleştirilmesi kararı verilmiştir. Böylelikle, halkla yöneticiler arasındaki iletişim kopukluğu da ortadan kalkacak, tek dil altında toplanılacak ve ulusal birlik sağlanmış olacaktır²⁶⁵. Dilin arılaştırılması ve yabancı etkilerden kurtarılması amacıyla Türk Dil Kurumu kurulur²⁶⁶. Kurum, batı ülkelerinin yazısını alarak kendi dillerine uydurur ve okuma-yazma bilenlerin sayısı bir anda sıfırlanır²⁶⁷. Kültür devrimiyle, geçmişteki cinsiyetçi-ayrımcı kalıpları kırmak ve alfabelerde de, kadın-erkek eşitliği imgesini yerleştirmek amaçlanmıştır²⁶⁸. 1 Ocak 1929'da yeni Türk harflerinin öğretilmesi amacıyla, yurdun her tarafında 'Millet Mektepleri' açılmıştır²⁶⁹. Orduda da akşamları erleri okutmak için derslikler açılmış, tüm gazete, dergi ve kitaplar yeni yazı ile yayınlanmaya başlamıştır²⁷⁰. Tüm bu çabalar sonucunda, yeni yazının yasalaşmasının birinci yılında halkın % 4,3'ü okuma-yazmayı öğrenmiştir.

²⁶³ Hablemitoğlu, Ş. (2004). s.111.

²⁶⁴ Ediz, Z. (1995). s.136-137.

²⁶⁵ Kongar, E. (1979). s.124-127.

²⁶⁶ Gökçe, O. (2001). s.187.

²⁶⁷ İnan, M. R. (1991). 50. yılında Türkiye Cumhuriyeti ve Eğitim. *Atatürk Konferansları 1973 – 1974*. (2. Basım) Ankara: Türk Tarih Kurumu, s. 243.

²⁶⁸ Arat, N. (1998). s.23.

²⁶⁹ Önder, İ. (2001). Ekonomik Açıdan Bir Genel Değerlendirme. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.: İ. Özkan). İstanbul: Ekin, s.94.

²⁷⁰ İnan, M. R. (1991). s.243.

Diğer yandan daha Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Batı ülkelerine öğrenci gönderilmesi düşünülmüş ve 1926 yılında “Maarif Vekaleti Hesabına Memalik-i Ecnebiyyeye Gönderilecek Talebeye ait Talimatname” yayınlanmıştı²⁷¹. 1927-28 yıllarında 42 öğrenci yurt dışında okurken, talimatnamenin yasalaştığı 1929 yılında bu sayı 288’e yükselmiştir. 40 tanesi kız olan bu öğrencilerin çoğunluğu Fransa ve Almanya’ya gönderilmiştir. 1930 yılında ise nüfus oranına göre, Avrupa’da yüksek öğrenim gören öğrenci sayısı en fazla olan ülke, Türkiye olmuştur. Eğitim başta olmak üzere pek çok konuda yabancı uzman da Türkiye’ye davet edilmiştir.

Cumhuriyet yöneticileri eğitimi siyasal toplumsallaşmanın etkili bir aracı olarak görmüşler ve özellikle nüfusun % 80’ini barındıran köylerde eğitim için pratik önlemler alınması amacıyla, özgün bir uygulama başlatmışlardır²⁷². Eğitim yoluyla seçkinlik kazanan yeni kuşaklarda, edindikleri bu değerleri topluma aktaracak ve zamanla toplumda kültürel bir değişim gerçekleşecektir. Bu amaçla bazı köylerde yatılı ve pansiyonlu bölge okulları açılmış, orduda erlere okuma-yazma ve hesap öğretilmeye başlanmıştır. Atatürk’ün önerisiyle, 1936 yılında askerlikte okuma-yazma öğrenmiş ve askerliğini başarıyla tamamlamış gençlerden eğitmen olarak yararlanılmaya başlanmıştır. Köylerde okuma-yazma öğrenen kadınlardan da eğitmenler yetiştirilmiştir. On yıl içinde 8553 eğitmen yetiştirilmiştir. Gelişme bir kültür işi olarak kabul edilmiş, Türk Tarih Kurumu kurulmuş, Halkevleri ve Halk Odaları açılmış, önemli dünya klasikleri Türkçe’ye çevrilmiştir²⁷³. Nitelikli işgücünün sağlanması için üniversiteler, Köy Enstitüleri, meslek okulları ve teknik okullar açılmıştır.

Ulusçu ideoloji, toplumsal devrimin ön koşullarından biri olarak, kadının kurtuluşunu görmekte²⁷⁴ ve Cumhuriyetin kuruluşunu takip eden yıllardaki hızlı sanayileşme ve kentleşmeyle birlikte kadınların toplum içindeki etkinliği de giderek artmaktadır²⁷⁵. Söz konusu dönem; Arapça alfabeden Latince’ye geçiş, Uygarlık düzeyi olarak hedeflenen

²⁷¹ Müftüoğlu, M. T. ve Sabuncu, Y. (1993). *1945’ten Günümüze Türkiye İle Batı Dünyası Arasındaki Kültürel İlişkiler*. Ankara: Özyurt, s. 4-10.

²⁷² İnan, M. R. (1991). s.246-248.

²⁷³ (2000). *Türkiye’nin 77 Yılı..* (Yay. Haz.: T. Akbaş). İstanbul: Dergi, s.53.

²⁷⁴ Berktaş, F. (1998). s.4.

²⁷⁵ Kırkpınar, L. (1998). *Türkiye’de Toplumsal Değişme Sürecinde Kadın. 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul, Türkiye İş Bankası, s.14.

batılılaşma, modernleşme yolunda yaşanan sancılar, çelişkiler ve kimlik arayışlarıyla²⁷⁶ geçen bir sürece sahne olmuştur. Bu hızlı değişim süreci zamanla özümsemiş, olgun, sorumluluk taşıyan ve bağımsız kişilikleri olan kadınların sayıları artmıştır²⁷⁷. Geçmişten gelen kökleriyle İstanbullu kadınlarla kentli kadınlar, bu arayışlarda daha şanslı olmuşlar ve Anadolu kadınına göre yaşayış, düşünüş ve davranışlarında daha özgür olmuşlardır²⁷⁸. Atatürk, konuşmalarında “fedakar” olarak nitelediği, İstiklal Savaşı’nda cepheye cephane taşıyan Anadolu kadını, kentli kadınlardan üstün tutsa da, kadınlara verilen yasal haklar, Anadolu’da ataerkil sistemde yaşamaya alışmış kadınlar için uygulama alanı bulamamış, İstanbul-Anadolu kadını ayrımı oluşmuştur. Anadolu kadınlarının yaşamında fazla değişen bir şey olmamış, eski gelenek ve göreneklerin etkileri devam etmiştir. Kısaca, Anadolu kadınlarındaki değişim daha yavaş ve sancılı olmuştur²⁷⁹.

Türkiye’de güçlenip gelişen Batıcı yaklaşım, 1940’lara doğru ulusal kültürü, batı kültürünün hümanizmacı yorumuna dayandırmaya çalışılır ve bu amaçla çeviri seferberliği başlatılır²⁸⁰. Çoğunluğu İngiliz, Alman ve Fransızlardan olmak üzere dört yüz dolayında yapıt Türkçe’ye çevrilmiştir. O zamanlar Milli Eğitim Bakanı olan Hasan Ali Yücel, bu çeviriler yoluyla Batılı değerlerin toplum yaşamında egemen kılınacağı düşüncesini taşımaktadır. Eğitim ve kültür seferberliği devam ederken, II.Dünya Savaşı’nın başlaması, savaşa katılmasa da Türkiye’yi ağır savunma giderlerini karşılamak zorunda bırakmış, yokluk ve kıtlıklar artmıştır.

Kısaca, Türk kadınları Kurtuluş Savaşı’ndan sonra Cumhuriyet’e de sahip çıkmışlardır²⁸¹. Nezihe Muhiddin ve arkadaşları, daha 1923’te Cumhuriyet Halk Fırkası kurulmadan önce “Kadınlar Halk Fırkası”nı kurmak için girişimlerde bulunmuşlardır. Kadın haklarında bilinçliydi ve kadınların Dünya’yı kendi gözleriyle görmeleri gereğine inanmışlardır. Medeni bir yasanın hazırlanması ve siyasal hakların alınması gerekmektedir. Yeni Cumhuriyet rejimi de bu talepleri büyük oranda karşılamış ve

²⁷⁶ İlyasoğlu, A.(1994). *Örtülü Kimlik*. İstanbul, Metis, s.10-11.

²⁷⁷ Kıray, M. B. (1999). *Toplumsal Yapı Toplumsal Değişme*. İstanbul:Bağlam, s.167.

²⁷⁸ Toska, Z. (1998). Cumhuriyet’in Kadın İdeali: Eşiği Aşanlar ve Aşamayanlar. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul, Türkiye İş Bankası, s.78.

²⁷⁹ Toska, Z. (1998). s.79-87.

²⁸⁰ Müftüoğlu M. T. ve Sabuncu, Y. (1993). s. 5-7

²⁸¹ Tanilli, S. (2006). s.127-128.

feminizme söyleyecek söz bırakmamıştır. Devrimin zorluklarının tek parti sistemini dayatması da, feminizmin alanını daha da daraltmıştır. “Kadınlar Birliği” de, kendi içinde karışıklığa düşmüş ve kapanmıştır.

1935-1948 yılları arası, kadın örgütlenmelerin en durgun olduğu dönemdir²⁸². Kadınların kamusal haklarını elde etmiş olmaları, onları mücadele etmekten de uzaklaştırmıştır. 1948 yılı itibariyle, Türkiye’deki demokratikleşme sürecine paralel olarak, kadın dernekleri yeniden kurulmaya başlamıştır. Bu derneklerin bazıları uluslararası derneklerin Türkiye şubesi olarak, bazıları da, topluma hizmet ve yardım amaçlı kurulmuştur. Yalnızca birkaç dernek, kadınların birey olarak güçlenmelerine yönelik çalışmalar yapmıştır.

1.1.2.3. 1950 – 1979 dönemi

Osmanlı döneminde başlayan kadın hareketi, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla devlet tarafından şekillendirilip devlete bağımlı olarak gelişmeye başlamıştır²⁸³. Devlete bağımlı gelişen feminist hareket, erkek egemenliğine ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı eleştirel bir tutum geliştirememiş, Cumhuriyetçi ve modern Türk kadın kimliğini ön planda tutmuştur. 1950’lerde kurulan ‘Kadın Haklarını Koruma Derneği’, ‘Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu’, ‘Türk Kadınları Kültür Derneği’, ‘Ev Ekonomisi Klübü’ ve 1959’da kurulan ‘Türk Anneler Derneği’ gibi dernekler de, kadınların sorunlarını toplumsal gündeme taşımışlar ancak bu sorunları, feminist bağlamda tartışmamışlardır²⁸⁴. Bir grup sol görüşlü kadın, “Devrimci Öğrenci Birliği”ne kadınların asil üye yapılmamasını protesto etmek amacıyla, 1969 yılında ‘Devrimci Kadınlar Derneği’ni kurmuşlardır. Dernek kurucuları, 68 kuşağının mücadelesinde kadınların yönetim kademelerinde yer almamalarını kınamakta ve bu uygulamaların kadınları erkeklerden geri bıraktıran unsurlar olduklarını belirtmektedir. Oysa kadınlar,

²⁸² Demiray, E. (2006b). Kadın hareketi ve Örgütlenme. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay.Haz.: G.Yaktılı Oğuz). Eskişehir:Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, s.192.

²⁸³ Suğur, S. (2006b), s.140.

²⁸⁴ Kılıç, Z. (1998). Cumhuriyet Türkiye’sinde Kadın Hareketine Genel Bir Bakış. *75. Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul:Tarih Vakfı, s.350-351.

yüksek öğrenim gerektiren alanlarda uzmanlaşmaya başlamıştır. 1970 yılı istatistik verilerine göre, her beş avukattan ve her altı doktordan birinin kadın olduğu belirlenmiştir²⁸⁵.

1970’li yıllarda Marksist kadınlar tarafından bir dizi örgüt kurulmuştur. 1975 yılında kurulan “İlerici Kadınlar Derneği” ni, “Demokratik Kadınlar Birliği”, “Emekçi Kadınlar Birliği” ve “Devrimci Kadın Dernekleri” izler. “İlerici Kadınlar Derneği”, ülke kadınlarına sağlanan sosyal-ekonomik hak ve özgürlüklerin kağıt üzerinde kalmaması gerektiğine inanmaktadır. Dernek, bu hak ve özgürlüklerin uygulamaya geçirilmesine ve yasalar çerçevesinde geliştirilmesine uğraşmaktadır. Bir disiplin olarak 1960’ların sonlarında ABD ve bazı Avrupa ülkelerinin üniversitelerinde başlayan ‘Kadın çalışmaları’²⁸⁶, 1970’lerde de Türkiye’de Akademik disiplinler içine girmiş ve bugün neredeyse evrensel bir nitelik kazanmıştır²⁸⁷.

Kadınların parlamentoda 1935’te % 4.5’le başlayan temsil oranı, 1950’de % 2’ye gerilemiş ve 1995’lere dek aynı düzeyde kalmıştır²⁸⁸. Akademik kariyer yapan kadınların oranında ise Türkiye, Amerika ve Kanada’nın ardından üçüncü sırada yer almaktadır²⁸⁹. Klasik disiplinler içinde yeni bir eğitim ve araştırma konusu olarak; aile ve kadın, hukuk ve kadın, siyaset ve kadın, devlet ve kadın, işgücü ve kadın gibi yeni çalışma alanları oluşmuştur²⁹⁰. Böylece, klasik sosyal bilimler kavramları, kadınların yaşam deneyimlerini içerecek biçimde yeniden tanımlanmıştır.

²⁸⁵ Arat, Z. F. (1998). s.51-52.

²⁸⁶ Sancar, S. (t.y.), *Üniversitede Feminizm-Bağlam, Gündem ve Olanaklar*.

[http://74.125.77.132/search?q=cache:Adhnd4r-](http://74.125.77.132/search?q=cache:Adhnd4r-qtUJ:kasaum.ankara.edu.tr/gorsel/dosya/1216284401universitede_kadin_calismalari.pdf+%C3%9Cniversitede+Feminizm+-+Ba%C4%9Flam,+G%C3%BCndem+ve+Olanaklar&hl=tr&ct=clnk&cd=2&gl=tr)

[qtUJ:kasaum.ankara.edu.tr/gorsel/dosya/1216284401universitede_kadin_calismalari.pdf+%C3%9Cniversitede+Feminizm+-+Ba%C4%9Flam,+G%C3%BCndem+ve+Olanaklar&hl=tr&ct=clnk&cd=2&gl=tr](http://74.125.77.132/search?q=cache:Adhnd4r-qtUJ:kasaum.ankara.edu.tr/gorsel/dosya/1216284401universitede_kadin_calismalari.pdf+%C3%9Cniversitede+Feminizm+-+Ba%C4%9Flam,+G%C3%BCndem+ve+Olanaklar&hl=tr&ct=clnk&cd=2&gl=tr), [Erişim tarihi: 25.11.2008, saat: 13:42:24].

²⁸⁷ Sancar, S. (03 Mayıs 2006), *Üniversitede Feminizm*. <http://eski.bianet.org/2006/05/03/7851.htm>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat: 16:12].

²⁸⁸ Tanilli, S. (2006). s.127-128.

²⁸⁹ Arat, Z. F. Arat, Z. F. (1998). *Kemalizm ve Türk Kadını. 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Tarih Vakfı, s.51-52.

²⁹⁰ Sancar, S. (3 Mayıs 2006), *Üniversitede Feminizm-2* <http://eski.bianet.org/2006/05/03/78515.htm>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:12].

1975 yılında Mexico City’de, ‘Birinci Dünya Kadın Konferansı’ toplanmış ve kadınlar için bir Dünya Eylem Planı tartışılarak kabul edilmiştir²⁹¹. 1975’te Mexico City’de, ‘Birinci Dünya Kadın Konferansı’ toplanırken Türkiye’de de, aynı yılın Aralık ayında, 27 kadın derneğinin ortak çalışması olan ‘Ankara Kadın Kongresi’ düzenlenmiştir. Kongrede, yeni oluşumların ışığında, Türkiye’de kadınların yararına yasal değişiklik ve yeni yasal düzenlemeler dile getirilmiştir. 1978 yılının Mayıs ayında, Uluslararası Nüfus Konseyi ile Türk Sosyal Bilimler Derneği ortaklaşa olarak ‘Türk Toplumunda Kadın’ başlıklı bir seminer düzenlemiş ve Üçüncü Dünya Ülkelerindeki kadınların sorunlarının tartışıldığı seminer, İstanbul’da yapılmıştır.

‘Kadın On Yılı’ olan 1975-1985 yılları arasında, üç Dünya Kadın Konferansı düzenlenmiş, kadınların konumlarının değiştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik üç uluslararası belge yayımlanmıştır.

1.1.2.4. 1980-1989 dönemi

80’lerin ilk yarısı ile ikinci yarısı, birbiriyle çelişen iki dönem yaşamıştır²⁹². 80’lerin kültürel iklimi: Sözün bastırılması ile söz patlaması, Bülent Ersoy’a konan sahne yasağı ile basının eşcinselliği ya da travestiliği kışkırtması, kültürel alandaki yasaklarla kültüre sermayenin akıtılması, kitlelerin taleplerini dile getirecekleri kurumların olmaması ile kitle kültürünün ortaya çıkması gibi çelişen yönetim anlayışları içinde yoğrulmuştur. Bir çok şey kısa zaman aralığında yaşanmış, Kemalizmin topluma biçtiği modern kimlik parçalanmış ve kültürel alanda Türkiye’nin doğulu ya da taşralı yüzü keşfedilmiştir. Baskıcı dönemin ardından, kitlelerin umut ve özlemleri yoğun bir biçimde kültür endüstrisinin nüfuz alanına girmiş ve bolluk toplumu görüntüsü yaratan medya, tüketimi körüklemiştir. Kadınların kendilerine ait bir dil geliştirmeye çalışması da, en çok 80’lerde denenmiş ve yeni bir alan olarak kodlanmıştır.

²⁹¹ Tanilli, S. (2006). s.129-130.

²⁹² Gürbilek, N. (1992). *Vitrinde Yaşamak 1980’lerin Kültürel İklimi*. İstanbul: Metis Yayınları, s. 8-16.

Kadın haklarının, 1960'lı yıllarda artan bir yoğunlukta sorgulanmaya başlaması Türkiye'deki feminist hareketleri etkilese de²⁹³ Türkiye'de kadın hareketinin oluşumu 1980'li yıllarda gerçekleşir. 1980 yılında Kopenhag'ta düzenlenen İkinci Dünya Kadın Konferansı 'Eylem Programı ve Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması' sözleşmesi kabul edilerek imzalanmıştır. Dünya'daki gelişmelerin, Avrupa'dan esen rüzgarlara duyarlı olan Türkiye'ye yansması da kaçınılmazdır²⁹⁴. Uluslararası belgelerden olan 'Ayrımcılık Sözleşmesi' nin kabulü, Türkiye'de 1980 sonrası ilk kitlesel kadın hareketinin de çıkış noktası olmuştur.

Türkiye'de yaşanan 1980 askeri darbesi, bir baskı dönemi yarattığı kadar bir boşluk da oluşturmuştur²⁹⁵. Sağ-sol siyasal güçlerin susturulması, siyasal yaşamda yeni parametrelerin oluşumunu olası kılmıştır. 12 Eylül 1980 sonrası pek çok siyasi parti, sendika ve dernek kapatılırken, 1960'lı yılların ikinci yarısında başlayan ikinci dalga kadın hareketi yeniden alevlenmiş²⁹⁶ ve kadınlar, kadın olmanın getirdiği sorunları gündeme getiren bir kadın hareketi başlatmışlardır²⁹⁷. Politik alanda yükselen seslerin, askeri güce başvurularak susturulduğu süreçte, yeni bir feminist hareket doğmuştur²⁹⁸. Devletten bağımsız, kendiliğinden oluşan harekete yazarlar, sanatçılar, gazeteciler, iş sahibi, eğitim görmüş, orta sınıf ve kentli kadınlar önderlik etmiştir²⁹⁹.

1980'lerde gelişen yeni feminist hareket, bazı akademisyenlerce Kemalist reformlarla oluşturulan Batılılaşma sürecinin bir uzantısı olarak görülse de Kemalist reformların yeterliliğini sorgulayan ve bunun çok ötesine geçen bir hareket olmuştur³⁰⁰. Kadınlar açısından 80'li yıllar çok farklı olmuştur³⁰¹. Kadınlar, siyaset sahnesinde politik bir güç olarak varlıklarını ortaya koymaya başlamış ve gerek örgütsel gerekse de ideolojik olarak bağımsız bir yoldan siyaset yapmaya başlamıştır. Askeri darbe ile ağır bir yenilgi yaşayan siyasetçiler, siyaset sahnesinde güç kaybetmiş, oluşan boşluğu da feministler,

²⁹³ Aziz, A. (2006), s.11.

²⁹⁴ Tanilli, S. (2006). s.128-130.

²⁹⁵ Arat, Z. F. (1998). s.76.

²⁹⁶ Yaraman, A. (1999). *Türkiye'de Kadınların Siyasal Temsili*. İstanbul: Bağlam, s.110.

²⁹⁷ Arat, Z. F. (1998). s.76-81.

²⁹⁸ Kırca Schroeder, S. (2007). *Popüler Feminizm Türkiye ve Britanya'da Kadın Dergileri*. İstanbul: Bağlam, s.87.

²⁹⁹ Arat, Y. (1995). s.81.

³⁰⁰ Kırca Schroeder, S. (2007). s.86-87.

³⁰¹ Akaya, G. (Nisan, 2008), Unutulmasın Diye...

<http://www.demokratikkadindernegi.info/unutulmasin.htm>, [Erişim tarihi: 26.11.2008].

örgütsel ve ideolojik açıdan yapılanarak değerlendirmiştir. 1960’larda Batı’lı kadınların kullandığı ‘Özel olan politiktir’ sloganı, 1980’lerde Türkiye’de kullanılmaya ve Türk kadınlarının toplumsal cinsiyete ilişkin varoluş problemleri tartışılmaya başlanmıştır³⁰². Kadın olmanın ve kadınlığın anlamının belirginleştirildiği, farklılıkların tarif edildiği, ‘bilinç yükseltme’nin, ‘güçlenme’nin ve ‘duyarlılık yaratma’nın sağlanmaya çalışıldığı bir dönem başlamıştır artık. Kadın hareketi kendi kimliğini keşfetmiş, kendini resmi ve siyasal ideolojinin söylemlerinden kesin çizgilerle ayırabilmiş, özerk bir harekete dönüşmüştür³⁰³. Kadının toplumsal ve siyasal katılımı önemli ölçüde artmış, kazanılan yeni kimlik ve rollerle birlikte, kadın sorunu toplumsal gündemde önemli bir yer edinmiştir.

Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ocak 1980’de ‘Türkiye’de Kadın Sorunlarına Yaklaşım ve Öneriler’ başlığı altında, Türk kadınlarının sorunlarını ele alan bir seminer düzenlemiştir³⁰⁴. Kadın Dernekleri Federasyonu da, 1981 yılının Aralık ayında Ankara’da bir seminer düzenlemiştir. Seminer, 1975-1985 arası yılların ‘Kadın On Yılı’ olarak kutlanması nedeniyle ‘Dünya ve Türkiye’de Kadının Durumu’ başlığı altında düzenlenmiştir. 1981 yılından itibaren Ankaralı ve İstanbullu kadınlar, eş zamanlı olarak bir araya gelerek, geçmişle ve gelecekle hesaplaşmışlar ve günün gündemini kadın hareketi olarak belirlemişlerdir³⁰⁵. Feministler, 1982 yılı itibariyle görüşlerini kamuoyuyla paylaşma kararı almışlardır.

Kadın sorunlarının temelinde, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve erkek egemenliğinin yattığı açıkça ifade edilmeye başlanmış ve bu yapıları sorgulayan yeni bir boyuta doğru yol alınmaya başlanmıştır³⁰⁶. Yazko’nun düzenlediği ‘Kadın ve Sorunları’ başlıklı toplantı için İstanbul’a çağrılan Fransız feminist Giselle Halimi, yaptığı konuşmayla Türk feministlerin cesaretlerini arttırmıştır³⁰⁷. Toplantının ardından feminist yazarların kitapları çevrilmeye ve feminizm tartışmaları yükselmeye başlamıştır.

³⁰² Bora, A.ve Günel, A. (2002). *90’larda Türkiye’de Feminizm*. İstanbul: İletişim, s.14-15.

³⁰³ Suğur. S. (2006b), s.141.

³⁰⁴ Tanilli, S. (2006). s.129-130.

³⁰⁵ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s.15.

³⁰⁶ Suğur. S. (2006b), s.141.

³⁰⁷ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s.15.

Yazko'nun çıkarttığı 'Somut' dergisinde de kadınlar için bir sayfa ayrılmıştır. 4 Şubat 1983'ten itibaren kadınlara ayrılan sayfada, kürtaj, kadın günü, kadın ve reklam, halk kültüründe kadın ve kadının geleneksel konumu gibi konular masaya yatırılmıştır. Masaya yatırılan konulardan biri olan kürtajla ilgili olarak, 27 Mayıs 1983 tarihinde Nüfus Planlaması Hakkında Kanun'da bir değişikliğe gidilmiş ve 10 haftaya kadar olan gebeliklerin kürtajla sona erdirilmesine izin verilmiştir³⁰⁸. Kürtajın yanı sıra, gönüllü cerrahi sterilizasyon yöntemlerine de başvurulabilecektir. Kendilerini feminist olarak adlandıran bir grup meslek sahibi kadın, 1983 sonlarında "Kadın Çevresi" adında bir yayıncılık, hizmet ve danışmanlık şirketi kurmuştur³⁰⁹. Şirketin kuruluş amacı, ev içinde ve ev dışında ücretli ya da ücretsiz çalışan kadınların emeğini değerlendirmektir. "Kadın Çevresi" aracılığıyla bir kitap kulübü oluşturulur ve feminist klasikler çevrilerek yaygınlaştırılır. Kadın Çevresi, sağlık, yasal sorunlar, şiddet ve boşanma sorunlarında, kadınlara yardım sağlayan bir servis hizmeti de sağlamıştır³¹⁰.

Dünya'da, Üçüncü Dünya Kadın Konferansı 1985'te Nairobi'de toplanmış, "Kadınların İlerlemeleri İçin İleriye Yönelik Stratejiler Belgesi" kabul edilmiştir.³¹¹ Ankara'da ise kadınların evlerde başlayan toplantıları 1985 yılında ilk kez kamusal bir düzleme taşınmakta ve kadınlar, Metropol sinemasında bir araya gelmeye başlamaktadır³¹². Konuşmacı olarak katılan Fatmagül Berktaş'ın konu başlıkları, kadın hakları ve medeni kanun dur. Toplantı duyurusu Cumhuriyet gazetesinden yapılmış ve ilk kez geniş kadın gruplarına yönelik çağrı yapılmıştır. 8 Mart 1985 tarihinde de, Dönüşüm Kitabevi'nde Kadınlar Günü kutlaması yapılmış ve bundan sonraki toplantıların kamusal mekanlarda yapılacağı müjdesi verilmiştir. Adres, Amerikan Kültür Merkezi'dir ve toplantının ilk gündemi "Farklı Feminizmler"dir. Türkiye'de kadın kimliğine ilişkin politika, farklılıklar üzerinden inşa edilmiştir.

Amerikan Kültür Merkezi'nde yaklaşık on toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda, cinsellik, aile, örgütlenme, feminizm, feminizm tarihi, evlilik, ev içindeki iş bölümü, kadın ve hakları, sevgi, eğitimde cinsiyetçilik ve feminist politika gibi konular ele

³⁰⁸ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59:37].

³⁰⁹ Arat, Y. (1995). s. 80-81.

³¹⁰ Schroeder, S. K. (2007). s.89.

³¹¹ Tanilli, S. (2006). s.129-130.

³¹² Bora, A. ve Günel, A. (2002). s. 20-22.

alınmıştır. İkinci dalga feminizm, geçmişinden gelen ideolojik duruşlar üzerinde inşa edilmiştir. Feminizm, kadınların, bütünlüklü bir toplumsal dönüşüm için öngördükleri gelecek tasarımının, ideolojik, ekonomik, politik ve kültürel yapısının bütünü kapsayan bir projedir. Farklı feminizmler ise kadınlar arasındaki zengin düşünce çoğulluğunu göstermektedir.

1975-1985 yılları arasında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Kadın On Yılı'nın sonunda, Türkiye'nin de katıldığı 'Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi' (CEDAW) imzalanmıştır³¹³. Türk kadınlarının haklarının kazanımı açısından önemli olan bu sözleşmeyi Türkiye, 11 Haziran 1985 tarihinde bazı çekincelerle imzalamıştır³¹⁴. İmzanın arkasında durulmasını bekleyen Türk kadınları da, sözleşmenin uygulamaya geçmesi için, dilekçe kampanyası ve toplu eylemlere başlamıştır. Yedi bin kişinin imzaladığı dilekçe, 8 Mart'ta TBBM'ne sunulmuştur³¹⁵. Ayrıca 1985 yılının 5 Yıllık Kalkınma Planı içinde, ilk kez kadın konusu sektör olarak yer almış ve bu konuda politikalar belirlenmiştir³¹⁶.

1986 yılında, feminist örgütlenmeler dışında yeni bir kadın örgütlenmesi gerçekleşmiştir³¹⁷. Semra Özal tarafından kurulan 'Türk Kadını Güçlendirme ve Tanıtma Vakfı'nın amacı, çalışan kadınların kültür, sanat, politika, ekonomi, sosyal ve kültürel alanlarda dayanışmalarını güçlendirmek ve geliştirmektir. Böylece Türk kadınlarının ulaştığı sosyal, ekonomik ve kültürel düzey tüm dünyaya tanıtılacaktır. Uzun ömürlü olmayan bu vakfın yanı sıra, aynı yıl 'Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı'(KEDV) kurulmuştur. Vakıf, kadınların geleneksel ev işlerini gelir getirici konuma ulaştırarak, sosyo-ekonomik düzeylerini yükseltmeyi hedeflemiştir. Bu amaçla, İstanbul'daki gecekondu semtlerinde çocuk yuvaları ve kadın merkezleri açılmış, kadınların emeginin ücretsiz pazarlanabilmesi için projeler hazırlanmıştır.

³¹³ Arat, Y. (1995). s. 81-83.

³¹⁴ Suğur, S. (2006b), s.141.

³¹⁵ Demiray, E. (2006b). s.193.

³¹⁶ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği.

<http://www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/haber/AdimAdimEsitlik.doc>. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

³¹⁷ Demiray, E. (2006b). s.194,209.

Toplu eylemlere geçiş, kadın hareketlerini de çeşitlendirmiş ve 8 Mart 1987’de ‘Feminist’ dergisi çıkmaya başlamıştır³¹⁸. Derginin ıkış yazısında, ‘Bir süredir ezilmişliğimizin üzerinde düşün­en biz feministler, kişisel olanın politik olduğunu düşün­üyoruz. Her konuda ortak düşün­üp düşün­mediğimizi bilmiyoruz ancak daha konuş­ulacak çok şey var’ diyerek, derginin, kadınları kişisel olarak etkileyen konular hakkında konuş­ma cesareti verdiğini söylemişlerdir³¹⁹. Böylece, İkinci Dalga Batılı Feminist Hareketin “kişisel olan politiktir” sloganı, Türkiye’deki İkinci Dalga Feminist Hareketin de sloganı olarak kullanılmıştır. Büyük beklentilerle çıkarılan dergi, benimsediğı feminizm konusunda maalesef net bir tavır ortaya koyamamıştır.

1987 yılı içinde gerçekleş­en etkinliklerden biri de, ‘Dayağı Karşı Dayanış­ma’ kampanyasının başlatılması olmuştur. Mayıs ayında yürüyüş­le başlayan kampanya, Ekim ayında Kariye Müzesi önünde düzen­lenen festivalle devam etmiştir. Feminist kadınların basına dağıttıkları açıklamada, ‘basın, cami, mahkeme, gelenek, görenek ve adetler...hepsi dayak atan erkeklerin arkasında’ diyerek sitemlerini belirtmiş, daha etkili ve ortak söz söylemenin gerekliliğine vurgu yapılmıştır³²⁰. Kampanyanın hazırlık sürecinde, Ayrımcılığı Karşı Kadın Derneğı’nin (AKKD) kuruluş hazırlıkları tamamlanmış ve 25 Haziran 1987 tarihinde dernek faaliyete geçmiştir.

Dernek, ‘Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi’nin yaşama geçirilmesini istiyor ve ataerkil kurumların, geleneklerin, değ­er yargılarının dönüştürölmesi için örgütlenmenin gerekliliğini savunuyordu. Sonuçta örgütlenme çabaları sonuç vermiş ve 1987 yılında Devlet Planlama Teşkilatı çatısı altında, ‘Kadına Yönelik Politikalar Danış­ma Kurulu’ kurulmuştur³²¹. Ayrıca, yürürlükte olan 1982 Anayasasının pek çok maddesinde değ­işiklik yapılmıştır³²². Değ­işiklikler yapılırken, Uluslararası antlaş­malar, Avrupa Birliğı Anayasa Taslağı ve CEDAW sözleşmeleri dikkate alınmış ve CEDAW’ın koşullarından bazılarını karşı­layacak şekilde değ­iştirilmesi sağlanmıştır.

³¹⁸ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliğı. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

³¹⁹ Schroeder, S. K. (2007). s.89.

³²⁰ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s. 24-25.

³²¹ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [24.11.2008, saat: 15:59:37].

³²² Yazıcı, S. (21 Mart 2008). Anayasa’da Kadın ve Aile. <http://www.aktifkadın.org/etkinlikler.html>, [Erişim tarihi:27.11.2008, saat: 14:48:44].

Kadın Çevresi ya da Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyasında çalışan kadınlar, 1 Mayıs 1988 tarihinde ‘Sosyalist Feminist Kaktüs’ dergisini çıkarmaya başlamışlardır. Kaktüs grubu, kadın-erkek eşitsizliğini üreten noktanın yalnızca ideoloji olmadığını, cinsiyet ve üretim ilişkilerini de kapsayan, tüm toplumsal ilişkiler sistemi olduğunu savunmaktadır. Sosyalizmle feminizmi birbirini tamamlayan iki farklı mücadele olarak kabul eden sosyalist feministlerin söylemine karşı, Kemalist feminist söylem yeniden doğmuş ve farklı feminizmlerin varlığı daha görünür olmuştur³²³. Batı’daki üç temel feminist söylem olan, radikal, sosyalist ve liberal yaklaşımlar, Türkiye’de de feminist mücadelenin üç temel söylemi olmuştur. Bunlara ek olarak, İslami söylem de ‘kadın sorunu’ konusunda, diğer söylemlerle aynı politik zemini paylaşmıştır. 1980’lerdeki İslamcı kesim, 1920’lerdeki gibi devlet tarafından baskı altında tutulmamış, aksine desteklenmiştir³²⁴. İslamcı kesimin devletten güç bulduğu dönemde kadın hareketi, İslamcı güçlerden ve devletten bağımsız bir şekilde ortaya çıkmıştır. İlahi iradenin sosyal ilişkileri düzenlediği bir ortamda eşitlikten söz edilemeyeceğini söyleyen feministler için laiklik, vazgeçilmez bir koşul olmuştur. Oysa İslamcı feministlerin, kadının İslam’daki yeri konusundaki yorumları farklıdır. İslamcı feministlere göre, evet İslam’da cinslerarası iş bölümüne dayalı hiyerarşik bir sistem vardır ancak bu sistem, kadınları ezmeyip aksine yüceltmektedir.

Radikal feministler ise kadın cinselliğinin kadın-erkek güç ilişkileri bağlamında sorgulanmasında, İslamcı, Kemalist ve geleneksel sol ideolojilerden farklılaşmaktadır. Radikal feministlere göre, Kemalist reformlar kadınlara eğitimlik gibi toplumsal roller biçmiş ancak, kadın-erkek ilişkilerini erkeğin iktidarı altında bırakmıştır. Oysa kadınlar, doğaları gereği öncelikle bir anne ve eştir. Radikal feministlere göre, Türk kadınları ulusunu özgürleştirme ve geliştirme mücadelesinde aktif bir rol oynadığı halde, dönemin egemen kadın imgesi aseksüeldir.

1980’ler sonrası roman, kadın dergileri ve film gibi popüler kültür metinlerinde, kadın bireyselliği ve cinselliği temsil edilmeye ve tartışılmaya başlamıştır. Atıf Yılmaz filmlerinde, şehirli, modern, liberal kadın karakteri başrolde yer alırken, dönemin kadın dergilerinde çizilen kadın tiplerleri de, geleneksel rollerin dışında tanımlanmaya

³²³ Schroeder, S. K. (2007). s.89-92.

³²⁴ Arat, Y. (1995). s.93.

başlamıştır. Dönemin yüksek tirajlı gazeteleri de, feminist düşüncelerin toplumun çeşitli katmanlarına yayılmasına katkı sağlamış, ancak, 80'lerin ikinci yarısından sonra bu yayınları azaltmıştır. Feminist politikaların geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmasında etkin bir rol oynayan basın, bazen feminizme kendi tanımlarını eklemiş, bazen de feminizme önemsiz bir konu muamelesi yapmıştır.

Mimarlar Derneğinde toplanan bir grup Ankaralı kadının, Tunus caddesinde buldukları bir depoyu kiralamalarıyla, daha sonra adı “Kadın Dayanışma Derneği”ne dönüşecek olan “Perşembe Grubu”nun ilk çekirdeği atılmış olur³²⁵. Ocak 1989’da, Ankara’da yürütülen çalışmaları yaygınlaştırmak amacıyla kurulan, “Kadın Dayanışma Derneği”³²⁶, farklı eğitim seviyesinden kadınlardan oluşmaktadır. Kadınlar, ‘Nasıl bir feminist politika yapılmalı’ sorusu üzerinde odaklanmıştır³²⁷. Kadın hareketleri konularında bilinç yükseltmeye yönelik çalışmalar yapan Perşembe grubunun toplantılarında, kitap okunması ve tartışılmasının yanı sıra, pornografi, tecavüz, şiddet gibi değişik gündemler üzerinde tartışmalar yapılmıştır. Toplantılarını dışarıdaki eylemlerle de destekleyen Perşembe Grubu’nun sağladığı en önemli etkinlik, Türkiye’deki kadın gruplarını bir araya getirdiği Feminist Haftasonu olmuştur.

Kadın Dayanışma Derneği’ne dönüşen Perşembe Grubu’nun önerisiyle, İstanbul ve Ankaralı feministler bir araya gelerek, 1. Feminist Haftasonu toplantısını gerçekleştirmiştir. 11-12 Şubat 1989’da yapılan toplantı çerçevesinde, 1989 Kasım’ında ‘Cinsel Tacize Hayır’ kampanyası başlatılmıştır. Kampanya çerçevesinde, kadınlara kendilerini savunmak için mor iğneler satılmıştır. Sosyalist ve feminist kadınlar, elle, gözle ya da sözle yapılan sarkıntılıklara karşı, dağıtılan iğnelerin erkeklere batırılmasını önermişlerdir³²⁸. Perşembe Grubu’nun, yaptığı etkinliklerden biri de ‘Yeter’ adında düzenli bir bülten yayınlamak olmuştur³²⁹. İki ayda bir çıkan dergi, beyaz kağıt üzerine mor renkli yazı karakterleriyle hazırlanıyor ve toplantı gündemlerini diğer kadınlarla paylaşma fırsatı yaratıyordu. 1989 yılında gerçekleşen ilklerden biri de, İstanbul Üniversitesi bünyesinde, “Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi” kurulması

³²⁵ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s. 25.

³²⁶ Yazıcı, S. (21 Mart 2008). [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat: 14:48:44].

³²⁷ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s. 25-27.

³²⁸ (t.y.). Türkiye’de Kadın Hareketi. <http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=turkiye+de+kadin+hareketi>, [Erişim tarihi: 17.11.2008, saat: 16:35:19].

³²⁹ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s.25-27.

olmuştur³³⁰. Bugün, bu merkezlerin sayısı, yurt çapında 13'e ulaşmıştır. 1989 yılında feministlerin talepleri sonucu gerçekleşen diğer ilk ise İçişleri Bakanlığı'nın düzenlediği kaymakamlık sınavlarına, kadın adayların katılımının sağlanması olmuştur³³¹. 1993 yılında, Medeni Kanun'da değişiklik yapılması talebiyle, Meclis başkanlığına 100 bin imzalı dilekçe sunulmuştur³³². Feminist kadınların dernek, vakıf ve şirket biçiminde örgütlenmeleri, 1984 yılından itibaren devam etmiştir.

1980'lerin feministleri, kadın sorunlarının ataerkil toplum yapısından kaynaklandığını savunmuş ve ataerkil yapıya sahip olan devlete karşı çıkmışlardır³³³. Ataerkil yapıya sahip olan devlet, bu sistemin sürekliliğini sağlayarak, kadınları ezen aile, hukuk, eğitim, basın gibi kurumlara meşruiyet kazandırmaktadır. O halde, devlet başta olmak üzere, bu yapının baskı araçları olan aile, hukuk, sağlık, eğitim, bilim ve güvenlik kurumlarının yeniden şekillenmesi gerekmektedir. Sorun ataerkil toplum yapısıdır ve çözümü kadın hakları değil, kadınların kendi değerleriyle biçimleyebilecekleri adaletli bir dünya yaratmaktır.

1980 sonrası kadın hareketi, birey olarak toplumda belli bir saygınlığı olan kadınları dayanışmaya yöneltmiş ve kadınlar arası dayanışma ile sivil toplumdan gelen bir güç oluşturmuştur. 1980 kadın hareketi, grup içi demokrasiye önem vermiştir. Hareket, kadınların siyasal organlara seçme ve seçilme oranlarında artış sağlamamışsa da, daha çok kadının aktif bir biçimde politikaya katılmasını sağlamıştır. 1980'lerde daha gevşek örgütlenmeler içinde gerçekleştirilen eylem, kampanya ve toplantılarda ortaya çıkan feminist politika önerileri, 1990'larda kamu politikaları haline getirilmeye çalışılmıştır³³⁴. 1980'lerin feminizmi, milliyetçi-modernleşmeci hareketin yandaşı olmamış, sol muhalefetin içinden çıkan, ondan etkilenen, beslenen ve onunla hesaplaşan

³³⁰ Tanilli, S. (2006). s.131.

³³¹ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi.

http://kadinhareketidernegi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=64, [Erişim tarihi: 17.11.2008, saat: 16:35:19].

³³² Demiray, E. (2006b). s.192.

³³³ Arat, Y. (1995). s.83-84,88-89.

³³⁴ Bora, A. ve Günel, A. (2002). s. 37-38.

bir hareket olmuştur. Dolayısıyla, devlete mesafeli ve muhalif bir hareket niteliği taşımıştır³³⁵.

Çeşitli kadın örgütlerinin eylemleri sonucunda, Medeni Kanun değişikliği, aile içi şiddet, evlilik kurumuna yönelik tartışmalar ve cinsellikle ilgili konular, basın aracılığıyla gündeme getirilmiştir³³⁶. Bu eylemlerin sürekliliği ve sorunların yaygınlığı, kadınlar konusundaki toplumsal duyarlılığı arttırmış, kadın sorunlarını kamuoyunun gündemine taşımıştır. Siyasal partilerin seçim reklamlarında, kadınlara yönelik mesajlar kullanılmaya başlanmış ve feminist talepleri de karşılayan ‘Kadın Sorunları Bakanlığı’nın kurulması vaatleri sunulmuştur.

Gülnur Savran, Türkiye’deki feminist hareketi üç dönemde ele almaktadır³³⁷: 80’lerin ilk yarısı; Somut dergisi sayfalarında ve Kadın Çevresi gibi yapıların içinde yaşanmış ideolojik birikim ve mayalanma dönemi; 1987’de Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası ile 90’ların başında başlayan kurumsallaşma ve proje feminizmi.

1.1.2.5. 1990 – 2005 dönemi

1990’lar, 80’lerin muhalif ve radikal feminizminin gerileyen, yaygınlaşan, çeşitlenen ve güçlenen kadın hareketinden etkilenerek dönüşmüştür³³⁸. Kadınlar, 1990’larda, hem kendi hem de ülke gündemine aldıkları aile içi şiddeti, sürekli gündemde tutarak, kadınlar arasındaki dayanışmayı arttırmaya çalışmışlardır³³⁹. Aile içi şiddet, ne hukuk ne de siyaset bilimi tarafından, insan hakları çerçevesinde hak ihlali olarak değerlendirilmemiş, psikolojinin ‘davranış bozuklukları’ alanına hapsedilerek,

³³⁵ Bora, A. (6 Ocak 2006). Türkiye’de Feminizm ve Feminist Hareketler http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2781&Itemid=71, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat: 14:20:22].

³³⁶ Yaraman, A. (1999). s.110-116.

³³⁷ Koçali, F. (9 Nisan 2003). 90’larda Türkiye’de Feminizm. <http://www.bianet.org/bianet/kategori/kadin/136/90larda-turkiyede-feminizm>, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat: 12:54:21].

³³⁸ Bora, A. (6 Ocak 2006). [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat: 14:20:22].

³³⁹ Işık, S. N. (2002). 1990’larda kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Hareketi İçinde Oluşmuş Bazı Gözlem ve Düşünceler. *90’larda Türkiye’de Feminizm*. (Yay. Haz.: A.Bora ve A.Günel). İstanbul: İletişim, s.47.

görünmez nitelikteki cinsiyete dayalı toplumsal olgulardan biri olarak varlığını sürdürmüştür.³⁴⁰ Cinsiyet temelli devlet kurumlarının sessiz kaldığı aile içi şiddet, kadınların öncelikli konusu olmuş ve aile içi şiddetle mücadelede süreklilik sağlayarak, 1990’lardaki kurumsallaşmanın temellerini atmışlardır. 1990 yılında, 422 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ‘Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) kurulmuştur³⁴¹. 3670 sayılı kanunla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na bağlı olarak kurulan müdürlük, 24.06.1991 tarihinde de başkanlığa bağlanmıştır³⁴². Başkanlığın kurulmasıyla birlikte, kadın hareketinin kurumsallaşma düzeyi de giderek artan bir seyir izlemiştir³⁴³.

Bir grup feminist kadının çabalarıyla, 14 Nisan 1990 tarihinde ilk kadın kütüphanesi ve bilgi merkezi olan “Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi”³⁴⁴, ardından Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara ve çocuklara destek hizmeti vermek üzere ilk kadın konukevleri açılmaya başlanmıştır³⁴⁵. Yerel yönetimler de, özellikle şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmet vermeye başlamış ve Türkiye’deki ilk kadın sığınma evi, Bakırköy Belediyesi tarafından hizmete açılmıştır. Ayrıca, 1990 yılında kurulan “Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı” da kadın sığınakları açmaya başlamıştır³⁴⁶.

Özerk bir kadın kuruluşu olan Mor Çatı, mali olanaksızlıklar nedeniyle merkez ve sığınakları aynı anda açamamıştır³⁴⁷. 90-94 yılları arası, şiddete uğrayan kadınlara danışma hizmeti veren bir merkez olarak çalışmış, 1995 yılından itibaren de sığınakları açmıştır. Kadın derneklerinin baskıları sonucu, TCK’nun 438 inci maddesinde yer alan ‘tecavüze uğrayan kadın fahişe ise cezanın indirimi’ni öngören madde, 1990 yılında

³⁴⁰ Sancar, S. (3 Mayıs 2006). Üniversitede Feminizm-2. [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:12].

³⁴¹ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59:37].

³⁴² (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği.

<http://www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/haber/AdimAdimEsitlik.doc>. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

³⁴³ Suğur, S. (2006b), s.141.

³⁴⁴ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁴⁵ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27 Kasım 2008, saat: 11:13:27].

³⁴⁶ Suğur, S. (2006b), s.142.

³⁴⁷ Demiray, E. (2006b). s.206.

kanun'dan çıkarttırılmıştır.³⁴⁸ Ardından, Medeni Kanun'un kadının çalışmasını erkeğin iznine bağlayan 159. Maddesi iptal edilmiştir.

1991 yılında, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir ilk yaşanmış, bir kadın, vali olarak atanmıştır³⁴⁹. 48. hükümetin görevlendirdiği Lale Aytaman, Muğla ilinde vali olarak görev yapmaya başlamıştır. 17-20 Şubat 1992 tarihinde, kısa adı INSTRAW olan “Birleşmiş Milletler Uluslararası Kadının İlerlemesi İçin Araştırma ve Eğitim Merkezi”nin toplantısı gerçekleştirilir³⁵⁰. Toplantı da, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Türkiye’de kadın konusunun merkezi olarak kabul edilmiştir. 1993 yılında, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı işbirliği çerçevesinde, “Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal Programı Projesi” uygulanmaya başlamıştır. Kadının Statüsü ve Sorunları genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü proje kapsamında; Eğitim programları, araştırma projeleri, pilot projeler ve istatistik/yayın faaliyetleri yürütülmüştür. 16 araştırma projesinin yanı sıra, araştırma projelerinin bir kısmı kitap olarak yayınlanmış ve cinsiyete dayalı veri tabanı oluşturulması amacıyla, Devlet İstatistik Enstitüsü’nde ‘Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi’ kurulmuştur.

1993 yılında, İstanbul Üniversitesi bünyesinde, ilk Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dalı açılmış ve yüksek lisans programı vermeye başlamıştır³⁵¹. Ardından, diğer üniversitelerin bünyesinde de, Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı açılmış ve yüksek lisans programı veren üniversite sayısı beşe ulaşmıştır. İstanbul Üniversitesi’ne bağlı kurulan Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Atatürk ilke ve devrimleriyle kazanılmış olan kadın haklarının korunmasını, yaygınlaştırılmasını, geliştirilmesini ve bu alanda yurt çapında eğitimi sağlayacak olanakları araştırmayı amaç edinmiştir³⁵². 1993 yılının Şubat ayında, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü’ne bağlı olarak, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) kurulmuştur. KASAUM, kadın sorunlarına karşı kamuoyunda ve üniversitede duyarlılık geliştirmek, akademik ve akademik olmayan çevrelerde feminist araştırmalar başlatmak

³⁴⁸ Arat, Y. (1995). s. 83.

³⁴⁹ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27 Kasım 2008, saat: 11:13:27].

³⁵⁰ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁵¹ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27 Kasım 2008, saat: 11:13:27].

³⁵² Demiray, E. (2006b). s.200-204.

ve desteklemek, kadınlarla ilgili konularda yayınlar çıkarmak, kadın kurumları ve grupları arasında iletişimi sağlamak misyonunu üstlenmiştir.

İki yıllık disiplinlerarası yüksek lisans programı olan ODTÜ Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı, Türk kadınlarının toplumsal konumuna ve kadın-erkek eşitsizliğine bir çözüm getirmeyi amaçlamaktadır. Marmara Üniversitesi Kadın İşgücü istihdamı Araştırma ve uygulama Merkezi'nin (KADISISAR) amacı ise Türkiye'deki kadın işgücü istihdamıyla ilgili her türlü konuya eğilmek, bu konularda araştırma, inceleme, bilimsel toplantılar ve yayınlar yapmak, konuyu bilimsel verilerle ortaya koymak ve sorunların çözümü için öneriler üretmektir. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM), kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinin, kadınların toplumsal statülerinin iyileştirilmesi ve 'toplumsal cinsiyet eşitliği' ilkesinin her alanda uygulanmasıyla olası olacağına inanmaktadır. Bu inançla merkez, kadın sorunlarıyla ilgili her alanda araştırma yaparak, eğitime yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır. 1970'lerden sonra ikinci dönem olarak kabul edilen bu dönemde, kadın çalışma alanı, yeni idari ve hukuki boyutlar kazanmıştır³⁵³. Kadın çalışmaları, 'disiplinlerarası bilim dalı' olarak, doğrudan sosyal bilimler alanındaki enstitülere bağlı olarak kurulmuştur. Lisans ve lisansüstü eğitim programlarında, klasik derslerin yanı sıra, doğrudan kadın ve toplumsal cinsiyetle ilgili dersler yer almaya başlamış, feminist kuramsal eleştiri giderek görünürleşmiştir.

1993 yılında gerçekleştirilen bir başka çalışma da, Kadın Dayanışma Vakfı'nın Altındağ Belediyesi'nin de desteğiyle, 'Kadın Dayanışma Merkezi ve Kadın Sığınma Evi'ni açması olmuştur³⁵⁴. Halk Bankası da, kadınları girişimciliğe özendirmek amacıyla, kadınlara özel olarak düşük faizli kredi uygulaması başlatmıştır. 5-8 Aralık 1993 tarihinde, Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı ile Ankara üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin işbirliğiyle, 'Kadın Kimliği Kongresi' düzenlenmiştir. Kongre gündeminde oluşturulan konu başlıkları; Kadın emeğinin biçimleri, siyasette kadın kimlikleri, kadın bedeninin tanınması, kadın imgesinin üretimi ve dolaşımı, sanatın içinde kadın ve kadın örgütlenme biçimleri olmuştur. 1993 tarihinde yaşanan bir ilk de, Türkiye'de bir kadının başbakanlık koltuğuna oturmasıdır.

³⁵³ Sancar, S. (3 Mayıs 2006), Üniversitede Feminizm-2. [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16.12].

³⁵⁴ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

25 Haziran 1993 tarihinde, Türkiye'nin ilk kadın başbakanı olan Tansu Çiller başkanlığında, yeni bir hükümet kurulmuştur³⁵⁵.

1994 yılında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlar için 'Bilgi Başvuru Bankası' (3B) kurulmuştur. Bu merkezin sağlayacağı hizmet, kadınlara hukuki ve psikolojik danışmanlık yapmak, girişimcilik ve el emeğinin değerlendirilmesi konularında hizmet vermektir. 5 Nisan 1994 tarihinde, Dünya Bankası ile dönemin hükümeti arasında imzalanan ikraz anlaşması gereğince, İstihdam ve Eğitim Projesi kapsamında, Kadın İstihdamının Geliştirilmesi Projesi (KİG) uygulanmaya başlamıştır.

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yürütülen proje kapsamında, onaltı araştırma projesi gerçekleştirilmiş ve onüçü kitap haline getirilmiştir. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce, Ankara'nın tek kadın kütüphanesi olan bir Dokümantasyon Merkezi kurulmuştur. Merkezde, kitap, makale, tez, seminer, konferans dokümanları ve gazete kesikleri toplanmıştır. Merkezde ayrıca, 1000 saydamdan ve web sayfasından oluşan 'Kadınlara Görsel Tanıklık' adlı kadın fotoğrafları arşivi oluşturulmuş ve kadınların çalışma yaşamına dair 'Kadın Çalıştıkça' adlı bir belgesel/tanıtım filmi yaptırılmıştır.

Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından, bölgedeki kadınların durumunun iyileştirilmesi ve kalkınma sürecine uyum sağlaması amacıyla, 'Çok Amaçlı Toplum Merkezleri' açılmaya başlanmıştır³⁵⁶. Çok Amaçlı Toplum Merkezlerinin (ÇATOM) ilki, 1995 yılında Urfa'da açılmıştır³⁵⁷. 1995 yılında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, bir araştırma projesi olan 'Küçük Girişimcilik Projesi'ni gerçekleştirir³⁵⁸. Proje, Dünya Bankası Japon Hibe Fonu'ndan 1993 yılında elde edilen finansmanla, ülkemizde kadın girişimcilere sağlanan finans ve finans dışı hizmetlerin neler olduğunu ve kadın girişimcilerin bu hizmetlere ne ölçüde ulaşabildiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında belli illerde alan çalışmaları yapılmış ve elde edilen bilgiler kitap haline getirilmiştir.

³⁵⁵ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁵⁶ Suğur, S. (2006b), s.142.

³⁵⁷ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁵⁸ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

1995 yılının Şubat ayında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, gönüllü kadın kuruluşları arasındaki iletişim ve dayanışmayı güçlendirmek, bilgiyi yaygınlaştırmak için ‘Kadın Bülteni’ çıkarmaya başlamıştır. 8-11 Haziran 1995 tarihinde, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce Sinop’ta bir toplantı düzenlemiştir. Sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları temsilcileri, parlamenterler, gazeteciler ve akademisyenlerin katıldığı toplantının konusu, ‘Türkiye’de Kadına Yönelik Projelerin Oluşturulması’ başlığını taşımaktadır. 4. Dünya Kadın Konferansı öncesi yapılan toplantı da, kurumsallaşma, siyasal alan, çalışma yaşamı, kadın sağlığı ve eğitimi konularında, kadına yönelik politikalar belirlenmiştir.

17-19 Temmuz 1995 tarihinde, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı Başkanlığı (TİKA)’nın işbirliğiyle, ‘Pekin’e giderken; Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Kongresi’ başlıklı bir toplantı gerçekleştirilir. Toplantının amacı, Avrasya ülkeleri kadınları arasındaki işbirliğini geliştirerek, Pekin Konferansı’nda Türkiye ile birlikte hareket edebilmelerine yardımcı olmaktır. Kongrenin sonuç bildirgesinde, bir işbirliği grubunun oluşturulması tavsiye edilmiş ve bu doğrultuda 27-29 Mart 1996 tarihleri arasında Ankara’da, ‘Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Birinci Toplantısı’ gerçekleştirilmiştir.

30 Ağustos- 8 Eylül 1995 tarihleri arasında Türkiye, Pekin’de yapılan ve 189 ülkenin katıldığı ‘4. Dünya Kadın Konferansı’na katılmış ve taahhütleri çekincesiz olarak kabul etmiştir. Ardından, 1996 yılında Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 4. Dünya Kadın Konferansı’nda kabul edilen eylem planı ve taahhütler çerçevesinde, ulusal bir eylem planı hazırlar. Hazırlanan eylem planına, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, gönüllü kadın kuruluşları, siyasal partiler, sendikalar, meslek örgütleri ve basın da katılımı sağlanmıştır. 4. Dünya Kadın Konferansı’nda verilen taahhütler gereğince, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün koordinasyonunda, gönüllü kadın kuruluşlarının da katılımıyla, kadın sorunlarının yoğunlaştığı dört alanda komisyonlar oluşturulur. 1996 yılında oluşturulan komisyonlar, eğitim, sağlık, hukuk ve istihdam alanlarından oluşmaktadır.

Türkiye’de 1980-83 askeri rejiminde ortaya çıkan ve sivil dönemde gelişen ‘örtünme’ye dönüş hareketinin yayılmasındaki en önemli etken, İmam Hatip Liselerinin hızla

artmaya başlaması olmuştur³⁵⁹. Din, modernlik, sivil hareket, feminizm gibi çok sayıda kavramı temsil eden İslami feminist oluşumların kurulması ise 1995 yılında gerçekleşmiştir³⁶⁰. İslami feministler, dindarlığı kurumsal, geleneksel ya da radikal türden değerlendirmeyerek, yeni bir dini söylem gerçekleştirmiştir. 90'lı yıllarda pek çok İslami kadın sivil toplum kuruluşu kurulmuştur. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün girişimlerinden etkilenecek kurulan İslami Kadın Platformları, 1995'te Ankara'da, 1996'da Diyarbakır ve Antalya'da kurulmuştur³⁶¹. İstanbul'da ise Gökkuşu Kadın Platformu bulunmaktadır. İslami anlayışa sahip kadınlar tarafından kurulan platformlar, sağlık, sosyal hizmetler, eğitim ve gelir getirici faaliyetler gibi, kadınların toplumdaki durumunu iyileştirecek faaliyetlerde bulunmuşlardır. Antalya'da bulunan Akdeniz Kadın Platformu ve Diyarbakır'da bulunan Güneydoğu Platformu 1998 yılında, Ankara'da bulunan Başkent Kadın Platformu ise 2002 yılında oluşumlarını sürdüremeyerek dağılmıştır. Antalya ve Diyarbakır'daki platformun aktif olarak tek derneği faaliyetlerine devam etmektedir. Ankara'daki platform ise derneğe dönüşerek, Başkent Kadın Platformu Derneği adıyla hizmete devam etmektedir.

1980 askeri darbesinin ardından kendilerini hapislerdeki erkek akrabalarına adayan Kürt kadınları, 1990-93 yıllarında sahneye politik eylemciler olarak çıkmışlardır³⁶². İlk olarak Urfa'da açılan Çok Amaçlı Toplum Merkezleri'nin (ÇATOM) çatısı altında toplanan Kürt Feministler, ondört birim halinde etkinlik göstermektedir. ÇATOM'un amacı; Türkçe okuma-yazma kurslarıyla ev ekonomisi kursları düzenlemek, ana-çocuk sağlığı, eğitim ve beslenmeyle ilgili seminerler vermek ve 14-50 yaş arası kadınlarla kızlara doğum kontrol yöntemleri hakkında bilgiler vermektir.

29 Haziran 1996 tarihinde Anayasa Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun erkeğin zinasını suç olarak düzenleyen 441. maddesini, anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu

³⁵⁹ Abadan Unat, N. (1998). Türkiye'de Kadın Hareketleri ve Küreselleşme. *Aydınlanmanın Kadınları*. İstanbul: Çağ, s.291.

³⁶⁰ Toker, İ. (t.y.), İslami Kesimin "Sıra Dışı Kızlar"ı Olarak Başkent Kadın Platformu Mensupları. http://www.baskentkadin.org/bizkimiz/bizi_arastirdilar.htm, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat:14:27:48].

³⁶¹ Küçüköğlu, S. L. (t.y.), **Dört İslami Kadın Kuruluşunun Oluşumu, Benzerlikleri ve Farklılıkları** http://www.baskentkadin.org/bizkimiz/bizi_arastirdilar.htm, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat:14:27:48].

³⁶² Açık, N. (2002). Ulusal Mücadele, Kadın Mitosu ve Kadınların Harekete Geçirilmesi: Türkiye'deki Çağdaş Kürt Kadın Dergilerinin Bir Analizi. *90'larda Türkiye'de Feminizm*. (Yay. Haz.: A. Bora ve A. Günel). İstanbul: İletişim, s.279-295.

gerekçesiyle iptal etmiştir³⁶³. 27.12.1996 tarih ve 228600 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararla, erkeğin zinası 27 Aralık 1996 tarihinden itibaren suç olmaktan çıkmıştır.

1996 yılında, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı bünyesinde ‘Kırsal Kalkınmada Kadın Daire Başkanlığı’ kurulmuştur. Kasım 1996’da, kadın hareketinin içinden gelen bir grup kadın, kadın iletişim ağı yaratmak amacıyla Uçan Süpürge’yi kurmuşlardır³⁶⁴. Uçan Süpürge, kadın sivil toplum kuruluşları arasındaki iletişimi sağlamak ve ortak çalışmalar için zemin oluşturmak görevini üstlenmiştir. Ağırlıklı olarak kadın haberciliği yapan Uçan Süpürge, Kadın Örgütleri Veri Tabanı, Kadın Web Sitesi ve Yerel Kadın Muhabirler Ağı projeleriyle, bu görevini yerine getirmeye çalışmaktadır. 1997 yılında kurulan Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER), partili kadınların güçlenmesi ve etkin örgütlenmesi için, onlarla işbirliği yapmaktadır. Kadınları politikaya, politika ve partileri de kadın adaylara hazırlayan KA-DER, toplumsal ve politik kültürdeki erkek egemenliğine karşı özel önlemlerin alınması gereğine inanmaktadır. KA-DER, kadın sorunlarına karşı duyarlılığın artması, kadınların politikaya katılımını engelleyen uygulamaların değişmesi ve eşitlik politikasının uygulanması için mücadele etmektedir. KA-DER, karar verme mekanizmasında yer alan kadınların, kendi aralarındaki ve kadın hareketleriyle arasındaki iş ve güç birliğinin sağlanmasına çalışmaktadır.

Kadınların kalkınma sürecindeki katılımlarını arttırmak amacıyla, 1997 yılında Kadın Anakültür kurulmuştur. Kuruluş, ‘toplumsal cinsiyet’ politikaları üretmek, bu konudaki duyarlılığı geliştirmek, kadına yönelik şiddet ve namus cinayetleri başta olmak üzere ‘şiddet’e karşı lobicilik çalışmaları yürütmüş ve bu çalışmaları hem ulusal, hem de uluslar arası platformlarda sürdürmüştür. 1997 yılında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün koordinasyonunda, 13 il valiliği bünyesinde ‘Kadının Statüsü Birimleri’ oluşturulmuştur³⁶⁵. 22 Mayıs 1997 tarihinde, Medeni kanun’un 153. maddesinde yapılan bir değişiklikle, kadının evlendikten sonra kocasının soyadını almakla birlikte, kendi soyadını da kullanabilmesi sağlanmıştır. 18 Ağustos 1997

³⁶³ (t.y.), Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁶⁴ Demiray, E. (2006b). s.207-209.

³⁶⁵ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

tarihinde, zorunlu temel eğitimi beş yıldan sekiz yıla çıkaran 4306 sayılı kanun yürürlüğe girmiş ve kız çocuklarının eğitim düzeyini yükselten bir karar alınmıştır. 13-14 Kasım 1997 tarihinde Türkiye, ‘Kadın-Erkek Eşitliğinden Sorumlu Avrupa Bakanlar Konferansı’nın dördüncüsüne ev sahipliği yapmıştır.

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce İstanbul’da gerçekleştirilen toplantının amacı, uzman bakanların çalışma alanlarıyla ilgili konularda, Avrupa Konseyi faaliyetlerine etkin bir şekilde katılmalarını teşvik etmektir. Avrupa Konseyine bağlı 40 ülkeden 38’inin katıldığı konferans sonucunda, üye ülkelerin eşitlik politikalarına yön verecek bir deklarasyon hazırlanmıştır. 19 Kasım 1997 tarihinde, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün önerisiyle, İçişleri Bakanlığı’nca nüfus cüzdanlarındaki medeni hal kısmında yazılı olan ‘evli/bekar/dul/boşanmış gibi ifadelerin yerine, yalnızca ‘evli’ veya ‘bekar’ ifadelerinin kullanılmasını düzenleyen genelge yayımlanmıştır.

1998 yılında, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı’nın düzenlediği, ilk Kadın Sığınakları Kurultayı gerçekleşmiştir. Kadın Sığınakları Kurultayı, şiddetle mücadele eden kadın kuruluşlarının, kalıcılaştırmış buluşma platformu niteliği kazanmıştır. 17 Ocak 1998 tarihinde, Aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını düzenleyen ‘4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’ yürürlüğe girmiştir³⁶⁶. 17 Şubat 1998 tarihinde, Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan yeni Türk Medeni Kanun Tasarısı, bir toplantı ile kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. Toplantı, Adalet Bakanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce yapılmıştır³⁶⁷. 23 Haziran 1998’de Anayasa Mahkemesi, kadının zinasını suç olarak düzenleyen Türk Ceza Kanunu’nun 440. maddesini, Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. Gerekçeli karar, 13.03.1999 tarih ve 23638 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

12 Temmuz 1998 tarihinde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından, ‘Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağlı Kadın

³⁶⁶ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁶⁷ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

Konukevleri Yönetmeliği', yayımlanarak yürürlüğe girmiştir³⁶⁸. Yönetmelik, kadın konukevlerindeki hizmetin tür ve niteliğine, işleyişine ilişkin esasları, kuruluş personelinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirtmek üzere hazırlanmıştır. 1 Ekim 1998'de, yasalara aykırı olarak yapılan bekaret kontrollerinin önlenmesi amacıyla, il valiliklerinin dikkatine sunulmak üzere, hangi hallerde bekaret kontrolünün yapılacağını içeren bir genelge yayımlanmıştır. Ardından 21 Ekim'de Adalet Bakanlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve kadın kuruluşlarının oluşturduğu gündem sonucunda, bekaret kontrolünün, ancak takibi şikayete bağlı suçlarda yapılmasına karar verilmiştir. Bunun için, mağdurun rızası alınacak ve hakim kararının gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda, Cumhuriyet savcısının yazılı izni ile yapılabilecektir.

1998 yılında kadınlar lehine yapılan uygulamalardan biri de, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'ne yaptırılan bir düzenlemedir. Müdürlüğün verdiği dul ve yetim tanıtım kartlarındaki 'Emekliye Yakınlığı' bölümünde yer alan, 'dul kadın' gibi ifadelerin yerine 'eşi, kızı, oğlu, annesi, babası' gibi ifadeler kullanılması sağlanmıştır. 1998 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan bir değişiklikte, aile reisinin beyanname vermesi esası kaldırılmış ve kadınların kocalarından ayrı olarak beyanname vermesi sağlanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, 'Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin ana hedefleri çerçevesinde, Türk kadınlarının durumunu değerlendirmek amacıyla, bir araştırma komisyonu kurulmuştur.³⁶⁹ Komisyonun hazırladığı rapor, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce kitap olarak yayımlanmıştır.

20 Mart 1999 tarihinde, "Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonları Ağı" (TÜBAKKOM) kurulmuştur. Amacı, Barolar bünyesindeki Kadın Hakları/Hukuku Komisyonları arasında koordinasyon sağlamak olan komisyonların sayısı, 2001 yılı itibarıyla kırka ulaşmıştır. TÜBAKKOM bünyesindeki Kadın Dayanışma Merkezlerinin kurumsallaşmış olarak sayısı iki olmakla birlikte, pek çok komisyon, danışma hizmetleri vermektedir. 1999 yılının Eylül ayında Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni onaylarken koyduğu çekinceleri kaldırmıştır. Türkiye'nin, Aile hukukunu ilgilendiren 15. ve 16. maddedeki çekinceleri kaldırması,

³⁶⁸ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁶⁹ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

uluslararası düzeyde kadın sorunu ile bütünleştğini göstermesi açısından çok önemlidir³⁷⁰.

17 ağustos 1999 tarihinde, körfez depreminde zarar gören ve sosyo-ekonomik açıdan desteği olmayan kadınlarla dayanışmayı sağlamak amacıyla, “Kadınlarla Dayanışma Vakfı” (KADAV) kurulmuştur³⁷¹. KADAV, kadınların ekonomik ve sosyal yönden güçlenmelerini sağlayacak olanak ve araçlar yaratmaya çalışmış, kadınları bilgilendirici faaliyetler düzenleyerek, her alanda dayanışmayı örgütlemiştir. Bu amaçla proje bazında pek çok kuruluşla işbirliği yapan KADAV, kadın platformu gibi şiddete karşı kurulan platform ve çeşitli kampanyalarda yer almıştır.

1999 yılında, Kadın-erkek eşitliği açısından önemli değişiklikler içeren Medeni Kanun Tasarısı, hazırlanarak TBMM’ne sunulmuş, aynı yılın 16 Aralık günü de, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bir konferans düzenlemiştir³⁷². Norveç Büyükelçiliği ile birlikte düzenlenen konferans, kadınların yaşadığı ayrımcı uygulamaların giderilmesine yönelik kurumsal mekanizmaların oluşturulması çalışmaları, çerçevesinde yapılmıştır. Konferansın konusu, ‘Eşitlik Ombudu Ne Kadar İşlevsel? Norveç Deneyimi’ başlığını taşımaktadır. Eylül 1999’da yaşanan üzücü bir gelişme ise Ankara ve İstanbul’da bulunan bağımsız iki kadın sığınacağının, geçici olarak kapatılmasıdır³⁷³. Ankara’daki sığınak yaklaşık yedi yıl, İstanbul’daki sığınak da yaklaşık beş yıl hizmet verebilmiştir.

1999 yılının Ekim ayında, İstanbul’da, “Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Grubu” adıyla informal bir iletişim ağı oluşturulmuştur³⁷⁴. Çeşitli mesleklerden kadınların oluşturduğu grup, dikkatleri Türkiye’de ev eksenli çalışan kadın işçilerin üzerine çekmeye ve bu kadınları, gerek kamuoyuna, gerekse sendikalar, bakanlıklar gibi kurumlara fark ettirmeye çalışmaktadır. Grup, ev eksenli çalışma konusunda bir ülke politikası oluşturulması için uğraşmakta ve ev eksenli çalışan kadın işçilerin kendi örgütlerini kurmalarına yardımcı olmaya çalışmaktadır. Kadınların iletişim teknolojilerinden

³⁷⁰ Suğur, S. (2006b). s.142.

³⁷¹ Demiray, E. (2006b). s.209.

³⁷² (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

³⁷³ Işık, S. N. (2002). s. 52.

³⁷⁴ Demiray, E. (2006b). s.210-211.

yararlanmaları, 1995 yılında Pekin’de gerçekleştirilen Dördüncü Kadın Konferansı sonrası belirlenen hedefler arasında da yer almaktadır. Konferans sonrası belirlenen hedeflerden biri de, kadınların kitle iletişim araçlarıyla yeni iletişim teknolojilerini kullanarak, karar alma süreçlerine katılımını arttırmak olmuştur. Bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla, Ankara Enstitüsü Vakfı tarafından, Avrupa Birliği’nin de katkılarıyla bir merkez oluşturulmuştur. Kadının İnsan Hakları ve Yurttaşlık Eğitimi Projesi çerçevesinde kurulan merkez, Kadın 2000 Kadının İnsan Hakları Bilgi ve Belge Merkezi adıyla açılmıştır.

1 Mart 2000 tarihinde Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce yapılan çalışma çerçevesinde, TBMM bünyesinde “Kadın-Erkek Eşitliği Daimi Komisyonu” kurulmasına dair hazırlanan teklif kabul edilmiş ve komisyon yerine bir kurul oluşturulmuştur³⁷⁵. 16 Mayıs’ta ise yine Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu’nun işbirliğiyle bir panel düzenlenmiştir. “Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Kadın Erkek Eşitliği Politikaları” konulu panel, Avrupa Birliğine uyum sürecinde, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından Anayasa’nın değerlendirilmesi, amacını taşımaktadır. Türkiye, 5-9 Haziran 2000 tarihleri arasında, Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumuna katılmıştır. New York’ta yapılan özel oturumun konusu, “Kadın 2000: 21. Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış” tır. Türkiye tarafından teklif edilen, ‘erken ve zorla evlendirme ile namus cinayetlerinin, kadınlara yönelik şiddet içinde değerlendirilmesi’, önerisinin sonuç belgesinde yer alması sağlanmıştır.

8 Eylül 2000 tarihinde, ‘Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin’ daha etkin uygulanmasını sağlamak amacıyla, Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan ek ihtiyari protokol, Türkiye tarafından imzalanmıştır. Sözleşmenin devletler tarafından ihlal edilmesi durumunda, kişilere ve gruplara başvuru hakkı tanınmış, ayrıca uygulamaları denetlemek üzere “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi” ne (CEDAW), yapılacak şikayetleri kabul etme ve inceleme yetkisi verilmiştir. 26 Ekim 2000 tarihinde Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, ‘Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler’ konulu panel ve ‘Ders

³⁷⁵ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

Kitaplarında Cinsiyetçilik 1928'den Günümüze' konulu fotoğraf sergisi düzenlemiştir. Amaç, eşitlikçi bir toplumsal yaşamın gereği olarak vurgulanan ders kitapları ve müfredatın, eğitimin ilk basamağından başlayarak, cinsiyetçi öğelerden ayıklanmasıdır. Toplantıya ilişkin dokümanların derlendiği 'Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler', adında bir kitap yayınlanmıştır. Ayrıca, 'Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik' adında bir araştırma da, kitap olarak yayınlanmıştır.

25 Kasım'da kutlanan 'Kadınlara Karşı Şiddete Hayır' günü dolayısıyla, 24 Kasım 2000 tarihinde bir panel düzenlenmiştir. Kadının statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile Şanlıurfa Valiliği'nin düzenlediği panelin konusu, 'Kadına Yönelik Şiddet' başlığını taşımakta, resmi düzeyde töre cinayetlerine karşı duruşun zeminini oluşturmaktadır. 2000 yılının Aralık ayında, '183 Alo Kadın ve Çocuk Hattı', yirmi ilde faaliyete geçirilmiştir³⁷⁶. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nce verilen hizmetin amacı; İstismara uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, desteğe gereksinimi olan kadınlara psikolojik, hukuki ve ekonomik alanda danışmanlık hizmetleri sunmak ve yararlanabilecekleri hizmet kuruluşları konusunda rehberlik etmektir.

17 Şubat 2001 tarihinde, TBMM Adalet Komisyonunda görüşülmekte olan Medeni Kanun tasarısının, eşitlikçi özünün korunarak yasalaşması amacıyla, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile kadın kuruluşları kamuoyu oluşturma faaliyetleri düzenlemiştir. Ayrıca, KSSGM'nce 'Türk Medeni Kanunu'nun kabulünün 75. Yıldönümü 2001 Gündemimiz: Tasarının Yasalaşması' konulu bir panel gerçekleştirilmiştir. Ardından, kadın dernekleri ve diğer sivil toplum kuruluşlarının katıldığı 'Medeni Yasa Tasarısı İçin Hep Birlikte' yürüyüşü yapılmıştır.

2001 yılının 16 Mayıs'ında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 'Kadın-Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara Yerleştirmek: Hollanda Deneyimi' başlıklı bir konferans düzenlemiştir. Hollanda Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Devlet Sekreteri'nin deneyimlerini aktardığı konferansın amacı, Kadın-Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara yerleştirme Stratejisini benimseyen ülke örnekleri konusunda

³⁷⁶ (t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

bilgilenmektedir. Sonuçta, 22 kasım 2001 tarihinde TBBM’nde görüşülmeye başlayan Yeni Medeni Kanun, 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yeni Türk Medeni Kanunu, kadın-erkek eşitliği bakış açısıyla hazırlanmış, eşlere eşit hak ve yükümlülükler getirmiştir³⁷⁷. 30 temmuz 2002 tarihinde de, CEDAW’ın Ek İhtiyarı Protokolü onaylanmıştır³⁷⁸.

Eylül 2002’de İstanbul’da, Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) kurulmuştur³⁷⁹. Türkiye’nin önde gelen kadın girişimcileri tarafından kurulan dernekte, hukuktan yönetim danışmanlığına, tekstilden reklamcılık ve denizcilik sektörüne dek pek çok sektörden kadın görev almaktadır. Kadın girişimci sayısını arttırmayı ve var olan kadın girişimcileri güçlendirmeyi amaçlayan dernek, Türk kadın girişimcilerin dünya ile bütünleşmesine de yardımcı olmaktadır.

18 Ocak 2003 tarihinde, 4787 sayılı ‘Aile Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun’, yürürlüğe girmiştir. 10 Haziran 2003 tarihinde de, ‘Yeni İş Kanunu’ yürürlüğe girmiştir. Kanun, işveren-işçi ilişkisinde, cinsiyet dahil hiçbir nedenle, temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı, hükümlerini içermektedir. Yeni İş Kanununa göre, iş sözleşmesinin yapılmasında, uygulanmasında ve sona erdirilmesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan ya da dolaylı, farklı işlem yapılamayacaktır. Cinsiyet nedeniyle, eşit değerdeki işe düşük ücret verilmeyecektir. Cinsiyet, medeni hal, aile yükümlülükleri, hamilelik ve doğum, iş akdinin feshi için geçerli sebep oluşturamayacaktır. Ayrıca 15 Ocak 2004 tarih ve 2004/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi, Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Personel alımında cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasına ilişkin düzenlenen genelge, ‘Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi’ başlığını taşımaktadır.

14 Temmuz 2004’te, ‘Gebe ve Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla, Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik’, Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Doğum izinlerinin arttırılmasına ilişkin düzenlemeler yapan,

³⁷⁷ (t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği. [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13:27].

³⁷⁸ (t.y.). Türkiye’de Kadın Haklarının Gelişimi. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2008, saat: 15:59:37].

³⁷⁹ Demiray, E. (2006b). s.211.

‘Devlet Memurları Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun’da, 21 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 9 Ağustos 2004 tarihinde, ‘Kadın İşçilerin Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik’, Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

18 Mayıs 2005 tarihinde, TBBM’nde ‘Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Komisyonu Kurulmasına İlişkin Karar’ Resmi Gazetede yayımlanmış ve komisyon, 18 Ekim 2005 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. 13 Temmuz 2005 tarihinde ise Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir. Belediye Kanunu’nda, belediyelerin görev ve sorumluluklarına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu elli bini geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmakla görevlendirilmiştir. 2004 yılında, Anayasa’nın 90. maddesinde yapılan değişiklik, CEDAW başta olmak üzere, uluslararası sözleşmeler üstün konuma gelmiştir³⁸⁰. Böylece, kadınların cinsiyete dayalı ayrımcılığa uğramalarının engellenmesinde büyük bir ilerleme kaydedilmiştir.

1990’larda, devletin kadına yönelik şiddetle ilgili konumu ve şiddete uğrayanlara desteklerin kurumsallaşması açısından, olumlu iki yasal düzenleme gerçekleşmiştir³⁸¹. Bu yasal düzenlemelerden ilki, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Kadın Misafirhaneleri Yönetmeliği’nin çıkarılarak, kadın sığınaklarının kurumsallaştırılmasıdır. İkincisi ise 4320 sayılı Aileyi Koruma Kanunu’nun çıkarılmasıdır. Ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün, şiddet mağduru kadınların karakolda karşılaştıkları tutum ve uygulamalara yön veren genelgesi, kurumsallaşma adına güzel bir uygulama olmuştur. Genelgede, karakollardaki uygulamaların raporlaştırılması ve takibinin yapılması, kararı yer almaktadır. 1990’ların en önemli mevzuatta kurumsallaşma çalışması ise 1994 yılında başlatılan Medeni Kanun Değişiklik Tasarısı çalışmaları olmuştur.

³⁸⁰ Suğur, S. (2006b), s.143.

³⁸¹ Işık, S. N. (2002). s.60.

1990-2001 yılları arasında, ülke genelinde 229 yeni kadın örgütü kurulmuştur. Bu sayı 2003 yılında 311'e, 2005 yılında ise 473'e yükselmiştir. Türkiye'de, 27 ilde hiç kadın örgütü bulunmazken, 18 ilde de yalnızca bir kadın örgütü bulunmaktadır. Kadınların seçme ve seçilme hakkına kavuştukları Mart 1935 seçimlerinde, 18 kadın, % 4.5 temsil oranıyla milletvekili olarak meclise girdiği halde³⁸² bu oran, 1950'de % 2'ye gerilemiş ve 1995'lere dek aynı düzeyde kalmıştır³⁸³. Tek parti döneminin yaşandığı yıllarda, Parlamento'da ilk kez görev alan kadın milletvekilleri, kadınları temsil ettiklerinin bilinciyle çalışmışlardır³⁸⁴. Kadınlarla konuşarak, onların görüşlerini alarak, sorunlarını parlamentoya taşımışlardır. İlk kez parlamentoda olmanın çekingenliğini taşıyan kadın milletvekilleri, mecliste, kadınlara özgü konularla ilgili söz almışlar ve kadınların görüşlerini yansıtmışlardır. Kadınlarla ilgili gündeme getirilen sorunlar, çocuk, sosyal güvenlik, eğitim ve sağlık sorunları olmuştur.

1946'dan sonra parlamentoya giren kadın milletvekilleri, artık yalnızca Kemalist reformları değil, partinin görüşlerini de temsil eder duruma gelmiştir. Kadın milletvekilleri, kendilerini kadınların temsilcisi olarak görmeseler de, gündeme getirdikleri konular, yine çocuk, eğitim ve sağlık olmuştur. 1960'larda kadınlar, erkekler gibi beceri sahibi olmuş ve siyasal görüşlerini de netleştirmiştir. Kadınlar, dışişleri, maliye, bütçe gibi konularda da söz almış ve kendi alanlarını genişletmiştir. Siyasal görüşlerinin belirlenmesinde parti programları etkili olmaya başlamış, kadınları ilgilendiren konuları yansıtmaya eğilimleri ise zayıflamıştır.

Kurumlaşan kadınlarla, bu kurumlarda yer almayanlar arasında gündem farklılıkları oluşmuş ve bu farklılıklar, birbirlerinden uzaklaşmalarına neden olmuştur³⁸⁵. Kadınların arasında ortak dil, söylem ve gündemin olmaması, büyük çaplı kampanyaların gerçekleştirilmesini de engellemiş, yerel düzeyde etkisiz kampanyalar yapılması sonucunu doğurmuştur. Kadın kuruluşlarıyla birlikte hareket edebilecek sivil toplum kuruluşlarının olmaması, kadın kuruluşlarını daha da yalnızlaştırmıştır. Yaşanan iletişim

³⁸² Ediz, Z. (1995). s.151-153.

³⁸³ Arat, Z. F. (1998). s.52.

³⁸⁴ Demiray, E. (2006d). Kadın ve Siyaset. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz), Eskişehir: Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, s.123.

³⁸⁵ Işık, S. N. (2002). s.57-59.

ve dayanışma eksikliği, kadın kuruluşlarının gündeminde yer alan cinsiyetçi ayrımcılığın sona erdirilmesi hedefinin, gerçekleşmesini de güçleştirmektedir.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yaşanan siyasi yaklaşımlardan, askeri müdahalelerden ve ekonomik zorluklardan etkilenen kurumlardan biri de yayın kuruluşları olmuştur. Kadın hareketlerinin Türkiye’de gelişme ve yaygınlaşmasında önemli bir role sahip olan dergilerle³⁸⁶ magazin dergilerindeki değişim de, Türkiye’nin gerçeklerinden ayrı düşünülemez.

1.1.3. Türkiye’de magazin dergiciliği

Dergiler, düzenli aralıklarla yayımlanan, belirli bir ya da birkaç ilgi alanına ilişkin haber, makale, deneme, inceleme, araştırma ve eleştiri gibi yazıları, çeşitli edebi ürünleri ya da belirli konulara yönelik derlemeleri içeren ve genellikle resimli olan basılı yayınlardır³⁸⁷. Türkiye’de ilk gazeteler haftada bir gün yayınlandığı için, ilk yayınlanan dergilerle gazeteler arasındaki ayırım, dergilerin boyları, hacimleri, içlerindeki yazılar ve çıkış aralıklarıyla sağlanmıştır³⁸⁸. Magazin dergileri, az yazılı, bol resimli, herkesi ilgilendiren, onların hoşlanacakları hafif konulardan söz eden³⁸⁹, tüm okuyanların anlayacağı ve seveceği, süreli yayınlardır³⁹⁰. Günün en gelişmiş tekniğini kullanan magazin dergilerinin, albenisi olan kapakları vardır. Önceleri elle çizilmiş kadın portrelerinin yer aldığı kapaklarda, genellikle kadınların görüntülerine yer verilmektedir. Yazıdan çok ya da en az yazı kadar görüntünün kullanıldığı magazin dergilerinde, en basit olaylar bile okurun üzerinde merak unsuru yaratacak biçimde düzenlenmektedir.

³⁸⁶ Demiray, E. (2006a). Kitle İletişiminde Kadın. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay..Haz.: G. Yaktıl Oğuz), Eskişehir:Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, s.181.

³⁸⁷ Ana Britanica Ansiklopedisi

³⁸⁸ Ertuğ, H. R. (1970). *Basın ve Yayın hareketleri Tarihi*. İstanbul: Yenilik, s.186.

³⁸⁹ Püsküllüoğlu, A. (1999). *Türkçe Sözlük Türkiye Türkçesinin En Büyük Sözlüğü*. İstanbul: Doğan, s.1063.

³⁹⁰ Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). Magazin Dergiciliği. *Türkiye’de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*. İstanbul: Gelişim, s.149.

İngilizce mecmua (magazine), Fransızca ambar, mağaza (magasin), İtalyanca gemi ambarı (magazzino), Arapça mahzenler (mexāzin) anlamına gelen³⁹¹ ve etimolojik kökenine bağlı olarak depo haber tanımlaması da getirilen³⁹² magazin haberi için, çok değişik tanımlamalar yapılmaktadır. Haber değerinin ilginçlik üzerine oturtulmasının bizi magazin habere götüreceğini ve magazin haberinin, insanların kendisiyle yüzleşmesini engelleyen bir yanılsama dünyası olduğunu³⁹³ belirten tanımlamaların yanı sıra; Magazin haberinin insanlara günlük hayattan kaçışı sağlar gibi görünerek, bir lastik gibi yeniden günlük yaşamın içine yolladığı ancak bu arada değişiklik olmuş yanılsamasını da yarattığından söz edilmektedir. Magazin haberinde, diğer haberlerde uyulması gereken 5N 1K kurallarının bazen dışına çıkılarak³⁹⁴, olayların ilginç ve önemli noktaları yakalanır³⁹⁵. Bu nedenle magazin haberlerini okuyan insanlar, haberin heyecanını yaşar ve günlük yaşamın stresinden uzaklaşma fırsatı bulur. Magazin haberleri, Türkiye’ye ilk kez dergilerle girmiştir.

Yayınlanan ilk magazin dergisi, 1908 yılında Faik Sabri Duran ile Ubeydullah Esat’ın çıkardığı ‘Resimli Kitap’ olmuştur³⁹⁶. Magazin türü yayınların öncülerinden biri de, 1909 yılında yayın hayatına başlayan ve yazarları arasında Halit Ziya Uşaklıgil, Hıfzı Tevfik Gönensay, Faik Ali ve Hüseyin Sadettin’in yer aldığı ‘Şehbal’ olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan sonra, magazin dergilerinin yayımı ve içerikleri, yeni kurulan cumhuriyetin ekonomik ve siyasi tercihleriyle gelişme göstermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda yaşanan sıkıntılarla, Türkiye’de belli dönemlerde yaşanan askeri müdahalelerde, gerek ekonomik anlamda, gerekse siyasi yasaklar anlamında hızlı değişimler yaşanmıştır. Değişim kaçınılmazdır, İnsanlar, topluluklar hatta devletler sürekliliğini ancak değişerek koruyabilmektedir ve değişmeye direnenler süreç içerisinde yok olmaya mahkumdur. Kültürler de yavaş ya da hızlı, uyumlu ya da uyumsuz değişmektedir. Yavaş olan değişimlere ayak uydurmak, hatta farkında

³⁹¹ Nişanyan, Ş. (2003). *Sözcüklerin Soyağacı Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*. (2. basım). İstanbul: Adam, s.272.

³⁹² Belge, M. (1983). *Tarihten Güncelliğe*. (2. basım). İstanbul: İletişim, s.373.

³⁹³ Tokgöz, O. (1994). s.148.

³⁹⁴ 5 N 1 K kuralı: Kim, Ne, Nerede, Ne zaman, Nasıl, Niçin sorularının yanıtlarının haber metni içinde yer alması kuralı.

³⁹⁵ Stovall, J. G. (1998). *Writing For The Mass Media*. (4. edition). U.S.A.:Ally & Bacon Company, s.188.

³⁹⁶ Topuz, H. (2003). *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Remzi, s.389.

olmadan değişimi yaşamak kişiler ve toplumlar için daha rahat kabul edilebilir olmaktadır³⁹⁷. Oysa Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda ve askeri müdahalelerin yapıldığı yıllarda hızlı değişimler yaşanmış, ülkenin gelişim ve değişim süreçlerinde olumsuz etkilenmelere neden olmuştur.

Hızlı değişimlerden etkilenme, toplumun yapısında olduğu gibi, ülkenin tüm kurum ve kuruluşlarında da yaşanmıştır. Bunun doğal gelişimi olarak, haber konusu olan kadınlarla ilgili olaylar ve sunumlar da değişmiş, kitle iletişim araçlarının holdinglerin eline geçmesiyle de farklı boyutlara ulaşmıştır. Canlılığın göstergesi olan değişimden, gerek bireyler gerekse gruplar farklı biçimlerde etkilenmişlerdir. Bu etkilenme, kadın ve erkek cinsleri tarafından üstlendikleri rollere bağlı olarak farklı gelişmiş, belli davranış biçimleri kalıplaşarak toplumsal kavramları oluşturmuştur³⁹⁸. Bu rol dağılımı içinde, ev işlerini yürüten kadınların rolü daha pasif görülmeye başlamış ve dış sosyal ilişkilerdeki rolü ikinci plana itilmiştir. Sosyal tutumları etkileyen en önemli etkenlerden biri de kitle iletişim araçları olmuştur.

Temel işlevi haber verme olan kitle iletişim araçları, haberlerin yanı sıra kültürü, bilgi birikimini, bir toplumun norm ve değer yargılarını da etkilemekte, insanlara kendi davranış biçimlerini belirlerken kullanabilecekleri imaj, düşünce ve değerlendirmeler sunmaktadır³⁹⁹. Kitle iletişim araçları, kişisel cinsel davranışlar alanında da, sık sık ve çoğu kez amaçsız olarak neyin normal, neyin onaylanmış ya da onaylanmamış olduğu konusunda görüşler sunmakta ve sosyal tutumları etkilemektedir. Kitle iletişim araçlarının, kurguya dayalı, basmakalıp ve çarpıtılmış olarak oldukça dar bir bakış açısıyla sunduğu gerçeklik, toplum tarafından yavaş yavaş kanıksanmakta ve normalleşmektedir.

Magazin basını da, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel ortama sıkı bir bağlılık göstermiş ve bu ortamdaki değişmelerle gelişmelere paralel bir çizgi izlemiştir. Türkiye'nin dış ilişkileri, ideolojik yapının belirlenmesinde etkili bir faktör olduğu için, bu ilişkiler magazin haberlerine de farklı biçimlerde yansımıştır⁴⁰⁰. Gerek dış ilişkilerden kaynaklanan, gerekse Türkiye'nin devingen iç yapısından kaynaklanan

³⁹⁷ Güvenç, B. (2002). *Kültürün a b c'si*. (2.basım). İstanbul: YKY, s.25.

³⁹⁸ Koptagel İlal, G. (1995). Toplumsal Değişim İçinde Türk Kadınının Psikososyal Kimliği. *Türkiye'de Kadın Olgusu*. (Yay.Haz.: N. Arat, 2. basım), İstanbul: Say, s.97-99.

³⁹⁹ McQuail, D. (1997). *Kitle İletişim Modelleri*. (Çev: Konca Yumlu), Ankara: İmge, s.115-117.

⁴⁰⁰ Oktay, A. (1993). s.51.

olayların, magazin dergilerindeki farklı yansımalarını dönem dönem ele almak daha yararlı olacaktır. Bu nedenle, magazin dergilerinin Türkiye’deki gelişme süreci 1923-1950, 1950-1980, 1980-1990 ve 1990-2006 dönemleri olarak dört dönemde ele alınmıştır.

1.1.3.1. 1923 – 1949 dönemi

Kurtuluş Savaşı’ndan yeni çıkmış Türkiye Cumhuriyeti’nde basım alanında önemli bir gelişme olmamıştır⁴⁰¹. Yoksulluk, kıtlık ve dövizin az oluşu, yeni makinelerin alınmasına engel olmuş, varolan eski makineler de, kitap basımı için kullanılmıştır. Yeni cumhuriyetin önceliği okuma-yazma oranının yükseltilmesi ve eğitim olmuştur. Halka cumhuriyet devriminin ve ilkelerinin öğretilmesi amacıyla, kitap basımına ve çevirilere öncelik verilmiştir.

İlerleme, kalkınma ve modernleşme kavramları altında formüle edilen Türkiye’nin kapitalistleşme isteğine paralel olarak, magazin haberlerinde de bu yöndeki eğilimler ısrarla vurgulanmaya çalışılmıştır. II. Dünya Savaşı’ndan sonra, yeniden oluşan ekonomik ve siyasal düzenin çerçevesi, savaşı kazanan ülkeler tarafından belirlenmektedir. Türkiye de, savaşın sonuna doğru kazanan taraflardan yana politikasını netleştirmiştir⁴⁰². Türkiye’nin izlediği dışa bağımlı politika kapitalist anlayışı da beraberinde getirmiştir. Bu anlayış çerçevesinde ilk olarak dergilerle giren magazin haberleri de, burjuvazinin gönüllü organları durumuna gelmiştir.

Cumhuriyet döneminin ilk magazin dergisi, Sedat Simavi’nin yayınladığı ‘İnci’ dergisidir.⁴⁰³ İnci dergisi genel olarak kadınlara yönelik hazırlanmış, moda, edebiyata, röportajlara ve okur mektuplarına yer verilmiştir. Dergide, Fazıl Ahmet ve Suphi Ferit’in şiirlerine, Yusuf Ziya ve F. Nimet’in yazılarına, Reşat Nuri’nin de oyunlarına yer verilmiştir. 1924 yılında, cumartesi günleri haftalık olarak ‘Süs’ dergisi yayınlanmaya başlamıştır. İçerik ve biçim açısından zengin bir görünüme sahip olan dergide, Abdülhak Hamit, Cenap Şahabettin, Faik Ali, Reşat Nuri, Suat Derviş, Halide Nusret, Peyami Safa ve Mehmet Rauf gibi güçlü kalemlerin yazıları yayınlanmaktadır.

⁴⁰¹(1998). 1923-1950 Dönemi Arap Harflerinin Son Beş Yılı (1923-1928). *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi*. İstanbul: Cem, s.163.

⁴⁰² Gürkan, N. (1995). II. Dünya Savaşı Sonrası Uluslar Arası Dengeler ve Türk Basınının Yaklaşımı, *Kurgu*, (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Sayı: 13, s. 173-193.

⁴⁰³ Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). s.152-158.

1924 yılında yayın hayatına başlayan bir başka magazin dergisi de, Resimli Ay olmuştur. Dergi, halkın kültür düzeyini yükseltmeye dönük bir magazin anlayışı sergilemiştir. Dergide, bir kadın yazar olarak Sabiha Sertel'in yazıları yayınlanmış, saltanatın bıraktığı ekonomik, toplumsal, kültürel çarpıklıklar, halkın anlayabileceği yalın bir dille ele alınmıştır. Ülke yönetiminin karşılaştığı siyasal sorunlar basına da yansımış ve bir ara kapanan Resimli Ay, Sevimli Ay adıyla yeniden yayınlanmaya başlamıştır. Sevimli Ay'da, kadının toplum içindeki yeri, kadın erkek ilişkileri, evlilik, aile sorunları gibi konulara ağırlık verilmiştir. 1928 yılında edebiyata ağırlık vermeye başlayan dergide, Nazım Hikmet'in yazıları yayınlanmaya başlamış ancak aynı yıl içinde gerçekleştirilen harf Devrimi nedeniyle tiraj kaybına uğramıştır.

1926 yılında yayın hayatına başlayan Resimli Hikaye dergisi, kitap boyutunda ve 48 sayfa olarak yayınlanmıştır. Harf Devrimi sırasında zor dönemler yaşayan dergi, 1928 yılı sayılarında bazı konuları Türkçe olarak yayınlamıştır. Dergi bazı bölümleri eski, bazı bölümleri yeni yazıyla yayınlamış, Harf Devrimi sayılarında 'Genç Nişanlılar İçin Mektup' örnekleri vermiştir. 48 sayfanın 43 sayfasını Osmanlıca yayınlayan dergi, kombinezonlu, çıplak ve bacaklarının tümü görünen kadın fotoğraflarına yer vermiştir. 1928 yılında Sedat Simavi tarafından çıkartılan 'Yeni Kitap' ta, eski yazıyla yeni yazı arasında kalmıştır. Kitap boyutunda ve çok sayfalı yayınlanan derginin kapağında, çoğunlukla kadın resimleri kullanılmış ve ağırlıkla kadına yönelik konulara yer verilmiştir. Dergide, Fahri Celal, Hattat Nuri, Mahmut Yesari, Hikmet Şevki, Necdet Rüştü ve Faruk Nafiz gibi usta kalemlerin yazıları yer almıştır.

Sedat Simavi'nin yayınladığı bir başka magazin dergisi de, 'Yedigün'dür. 1932-1950 yılları arasında 36 sayfa yayınlanan dergi, Harf Devrimi'nden sonra Türkçe yayınlanan en önemli yayın organı olmuştur. Dergi, 1940'larda yaşanan kağıt darlığı nedeniyle, sayfa sayısını 20'ye düşürmüştür. Dergide, aile konusundaki yazılara özel önem verilmiştir. 'Ev Doktoru' adında pratik bilgilere yer verilmiş, okuyucu mektupları ve konu seçimleriyle okurlarla diyaloglar geliştirilmiş ve geniş bir okuyucu kitlesine ulaşılmıştır. Nurullah Berk, Nusret Safa Coşkun, Falih Rıfkı Atay ve Vedat Nedim Tör'ün yazılarına yer verilmiş ve 'Serbest Türk Kadını' üzerine tartışmalar açılmıştır. 1935'te yayın hayatına başlayan 'Ayda Bir' dergisi, Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç tarafından çıkartılmıştır. Dergi sayfalarında, moda, pratik bilgiler ve şiirler yer

almaktadır. 1949 yılının Eylül ayında, Tahsin Demiray ‘Hafta’ adında bir magazin dergisi yayınlamaya başlamıştır. Magazin ve aktüalite dergisi olan ‘Hafta’da, yurttan ve dünyadan bol fotoğraflı, ilgi çekici haber ve yazılara yer verilmiştir. Cemil Cahit Cem, Oğuz Özdeş, Faruk Yener ve Feyyaz Tokar gibi magazin dergiciliğinin ünlü imzalarının bulunduğu dergide, Faruk Geç’in resimli aşk hikayeleri de yer almıştır.

Kısaca, Cumhuriyetin ilk yıllarında yayınlanan magazin dergilerinde, edebiyat ve sanat özel bir yer tutmuştur⁴⁰⁴. Dergilerde; Şiir, tefrika roman, tiyatro, müzik, yazın ve tiyatro yorumlarıyla, kadına ve kadın sorunlarına özel önem verilmiş, kadın okuyucular yakalanmak istenmiştir. Şiire, tefrika romana, tiyatroya, müziğe, yazın ve tiyatro eleştirilerine de hemen her sayıda rastlanmaktadır. Dönemin dergileri, kadına ve kadın sorunlarına özel bir önem vermiş, hemen her sayıda ana, eş ve sevgili olarak, kadın okuru yakalayacak konular işlenmiştir. Siyasi otoritenin modernleşme yolundaki tercihi ve örneği Avrupa ülkeleri, özellikle de Fransa olmuştur. Siyasi tercihin de etkisiyle, yayınlanan magazin dergilerinde, kadınları Fransızca öğrenmeye, piyano dersleri almaya ve evlerini Avrupa’da gördükleri dekorasyonlarla süslemeye özendirir haberlere yer verilmiştir⁴⁰⁵.

1945’lere kadar Türkiye’de magazin dergilerinde, eğiticilik ve aydınlatıcılık sorununa, sorunlar popülerleştirilmiş olsa da büyük önem verilmiştir. Ancak 1948 tarihinde Marshall Planı’nın kabulünden ve 1950’de DP’nin iktidara gelmesinden sonra, Amerikan yaşam biçimi egemen olmaya başlamış, üst kültür magazin dergilerinde pek fazla yer almamış ve kültür, neredeyse magazin dergilerinden dışlanmıştır⁴⁰⁶.

1.1.3.2. 1950 – 1979 dönemi

1950’li yılların başlarında gazetelerin tirajları yükselmiş ve yeni yeni yayınlar çıkmaya başlamıştır. Ne var ki; DP’nin iktidara gelmesiyle basına kısıtlamalar getirilmiş ve özel yasayla kurulan “Tahkikat Komisyonu” aracılığıyla çok sayıda gazete kapatılmıştır⁴⁰⁷. 1950’lerin ikinci dönemlerinde, yapılan Amerikan yardımının da etkisiyle, ABD’li

⁴⁰⁴ Oktay, A. (1993). *Türkiye’de Popüler Kültür*. Ankara, Y.K.Y., s. 66.

⁴⁰⁵ Tanilli, S. (2006). s.119.

⁴⁰⁶ Oktay, A. (1993). s.66.

⁴⁰⁷ Kavaklı, O. (1989). *Türk Basınında Tiraj Çıkmazı*. İzmir: Tercüman, s. 24.

uzmanların öngörüsüne uygun biçimde, fırsatçılık ve girişimcilik düşüncesi kışkırtılmıştır⁴⁰⁸. Truman Doktrini ve Marshall Planı çerçevesinde yapılan Amerikan yardımı, iktidar partisinin geçici de olsa, bir iyileşme ve gelişme düzeyi yakaladığı izlenimini yaratmıştır⁴⁰⁹. Bu gelişmelere paralel olarak magazin haberlerinde de, Amerikan magazinlerinin ve yerli benzerlerinin yaydığı yaşam biçimini benimseyen bir izlerçevre yaratılmaya çalışılmıştır. Magazin haberlerinde bilgilendirme ve aydınlatma amacı ikinci plana atılmış, konularla sorunlar daha çok vakit öldürme ve eğlendirme biçiminde işlenmiştir⁴¹⁰. Bu uygulamalarla alt ve orta sınıf üyeleri egemen sınıfın yaşam biçimine özendirilerek sınıf atlama güdüsü kışkırtılmış ve bunun mümkün olduğu kanısı uyandırılmıştır⁴¹¹. Pazar ekonomisinin kuralları gereği magazinlerde satış ilk amaç haline gelirken, sorun ve konuların içeriği boşaltılmış ve birbirleriyle yarış başlamıştır.

1952 yılında Şevket Rado tarafından çıkarılan ve ilk defa Tifdruk tekniğiyle basılan ‘Resimli Hayat’, biçim ve içerik açısından yüksek bir düzey yakalamış, kendinden önce yayınlanan magazin dergileri gibi kadına yönelik konulara ağırlık vermiştir⁴¹². Tüm hane halkına seslenmeyi amaçlayan dergide, Şevket Rado ve Müşerref Hekimoğlu’nun devlet adamları ve sanatçılarla yaptığı söyleşiler, kadın köşeleri ve Hikmet Feridun Es’in gezi yazıları yayınlanmış, kaliteli fotoğraflar basılmasına özen gösterilmiştir. Ağustos 1952’de yayın hayatına başlayan ‘20.Asır’, Adnan Tahir tarafından hazırlanmış ve Dr. Osman Nebioğlu tarafından yayınlanmıştır. İşadamları, devlet adamları ve ünlüleri tanıtıcı söyleşilerin yer aldığı dergi, ilk dedikodu ve sosyete sayfalarının da yer aldığı dergi olmuştur. Genel kurala uygun olarak, haber ögesinin öne çıktığı durumlar dışında, dergi kapağında yerli ve yabancı güzel kadın fotoğraflarına yer verilmiştir. Eflatun Cem Güney, Behçet Kemal Çağlar ve Hıfzı Topuz, dergideki yazılarda imzası bulunan yazarlar arasında yer almıştır.

1949-1950 yılları arasında yayınlanan ‘Yaprak’, dışişleri kadrosunda bulunan Mahmut Dikerdem’in yardım ve desteğiyle çıkmıştır⁴¹³. Dergide yer alan imzalar Orhan Veli,

⁴⁰⁸ Oktay, A. (1993). s.98.

⁴⁰⁹ Özgen, M. (1998). *Kurumsal-Kuramsal ve Tarihsel Açından Gazetecinin Etik Kimliği*. İstanbul: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, s.55-63.

⁴¹⁰ Oktay, A. (1993). s. 75.

⁴¹¹ Aksoy, M. v.d. (1994). *Basın Güncesi*. Ankara: Çağdaş Gazeteciler Derneği, No:9, s.318.

⁴¹² Hiçyılmaz ve Evren, **Ön.Ver.**, s.159-160.

⁴¹³ Topuz, H. (2003). s. 395-396.

Melih Cevdet Anday, Oktay Rıfat, Sabahattin Eyüboğlu, Abidin Dino, Orhan Kemal, Necati Cumalı, Cahit Külebi, Cahit Sıtkı Tarancı ve Sabahattin Kudret adlarını taşımaktadır. 1952 yılında Şevket Rado yönetiminde ve tiftik baskıyla çıkan magazin dergisi ‘Resimli Hayat’, 1956 yılında ‘Hayat’ adı altında yayınına devam etmiştir. Yazı işleri müdürlüğünü uzun süre Hikmet Feridun Es’in yürüttüğü dergi, yayınladığı renkli resim ve röportajlarla magazin alanında çığır açmıştır. Haberlere ağırlık veren dergide, öğretmen-öğrenci, anne-baba ve çocuklara yönelik bölümlerin yanı sıra, turizm sayfaları yer almıştır⁴¹⁴. ‘Tarih Gazetesi’ ekleri de veren derginin orta sayfalarında ünlü ressamların eserlerinden posterlere yer verilmiştir. Yazı kurulunda İbrahim Çallı, Fikret Arıt, Hikmet Andaç, Kemalettin Tuğcu gibi isimlerin yer aldığı dergi, 60’ların başında yüksek bir tiraj yakalamıştır. Bu dönemde yayınlanan ve hemen her konuya değinen (Radyo, Muhit, Modern Türkiye, Perşembe, Cephe, Olay, Festival ve Yeni Mecmua) magazin dergilerinin yanı sıra, toplumsal olaylara ağırlık veren ve farklı bir yaklaşım sergileyen (Yeniay, Resimli Ay, Bütünay ve Yarımay) magazin dergileri de yayınlanmıştır. Kadınların hala büyük ölçüde erkeğe bağımlı olduğu bu dönemde dergiler, anne-eş ideolojisine bağlı kalmakla birlikte, söylemlerinin tonunu daha cesurlaştırmış ve yasakları aşmaya çalışmıştır⁴¹⁵.

DP iktidarının 1960 ihtilali sonucunda devrilmesinden sonra, Türkiye’de basın alanında yeni gelişmeler ortaya çıkmıştır. 1950’den sonra, DP tarafından basın üzerine uygulanan baskıcı yasalar uygulamadan kaldırılmış, basın yasası tamamen değiştirilmiş, yeni düzenleme ve değişiklikler yapılmıştır. Basını denetlemek amacıyla kurulan Basın Şeref Divanı, sonraki yıllarda başarısız bir kuruluş niteliği kazanmış 1967’den sonra fiilen ortadan kaldırılmıştır⁴¹⁶. Yasakların kalkması, teknik gelişmeler ve baskı kalitesinin yükselmesi, gazete tirajlarının yükselmesini sağlamıştır. Bu olumlu gelişmeler İstanbul’da 67 gazete ve 153 derginin, Anadolu’da 233 gazete ve derginin yayın hayatına katılmasını sağlamıştır. 26 Kasım 1968’de yayın hayatına giren Günaydın gazetesi, kullandığı büyük resim ve başlıklar, kısa ve öz haberlerle büyük bir tiraj patlaması gerçekleştirmiştir⁴¹⁷.

⁴¹⁴ Hiçyılmaz, E ve Evren, B. (1984). s.160.

⁴¹⁵ Oktay, A. (1993). s. 86.

⁴¹⁶ Özgen, M. (1998). s.60.

⁴¹⁷ Kavaklı, O. (1989). s.35-36.

1950–1970 yılları arasında yayınlanan gazeteler, fikir gazeteciliği yerine satışı ön planda tutmuş ve magazin haberlerine yönelmiştir⁴¹⁸. Magazin haberlerinde ise tiyatro, müzik, sinema, yazın, röportaj, tartışma, eleştiri ve değerlendirmeler zamanla azalmış ve haber konuları hızla çapsızlaşmıştır⁴¹⁹. Yabancı ve yerli filmlerde görülen erotik genişleme magazin basınına da yansımış, kadın söylemi yeni öğelerle zenginleşmiştir⁴²⁰. Bu söylem, yüksek kültür ürünlerine köktenci yaklaşımlar getirmiş ve feminist harekete ivme kazandırmıştır. 1960 yılından sonra magazin dergilerindeki cinsellik sorunu tırmanmaya devam etmiş, sunum biçimleri 1980’den sonra pornografiye dönüşmüştür.

1960’lı yıllarda eğitim ve iş yaşamındaki uzmanlaşmaya paralel olarak magazin dergilerinde de uzmanlaşma başlamıştır⁴²¹. Kadına, erkeğe, gençlere, kısaca, ailenin tüm bireylerine yönelik, ayrı magazin dergileri yayınlanmaya başlamıştır. Yeni okurlar kazandıran bu yayın anlayışı, magazin dergilerinin pazarını da genişletmiştir. Kadınlara yönelik magazin dergilerinde de uzmanlaşmalar oluşmuş ve giderek modaya, dedikoduya, örgüye, yemeğe ilişkin ayrı ayrı dergiler yayınlanmaya başlamıştır. Kadınların toplumsal yaşamdaki rolünün değişmeye başlamasıyla birlikte, çalışan kadınlarla ev kadınlarına yönelik dergiler çıkmaya başlamıştır. Bu dönemde yayınlanan, değişik konulara yer veren ve kaliteli bir baskıyla basılan ‘Kadınca’ dergisi 60 bin tiraja ulaşırken, dedikodu ağırlıklı haberlere yer veren ‘Hafta Sonu’ dergisi 160 bin tiraja ulaşmıştır.

1950-1970 yılları arasında basında görülen magazinleşme ve görselleşme olgusu, dergilerdeki yazın, sanat ve kültür sorunlarının giderek azalmasını, yayınlananların da magazinleştirilmesi sonucunu doğurmuştur⁴²². Kültür, aktüalite karşısında gerilemiş, sinema, tiyatro, müzik alanlarındaki ciddi soruşturma, röportaj, eleştiri ve değerlendirmeler giderek azalmış, hızla çapsızlaşmıştır. Magazin dergileri, Türkiye burjuvazisinin dışa bağımlı ideolojik açılımlarını, isteklerini karşılama görevini üstlenmiş ve gelişen ofset basım teknolojisiyle bu isteklerin karşılanması ile

⁴¹⁸ Şapolyo, Ş. (1971). s.260.

⁴¹⁹ Oktay, A. (1993). s.75-98.

⁴²⁰ Oktay, A. (1993). s.87-89.

⁴²¹ Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). s.160.

⁴²² Oktay, A. (1993). s.90-93.

kışkırtılması daha olası hale gelmiştir⁴²³. 1950'den sonra alınan Amerikan yardımıyla sağlanan görece gelişme, İstanbul ve Ankara'da sosyetik yaşamı hızlandırmış, magazin dergilerinde de sinema ve sosyete haberlerine daha geniş yer verilmeye başlanmıştır⁴²⁴. Dergilerin öncelikli haberleri, sosyete haberleri, güzellik yarışmaları, balolar ve özel yaşamın izlenmesi olmuştur. 1970'li yıllarda okur yazarlık oranında ve kişi başına düşen milli gelirde artışlar yaşanırken, siyasi alanda çalkantılı bir dönem yaşanmış ve 12 Mart 1971 askeri muhtırasıyla sonuçlanmıştır. İyi ve kötü gelişmelerin yaşandığı bu dönemde, magazin basınına Veb Ofset'in Gün'ü (Ocak 1972) ve Hürriyet Gazetesinin Kelebek eki (10 Eylül 1972) katılmıştır. Hürriyet Gazetesi'nin yükselen bir tiraj yakaladığı bu dönem⁴²⁵, Türk fikir gazeteciliği açısından ilginç bir dönem olmuştur.

70'li yılların sonlarında, kadınlara yönelik magazin dergilerinin yanı sıra erkeğe yönelik magazin dergileri de yayınlanmaya başlamıştır⁴²⁶. Yabancı yayınlardan örnek alınarak yayınlanan ve kısa ömürlü olan 'Adam' dergisinden sonra, tirajı 150 binlere ulaşan 'Erkekçe' dergisi ve ardından 'Bravo' dergisi magazin dergileri piyasasına giriş yapmıştır. 70'li yıllarda popüler olan müzik alanını cazip gören yayıncılar, 'Hey' ve 'Gong' gibi dergileri piyasaya sürmüş, önemli tirajlar yakalamıştır. 70'li yılların sonlarında televizyonun kitle iletişimindeki yerini alması, dergilerin de bu alana kaymasını ve televizyona ağırlık veren bir yayın anlayışını da beraberinde getirmiştir. Magazin dergileri piyasasına, 'Televizyonda Yedi Gün' ve 'Telemagazin' dergileri eklenmiş ve önemli tirajlara ulaşılmıştır. 70'li yıllardaki Türk magazin dergiciliğinde tiraj sağlayan noktalardan biri de, fotoromanlar olmuştur. Zamanın modasını takip etmek ve iyi tirajlar sağlamak amacıyla, 'Hayat Resimli Roman' ve 'Fotoroman' gibi dergiler, kısa bir dönem de olsa yayın hayatına katılmıştır. 1934-50 arası yayınlanan dergilerdeki resimli öykülerin yerini, bu dönemde çizgi roman ve foto-roman uygulamaları almıştır⁴²⁷. Muhit dergisinin 'patron eki' vermesiyle de ilk promosyon uygulaması başlamış ve giderek yaygınlaşmıştır.

⁴²³ Oktay, A. (1993). s.79.

⁴²⁴ Oktay, A. (1993). s.93.

⁴²⁵ Kavaklı, O. (1989). s.46.

⁴²⁶ Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). s.160-162.

⁴²⁷ Oktay, A. (1993). s.98.

12 Mart 1971 muhtırası ve 12 Eylül 1980 darbeleriyle, Türkiye burjuvazisi desteklenmiş, çalışan kesimlerin sendikal hakları elinden alınmış, bir yandan alım gücü düşürülmüş, diğer yandan tüketim eğilimleri kısıktırılmıştır⁴²⁸. Sonuçta burjuvazi kesim kültür alanına girerek, yazın ve sanatın hem pazarlayıcısı hem de alıcısı durumuna gelmiş, TV'den yayınlanan görsellik basına yansımış, magazin haberlerinde, yazın ve sanat ürünlerinden çok, yazar ya da sanatçının kişiliği ön plana çıkmaya başlamıştır. Böylece üst kültür ürünlerinin popülarizasyonu gündeme gelmiş, bir süre sonra da bu uygulamalar kanıksanıp kurumlaşmıştır. İç ve dış siyasi dinamiklerden etkilenen magazin haberleri, 1971 Askeri Muhtırasından ve özellikle 1980 yılındaki Askeri müdahaleden etkilenmiş ve getirilen yasaklamalar magazin haberlerine yaygınlık kazandırmıştır.

1.1.3.3. 1980 – 1989 dönemi

1980-1990 yılları arasında, 2000'in üstünde basın davası açılmış, 3000 gazeteci, yazar, sanatçı ve yayıncı sanık olarak yargılanmıştır⁴²⁹. 15 Temmuz 1950'de kabul edilerek yürürlüğe giren Basın Kanunu, 10 kasım 1983'te değiştirilmiş ve ağırlaştırılmıştır. Para cezaları arttırılmış, basın yoluyla işlenmiş suçlardan dolayı dava açma süresi uzatılmış, dış ülkelerden getirilen eserler için yasaklar artmış ve Bakanlar Kurulu sansürü konmuştur. 25 Ekim 1983'te kabul edilen Olağanüstü Hal Kanunu'yla, denetim, yasaklama ve cezalar daha da arttırılmış, tutuklanmalar başlamıştır. Gazete ve dergiler kapatılmış, yazı işleri müdürlerine toplam 5000 yıldan fazla hapis cezası verilmiş, 850 yayın yasağı konmuştur. 49 gazete ve dergi için toplam 64 milyar 117 milyon lira para cezası öngörülmüş, 203 gazeteci ve yazar hakkında toplam 2814 yıl hapis cezası istenmiştir. Parlamenter rejime geçiş süreci de demokrasi ortamının yaratılmasına yetmemiş, dikta rejiminde çıkarılan yasa ve uygulamalar devam etmiştir. 11 kasım 1983'te çıkarılan yasayla, 'yansızlık' ilkesi kaldırılmış ve haber politikaları tamamen hükümete bağımlı hale getirilmiştir⁴³⁰. Haber bültenleri, cumhurbaşkanı ve hükümet üyelerinin önemli olan, olmayan demeçleriyle dolmuş, muhalefet partilerine fazla söz

⁴²⁸ Oktay, A. (1993). s.99.

⁴²⁹ Topuz, H. (2003). s.262-263.

⁴³⁰ Koloğlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*. İstanbul: Pozitif, s.153.

hakkı tanınmamıştır. 1980’lerin rejimleri, yalnızca yazarları korkutmak ve yasaklamakla kalmamış, okuma potansiyeli olan kitleleri de ürkütmüştür.

Yeni parlamenter rejimin hukukçuları, 1927 yılında kabul edilmiş ancak hiç uygulanmamış olan Muzır yasasını yeniden ele almış, tüm maddelerini değiştirerek baskı yasasına dönüştürmüştür⁴³¹. 6 mart 1986’da kabul edilerek yürürlüğe giren bu yasayla, ilk yıl içinde 7 yayın organına 31 ayrı davadan toplam 7 milyarlık para cezası verilmiştir. Olağanüstü Hal Bölgeleri’nde basın özgürlüğünü yok eden kararnamelerin yayınlandığı, yüzlerce gazeteciye binlerce yıl hapis cezasının istendiği bu dönemde, pek çok gazeteci ve aydın da suikastlara kurban gitmiştir. 24 Ocak kararları sonrası içerik açısından en büyük artış iktisadi konularda olmuş, her gazetede ekonomi sayfaları yer almaya başlamıştır⁴³². Zamanın hükümeti tarafından Türkiye’nin ekonomik açıdan dışa bağımlılığının artmasıyla, dünyanın kapitalist çekirdeğinin merkezinde yer alacağı düşünülmüş, bu amaçla sanayileşmeden vazgeçen, ucuz emeğe ve hizmet sektörüne dayalı bir yapı oluşturulmuştur.

Kapitalizmin gelişimine koşut olarak medyanın ticarileşmesi, mülkiyet yapılarının tekelleşmesi ve reklam kazançları, fikir gazetelerinin tiraj kaybına neden olmuştur⁴³³. Medyanın toplumsal işlevlerinden biri olan eğlence anlayışı da değişmiştir. 1980’lerden itibaren yeni sağ politikaların medya içeriklerine egemen olmaya başlaması, sık sık görülen gazetelere getirilen sınırlamalar, kapatmalar ve gazetecilere açılan yasal kovuşturmalar, Türk basınındaki “magazinleşme” olgusunu hızlandırmıştır. Büyük sermayenin basın yaşamına girmesi, basını yeni arayışlara itmiş⁴³⁴ ve kapatma cezalarının göze alınamaması nedeniyle, okuyucuyu daha kolay yoldan kendine çekecek yollar aranmıştır. Sonuçta, suya sabuna dokunmayan, eğlendirme özellikleri ağır basan, sistemi sorgulamayan haberler yer almaya başlamıştır. Bu gelişmenin en dikkate değer simgesi ise o dönemde “Tan Gazetesi”nin yayın hayatına başlamasıdır⁴³⁵. Siyasal ve toplumsal haberler azalmış, ekonomik haberlerle magazin haberleri önemli derecede

⁴³¹ Topuz, H. (2003). s. 263.

⁴³² Koloğlu, O. (2006). s.155.

⁴³³ Dağtaş, E. (2006). *Türkiye’de magazin Basını*. Ankara: Ütopya, s.39.

⁴³⁴ Güldemir, R. ve Geçin, G. (2003). *Haber Magazinin Neresinde?* <http://www.ilef.ankara.edu.tr> [Erişim tarihi: 15.01.2008, saat: 14:24].

⁴³⁵ Özgen, M. (1998). s.61-62.

artmıştır⁴³⁶. Sağlığın bir parçası olan cinsellik de, magazin muhabirleri tarafından pornografiye dönüştürölüp, insanların ilgisiz kalamayacağı seks dedikodusu sütunları haline gelmiştir⁴³⁷. Genç nüfus oranındaki ve eğitim düzeyindeki artış, yayıncıların dikkatini genç nüfusa yöneltmiş, 1983 yılında ‘Onyedi’ dergisi, ardından ‘Hey’ ve ‘Gençlik’ dergileri magazin dergileri arasındaki yerini almıştır⁴³⁸. Yasakların arttığı bu dönemden politik kadın örgütlenmeleri de nasibini almış, Cumhuriyet Halk Partisi ve Adalet Partisi’nin kadın kolları kapatılmıştır⁴³⁹.

Askeri yönetimin getirdiği yasakların yaşandığı 1980’li yıllar, aynı zamanda Türkiye’deki kadın hareketlerinin de başladığı yıllardır. 12 Eylül 1980 sonrası pek çok siyasi parti, sendika ve dernekler kapatılmış ancak 1960’lı yılların ikinci yarısında başlayan ikinci dalga kadın hareketi yeniden alevlenmiştir⁴⁴⁰. Çeşitli kadın örgütlerinin eylemleri sonucunda, Medeni Kanun değişikliği, aile içi şiddet, evlilik kurumuna yönelik tartışmalar ve cinsellikle ilgili konular, basın aracılığıyla gündeme getirilmiştir. Bu eylemlerin sürekliliği ve sorunların yaygınlığı, kadınlar konusundaki toplumsal duyarlılığı arttırmış, kadın sorunlarını kamuoyunun gündemine taşımıştır. Artık, siyasal partiler seçim reklamlarında, kadınlara yönelik mesajları da kullanmakta ve feminist talepleri de karşılayan ‘Kadın Sorunları Bakanlığı’nın kurulması vaatleri sunmaktadır. 1981 yılı ise Türkiye’de ilk kez kendilerini “feminist” olarak tanımlayan kadın örgütlenmesinin oluşturulduğu yıldır. Feministler dışında başka örgütlenmelerinde yaşandığı süreci, 1990’lı yıllarda örgütlerin kurumsallaşmaları izlemiştir.

1.1.3.4. 1990 – 2005 dönemi

1970’lerin sonuna dek hızla holdingleşen medya sektörünün ardından, holdinglerin medya sektörüne girdiği 1980 ve 1990’lara gelinmiştir⁴⁴¹. 1991 yılında ‘Terörle Mücadele Yasası’ çıkarılmış, Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan yazılı ve sözlü propagandalar yasaklanmıştır⁴⁴².

⁴³⁶ Duran, R. (1999). s.21.

⁴³⁷ Duran, R. (1999). s.40.

⁴³⁸ Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). s.162.

⁴³⁹ Kılıç, Z. (1998). s.354-355.

⁴⁴⁰ Yaraman, A. (1999). s.110-116.

⁴⁴¹ Alemdar, K. (1999). *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar*. İstanbul: Afa, s.136.

⁴⁴² Topuz, H. (2003). s. 276-289.

Kanun kapsamında, terör örgütleriyle ilgili bildirilerin yayınlanması ve terör örgütlerine karşı görev alan kamu personelinin kimlikleri ile aldıkları önlemler hakkında açıklama yapılması da yasaklanmıştır. Söz konusu kamu personeline karşı hakaret içeren, gerçeğe aykırı haber yazmanın suç olduğu dönemde, ‘Bölücülük ve sınıf farkı yaratma’ gerekçesiyle 77 gazete ve dergi toplatılmıştır. Dönemin cumhurbaşkanı Turgut Özal’da, gazete ve gazetecilere karşı toplam 73 dava açmıştır. 1990 yılında 27 olayda 54 gazeteci, 1991 yılının ilk 8 ayında 21 olayda 44 gazeteci saldırıya uğramıştır. Basın tarihinin en karanlık dönemi olarak tanımlanan 1992 ve 1993 yıllarında, 19 gazeteci saldırılar sonucu öldürülmüş ve 16’sının katili bulunamamıştır. Gazetecilik yapmanın zorlaştığı 90’lı yıllarda basın, holdinglerin eline geçmiş, bol bol ikramiye dağıtıp promosyon kampanyaları düzenlemiştir. Yayın politikaları da değişmiş, bol resimli, büyük başlıklı, çarpıcı, orta kültür düzeyindeki insanların bile ilgisini çekebilecek yazılar, heyecan yaratan duygusal olaylar yayınlanmaya başlamıştır.

1998 yılındaki özelleştirmelerle birlikte, pahalı iletişim teknolojilerini tekeline tutan devletle iş dünyası iç içe geçmiş, ekonomik ve politik bir güç olma yolunda yapılanma başlamıştır⁴⁴³. Bu yapılanma, kendini kitle iletişim araçları sektörüne hakim olma, bu araçların gücünden yararlanarak farklı sektörlerde yatırımlar yapma ve karlı işlerden pay kazanma savaşı olarak göstermiştir. Artık bir işletme mantığıyla yönetilen basın kuruluşları, kar elde etmeyi öncelemiş, zamanla içerikleri ve gazetecilik anlayışları da değişmiştir. Büyük holdinglerin basın dünyasına girmesi ve Babiali basınının İkitelli’yle Güneşli’ye taşınıp halktan uzaklaşmasıyla değişim de başlamıştır.

Kitle iletişim araçları, üç temel erk olarak bilinen Yasama, Yürütme ve Yargının yanı sıra dördüncü erk durumuna gelmiş, büyük bir ivme kazanmıştır⁴⁴⁴. Üç erkin maddi gereksinimleri devlet tarafından karşılanırken, dördüncü erk olan kitle iletişim araçları, özel girişim olarak finansını kendisi karşılamaktadır. Basın kavramının gazetelerle sınırlı olduğu döneme özgü olan ‘Basın özgürlüğü’ anlayışı, işitsel, görsel ve elektronik iletişim araçlarının gelişmesiyle, yerini ‘İletişim özgürlüğü’ anlayışına bırakmıştır. Artık yalnızca basından söz etmek yeterli gelmemiş, yeni kavramlar oluşturulmuş ve medya deyimini yaygınlaştırmıştır. Gazete işletmecisi aynı zamanda medya işletmecisi

⁴⁴³ Alemdar, K. (1999). s. 136-139.

⁴⁴⁴ Koloğlu, O. (2006). s. 160.

olmuş, haklarla özgürlükler gündem dışına atılırken, basın ahlakının para kazanma esasına dayatıldığı bir anlayış egemen olmaya başlamıştır. Bu anlayış vatandaşın bilgi alma hakkını arka plana itmiş, ticari beğendircilik mesleğin yönlendiricisi sayılmıştır. Meslek ilkelerinin geçerliliği yok olmuş, patronun gereksinimlerine uyma yükümlülüğü geçerlilik kazanmıştır. Gazete yöneticileri ve köşe yazarları ‘ihalelerde aracılık yapan’ kişiler durumuna gelmiştir. İç ve dış borçların bunalttığı ortamda, medyaya sahip olan sermaye grupları da sorunlar yaşamış, medya sahipliği holdingler arasında el değiştirmeye başlamıştır.

Medya, sermaye sahibinin elinde tekelleşmeye başlamış ve tekelleşme yapısı da dikey, yatay ve çapraz tekelleşme şeklinde, değişik şekillerde ortaya çıkmıştır⁴⁴⁵. Sermaye sahibinin birden çok kanala sahip olması yatay tekelleşme, medya sektörü dışında farklı sektörlerde yatırım ve girişim sahibi olması çapraz tekelleşme ve farklı kitle iletişim kanallarına sahip olması da dikey tekelleşme olarak tanımlanmaktadır. Medya sektörü meta üretiminin olduğu bir hizmet üretim alanı, sektörde çalışanlar da belli meslek pratikleri çerçevesinde hareket eden medya profesyonelleri olmuştur. Medya profesyonellerinin çalışma pratiklerini belirleyen temel etkenler ise; Sermaye sahibinin çıkarları, kurumun politikası ve hakim temsil pratikleriyle değer yargılarının yeniden üretimi olmaktadır.

90’lı yıllarla birlikte devlet tekeline sınırlanan yayıncılık anlayışı, özel TV kanallarıyla tecimsel bir boyut kazanmış ve bu geçiş sürecinde haber metinlerinde kendini en çok gösteren bozulma ise magazinleşme olmuştur⁴⁴⁶. Magazinleşme, drama ya da eğlence programlarıyla sınırlı kalmamış, haber bültenlerinden, tartışma programlarına kadar televizyonun bütün formatlarında "star" yaratmak ve "star"la çalışmak temel motivasyon haline gelmiştir. Televizyon, egemenlik ilişkilerinin yeniden üretildiği modern işletmeler haline gelirken, ‘halk bunu istiyor’ sözlerinin arkasına saklanılmıştır⁴⁴⁷. Basın, artık farklı ve kapsamlı haber yerine, ortak haber havuzundan çıkmış haberleri sunmaya başlamıştır. Holdingleşen medyanın yarattığı ortamdan dergiler de nasibini almış, otomobil ve cinsel içerikli dergilerin genişlettiği dergi pazarı

⁴⁴⁵ Binark, M. ve Gencel Bek, M. (2007). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı kuramsal Yaklaşımlar ve Uygulamalar*. İstanbul: Kalkedon, s.40-41.

⁴⁴⁶ Turaçözen v.d. (2002). [Erişim tarihi: 30.11.2007, saat:15:30].

⁴⁴⁷ Güldemir, R. ve Geçin, G. (16.04.2003). [Erişim tarihi: 15.01.2008, saat:14:24].

artmış, giderek uzmanlaşma eğilimi başlamıştır⁴⁴⁸. Tüketim toplumunun gelişmesiyle birlikte ‘kitle kültürü’ yükselişe geçmiş ve kamusal alanla özel alan arasındaki sınırlar yeniden çizilmeye başlamıştır⁴⁴⁹.

Kitle kültürü, davranış değişikliğini teşvik ederek kadın-erkek temsillerinin yeniden şekillenmesini sağlamıştır. Kitle kültürü, bir yandan kadın-erkek temsillerindeki değişimlerle kadınlara özgürleşmenin araçlarını sunmuş, diğer yandan kadın dergilerinde ve Hoolywood filmlerinde yeni imgeler kullanarak tüketici kadın kimliği yaratılmaya çalışılmıştır. Kullanılan imgelerin amacı, görsel modern kadınlık tanımını yerleştirmek ve tüketici bir kimlik oluşturmaktır. Sonuçta yeni, modern bir kadın imgesi yerleştirilmiştir⁴⁵⁰. Kadınlar, profesyonel bir yuva yapıcı, ailenin kraliçesi ve de zeki tüketicilerdir artık. Reklamlarla birlikte, bir yandan ürünlerin yanı sıra kadınlara imge satılmakta, diğer yandan cinsel nesnelere, istenir metalara dönüştürülen kadınlar, yine aynı reklamlarda cisimleştirilmektedir. Kadın imgesi, tarihte hiçbir zaman bu yıllarda olduğu kadar hızlı değişmemiştir.

Kültürün kodlarıyla oluşan imge, duyuların ve fiziksel görünümün üzerine yapılmış ustaca bir makyajdır⁴⁵¹. Kültürel bir varlık olan insanlar, yaşam deneyimleriyle edindiği ‘gerçeği’ kendi gerçekliğiymiş gibi algılayarak, toplumsal yaşamın belirlediği kalıplarla oluşan kültürel gerçekliği yaşamaktadır. Kültürel semboller bilinçaltına seslenmekte, bilinçaltının dışavurumu da imgeyi oluşturmaktadır. Böylece insanlar, toplumun uygun gördüğü ‘rol beklentilerine’ uyarak, zamanla bu rolleri kanıksamaktadır. Toplumsallaşma süreci aslında bir koşullanma sürecidir ve erkek egemen toplumsal yaşam biçiminde de kadınlara biçilen belli roller bulunmaktadır. Kadınların yapabilecekleri ve yapamayacakları roller, onlara toplum tarafından öğretilmiştir. Cinsiyet ayrımı çerçevesinde belirlenen roller ve imge, kemikleşmiş bir yapı içerisinde, hep bir belirleyen olarak karşılırlarına çıkmaktadır. Varolan imgenin değişimi ise kültürün değişmesini gerektirmektedir.

⁴⁴⁸ Alemdar, K. (1981). s.136.

⁴⁴⁹ Thébaud, F. (2005b). Kültür Alanında. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay. Haz.: G. Duby, M. Perrot, Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.238-239.

⁴⁵⁰ Thébaud, F. (2005c). Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. Cilt:V, (Yay. Haz.: G. Tekeli, M. Perrot, Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası, s.15.

⁴⁵¹ Yazıcı, İ. (1997). *Kitle İletişiminde imaj kuramsal Bir Yaklaşım*. İstanbul: Bilim, s.18-43.

İmgenin kitleselleşmesini sağlayan en önemli etkenlerden biri de medyadır. Bu nedenle ideolojik işlevi ve sergilediği ‘imgelerin’ erişilebilirliği nedeniyle, medyanın yakın incelemeye alınması hiç de şaşırtıcı değildir⁴⁵². Medya, kadınlarla ilgili, ideolojik açıdan çarpıtılmış ve oldukça sınırlı sayıda basmakalıp imgeler kullanmaktadır. Kullanılan imgeler, kadınların bağımlılığını ve ikincil konumunu pekiştiren bir ideolojiye hizmet etmektedir. Kadınların eve ve aileye ilişkin rollerine öncelik veren bu sunum, cinsiyet eşitliğinin gelişimini engelleyici bir işlev sergilemektedir. Kadın hareketinin başlamasından önce, cinsiyet rolleriyle ilgili ön yargılar doğal kabul edildiği için, çok az kişi bu önyargıların nasıl geliştiği, nasıl pekiştiği ya da nasıl sürdürüldüğünü sorgulamıştır⁴⁵³. Medyanın bu süreçteki rolü ise uzunca bir süre hiç sorgulanmamıştır.

Medyanın rolünü sorgulayan ilk çalışmalardan biri, 1963 yılında yayınlanan Betty Freidan’ın ‘Feminine Mystique’ adlı kitabı olmuştur. Kadın dergileriyle reklamların incelendiği kitabın yayınlanmasıyla, oy hakkının elde edildiği ilk mücadeleden sonra hız kesen kadın hareketi yeniden canlanmıştır. Kitabın yayını ikinci dalga feminist hareketini başlatmış ve Freidan’ın başkanlığını yürüttüğü ‘Ulusal Kadın Örgütü’, medyayı, hareketin belli başlı mücadele alanlarından biri olarak ilan etmiştir.

Medyanın kadın hareketlerine yaklaşımını sorgulayan ve medyanın önemini vurgulayan pek çok çalışma yapılmıştır. Tuchman ‘Heart and Home: Images of Woman in the Mass Media’ (Yürek ve Ev: Kitle İletişim Araçlarında kadın İmgeleri) kitabında, medyalastırılmış popüler kültür içinde kadının sunumuna geniş açıdan bakmıştır⁴⁵⁴. Tuchman, kitle iletişim araçlarının, çalışan kadınları kınayan bir tarzda ele aldığını, diğer kadınların ise sıradanlaştırıldığını ya da korunması gereken bir süs eşyası olarak sunulduğunu belirtmektedir. Kadınların evin koruyucu hapis ortamına itildiğini belirten Tuchman, kadınların sembolik yokoluşun öznelere olarak görüldüğünü söylemektedir. Tuchman, 1978 yılında yayınlanan kitabında, medyanın nasıl değiştirilebileceğini ve yaşamları aşkla ev arasında sınırlandırılan kadınların, medya iletilerinin zulmünden nasıl kurtarılabilirliğini sorgulamış, belli bir politika oluşturulması önerileri

⁴⁵² Smith, R. (1997). İmgeler ve Eşitlik: Kadınlar ve Ulusal Basın. *Medya Kültür Siyaset*. (Yay. Haz.: S. İrvan). Ankara: Ark, s.337-339.

⁴⁵³ Van Zoonen, L. (1997). Medyaya Feminist Yaklaşımlar. *Medya Kültür Siyaset*. (Yay. Haz.: S. İrvan). Ankara: Ark, s. 301-302.

⁴⁵⁴ Atlan, H. Z. (2006). Kadın İmgesindeki Simgesel Yokluk ve Medya Egemenliği. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. İstanbul: Yeditepe Ün. İletişim Fak., Sayı:3, s.200.

sıralamıştır⁴⁵⁵. Tuchman, yapılan deneysel araştırmaların, toplumsallaştırma aktörleri olarak kitle iletişim araçlarıyla ailenin birlikte hareket ettiğini gösterdiğini belirtmektedir. Kitle iletişim araçlarıyla aile, çocuklara kendilerine uygun cinsiyet rollerini öğretmekte ve uygun davranışlar karşılığında da onları ödüllendirmektedir.

Medyanın kadın imgesini sunumuyla cinsiyet farklılıklarına dair yapılan çalışmalardan biri de, “Reklamlarda İdeal Kadın Bedeninin Sunumuna İlişkin Bir İçerik Analizi” adlı çalışma olmuřtur⁴⁵⁶. Uğur Batı ve şaha B. Baygöl’ün yaptığı çalışmada, dergi ve televizyon reklamlarındaki idealize edilmiş kadın ve erkek imgeleri araştırılmıştır. İçerik analizi yönteminin kullanıldığı çalışmada, örneklem olarak, rastlantısal yöntemle seçilen üç televizyon kanalı ve altı dergi incelenmiştir. Ulusal televizyon kanallarından ATV, Kanal D ve Show TV’de iki gün süresince prime-time’da yayınlanan reklamlarla, Bazaar, Esquire, HomeArt, Hülya, Super ve şamdan dergilerinin seçilen ikişer sayılarında yayınlanan reklamlar incelenmiştir. Çalışmada, gençlik dergilerinden üç tanesi de sonradan araştırma kapsamı içine alınmış ve toplam dokuz dergi incelenmiştir. Çalışma sonucunda; Dekorasyon dergisinden, alışveriş ve moda dergisine, ünlülerin yaşamını anlatan dergilerden televizyon kanallarına kadar, yayınlanan ve farklı sektörlere ait olan tüm reklamlarda, ince kadın/atletik erkek imgelerinin yer aldığı belirtilmektedir.

şengöl A. Özerkan’ın “Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak, Medyanın Kadın İmajına Yaklaşımı” adlı çalışmasında, geleneksel kalıpların dışına çıkabilen reklam filmlerinde kadın imajının nasıl sunulduğu arařtırılmıřtır⁴⁵⁷. Çalışmada, ulusal TV kanallarında gündüz ve gece yayınlanan, tesadüfi yöntemle derlenen altmış iki adet reklam incelenmiştir. Reklam içeriklerinin analiz edildiği çalışmada; Reklam filmlerindeki kişilerin cinsiyeti, reklam filmlerinin öyküsel ya da drama tarzında olup olmadığı ve filmlerdeki kişilerin konumlandırılması incelenmiştir. Medyada yer alan reklam filmlerindeki karakterlerde, ataerkil yaklaşımın devam ettiği ve kadınların görölmek

⁴⁵⁵ Van Zoonen, L. (1997). s. 302.

⁴⁵⁶ Batı, U. ve Baygöl, ř. B. (2006). Reklamlarda İdeal Kadın Bedeninin Sunumuna İlişkin Bir İçerik Analizi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim Faköltesi, s.49-75.

⁴⁵⁷ Özerkan, ř. A. (2004). Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak, Medyanın Kadın İmajına Yaklaşımı. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. Cilt:2*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Faköltesi, s.21-29.

istenen konumda sunulduğu belirlenen çalışmada, toplumsal rollerin pekiştirildiği sonucuna varılmıştır.

Şensu Curabay'ın, “Kadın Dergilerinde Yer Alan Reklamlar” adlı çalışması, içerik analizi yöntemiyle ve rastlantısal yöntemle seçilen yedi derginin incelemesini içermektedir⁴⁵⁸. Amica, Elele, Marie Claire, Hülya, Formsanté, Cosmopolitan ve Elle dergilerinin incelendiği çalışmada; Kadının kişisel bakımına yönelik ürünlerle, bakımlı ve alımlı kadın olmaya özendirici ürünlerin, seksi ve dekolte giysiler içindeki mankenlerle sunulduğu belirtilmektedir.

Filiz Aydoğan'ın, içerik analizi yöntemiyle Elle, Elele, Cosmopolitan, Marie Claire ve Hülya dergilerinin Ocak 2004 sayılarını incelediği çalışması, “Tüketici Kitleler Olarak Evdeki Melekler ve Kadın Dergileri” adını taşımaktadır⁴⁵⁹. İncelenen dergilerin, kullandıkları tüketim malzemesine göre kadınların kimliklerini değiştirebilecekleri ve kendi kimliklerini seçebilecekleri, fikrini savundukları belirtilmektedir.

Emine Demiray'ın, kadın dergilerinin profilini belirlemek amacıyla yaptığı “Dünya Kadınlar Günü ve Kadın Dergilerinin Profili” adlı çalışmasında da içerik analizi yöntemi kullanılmıştır⁴⁶⁰. Dergilerin yönetim ve üretim sürecinde yer alan kişilerin, cinsiyete göre dağılımlarını belirlemeyi hedefleyen çalışmada, dergilerin ön ve arka kapakları incelenmiştir. Ayrıca dergilerdeki yazılarda Dünya Kadınlar Gününe nasıl ne kadar yer verildiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda; 8 mart Dünya Kadınlar Günü ile ilgili çok az sayıda yazıya yer verildiği; Dergilerin sahiplerinin erkek, yönetim ve üretim sürecinde yer alanların ise çoğunlukla kadın oldukları belirlenmiştir.

‘Popüler Feminizm Türkiye ve Britanya’da Kadın Dergileri’ başlıklı çalışma, Süheyla Kırca Schroeder tarafından yapılmıştır⁴⁶¹. İçerik analizi dışında, semiyoloji, söylem analizi, psikanaliz ve görüşmeleri içeren niteliksel araştırma yöntemlerinin de

⁴⁵⁸ Curabay, Ş. (2004). Kadın Dergilerinde Yer Alan Reklamlar. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. Cilt:2*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, s.3-10.

⁴⁵⁹ Aydoğan, F. (2004). Tüketici Kitleler Olarak “Evdeki Melekler” ve Kadın Dergileri. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. Cilt: 2*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, s.41-50.

⁴⁶⁰ Demiray, E.(2004). Dünya Kadınlar Günü ve Kadın Dergilerinin Profili. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. Cilt: 2*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, s.59-67.

⁴⁶¹ Kırca Schroeder, S. (2007). s.87.

kullanıldığı çalışmada, kadın dergilerinin editörleriyle görüşmelere de yer verilmiştir. Britanya’da yayınlanan Cosmopolitan ve New Woman dergileriyle, Türkiye’de yayınlanan Kadınca ve Kim dergilerinin editörleriyle görüşmelere yer verilen çalışmada, 1990’larda yayınlanan kadın dergilerinin, popüler kültürle feminizmi ilişkilendirdikleri tespit edilmiştir. Britanya’da yayınlanan dergilerde feminist düşüncelerin ima yoluyla üstü kapalı bir şekilde, Türkiye’de yayınlanan dergilerde ise doğrudan ve açıkça ele alındığı ifade edilmektedir. Bu sonucun kadın dergilerinin feminist hareketler, uygulamalar ve söylemlerden etkilendiği görüşünü desteklediğini belirten Schroeder, Cosmopolitan ve New Woman dergilerinin feminizminin beyaz, orta-sınıf ve heteroseksüel kadınlara hizmet ettiğini söylemektedir. Schroeder, Britanya kadın dergilerinin feminizm anlayışının, daha geniş seçeneklere, daha fazla özgürlüğe ve özerkliğe sahip olma temelinde gelişen popülist bir ‘kadın arzusu’ teşvik ettiğini söylemektedir. Cosmopolitan ve New Woman dergilerinin, feminist politikalardan yararlanarak, belli bir görünüme, kişiliğe ve işe sahip olma kriterleriyle tanımlanan, feminist bir kimlik oluşturmaya çalıştıkları belirtilir. Türkiye’de yayınlanan Kim ve Kadınca dergilerinde ise erkek baskısından kaynaklanan sorunlara önerilen çözümler, toplumsal düzen içinde aranmaktadır. Kadınların toplumdaki ikincil konumlarından kaynaklanan aile içi şiddet, tecavüz, iş yaşamındaki eşitsizlik gibi sorunların kaynağı da, bireysel başarısızlardan çok toplumsal düzen içinde aranmaktadır. Britanya’da yayınlanan dergiler gibi, kadınlar için ideal bir model sunmak yerine, toplumsal yaşamdaki ikincil konumlarının getirdiği sorunlarla başa çıkabilmeleri için okuyucularını bilgilendirmekte ve alternatifler aramaya yönlendirmektedirler.

Leyla Şimşek, ‘Günümüz Basınında Kadınlar’ başlıklı çalışmasında, kadınların haberlere hangi biçimlerde konu olduklarını incelemiş ve bu amaçla kategoriler oluşturmuştur⁴⁶². Çalışmada, Hürriyet, Yeni Yüzyıl, Cumhuriyet, Yeni Şafak ve Türkiye gazetelerinin Eylül, Ekim, Kasım 1997 dönemine ait üç aylık yayınlarının, kadınları konu alan yurtiçi ve yurtdışı her tür haberi incelenmiştir. Reklam, röportaj ve köşe yazıları çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle yapılan çalışmada, gazetelerin ideolojik eğilimlerinin, kadınları konu alan haberlerinde ne ölçüde belirleyici olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Haberlerde, kadınları tanımlamakta

⁴⁶² Şimşek, L. (t.y.). Günümüz Basınında Kadın(lar). <http://www.altkitap.com/kitap.asp?kitapid=5>
[Erişim tarihi: 14.1.2008, saat:16:00]

kullanılan dilin söylem analizi de yapılmış ve farklı gazetelerin aynı haberi ne şekilde verdikleri karşılaştırılmıştır. Ancak, incelenen gazetelerde çoğu zaman aynı haberin yer almadığı ve ideolojik eğilimlerin, bir haberin nasıl verileceğinden önce, o habere yer verip verilmeyeceği konusunda belirleyici olduğu saptanmıştır.

Kadınların, fotoğrafın daha fazla kullanıldığı magazin niteliğindeki haberlerde daha fazla yer aldığı ve bu haberlerde de, fikir belirten kişiler olarak değil, görsel malzeme olarak yer aldıkları vurgulanmaktadır. Haberlerde yer alan kadınların şarkıcılar, mankenler, oyuncular ve sosyetenin kişiler oldukları ve bu kişilerin de aşkları, özel yaşamları ve eğlence hayatlarının konu edildiği belirtilmektedir. Basında, sınırlarını erkek söyleminin belirlediği kadın hakları konusunda tartışmalara yer verildiği, diğer yandan kadınların mağdur, kurban, bir erkeğin tabiyetinde, eş ve anne olarak temsil edildiği vurgulanmaktadır. Siyasi içerikli haberlerde yer alan meslek sahibi kadınların hemşirelik, öğretmenlik, dadılık gibi, kadının özel alanda sürdürdüğü görevlerin devamı niteliğinde mesleklerden olduğu belirtilmektedir. Siyasetçi ya da meslek sahibi olan kadınların da, erkeklerden farklı kelime, üslup ve çerçevede tanımlandığı saptanmıştır. Farklı söylemin gerekçesi olarak, kadının özgürleşmesine olan direnç vurgu yapılmakta ve kadınların hala ötekisi olarak sunulduğuna dikkat çekilmektedir.

Aysel Aziz'in Gaye Tuchmann'ın beş ölçekli modeline göre yaptığı çalışma, 'Research on Women in Turkish Media' başlığını taşımaktadır⁴⁶³. 1960-2006 yılları arasında kadınların medya kullanımı ve medyanın kadın kullanımına yönelik yapılan çalışmanın sonuçlarına göre; Eğitimli kadınlar yazılı medyayı elektronik medyaya göre daha fazla kullanırken, eğitimi düşük kadınlar televizyona ağırlık vermektedir. Televizyon programları içinde yerli dizileri, tanınmış dizileri, filmleri, canlı programları ve özellikle kadınlarla ilgili programları izlemektedirler. Kadınların sesine yer veren programlarla sağlık, beslenme, moda, çocuk bakımı, yemek gibi doğrudan kendisini ilgilendiren konuları izlemektedir. Genç kızlar ise modayla ve mankenlerin, aktrislerin, şarkıcıların yaşamlarıyla ilgilenmektedir. Politik mesajlarla ilgilenmeyen kadınlar, medyada sunulan reklamlardan etkilenmekte ancak reklamı yapılan malları almakta

⁴⁶³ Aziz, A. (t.y.), Research on Women in Turkish Media.

<http://siyasaliletisim.org/pdf/PROFDRAYPELAZIZ.ppt/> [Erişim tarihi: 14.1.2008, saat:15:50]

⁴⁶³ Aziz, A. (2006), s.18-19.

çekincelidirler. Kadınlar, haber programlarında erkeklerden daha az ve gerçek konularının dışında sunulmakta, genellikle magazin programlarında manken, şarkıcı ve aktris olarak seksi giysileriyle yer almaktadırlar. Kadınlar haberlerde genellikle bir tartışmanın kurbanı, bir katil, bir hırsız ya da skandalın kahramanı olarak yer alırken, çok nadiren de başarılarıyla gündeme gelmektedirler. Kadınlar, televizyon dizilerinde seks objesi, geleneksel rolleriyle ya da kadınsı işlerde çalışırken resmedilmektedir. Kadınlarla ilgili bu kalıp sunumlar, kadınların sosyal yaşamdaki yeri hakkında yanlış sunumlardır. Yazılı basının ve televizyonun ilk yıllarında kadınların seks objesi ve ev hanımı olarak yer alması 15 yıl boyunca büyük ölçüde değişmelidir. Oysa kadınlar hala, yardıma gereksinimi olan, çok konuşan, basit konularda bile bir fikri olmayan, problem çözmede yetersiz, kafası karışık ve erkeklerden daha değersiz kişiler olarak sunulmaktadır medyada.

Helen Franza, 1975 yılında yaptığı ‘Females roles in women’s fiction magazines:1940-1970’ başlıklı çalışmasında öyküleri incelemiştir. Çalışmada, 1940-1970 yılları arasında yayınlanan, ‘Ladies Home’, ‘Mc Call’ ve ‘Good Housekeeping’ adlı kadın dergilerinde yer alan 122 öykünün içerik analizi yapılmıştır⁴⁶⁴. Franza, öykülerde verilen ana temaları iki kategoride toplamaktadır: 1. Evlilik her normal kadın için kaçınılmazdır, 2. Bir erkeği elde etmek için, ondan daha az yetenekli, pasif ve erdemli olmalısın. Franza, bazı dergilerde kadınların yetenekli ve kariyerlerinde başarılı sunulduğunu ama yaşamlarında hep erkeklerin eksik olduğunun belirtildiğini söylemektedir. Hiçbir öyküde sağlıklı ve uyumlu kadından söz edilmediği, sadece erkek arayan ve gelecekte çocuk sahibi olmayı düşleyen kadın profillerinin sunulduğu belirtilmektedir.

Silver, ‘Mc Call’s dergilerinin 1964’den 1974 yılına kadar olan sayılarında yer alan konuların içerik analizini yapmıştır⁴⁶⁵. On yıllık dönemde işlenen konularda önemli farklılıklar bulunmuştur. 1964 dönemindeki dergilerde, nasıl daha iyi bir ev hanımı ya da anne olunulacağı, ev süslemeleri, moda ve nasıl daha genç görünebileceklerine dair konulara yer verilmektedir. 1974 döneminde ise çocukların sorumluluklarının

⁴⁶⁴ Jennifer A. Schlenker, Sandra L. Caron ve William A. Halteman, (Ocak, 1998), A feminist analysis of Seventeen magazine: content analysis from 1945 to 1995. http://findarticles.com/p/articles/mi_m2294/is_n1-2_v38/ai_20816296, [Erişim tarihi: 07.06.2008, saat:18:30].

⁴⁶⁵ Schlenker, J. A.; Caron, S. L. ve Halteman. W. A. (1998).[Erişim tarihi: 07.06.2008].

paylaşımı, duygusal sorunlar ve uyumsuzluk, boş zaman uğraşlarıyla ev dışında yaratılabilecek ilgi alanlarına dair konulara yer verildiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, 1970'lerin başlarında yaşanan feminist hareketlerin, dergilerdeki sunumlarda bazı değişiklikleri getirdiğini göstermektedir. Mc Robbie'de, İngitere'de yayınlanan 'Jackie' adlı yetişme çağındaki kızlara yönelik derginin içerik analizini yapmıştır. Mc Robbie'nin ulaştığı sonucuna göre, kızlar yalnızca romantik sorunlarla, modayla, güzellikle ve pop starlarla ilgilidir.

Kate Peirce'nın içerik analizi yöntemini kullanarak yaptığı çalışma: 'A Feminist Theoretical Perspective on the Socialization of Teenage Girls Through Seventeen Magazine' başlığını taşımaktadır⁴⁶⁶. Pierce, 1960'lardan 1980'lere kadar olan dönemden, çarpıcı feminist hareketlerin yaşandığı 1961, 1972 ve 1985 yıllarında yayınlanmış onyediyi incelemiştir. 1960'lı yıllarda yayınlanan dergilerdeki makalelerin % 60 oranında güzellik, moda, yemek pişirme ve dekorasyonla ilgili olduğu bulunmuştur. 1972 döneminde işlenen konularda, kadın/erkek ilişkilerine daha az, kişisel gelişimle ilgili makalelere ise daha fazla yer verildiği saptanmıştır. Pierce, bu konuda 1960'ların sonundaki feminist hareketlerin etkisi olduğunu, söz konusu dönemde dergilerdeki entelektüel makalelerin de arttığını bulgulamıştır. 1985'lere geldiğinde ise 1961'lerdeki konulara geri dönüldüğü ve kadın hareketlerinin, dergilerin yayın politikalarında kalıcı bir etki yaratmadığı belirtilmektedir.

Türkiye'de kadın çalışmaları alanında yapılan yüksek lisans ve doktora çalışmaları da bulunmaktadır. Bu çalışmalardan biri olan Tufan Özsoy'un "Türk dergi reklamlarında kadın imgesi kullanımı 1971-2004 döneminin bir değerlendirmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde, 1971-2004 yılları arasında yayınlanan haftalık ve aylık dergilerdeki 252 reklamın analizi yapılmıştır⁴⁶⁷. Çalışma, reklamlarda kadının nasıl bir imgeyle temsil edildiği, 33 yılda kadın imgesinde ne tür değişimler yaşandığı, kadın imgesinin sunulan ürünle ilişkisi ve ürünün hedef kitlesinin cinsiyeti kategorilerinde değerlendirilmiştir. Analizi yapılan reklamların % 15.5'inde, kadınların reklamı yapılan ürünle hiçbir

⁴⁶⁶ Schlenker, J. A.; Caron, S. L. ve Halteman. W. A. (1998).[Erişim tarihi: 07.06.2008].

⁴⁶⁷ (19.01.2007, 13.21), 23 Yıllık Dergilerde Yer Alan Kadın İmgesi Üzerinden Yapılan Reklam Araştırmasından Çıkan İlginç Sonuç Neydi!..
<http://www.medyaradar.com/index.asp?sayfa=ayrinti&makid=4388> [Erişim tarihi: 24.06.2008, saat. 12.08].

ilişkisi olmaksızın yalnızca dekoratif bir unsur olarak yer aldığı, % 12.7'sinin fiziksel görünüşü için endişeli, % 11.5'inin ise seks objesi olarak gösterildiği saptanmıştır. Çalışmada, reklamlarda yer alan kadınların % 9.5 oranında erkeğe bağımlı, arzulayan, % 8.7 ev kadını, 5.8 güzelliği sembolize eden, % 6.7 anne, % 5.2 gelenekselin dışında faaliyetleri olan, % 4.3 eğlence düşkünü, % 4.3 kariyer odaklı, % 4 geleceği planlayan, % 3.2 rahata, konfora düşkün, % 2.8 oranında sağlığına önem veren bir kişi olarak gösterildiği belirlenmiştir. Reklamlarda yer alan kadınların giysileriyle ilgili analizde, % 35.3'ünün günlük elbiseyle, % 17.9'unun klasik ve şık bir giysi ile, % 7.8'inin iç çamaşırı ve gecelik, % 6.7'sinin çıplak, % 6'sının mayo, % 5.1'inin takım elbise ve % 1.6'sının iş elbisesi ile yer aldığı saptanmıştır.

Çalışmada, 1970'lerde ev temizlik ürünleri reklamlarında yer alan kadınların, 1980'lerde ev dekorasyon, giyim ve tekstil ürünlerinde yer aldığı belirtilmekte ve 1970'lerdeki ev kadını tiplemesinin 1980'lerde özgürleşen kadın tiplemesine döndüğü vurgulanmaktadır. 1990'larda kozmetik ve ev eşyası ürünlerinin reklamlarında yer alan kadınlar, güzellik imgesini ön plana çıkarırken, 2000'li yıllarda dijital, küresel akımın da etkisiyle, elektronik ve giyim reklamlarında yer almışlardır. Kadınların yıllar itibariyle reklam imgesi olarak kullanımından elde edilen sonuçlara göre kadınlar, 1970'li yıllarda, her üç reklamdan birinde yalnızca 'yüzü' ile yer alırken, 80'li yıllarda yüz imgesi kullanımı azalmış, 90'lı yıllarda bel altı bölgesinin kullanımı iki kat artış göstermiş ve 2000'li yıllarda ise bacak, kalça ve göğüs odaklı reklam görsellerinde önemli artış olduğu görülmüştür.

Emine Özlem Ataman'ın medyanın cinsiyet sunumuna yönelik yapılan doktora çalışması, "Sinemada Toplumsal Cinsiyet Roller: 1980-1999 Yılları Arasında Türk Sineması'nda Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Sunumu" başlığını taşımaktadır⁴⁶⁸. İçerik çözümlemesi yöntemi kullanılan çalışmada, basit tesadüfi örneklemeyle seçilen yirmi Türk filmi incelenmiştir. Filmler; 1980-1984, 1985-1989, 1990-1994 ve 1995-1999 olmak üzere dört döneme ayrılmış ve her dönemden beş film değerlendirmeye alınmıştır. Berduş, At, Davetsiz Misafir, Bir Yudum Sevgi, Pehlivan, Züğürt Ağa,

⁴⁶⁸ Ataman, E. Ö. (2002). Sinemada Toplumsal Cinsiyet Roller: 1980-1999 Yılları Arasında Türk Sineması'nda Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Sunumu. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aaahh Belinda, Çocuklar Ölmesin, Evlerden Biri, Düttürü Dünya, kiraz Çiçek Açıyor, Bir Küçük Bulut, Varyemez, Zıkkımın Kökü, Kıvılcım, Bir Kadının Anatomisi, Mektup, Masumiyet, Güneşe Yolculuk ve Duruşma filmlerinin değerlendirildiği çalışmada, yirmi kadın, yirmi üç erkek başrol oyuncusuyla ilgili veriler ortaya konmuştur.

Yıllar itibariyle giderek eğitilmiş kadınların sayısının arttığı filmlerin ilk üç döneminde evli kadın oranı daha fazla iken, son dönemde bekar kadın oranının daha fazla olduğu bulgulanmıştır. Tüm dönemlerde narin yapıları kadınlar başrolde yer alırken, toplam yirmi kadın oyuncudan yalnızca yedi tanesinin çalışan kadın olarak verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışan kadınların meslekleri ise; fahişe, işçi, oyuncu, bankacı ve iç mimar olarak belirlenmiştir. Türkiye'deki sosyo-kültürel gelişmeler ve ele alınan dönemler çerçevesinde, kadın sunumlarında özel alandan kamusal alana kayış gözlenmiş ve son dönemde erkeklerin de özel alanda sunumlarına yer verildiği belirtilmiştir. Ev içi işleri yapan kadınların sayıları da dönemler itibariyle azalmaktadır.

Kitap olarak da bastırılan 'Türkiye ve Fransa'da Dergicilik Olgusu ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması' başlıklı doktora çalışması Aslı Yapar tarafından hazırlanmıştır⁴⁶⁹. Fransa ve Türkiye'de yayınlanan kadın dergilerinin karşılaştırıldığı çalışmada, öncelikle dergicilik olgusu ve yıllar itibariyle yayınlanan kadın dergilerinin adlarına yer verilmiştir. Ülkemizde yayınlanan kadın dergilerini dört ana başlıkta toplayan Yapar, bu başlıkları; kadın sorunlarını siyasal bir yaklaşımla ele alan dergiler, islami dergiler, feminist yaklaşımlı dergiler ve kadının ekonomik ve toplumsal bağımsızlığını savunan tüketim yaklaşımlı dergiler adları altında toplamıştır. Çalışmada, kadın dergilerinin işlevlerini, kadınlara günlük yaşamda yararlanabilecekleri bilgiler sunmak ve yol gösterici nitelikte sorunlarına çözüm önerileri sunmak olduğu belirtilmektedir. Oysa çıkan sonuca göre dergiler, giyim, süslenme, yemek, dikiş, ev işleri konularında bilgiler verirken, gerçek amaçları kadınları tüketime yönlendirmek olduğu belirtilmektedir. Bunun nedeni de, toplumumuzda tüketim mallarına yapılan harcamaların % 80'ini kadınların yapmasıdır.

⁴⁶⁹ Yapar, A. (2000). *Türkiye ve Fransa'da Dergicilik Olgusu ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması*. İstanbul: İstanbul Ün. İletişim Fak.

Gerek Fransız ve gerekse Türk kadın dergilerinde olsun, ana tema, moda ve güzelliştir. Hedef, kadınların en duyarlı oldukları konu ‘erkekler’dir. Bu amaçla dergiler, erkeklerin hoşuna gidecek kadınları hazırlamak, güzel olmanın yollarını sunmak, erkek tavlama ve erkeği mutlu etme yöntemleri üzerinde konulara yer vermektedirler. Oysa, tarih boyunca kadınların yakındıkları noktalar, cinsel nesne olarak algılanmamak, toplumsal açıdan sömürülmemek ve bağımsız olamamaktır. Kadın dergilerine yansıyan kadın imgesi ise bunların tam aksi görünümündedir. Türkiye’de yayınlanan kadın dergileri, yabancı dergilerden esinlenerek yazılmaktadır ve hatta pek çoğunun adı bile Türkçe değildir. Yabancı dergilerin Türkiye’de yayınlanan kopyası niteliğindeki kadın dergilerinin, Türk kadın kimliğini ve kişiliğini yansıtmaması da doğal olarak beklenmemelidir.

İslami kadın dergileri ise kadınların eş, anne, ev kadını görevleri üzerinde durmakta, kadınların eğitime karşı çıkmazken ev dışında çalışmasına destek vermemektedir. İslami kadın dergilerinin hedefi, eğitim düzeyi düşük, erkek egemenliğini benimseyen ve geleneksel değerler altında ezilen kadınlardır. Geçmişte evinde oturan, iyi eş, iyi anne görünümündeki kadınlar, yerini ekonomik özgürlüğe sahip kadınlara bırakmış ve bu savaşta en büyük destekçileri kadın dergileri olmuştur. Feminist dergiler kadınların toplumsal konularıyla ilgili düşüncelerini yaymaya çalışsalar da, pek çok kadın dergisi bilinçli ya da bilinçsiz erkeklerin hoşuna gidecek tüketici bir kadın imgesi sunmaktadır.

Dergilerle reklamlarda feminist hareketlerin yansımaları, cinsiyet rolleri ve kadın imgesinin sunumuna yönelik hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezlerini de şu şekilde sıralayabiliriz:

YIL	YAZAR	TEZ ADI	ÜNİVERSİTE	TEZ DERECE
1989	Canan Yenigün	“Feminist themes after 1980 in Turkey: A study of two magazines”	Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
1999	Dilara N. Koçer	“A Study on the representation of Turkish women in the media in an early republican era: The magazine Ana (1938-1942)”	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,	Yüksek Lisans Tezi

YIL	YAZAR	TEZ ADI	ÜNİVERSİTE	TEZ DERECEŚİ
2002	Ebru Dolunay	“Popüler kadın dergilerinde kadın bedeninin temsili”	Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Amerikan Kùltürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı	Yüksek Lisans Tezi
2003	Hatice Buz	“Kùltürel feminizm perspektifinden Cosmopolitan ve Mektup dergilerinin içerik analizi tekniğı ile Değerlendirilmesi”	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı	Yüksek Lisans Tezi
2003	Belgin Çallıoğılu	“İslami kadın dergilerinde kadına yüklenen anlamsal rollerin dağılımı”	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı.	Yüksek Lisans Tezi
2004	Özlem Sezer	“Masallarda toplumsal cinsiyetin işlenişı”	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2004	Meral Apak	“1980-90 arası Türkiye’de kadın hareketinin gelişim süreci ve 2000’lere yansıması: Farklılıklar, tartışmalar, ayrışmalar”	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2006	Hülya Osmanağaoğılu Bilmiş	“1988-1990 yıllarında dünya değışirken Türkiye’de sosyalist feminizme Kaktüs’ten bakmak”	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı	Yüksek Lisans Tezi
2006	Salime Tarihci Delice	“Hemşirelik mesleğı ve toplumsal cinsiyet rollerinin mesleğı etkilerinin betimlenmesi”	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi

YIL	YAZAR	TEZ ADI	ÜNİVERSİTE	TEZ DERECEŚİ
2006	Seda Coşar	“The reflections of Otoman-Turkish feminism on the literary Works of Nezihe Muhittin”	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı	Yüksek Lisans Tezi
2006	Derya Duman	“Discursive construction of female image in Turkish womens’s magazines: A socio-historical approach to critical discourse analysis”	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Doktora Tezi
2006	Sırma Oya Tekvar	“Dergi reklamlarında toplumsal cinsiyet göstergeleri: FHM ve Cosmopolitan reklamlarının karşılaştırmalı gösterge bilimsel çözümlemesi”	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2007	İlknur Genç Kuzuca	“Türkiye’de tıpta uzmanlık ve akademisyenlik aşamalarında cinsiyetçi yaklaşımlar”	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2007	Elçin Özkal	“İnci (Yeni) Magazine: The femine actuality during the occupational period”	Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2007	Yasemin Ünalın	“Mehmet Rauf’un kadın dergileri: Mehazin ve süs (inceleme ve metinler)”	Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi
2008	Gülay Uzel	“Magazin basınında “anne” imgesi ve “annelik”: “Kelebek” magazin eki üzerine bir inceleme”	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans Tezi

Türkiye’de yapılan kadınların sunumuna yönelik çalışmalar, çoğunlukla reklamlardaki kadın sunumlarına yönelik çalışmalar olmuştur. Bu çalışmalar dışında, kadın

dergilerindeki kadın sunumlarıyla, aktif olarak feminist hareketlerde görev almış Nezihe Muhiddin'in yapıtlarındaki kadın sunumlarına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Kadın dergilerine yönelik yapılan çalışmalardan biri de, 'Osmanlı kadın Dergilerinde Kadın Dünyası (1908-1914)' başlıklı, Gülsel Sürücü'nün hazırladığı yüksek lisans tezidir⁴⁷⁰. Çalışmada, II. Meşrutiyet döneminde yayınlanan Demet, Mehazin, Hanımlar Alemi, Kadınlar Dünyası ve Kadınlar Alemi dergileri incelenmiştir. Sürücü, II. Meşrutiyet Döneminde, kadınların basındaki ifade özgürlüğünden yararlanarak kendi sorunlarını tartışma, çözüm yolları ve hak arama savaşında aktif rol oynamaya başladıklarını belirtmektedir. Kadınların isteklerini dile getirmede dönemin kadın dergilerinin en önemli araç olduğunu belirten Sürücü, batı kültürüyle ve demokrasi kavramıyla tanışıldığı Meşrutiyet Döneminde Avrupalı kadınların örnek alındığını, sosyal yaşama katılma, çalışma yaşamına girme ve yüksek öğrenim görme taleplerinde bulunulduğunu ifade etmektedir. Sürücü, bu dönemde yayınlanan kadın dergilerinin, Avrupalı kadınların aile yaşamını çağdaş olarak nitelendirdiklerini ve Osmanlı kadınlarının da eş olacak kişiyi tanıma ve seçme özgürlüğüne sahip olması gerektiğini yazdıklarını belirtmektedir. Sürücü'nün bulgularına göre dergilerde, kadınların iyi eğitilmesi gerekliliği sık sık vurgulanmakta ve eğitilmiş annenin çocuklarını da iyi yetiştireceği, iyi yetişen gençliğin de ülke kalkınmasına hizmet edeceği düşüncesine yer verilmektedir. Dergilerdeki yazılarda, kadınlara hak ettiği yeri, hakları ve gereken eğitimi vermeyen ulusların başarılı olamayacakları düşüncesi hakimdir.

"Feminist/Nationalist Discourse In The First Year Of The Ottoman Revolutionary Press (1908-1909): Reading From The Magazines Demet, Mehazin and Kadın (Salonica)." başlıklı yüksek lisans tezi, Tülay Keskin tarafından hazırlanmıştır⁴⁷¹. Keskin, 1908 devrimi sonrası, kadın hakları tartışmasının başlamasına ilk ortamı oluşturan ve Osmanlı döneminin devrimci basını olarak kabul edilen Demet, Mehazin ve Kadın dergilerinin ilk yıl yayınlarını incelemiştir. Çalışmada, 19. yüzyıl sonlarında ve 20. yüzyılda Osmanlı devrimci basınındaki feminist söylemin ortaya çıkışı ve Türk

⁴⁷⁰ Sürücü, G. (2008). Osmanlı Kadın Dergilerinde Kadının Dünyası (1908-1914). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

⁴⁷¹ Keskin, T. (2003). Feminist/nationalist discourse in the first year of the Ottoman revolutionary press: Reading from the magazines Demet, Mehazin and Kadın (salonica). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

milliyetçiliği yanındaki evrimi incelenmiş ve incelenen dergilerin ‘Yeni Türk Kadını’ görüntüsünün inşasına katkıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Keskin, gençliğin daha iyi yetişmesi için kadınların eğitimine önem veren ulusalcıların, kadınların eğitim hakkı için uğraşan ulusalcı feministler için olumlu ve uygun bir ortam sağladığını belirtmektedir. Keskin’e göre, kadınların eğitim hakkı için savaştan bu kadınların hareketleri ve örgütlenmeleri, kadın hakları için uğraşan ve politik aktörler olarak liderlik eden sonraki ulusalcılar için de model olmuştur. Halide Edip idealize kadın karakterleri romanlarına yansıtırken, Nakiye Elgün, Sultan Ahmet Meydanı’nda kadın hakları üzerine konuşmalar yapmıştır.

Nurşen Gürboğa’nın ‘Images Of Women - Visual Depiction of Women by the Popular Periodicals of Early Republican Turkey: 1920-1940’ başlıklı sanatta yeterlik çalışması, erken Cumhuriyet Türkiye’sinde yayınlanmış magazin dergilerinin kadın üstüne kurdukları ikonografya ile ilgilidir⁴⁷². Çalışma, 1920-1925, 1925-1930 ve 1930-1940 yılları arası olarak üç dönemde ele alınmış ve erken cumhuriyet döneminin ‘kadın sorunu’na ilişkin bakışı, magazin dergilerinin görsel malzemeleri aracılığıyla çözümlenmiştir. 1920-1925 arası dönemde, ‘Kadınlar’, ‘Aile’, ‘Salon’ dergilerini inceleyen Gürboğa, bu dönemin kadınların dönemi olarak karakterize edilebileceğini belirtir. Sonraki yıllara oranla daha az görsel malzemenin kullanıldığı bu dönemde, moda sayfalarıyla karikatürler de kadınları betimlemede kullanılan farklı araçlar olmuştur. 1920’nin ikinci yarısında yeni kadınlar, profesyonel ve eğitim yaşamlarıyla halkın öncelikli aktörleri olarak betimlenmiştir.

1925-1930 yıllarının ilk aşamasında, kadınların dışı özelliklerinin, erkekler tarafından romantik bir tasvir doğrultusunda görüntülendiğini belirten Gürboğa, bu yıllarda resimlerdeki dışı görünüşün masumiyet, şıklık, güzellik ve pasiflik temeline oturtulduğunu söylemektedir. Aynı dönem aralığının ikinci aşamasında ise daha fazla kadın tipi görüldüğü, dişilik, çıplaklık ve kadınların cinsel kimliklerinin, obje olarak

⁴⁷² Gürboğa, N. (1996). Images of women visual depiction of women by the popular periodicals of Early Republican Turkey: 1920-1940. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

kullanıldığı, erotik yan anlamla kurulduğu belirtilmektedir. 1930'larda, modern ev kadınları yeni kadın tipolojisinin diğer şekli olarak sunulmuş, kadının profesyonel yaşama katılımı ulusal bir görev olarak tanımlanmıştır. Ev kadınının rolü bir meslek olarak yeniden değerlendirilmiş, ev kadınının sembolik değeri, profesyonel kadının artan statüsü karşısında korunmuştur. 1930'larda kadın resimleri, yeni rejimin sosyal ve politik ideallerinde olduğu gibi modernist, batıcı, laik tarafını göstermek için kullanılmıştır. Zamanın dergileri, cumhuriyet rejiminin resimleşmiş kadını ile Osmanlı düzeninin kadını kıyaslamış ve kıyaslama boyunca, cumhuriyet politikasıyla sosyal düzenin ayırt ediciliği ve üstünlüğü vurgulanmıştır.

Kısaca, cumhuriyetin yeni kadınları, cumhuriyet rejiminin sembolü gibi gösterilmiş, yine görsel materyal olarak kullanılmıştır. 1930'larda yayınlanan dergiler, köylü kadınlar üzerinden de popülist bir görüş geliştirmiştir. Buradaki amaç ise Anadolu insanını cumhuriyet rejimine ortak ettiklerini göstermektir. Aynı kadın, resmi fakirliği ve ülkenin az gelişmişliğini vurgulamak için de kullanılmıştır. Kısaca kadınlar, anavatanın ve düşüncelerin sembolü olarak kullanılmıştır.

Fishman, sosyal gerçekliği, bir toplumun kendisiyle ilgili bildiği bilgi olarak tanımlamaktadır⁴⁷³. Toplum ve özel konularla ilgili çok çeşitli kaynaklar vardır ve insanlar bu kaynakları kullanabilmektedir. Ancak birincil kaynaklara ulaşamadığı durumlarda bilgilenme, basın, TV gibi ikincil kaynaklardan sağlanmaktadır. Oysa medya metinleriyle, baskın sosyal grupların başka gruplara baskı gücü pekiştirilmektedir⁴⁷⁴. Anlam ve duyguların tekrarı en büyük güçtür ve medya da, bilgi, statü ve hiyerarşik yapıyı tekrar tekrar üreterek sunmakta, olması gerekeni, egemen gücün talebini, normal olanı bu biçiminde insanların bilinçaltına işlemektedir.

⁴⁷³ Shoemaker, P. J. ve Reese, S. D. (1991). *Mediating the Message Theories of Influences on Mass Media Content*. Toronto: Longman, s.35.

⁴⁷⁴ Gillespie, M. and Toynbee, J. (2006). *Analysing Media Texts*. NewYork: The Open University, s.188.

Toplumsal ilişkileri yaygın biçimde dolaşıma sokan medya, toplumdaki güç ilişkilerini yansıtır ama aynı zamanda bunları yeniden üretir, değiştirir ve kurgular⁴⁷⁵. Medyanın kadın sunumuna ilişkin kurgulamasında kadınların eşitsiz konumları yeniden üretilmekte, farklı yaşam ve konumdaki kadınlar medya metinlerinde temsil edilmemektedir. Kadının yaşamındaki değişimler ve yeni sorunlar da medya metinlerinde ihmal edilmektedir. Medyanın üst organlarında, karar alma mekanizmalarında çalışanların çoğunun erkek olması yani cinsiyetçi işbölümü, temsil edilen kadınlar üzerinden de cinsiyetçiliğin üretimini getirmektedir. Ciddi haber denilen anlatıların baş karakterleri erkeklerdir ve ciddi haberler adeta erkek erkeğe konuşmadır. Oysa insani ilgi, yaşam tarzı haber metinlerinde kahraman olarak kadınlar ortaya çıkmaktadır. Temel'in çalışmasından çıkan sonuç da, kadınların en fazla magazin haberlerinde yer aldıklarını göstermektedir⁴⁷⁶.

Tanrıöver'in yönetiminde gerçekleştirilen 'Medyada Kadınların Temsil Biçimleri' konulu araştırmada, farklı medyaların kadınlara ilişkin nasıl bir söylem oluşturduğu incelenmiştir⁴⁷⁷. Eleştirel söylem analizi yöntemiyle yapılan çalışmada, 10 gazete, 5 internet sitesi, 5 radyo ve 5 televizyon örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışmanın özümlene çerçevesi, içeriklerde kadınların temsil biçimleri ile içerik üretim sürecinde yer alan kadınların payı olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre kadınların editöryal kadrodaki payları haberi yazan kişi olarak % 18, köşe yazarı olarak % 12 düzeyindedir. Ancak köşe yazıları kendi içinde sınıflandırıldığında, kadın köşe yazarlarının % 40'ının yaşam-magazin alanında yazdığı belirlenmiştir. Çalışmada, kadınlarla ilgili haberler sınıflandırıldığında da, kadınların % 52 oranında yaşam-magazin haberlerinde yer aldığı bulgulanmıştır.

Peki kadınların en fazla yazı konusu oldukları magazin dergilerinde kadınlar nasıl sunulmaktadır ve feminist hareketlerin kadın sunumuna etkisi nedir? Feminist kuram çerçevesinde magazin dergilerinde kadının sunumunun incelendiği bu çalışmanın problemi, magazin dergilerinin kadınları nasıl sunduğu ve Türkiye'deki feminist hareketlerin, magazin dergilerindeki kadının sunumunu nasıl etkilediğidir. Bu çerçevede

⁴⁷⁵ Binark, M. ve Gencel Bek, M. (2007). s. 147-164.

⁴⁷⁶ Temel, S. (2009). s. 125.

⁴⁷⁷ Uğur Tanrıöver, H. v.d. (2008). *Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması. Medyada Cinsiyetçiliğe Son*. İstanbul: Mediz-Kadınların Medya İzleme Grubu. s. 113-163.

magazin dergileri, kadın hareketleriyle sosyal ve siyasal gelişmeler çerçevesinde kategorilere ayrılarak incelenmiştir.

1.2. Amaç

Çalışmanın genel amacı, feminist kuram çerçevesinde magazin dergilerinde kadının nasıl sunulduğunun ortaya konulmasıdır. Bu amaçla şu alt sorulara yanıt aranacaktır:

A-) Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre;

1. Yazı türü nedir?
2. Yazının konusu nedir?
3. Yazıyı hazırlayanın cinsiyeti nedir?
4. Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti nedir?
5. Yazıda adı geçen kadın sayısı kaçtır?

B-) Magazin dergilerinde görsel malzeme kullanımına göre;

1. Hangi görsel malzemeler kullanılmaktadır?
2. Kullanılan görsel malzeme sayısı kaçtır?
3. Fotoğrafların çekim ölçeği nedir?
4. Fotoğrafların çekildiği mekan neresidir?
5. Görsel malzemeler içerikle uyumlu mudur?

C-) Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre;

1. Kadının uyuşu nedir?
2. Kadının yaşı kaçtır?
3. Kadının rolü nedir?
4. Kadının mesleği nedir?
5. Kadının sunumu nasıldır?
6. Kadın için kullanılan sıfat nedir?
7. Fotoğrafta yer alan kadının kıyafeti nasıldır?
8. Tablo-grafik, çizim ve karikatürlerde yer alan kadının kıyafeti nasıldır?

D-) Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre;

1. Görüş bildiren kişi var mı?
2. Görüş bildiren kişi sayısı kaçtır?
3. Görüş bildiren kişinin cinsiyeti nedir?
4. Görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verilmektedir?
5. Görüş bildiren kişinin mesleği nedir?
6. Hangi konuda görüş bildirmektedir?

1.3. Önem

Kadın hareketinin ve feminist söylemin belli bir gelişme düzeyine ulaştığı ülkelerin kadın araştırmacılarının araştırdığı sorunlar, gelişen ülkelerin kadın araştırmacıları tarafından da kabul görmektedir. Ancak, gelişen ülkelerde çok sayıda sorunun gündeme getirilmesine gereksinim vardır. Gündeme getirilen bu sorunlarla, kadınların harekete çekilmesi sağlanarak, hem feminist söylem hem de kadınların rolü güçlendirilebilecektir⁴⁷⁸. Magazin dergilerindeki yazılarda yer verilen kadınların sosyal statüsü, rolü ve mesleği hakkında elde edilecek veriler, sunulan kadın profilindeki değişimin belirlenmesine ve dergilerde yer verilen kadın profilindeki olumlu ya da olumsuz yaklaşımlara açıklık getirecektir. Magazin dergilerinin kadın sunumuyla ilgili çıkan sonuç, kadın hareketinin medya politikasını belirlemede ve gerekirse kendi medyasını oluşturmada yol gösterici olacaktır. Bu amaçla öncelikle, medyanın yeniden üretirken sunduğu kadın imgesinin nasıl olduğu saptanmalıdır. Kadınlarla ilgili oluşturulacak doğru imgelerin yeniden üretilerek sunulması, kadın hareketini güçlendirecektir.

1.4. Varsayımlar

Aşağıda belirtilen noktalar, çalışmanın dayandığı temel varsayımlar olarak kabul edilmiştir:

1. Kadın hareketlerinin yoğunlaştığı dönemlerde, dergilerin kadın sunumlarında da değişiklik olmaktadır.
2. Alt evrenlere ayrılarak seçilen örneklem, kendi içinde benzeşiktir ve evreni temsil niteliği taşımaktadır.
3. Magazin dergilerinde kadın görsel malzeme olarak kullanılmaktadır.

⁴⁷⁸ Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. İstanbul: Bağlam, s.64.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. İncelenen dergilerde, dergilerin magazin dergisi iddiasında bulunması özelliği aranmıştır. Bu nedenle çalışma, başlığı ya da alt başlığında “magazin dergisi” ibaresi yer alan magazin dergileriyle sınırlanmıştır. Bazı dergilerin magazin ibaresi bulunmayan sayıları, çalışma evreni dışında tutulmuştur.
2. Çalışma, Türkiye’de magazin dergilerinin Türkçe yayınlanmaya başladığı 1934 yılından, çalışmanın yapılmasına karar verilen 2005 yılı Aralık ayına kadar yayınlanan magazin dergileriyle sınırlıdır.
3. Çalışma evreni Milli Kütüphane’de bulunan dergilerle sınırlandırılmış ve örneklem bu dergiler içinden belirlenmiştir⁴⁷⁹.
4. Çalışma kapsamına alınan dergilerde, yaygın (ulusal) dağıtımının olması özelliği aranmış, özel kuruluşların hazırladığı magazin dergileriyle, yerel bölgelerin dergileri çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.
5. Dergiler incelendiği için “Gazete” ibaresi bulunan yayınlarla, gazete ya da dergi eki olarak verilen magazin dergileri çalışma kapsamı dışında tutulmuş, magazin dergisi olarak dağıtımı ayrı yapılan ve ayrı ücret ödenerek alınan dergiler değerlendirmeye alınmıştır. Bazı dönemlerde tek başına satılan ancak belli dönemlerde gazete eki olarak da verilen dergilerin, gazete eki olarak verildiği dönemler çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.
6. Farklı değerlendirme kriterleriyle incelenen reklamlar ve ilanlar, çalışma kapsamına alınmamıştır.

⁴⁷⁹ Milli Kütüphanenin 5632 sayılı kuruluş kanunu gereği; Milli Kütüphane, bütün eserleri ve vesikaları bir merkezde toplamak, korumak ve genel istifadeye sunmakla yetkilendirilmiştir.

7. Reklam ve ilanlar dışında kalan tüm yazıların değerlendirildiği çalışmada, yazılarda adı geçen kadınlar ilk üç kadınla, fotoğraflar ilk üç fotoğrafla ve görüşü alınan kişiler ilk üç kişiyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu çalışmaya özgü olarak, sıklıkla geçen özel kavram ve sözcüklere araştırmacı tarafından şu anlamlar yüklenmiştir;

İş kıyafeti: Çalışma sırasında giyilen ve çalışma koşullarına göre şekillenen giysi. Dergilerde yer verilen kadınlar, eğer işini yaparken görüntüleniyorsa, iş kıyafeti kodlaması yapılmıştır. Örneğin dansöz sahnede gösterisini yaparken çekilmiş fotoğrafıyla veriliyorsa ‘iş kıyafeti’, sahnede olmadığı halde dansöz giysisi ile olan fotoğrafı kullanılıyorsa ‘görsel malzeme’ olarak kabul edilmiştir.

Kadının görsel malzeme olarak kullanılması: Yazıda adı geçen kişi bir erkek ise, herhangi bir sıfatı olmaksızın kadının yer aldığı görsel malzemelerde, kadının görsel malzeme olarak kullanıldığı değerlendirmesi yapılmıştır. Yazıda adı geçen kişi kadın ise, adı geçen kadın dışındaki kadınların görsel malzemeleri, yazıda adı geçen kadınla sosyal bağı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sosyal bağı bulunmayan kadınlar için, görsel malzeme olarak kullanıldığı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Kadının cinsel obje olarak kullanılması: Dergide yayınlanan yazılarda adı geçmeyen ve yalnızca seksi kıyafetli fotoğrafları yayınlanan kadınlar.

Rol: Kadınların sosyal yaşamdaki konumu. Kadının rolü değerlendirmesi, kadının anne, eş, çalışan ya da yalnızca görsel malzeme olarak kullanılmasına göre yapılmıştır. Eğer yazıda adı geçen kişi erkek ise erkeğin kadınla görüntülediği fotoğraflarda yer alan kadınlar, erkekle olan sosyal bağı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Eşi olarak yer veriliyorsa geleneksel rolünde, iş arkadaşı olarak yer alıyorsa erkeklerle eşit ancak

herhangi bir sıfatı bulunmaksızın yer veriliyorsa, görsel malzeme olarak değerlendirilmiştir.

Kadını öven sunum: Yazıda yer alan kadının yazıdaki rolü ne olursa olsun, toplumsal cinsiyet rolüne değil de yaptığı işi hakkıyla yaptığına, her işin altından başarıyla kalktığına dair anlatımlar yapılıyor ise kadını öven sunum olarak değerlendirilmiştir.

Aciz durumda sunum: Yazıda yer verilen kadının, herhangi bir kişi ya da olay karşısında ne yapacağını bilemez, çaresiz, düşkün, mağdur durumda gösterilmesi ve kadının acizliğini vurgulayan bir sunum yapılması.

Aşağılayan sunum: Yazıda yer verilen kadının, sunulduğu role göre anne, eş ya da çalışan olarak niteliksizliğine, toplumsal cinsiyet rolüne uymayan, topluma kötü örnek olan davranışlar sergilediğine dair sunumlar.

Cinsel kimliği vurgulayan sıfat: Kadınların cinsiyetlerini vurgulayan seksi, güzel, şuh sıfatlarıyla, kadınların beden ölçülerini vurgulayan sıfatlar

Başarıyı vurgulayan sıfat: Başarılı, tuttuğunu koparan, her işin üstesinden gelen, vazgeçilmez, ünü sınırları aşan v.b., yaptığı işi hakkıyla yaptığını vurgulayan sıfatlar.

Beceriksizliği vurgulayan sıfat: Bir işi beceremediğini, eline yüzüne bulaştırdığını belirten sıfatlar.

Kötü ahlakı vurgulayan sıfat: İşine saygısı olmayan, çalışma arkadaşlarına ve halka karşı saygısız, sarhoş olduğu için ayakta duramayan, eşini aldatan, çocuklarına kötü davranan v.b. sıfatlar.

Deneyimsizliği vurgulayan sıfat: Acemi, deneyimsiz, daha çok çalışması gereken, abla ve abilerini örnek alan, ne yapacağını bilemeyen, eli ayağına dolaşan v.b. sıfatlar.

Görsel-içerik uyumu: Yazılarda kullanılan görsel malzemelerin (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür), yazıda sözü edilen içerikle uyumlu olarak kullanılması. Örneğin,

kadınların çalışma yaşamına geçişlerine artıştan söz ediliyor ise bunun tablo ya da grafikte bir eğri olarak gösterilmesi gibi. Kişilerle ilgili konularda da, kişinin konu dışı bir fotoğrafı yerine, konuyla ilgili fotoğraflarının kullanılması.

Yazıda adı geçen birinci kadın: Yazının konusu olan kadın. Yazının konusu olarak kendisi, iş yaşamı, günlük yaşamı, sosyal çalışmaları, hobileri ve yakın çevresiyle ilişkileri ele alınan kadın. Yazı konusu olarak erkeklere yer veriliyor ve kadınlar ikinci ya da üçüncü kişi durumunda sunuluyor ise, yazıda adı geçen kişi değerlendirmesinde ‘kadın yok’ seçeneği işaretlenmiştir.

Yazıda adı geçen ikinci kadın: Yazının konusu olan kişi dışında, yazıda adı geçen ve kendisine de yer verilen kişi. Yazı konusu erkek ise yazıda erkekle birlikte yer verilen kadın. Yazıda ikinci kadınlara yer verilmiyorsa yazıda adı geçen ikinci kadın seçeneği ‘kadın yok’ olarak değerlendirilmiştir.

Yazıda adı geçen üçüncü kadın: Öncelik ve yer verilme sırasına göre yazıda üçüncü sırada yer alan kadın. Üçüncü kadınlara yer verilmeyen yazılarda, üçüncü kadınla ilgili değerlendirmelerde ‘kadın yok’ seçeneği işaretlenmiştir.

Birinci fotoğraf: Yazıda kullanılan en büyük fotoğraf. Aynı boyutta olan fotoğraflarda tasarıma göre ilk sırada verilen fotoğraflar, birinci fotoğraf olarak değerlendirilmiştir.

Magazin haberi: Güncel olma zorunluluğu olmayan, geniş bir araştırma süreci gerektiren, haber yazım kurallarının dışına çıkabilen, yazara yorum yapma olanağı sağlayan, alıntı ve betimlemelerin çok kullanıldığı, hoşça zaman geçirtmeyi ama aynı zamanda eğlendirirken bilgilendirmeyi amaçlayan haber.

2. Yöntem

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve işlenmesi ile verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konusunda açıklamalara yer verilmiştir. Verilerin toplanması ve işlenmesi başlığı altında, verilerin elde edilmesiyle ilgili oluşturulan kategorilerle ilgili açıklamalar da yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli ve Yöntemi

‘Feminist kuram çerçevesinde magazin dergilerinde kadının sunumu’ başlıklı çalışma, genel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmacının, amacına uygun ve ekonomik olarak verileri toplaması ve çözümlemesi için, uygulayabileceği iki temel yaklaşım vardır: Tarama ve deneme modelleri⁴⁸⁰. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrenden, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Amaç, evren hakkında genel bir yargıya varabilmektir. Genel tarama modelleriyle, tekil ya da ilişkisel taramalar yapmak olasıdır. İlişkisel tarama modellerinde, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki değişim varlığı ve/veya derecesi belirlenmeye çalışılmaktadır. Tekil tarama modellerinde ise hem an’lık durum saptamaları yapılabilmekte, hem de zamansal gelişimler ve değişimler belirlenebilmektedir. Zamansal değişim ve gelişimleri belirlemek için, izleme ya da kesit alma yaklaşımları kullanılmaktadır. Ancak kesit alma yaklaşımında, daha fazla sayıda örnek üzerinde çalışma olanağı ve zorunluluğu bulunduğu için, bu yaklaşımla elde edilen verilerin genellenebilirlik olasılığı daha yüksek olmaktadır. Magazin dergilerinde kadın sunumunun araştırıldığı bu çalışma, uzun bir dönemi kapsadığı için, evreni de çok sayıda elemandan oluşmaktadır. Bu nedenle çalışmada, genel tarama modeli kullanılmıştır. Böylece, magazin dergilerinin kadın sunumu hakkında genel bir yargıya varabilmek ve dergilerin hem dönemlik, hem de zamansal değişimlerini görebilmek olası olacaktır.

⁴⁸⁰ Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17.basım). Ankara:Nobel, s.76-77.

Çalışmada, araştırma sorularına yanıt vermek üzere, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bilimsel bir araştırma yöntemi olan içerik analizi, yazılı metinlerden, içinde bulunduğu bağlama göre tekrarlanabilir ve geçerli çıkarımlar yapmaktır⁴⁸¹. Bu analiz, yeni bakış açısı kazandırır ve araştırmacının belli bir konu hakkında bilgilenmesini sağlar ya da pratik eylemlerle ilgili bilgiler verir. İçerik analizi, kitle iletişim araçları ve iletişimle ilgilenen bilim adamları tarafından kullanılan en yaygın araştırma yöntemidir⁴⁸². Berelson, içerik analizini, iletişim içeriklerini objektif, sistematik ve sayısal verilerle ortaya koymak olarak tanımlarken, Krippendorff, içerik analiziyle haber içeriğindeki olguların sunumu hakkında bilgi edinilerek, nasıl olması gerektiği yolunda bir rehber oluşturulabileceğini belirtir⁴⁸³. Stemler ise içerik analizini, metinlerdeki pek çok kelimeyi, belirlenen kodlama kurallarına uyararak, daha az içerik kategorileri oluşturulan, sistematik ve tekrar edilebilir bir yöntem olarak tanımlamaktadır⁴⁸⁴. Kısaca, içerik analizi ile bir iletişimin ifade edilmiş içeriğinin nesnel, sistemli ve niceliksel betimlemesi yapılmaktadır⁴⁸⁵.

İçerik analiziyle, hem verileri yazanların düşünceleri hakkında bilgi edinmek, hem durum saptaması yapmak, hem de verilerin (dergiler,gazeteler) okuyucu kitle üzerindeki olası etkilerini ortaya çıkarmak olasıdır⁴⁸⁶. Ancak içerik analizinin güncel olaylarda uygulanması, yani durum saptaması yapması anlamlı sonuçlar çıkarmayacaktır. Bu nedenle içerik analizinde veriler, ya tarihsel süreç içinde değerlendirilmeli ya da karşılaştırmalı (iki ayrı yayın ya da aynı yayının farklı dönemleri) yapılmalıdır⁴⁸⁷. Çünkü içerik analizi daha çok söylenmiş ya da yazılmış metinler üzerinde durmaktadır⁴⁸⁸. İçerik analizinin araştırma deseni, çalışmanın hangi zamanları kapsadığına ve ne kadar bilgi kullanıldığına bakmaktadır⁴⁸⁹. Yani, çalışmada belli bir zaman diliminin mi ele

⁴⁸¹ Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis An Introduction to Its Methodology*. (2. basım). London: Sage, s.18.

⁴⁸² Berelson, B. (1980). *Content Analysis In Communication Research*. New York : Hafner, s.173-184.

⁴⁸³ Krippendorff, K (1980). *Content Analysis An Introduction to its Methodology*. Volume: 5 (Yay. Haz.: F. G. Kline). London: Sage, s. 21.

⁴⁸⁴ Stemler, S. (t.y.) An overview of content analysis **Practical Assessment, Research & Evaluation** <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=7&n=17> [Erişim tarihi:17.10.2009, saat: 17:22].

⁴⁸⁵ Erdoğan, İ. (2007). *Pozitivist Metodoloji Bilimsel Araştırma Tasarımı İstatistiksel Yöntemler Analiz ve Yorum*. (2. Basım). Ankara: Erk, s.192.

⁴⁸⁶ Rose, G. (2001). *Visual Methodologies*. London:Sage, s.56.

⁴⁸⁷ Krippendorff, K. (2004). s.183.

⁴⁸⁸ Berelson, B. (1984). s.16.

⁴⁸⁹ Riffe, D. v.d. (2005). *Analyzing Media Messages Using Quantitative Content Analysis in Research*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, s.52.

alındığına, yoksa karşılaştırmamı yapıldığına bakar. Belli zaman dilimi içinde yapılan çalışmalar, medyalar arasında ya da farklı kitle iletişim araçları arasında yapılmaktadır. Sonuçta, belirli bir zaman dilimi içinde yapılan çalışmalarda, incelenen kaynaklar arasında karşılaştırmalar yapılmaktadır. Oysa uzun dönemli çalışmalarda, dönemler arası karşılaştırmalar yapılmaktadır.

Bir durumu incelerken neden öyle davranıldığını ya da belli bir durum karşısında nasıl hareket edildiğini incelemeyen içerik analizi, yalnızca sunulanı (yazılı metin, konuşma) inceleyerek, neden ve nasıl gibi çıkarımlar yapmamaktadır. Yazılı içerikler, iletişim sürecindeki metinlerdir ve metin kavramı, dil, resim, müzik, ses, jest ve mimikleri içermektedir⁴⁹⁰. İçerik analizinin sayılarla ifade ediliyor olması da, araştırmacının çalışma sonuçlarına müdahale etmesini engellemekte, bu da sonuçların objektifliğini sağlamaktadır. İçerik analizinde elde edilen sonuçlar, ortaya konan kategorilerle tekrarlanabilmektedir. Ancak bu tekrarlamanın sağlanabilmesi için, elde edilen sonuçların yorumlanmasındaki öznelliğin, göz ardı edilmesi gerekmektedir⁴⁹¹.

İçerik analizinin uygulanma süreci, dokuz aşamada gerçekleşmektedir⁴⁹². Bu aşamalar:

1. Araştırma kuramı ve mantığını oluşturma,
2. Kuramsal çerçeve,
3. Kullanıma hazırlama (ölçüm kategorilerini hazırlama),
4. Kodlama planını oluşturma,
5. Örneklem belirleme,
6. Alistırma ve pilot güvenilirlik testi,
7. Kodlama,
8. Son güvenilirlik testi,
9. Tablolaştırma ve raporlamadır.

İlk aşama olan araştırma kuramı ve mantığını oluşturma, hangi içeriğin niçin sorgulanacağını açıkladığı aşamadır. Kuramı kesinleştirmek için, iyi bir literatür taraması yapılmasına gereksinim vardır. Bu amaçla, konuyla ilgili tartışma ve sorunlar hakkında bilgi edinilmesi gereklidir. Farklı çalışmaların yaklaşım tarzları, ilgi alanları,

⁴⁹⁰ Gökçe, O. (1995). *İçerik Çözümlemesi*. (Genişletilmiş 2.basım). Konya: Selçuk Ün. İletişim Fak. s.24.

⁴⁹¹ Rose, G. (2001). s.56.

⁴⁹² Neuendorf, K. A. (2002). *The Content Analysis Guidebook*. California:Sage, s.49-51.

yönelimleri, bulguları, sonuçları, nelerin niçin dışarıda bırakıldığı hakkında bilgi sahibi olunmalıdır⁴⁹³. İlgili incelemeler araştırıldıktan sonra, çalışmanın kuramsal çerçevesi kurulur ve sorunun tanımı gerekçeli araştırma sorularıyla sonuçlandırılır.

İkinci aşama, kuramsal çerçevenin oluşturulmasıdır. Çalışmada ne tür değişkenlerin kullanılacağı ve kuramsal çerçevede nasıl tanımlanacağı belirtilir⁴⁹⁴. Çalışmaları yapılandırmak için pek çok tanımlama türü vardır ve izlenecek tek bir doğru yol yoktur. Çalışmayla ilgili kuramsal yaklaşımlar incelenerek, gerekçeli, sistemli ve tutarlı bir biçimde araştırmanın kendi kuramsal çerçevesi çizilir⁴⁹⁵. Neden bu kuramsal çerçevenin seçildiğine yönelik açıklamalar, araştırmanın amacı ve araştırmada kullanılan kuramın ilgili varsayımları bu aşamada yer almaktadır.

Üçüncü aşama, kullanıma hazırlama yani ölçüm kategorilerini belirleme aşamasıdır. Ölçümlerin kurama uygun hazırlanması gereklidir (buna iç geçerlilik denir)⁴⁹⁶. Değişkenler, hangi verilerin kullanılacağı göz önüne alınarak hazırlanmalı, kapsayıcı ve iyi tanımlanmış olmalıdır. Böylece ölçmenin seviyesi de yükselecektir. Kodlama planı, tüm ölçümleri içermeli, geçerlilik ve içerik geçerliliği de bu noktada değerlendirilmelidir.

Kodlama planının hazırlanması dördüncü aşamayı oluşturmaktadır. Kodlamayı bir kişi yapıyorsa, ölçüm kriterlerinin iyi açıklandığı bir kodlama kriterleri kitapçığı ile kodlama formuna gereksinim vardır. Bilgisayarla içerik analizi yapılacaksa, sözcüklerin normal sözlük tanımlarının mı, yoksa alana özgü terminolojik tanımlarının mı kullanılacağı belirlenir. Eğer tanımlamaları araştırmacı yapacaksa, çalışmada sıklıkla kullanılan cümle ve anahtar sözcüklerin, kök anlamlarına uymaya özen göstermelidir.

Beşinci aşama, örneklem belirleme aşamasıdır. Örneklem seçmede hangi seçim yönteminin kullanıldığı ve seçilen örneklemin çalışma evrenini temsil edip etmediği belirlenir.

⁴⁹³ Erdoğan, İ. (2007). s.107.

⁴⁹⁴ Neuendorf, K. A. (2002). s.50.

⁴⁹⁵ Erdoğan, İ. (2007).s.99.

⁴⁹⁶ Neuendorf, K. A. (2002). s.50.

Alıştırma ve pilot güvenilirlik testi, altıncı aşamayı oluşturmaktadır. Test süresince birlikte çalışan kodlayıcıların, kodlama değişkenleri üzerinde ne kadar uzlaşmaya vardıkları belirlenir. Her değişken için güvenilirlik testi yapıldıktan sonra, kodlayıcılar, çalışmasına bağımsız devam edebilir. Her aşamada, gereksinimler çerçevesinde kodlama kriterleri kitapçığı ya da kodlama formu gözden geçirilir.

İçerik analizi uygulamasının yedinci aşamasında kodlama yer almaktadır. Kodlamaların güvenilirliği en az iki kodlayıcıyla sağlanmalıdır. Kodlayıcılar arasında en az %10 güvenilirliğin sağlanması gereklidir. %10'luk güvenilirlik sağlandıktan sonra, kodlama, kodlayıcılar tarafından bağımsız uygulanır. Alıştırma ve pilot güvenilirlik testinin uygulanmadığı durumlarda sözlük kullanılır. Bu kodlama sisteminde, her bir sözcüğün kullanım sıklığı ölçülür ve kontrol edilerek onaylanır.

Sekizinci aşamada son güvenilirlik testi yer almaktadır. Sayısal güvenilirliğin, her değer için hangi ölçümle sağlanacağı (yüzdelik uyum, Scott'un *pi*, Spearman'ın *rho* ya da Pearson'un *r* testi gibi) belirlenir. Scott'un *pi* testi, değerlendirmenin, araştırmacı dışındaki kişilerce de aynı mı olduğunu belirlemek için⁴⁹⁷, Spearman'ın *rho* testi iki değer arasındaki doğrusal bağlantıyı ölçmek için⁴⁹⁸ ve Pearson'un *r* testi de⁴⁹⁹, iki değer arasındaki ilişkinin yönünü ve önem derecesini (0'a yaklaşırsa iki değer arasında bağlantı yok, -1 ya da +1'e yaklaşırsa iki değer arasında kuvvetli bir negatif ya da pozitif bağlantı var) göstermek için kullanılmaktadır.

İçerik analizinin son aşaması ise tablolaştırma ve raporlamadır⁵⁰⁰. Öncelikle, değişkenlerden hangilerinin raporlaştırılacağına karar verilmelidir. Sayılar ve istatistikler, zamana göre değişkenler ya da farklı yollarla elde edilen (tekli ya da çoklu istatistiksel değişken) çapraz tablolardaki değişkenler olarak raporlaştırılabilir. Belli bir zaman diliminde yapılan çalışmalarda, farklı kaynaklar karşılaştırılıp raporlaştırılabilir.

⁴⁹⁷ (t.y.). Scott's Pi, http://en.wikipedia.org/wiki/Scott's_Pi [12.02.2010, saat: 10:49].

⁴⁹⁸ (t.y.). HyperStat Online Contents "Spearman's rho", <http://davidmlane.com/hyperstat/A62436.html> [Erişim tarihi: 12.02.2010, saat: 10:50].

⁴⁹⁹ Hayes, A. F. v.d. Research Methods and Statistics Pess202 Lecture and Commentary notes "Testing the Significance of Pearson r". http://www.une.edu.au/WebStat/unit_materials/c6_common_statistical_tests/test_signif_pearson.html [Erişim tarihi: 12.02.2010, saat: 10:50].

⁵⁰⁰ Neuendorf, K. A. (2002). s.51.

Uzun süreli çalışmalarda ise içerik analizi değişkenleriyle, farklı kriterler ya da değerlerle yapılandırılan ölçümler raporlaştırılabilir.

İçerik analizi yöntemi, kadının sunumuyla ilgili çalışmalarda da kullanılmıştır. Gerçekleştirilen çalışmaların çoğunda⁵⁰¹, Tuchmann'ın, kadının medyada sunumuyla ilgili beş ölçekli modeli'ne göre, varsayımlar oluşturulmuştur. Tuchmann'ın beş ölçekli modeli: Kadının seks objesi olarak sunumu; Geleneksel rolleriyle sunumu; Evinde kadınsı, dışarıda kadına yakışan işlerde çalışan şekilde sunumu; Erkeklerle eşit konumda sunumu ve Kadının birey olarak sunumu ana başlıklarından oluşmaktadır . Bu çalışmada da, kategoriler oluşturulurken, Tuchmann'ın beş ölçekli modeli dikkate alınmıştır.

İçerik analizinde konu, biçim, bakış açısı ve kişi gibi çözümleme kategorileri oluşturulmaktadır⁵⁰². Söz konusu çalışmada da içerikler, araştırma amacı doğrultusunda oluşturulan konulara göre sınıflandırılmıştır. İçerik çözümlemesinin bir tekniği olan konu çözümlemesi, olay, tutum ve açıklamaların hangi konu çerçevesinde işlendiğini belirlemede en uygun yöntemlerden birisidir⁵⁰³. Çalışmada, konulaştırma çerçevesinde oluşturulan kategorilerle, magazin dergilerinin, ele alınan dönemler bazında kadını nasıl sunduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Kategoriler, liberal feminist Tuchmann'ın 'kadının medyada sunumuyla ilgili beş ölçekli modeli' baz alınarak oluşturulmuş, elde edilen bulgular da literatür taramasına ve liberal feminist kurama göre değerlendirilmiştir.

Kategoriler; dergilerin içerik ve sunum özelliklerine, kullanılan görsel malzemelere, kadının sunumuna ve yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre sınıflandırılmıştır.

1. Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre;
 - a) Yazı türü
 - b) Yazının konusu
 - c) Yazıyı hazırlayanın cinsiyeti
 - d) Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti
 - e) Yazıda adı geçen kadın sayısı

⁵⁰¹ Aziz, A. (t.y.). [Erişim tarihi: 14.1.2008, saat:15:50].

⁵⁰² Geray, H. (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş* (2. Basım). Ankara: Siyasal yayınları, s.149-151.

⁵⁰³ Gökçe, O. (1995). s.126.

2. Magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre;
 - a) Hangi görsel malzemelerin kullanıldığı
 - b) Kullanılan görsel malzeme sayısı
 - c) Fotoğrafın çekim ölçeği
 - d) Fotoğrafların çekildiği mekan
 - e) Görsel-içerik uyumu
3. Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre;
 - a) Kadının uyuğu
 - b) Kadının yaşı
 - c) Kadının rolü
 - d) Kadının mesleği
 - e) Kadının sunuluşu
 - f) Kadın için kullanılan sıfat
 - g) Fotoğrafta yer alan kadının kıyafeti
4. Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre;
 - a) Görüş bildiren kişinin olup olmadığı
 - b) Görüş bildiren kişi sayısı
 - c) Görüş bildiren kişinin cinsiyeti
 - d) Görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği
 - e) Hangi konuda görüş bildirdiği

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni, Türkiye’de 1934-31 Aralık 2005 tarihleri arasında periyodik bir süreyle yayımlanan (belli bir ücret karşılığı satılan ve yaygın dağıtımı yapılan) magazin dergileridir. Bu bağlamda erişilebilen en geniş arşiv, Milli kütüphane’de bulunmaktadır. Arşiv taramasının yanı sıra, Aslı Davaz Mardin’in “Hanımlar Alemi’nden Roza’ya”⁵⁰⁴, adlı kadın dergileri bibliyografyasından yararlanılmıştır.

Çalışma uzun bir süreci kapsadığı için, çalışma evreni içinde yer alan dergiler, kadın hareketinin gelişim evrelerine, kendi içinde benzeşikliğine ve yayın tarihlerine göre alt çalışma evrenlerine ayrılmıştır. Çalışma evreninde yer alan dergiler;

- 1) Cumhuriyet rejiminin kurulduğu ve kadınlara yasal hakların verildiği Tek partili sistemden çok partili sisteme geçişe (1934-1949) kadar olan dönem;

⁵⁰⁴ Davaz-Mardin, A. (1998). *Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası:1928-1996 Hanımlar Âlemi’nden Roza’ya*. İstanbul: Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.

2) Kadınların çalışma yaşamına girdiği, kadın hareketleri açısından durgunluğun yaşandığı ve çok partili sisteme geçişten kadın hareketlerinin başladığı yıllara (1950-1979) kadar olan dönem;

3) Türkiye’de kadın hareketlerinin sivil toplumsal hareket olarak başladığı yıldan feminist kurumsal örgütlenmelerin başladığı yıllara kadar olan dönem (1980-1989);

4) Feminist kurumsal örgütlenmelerinin başladığı yıldan (1990) çalışmanın yapılmasına karar verilen Aralık 2005 sonuna kadar olan dönem olarak, dört döneme ayrılmıştır (Ek-1).

Her alt evren, ayrı özellikteki bir alt grubu temsil ettiği ve alt çalışma evrenindeki tüm dergilere eşit seçilme şansının sağlanması için, sistematik rassal örneklem kullanılmıştır. Sistematik rassal örneklem, öncelikle bir örnekleme aralığının belirlendiği ve örnekleme aralığının büyüklüğüne göre örneklem birimlerinin seçildiği bir seçim yöntemidir⁵⁰⁵. Bu yöntemle oluşturulan örneklem birimleri, evrenden eşit bir dağılımla seçildiği için, özellikle homojen olmayan evrenin parametre değerleri hakkında karar vermede daha güvenilir sonuçlar sağlamaktadır⁵⁰⁶. Bu örnekleme yöntemi, özellikle çok sayıda elemanın yer aldığı ana kitleye ilişkin bilgilerin derlenmesinde kullanılmaktadır⁵⁰⁷. Alt evrenlerde yer alan dergiler, yayın yılı ve bulunan basım sayılarına göre numaralandırılmış ve örnekleme aralığına denk gelen dergiler örneklem olarak seçilmiştir.

Sistematik rassal örneklem yöntemine göre, öncelikle örneklem çerçevesinin çıkartılması gerekmektedir.⁵⁰⁸ Bu amaçla, her alt evrendeki dergi sayıları, güven düzeyi % 95 ve güven aralığı ± 10 olarak belirlenmiştir⁵⁰⁹. Ardından örneklem seçme aralığı belirlenerek, örnekleme aralığı $k=N/n$ olarak hesaplanmıştır. Örneklem seçme aralığı belirlendikten sonra, seçmeye hangi sayıdan başlanacağı belirlenmiştir. Ancak, 1 ile k

⁵⁰⁵ Erdoğan, N. (2004). Muhasebe Denetiminde Örnekleme. *Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz*. Eskişehir: Anadolu Ün. A.Ö.F., s.91.

⁵⁰⁶ Özmen, A. (t.y.), **Örnekleme**. <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite03.pdf>, [22.06.2009, saat: 15:59].

⁵⁰⁷ Bağırkan, Ş. (1993). *İstatistiksel Analiz*. İstanbul: Bilim Teknik, s.26.

⁵⁰⁸ Erdoğan, İ. (2007), s.172.

⁵⁰⁹ (t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [20.07.2009, saat: 15:07].

arasında yer alan sayılar arasından tesadüfî olarak seçilecek olan ilk rakam, sistematik örnekleme metoduyla örnekleme girecek diğer rakamları da etkileyeceği için, ilk rakamın tesadüfî olarak seçilmesi istenmemiştir. İlk rakam, örnekleme aralığı (k) tek sayı olduğu zaman $k+1 / 2$ olarak, örnekleme aralığı (k) çift sayı olduğu zaman $k+2 / 2$ olarak hesaplanmıştır⁵¹⁰. Sonuç olarak, dört ayrı döneme ait örneklem alınan dergiler şöyle sıralanabilir:

1934 – 1949 dönemi örnekleme: Bu dönem aralığında yayınlanmış 7 derginin 213 sayısının halen Milli Kütüphanede bulunduğu saptanmıştır. Güven aralığı 10, güven düzeyi % 95, geçerlilik oranı % 90 olarak alınmış ve örneklem sayısının 66 olması gerektiği hesaplanmıştır⁵¹¹. Örnekleme aralığı $k = 213 / 66 = 3.22$ (3) ve başlangıç sayısı $3+1 / 2 = 2$ olarak belirlenmiştir. Sistematik rassal örneklem çerçevesinde, sıralamada 2. sıraya denk gelen dergiden başlayarak ve +k, +2k, +3k ekleyerek, örneklem sayısı (66) kadar dergi örneklem olarak alınmıştır (Ek-2).

1950 – 1979 dönemi örnekleme: Bu dönem aralığında yayınlanmış 18 magazin dergisinin 108 sayısının Milli Kütüphanede bulunduğu belirlenmiştir. Güven aralığı 10, güven düzeyi % 95, geçerlilik oranı % 90 olarak alınmış ve örneklem sayısının 51 olması gerektiği hesaplanmıştır⁵¹². Örnekleme aralığı $k = 108 / 51 = 2.11$ (2) ve başlangıç sayısı $2+2 / 2 = 2$ olarak belirlenmiştir. Sistematik rassal örneklem çerçevesinde, sıralamada 2. sıraya denk gelen dergiden başlayarak ve +k, +2k, +3k ekleyerek, örneklem sayısı (51) kadar dergi örneklem olarak alınmıştır.

1980 – 1989 dönemi örnekleme: Bu dönem aralığında yayınlanmış ve halen Milli Kütüphanede bulunan 10 derginin 65 sayısı saptanmıştır. Güven aralığı 10, güven düzeyi % 95, geçerlilik oranı % 90 olarak alınmış ve örneklem sayısının 39 olması

⁵¹⁰ Bağırkan, Ş. (1993). s.28.

⁵¹¹ (t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

⁵¹² (t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

gerektiği hesaplanmıştır⁵¹³. Örneklem aralığı $k = 65 / 39 = 1.66$ (2) ve başlangıç sayısı $2+2 / 2 = 2$ olarak belirlenmiştir. Sistematiik rassal örneklem çerçevesinde, sıralamada 2. sıraya denk gelen dergiden başlayarak ve $+k, +2k, +3k$ ekleyerek, örneklem sayısı (39) kadar dergi örneklem olarak alınmıştır.

1990 – 2005 dönemi örnekleme: Bu dönem aralığında yayınlanmış 19 derginin 44 sayısının halen Milli Kütüphanede bulunduğı saptanmıştır. Güven aralığı 10, güven düzeyi % 95, geçerlilik oranı % 90 olarak alınmış ve örneklem sayısının 30 olması gerektiği hesaplanmıştır⁵¹⁴. Örneklem aralığı $k = 44 / 30 = 1.46$ (1) ve başlangıç sayısı $1+1 / 2 = 1$ olarak belirlenmiştir. Sistematiik rassal örneklem çerçevesinde, sıralamada 1. sıraya denk gelen dergiden başlayarak ve $+k, +2k, +3k$ ekleyerek, örneklem sayısı (30) kadar dergi örneklem olarak alınmıştır.

Sonuç olarak, toplamda dört döneme ait 54 derginin 430 sayısının Milli Kütüphanede bulunduğı belirlenmiş ve örneklem olarak belirlenen 45 derginin 186 sayısı incelenmiştir.

2.3. Alıştırma ve Pilot Güvenirlik Testi

Örneklemelerin belirlenmesinden sonra, kodlama planının hazırlanmasına geçilmiştir. Kodlama bir kişi tarafından yapılacağı için, ölçüm kriterlerinin açıklandığı kodlama kriterleri kitapçığı (Ek-3) ve kodlama formu (Ek-4), bu aşamada hazırlanmıştır. Gereksinimler çerçevesinde, her örneklem dönem için, kodlama kriterleri kitapçığı ve kodlama formu gözden geçirilmiştir.

Kodlamaların güvenilirliğinin en az iki kodlayıcıyla ve en az % 10 güvenirlikle sağlanması gereklidir. Söz konusu çalışmadaki kodlamalar da, araştırmacı dışında üç kodlayıcı tarafından yapılmıştır. Bu amaçla, araştırmacı ve kodlayıcılar Yard. Doç. Dr. Ayşenur İnceelli, Yard. Doç. Dr. Özden Candemir ve Özlem Soydan Oktay bir araya

⁵¹³ (t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

⁵¹⁴ (t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

gelmiş, kodlama formu üzerinde ortak bir dil geliştirmiştir. Kodlayıcılar arasındaki uyum, Mann Whitney U-testi ile kontrol edilmiştir. Mann Whitney U-testi, iki ilişkisiz grubun, ilgilenilen değişken bakımından evrende benzer dağılımlara sahip olup olmadığı test edilmekte ve gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı gösterilmektedir⁵¹⁵. Bu test ile araştırmacı ve kodlayıcıların kodlamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmiş ve farklılığın $p<.05$ 'in üstünde olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmacı ve kodlayıcıların girişleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlendikten sonra, çalışmalar bağımsız devam etmiştir.

Araştırmacının yaptığı kodlamaların güvenilirliğini ölçmek amacıyla son güvenilirlik testi yapılmıştır. Testte, araştırmacı ve kodlayıcıların yaptıkları kodlamalar karşılaştırılmış ve 46 kodlama sorusunun 44'ünde % 100 uyum sağlandığı belirlenmiştir. Değerlendirmesi daha görece olan kadının rolü ve kadının sunumu kodlamaları için, eşleştirilmiş iki grup arasındaki farkların test edildiği 'paired samples "t" testi' (güven aralığı % 95 olarak) uygulanmıştır. Uygulama, araştırmacı ile her iki kodlama grubu arasında yapılmış ve kodlayıcılar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucu elde edilmiştir (Grafik-2).

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 SELMA – AYŞE&ÖZDEN	-,00150	,05190	,00090	-,00326	,00026	-1,667	3339	,096

⁵¹⁵ Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Elkitabı*. Ankara: Pegem, s.152-155.

Paired Samples Test									
		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
			Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 2	SELMA - ÖZLEM	-,00180	,06473	,00112	-,00399	,00040	-1,604	3339	,109

2.4. Verilerin İşlenmesi Çözümü ve Yorumlanması

İçerik analiziyle elde edilen verilerin çözümlenmesinde, kategorilere göre oluşturulan değerlerin yüzdeleri kullanılmıştır. Elde edilen verilerin dönemler arasındaki farklılıklarını analiz edebilmek amacıyla, ikiden fazla grup arasında karşılaştırmaların yapıldığı ‘anova’, ‘one-way anova’ ve ‘khi-kare’ teknikleri kullanılmıştır⁵¹⁶. İkiden fazla grubun bir anda karşılaştırılmalarını sağlamak için geliştirilen ve en yaygın kullanılan teknik, ‘varyans analizi’ yani ‘anova’dır. Ancak ‘anova’ analizi ile, yalnızca grupların birbirinden farklı olup olmadıkları belirlenmektedir. Hangi grubun diğerlerinden farklı olduğunu belirlemek için ‘one-way anova’ analizinin uygulanması gereklidir. ‘One-way anova’ analizinin uygulanabilmesi için, bir bağımlı bir bağımsız değişkene gereksinim duyulmaktadır⁵¹⁷. Bağımsız değişkenin sınıflayıcı ölçme düzeyinde ölçülmüş olması ve üç ya da daha fazla kategoriye sahip olması, bağımlı değişkenin ise sürekli yani en az eşit aralıklı ölçek ile ölçülmüş olması gerekmektedir. ‘One-way anova’ analizini uygulayabilmek için dikkat edilmesi gereken bir nokta da, örneklemelerin birbirinden bağımsız olması ve bağımlı değişkene ait varyansların her bir örneklem için birbirine eşit olmasıdır. Bu çalışmada da bağımsız değişken olan feminist kuram çerçevesinde kategoriler oluşturulmuş ve bağımlı değişken olan magazin dergilerine etkileri belirlenmeye çalışılmıştır.

‘Khi-kare’ analiz yöntemi ise sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan bir analiz yöntemidir⁵¹⁸. ‘Khi-kare’ analiz yöntemi, frekans dağılımları üzerinden işlem yapan bir

⁵¹⁶ Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay, s.158,186.

⁵¹⁷ Bayram, N. (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi, s.99.

⁵¹⁸ Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). s.204.

analiz yöntemidir. Bu analiz yöntemi, yalnızca ilişkilerin saptanmasında değil, değişkenler arasındaki farklılıkların belirlenmesinde de kullanılmaktadır. ‘Khi-kare’ analiz yöntemi, iki değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmaktadır. Böylece, iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin olup olmadığını belirlemeye yardımcı olmaktadır. Çalışmada, ikiden fazla grubun karşılaştırmasının yapılabildiği ve tek yönlü varyans analizi olarak da bilinen ‘Kruskal Wallis one-way’ ‘khi-kare’ testi kullanılmaktadır. Analizler için SPSS programının 18.0 sürümü kullanılmıştır.

Her bir dergi için oluşturulan içeriğe ilişkin kategoriler tablo ve yüzdelerle gösterilmiş, ele alınan konu ya da kişiyle ilgili ön plana çıkan noktalar belirlenmiştir. İstatistiksel çözümler sonucunda elde edilen bulgular ve yorumları, çalışmanın üçüncü bölümünde yer alan “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde, ‘Dergiler Arası Karşılaştırma’ ve ‘Dönemler Arası Karşılaştırma’ alt başlıkları altında ayrıntılı olarak verilmiştir. Karşılaştırmaların değerlendirilmesi ve çıkan sonuçlar çerçevesinde oluşturulan öneriler, çalışmanın dördüncü bölümü olan “Sonuç ve Öneriler” başlığı altında sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Dergiler arası karşılaştırma

Bu bölümde, amaç soruları çerçevesinde elde edilen bulgular, dergiler arasında karşılaştırmalarla verilecektir. Karşılaştırmalar dönemler bazında yer almaktadır.

3.1.1. 1934-1949 dönemine ilişkin bulgular

1934-1949 dönemine ait 7 derginin 7'si ve varolan 213 sayıdan 66 sayı incelenmiştir. Bu dönem aralığında yayınlanan ilk magazin dergisi, 'İpek Film Magazin' adıyla basılmıştır. Sahip ve müdürlüğünü İhsan İpekçi'nin üstlendiği dergi, 21x14.5 boyutlarında yayınlanmıştır. 'Türkçe ve Fransızca Haftalık Sinema Mecmuası' olarak haftalık yayınlanan dergi, 12 sayfa olarak basılmıştır. 1934-1937 yılları arasında yayınlanan ve Milli Kütüphane'de 70 sayısı bulunan derginin, 19 sayısı incelenmiştir. Dergide yer verilen konular, hem Türkçe hem de Fransızca olarak sunulmaktadır. 6 sayfası reklama ayrılan derginin en fazla yer verdiği konular, çekilen ve yayına giren Hollywood filmlerinin konuları, oyuncular ve yönetmenleri hakkındadır. Ayrıca, opera ve tiyatro oyunları ile ilgili bilgilere de yer verilmektedir.

1938-1941 tarihleri arasında, 'Foto Magazin' dergisi yayınlanmıştır. 'Haftalık Dünya Hadiseleri ve Fikirleri' alt başlığıyla yayınlanan derginin yazarları arasında, Nurullah Ataç, Orhan Orhon ve Peyami Safa gibi usta kalemler yer almaktadır. 1938-1940 sayılarını 21x13.5 boyutlarında basan dergi, 1941 yılındaki sayılarını 27.5x21 boyutlarında yayına hazırlamıştır. Haftalık yayınlanan derginin, Milli Kütüphane'de varolan 20 sayısından, örneklem olarak belirlenen 9 sayısı incelenmiştir. Dergi, 68 ile 104 arasında değişen sayfa sayısına sahiptir. Foto magazin dergisi, sıcak havalarda güneşlenen kızlar gibi güncel yaşama ilişkin ve yazı konusu olmayan kadın fotoğraflarına da yer vermektedir. Özellikle yabancı sinema aktrislerinin fotoğraflarına yer verilen dergide, kadınlar cinsel obje olarak kullanılmaktadır. Dergi, 8. sayısı olan 1 Birinci Kanun 1938 tarihli basımında, 'Resmi tebliğ' başlığı ile Atatürk'ün vefat

haberini vermekte ve bu sayısını, Atatürk özel sayısı olarak yayınlamaktadır. Dergide, bayan muhabir Suat Derviş'in Atatürk'le ilgili hazırladığı bir yazıya yer verilmiş ve yazıya 'Dünya Feminizminin Lideri Öldü' başlığı atılmıştır. Yazıda, "Eğer Türk kadını bugün yalnız medeniyetin geri kalmış kıt'aların değil, Avrupa kıt'asının, ta ortasında yaşıyan birçok milletlerin kadınına, gıpta verecek kadar yükselmiş ve onlara bir numune olabilmişse; bunu kadının memleket ve medeniyet hizmetlerinde erkekten hiçbir farkı olmadığını müdrik ve eski an'anelere en ufak bir kıymet vermiyen ve bu asrın cihan platformunda çok ileri bir inkılapçı olan Atatürk'ün kurtarıcılığına medyundur." görüşlerine yer verilmektedir.

1947-1950 tarihleri arasında yayınlanan 'Her Hafta' dergisi, 'Haftalık Magazin' haberlerine yer veren ve yazı işlerini M. Faruk Gürtunca'nın üstlendiği bir dergidir. Gürtunca'nın şiirlerinin de yer aldığı dergide, Selim Sırrı Tarcan, Adnan Tahir ve Fikret Adil'in yazıları yer almaktadır. Cumartesi günleri yayınlanan dergi, 20 sayfadan oluşmaktadır. Dergi, şiirlere, öykülere, kadın-erkek ilişkilerine, fotoğrafçılığa ve halkbilim derlemelerine de hemen her sayısında yer vermektedir. 28x20 boyutlarında yayınlanan dergi, 1947 basımlı sayılarının kapak sayfalarında yabancı kadın oyuncuların vesikalık pozlarına yer vermektedir. 1948-49 ve 50 basımlı dergi kapakların da ise yabancı oyuncuların yarı çıplak pozlarına yer vermeye başlanmıştır. Plaj Güzeli yarışması düzenleyen dergide, yarışmaya katılan bayanların mayo ve bikinili pozlarına yer verilmektedir. Ayrıca, kaçamak fotoğraflar köşesiyle başı görülmeyen yarı çıplak kadın fotoğraflarına ve son mayo modellerine de yer verilmektedir. Derginin, Milli Kütüphane'de bulunan 50 sayısının, örneklem olarak seçilen 12 tanesi incelenmiştir.

1948 yılında yayın hayatına başlayan 'Sinema Magazin' dergisi, 1951 yılına dek yayınlanmaya devam etmiştir. 20x14.5 boyutlarında basılan ve haftalık yayınlanan derginin kapaklarında, Hollywood filmlerinden kareler kullanılmaktadır. 20 sayfa basılan dergide, Hollywood yıldızları ile ilgili haberlere yer verilmektedir. Görüntü malzemesi olarak, çoğunlukla filmlerden alınan fotoğraf kareleri kullanılmıştır. Dergi, 'Hollywood Haberleri' başlıklı köşe yazılarında, Hollywood yıldızlarının iş ve günlük yaşamlarıyla ilgili haberleri, görsel malzeme kullanmadan vermektedir. Derginin, yalnızca 24.08 1949 tarihli 50. basımında kapak fotoğrafı olarak bir Türk sanatçıya yer verdiği görülmektedir. O kişi de, aynı zamanda kendisiyle ilgili bir haberi bulunan, ses

sanatçısı Safiye Ayla'dır. Yayın ve yazar kadrosu hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan derginin, 20 sayfanın 11 sayfası reklamlara ayrılmaktadır. Milli Kütüphane'de 1948-1949 yıllarına ait 62 yayını bulunan derginin, örnekleme giren 18 basımı incelenmiştir.

17 Mart 1948 yılında yayın hayatına başlayan 'Yeni Holivut Magazin' dergisinin Milli Kütüphane'de yalnızca birinci sayısı bulunmaktadır. 15 günde 1 yayınlanan dergi, kendisini 'Sinema, Kadın, Moda Mecmuası' olarak tanımlamaktadır. Hollywood'da çekilmesi planlanan filmlerden, oyuncularından, görev alan rejisörlerden bilgilere yer verilen dergi de, yerli filmlerle kadınlara yönelik hazırlanan konular da sunulmaktadır. Dergi, 25x20 boyutlarındadır. 20 sayfa olan dergide yer alan kalemler, Selim Cavit Yazman, Hizber Toksöz, Semahat Sevil, Burhan Taykut, Cem Atabeyoğlu, Recai Sanay ve Nevin Erman'dır. Derginin Milli Kütüphane'de bulunan tek sayısı incelenmiştir.

1948-1949 yılları arasında yayınlanan 'Gelincik' dergisi, kendisini 'Modern Magazin' dergisi olarak tanımlamaktadır. Örneklem olarak 5 sayısı incelenen derginin, Milli Kütüphanede 8 yayını bulunmaktadır. Haftalık yayınlanan dergi, kapak sayfalarında karakalem çizimlere yer vermektedir. Kapak sayfalarında yer alan çizimlerde, bikinili bir kadının seksi bir pozu yer almaktadır. 26x19 boyutlarında basılan derginin yazarları arasında, Orhan Elmas, Osman Cemil ve Ali Şefik yer almaktadır. Öykülere üç sayfa ayıran ve kadın-erkek ilişkilerine yer veren dergi, son sayfasını reklama ayırmaktadır.

1949 yılı Kasım ayında yayın hayatına başlayan ve aylık olarak yayınlanan 'Festival' dergisinin, yalnızca ilk iki sayısı bulunmaktadır. Örneklem olarak, derginin varolan iki sayısı da alınmıştır. 27.5x19.5 boyutlarında yayınlanan dergi, 52 sayfa olarak basılmaktadır. Kapaklarında Hollywood filmlerinden karelere yer verilen derginin son iki sayfası reklama ayrılmaktadır. Derginin imtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü Rifat Ekinci'dir. Dergi, Mümtaz Faik Fenik, İhsan Boran, Cavit Yamaç, Orhan Veli, Türkan Türker ve Leyla Soykut'un da yer aldığı 18 kişilik kadro tarafından hazırlanmaktadır. Şiir ve öykülere de yer veren derginin Aralık 1949 tarihli 2. basımında, 'Ateşten Gömlek' filminin künye bilgileri verilmekte ve fotoroman tarzında film anlatılmaktadır.

Bu dönemde yayınlanan magazin dergilerinde kadının nasıl sunulduğu, oluşturulan içerik kategorilerine ve elde edilen bulgulara göre yüzdelik dilimlerle tablolastırılmıştır. Tablolastırma, 4 kategoride oluşturulmuştur; 1. Dergilerin içerik ve sunum özellikleri, 2. Görsel malzeme kullanımı, 3. Kadının sunumu ve 4. Yazıda görüşü alınan kişilerin özellikleri.

3.1.1.1. Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre

Bu kategoride sırasıyla, yazı türü, yazının konusu, yazıyı hazırlayanın cinsiyeti, yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti ve yazıda adı geçen kadın sayısına dair elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 1 Dergilerdeki yazı türleri

Dergi Adı	Köşe Yazısı	Haber	Bilgi-Tanıtım-Gezi	Söyleşi-Röportaj	Toplam
Gelincik	54 % 21,2	18 % 7,1	6 % 2,4	9 % 3,5	87 % 34,1
Her Hafta	21 % 8,2	14 % 5,5	8 % 3,1	5 % 2,0	48 % 18,8
Sinema Magazin	20 % 7,8	12 % 4,7	2 % 0,8	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	8 % 3,1	22 % 8,6	2 % 0,8	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	7 % 2,7	9 % 3,5	3 % 1,2	3 % 1,2	22 % 8,6
İpek Film	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	1 % 0,4	7 % 2,7	4 % 1,6	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	111 % 43,5	82 % 32,2	44 % 17,3	18 % 7,1	255 % 100,0

Bu dönem aralığında yayınlanan ve örneklem olarak belirlenen dergilerde, toplam 255 adet yazı bulunmaktadır. Bu yazıların 111 tanesi köşe yazılarıdır ve % 43,5 oranıyla en fazla yer verilen yazılar olmaktadır (Tablo 1). Köşe yazılarına en fazla yer veren dergi de, 87 yazısından 54'ü köşe yazısı olan Gelincik'tir. Köşe yazılarını Haber (82 yazı), Bilgi-Tanıtım-Gezi (44 yazı) ve Söyleşi-Röportaj (18 yazı) izlemektedir.

Tablo 2 Dergilerdeki yazıların konusu

Dergi Adı	İşyle İlgili Çalışma	Günlük Yaşam	Sanat-Kültür	Moda-Güzellik	Kadın-Erkek İlişkileri	Genel Kültür	Cinsel Sağlık	Genel Sağlık	Siyaset	Savaş-İç Savaş	Eğlence Yerleri	Gezi Notları	Güncel Konular	Basit Adı Suçlar	Cinsiyete Dayalı Taciz-Tecavüz	Görgü Kuralları	Kadın Hakları	Çocuk Bakımı	Şiddetle İlgili Suçlar	Toplam
Gelincik	13 % 5,1	22 % 8,6	19 % 7,5	3 % 1,2	12 % 4,7	5 % 2,0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	10 % 3,9	8 % 3,1	4 % 1,6	5 % 2,0	2 % 0,8	1 % 0,4	3 % 1,2	1 % 0,4	6 % 2,4	0 % 0	1 % 0,4	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	16 % 6,3	16 % 6,3	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	3 % 1,2	3 % 1,2	1 % 0,4	6 % 2,4	2 % 0,8	3 % 1,2	0 % 0	2 % 0,8	1 % 0,4	4 % 1,6	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	33 % 12,9
Festival	3 % 1,2	1 % 0,4	3 % 1,2	5 % 2,0	0 % 0	7 % 2,7	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film Magazin	3 % 1,2	0 % 0	14 % 5,5	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	7 % 2,7	1 % 0,4	1 % 0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	55 % 21,6	51 % 20,0	43 % 6,9	21 % 8,2	19 % 7,5	16 % 6,3	7 % 2,7	6 % 2,4	6 % 2,4	4 % 1,6	3 % 1,2	3 % 1,2	3 % 1,2	3 % 1,2	3 % 1,2	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

255 yazının 55 tanesinde (% 21,6), yazının öznesi olan kişilerin iş yaşamlarıyla ilgili bilgiler verilmektedir (Tablo 2). Kişilerin işiyle ilgili çalışmalarını, 51 yazıyla günlük yaşamlarıyla ilgili anlatımları (% 20,0) izlemektedir. 43 yazıda Sanat-kültür (% 16,9), 21 yazıda Moda-güzellik (% 8,2), 19 yazıda Kadın-erkek ilişkileri (% 7,5) ve 16 yazıda Genel kültür (% 6,3) konularına yer verilmektedir. Kadın haklarıyla ilgili olarak, yalnızca Foto Magazin dergisinde bir yazıya yer verilmektedir. Dergiler birbirlerinden farklı konulara yer verdikleri için, konuların genel toplam içindeki sayıları düşük olmaktadır.

Tablo 3 Dergilerde yazıları hazırlayanların cinsiyeti

Dergi Adı	Belirsiz	Erkek	Kadın	Toplam
Gelincik	48 % 18,8	33 % 12,9	6 % 2,4	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	15 % 5,9	4 % 1,6	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	14 % 5,5	18 % 7,1	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	12 % 4,7	4 % 1,6	6 % 2,4	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	7 % 2,7	2 % 0,8	3 % 1,2	12 % 4,7
Toplam	163 % 63,9	72 % 28,2	20 % 7,8	255 % 100,0

İpek Film Magazin ve Sinema Magazin dergilerinde yayınlanan tüm yazıların kimler tarafından hazırlandığı belirsizdir (Tablo 3). İncelenen dergilerdeki toplam 255 yazının 163 tanesinin kimler tarafından hazırlandığı da (% 63,9) belirsizdir. Belirli olan yazıların 72'si (% 28,2) erkekler, 20 tanesi de (% 7,8) kadınlar tarafından hazırlanmaktadır. En fazla kadınların yazılarına yer verilen dergi, 6 yazıyla Festival dergisidir ve oran % 2,4'tür.

Tablo 4 Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Kadın	Erkek	Belirsiz	Toplam
Gelincik	54 % 21,2	30 % 11,8	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	36 % 14,1	12 % 4,7	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	28 % 11,0	6 % 2,4	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	7 % 2,7	5 % 2,0	33 % 12,9
Festival	16 % 6,3	3 % 1,2	3 % 1,2	22 % 8,6
İpek Film	17 % 6,7	2 % 0,8	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	2 % 0,8	1 % 0,4	12 % 4,7
Toplam	181 % 71,0	62 % 24,3	12 % 4,7	255 % 100,0

255 yazının 20 tanesini hazırlayan kadınlar, 181 yazıda ise adı geçen kişi olarak (% 71,0) yer almaktadır (Tablo 4). Bu döneme ait dergilerde toplam 255 yazı yayınlanmaktadır ve bu yazıların 181 tanesinde, adı geçen kişi olarak kadınlar yer almaktadır.

62 yazıda adı geçen kişi olarak erkekler bulunmaktadır. 87 yazının 54 tanesini (% 21,2) kadınlarla ilgili yazılara ayıran Gelincik dergisi, kadınlarla ilgili yazılara en fazla yer veren dergidir. Tüm dergilerde kadınların yazıda adı geçen kişi olarak yer aldığı yazılar, erkeklerin yer aldığı yazılardan daha fazladır.

Tablo 5 Yazıda adı geçen kadın sayısı

Dergi Adı	1 Kadın	2 Kadın	Kadın Yok	3 Kadın	4 Kadın	11 Kadın	5 Kadın	7 Kadın	8 Kadın	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	15 % 5,9	3 % 1,2	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	27 % 10,6	10 % 3,9	0 % 0	5 % 2,0	4 % 1,6	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	18 % 7,1	4 % 1,6	4 % 1,6	5 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	16 % 6,3	2 % 0,8	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	5 % 2,0	1 % 0,4	4 % 1,6	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	184 % 72,2	33 % 12,9	14 % 5,5	11 % 4,3	8 % 3,1	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer veren dergiler, toplam 255 yazının 184'ünde bir kadını ele almaktadır (Tablo 5). Yazıların 33 tanesinde 2 kadın bulunurken, 14 yazıda ise kadınlara hiç yer verilmemektedir. Tek kadının yer aldığı yazılar, tüm dergilerde çoğunluktadır. Bir yazı içinde 7 ve 8 kadına yer veren Foto Magazin dergisi, aynı zamanda bir yazı içinde en fazla kadına yer veren dergi olmaktadır. Bir kadınla ilgili yazılara en fazla yer veren dergiler, Gelincik (66 yazı - % 25,9), Sinema Magazin (33 yazı - % 12,9) ve Her Hafta Magazin (27 yazı - % 10,6) dergileridir. Dergilerdeki yazılarda yer alan kadın sayısı en fazla 11'dir ve 11 kadının yer aldığı yazılara, Her Hafta Magazin dergisinin 2 yazısında (% ,8) yer verilmektedir.

3.1.1.2. Magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre

Dergilerin görsel malzeme kullanımına ait bulgular; hangi görsel malzemelerin tercih edildiği, her yazı için kaç adet ve ne tür (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür) görsel malzeme kullanıldığı, fotoğrafların çekim ölçeği, fotoğrafların çekildiği mekanlar ve görsel-içerik uyumu kategorilerinde belirlenmiştir.

Tablo 6 Dergilerde yer alan görsel malzemeler

Dergi Adı	Fotoğraf	Yok	Çizim	Tablo- Grafik	Karikatür	Toplam
Gelincik	45 % 17,6	30 % 11,8	9 % 3,5	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	47 % 18,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	13 % 5,1	21 % 8,2	0 %	0 %	0 %	34 % 13,3
Foto Magazin	28 % 11,0	5 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	16 % 6,3	0 % 0	5 % 2,0	0 % 0	1 % 0,4	22 % 8,6
İpek Film	15 % 5,9	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	3 % 1,2	0 %	0 %	0 %	12 % 4,7
Toplam	173 % 67,8	64 % 25,1	14 % 5,5	3 % 1,2	1 % 0,4	255 % 100,0

255 yazının 64'ünde (% 25,1) görsel malzeme kullanmayan dergiler, görsel malzeme kullandıkları zaman da fotoğrafı tercih etmektedir (Tablo 6). 173 fotoğrafın kullanıldığı dergilerde (% 67,8), çizimler 14 (% 5,5), tablo-grafikler 3 (% 1,2) ve karikatürler 1 adet (% ,4) kullanılmaktadır.

Tablo 7 Her yazı için kullanılan fotoğraf sayısı

Dergi Adı	Fotoğraf Yok	1 Fotoğraf	2 Fotoğraf	3 Fotoğraf	4 Fotoğraf	5 Fotoğraf	6 Fotoğraf	8 Fotoğraf	7 Fotoğraf	9 Fotoğraf	11 Fotoğraf	14 Fotoğraf	19 Fotoğraf	21 Fotoğraf	Toplam
Gelincik	45 % 17,6	21 % 8,2	5 % 2,0	5 % 2,0	3 % 1,2	0 % 0	5 % 2,0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	1 % 0,4	12 % 4,7	13 % 5,1	8 % 3,1	4 % 1,6	6 % 2,4	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	23 % 9,0	11 % 4,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	8 % 3,1	4 % 1,6	2 % 0,8	2 % 0,8	3 % 1,2	5 % 2,0	2 % 0,8	1 % 0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	10 % 3,9	6 % 2,4	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film Magazin	4 % 1,6	12 % 4,7	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	4 % 1,6	5 % 2,0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	95 % 37,2	71 % 27,8	24 % 9,4	19 % 7,5	11 % 4,3	13 % 5,1	11 % 4,3	4 % 1,6	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Görsel malzeme olarak fotoğraf kullanmayı tercih eden dergiler, 95 yazıda (% 37,2) fotoğraf da kullanmamaktadır (Tablo 7). Dergiler, çoğunlukla (71 yazı- % 27,8) her yazı için bir fotoğraf kullanmayı tercih etmektedir. Sinema Magazin dergisi yazılarında ya hiç fotoğraf kullanmamakta (23 yazı-% 9,0) ya da 1 fotoğraf (11 yazı- % 4,3) kullanmaktadır. Dergilerin 6'dan fazla fotoğraf kullanımı % 10'dan daha azdır. Bir yazı için İpek Film Magazin 11, Foto Magazin 14, 19 ve 21 fotoğraf kullanmaktadır.

Tablo 8 Birinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Yok	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Gelincik	24 % 9,4	45 % 17,6	15 % 5,9	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	34 % 13,3	1 % 0,4	13 % 5,1	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	4 % 1,6	23 % 9,0	4 % 1,6	3 % 1,2	34 % 13,3
Foto Magazin	13 % 5,1	8 % 3,1	12 % 4,7	0 % 0	33 % 12,9
Festival	12 % 4,7	10 % 3,9	4 % 1,6	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	7 % 2,7	4 % 1,6	7 % 2,7	1 % 0,4	19 % 7,5
Yeni Holivut	2 % 0,8	4 % 1,6	3 % 1,2	3 % 1,2	12 % 4,7
Toplam	96 % 37,6	95 % 37,2	58 % 22,7	10 % 3,9	255 % 100,0

1934-1950 yılları arasında yayınlanan magazin dergileri, yazılarında kullandıkları birinci fotoğraflarda, boy-plan çekimleri kullanmaktadır (Tablo 8). Dergiler boy-plan ölçekleri kullanarak, kişileri bulundukları mekanlarla birlikte görselleştirmeyi daha fazla (107 fotoğraf- % 42,0) tercih etmektedir. Sinema Magazin ise bel-plan ve boy-plan fotoğrafları eşit oranda ve 4'er tane (% 1,6) kullanmaktadır. Foto Magazin, Her Hafta Magazin ve Festival dergileri, vesikalık fotoğrafları hiç kullanmamaktadır.

Tablo 9 İkinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Gelincik	63 % 24,7	12 % 4,7	9 % 3,5	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	17 % 6,7	22 % 8,6	8 % 3,1	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	10 % 3,9	16 % 6,3	7 % 2,7	0 % 0	33 % 12,9
Festival	17 % 6,7	2 % 0,8	2 % 0,8	1 % 0,4	22 % 8,6
İpek Film	16 % 6,3	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	8 % 3,1	1 % 0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	12 % 4,7
Toplam	165 % 64,7	55 % 21,6	29 % 11,4	6 % 2,4	255 % 100,0

Dergilerin yazılarında ikinci fotoğrafı kullan-mama oranları (% 64,7), oldukça yüksektir

ve 165 yazıda fotoğraf kullanılmamaktadır (Tablo 9). Yazılarında ikinci fotoğrafları kullanan dergiler de, boy-plan (% 21,6) ve bel-plan (% 11,4) ölçekleri daha çok tercih etmektedir. İpek Film Magazin, Foto Magazin ve Sinema Magazin dergileri vesikalık fotoğrafları kullanmazken, Sinema Magazin dergisi tüm yazılarında ikinci fotoğrafa yer vermemektedir.

Tablo 10 Üçüncü fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Gelincik	72 % 28,2	10 % 3,9	5 % 1,9	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	28 % 11,0	16 % 6,3	3 % 1,2	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	8 % 3,1	17 % 6,7	8 % 3,1	0 % 0	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	17 % 6,7	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	12 % 4,7
Toplam	186 % 72,9	48 % 18,8	19 % 7,4	2 % 0,8	255 % 100,0

186 yazıda üçüncü fotoğrafı kullanmayan dergiler, kullandıkları fotoğraflarda da, boy plan çekimleri tercih etmektedir (Tablo 10). Üçüncü fotoğraflara da yer vermeyen Sinema Magazin dergisi, tüm yazılarında bir fotoğraf kullanmaktadır. Yazılarında üçüncü fotoğrafı kullanan dergiler, 48 yazıda boy-plan (% 18,8) ve 19 yazıda da bel-plan (% 7,4) çekimleri tercih etmektedir. İpek Film, Foto Magazin, Sinema Magazin, Gelincik ve Festival dergileri vesikalık fotoğraf kullanmaz iken, Her Hafta Magazin ve Yeni Holivut dergileri ise yalnızca 1'er yazılarında vesikalık fotoğraflara yer vermektedir.

Tablo 11 Birinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Fotoğraf Yok	İş Yerde	Fotoğraf Stüdyosunda	Evin Salonunda	Eğlence Mekanında	Belirsiz	Deniz Kenarında	Çocuk Odasında	Evin yatak Odasında	Şehrin Bir Yerde	Mutfakta	Atlı Spor Kulübü	Evin Bahçesinde	Okulda	Bilardo Salonunda	Restoran-Kafeteryada	Tarlada-Kırda	Toplam
Gelincik	45 % 17,6	18 % 7,1	6 % 2,4	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	6 % 2,4	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	6 % 2,4	13 % 5,1	12 % 4,7	0 % 0	8 % 3,1	4 % 1,6	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	23 % 9,0	7 % 2,7	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	8 % 3,1	6 % 2,4	5 % 2,0	4 % 1,6	0 % 0	1 % 0,4	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	10 % 3,9	4 % 1,6	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	22
İpek Film	4 % 1,6	15 % 5,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	4 % 1,6	5 % 2,0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	95 % 37,2	55 % 21,6	20 % 7,8	17 % 6,7	13 % 5,1	13 % 5,1	9 % 3,5	8 % 3,1	7 % 2,7	7 % 2,7	4 % 1,6	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Dergilerin 255 yazıda yer verdikleri ilk fotoğrafların 55 tanesi, kişilerin iş yerlerinde çekilmiş fotoğraflardan oluşmaktadır (Tablo 11). 95 yazıda fotoğrafa yer vermeyen dergiler, 20 fotoğrafı da kişilerin fotoğraf stüdyolarında çektiirdikleri fotoğraflardan kullanmaktadır. 17 fotoğraf, yazıda yer verilen kişilerin evlerinin salonunda çekilmiş fotoğraflardan, 13 tanesi de eğlence mekanlarında çekilmiş fotoğraflarından oluşmaktadır. 13 fotoğrafın nerede çekildiği belirsizdir. Çekilen mekanları belli olmayan fotoğraflar, genellikle vesikalık olarak yer alan fotoğraflardır. Kadınlar, 9 fotoğrafta deniz ya da havuz kenarında çekilen görüntüleriyle yer almaktadır. Her Hafta Magazin’de yayınlanan 48 yazıda yer verilen fotoğrafların çoğu, kişilerin evlerinde çekilmiş görüntülerden seçilmektedir. Her Hafta Magazin’de yer alan fotoğrafların 6’sı evin salonunda, 8’i çocuk odasında, 4’ü evin yatak odasında ve 4’ü mutfakta çekilen görüntülerden

oluşmaktadır. Yazıda yer verilen kişiler, dergideki 47 fotoğrafın 22 tanesinde, evin farklı mekanlarında görüntülenmiştir. Kadınların deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflarına en fazla yer ayıran dergi, Gelincik'tir.

Tablo 12 İkinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Fotoğraf Yok	İş Yeri	Fotoğraf Stüdyosu	Şehrin Bir Yeri	Deniz Kenarında	Evin Salonu	Evin Yatak Odası	Evin Bahçesi	Tarlada-Kırda	Atlı Spor Kulübü	Belirsiz	Okulda	Bilardo Salonu	Park	Doktor Muayenehanesi	Toplam
Gelincik	63 % 24,7	9 % 3,5	6 % 2,4	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	17 % 6,7	10 % 3,9	0 % 0	4 % 1,6	4 % 1,6	6 % 2,4	1 % 0,4	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	2 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	10 % 3,9	5 % 2,0	6 % 2,4	6 % 2,4	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	17 % 6,7	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	16 % 6,3	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	8 % 3,1	1 % 0,4	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	165 % 64,7	31 % 12,2	15 % 5,9	10 % 3,9	10 % 3,9	6 % 2,4	4 % 1,6	3 % 1,2	3 % 1,2	2 % 0,8	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

İkinci fotoğrafları da daha çok işyerlerinde çekilmiş fotoğraflardan seçen dergiler, 255 yazının 165 tanesinde ikinci fotoğrafa yer vermemektedir (Tablo 12). Dergilerin ikinci tercihleri, fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğraflardır. Dergiler fotoğraf stüdyosunda çekilen 15 fotoğraf kullanılırken, şehrin herhangi bir yerinde ve deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflardan da 10 tane kullanılmaktadır. Yazı konusu olan kişilerin farklı mekanlardaki fotoğraflarını en fazla kullanan dergi ise, Her Hafta Magazin'dir. Her Hafta Magazin, kadınların hem işyerinde hem de deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflarını da en fazla yayınlayan dergidir.

Tablo 13 Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Fotoğraf Yok	İş Yeri	Fotoğraf Stüdyosu	Şehrin Bir Yeri	Evin Salonu	Deniz Kenarı	Belirsiz	Evin yatak Odası	Restoran Kafeterya	Atlı Spor Kulübü	Evin Bahçesi	Okul	Bilardo Salonu	Doktor Muayenehanesi	Tarlada-Kır	Hastane	Toplam
Gelincik	72 % 28,2	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	28 % 11,0	8 % 3,1	1 % 0,4	2 % 0,8	2 % 0,8	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	8 % 3,1	5 % 2,0	6 % 2,4	6 % 2,4	0 % 0	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	17 % 6,7	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	9 % 3,5	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	186 % 72,9	22 % 8,6	9 % 3,5	8 % 3,1	6 % 2,4	6 % 2,4	4 % 1,6	3 % 1,2	3 % 1,2	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

186 yazıda üçüncü fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 13). Kullanılan 69 fotoğrafın 22 tanesi, kişilerin iş yerlerinde çekilen görüntülerinden oluşmaktadır. 9 fotoğraf kişilerin stüdyoda çektiirdikleri fotoğraflardan seçilirken, 8 fotoğrafta kişiler şehrin farklı mekanlarında verdikleri pozlarla görüntülenmektedir. Her Hafta Magazin, atlı spor kulübünden işyerine, deniz kenarından doktor muayenehanesine dek, çok farklı mekanlarda çekilen fotoğraflara yer vermektedir.

Tablo 14 Görsel-içerik uyumu

Dergi Adı	Uyumlu	Görsel Yok	Uyumsuz	Toplam
Gelincik	33 % 13,1	30 % 11,8	24 % 9,5	87 % 34,1
Her Hafta	35 % 13,9	1 % 0,4	12 % 4,8	48 % 18,8
Sinema Magazin	13 % 5,2	21 % 8,3	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,9	4 % 1,6	4 % 1,6	33 % 12,9
Festival	12 % 4,8	0 % 0	10 % 4,0	22 % 8,6
İpek Film	15 % 6,0	4 % 1,6	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	8 % 3,2	4 % 1,6	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	141 % 56,0	64 % 25,1	50 % 19,8	255 % 100,0

Dergiler, toplam 252 görsel malzemenin 141'ini (% 56,0) içerikle uyumlu olarak kullanmaktadır (Tablo 10). 61 yazıda (% 24,2) görsel malzeme kullanmayan dergiler, 50 yazıda da (% 19,8) içerikle uyumlu olmayan görsellere yer vermektedir. İpek Film ve Yeni Holivut Magazin dergilerinin kullandıkları tüm görseller içerikle uyumludur. Toplam 84 yazısının 24'ünde içerikle uyumlu olmayan görseller kullanan Gelincik dergisi, yazıyla uyumsuz görsellere en fazla yer veren dergi olmaktadır.

3.1.1.3. Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre

Dergilerin kadın sunumları açısından değerlendirilmeleri; kadının uyuğu, yaşı, rolü, mesleği, sunuluşu, kadınlarla ilgili kullanılan sıfat, fotoğraflarda hangi kıyafetle sunuldukları, yazılarda yer alan tablo-grafik, çizim ve karikatürlerdeki kadınların kıyafeti kategorilerinde tablolştırılmıştır. Yazıda adı geçen kişi olarak bir erkeğe yer veriliyor ve kadınlar ikinci ya da üçüncü kişi olarak yer alıyorsa, yazıda adı geçen birinci kişi değerlendirmesinde 'kadın yok' tanımlaması kullanılmıştır. Yine ikinci ve üçüncü kadınlara yer verilmeyen yazılarda da 'kadın yok' değerlendirmesi yapılmıştır.

Tablo 15 Yazıda adı geçen birinci kadının uyruğu

Dergi Adı	T.C. Vatandaşı Olmayan	T.C. Vatandaşı	Kadın Yok	Toplam
Gelincik	44 % 17,3	40 % 15,6	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	25 % 9,8	22 % 8,6	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	32 % 12,5	2 % 0,8	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	16 % 6,3	14 % 5,5	3 % 1,2	33 % 12,9
Festival	13 % 5,1	5 % 1,9	4 % 1,6	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	8 % 3,1	3 % 1,2	1 % 0,4	12 % 4,7
Toplam	157 % 61,6	86 % 33,7	12 % 4,7	255 % 100,0

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yayınlanan 255 yazının 157'sinde (% 61,6) T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara yer verilmektedir (Tablo 11). T.C. vatandaşı kadınlara yazılarında en fazla yer veren dergi Gelincik'tir (40 yazı-% 15,6). Ancak Gelincik dergisinde bile, T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılar daha fazladır (44 yazı-% 17,3). İpek Film Magazin ise tüm yazılarında T.C. vatandaşı olmayan kadınlara yer vermektedir.

Tablo 16 Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı Olmayan	T.C. Vatandaşı	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	12 % 4,7	9 % 3,5	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	11 % 4,3	8 % 3,1	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	6 % 2,4	6 % 2,4	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	3 % 1,2	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	19 % 7,5	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	3 % 1,2	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	36 % 14,1	23 % 9,0	255 % 100,0

Yazılarında çoğunlukla tek kadına yer veren dergiler, 196 yazıda (% 76,9) ikinci kadına yer vermemektedir (Tablo 16). Yazılarda yer alan 56 ikinci kadından 36'sı (%14,1), T.C. vatandaşı olmayan kadınlardan oluşmaktadır. Yazılarda ikinci kadın olarak yer alan 23 kadın (% 9,0) ise T.C. vatandaşıdır.

Tablo 17 Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı Olmayan	T.C. Vatandaşı	Toplam
Gelincik	81 % 31,8	2 % 0,8	4 % 1,6	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	7 % 2,7	4 % 1,6	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	7 % 2,7	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	2 % 0,8	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	19 % 7,5	9 % 3,5	255 % 100,0

255 yazının 227 tanesinde üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 17). 28 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmektedir ve bu 28 kadının 19'u T.C. vatandaşı olmayan

kadınlardır. T.C. vatandaşı olan kadınlara 9 yazıda yer verilmektedir ve oranı % 3,5'tir. İpek Film, Sinema Magazin, Yeni Holivut ve Festival dergilerinde üçüncü kadınlara yer verilmezken, yazılarında T.C. vatandaşı olan kadınlara yer veren dergiler, Foto Magazin (1 yazı- % 0,4), Her Hafta Magazin (4 yazı- % 1,6) ve Gelincik (4 yazı- % 1,6) dergileridir.

Tablo 18 Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı

Dergi Adı	21-25	16-20	26-30	Kadın Yok	36-40	41-45	11-15	31-35	51-55	46-50	Toplam
Gelincik	55 % 21,6	26 % 10,2	0 % 0	3 %1,2	0 % 0	0 % 0	0 %0	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	18 % 7,1	13 % 5,1	4 %1,6	1 % 0,4	4 %1,6	3 % 1,2	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	22 % 8,6	4 % 1,6	4 % 1,6	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	10 % 3,9	12 % 4,7	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	10 % 3,9	3 % 1,2	4 % 1,6	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	12 % 4,7	2 % 0,4	5 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	7 % 2,8	1 % 0,4	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	134 % 52,4	61 % 23,9	23 % 9,0	12 % 4,7	8 % 3,1	6 %2,4	3 %1,2	3 %1,2	3 %1,2	2 %0,8	255 % 100,0

Bu dönem aralığında yayınlanan dergilerin 12 yazısında, kadınlar özne değildir (Tablo 12). Kadınların yer aldığı yazıların 134 tanesinde, 21-25 yaş arası kadınlara (% 52,4) yer verildiği görülmektedir. Foto Magazin hariç tüm dergilerin yazılarında, 21-25 yaş arası kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer verilmektedir. Foto Magazin dergisi ise 16-20 yaş arası kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer vermektedir. Diğer dergilerde de ikinci sırada, 16-20 yaş arasındaki kadınlarla ilgili yazılar (% 23,9) yer almaktadır.

Tablo 19 Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25	16-20	26-30	11-15	41-45	31-35	36-40	46-50	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	9 %3,5	12 % 4,7	0 % 0	0 %0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	12 % 4,7	4 % 1,6	1 %0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	5 % 2,0	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 9,6	10 % 3,9	1 % 0,4	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 %76,9	42 % 16,5	20 % 7,8	6 % 2,4	2 %0,8	2 % 0,8	1 %0,4	1 %0,4	1 %0,4	255 % 100,0

Sinema Magazin dergisi ikinci kadınlara hiç yer vermemektedir (Tablo 19). Festival (2 yazı-% 0,8) ve Yeni Holivut (3 yazı-% 1,2) yalnızca 21-25 yaş arası kadınlara yer verirken, farklı yaşlardan kadınlara yer veren dergiler, Foto Magazin ve Her Hafta Magazin olmaktadır. Gelincik ise yalnızca 16-20 yaş arası kadınlara yer vermektedir (9 yazı-% 3,5). Yazılarda yer alan ikinci kadınlar, çoğunlukla 21-25 yaş aralığındadır (21 yazı-% 8,2). 21-25 yaş aralığını 16-20 yaş aralığındaki kadınlar (16 yazı-% 6,3) izlemektedir.

Tablo 20 Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25	16-20	26-30	11-15	36-40	41-45	46-50	51-55	Toplam
Gelincik	81 %31,8	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 %0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	3 % 1,2	4 % 1,6	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	2 % 0,8	4 % 1,6	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	14 % 5,5	8 % 3,1	2 %0,8	1 %0,4	1 %0,4	1 % 0,4	1 %0,4	0 % 0	255 % 100,0

İpek Film ve Sinema Magazin dergisinin yazılarında, üçüncü kadınlar bulunmamaktadır (Tablo 20). Gelincik 6, Foto Magazin ve Yeni Holivut Magazin 2, Festival 1 yazısında üçüncü kadınlara yer vermektedir ve bu kadınlar da, 21-25 yaş arasındadır. Farklı yaşlardan kadınlara yer veren Her Hafta Magazin'in yazılarında 45 yaş üstü, Foto Magazin'in ise 50 yaş üstü kadınlar yer almamaktadır. Yazılarda üçüncü kadın olarak, yine 21-25 yaş arası kadınlara daha fazla yer verilmektedir (14 yazı-% 5,5).

Tablo 21 Yazıda adı geçen birinci kadının rolü

Dergi Adı	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Birey Olarak	Geleneksel Rol	Kadın Yok	Evinde Kadını	Diğer	Toplam
Gelincik	18 % 7,1	30 % 11,8	21 % 8,2	15 % 5,9	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	12 % 4,7	21 % 8,2	6 % 2,4	7 % 2,7	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	11 % 4,3	0 % 0	19 % 7,5	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	12 % 4,7	7 % 2,7	3 % 1,2	7 % 2,7	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	33 % 12,9
Festival	8 % 3,1	7 % 2,7	3 % 1,2	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	9 % 3,5	0 % 0	9 % 3,5	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	5 % 2,0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	75 % 29,4	68 % 26,7	64 % 25,1	34 % 13,3	12 % 4,7	2 % 0,8	0 % 0	255 % 100,0

1934-1949 yıllarında yayınlanan magazin dergilerinin yazılarında yer alan kadınlar, 255 yazının 75'inde erkeklerle eşit (% 29,4) rollerde yer alırken, 68 yazıda cinsel kimliğiyle (% 26,7) gündeme gelmektedir (Tablo 21). Kadınlar 64 yazıda (% 25,1) birey olarak, 34 yazıda da (% 13,3) geleneksel rolleri içinde yer almaktadır. 12 yazıda kadınlar yer almazken, Foto Magazin ve Her Hafta Magazin'in birer yazılarında evinde kadını ve dışarıda da kadınlara yakışan işlerde çalışan rolüyle karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 22 Yazıda adı geçen ikinci kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Cinsel Kimliği	Erkeklerle Eşit	Birey Olarak	Geleneksel Rol	Evinde kadını	Belirsiz	Diğer	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	6 % 2,4	3 % 1,2	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	7 % 2,7	3 % 1,2	0 % 0	4 % 1,6	3 % 1,2	1 % 0,4	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	2 % 0,8	6 % 2,4	0 % 0	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	1 % 0,4	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	18 % 7,1	15 % 5,9	12 % 4,7	8 % 3,1	4 % 1,6	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

İpek Film Magazin, yazılarında ikinci kadınlara yer vermemektedir (Tablo 22). Yazılarında ikinci kadınlara en fazla yer veren Gelincik dergisinde kadınlar, daha çok birey olarak (12 yazı-% 4,7) karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde ikinci kadınlar 18 yazıda cinsel obje olarak sunulmaktadır (% 7,1) ve kadınları en çok cinsel obje olarak sunan dergiler de, Her Hafta Magazin (7 yazı-% 2,7) ve Gelincik'tir (6 yazı-% 2,4).

Tablo 23 Yazıda adı geçen üçüncü kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Cinsel Kimliği	Erkeklerle Eşit	Geleneksel Rol	Evinde kadını	Birey Olarak	Belirsiz	Diğer	Toplam
Gelincik	81 % 31,8	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	7 % 2,7	3 % 1,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	2 % 0,8	4 % 1,6	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	16 % 6,3	9 % 3,5	2 % ,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 100,0

İpek Film Magazin dergisinin yazılarında bir kadına yer verilmekte ve yazılarda ikinci ve üçüncü kadınlar bulunmamaktadır (Tablo 22-23). Üçüncü kadınlara yer veren dergiler de, üçüncü kadınları daha çok cinsel obje olarak (16 yazı-% 6,3) sunmaktadır. Üçüncü kadınları en fazla cinsel obje olarak sunan dergiler, Her Hafta Magazin (7 yazı-% 2,7) ve Gelincik (6 yazı-% 2,4) dergileridir.

Tablo 24 Yazıda adı geçen birinci kadının mesleği

Dergi Adı	Sinema Oyuncusu	Dansöz	Manken-Fotomodel	Ses Sanatçısı	Ev Hanımı	Kadın Yok	Tiyatro Oyuncusu	Balerin	Öğrenci	Opera Sanatçısı	İşçi	Sporcu	Kraliyet Ailesinden	Yazar	Hostes	Belirsiz	Akademisyen	Öğretmen	Gazeteci-Muhbir	Çalışan	Pilot	Toplam
Gelincik	40 % 15,7	25 % 9,8	0 % 0	6 % 2,4	7 % 2,8	3 % 1,2	0 % 0	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	10 % 3,9	3 % 1,2	10 % 3,9	4 % 1,6	0 % 0	1 % 0,4	7 % 2,8	0 % 0	2 % 0,8	4 % 1,6	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	29 % 11,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Festival	6 % 2,4	2 % 0,8	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film Magazin	17 % 6,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Foto Magazin	8 % 3,1	0 % 0	8 % 3,1	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	3 % 1,2	2 % 0,8	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	33 % 12,9
Yeni Holivut Magazin	7 % 2,8	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	117 % 45,9	30 % 11,8	21 % 8,2	16 % 6,2	12 % 4,7	12 % 4,7	7 % 2,8	6 % 2,4	6 % 2,4	5 % 2,0	5 % 2,0	4 % 1,6	4 % 1,6	2 % 0,8	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Yazıda adı geçen kadınlar, çoğunlukla sinema oyuncusudur (Tablo 24). Sinema oyuncularıyla ilgili yazıları, dansözler (30 yazı-% 11,8) ve manken-fotomodeller (21 yazı-% 8,2) izlemektedir. 18 yazıda (% 7,5) adı geçen meslek grubu, ses sanatçılarıdır. Ev hanımlarıyla ilgili yazılar 12 yazının (% 4,7) 7 tanesi Gelincik dergisinin sayfaları arasındadır. Tiyatro oyuncularıyla ilgili 7 yazıya rastlanırken, balerin ve öğrencilerle ilgili 6 yazı yayınlandığı görülmektedir. 5 yazıda yer verilen opera sanatçılarıyla ilgili yazıların 4'ü Her Hafta Magazin dergisinin sayfaları arasındadır. İşçilerle ilgili 3 yazı Foto Magazin ve 2 yazı Her Hafta Magazin dergisinin sayfalarında yer bulmaktadır. 12 (% 4,7) yazıda ise, kadınlar yazı konusu olarak yer almamaktadır.

Tablo 25 Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Sinema Oyuncusu	Dansöz	Manken-Fotomodel	Ev Hanımı	İşçi	Balerin	Öğretmen	Belirsiz	Opera Sanatçısı	Çalışan	Hostes	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	10 % 3,9	7 % 2,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	29 % 11,4	4 % 1,6	2 % 0,8	4 % 1,6	2 % 0,8	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	2 % 0,8	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	2 % 0,8	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film Magazin	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	9 % 3,5	1 % 0,4	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	20 % 7,8	10 % 3,9	7 % 2,7	5 % 2,0	5 % 2,0	4 % 1,6	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

210 yazıda (% 82,4) ikinci kadınlara yer vermeyen dergiler, en fazla sinema oyuncularıyla ilgili yazılar (16 yazı- % 6,3) yazmaktadır (Tablo 25). Sinema oyuncularını 8 yazıyla dansöz ve 3 yazıyla ev hanımları izlemektedir. Manken-Fotomodellerle ilgili 7 yazıya yer veren dergiler, işçi kadınlar ve balerinlerle ilgili 3 yazıya yer vermektedir. Foto Magazin dergisinin yazılarında bir öğretmene yer verilirken (% 0,4), Her Hafta Magazin dergisinin yazılarında bir opera sanatçısı, bir çalışan ve bir hostese yer verilmekte, bir kadının da mesleğinin ne olduğu belirtilmemektedir (%0,4).

Tablo 26 Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Manken-Fotomodel	Sinema Oyuncusu	Balerin	Eczacı	İşçi	Çalışan	Hostes	Belirsiz	Toplam
Gelincik	81 %31,8	1 % 0,4	2 % 0,8	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	5 % 2,0	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	1 %0,4	1 %0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	11 % 4,3	9 % 3,5	3 % 1,2	1 % 0,4	1 %0,4	1 %0,4	1 %0,4	1 %0,4	255 % 100,0

227 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 26). Yazılarda üçüncü kadın olarak en fazla yer verilen kadınlar, manken ve fotomodellik yapanlardır (11 yazı-% 4,3). İkinci sırayı 9 yazıyla sinema oyuncularını almaktadır. Balerinlerle ilgili yazılan 3 yazının 3'ü de, Gelincik dergisinde yayınlanmaktadır (% 1,2). Eczacı, işçi, çalışan ve hosteslerle ilgili 1'er yazıya yer verilmektedir.

Tablo 27 Yazıda adı geçen birinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yorumsuz	Övülüyor	Kadın Yok	Eleştiriliyor	Aşağılanıyor	Kodlanamaz	Aciz Durumda Gösteriliyor	Toplam
Gelincik	60 % 23,5	6 % 2,4	3 % 1,2	9 % 3,5	6 % 2,4	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	34 % 13,3	6 % 2,4	1 % 0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	4 % 1,6	48 % 18,8
Sinema Magazin	23 % 9,0	9 % 3,5	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	16 % 6,3	8 % 3,1	3 % 1,2	2 % 0,8	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	33 % 12,9
Festival	11 % 4,3	5 % 2,0	4 % 1,6	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	22 % 8,6
İpek Film	9 % 3,5	9 % 3,5	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	162 % 63,5	45 % 17,6	12 % 4,7	17 % 6,7	7 % 2,7	7 % 2,7	5 %2,0	255 % 100,0

Dergilerin 255 yazının 156 tanesinde kadınlarla ilgili (% 61,2) olumlu ya da olumsuz yorumlara yer verilmemektedir (Tablo 27). 45 yazıda kadınları öven sunumları (% 17,6) kullanan dergiler, 12 yazıda kadınlara hiç yer vermemektedir. 17 yazıda kadınlar eleştirilere maruz kalmakta ve 5 yazıda da aciz bir durumda gösterilmektedir. Kadınları öven yazıları İpek Film magazin ve Sinema Magazin dergileri daha fazla kullanmaktadır. Kadınları aşağılayan ve eleştiren yazılara Gelincik dergisinin, aciz durumda gösteren yazılara ise Her Hafta Magazin dergisinin daha fazla kullandığı görülmektedir.

Tablo 28 Yazıda adı geçen ikinci kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Aşağılanıyor	Övülüyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Kodlanamaz	Eleştiriliyor	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	15 % 5,9	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	17 % 6,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	7 % 2,7	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	45 % 17,6	6 % 2,4	5 % 2,0	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	255 % 100,0

196 yazıda (% 76,9) ikinci kadınlara yer vermeyen dergiler, 45 yazıda da yorum yapmamayı (% 17,6) tercih etmektedir (Tablo 28). 6 yazıda kadınları aşağılayan sunumları kullanan dergiler, kadınları öven sunumları da 5 yazıda (% 2,0) kullanmaktadır. Her Hafta Magazin dergisindeki 2 yazıda da (% 0,8), kadınlar aciz durumda gösterilmektedir.

Tablo 29 Yazıda adı geçen üçüncü kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Aşağılanıyor	Övülüyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Kodlanamaz	Eleştiriliyor	Toplam
Gelincik	81 % 31,8	0 % 0	6 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	10 % 3,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 %	5 % 2,0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,79	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	17 % 6,7	6 % 2,4	3 % 1,2	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	255 % 100,0

230 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 29). Üçüncü kadınların yer aldığı 14 yazıda kadınlar yorumsuz sunulurken, 6 yazıda da kadınları aşağılayan sunumlara yer verilmektedir. Foto Magazin'in 2, Festival'in de 1 yazısında övgülerle sunulan kadınlar, Her Hafta Magazin'in 1 yazısında da aciz durumda gösterilmektedir. Gelincik dergisinde yayınlanan 6 yazıda ise kadınları aşağılayan bir sunum kullanılmaktadır (% 2,4).

Tablo 30 Yazıda adı geçen birinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Sıfat Kullanılmamış	Başarısız Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Deneyimsizliği Vurgulayan	Kadın Yok	Anneliği Vurgulayan	Toplam
Gelincik	63 % 24,7	18 % 7,1	3 % 1,2	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	44 % 17,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	26 % 10,2	8 % 3,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	5 % 5,9	9 % 3,5	2 % 0,8	3 % 1,2	3 % 1,2	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	14 % 5,5	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	4 % 1,6	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	13 % 5,1	5 % 2,0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	175 % 68,6	48 % 18,8	6 % 2,4	3 % 1,2	12 % 4,7	1 % 0,4	255 % 100,0

255 yazının 175 tanesinde sıfat kullanmayan dergiler, kullandıkları sıfatlar içinde de, en fazla (48 yazı-% 18,8) kadınların başarılarını vurgulayan sıfatları tercih etmişlerdir (Tablo 30). Kadınların başarısını vurgulayan sıfatları en fazla kullanan dergiler, 18 yazı ile Gelincik, 9 yazı ile Foto Magazin ve 8 yazı ile Sinema Magazin'dir. Toplam 6 yazıda kadınların cinsel kimliğini vurgulayan, 3 yazıda ise deneyimsizliklerini vurgulayan sıfatlar kullanılmıştır. Kadınların deneyimsizliğini vurgulayan 3 sıfatı da Foto Magazin kullanmaktadır. Foto Magazin dergisinin yazılarından birinde de, kadının anneliğini vurgulayan sıfat kullanılmıştır. Cinsel kimliği vurgulayan sıfatları en fazla kullanan dergi, Gelincik dergisidir.

Tablo 31 Yazıda adı geçen ikinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Başarısını Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	12 % 4,7	6 % 2,4	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	19 % 7,4	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,2	10 % 3,9	2 % 0,8	0 % 0	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	47 % 18,4	9 % 3,5	3 % 1,2	255 % 100,0

196 yazıda ikinci kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 31). Dergiler 47 yazıda sıfat kullanmamaktadır. 9 yazıda kadınların başarısı, 3 yazıda da cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar kullanılmaktadır. Gelincik dergisi hem kadınların başarısını (6 yazı-% 2,4), hem de cinsel kimliğini (3 yazı -% 1,2) vurgulayan yazılara en fazla yer veren dergidir. Foto Magazin ve Festival dergilerinin kullandığı tek sıfat, başarıyı vurgulayan sıfatlardır.

Tablo 32 Yazıda adı geçen üçüncü kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Toplam
Gelincik	81 % 31,8	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	11 % 4,3	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	7 % 2,7	0 % 0	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	23 % 9,0	3 % 1,2	2 % 0,8	255 % 100,0

227 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 32). Üçüncü kadınların yer aldığı 23 yazıda sıfat kullanılmamış ve 3 yazıda da, kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar kullanılmıştır. Cinsel kimliği vurgulayan 3 sıfatı da, Gelincik dergisi kullanmaktadır. Kadınların başarısını vurgulayan sıfatlar ise 1'er kez Foto Magazin ve Festival dergileri tarafından kullanılmıştır (% 0,4).

Tablo 33 Fotoğrafta yer alan birinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	İş Kıyafeti	Seksi	Günlük Kıyafet	Kadın Yok	Takım elbise-Döpiyes	Gece Kıyafeti	Toplam
Gelincik	31 % 12,2	36 % 14,1	17 % 6,7	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	5 % 2,0	27 % 10,6	7 % 2,7	1 % 0,4	7 % 2,7	1 % 0,4	48 % 18,8
Sinema Magazin	18 % 7,1	0 % 0	16 % 6,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	10 % 3,9	8 % 3,1	11 % 4,3	3 % 1,2	5 % 2,0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	7 % 2,7	5 % 2,0	6 % 2,3	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	0 % 0	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	99 % 38,8	76 % 29,8	59 % 23,1	12 % 4,7	11 % 4,3	1 % 0,4	255 % 100,0

255 yazının

99'unda kadınlar iş kıyafetleri içinde resmedilmektedir (Tablo 33). % 38,8 oranında iş

kıyafetleriyle yer alan kadınlar, % 29,8 oranında da seksi kıyafetler içinde görüntülenmektedir. Kadınları iş kıyafeti içinde de, seksi kıyafetleri içinde de en fazla görüntüleyen dergi ise Gelincik'tir. Ancak Gelincik dergisi, kadınların seksi kıyafetleri içindeki görüntülerini (36 yazı-% 14,1), iş kıyafetleri içindeki görüntülerinden (31 yazı-% 12,2) daha fazla yayınlamaktadır. İpek Film Magazin dergisinin yazılarında yer verilen kadınlar ise yalnızca iş kıyafetleri içinde görüntülenmektedir.

Tablo 34 Fotoğrafta yer alan ikinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Seksi	Takım elbise- Döpiyes	Toplam
Gelincik	66 % 25,9	7 % 2,7	7 % 2,7	7 % 2,7	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	29 % 11,4	7 % 2,7	6 % 2,4	6 % 2,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	33 % 12,9	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	21 % 8,3	4 % 1,6	4 % 1,6	3 % 1,2	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	19 % 7,5	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	9 % 3,5	1 % 0,4	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	196 % 76,9	20 % 7,8	21 % 8,2	17 % 6,7	1 % 0,4	255 % 100,0

İpek Film dergisinin yazılarında ikinci kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 34). Diğer dergilerde yer alan kadınlar da, 21 yazıda iş kıyafetleriyle, 20 yazıda da günlük görüntülenmektedir. 17 yazıda seksi kıyafetleriyle yer verilen kadınlar, yalnızca Foto Magazin dergisinin 1 yazısında takım elbisesiyle yer alabilmektedir. Kadınların seksi kıyafetleri içindeki pozlarını, Gelincik ve Her Hafta dergileri daha fazla kullanmaktadır. 255 yazının 196'sında ikinci kadınlara yer verilmemektedir.

Tablo 35 Fotoğrafta yer alan üçüncü kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Seksi	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Toplam
Gelincik	81 % 31,8	4 % 1,6	2 % 0,8	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	37 % 14,5	5 % 2,0	2 % 0,8	4 % 1,6	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	25 % 9,8	1 % 0,4	4 % 1,6	3 % 1,2	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	10 % 3,9	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	12 % 4,7
Toplam	227 % 89,0	11 % 4,3	9 % 3,5	8 % 3,1	255 % 100,0

255 yazının 227'sinde üçüncü

kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 35). Yer verilen üçüncü kadınlar da, çoğunlukla seksi kıyafetleri içinde (11 yazı-% 4,3) görüntülenmektedir. 9 yazıda günlük kıyafetleri içinde yer alan kadınlar, 8 yazıda iş kıyafetleri içinde karşımıza çıkmaktadır. Üçüncü kadınları en fazla seksi kıyafetleri içinde görüntüleyen dergiler, 5 yazıyla Her Hafta Magazin ve 4 yazıyla Gelincik dergileridir. Kadınları iş kıyafetiyle Her Hafta Magazin dergisi daha fazla görüntülerken, günlük kıyafeti içinde karşımıza çıkan kadınlar, Foto Magazin dergisinin sayfaları içinde yer almaktadır.

Tablo 36. Tablo-grafik-çizim ve karikatürdeki kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Seksi	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	5 % 2,0	4 % 1,6	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	33 % 12,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	21 % 8,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	242 % 94,9	5 % 2,0	5 % 2,0	3 % 1,2	255 % 100,0

İpek Film Magazin, Foto Magazin, Her Hafta, Sinema

Magazin ve Yeni Holivut Magazin dergilerinde, tablo-grafik-çizim ve karikatürlere yer

verilmemektedir. Gelincik dergisinde yayınlanan tablo-grafik-çizim ve karikatürlerde çizilen 12 kadının 5'i seksi, 4'ü günlük ve 3'ü de iş kıyafeti içinde görselleştirilmektedir. Festival dergisinde çizilen tek kadın ise günlük kıyafetleri içinde resmedilmektedir.

3.1.1.4. Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre

Bu kategoride, dergi yazılarında yazı konusuyla ilgili olarak görüşü alınan kişilerin olup olmadığı, görüş bildiren (ler) varsa kaç kişinin görüş bildirdiği, görüş bildiren kişinin cinsiyeti, görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği, görüş bildiren kişinin mesleği ve hangi konuda görüş bildirdiği sorularına alınan yanıtlar tablolastırılmıştır.

Tablo 37 Yazıda görüş bildiren kişi var mı?

Dergi Adı	Hayır	Evet	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	12 % 4,7	87 % 34,1
Her Hafta	38 % 14,9	10 % 3,9	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	7 % 2,7	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	4 % 1,6	22 % 8,6
İpek Film	18 % 7,1	1 % 0,4	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	221 % 86,7	34 % 13,3	255 % 100,0

255 yazının 34 tanesinde kişilerin görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 36). Görüşlere en fazla yer veren dergi, 12 yazı ve % 4,7 oranıyla Gelincik dergisidir. İpek Film Magazin yalnızca 1 yazısında görüşlere yer verirken, Sinema ve Yeni Holivut Magazin dergilerinde görüşlere hiç yer verilmemektedir.

Tablo 38 Görüş bildiren kişi sayısı

Dergi Adı	Yok	1 Kişi	2 Kişi	3 Kişi	4 Kişi	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	9 % 3,5	0 % 0	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	38 % 14,9	10 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	4 % 1,6	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	0 % 0	1 % 0,4	18 % 7,1	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	203 % 79,6	28 % 11,0	19 % 7,5	4 % 1,6	1 % 0,4	255 % 100,0

34 yazıda toplam 82 görüşe yer verilmektedir (Tablo 37). 28 yazıda 1 kişinin, 19 yazıda 2 kişinin, 4 yazıda 3 kişinin ve 1 yazıda da 4 kişinin görüşlerine yer verilmektedir. 4 yazıda 1 kişinin ve birer yazıda 2,3 ve 4 kişinin görüşlerine yer veren Foto Magazin, toplam 13 kişiyle, görüşlere en fazla yer veren dergi olmaktadır. Dergiler çoğunlukla 1 kişinin görüşlerine yer vermeyi tercih etmektedir.

Tablo 39 Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	9 % 3,5	3 % 1,2	87 % 34,1
Her Hafta	38 % 14,9	6 % 2,4	4 % 1,6	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	3 % 1,2	4 % 1,6	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	4 % 1,6	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	18 % 7,1	1 % 0,4	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	221 % 86,7	23 % 9,0	11 % 4,3	255 % 100,0

255 yazının 221'inde kişilerin görüşlerine yer verilmemekte ya da kişiler görüş bildirmemektedir (Tablo 38). Toplam 34 yazı içinde görüşlere yer verilmekte ve bu 34

görüşün 23'ü kadınların görüşlerinden oluşmaktadır. Kadınların görüşlerine en fazla er veren dergi, 9 kadının görüşüne yer veren Gelincik dergisidir. Erkeklerin görüşlerine daha fazla yer veren dergi ise Foto Magazin'dir (4 yazı-% 1,6).

Tablo 40 Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	30 % 11,8	0 % 0	3 % 1,2	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	249 % 97,6	3 % 1,2	3 % 1,2	255 % 100,0

Görüşlerine yer verilen ikinci kişilerde denge sağlanmıştır (Tablo 39). Toplamda eşit sayıda kadın ve erkeğin görüş belirttiği görülse de, 3 erkeğin görüşlerine yer veren Foto Magazin ve 3 kadının görüşlerine yer veren de Gelincik dergileridir. Diğer dergilerde görüşlerine yer verilen ikinci kişiler bulunmamaktadır.

Tablo 41 Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Erkek	Kadın	Toplam
Gelincik	84 %32,9	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	31 % 12,2	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	250 % 98,0	4 % 1,6	1 % 0,4	255 % 100,0

Görüş bildiren üçüncü kişilerde, ibre erkeklerin lehine dönmektedir (Tablo 40). 255 yazının 250'sinde üçüncü kişilerin görüşlerine yer verilmemektedir. Görüşlerine yer verilen 5 kişinin 4'ü erkek, 1'i kadındır. Gelincik dergisi 3 erkeğin görüşüne yer verirken, Foto Magazin 1 erkek ve 1 kadının görüşlerini yansıtmaktadır yazılarına.

Tablo 42 Görüş bildiren birinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı Olarak	Popüler Görüş	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	38 % 14,9	10 % 3,9	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	4 % 1,6	2 % 0,8	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	18 % 7,1	4 % 1,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	18 % 7,1	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	221 % 86,7	31 % 12,2	2 % 0,8	1 % 0,4	255 % 100,0

Yazılarda görüşlerine yer verilen birinci kişiler aynı zamanda yazının konusu olan kişilerdir (Tablo 41). Dergiler yazı konusu olan kişiler dışında, konuşmacı olarak 2, popüler görüş olarak da 1 kişinin görüşlerine yer vermektedir. Konuşmacı ve popüler görüşlere yer veren tek dergi de, Foto Magazin dergisidir. 87 yazının 12'sinde, yazı konusu olan kişilerin görüşlerini aktaran Gelincik, yazının konusu olan kişilerin görüşlerine en fazla yer veren dergidir.

Tablo 43 Görüş bildiren ikinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Popüler Görüş	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	30 % 11,8	2 % 0,8	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	249 % 97,6	5 % 2,0	1 % 0,4	255 % 100,0

249 yazıda görüş bildiren ikinci kişiler bulunmamaktadır (Tablo 42). Görüş bildiren ikinci kişilere yer verilen 6 yazının 5'inde, kişilere yine yazı konusu olarak yer verilmektedir. 1 popüler görüşe yer verilmektedir ve yer veren dergi Foto Magazin'dir. Yer verilen ikinci kişilerin görüşlerinden 3'ü Foto Magazin, 3 de Gelincik dergisinde yer almaktadır. Diğer dergiler ikinci kişilerin görüşlerine yer vermemektedir.

Tablo 44 Görüş bildiren üçüncü kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Popüler Görüş	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	31 % 12,2	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	250 % 98,0	4 % 1,6	1 % 0,4	255 % 100,0

5 yazıda yer verilen üçüncü kişilerin görüşleri, Foto Magazin ve Gelincik dergilerinin yazılarında yer bulmaktadır (Tablo 43). Üçüncü kişilerin yer verilen Üçüncü kişilerin 4 görüşü yazı konusu

olarak verilirken, 1 yazıda verilen popüler görüş, Foto Magazin dergisinin sayfalarında yer almaktadır. Üçüncü kişilerin görüşlerine en fazla Gelincik dergisi yer vermektedir ve yer verme oranı % 1,2'dir.

Tablo 45 Görüş bildiren birinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Sinema Oyuncusu	Dansöz	Ev Hanımı	Ses Sanatçısı	Politikacı	Asker	Sporcu	Akademisyen	Yazar	Ressam	Doktor	Manken-Fotomodel	Belirsiz	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	6 % 2,4	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	39 % 15,3	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	1 % 0,4	0 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 12,9
Festival	17 % 6,6	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	22 % 8,6
İpek Film Magazin	18 % 7,1	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 %	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 7,5%
Yeni Holivut Magazin	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	221 % 86,6	11 % 4,3	4 % 1,6	4 % 1,6	3 % 1,2	2 % 0,8	2 % 0,8	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Yazının konusu olan birinci kişilerin görüşlerine 221 yazıda yer verilmemektedir (Tablo 44). Görüşlerine yer verilen birinci kişilerin 11'i sinema oyuncusu, 4'ü de dansöz ve ev hanımlarından oluşmaktadır. 34 yazıda görüşlerine en fazla yer verilen meslek grubu, 11 yazıda görüşleri verilen sinema oyuncularındır. Sinema oyuncusu, dansöz ve ev hanımlarının görüşlerine en fazla yer veren dergi de, Gelincik'tir. Foto Magazin ve Her Hafta Magazin de farklı meslek gruplarından kişilerin görüşlerine en fazla yer veren dergilerdir.

Tablo 46 Görüş bildiren ikinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Dansöz	Akademisyen	Sinema Oyuncusu	Doktor	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	30 % 11,8	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	249 % 97,6	3 % 1,2	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

İkinci kişilerin toplam 6 yazıda görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 45). 6 kişiden 3'ünün mesleği dansöz, 1'i akademisyen, 1'i sinema oyuncusu ve 1'i de doktordur. Akademisyen, sinema oyun-cusu ve doktor olan kişilerin görüşleri Foto Magazin dergisinde yer alırken, 3 dansözün görüşlerine yer veren dergi, Gelincik dergisidir. Diğer dergilerde görüşlerine yer verilen ikinci kişiler bulunmamaktadır.

Tablo 47 Görüş bildiren üçüncü kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Dansöz	Doktor	Öğrenci	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	31 % 12,2	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	250 % 98,0	3 % 1,2	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Dergilerin yazılarında yer verilen üçüncü kişiler toplam 5 kişidir (Tablo 46). Bu kişilerin 3'ü dansöz, 1'i doktor ve 1'i de öğrencidir. 3 dansözün görüşleri Gelincik dergisinin yazılarında yer bulurken, doktor ve öğrencinin görüşleri, Foto Magazin dergisinin yazılarında karşımıza çıkmaktadır. Diğer dergilerde üçüncü kişilerin görüşlerine rastlanmamaktadır.

Tablo 48 Birinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	Gezi Notları	İşyle İlgili	Eğitim	Teknoloji	Cinsiyete Dayalı Taciz- Tecavüz	Günlük Yaşam	Kadın Hakları	Çalışan Kadınların Sorunları	Kadın-Erkek İlişkileri	Beslenme	Çevre Kirliliği	Güncel Konular	Savaş-İç Savaş	Kutlama-Evlenme	Siyaset	Toplam
Gelincik	75 % 29,4	6 % 2,4	0 % 0	3 % 1,2	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta Magazin	39 % 15,3	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	26 % 10,2	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,8	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	17 % 6,6	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film Magazin	18 % 7,1	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut Magazin	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	221 % 86,6	9 % 3,5	4 % 1,6	4 % 1,6	3 % 1,2	3 % 1,2	2 % 0,8	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Görüşlerine yer verilen birinci kişiler, en fazla (9 yazı-% 3,5) gezileriyle ilgili açıklamalarda bulunmaktadır (Tablo 47). Eğitimle ilgili yazıların 4'ünde görüşlerine yer verilen birinci kişiler, 3 yazıda da işiyle ilgili açıklamalarda bulunmaktadır. 3 yazıda cinsiyete dayalı taciz ve tecavüz hakkında görüşlerine yer verilen birinci kişiler, yine 3 yazıda teknoloji hakkında bilgiler vermektedir.

Tablo 49 İkinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili Çalışmalar	Günlük Yaşam	Toplam
Gelincik	84 %32,9	3 % 1,2	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	31 % 12,2	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	249 % 97,64	5 % 1,9	1 % 0,4	255 % 100,0

Görüşlerine yer verilen 6 kişiden 5'i, iş yaşamıyla, 1 kişi ise günlük yaşamına dair açıklamalarda bulunmaktadır. Gelincik dergisinde yer verilen kişiler iş yaşamıyla, Foto Magazin dergisinde yer verilen kişilerden biri iş yaşamı, biri de günlük yaşamıyla ilgili açıklamalar yapmaktadır.

Tablo 50 Üçüncü kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili Çalışmalar	Kadın-erkek ilişkileri	Günlük Yaşam	Toplam
Gelincik	84 % 32,9	3 % 1,2	0 % 0	0 % 0	87 % 34,1
Her Hafta	48 % 18,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	48 % 18,8
Sinema Magazin	34 % 13,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	34 % 13,3
Foto Magazin	31 % 12,2	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	33 % 12,9
Festival	22 % 8,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 8,6
İpek Film	19 % 7,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 7,5
Yeni Holivut	12 % 4,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 4,7
Toplam	250 % 98,0	3 % 1,2	1 % 0,4	1 % 0,4	255 % 100,0

Gelincik dergisinin görüşlerine yer verdiği üçüncü kişiler, iş yaşamıyla ilgili açıklamalar yapmaktadır (Tablo 49). Foto Magazin dergisinin görüşlerine yer verdiği üçüncü kişilerden biri kadın-erkek ilişkileri üzerine, diğeri ise günlük yaşamına ilişkin açıklamalarda bulunmaktadır.

3.1.2. 1950-1979 Dönemine ilişkin bulgular

1950-1979 dönemine ait 18 derginin 17'si ve 108 sayının 51 sayısı incelenmiştir. İncelenen dergiler arasında yer alan 'Her Hafta Magazin' dergisi, yayın hayatına 1947 yılında başlamış ve 1950 yılında da yayın hayatına devam etmiştir. Dergi, yine haftalık olarak cumartesi günleri yayınlanmaktadır. Yazı işleri müdürlüğüne M. Faruk Gürtunca ile devam eden derginin yazar kadrosunda değişiklikler olmuştur. Dergi yazarları arasında, Abidin Daver, Celal Sılay, İ. Hakkı Konyalı, Şemsi Belli, Hikmet Münir ve M. Şevki Yazman, bulunmaktadır. Öykü ve şiirlere de yer verilen dergide, Celal Sılay tarafından hazırlanan 'Sanat ve Edebiyat' köşesi de bulunmaktadır. 20 sayfalık dergide, okurların sorunlarına çözüm arayan 'Muhibbe Teyze' köşesinin yanı sıra, 'Haftalık Olaylar' başlığı altında haftalık olayların değerlendirmesi yer almaktadır. 28x20 boyutlarında yayınlanan derginin son sayfası, reklama ayrılmıştır. Milli Kütüphane'de bu dönem aralığına ait 6 yayını bulunan derginin, 3 sayısı incelenmiştir.

1948 yılında yayınlanmaya başlayan 'Sinema Magazin' dergisi de, yayın hayatına 1953 yılına dek devam etmiştir. 20x14.5 boyutlarında ve haftalık yayınlanan dergi, 14 sayfalık yayınının 5 sayfasını reklama ayırmaktadır. Derginin kapak sayfalarında filmlerden kareler kullanılmaktadır. Kapak fotoğrafında yer alan kişiyle ilgili, dergi içeriğinde herhangi bir yazı bulunmamaktadır. Derginin imtiyaz sahibi ve yazı işleri sorumlusu İsmail Girgin'dir. Milli Kütüphane'de bu döneme ait 30 yayını bulunan derginin, 16 sayısı incelenmiştir.

23 Aralık 1950 tarihinde yayın hayatına başlayan 'Program Magazin' dergisi, kendisini, 'şimdiye kadar neşredilen mecmualardan tamamen değişik, başka bir cins mecmua' olarak tanımlamaktadır. Dergi içeriğinde; Tiyatrolarda oynayan oyunlar, sinemalarda gösterimde olan filmler, radyo ve konser programları, spor karşılaşmaları, yeni gelen

plaklar, çay salonlarında, gazino ve pavyonlarda yer alan programlar yazılmaktadır. 20x14 boyutlarında ve 25 ile 27 sayfa yayınlanan derginin, 4 ya da 5 sayfası reklama ayrılmaktadır. Dergi kapağı hariç, dergide herhangi bir görsel malzeme kullanılmamaktadır. Dergi kapaklarında ise yerli ve yabancı filmlerden kareler yer almaktadır. Derginin sahibi, Dr. Cemil Diren, yazı işleri müdürü ise Edward Kalfayan'dır. Milli Kütüphane'de sekiz sayısı bulunan derginin, örneklem olarak seçilen 2 sayısı incelenmiştir.

Ocak 1953'te yayın hayatına başlayan 'Film Magazin' dergisi, aylık olarak yayınlanmaktadır. Dergi sahipliğini Hamid şendur, yazı işleri müdürlüğünü Bedia şendur, mes'ul müdürlüğünü Celal ağdaş ve teknik sekreterliğini Turhan şimga 'nın stlendiğı görülmektedir. Hazırlayanlar başlığı altında da, Ertuğrul ebar, Orhan Temel, Mithat Kanık, Erdoğın Bozok ve Nazim nverdi'nin isimlerine rastlanmaktadır. Dergi içeriğinde, Hollywood filmlerinin tanıtımıyla, Hollywood yıldızları hakkındaki haberlere ağırlık verilmektedir. Hollywood yıldızlarıyla ilgili haberlerde, yıldızların yaşam öyküleri, eğitimi ve aile yaşamları hakkında bilgilere yer verilmektedir. Yeni vizyona giren Hollywood filmleriyle ilgili olarak da, filmlerin künye bilgileri ve filmin konusu filmlerden kareler eşliğinde sunulmaktadır. Dergi kapağında, Ali Han'la evlilik yaşamlarına ilişkin haberine de yer verilen Rita Hayworth'un, şuğ bir pozu yer almaktadır. Hollywood dedikodularına ve modayla ilgili bilgilere de yer veren dergi, 30x21 boyutlarında ve 70 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Derginin ilk sayfası 2/3 oranında künye bilgilerine ve 1/3 oranında da reklama ayrılmıştır. Ayrıca reklam alanı bulunmayan derginin, Milli Kütüphanede bulunan ilk ve tek sayısı incelenmiştir.

4 Ağustos 1954 tarihinde yayın hayatına başlayan 'Harem' dergisi, aylık magazin olarak yayınlanmaktadır. 27x20 boyutlarında ve 51 sayfa olarak yayınlanan derginin, son sayfası reklama ayrılmıştır. 4 sayfasını öykülere ayıran derginin kapağında, bikinili yabancı bir sinema yıldızının görüntüsü ve dergide yer alan yazıların başlıkları yer almaktadır. Dergi sahibi ve yazı işleri müdürünün adı verilmeyen derginin, arka kapak düzenlemesini Neş'e Yula ve ön kapak düzenlemesini Pola Morelli'nin hazırladığı bilgileri yer almaktadır. Sinema yıldızları ve dansözlerle ilgili yazıların yer aldığı dergide, yazı konusu kadınların mayo ve bikinili pozlarına yer verilmektedir. Derginin Milli Kütüphanede bulunan tek sayısı incelenmiştir.

15 Kasım 1954 Pazartesi günü yayınlanmaya başlayan ‘Kristal Magazin’ dergisi, 15 günde 1 yayınlanmaktadır. 34 sayfa olarak yayınlanan derginin sahipliğini ve neşriyat müdürlüğünü, Necla Ünlütürk’ün üstlendiği görülmektedir. Örneklem olarak alınan dergilerde yer alan fotoğraflar, farklı kişiler tarafından çekilmiştir. Derginin ilk basımında, ‘resimler: Foto Metin’, ikinci dergide, ‘resimler: Foto Kent’, üçüncü dergide, ‘Fotoğraflar: Yalçın Soner’ açıklamaları yer almaktadır. Derginin künye bilgileri içinde, yazar ya da haberleri hazırlayan kişi bilgileri bulunmamaktadır. Yayınlanan haberlerde de, haberi hazırlayan kişinin adı verilmemektedir. Söyleşi ağırlıklı yazıların yer aldığı derginin tüm söyleşilerini, sahibi ve yazı işleri müdürü olan Necla Ünlütürk’ün hazırladığı görülmektedir. Gazinolarda yer alan şarkıcılarla, saz ekibinde yer alan müzisyenlerle yapılan söyleşilere ağırlık verilen derginin, son 4 sayfası da reklama ayrılmıştır. Genellikle kadın şarkıcılarla söyleşi yapılan derginin orta sayfasında da, söyleşi yapılan solistin sahnede çekilmiş bir fotoğrafı yer almaktadır. Dergi kapaklarında da, söyleşi yapılan kadın şarkıcıların, vesikalık ve günlük kıyafeti içinde çekilmiş fotoğrafları kullanılmaktadır. Gazino programlarında yer alan şantöz ve dansözlerle ilgili haberlere de yer verilmektedir. Şantöz ve dansözlerle ilgili haberler, bu kişilerin iş kıyafetiyle ya da bikinili olarak çektiydikleri erotik fotoğraflarıyla sunulmaktadır. 26x19 boyutlarında yayınlanan derginin, Milli Kütüphanede bulunan 3 sayısından 1’i incelenmiştir.

‘Magazin’ dergisi, 16 Ekim 1954 tarihinde yayın hayatına başlamış ve 1974 yılına dek yayın hayatını sürdürmüştür. 1954 yılında, 14 günde bir cumartesi günleri yayınlanan dergi, 1970’li yıllarda, her ayın birinde ve on beşinde yayınlanmaya başlamıştır. Basım yeri ve sahipliği sürekli değişen derginin, 1954 yılındaki sahipleri, E. Şevki Yeşim ve Faik Şenol olarak görülmektedir. Derginin yazarları arasında, Zerin Özfer, Kenan Kanca, Zafer Önen, Zarif Önderoğlu gibi isimler yer almaktadır. 1970 yılında derginin sahibi olarak Halil Soyuer, genel yayın müdürü olarak Birsen Gürdil ve yazı işleri müdürü olarak Dinçer Olcay karşımıza çıkmaktadır. 1 Mayıs 1970 basımında, imtiyaz sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü olarak, yalnızca Dinçer Olcay’ın adına rastlanmaktadır. 15 Şubat 1972 basımından itibaren, İmtiyaz sahibi olarak Zübeyir Doğan, yazı işleri müdürü olarak H. Dinçer Olcay ve teknik yönetmen olarak M. Azmi

Doğan yer almaktadır. M. Azmi Doğan, aynı zamanda haberlerin sorumlusu olarak da yer almakta ve ekibe zaman zaman farklı kişilerin katıldığı görülmektedir.

1954 tarihli yayınların dergi kapaklarında çıplak kadın fotoğraflarına, 1970’li yılların yayınlarında ise geleneksel kıyafeti içinde kadınların vesikalık fotoğraflarına yer verilmektedir. Derginin 1954 sayılarında, 1 sayfa dergi ve kitap tanıtımına, 1 sayfa hediyeli bulmacaya, 2 sayfa okuyuculardan gelen gönül maceralarına ayrılmıştır. Derginin son 4 sayfası, reklamlara ve ‘Bu romanları okudunuz mu?’ başlığı altında roman önerilerine ayrılmıştır. Dergi, ‘Her Milletin Kadınında Aşk’ yazı dizisine 2 sayfa ayırmakta ve her sayıda farklı ülke kadınlarının aşk anlayışlarına yer vermektedir. ‘Bu Yıl Göreceğimiz Türk Filmlerinin Hikayeleri’ başlığı altında da, yeni vizyona giren filmlerin tanıtımı, 2 sayfa olarak sunulmaktadır. 1954 tarihli yayınlarda, dansözlerle ilgili haber ve söyleşilere daha fazla yer ayrılmaktadır. Dergilerin 3. sayfalarında da, kadınların çıplak fotoğraflarına yer verilmekte ve fotoğraf altlarında, ‘güzel bir pozunda görüyorsunuz’ yazısı yer almaktadır.

Dergi, 1970’lerde 20 sayfa olarak yayınlanmakta ve 5 sayfasını reklama ayırmaktadır. Reklamlarda, gazino programları, rezervasyon numaraları ve gazinolarda hangi solistlerin yer aldığı bilgileri sunulmaktadır. Derginin 1 sayfası yıldız fallarına, 1 sayfası da karikatür ve fıkralara ayrılmıştır. Bazı yayınlarında 4 sayfasını foto romanlara ayıran dergi, seçtiği bir seks romanını da, her sayısında yarım sayfa vererek devam ettirmektedir. Derginin 15 Şubat 1972 sayısından itibaren, ‘Her ayın 15’inde çıkar’ ve ‘Aylık Müzik Dergisi’ ibareleri yer almaktadır. Sahipliği ve sorumlu yazı işleri müdürü sürekli değişen derginin, yer verdiği konular da değişiklik göstermektedir. Dergi sayılarında, şiirlerden modaya, rüya tabirlerinden tiyatro oyunlarına, fıkra ve karikatürlerden günlük sıkıntılara kadar pek çok farklı konulara yer verilmektedir.

Derginin 15-28 Şubat 1973 tarihli basımında yer verilen ilk haber, “Boşanma Kanunundan Sonra İtalyan Kadınları Bu Sefer Çocuk Aldırma Hakkı İstiyor” başlığını taşımaktadır. Haberde, İtalya’da Katolik kilisesi ve bu kilisenin görüşünü paylaşan Parlamenteoya karşı yürütülen çocuk aldırma hakkı arayışıyla ilgili bilgilere yer verilmektedir. Haberde kullanılan görsel malzeme ise yattığı yerden telefonla konuşan çıplak bir kadın fotoğrafıdır. 26x20 boyutlarında yayınlanan dergi, 1954 yıllarında 32

sayfa, 1970’li yıllarda 20 sayfa olarak basılmıştır. 1960’lı yıllara ait sayıları bulunmayan derginin, 1950-1979 dönemine ait Milli Kütüphanede 29 sayısı saptanmış ve örneklem olarak belirlenen 14 sayısı incelenmiştir.

1955 yılının haziran ayında yayın hayatına başlayan ‘Avare-Magazin’ dergisi, haftalık olarak cumartesi günleri yayınlanmaktadır. Derginin sahibi, Hilmi Gümüşdere’dir. Dergide yayınlanan haberlerde, İhsan Boran ve Zafer Sülek’in imzası görülmektedir. Ayrıca, Nizamettin Nazif, Orhan Kemal ve Zeki Müren’in öykülerine yer verilmektedir. ‘1 film nasıl yapılır?’ başlığı altında, filminden diyaloglara ve fotoğraf karelerine yer verilen derginin 3 sayfası da, ‘Yanko’nun Meyhanesi’ başlığı altında, meyhane anıları ve fıkralara ayrılmıştır. Kapakta mayolu bir kadının görüntüsünü kullanan dergi, yalnızca kadınlarla ilgili haberlere ve kadınların da çıplak fotoğraflarına yer vermektedir. 26x19 boyutlarında ve 20 sayfa yayınlanan derginin, Milli kütüphanede bulunan 3 sayısından 1’i incelenmiştir. Derginin, örneklem olarak seçilen 25 Haziran 1955 yayınında, reklam sayfası bulunmamaktadır.

‘Manolya’, haftalık magazin dergisi olarak 9 Ağustos 1955 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Derginin müessisi ve sahibi olarak, Hüseyin Kavala adı yer almaktadır. Yazı işlerinden Ayhan Bilgin’in sorumlu olduğu derginin yazı kadrosunda yer alan isimler; Refik Halid Karay, Ref’i Cevat Ulunay, Nizamettin Nazif, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Nusret Safa Coşkun, Feridun Kandemir, Selami İzzet Sedes ve Dr. Aziz Çöl’dür. Ayrıca, dokuz raportör, üç mütercim, sekiz karikatürist, üç ressam ve altı foto raportörü derginin yazı ailesi içinde yer almaktadır. Yazı ailesi içinde yer almayan Çetin Altan’ın da, köşe yazılarıyla dergiye katkıda bulunduğu görülmektedir. Derginin yazı ailesiyle ilgili bilgiler ilk sayıda verilmektedir. Derginin ilk sayfasında, o sayı içinde yer alan konular, söyleşiler ve kimlerin hazırladığına dair bilgiler verilmektedir. 20.5x25.5 boyutlarında ve 52 sayfa basılan dergi, son sayfasını reklama ayırmaktadır. Dergide, kadın-erkek ilişkileri, gezi notları, ünlülerden haberler, öyküler, fıkralar, roman, tiyatro oyunlarının tanıtımı, karikatürler, sağlık köşesi, kitap tanıtımları ve ünlülerle söyleşiler yer almaktadır. Okurlarına arsa dağıtan dergi, sayfalarında promosyona katılım koşulları hakkında bilgiler de sunmaktadır. İlk sayının kapağında, Zeki Müren’in dergi için imzaladığı vesikalık bir fotoğrafı, örneklem olarak alınan ikinci sayının kapağında ise ismi belirtilmeyen bir Hollywood aktrisinin şortlu pozu yer

almaktadır. Derginin Milli Kütüphanede bulunan 5 sayısından örneklem olarak belirlenen 2 sayısı incelenmiştir.

08.04.1959 tarihinde ‘Sanat-Sinema-Magazin’ dergisi olarak yayınlanmaya başlayan ve Milli Kütüphane’de ilk ve tek sayısı bulunan ‘Galeri’ dergisi, 15 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Derginin 6 sayfası reklama ayrılmıştır. Derginin imtiyaz sahibi Zekai Arsoy ve yazı işlerinden sorumlu müdür M. Ali Özgen’dir. 20x14 boyutlarında yayınlanan derginin kapağında, yarı çıplak bir kadının seksi bir pozunu yer almaktadır. Derginin ilk sayfasında, ‘Ailem yarın aç kalacaktır!’ başlığı altında yaşanmış bir hayat hikayesine yer verilmektedir. Derginin diğer sayfalarında ise ‘Aşk anlaşması’, ‘Musikinin zaferi’, ‘Türk musikisi’ ve ‘Natoda Türk musikisi’ başlıklı dört yazı yayınlanmakta ve yazılarda görsel malzemelere yer verilmemektedir. İki adet çizimin bulunduğu dergide, çizimlerden biri musiki yazısı ile ilgili olarak hazırlanmıştır. İkinci çizimde ise resim altı konuşmaları verilen iki çıplak kadın yer almaktadır. Derginin milli Kütüphanede bulunan ilk ve tek sayısı incelenmiştir.

1969 yılına ait tek özel sayısı bulunan ‘İleriye ve Doğruya Akış’, ‘Fikir, Sanat, Edebiyat, Kültür, Eğitim ve Magazin’ dergisi olarak yayınlanmaktadır. Dergi, 12x18 boyutlarında ve 32 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Derginin sahipliğini M. Yurdaer Kolsarıcı, Sorumlu yönetmenliğini O. Nahit Duru, İdari işler yönetmenliğini Ayla Turanlı ve genel yayın yönetmenliğini Ömer Metin Örgü yapmaktadır. Milli kütüphanede yalnızca özel sayısı bulunan derginin, 25 sayfası şiire ve 4 sayfası da reklama ayrılmıştır. Dergide yer alan şiirler içinde, dergi sahibi Kolsarıcı’nın, sorumlu yönetmen Duru’nun, idari işler yönetmeni Turanlı’nın ve genel yayın yönetmeni Örgü’nün şiirleri de yer almaktadır. Dergide, reklamlar hariç herhangi bir görsel malzeme kullanılmamaktadır. Derginin varolan ilk ve tek özel sayısı incelenmiştir.

1969 yılında yayın hayatına başlayan ‘Playboy’ magazin dergisinde, künye bilgileri ve haberleri kimlerin hazırladığı hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Yalnızca dergiyle ilgili bir tanıtım yazısı yer almaktadır. Tanıtım yazısında, dünyadaki sosyopsikologların birleştikleri tek bir konu var, o da cinsel açlık veya doygunluk sorunudur denilmekte ve konuyla ilgili ülkelere göre farklı uygulamalardan söz edilmektedir. Yazıda, ‘Playboy’ dergisinin çıplak kadın resimleri satan bir dergi olmadığı

belirtilmektedir. 30 sayfa ve 26x21 boyutlarında yayınlanan derginin 8 sayfası, Playboy klüp ile Modern klüpte eğlenenlerin fotoğraflarına ayrılmıştır. Fotoğraflar, kim-kiminle-nerede bilgilerinin verildiği foto altı yazılarla sunulmaktadır. Ankara sosyetesinden haberlere daha fazla yer ayıran derginin orta sayfasında, bir striptizcinin çıplak pozu yer almaktadır. Dergi, genç sosyetenin, üniversite ve kolej öğrencilerinin gönül ilişkilerini haber olarak sunmaktadır. ‘Büyüklerle masallar’ başlığı altında erotik öykülere bir buçuk sayfa ayıran dergi, seks bombası olarak tanımladığı yabancı kadınların seks hayatlarına da iki buçuk sayfa ayırmaktadır. 1 sayfasını ‘seks mizah’ köşesine ve 4 sayfasını reklama ayıran derginin Milli Kütüphanede bulunan ve örneklem olarak belirlenen tek sayısı incelenmiştir.

1970 yılında aylık olarak yayınlanan magazin dergilerinden biri de, ‘Kazanova’dır. Dergi sahibi, Perihan Karayel ve Suat Akyel’dir. Sorumlu yazı işleri müdürlüğünü Cafer Yaman’ın yaptığı dergi kapaklarında, kompozisyonunu Perihan Karayel’in hazırladığı, çıplak kadın çizimleri yer almaktadır. Milli Kütüphane’de tek sayısı bulunan dergi, 51 sayfa ve 21x14 boyutlarındadır. Derginin orta sayfasında, ‘Kazanova’dan sevgilerle’ yazısı eşliğinde çıplak bir kadın fotoğrafı sunulmaktadır. Yazılarında ‘Sapık eğilimler ve ilişkiler’, ‘Osmanlı saraylarında seks alemleri’, ‘Aldatan kadınlar’, ‘Eski zamanlarda ışıklar sönünce ne yaparlardı?’ ve ‘Ortaçağda kullanılan 3 ayrı tipte bekaret kemeri’ gibi konulara yer verilen dergi de, Orhan Kemal ve Ali Kemal Meram’dan öyküler de yayınlanmaktadır. Derginin 18 sayfası fotoromana ayrılmıştır. Fotoroman olarak, ‘Ateşli yaşayanlar’ ve ‘Ölmektense öldürmek’ başlıklı filmlerden kareler, konuşma balonlarıyla verilmektedir. Derginin Milli Kütüphanede bulunan tek sayısı incelenmiştir.

‘Yasemin’ magazin dergisi, 1 Nisan 1970 tarihinde yayınlanmaya başlamıştır. Derginin sahibi ve yazı işleri müdürü Muhtar Yavaşça, genel yayın müdürü Ali Server K., müessese müdürü Dr. Galip Yavaşça ve fotoğraf servisi şefi Ender Orhan’dır. Derginin yazı ailesi yedisi bayan, on üçü bay toplam yirmi kişiden oluşmaktadır. 26x21 boyutlarında ve 35 sayfa yayınlanan derginin kapak arkasında, çıplak bir bayanın değişik pozlarına ‘Lucky şayet meşhur bir roman kahramanı olsa idi’ başlığı altında yer verilmektedir. Dergide, ünlü kişilerin turneleri, ev yaşamları, gönül ilişkileri, dedikoduları ve onlarla yapılan söyleşiler yer almaktadır. Dergi, kültür-sanat haberlerine

de yer vermektedir. Kültür-sanat haberleri, İstanbul ve Ankara’da açılan sergilerden, şairlerin ve şiirlerinin tanıtımına, güzel sanatlar ve sanatçıları hakkında bilgilerden, opera sanatçılarıyla yapılan söyleşilere değin geniş bir yelpazede sunulmaktadır. Şarkı sözleri, makyaj hileleri, cemiyet haberleri, moda, müzik listeleri ve fal da, dergi de yer alan diğer köşelerdir. Milli Kütüphanede 3 sayısı bulunan derginin örneklem olarak belirlenen 1 sayısı incelenmiştir.

Ağustos 1979 tarihinde yayın hayatına başlayan ‘Artist Magazin’ dergisi, aylık olarak yayınlanmaktadır. ‘Aylık Magazin Mecmuası’ olarak yayınlanan derginin imtiyaz sahibi ve kurucusu İhsan T z n’d r. Derginin genel yayın müdürü İbrahim Karadoğan, yazı işleri müdürü Sami Toku , reklam müdürü Enver T z n ve müessese müdürü Eryeti  Engin’dir. Dergide yer alan fotoğraflar, star ajans tarafından çekilmektedir. Kapak arkasını ve son üç sayfasını reklama ayıran dergide, Türk ses ve sinema yıldı larıyla ilgili haberlere yer verilmektedir. İncelenen derginin kapağında Ayhan Işık’ın bel plan bir fotoğrafı yer almaktadır. 26.5x19 boyutların ve 20 sayfa yayınlanan derginin üçüncü sayfası, künye bilgileri ve fıkralara ayrılmıştır. Artist Magazin dergisinin Milli Kütüphane’de bulunan 5 sayısından 2’si incelenmiştir.

Ekim 1971’de yayın hayatına başlayan ‘Yaprak’, sanat, aktüalite ve magazin dergisidir. Aylık olarak yayınlanan ve Milli Kütüphanede 2 sayısı bulunan derginin, örneklem olarak belirlenen ilk sayısı incelenmiştir. Dergi kapağında, Gülriz Sururi ve altı çehresi yazısıyla, sanatçının canlandırı ı altı karakterin görüntüsüne yer verilmiştir. Derginin sahibi Hayri Altıner, yazı işleri müdürü Alis Armağan ve sorumlu müdürü Oğuz özdeş’tir. Sanat konularından Kenan Karacanlar’ın sorumlu olduğu dergide, sanat, sağlık, görgü kuralları ve kadın-erkek ilişkileriyle ilgili yazılar sunulmaktadır. 28 sayfa ve 26x18.5 boyutlarında yayınlanan derginin son iki sayfası reklama ayrılmıştır. Dergi de, öykülere, burçlara, bulmacaya, yemek tariflerine, fıkralara ve özü sözlere de yer verilmektedir.

Eylül 1978’de yayınlanmaya başlayan ‘Kamera Olay’ dergisinin iki sayısı incelenmiştir. Kendisini, siyasi, aktüel, magazin, haber mecmuası olarak tanımlayan dergi, 28x18 boyutlarında ve 34 sayfa basılmaktadır. Derginin kapak arkası ve son dört sayfası reklama ayrılmıştır. Derginin künye bilgilerinde, sahibi ve genel yayın müdürü Fehmi

Ermış, yazı işleri müdürü emekli deniz kıdemli yüzbaşı Orhan Totrakan, reklam müdürü Tuncer Akman, teknik yönetmen Firuz Günaydın ve istihbarat şefi Ahmet Karatay isimleri yer almaktadır. Dergide, çalışanların sorunlarından sanatçılarla söyleşilere dek değişik konulara yer verilmiştir. Derginin 1'er sayfa yer verdiği başlıklar altında, moda bilgileri, televizyon eleştirileri, ayın olayları, turizm, sağlık sorunları, spor, yıldız falları, şiir, güncel olaylar, emniyet teşkilatının sorunları, okuyucuların mutlu anlarının fotoğrafları, sergiler ve plak listeleri yer almaktadır. Milli Kütüphanede 4 sayısı bulunan derginin, örneklem olarak belirlenen 2 sayısı incelenmiştir.

3.1.2.1. Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre

Bu kategoride sırasıyla yazı türü, yazının konusu, yazıyı hazırlayanın cinsiyeti, yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti ve yazıda adı geçen kadın sayısına dair elde edilen bulgular verilmektedir.

Tablo 51 Dergilerdeki yazı türleri

Dergi Adı	Haber	Söyleşi- Röportaj	Köşe Yazısı	Bilgi- Tanıtım- Gezi	Toplam
Magazin	112 % 24,7	24 % 5,3	4 % 0,9	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	3 % 0,7	3 % 0,7	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	9 % 2,0	4 % 0,9	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	16 % 3,5	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	13 % 2,9	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	0 % 0	0 % 0	4 % 0,9	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	1 % 0,2	5 % 1,1	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,9	12 % 2,6
Avare Magazin	10 % 2,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	8 % 1,8	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % ,4
Toplam	369 % 81,3	54 % 11,9	22 % 4,8	9 % 2,0	454 % 100,0

1950-1979 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde, toplam 454 adet yazı incelenmiştir (Tablo 51). İncelenen yazıların 369 tanesi haberdur ve bu dönem dergilerinin haberlere daha fazla yer ayırdığı görülmektedir. Söyleşi-röportajlara 54 yazı ayıran dergilerde, 22 adet köşe yazısı yer almaktadır. Dergilerde bilgi-tanıtım-gezi yazılarına ise 9 kez yer verilmektedir. Tüm dergilerin habere ağırlık verdiği bu dönemde, bilgi-tanıtım-gezi yazılarına, Her hafta Magazin, Sinema Magazin ve Yaprak dergilerinin yer verdiği görülmektedir. Köşe yazılarına en fazla (5 yazı-% 1,1) Her Hafta Magazin dergisi, söyleşi-röportajlara Manolya dergisi (9 yazı-% 2,0) yer verirken, Program Magazin, İleriye ve Doğruya Akış, Artist ve Kamera Olay dergilerinin yalnızca haberlere yer verdiği görülmektedir.

Tablo 52 Dergilerdeki yazıların konusu

Dergi Adı	İşyle İlgili Çalışma	Günlük Yaşam	Sanat- Kültür	Kadın- Erkek İlişkileri	Genel Kültür	Güncel Konular	Moda- Güzellik	Kudama- Evlenme	Gezi Noları	Eğlence Yerleri	Basit-Adi Şeyler	Genel Sağlık	Teknoloji	Çalışan Kadınların Sorunları	Kadın Hakları	Cinsel Sağlık	Hobilerle İlgili	Hukukla İlgili	Sivil Toplum- Demek Çalışmaları	Savaş- İç Savaş	Spor	Toplam
Magazin	71 % 15,6	23 % 5,1	7 % 1,5	4 % 0,9	3 % 0,7	8 % 1,8	4 % 0,9	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	6 % 1,3	0 % 0	4 0,9	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	27 % 5,9	36 % 7,9	18 % 4,0	6 % 1,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	12 % 2,6	16 % 3,5	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	10 % 2,2	7 % 1,5	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	15 % 3,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	6 % 1,3	7 % 1,5	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	9 % 2,0	4 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	4 % 0,9	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her hafta Magazin	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	4 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	12 % 2,7
Avare Magazin	3 % 0,7	4 0,9	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 0,9	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	160 % 35,2	111 % 24,4	61 % 13,4	23 % 5,1	21 % 4,6	13 % 2,9	11 % 2,4	10 % 2,2	8 % 1,8	7 % 1,5	7 % 1,5	4 % 0,9	4 % 0,9	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 160'ında (% 35,2), yazılarda yer verilen kişilerin iş yaşamlarıyla ilgili bilgilere yer verilmektedir (Tablo 52). İş yaşamlarıyla ilgili bilgileri, kişilerin günlük yaşamına dair yazılar izlemektedir ve 111 yazının içeriği bu yöndedir. 61 yazıyı sanat-kültür yazılarına ayıran dergilerde, 23 yazı da kadın-erkek ilişkilerine ayrılmıştır (% 5,1). 21 yazıyı genel kültüre, 13 yazıyı da güncel konulara ayıran dergiler, moda ve güzellik konusuna da 11 yazı ayırmaktadır. Kadınlarla ilgili yazılara, % 10'dan daha az yer verilmektedir. Çalışan kadınların sorunlarına Harem, Kristal ve Kamera Olay dergilerinde yer verilirken (toplam 3 yazı-% 0,7), Kadın haklarıyla ilgili yazılara yalnızca Magazin dergisinde rastlanmaktadır (2 yazı-% 0,4).

Tablo 53 Dergilerde yazıları hazırlayanların cinsiyeti

Dergi Adı	Belirsiz	Erkek	Kadın	Toplam
Magazin	118 % 26,0	18 % 4,0	4 % 0,9	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % 0,7	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	19 % 4,2	14 % 3,1	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	16 % 3,5	8 % 1,8	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	17 % 3,7	0 % 0	2 % 0,4	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	13 % 2,9	1 % 0,2	3 % 0,7	17 % 3,7
Yaprak	7 % 1,5	4 % 0,9	1 % 0,2	12 % 2,6
Avare Magazin	9 % 2,0	2 % 0,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	8 % 1,8	1 % 0,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	392 % 86,3	52 % 11,5	10 % 2,2	454 % 100,0

454 yazının 392 tanesini (% 86,3) kimin hazırladığı belirtilmemiştir (Tablo 53). Yayını hazırlayan kişinin belirtildiği yazıların 52'si erkekler, 10 tanesi de kadınlar tarafından hazırlanmıştır. Kadınlar tarafından hazırlanan yazılar, en fazla Magazin dergisi tarafından yayınlanmaktadır (4 yazı-% 0,9). Program Magazin, Film Magazin, Galeri, İleriye ve Doğruya Akış, Playboy, Artist Magazin ve Kamera Olay dergilerinde, yazıları hazırlayanlar hiç belirtilmemektedir. Her Hafta Magazin dergisinde yer alan 17 yazının 4'ünde yazıyı hazırlayan kişi belirtilmektedir ve bu 4 kişiden 3'ü kadındır. Kristal Magazin dergisinde de yazıyı hazırlayan kişinin belli olduğu 2 yazı bulunmaktadır ve 2 yazı da kadınlar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 54 Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Kadın	Erkek	Belirsiz	Toplam
Magazin	126 % 27,8	14 % 3,1	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	81 % 17,8	9 % 2,0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	29 % 6,4	4 % 0,9	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	20 % 4,4	3 % 0,7	1 % 0,2	24 % 5,3
Kristal Magazin	17 % 3,7	2 % 0,4	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	10 % 2,2	8 % 1,8	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	2 % 0,4	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	10 % 2,2	1 % 0,2	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	9 % 2,0	2 % 0,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	7 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % ,4
Toplam	361 % 79,5	56 % 12,3	37 % 8,1	454 % 100,0

454 yazının 10 tanesini hazırlayan kadınlar, 361 yazıda, (% 79,5) yazıda adı geçen kişi olarak yer almaktadır (Tablo 54). Kadınlarla ilgili yazılara en fazla yer veren dergi de Magazin dergisidir ve 140 yazının 126'sında kadınlar yazıda adı geçen kişi olarak yer almaktadır. Yazıda adı geçen kişi olarak kadınlara yer vermeyen tek dergi Galeri'dir. Program Magazin ile İleriye ve Doğruya Akış dergilerinde yer alan yazılarda, kişilere yer verilmemektedir.

Tablo 55 Yazıda adı geçen kadın sayısı

Dergi Adı	1 Kadın	Kadın Yok	2 Kadın	3 Kadın	4 Kadın	6 Kadın	7 Kadın	8 Kadın	18 Kadın	10 Kadın	Toplam
Magazin	114 % 25,1	0 % 0	12 % 2,6	2 % 0,4	6 % 1,3	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	0 % 0	8 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	9 % 2,0	0 % 0	5 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	9 % 2,0
Playboy	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	353 % 77,8	36 % 7,9	32 % 7,0	12 % 2,6	10 % 2,2	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 36'sında kadınlara yer verilmezken, 353 yazıda (%77,8) tek kadına yer verilmektedir (Tablo 54). Tek kadınla ilgili yazıları daha fazla tercih eden dergilerden Magazin, 2 yazısında 18 kadına yer vermektedir. Kazanova'da 1 yazısında 10 kadına yer verirken, Magazin dergisinin 2 yazısında da 8 kadına yer verdiği görülmektedir. Avare, Galeri ve Artist dergilerinin tüm yazılarında tek kadına yer verilmektedir.

3.1.2.2. Magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre

Görsel malzeme kullanımına göre başlığı altında; hangi görsel malzemelerin tercih edildiği, her yazı için kaç adet ve ne tür (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür) görsel malzeme kullanıldığı, fotoğrafların çekim ölçeği, fotoğrafların çekildiği mekanlar ve görsel-içerik uyumuna ait bulgular tablolastırılmıştır.

Tablo 56 Dergilerde yer alan görsel malzemeler

Dergi Adı	Fotoğraf	Yok	Çizim	Toplam
Magazin	124 % 27,3	16 % 3,5	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	60 % 13,2	30 % 6,6	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	24 % 5,3	6 % 1,3	3 % 0,7	33 % 7,3
Harem Magazin	19 % 4,2	4 % 0,9	1 % 0,2	24 % 5,3
Kristal Magazin	16 % 3,5	3 % 0,7	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	17 % 3,7	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	8 % 1,8	1 % 0,2	3 % 0,7	12 % 2,6
Avare Magazin	5 % 1,1	6 % 1,3	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	5 % 1,1	1 % 0,2	3 % 0,7	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Toplam	338 % 74,4	106 % 23,3	10 % 2,2	454 % 100,0

Dergilerde yer alan toplam 454 yazıda 338 adet fotoğraf kullanılmıştır (Tablo 56). Dergilerde yer alan toplam 10 adet çizim, Harem (1 adet-% 0,2), Manolya, Kazanova ve Yaprak (3 adet-% 0,7) dergilerinde yer almaktadır. 124 adet

(% 27,3) fotoğraf kullanan Magazin dergisi, fotoğrafları en fazla kullanan dergidir. Sinema Magazin dergisinde yer alan yazıların üçte ikisinde fotoğraf kullanılmakta, üçte birinde ise herhangi bir görsel malzemeye yer verilmemektedir.

Tablo 57 Her yazı için kullanılan fotoğraf sayısı

Dergi Adı	1 Fotoğraf	Yok	2 Fotoğraf	4 Fotoğraf	3 Fotoğraf	5 Fotoğraf	6 Fotoğraf	8 Fotoğraf	7 Fotoğraf	9 Fotoğraf	10 Fotoğraf	17 Fotoğraf	19 Fotoğraf	Toplam
Magazin	86 % 19,0	16 % 3,5	4 % 0,9	12 % 2,6	6 % 1,3	8 % 1,8	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,9
Sinema Magazin	57 % 12,6	30 % 6,6	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,9
Manolya	4 % 0,9	9 % 2,0	4 % 0,9	6 % 1,3	9 % 2,0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	10 % 2,2	4 % 0,9	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	3 % 0,7	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	4 % 0,9	3 % 0,7	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	4 % 0,9	4 % 0,9	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	6 % 1,3	0 % 0	4 % 0,9	1 % 0,2	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	8	0 % 0	5 % 1,1	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,8
Yaprak	6 % 1,3	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Avare Magazin	0 % 0	6 % 1,3	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	7 % 1,5	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	1 % 0,2	4 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	8 % 1,8
Kamera Olay	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	194 % 42,8	116 % 25,6	39 % 8,6	29 % 6,4	25 % 5,5	22 % 4,9	15 % 3,3	4 % 0,9	3 % 0,7	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	453 % 100,0

453 yazının 116'sında (% 25,6) fotoğraf kullanılmamaktadır. 194 yazıda (% 42,8) 1 fotoğraf kullanan dergilerde en fazla 19 fotoğrafa rastlan-maktadır. 19 fotoğrafa yer veren tek dergi Playboy dergisidir. Yasemin dergisi bir yazısında 17 fotoğraf kullanırken, Harem dergisinin de 10 fotoğraf kullandığı görülmektedir. Program magazin, Galeri ve İleriye ve Doğruya Akış dergilerinin yazılarında fotoğraf kullanılmamaktadır. Yazılarda 6 fotoğraftan fazla kullanım % 10'dan daha azdır.

Tablo 58 Birinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Yok	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Magazin	78 % 17,2	16 % 3,5	28 % 6,2	18 % 4,0	140 % 30,8
Sinema Magazin	21 % 4,6	30 % 6,6	33 % 7,3	6 % 1,3	90 % 19,8
Manolya	14 % 3,1	9 % 2,0	8 % 1,8	2 % 0,4	33 % 7,3
Harem Magazin	18 % 4,0	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	7 % 1,5	3 % 0,7	7 % 1,5	2 % 0,4	19 % 4,2
Film Magazin	3 % 0,7	1 % 0,2	14 % 3,1	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	11 % 2,4	0 % 0	4 % 0,9	3 % 0,7	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	12 % 2,6	0 % 0	3 % 0,7	2 % 0,4	17 % 3,7
Yaprak	5 % 1,1	4 % 0,9	2 % 0,4	1 % 0,2	12 % 2,6
Avare Magazin	4 % 0,9	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	5 % 1,1	0 % 0	5 % 1,1	1 % 0,2	11 % 2,4
Kazanova	3 % 0,7	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	1 % 0,2	3 % 0,7	1 % 0,2	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	189 % 41,6	116 % 25,6	113 % 24,9	36 % 7,9	454 % 100,0

454 yazıda kullanılan fotoğraflarda boy- plan ölçekler daha fazla tercih edilmektedir (Tablo 58). 189 fotoğraf (%41,6) boy-plan olarak yazılarda yerini alırken, 116 yazıda fotoğraf kullanılmamaktadır (% 25,6). Bel-plan fotoğraflara 113 kere (% 24,9) yer verilirken, en az kullanılan fotoğraflar, vesikalık ölçekte çekilen fotoğraflardır (% 7,9). Program Magazin ile İleriye ve Doğruya Akış dergileri, fotoğrafları hiç kullanmamaktadır. En fazla yazısı olan Magazin dergisi, boy-plan (78 foto-% 17,2) ve vesikalık (18 foto-% 4,0) fotoğrafları en fazla kullanan dergidir. Bel-plan ölçekleri en fazla kullanan dergi ise Sinema Magazin'dir (33 foto-% 7,3).

Tablo 59 İkinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Magazin	102 % 22,5	30 % 6,6	8 % 1,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	90 % 19,8
Manolya	13 % 2,9	15 % 3,3	5 % 1,1	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	14 % 3,1	9 % 2,0	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	7 % 1,5	6 % 1,3	5 % 1,1	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	2 % 0,4	7 % 1,5	9 % 2,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	6 % 1,3	10 % 2,2	0 % 0	2 % 0,4	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	8 % 1,8	5 % 1,1	3 % 0,7	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	6 % 1,3	3 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	7 % 1,5	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	5 % 1,1	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	2 % 0,4	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	311 % 68,5	96 % 21,1	40 % 8,8	7 % 1,5	454 % 100,0

454 yazının 311 tanesinde ikinci fotoğraf kullanılmamıştır (Tablo 59). Kullanılan fotoğrafların 96 tanesi de (% 21,1) boy-plan çekimlerden oluşmaktadır. İkinci sırada bel-plan ölçeklerin (40 yazıda-% 8,8) kullanıldığı fotoğraflardan yalnızca 7 tanesi vesikalıktır. Film (9-% 2,0) ve Artist (3-% 0,7) dergileri bel-plan fotoğrafları daha fazla kullanmaktadır. Kazanova dergisi, boy ve bel plan fotoğrafları eşit oranda kullanırken (2-% 0,4), vesikalık fotoğraflara hiç yer vermemektedir.

Tablo 60 Üçüncü fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Magazin	106 % 23,3	32 % 7,0	2 % 0,4	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	90 % 19,8
Manolya	17 % 3,7	11 % 2,4	4 % 0,9	1 % 0,2	33 % 7,3
Harem Magazin	15 % 3,3	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	2 % 0,4	3 % 0,7	13 % 2,9	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	10 % 2,2	4 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	13 % 2,9	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	9 % 2,0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	10 % 2,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	7 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	347 % 76,4	75 % 16,5	26 % 5,7	6 % 1,3	454 % 100,0

347 yazıda üçüncü fotoğrafa yer vermeyen dergiler (% 76,4), üçüncü fotoğraflarında da boy-plan ölçeği tercih etmektedir (Tablo 60). Program Magazin, Galeri, İleriye ve Doğruya Akış ve Yaprak dergilerinde üçüncü fotoğraflara yer verilmemektedir. Her Hafta Magazin,

Harem Magazin, Avare Magazin, Kazanova ve Artist dergileri, kullandıkları üçüncü fotoğraflarda yalnızca boy-planları tercih etmektedir. Sinema Magazin ise üçüncü fotoğraf olarak, yalnızca vesikalıklardan seçtiklerini kullanmaktadır.

Tablo 61 Birinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Yok	İş Yeri	Fotoğraf Stüdyosu	Belirsiz	Deniz Kenarı	Evin Salonu	Şehrin Bir Yeri	Evin Bahçesi	Eğlence Mekanı	Evin Yatak Odası	Gösteri Merkezi	Okul	Tarla-Kır	Nikah Dairesi	Spor Salonu	Havaalanı	Toplam
Magazin	16 % 4,4	32 % 7,0	40 % 8,8	10 % 2,2	10 % 2,2	6 % 1,3	10 % 2,2	0 % 0	2 % 0,4	6 % 1,3	4 % 0,9	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	30 % 6,6	24 % 5,3	21 % 4,6	6 % 1,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	19 % 2,0	4 % 0,9	10 % 2,2	2 % 0,4	5 % 1,1	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	4 % 0,9	3 % 0,7	4 % 0,9	1 % 0,2	8 % 1,8	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	3 % 0,7	5 % 1,1	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	1 % 0,2	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	8 % 1,8	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	0 % 0	5 % 1,1	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	0 % 0	3 % 0,7	2 % 0,4	7 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	4 % 0,9	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	0 % 0	3 % 0,7	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	116 % 25,6	89 % 19,6	89 % 19,6	36 % 7,9	32 % 7,0	26 % 5,7	20 % 4,4	10 % 2,2	8 % 1,8	8 % 1,8	7 % 1,5	4 % 0,9	2 % 0,4	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 116'sında fotoğraf kullanmayan dergiler, iş yerinde ve fotoğraf stüdyosunda çekilmiş fotoğraflara aynı oranda yer vermektedir (89 fotoğraf- % 19,6). Üçüncü sırayı nerede çekildiği belli olmayan fotoğraflar alırken, deniz kenarında çekilen fotoğraflar da dördüncü sırada yer almaktadır (32 fotoğraf- % 7,0). Fotoğraf stüdyosunda ve iş yerinde çekilmiş fotoğrafları en fazla kullanan dergi, Magazin'dir. Magazin dergisi, farklı yerlerde görüntülenen fotoğraflara da en fazla yer veren dergidir. Harem dergisinde yer alan 24 fotoğrafın 8'i, deniz kenarında çekilen fotoğraflardan oluşmaktadır. Magazin dergisinde yayınlanan 10 fotoğrafın çekim mekanı belirsizdir. Belirsiz oranının bu kadar yüksek olması, bazı fotoğrafların kontör çizgilerinden kesilmiş olarak yazı sayfasına basılmasından kaynaklanmaktadır (Fotoğraf var ancak mekan yok-belirsiz).

Tablo 62 İkinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Yok	İş Yeri	Fotoğraf Studyosu	Evin Salonun	Deniz Kenarı	Belirsiz	Evin Bahçesi	Şehrin Bir Yeri	Eğlence Mekamı	Gösteri Merkezi	Gemi	Evin Yatak Odası	Mutfakta	Restoran- Kafeterya	Havaalanı	Nikah Dairesi	Tarla-Kır	Toplam
Magazin	102 % 22,5	12 % 2,6	6 % 1,3	8 % 1,8	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	13 % 2,9	6 % 1,3	5 % 1,1	1 % 0,2	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	14 % 3,1	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	7 % 1,5	2 % 0,4	4 % 0,9	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	2 % 0,4	5 % 1,1	1 % 0,2	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	6 % 1,3	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,9	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	8 % 1,8	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	6 % 1,3	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	7 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	311 % 68,5	31 % 6,8	24 % 5,3	21 % 4,6	20 % 4,4	14 % 3,1	7 % 1,5	6 % 1,3	6 % 1,3	5 % 1,1	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

311 yazıda ikinci fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 62). Kullanılan ikinci fotoğrafların 31'i (% 6,8) kişilerin iş yerlerinde çekilirken, 24 tanesi (% 5,3) fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğraflardan seçilmiştir. 21 fotoğrafta (% 4,6) kişiler evlerinin salonunda görüntülenmektedir. 20 fotoğraf (% 4,4), kişilerin deniz kenarında ya da havuzda çekilen fotoğraflarından seçilmiştir. Kişilerin deniz kenarında çekilen fotoğraflarına Magazin (6 yazı- % 1,3), Harem, Manolya (4 yazı-% 0,9), Avare (3 yazı-% 0,7), Kristal Magazin, Playboy ve Kazanova (1 yazı-% 0,2) dergileri yer vermektedir.

Tablo 63 Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Yok	İş Yeri	Deniz Kenarı	Evin Salonu	Eğlence Mekanı	Belirsiz	Fotoğraf Stüdyosu	Şehrin Bir Yeri	Gösteri Merkezi	Evin Bahçesi	Okul	Çocuk Odası	Evin Yatak Odası	Tarla-Kır	Toplam
Magazin	104 % 22,9	14 % 3,1	6 % 1,3	8 % 1,8	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	15 % 3,3	5 % 1,1	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	3 % 0,7	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	15 % 3,3	1 % 0,2	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	14 % 3,1	0 % 0	0 % 0	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	2 % 0,4	7 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	10 % 2,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	8 % 1,8	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	10 % 2,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	8 % 1,8	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	347 % 76,4	29 % 6,4	19 % 4,2	16 % 3,5	10 % 2,2	10 % 2,2	9 % 2,0	5 % 1,1	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

347 yazıda üçüncü fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 63). Üçüncü fotoğrafın kullanıldığı 107 yazının 29'unda, kişiler işyerlerinde çekilen görüntüleriyle sunulmaktadır. İkinci sırayı 19 fotoğrafla deniz kenarında çekilen fotoğraflar almaktadır. İşyerinde çekilen fotoğrafları en fazla kullanan Magazin dergisi, deniz kenarında çekilen görüntüleri de en fazla kullanan dergidir. Yazı konusu olan kişiler, evlerinin salonunda çekilmiş görüntüleriyle 16 kez fotoğraflanırken, 10 fotoğrafta da eğlence mekanlarındaki görüntüleriyle sunulmaktadır. 10 fotoğrafın çekildiği mekan ise, belirsizdir. Çekim mekanının belli olmama nedenleri, fotoğrafların vesikalık ölçekli olmaları ya da bazı fotoğrafların kenar çizgilerinden kesilmiş olarak sayfaya basılmış olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 64 Görsel-içerik uyumu

Dergi Adı	Görsel Yok	Uyumlu	Uyumsuz	Toplam
Magazin	16 % 3,5	60 % 13,2	64 % 14,1	140 % 30,8
Sinema Magazin	30 % 6,6	51 % 11,2	9 % 2,0	90 % 19,8
Manolya	6 % 1,3	16 % 3,5	11 % 2,4	33 % 7,3
Harem Magazin	4 % 0,9	9 % 2,0	11 % 2,4	24 % 5,3
Kristal Magazin	3 % 0,7	14 % 3,1	2 % 0,4	19 % 4,2
Film Magazin	1 % 0,2	17 % 3,7	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	0 % 0	16 % 3,5	2 % 0,4	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	0 % 0	8 % 1,8	9 % 2,0	17 % 3,7
Yaprak	2 % 0,4	9 % 2,0	1 % 0,2	12 % 2,6
Avare Magazin	6 % 1,3	2 % 0,4	3 % 0,7	11 % 2,4
Artist Magazin	0 % 0	10 % 2,2	1 % 0,2	11 % 2,4
Kazanova	0 % 0	3 % 0,7	6 % 1,3	9 % 2,0
Playboy	0 % 0	4 % 0,9	4 % 0,9	8 % 1,8
Kamera Olay	0 % 0	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	106 % 23,3	225 % 49,6	123 % 27,1	454 % 100,0

Yayınlanan 454 yazının 225 tanesinde (% 49,6), içerikle uyumlu görsel malzemeler kullanılmaktadır (Tablo 64). 123 yazıda içerikle uyumlu olmayan görseller kullanılmaktadır. Film magazin ve Kamera Olay dergilerinin kullandıkları görsellerin tümü, içerikle uyumludur. İçerikle uyumlu olmayan görselleri en fazla kullanan dergi, Magazin dergisidir. Dergilerde yer alan yazı sayısı fazla olan Magazin dergisi, içerikle uyumlu görselleri de en fazla kullanan dergidir. Her Hafta Magazin, Harem, Magazin, Avare ve Kazanova dergileri, içerikle uyumlu olmayan görsellere daha fazla yer vermektedir. Playboy dergisinde yer alan görsellerin yarısı içerikle uyumlu iken, yarısı uyumsuzdur.

3.1.2.3. Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre

Dergilerin kadın sunumları açısından değerlendirilmeleri; kadının uyuğu, yaşı, rolü, mesleği, sunuluşu, kadınlarla ilgili kullanılan sıfat, fotoğraflarda hangi kıyafetle sunulduğu ile tablo-grafik, çizim ve karikatürlerde hangi kıyafetle sunulduğu kategorilerinde tablolastırılmıştır.

Tablo 65 Yazıda adı geçen birinci kadının uyuğu

Dergi Adı	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Kadın Yok	Toplam
Magazin	100 % 22,0	40 % 8,8	0 % 0,	140 % 30,8
Sinema Magazin	6 % 1,3	84 % 18,5	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	8 % 1,8	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	22 % 4,8	2 % ,4	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	16 % 3,5	3 % ,7	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	18 % 4,0
Yasemin	7 % 1,5	11 % 2,4	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	4 % ,9	10 % 2,2	3 % ,7	17 % 3,7
Yaprak	7 % 1,5	5 % 1,1	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	10 % 2,2	1 % ,2	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	2 % ,4	4 % ,9	3 % ,7	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % ,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4
Toplam	223 % 49,1	189 % 41,6	42 % 9,3	454 % 100,0

412 yazının konusu olan kadınlardan 223'ü (% 49,1), T.C. vatandaşıdır (Tablo 65). Yazının konusu olarak yer alan kadınların 189 tanesi ise T.C. vatandaşı olmayan

kadınlardan oluşmaktadır. Film Magazin dergisinin yazılarında sunulan kadınların tümü, T.C. vatandaşı olmayan kadınlardan seçilmiştir. Kamera Olay dergisi yalnızca T.C. vatandaşı olan kadınlara yer verirken, Galeri dergisi eşit bir paylaşım yapmaktadır.

Tablo 66 Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Magazin	114 % 25,1	16 % 3,5	10 % 2,2	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % ,7	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	6 % 1,3	2 % ,4	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % ,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % ,2	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	0 % 0	4 % ,9	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	1 % ,2	2 % ,4	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	2 % ,4	5 % 1,1	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % ,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % ,9	1 % ,2	4 % ,9	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % ,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % ,9	2 % ,4	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	34 % 7,5	30 % 6,6	454 % 100,0

412 yazının 64 tanesinde ikinci kadınlara da yer verilmektedir ve bu kadınlardan 34'ü T.C. vatandaşlarından seçilmiştir (Tablo 66). Harem, Magazin, Manolya, Galeri, Playboy, Yaprak ve Kamera Olay dergilerinin yazılarında yer verilen ikinci kadınların çoğu, T.C. vatandaşıdır. Her Hafta Magazin, Sinema Magazin, Film Magazin,

Kazanova ve Yasemin dergileri ise T.C. vatandaşı olmayan kadınlara daha fazla yer vermektedir. Program Magazin, Avare Magazin, İleriye ve Doğruya Akış ile Artist Magazin dergilerinin yazılarında, ikinci kadınlara yer verilmemiştir.

Tablo 67 Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı Olmayan	T.C. Vatandaşı	Toplam
Magazin	126 % 27,8	6 % 1,3	8 % 1,8	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % ,7	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	1 % ,2	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	1 % ,2	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	3 % ,7	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	1 % ,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % ,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	1 % ,2	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	2 % ,4	1 % ,2	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	2 % ,4	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	0 % 0	1 % ,2	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	2 % ,4
Toplam	420 % 92,5	18 % 4,0	16 % 3,5	454 % 100,0

454 yazının 34 tanesinde üçüncü kadınlara yer verilmektedir (Tablo 67). Yer verilen 34 kadının 18'i T.C. vatandaşı olmayan (% 4,0), 16'sı ise T.C. vatandaşı (% 3,5) olan kadınlardan seçilmiştir. T.C. vatandaşı olmayan ve yazılarda üçüncü kadın olarak yer alan kadınlara, Her Hafta Magazin, Sinema Magazin, Film Magazin, Kazanova ve Yasemin dergileri daha fazla yer vermektedir. T.C. vatandaşı olan ve üçüncü kadın olarak yer verilen

kadınlar ise Harem Magazin, Magazin, Galeri, Playboy ve Yaprak dergilerinde daha fazladır. Yazılarda yer verilen birinci ve ikinci kadınlarda T.C. vatandaşı olanlara daha fazla yer verilirken, üçüncü kadınlarda T.C. vatandaşı olmayan kadınlar daha fazladır.

Tablo 68 Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı

Dergi Adı	21-25	26-30	16-20	Kadın Yok	Belli Değil	31-35	36-40	41-45	46-50	56 ve üstü	51-55	11-15	Toplam
Magazin	50 % 11,0	44 % 9,7	26 % 5,7	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3	8 % 1,8	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	36 % 7,9	18 % 4,0	3 % 0,7	0 % 0	24 % 5,3	0 % 0	3 % 0,7	3 % 0,7	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	9 % 2,0	4 % 0,9	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	4 % 0,9	4 % 0,9	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	12 % 2,6	2 % 0,4	4 % 0,9	0 % 0	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	4 % 0,9	4 % 0,9	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	7 % 1,5	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	4 % 0,9	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,9	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	7 % 1,5	0 % 0	4 % 0,9	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	3 % 0,7	4 % 0,9	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	6 % 1,3	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	9 % 2,0
Playboy	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	145 % 31,9	93 % 20,5	57 % 12,5	42 % 9,3	32 % 7,0	28 % 6,2	26 % 5,7	16 % 3,5	5 % 1,1	5 % 1,1	3 % 0,7	2 % 0,4	454 % 100,0

Dergiler 145 yazıda (% 31,9) 21-25 yaş arasındaki kadınlarla ilgili yazılara yer vermektedir (Tablo 68). İkinci sırayı 26-30 yaş aralığındaki kadınlar (93 yazı-% 20,5), üçüncü sırayı ise kadınların olmadığı yazılar (71 yazı-% 15,6) almaktadır. 60 yazıda 16-20 yaş aralığındaki, 28 yazıda 31-35 yaş aralığındaki ve 26 yazıda 36-40 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili yazılar yer almaktadır. 40 yaş üstü kadınlarla ilgili yazıların oranı birden % 8,8'e düşmektedir. 40 yaş üstü kadınlara en fazla yer veren dergiler, 8 yazıyla Manolya ve 6'şar yazıyla Sinema Magazin ile Magazin dergileridir. En az 11-15 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili yazılara (2 yazı-% 0,4) yer verilmektedir.

Tablo 69 Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25	16-20	26-30	31-35	46-50	36-40	11-15	51-55	Toplam
Magazin	114 % 25,1	10 % 2,2	8 % 1,8	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	86 % 19,0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	16 % 3,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	9 % 2,0	3 % 0,7	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	22 % 4,8	17 % 3,7	12 % 2,6	4 % 0,9	4 % 0,9	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

390 yazıda ikinci kadınlara yer vermeyen dergiler, ikinci kadınların yer aldığı 22 yazıda, 21-25 yaşları arasındaki kadınları gündeme getirmektedir (Tablo 69). 17 yazıda 16-20 yaş aralığındaki kadınlar ikinci kadın olarak yazılarda yer alırken, 26-30 yaş aralığındaki kadınlar da, 12 yazıda yerlerini almaktadır. 31 yaşından büyük kadınlarla ilgili yazılar % 10'dan daha az yer tutmaktadır. 11-15 yaş aralığındaki ve 50 yaşın üstündeki kadınların ikinci kadın olarak yer aldığı bir yazılar, yalnızca bir tanedir. 11-15 yaş aralığındaki kadına yer veren Her Hafta Magazin, 50 ve üstü yaştaki kadına yer veren de Kamera Olay dergisidir.

Tablo 70 Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	16-20	21-25	26-30	31-35	41-45	Toplam
Magazin	126 % 27,8	6 % 1,3	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % ,4
Toplam	420 % 92,5	11 % 2,4	11 % 2,4	5 % 1,1	4 % 0,9	3 % 0,7	454 % 100,0

1950-1979 yılları arasında yayınlanan magazin dergileri, üçüncü kadınlara yalnızca 34 yazıda yer vermektedir (Tablo 70). Bu 34 kadının 11'i 16-20, 11'i de 21-25 yaşları arasındadır. Yazılarda yer verilen üçüncü kadınların yaşı en fazla 41-45 yaş aralığındadır. 41-45 yaş aralığındaki 2 kadına Magazin, 1 kadına da Galeri dergisinde yer verilmiştir.

Tablo 71 Yazıda adı geçen birinci kadının rolü

Dergi Adı	Birey	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Kadın Yok	Geleneksel Rol	Toplam
Magazin	106 % 23,3	16 % 3,5	14 % 3,1	0 % 0	4 % ,9	140 % 30,8
Sinema Magazin	39 % 8,6	36 % 7,9	6 % 1,3	0 % 0	9 % 2,0	90 % 19,8
Manolya	18 % 4,0	13 % 2,9	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	33 % 7,3
Harem Magazin	7 % 1,5	8 % 1,8	6 % 1,3	0 % 0	3 % ,7	24 % 5,3
Kristal Magazin	13 % 2,9	3 % ,7	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4	19 % 4,2
Film Magazin	6 % 1,3	5 % 1,1	1 % ,2	0 % 0	6 % 1,3	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	12 % 2,6	2 % ,4	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	1 % ,2	3 % ,7	9 % 2,0	3 % 0,7	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	3 % ,7	5 % 1,1	4 % ,9	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	1 % ,2	1 % ,2	7 % 1,5	0 % 0	2 % ,4	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	2 % ,4	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4	11 % 2,4
Kazanova	0 % 0	0 % 0	5 % 1,1	3 % 0,7	1 % ,2	9 % 2,0
Playboy	2 % ,4	2 % ,4	4 % ,9	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % ,9	2 % ,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	218 % 48,0	99 % 21,8	62 % 13,6	42 % 9,3	33 % 7,3	454 % 100,0

412 yazıda yer verilen kadınlar, 218 yazıda birey olarak sunulmaktadır (Tablo 71). Kadınların erkeklerle eşit konumda sunulması ikinci sırayı alırken (99 yazı-% 21,8), üçüncü sırada kadınların cinsel kimliklerinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir (62 yazı-%13,6). Kadınlar, yalnızca 33 yazıda (% 7,3) geleneksel rolleri içinde sunulmaktadır. Magazin dergisi, kadınları hem birey rolüyle hem de cinsel kimliğiyle yazılarına en fazla taşıyan dergidir. Kadınları erkeklerle eşit rollerde karşımıza en fazla çıkaran dergi ise Sinema Magazin'dir (36 yazı-% 7,9).

Tablo 72 Yazıda adı geçen ikinci kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Birey	Cinsel Kimliği	Erkeklerle Eşit	Geleneksel Rol	Toplam
Magazin	114 % 25,1	14 % 3,1	6 % 1,3	4 % ,9	2 % ,4	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	0 % 0	3 % ,7	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	4 % ,9	1 % ,2	2 % ,4	1 % ,2	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	3 % ,7	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	2 % ,4	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	1 % 0,2	5 % 1,1	2 % ,4	1 % ,2	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % ,9	0 % 0	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % ,9	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	25 % 5,5	21 % 4,6	16 % 3,5	4 % ,9	454 % 100,0

390 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlar, 25 yazıda birey olarak yer almaktadır (Tablo 72). 21 yazıda cinsel kimlikleriyle yer verilen ikinci kadınlar, 16 yazıda da erkeklerle eşit rollerde çıkmaktadır karşımıza. Kadınlar 4 yazıda geleneksel rolleri içinde yer almaktadır. Magazin dergisinin 2, Her Hafta Magazin ve Manolya dergilerinin 1'er yazılarında, kadınların geleneksel rolleri içinde sunulduğu görülmektedir.

Tablo 73 Yazıda adı geçen üçüncü kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Cinsel Kimliği	Erkeklerle Eşit	Birey	Geleneksel Rol	Toplam
Magazin	126 % 27,8	2 % ,4	2 % ,4	8 % 1,8	2 % ,4	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	1 % ,2	0 % 0	2 % ,4	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	420 % 92,5	12 % 2,6	10 % 2,2	10 % 2,2	2 % ,4	454 % 100,0

34 yazıda yer verilen üçüncü kadınlar, daha çok cinsel kimlikleriyle ön plana çıkmaktadır (Tablo 73). 10’ar yazıda erkeklerle eşit ve birey rolleriyle sunulan üçüncü kadınlar, 2 yazıda da geleneksel rolleri içinde sunulmaktadır. Her Hafta Magazin ve Kazanova dergilerinin yer verdiği üçüncü kadınlar, yalnızca cinsel kimlikleri nedeniyle yazılarda yer almaktadır.

Tablo 74 Yazıda adı geçen birinci kadının mesleği

Dergi Adı	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Kadın Yok	Dansöz	Ev Hanımı	Belirsiz	Manken-Fotomodel	Şantöz	Toplam
Magazin	35 % 7,7	47 % 10,3	0 % 0	17 % 3,7	5 % 1,1	2 % 0,4	7 % 1,5	13 % 2,8	140 % 30,8
Sinema Magazin	75 % 16,5	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	11 % 2,4	14 % 3,1	0 % 0	0 % 0	4 % ,9	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	15 % 3,3	1 % ,2	0 % 0	3 % ,7	2 % ,4	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	2 % ,4	14 % 3,1	0 % 0	2 % ,4	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	13 % 2,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4	1 % ,2	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	4 % ,9	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	2 % ,4	0 % 0	3 % 0,7	7 % 1,5	1 % ,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	2 % ,4	4 % ,9	1 % ,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	4 % ,9	3 % ,7	0 % 0	1 % ,2	1 % ,2	2 % ,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	3 % ,7	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	1 % ,2	11 % 2,4
Kazanova	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	1 % ,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4	2 % ,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	165 % 36,3	97 % 21,3	42 % 9,3	31 % 6,8	27 % 5,9	26 % 5,7	16 % 3,5	15 % 3,3	454 % 100,0

Yazıda adı geçen kadınların % 36,3'ü sinema oyuncusudur (Tablo 74). Ses sanatçılarıyla ilgili yazılar ikinci sırayı alırken (97 yazı-% 21,3), dansözlerle ilgili yazılar da üçüncü sırada (31 yazı-% 6,8) yayınlanmaktadır. 42 yazıda kadınlara yer verilmemektedir. 27 yazıda ev hanımı olarak karşımıza çıkan kadınların, 26 yazıda hangi meslek grubuna ait olduklarına dair bilgi verilmemektedir. Sinema oyuncularıyla ilgili yazılara en fazla yer veren dergi, Sinema Magazin'dir. Kristal Magazin ve Manolya ses sanatçılarıyla ilgili yazılara daha fazla yer ayırmaktadır. Dansöz ve şantözlerle ilgili yazılar ise en çok Magazin dergisinde yayınlanmaktadır. Ev hanımlarıyla ilgili yazılara Sinema Magazin,

manken ve fotomodellerle ilgili yazılara ise Magazin dergisi daha fazla yer ayırmaktadır.

Tablo 75 Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Sinema Oyuncusu	Belirsiz	Ses Sanatçısı	Dansöz	Manken-Fotomodel	Toplam
Magazin	114 % 25,1	6 % 1,3	2 % 0,4	2 % 0,4	6 % 1,3	2 % 0,4	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	2 % 0,4	1 % 0,2	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	16 % 3,5	10 % 2,2	8 % 1,8	8 % 1,8	5 % 1,1	454 % 100,0

Yazıda en fazla adı geçen ikinci kadınlar, yine sinema oyuncularıdır (Tablo 75). Kadınların hangi meslek grubundan olduğu bilgisinin verilmediği 10 yazı bulunmaktadır. Ses sanatçıları ve dansözlerle ilgili 8 yazı, Manken ve fotomodellerle ilgili 5 yazı yer almaktadır. Sinema oyuncuları, dansöz ve manken-fotomodeller ilgili yazılara Magazin, ses sanatçılarıyla ilgili yazılara ise manolya dergileri daha fazla yer ayırmaktadır.

Tablo 76 Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Sinema Oyuncusu	Belirsiz	Manken-Fotomodel	Dansöz	Tiyatro Oyuncusu	Toplam
Magazin	126 % 27,8	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4	2 % ,4	2 % ,4	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	1 % ,2	1 % ,2	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % ,4	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % ,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	420 % 92,5	7 % 1,5	6 % 1,3	5 % 1,1	4 % 0,9	3 % 0,7	454 % 100,0

Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlar da, çoğunlukla yine sinema oyuncularıdır (Tablo 76). 6 yazıda yer verilen kadınların mesleği belli değildir. Manken ve fotomodellik yapan kadınlara 5 yazıda, dansözlere 4 yazıda yer verilmektedir. 3 yazıda üçüncü kadın olarak yer verilen kadınlar ise tiyatro oyuncusudur. Sinema Magazin dergisinin yazılarında yer verdiği 3 kadında sinema oyuncusudur. Film Magazin ise sinema oyuncusu ile manken ve fotomodellik yapan 1'er kişiye yer verirken, 1 yazısında yer verilen kadının mesleğini ise belirtmemiştir. Magazin dergisinin yazılarında yer verilen üçüncü kadınlar, sinema oyuncusu, manken-fotomodel, dansöz ve tiyatro oyuncuları arasında eşit dağılmaktadır.

Tablo 77 Yazıda adı geçen birinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yorumsuz	Övülüyor	Eleştiriliyor	Kadın Yok	Kodlanamaz	Aciz Durumda Gösteriliyor	Aşağılanıyor	Toplam
Magazin	84 % 18,5	28 % 6,2	18 % 4,0	0 % 0	4 % ,9	2 % ,4	4 % ,9	140 % 30,8
Sinema Magazin	48 % 10,6	33 % 7,3	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	16 % 3,5	10 % 2,2	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	13 % 2,9	6 % 1,3	3 % ,7	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	1 % ,2	24 % 5,3
Kristal Magazin	9 % 2,0	9 % 2,0	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	9 % 2,0	8 % 1,8	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	12 % 2,6	0 % 0	2 % ,4	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	9 % 2,0	2 % ,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	1 % ,2	4 % ,9	4 % ,9	0 % 0	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	5 % 1,1	5 % 1,1	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	3 % 0,7	1 % ,2	1 % ,2	3 % 0,7	0 % 0	1 % ,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	5 % 1,1	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	1 % ,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	236 % 51,9	113 % 24,9	47 % 10,4	42 % 9,3	6 % 1,3	5 % 1,1	5 % 1,1	454 % 100,0

Yazının konusu olan kadınların yazılarda nasıl sunulduklarına baktığımız zaman, sunumda herhangi bir yorum yapmadan yazılan yazıların daha fazla olduğu (236 yazı- % 51,9) görülmektedir (Tablo 77). 113 yazıda övücü yazıların kullanıldığı kadınlar, 47 yazıda da eleştirilmektedir. 5 yazıda aciz durumda gösterilen kadınlar, 5 yazıda da aşağılanmaktadır. Sinema Magazin’de 33 yazıda kadınlar övülürken, 9 yazıda da eleştirilmektedir. Kadınları aciz durumda gösteren ve aşağılayan yazıları ise Magazin dergisi daha fazla kullanmaktadır.

Tablo 78 Yazıda adı geçen ikinci kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Eleştiriliyor	Övülüyor	Kodlanamaz	Toplam
Magazin	114 % 25,1	18 % 4,0	4 % 0,9	4 % 0,9	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	2 % 0,4	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % ,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	42 % 9,3	14 % 3,1	7 % 1,5	1 % 0,2	454 % 100,0

390 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlar, 42 yazıda da kendileriyle ilgili olumlu ya da olumsuz yorumlar yapılmadan sunulmaktadır (Tablo 78). 14 yazıda eleştirilen ikinci kadınlar, 7 yazıda da övülmektedir. Kadınları eleştiren yazılara Manolya dergisinde daha fazla yer verilirken (6 yazı-% 1,3), öven yazılar da Magazin dergisinde daha fazla yer almaktadır (4 yazı-% 0,9). Kadınlarla ilgili herhangi bir yorum yapılmadan yazılan yazılara, Magazin dergisinde daha fazla rastlanmaktadır (18 yazı-% 4,0).

Tablo 79 Yazıda adı geçen üçüncü kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Eleştiriliyor	Övülüyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Kodlanamaz	Toplam
Magazin	126 % 27,8	10 % 2,2	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	420 % 92,5	23 % 5,0	6 % 1,3	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

420 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 79). 23 yazıda yorumsuz sunulan üçüncü kadınlar, 6 yazıda da eleştirilmektedir. Kadınlar, 1 yazıda aciz durumda gösterilirken, 3 yazıda da övülmektedir. Kadınları öven yazılar Magazin ve Harem dergilerinde, aciz durumda gösteren yazı ise Kazanova dergisinin sayfalarında yer almaktadır.

Tablo 80 Yazıda adı geçen birinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Sıfat Kullanılmamış	Başarısın Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Kadın Yok	Kötü Ahlakı Vurgulayan	Anneliği Vurgulayan	Toplam
Magazin	102 % 22,5	12 % 2,6	20 % 4,4	0 % 0	6 % 1,3	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	72 % 15,9	12 % 2,6	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	6 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	33 % 7,3
Harem Magazin	16 % 3,5	2 % 0,4	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	11 % 2,4	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	13 % 2,9	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	4 % 0,9	0 % 0	3 % 0,7	10 % 2,2	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	9 % 2,0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	8 % 1,8	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	312 % 68,7	50 % 11,0	43 % 9,5	42 % 9,3	6 % 1,3	1 % 0,2	454 % 100,0

Yazının konusu olan kadınlarla ilgili en fazla kullanılan sıfat, kadınların başarılarını vurgulayan sıfatlardır (Tablo 80). 454 yazının 312'sinde sıfat kullanmayan dergiler, 50 yazıda kadınların başarısını vurgulayan sıfatlar kullanırken, 43 yazıda da kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlara yer vermektedir. 42 yazıda kadınlara yer vermeyen dergiler, 6 yazıda kadınların kötü ahlakını vurgulayan sıfatlar kullanmaktadır. Kadınların kötü ahlakını vurgulayan sıfatlara, Magazin dergisinin yazılarında rastlanmaktadır. Manolya dergisinin 1 yazısında da, kadının anneliğine vurgu yapan sıfat kullanılmıştır.

Tablo 81 Yazıda adı geçen ikinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Toplam
Magazin	114 % 25,1	22 % 4,8	4 % 0,9	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 3,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	5 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	390 % 85,9	54 % 11,9	9 % 2,0	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 390'ında ikinci kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 81). Yer verilen kadınların 54'ü için de herhangi bir sıfat kullanılmamaktadır. 10 kadın için kullanılan sıfatların 9'u, kadının cinsel kimliğine vurgu yapan sıfatlardır ve bu sıfatların 4 tanesi Magazin dergisinin yazılarında kullanılmaktadır. Her Hafta Magazin ve Manolya dergileri 2 yazılarında, Kazanova dergisi ise 1 yazısında yer verdikleri kadınlar için cinsel kimliğine vurgu yapan sıfatlar kullanmaktadır. Yazılarında yer verdiği ikinci kadın için, onun başarısını vurgulayan sıfata yer veren tek dergi Kamera Olay'dır.

Tablo 82 Yazıda adı geçen üçüncü kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Toplam
Magazin	126 % 27,8	14 % 3,1	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	3 % ,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 3,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	2 % ,4	1 % 0,2	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	2 % ,4	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	420 % 92,5	32 % 7,1	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

420 yazıda üçüncü kadınlara yer vermeyen dergiler, 32 yazıda da yer verdikleri kadınlar için sıfat kullanmamaktadır (Tablo 82). Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlardan yalnızca 2'si için sıfat kullanılmaktadır. Kullanılan sıfatlardan birisi kadının başarısına vurgu yaparken, diğer sıfat kadının cinsel kimliğine vurgu yapmak için kullanılmıştır. Kadının başarısına vurgu yapan sıfatı Kristal Magazin, cinsel kimliğine vurgu yapan sıfatı da Her Hafta Magazin dergileri kullanmaktadır.

Tablo 83 Fotoğrafta yer alan birinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Günlük Kıyafet	Seksi	İş Kıyafetinin	Kadın Yok	Belli Değil	Takım elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Fotoğraf Yok	Toplam
Magazin	36 % 7,9	44 % 9,6	48 % 10,5	0 % 0	6 % 1,3	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	43 % 9,4	19 % 4,1	28 % 6,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	10 % 2,2	9 % 2,0	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3	0 % 10	2 % 0,4	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	1 % 0,2	18 % 4,0	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	7 % 1,5	2 % 0,4	5 % 1,1	0 % 0	3 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	9 % 2,0	3 % 0,7	5 % 1,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	9 % 2,0	3 % 0,7	3 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	4 % 0,9	4 % 0,9	4 % 0,9	3 % 0,7	0 % 0,0	2 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	4 % 0,9	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	0 % 0	7 % 1,5	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	5 % 1,1	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	1 % 0,2	4 % 0,9	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	1 % 0,2	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4
Toplam	134 % 29,5	116 % 25,5	112 % 24,6	42 % 9,3	31 % 17,8	11 % 2,4	6 % 1,3	2 % 0,4	454 % 100,0

1950-1979 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde, yazıda adı geçen kadınların 134 yazıda (% 29,5) günlük kıyafetleriyle resmedildikleri görülmektedir (Tablo 83). 116 yazıda (% 25,5) seksi kıyafetlerle sunulan kadınlar, 112 yazıda da iş kıyafetleriyle karşımıza çıkmaktadır. Magazin dergisi, kadınları hem iş kıyafetiyle (48 yazı-% 10,5), hem takım elbise-döpiyesle (6 yazı-% 1,3), hem de seksi kıyafetlerle (44 yazı-% 9,6) en fazla görüntüleyen dergidir. Kadınlar, günlük kıyafetleriyle en fazla Sinema magazin dergisinde görüntülenmektedir (43 yazı-% 9,4). Galeri dergisinde yayınlanan 2 yazının 2'sinde de, adı geçen kişiler erkeklerdir.

Tablo 84 Fotoğrafta yer alan ikinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük Kıyafet	İş Kıyafetini	Seksi	Gece Kıyafeti	Toplam
Magazin	114 % 25,1	13 % 2,8	13 % 2,8	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	25 % 5,5	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,9	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 3,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	10 % 2,2	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	4 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,9	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	8 % 1,8
Kamera Olay	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	390 % 85,9	24 % 5,3	24 % 5,3	14 % 3,1	2 % 0,4	454 % 100,0

Yazılarda adı geçen ikinci kadınlar, 24 yazıda günlük (% 5,3), 24 yazıda da iş kıyafetleriyle çıkmak-tadır kameraların karşısına (Tablo 84). 14 yazıda (% 3,1) günlük kıyafetleriyle görüntülenen kadınlar, 2 yazıda da (% 0,4) gece kıyafetleriyle görüntülenmektedir. Magazin dergisi, kadınların günlük ve iş kıyafetleri içindeki fotoğraflarını daha fazla kullanmaktadır (13yazı-% 2,8). Manolya ve Kazanova dergisinde yer verilen ikinci kadınlar ise daha çok seksi kıyafetleri içinde (4yazı-% 0,9) görüntülenmiştir. Kadınların gece kıyafetleri içindeki görüntülerine, yalnızca Playboy dergisi yer vermektedir (2 yazı-% 0,4).

Tablo 85 Fotoğrafta yer alan üçüncü kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük Kıyafet	İş Kıyafetini	Seksi	Gece Kıyafeti	Toplam
Magazin	126 % 27,8	7 % 1,5	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	87 % 19,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	23 % 5,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 3,9	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	15 % 3,3	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	11 % 2,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	8 % 1,8
Kamera Olay	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	420 % 92,5	12 % 2,6	12 % 2,6	8 % 1,8	2 % 0,4	454 % 100,0

34 yazıda yer verilen üçüncü kadınların kıyafetleri de, çoğunlukla günlük kıyafet ile iş kıyafetleridir (Tablo 85). 12 yazıda (% 2,6) günlük ve iş kıyafetleriyle görüntülenen kadınlar, 8 yazıda (% 1,8) seksi ve 2 yazıda da (% 0,4) gece kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. Magazin dergisinin yer verdiği 14 kadının 7'si günlük, 7'si de iş kıyafetleri içinde fotoğraflanırken, Kazanova dergisinin yer verdiği üç kadın, seksi kıyafetleri içinde resmedilmektedir. Kazanova dergisi dışında, her Hafta Magazin, Sinema Magazin, Film Magazin, Harem ve Yasemin dergilerinde görüntüsüne yer verilen üçüncü kadınlar da seksi kıyafetleri içinde yer almaktadır.

Tablo 86 Tablo-grafik-çizim ve karikatürlerdeki kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Seksi	Günlük Kıyafet	Gece Kıyafeti	İş Kıyafeti	Takım elbise-Döpiyes	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	26 % 5,7	1 % 0,2	3 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	33 % 7,3
Harem Magazin	18 % 4,0	5 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	19 % 4,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	17 % 3,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	8 % 1,8	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	0 % 0	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	425 % 93,6	15 % 3,3	7 % 1,5	5 % 1,1	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

Tablo-grafik, çizim ve karikatürlerde resmedilen kadınlar, çoğunlukla seksi giysiler içinde çizilmiştir (Tablo 86). Kadınları seksi kıyafetler içinde çizen üç dergi bulunmaktadır ve bu dergiler; Kazanova (9 çizim-% 2,0), Harem (5 çizim-% 1,1) ve Manolya (1 çizim-% 0,2) dergileridir. Playboy dergisinin yazılarında yer verilen 2 kadın gece kıyafetleri içinde çizilmiştir. Kadını, iş kıyafeti içinde çizen tek dergi, Yaprak'tır.

3.1.2.4. Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre

Bu kategoride, dergi yazılarında yazı konusuyla ilgili olarak görüşü alınan kişilerin olup olmadığı, görüş bildiren (ler) varsa kaç kişinin görüş bildirdiği, görüş bildiren kişinin cinsiyeti, görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği, görüş bildiren kişinin mesleği ve hangi konuda görüş bildirdiği sorularına alınan yanıtlar tablolastırılmıştır.

Tablo 87 Yazıda görüş bildiren kişi var mı?

Dergi Adı	Hayır	Evet	Toplam
Magazin	86 % 18,9	54 % 11,9	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	6 % 1,3	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	13 % 2,9	33 % 7,3
Harem Magazin	17 % 3,7	7 % 1,5	24 % 5,3
Kristal Magazin	12 % 2,6	7 % 1,5	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	2 % 0,4	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	2 % 0,4	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artıst Magazin	6 % 1,3	5 % 1,1	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	1 % 0,2	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	351 % 77,3	103 % 22,7	454 % 100,0

454 yazının 351'inde (% 77,3), kişilerin görüşlerine hiç yer verilmemektedir (Tablo87). 140 yazının 54'ünde (% 11,9) görüşlere yer veren Magazin dergisi, görüşlere en fazla yer veren dergidir. Program Magazin, Avare Magazin, Galeri, ileriye ve Doğruya Akış, Kazanova ve Kamera Olay dergilerinde, görüşlere yer verilmemiştir. Playboy dergisi 1 yazıda görüşlere yer verirken, Film Magazin ve Yaprak 2 yazıda, Her Hafta Magazin ve Yasemin 3 yazıda görüşlere yer vermektedir.

Tablo 88 Görüş bildiren kişi sayısı

Dergi Adı	Yok	1 Kişi	3 Kişi	Toplam
Magazin	86 % 18,9	54 % 11,9	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	6 % 1,3	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	13 % 2,9	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	17 % 3,7	7 % 1,5	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	12 % 2,6	6 % 1,3	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	2 % 0,4	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	2 % 0,4	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	5 % 1,1	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	351 % 77,3	102 % 22,4	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 103 tanesinde görüş bildirene yer verilmektedir ve 103 yazının 102 tanesinde de, 1 kişinin görüşleri yazılarda yer bulmaktadır (Tablo 88). Yalnızca Kristal dergisinin 1 yazısında 3 kişinin görüşlerine yer verildiği görülmektedir. 6 dergide

görüşlere hiç yer verilmezken, 54 yazısında kişilerin görüşlerini aktaran Magazin dergisi, görüşlere en fazla yer veren dergi olmaktadır. Magazin dergisini, 13 yazıda görüşlere yer veren Manolya ve 7 yazıda görüşlere yer veren Harem dergileri takip etmektedir. Sinema Magazin 90 yazının 6'sında, Kristal Magazin ise 19 yazının 6'sında, kişilerin görüşlerini aktarmaktadır.

Tablo 89 Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Magazin	86 % 18,9	50 % 11,0	4 % 0,9	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	3 % 0,7	3 % 0,7	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	10, % 2,2	3 % 0,7	33 % 7,3
Harem Magazin	18 % 4,0	6 % 1,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	11 % 2,4	7 % 1,5	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	0 % 0	2 % 0,4	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	2 % 0,4	1 % 0,2	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	2 % 0,4	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	2 % 0,4	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	4 % 0,9	1 % 0,2	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	351 % 77,3	87 % 19,2	16 % 3,5	454 % 100,0

Görüşlerine yer verilen 103 kişinin 87'si (% 19,2) kadınlardır (Tablo 89). Görüşlere yer vermeyen 6 dergi dışında, Film Magazin dergisinin de, kadınların görüşlerine hiç yer vermediği görülmektedir. Film Magazin dışında görüşlere yer veren tüm dergilerin yazılarında, kadınların görüşleri yer almaktadır. 50 yazısında (% 11,0) kadınların

görüşlerini aktaran Magazin dergisi, kadınların görüşlerine en fazla yer veren dergi olmaktadır. Harem (6 yazı-% 1,3), Yaprak (2 yazı-% 0,4) ve Playboy (1 yazı-% 0,2) dergilerinin yazılarında, yalnızca kadınların görüşlerine yer verilmektedir.

Tablo 90 Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Tablo 91 Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Kristal Magazin dergisinin yazılarında yer verdiği 1 kadının görüşleri dışında, görüş bildiren ikinci kişiler bulunmamaktadır (Tablo 90).

Genellikle tek kişinin görüşlerine yer veren dergiler, 1 yazı dışında üçüncü kişilerin görüşlerine yazılarında yer vermemektedir (Tablo 91). 1 kişinin görüşlerine yer veren dergi Kristal dergisidir ve görüşlerine yer verilen bu kişi de bir kadındır.

Tablo 92 Görüş bildiren birinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Kişisel Deneyim	Popüler Görüş	Toplam
Magazin	86 % 18,9	48 % 10,6	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	13 % 2,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	17 % 3,7	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	12 % 2,2	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	351 % 77,3	94 % 20,7	6 % 1,3	2 % 0,4	1 % 0,2	454 % 100,0

94 kişinin görüşlerine, kişiler yazının konusu olduğu ve yazı onlarla ilgili hazırlandığı için yer verilmektedir (Tablo 92). Magazin dergisinin 6 yazısında, kişilerin görüşlerine konuşmacı olarak yer verilirken, Film Magazin dergisinin 2 yazısında kişilerin kişisel deneyimlerine dayalı açıklamalarına ve Kristal Magazin dergisinin 1 yazısında popüler görüşe yer verildiği görülmektedir.

Tablo 93 Görüş bildiren ikinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Popüler Görüş	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % 0,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 453 tanesinde ikinci kişilerin görüşlerine yer verilmemektedir (Tablo 93). Yalnızca Kristal Magazin dergisinin bir yazısında görüşüne yer verilen 1 kişi bulunmaktadır. Kristal Magazin dergisinde görüşüne yer verilen kişinin görüşü, sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilen ancak geniş bir grup tarafından paylaşıldığına inanılan popüler görüş olarak verilmiştir.

Tablo 94 Görüş bildiren üçüncü kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Popüler Görüş	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

454 yazının 453 tanesinde üçüncü kişilerin görüşlerine yer verilmemektedir (Tablo 94). Yalnızca Kristal Magazin dergisinin bir yazısında görüşüne yer verilen 1 kişi bulunmaktadır. Kristal Magazin dergisinde görüşüne yer verilen kişinin görüşü, sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilen ancak geniş bir grup tarafından paylaşıldığına inanılan popüler görüş olarak verilmiştir.

Tablo 95 Görüş bildiren birinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Ses Sanatçısı	Sinema Oyuncusu	Dansöz	Şantöz	Sinema Yönetmeni	Ev Hanımı	Belirsiz	Politikacı	Tiyatro Yönetmeni	Akademisyen	Tiyatro Oyuncusu	İşçi	Toplam
Magazin	86 % 18,9	16 % 3,5	18 % 4,0	12 % 2,6	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	5 % 1,1	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	17 % 3,7	0 % 0	5 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	12 % 2,6	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	351 % 77,3	36 % 7,9	31 % 6,8	14 % 3,1	5 % 1,1	4 % 0,9	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

Görüşlerine yer verilen kişilerin mesleklerine baktığımız zaman, ses sanatçılarının çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 95). 36 yazıda (% 7,9) görüşlerine yer verilen ses sanatçıları 31 yazıyla (% 6,8) sinema oyuncularının görüşleri izlemektedir. 14 yazıda dansözlerin görüşleri aktarılırken, diğer meslek gruplarının görüşlerine yer verilme sayılarının 10'un altında olduğu görülmektedir. Görüşlere en fazla yer veren Magazin dergisi de, ses sanatçısı, sinema oyuncusu ve dansözlerin görüşlerine daha fazla yer ayırmakta, yalnızca 2'ser yazısında politikacı ve tiyatro yönetmeninin görüşlerini aktarmaktadır. Her Hafta Magazin dergisinin farklı mesleklerden kişilerin görüşlerine yer verdiği görülmektedir. Her Hafta Magazin, yazılarında ev hanımı, akademisyen ve işçi olan kişilerin görüşlerine yer vermektedir.

Tablo 96 Görüş bildiren ikinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Belirsiz	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Tablo 97 Görüş bildiren üçüncü kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Belirsiz	Toplam
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % ,4
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Görüşlerine Kristal Magazin dergisinde yer verilen tek kişi bulunmaktadır ve o kişinin de hangi meslekten olduğu belirsizdir (Tablo 96). 454 yazıda üçüncü kişi olarak görüş bildiren 1 kişi bulunmaktadır (Tablo 97). Kristal Magazin dergisinin yazılarında görüşlerine yer verilen bu kişinin hangi meslek grubundan olduğu belirtilmemektedir.

Tablo 98 Birinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşiyile İlgili	Günlük Yaşam	Sanat-Kültür	Güncel Konular	Gezi Notları	Kutlama-Evlenme	Moda-Güzellik	Genel Sağlık	Genel Kültür	Toplam
Magazin	86 % 18,9	40 % 8,8	6 % 1,3	2 % 0,4	4 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	140 % 30,8
Sinema Magazin	84 % 18,5	3 % 0,7	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	90 % 19,8
Manolya	20 % 4,4	8 % 1,8	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,3
Harem Magazin	17 % 3,7	3 % 0,7	4 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	12 % 2,6	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	19 % 4,2
Film Magazin	16 % 3,5	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
İleriye ve Doğruya A.	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Yasemin	15 % 3,3	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,0
Her Hafta Magazin	14 % 3,1	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	17 % 3,7
Yaprak	10 % 2,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	12 % 2,6
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Artist Magazin	6 % 1,3	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	11 % 2,4
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 2,0
Playboy	7 % 1,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	8 % 1,8
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,3
Galeri	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % ,4
Toplam	351 % 77,3	64 % 14,1	23 % 5,1	5 % 1,1	4 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	454 % 100,0

Çoğunlukla ses sanatçısı, sinema oyuncusu ve dansözlerin görüşlerine yer veren dergiler, kişilerin iş yaşamlarıyla ilgili görüşlerine daha fazla yer vermektedir (Tablo 98). 64 yazıda (% 14,1) kişilerin iş yaşamlarıyla ilgili görüşleri, 23 yazıda da (% 5,1) kişilerin günlük yaşamlarına dair açıklamaları yer almaktadır. 5 yazıda (% 1,1) kişilerin

sanat ve kültüre ilişkin açıklamaları yer bulurken, 4 yazıda da (% 0,9) güncel konularla ilgili görüşleri yansıtmıştır yazılara. Kişilerin iş ve günlük yaşamlarıyla ilgili görüşleri dışındaki görüşlere, 6 yazıdan daha az yer verilmektedir ve yüzdelik dilimleri de çok düşüktür.

Tablo 99 İkinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle ilgili	Toplam
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % 0,4
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Tablo 100 Üçüncü kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle ilgili	Toplam
Her Hafta Magazin	17 % 3,7	0 % 0	17 % 3,7
Sinema Magazin	90 % 19,8	0 % 0	90 % 19,8
Program Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Film Magazin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Harem Magazin	24 % 5,3	0 % 0	24 % 5,3
Kristal Magazin	18 % 4,0	1 % 0,2	19 % 4,2
Magazin	140 % 30,8	0 % 0	140 % 30,8
Avare Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Manolya	33 % 7,3	0 % 0	33 % 7,3
Galeri	2 % ,4	0 % 0	2 % 0,4
İleriye ve Doğruya Akış	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Playboy	8 % 1,8	0 % 0	8 % 1,8
Kazanova	9 % 2,0	0 % 0	9 % 2,0
Yasemin	18 % 4,0	0 % 0	18 % 4,0
Artist Magazin	11 % 2,4	0 % 0	11 % 2,4
Yaprak	12 % 2,6	0 % 0	12 % 2,6
Kamera Olay	6 % 1,3	0 % 0	6 % 1,3
Toplam	453 % 99,8	1 % 0,2	454 % 100,0

Kristal Magazin dergisinde ikinci ve üçüncü kişi olarak görüşüne yer verilen tek kişi vardır ve o kişi de işiyle ilgili açıklamalar yapmaktadır (Tablo 99-100).

3.1.3. 1980-1989 Dönemine İlişkin Bulgular

Bu döneme ait 10 derginin 8'i ve varolan 65 sayının 39'u incelenmiştir. İncelenen dergilerden ilki, 1 Mart 1980 tarihinde yayın hayatına başlayan 'İşte Hayat Tv Magazin' dergisidir. Derginin imtiyaz sahibi Mehmet Hicabi Aksoy, sorumlu yazı işleri müdürü Fehmi Tektunçay, genel yayın müdürü Faik Zambak ve teknik sorumlusu İsmail Ergin'dir. Milli Kütüphanede ilk ve tek sayısı bulunan derginin kapağında Uğur Dündar'ın bir pozunu bulunmaktadır. Dergi, kapak arkası dahil 6 sayfasını reklama ayırmaktadır. Sinema ve sahne dünyasındaki gelişmelerle, ünlülerin çalışma ve özel yaşamlarına dair bilgilerin sunulduğu dergi de, plak listeleri, moda, güncel haberler, yıldız falı ve bulmaca da yer almaktadır. 26x19 boyutlarında yayınlanan dergi, bir sayfasını gelecek sayıda yer alacak konulara ayırmıştır.

1981 yılında yayınlanmaya başlayan 'Bravo' aylık magazin dergisi, 26x20 boyutlarında ve 70 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Derginin imtiyaz sahibi Ali Karacan, genel yayın yönetmeni ve sorumlu yazı işleri müdürü Ali Saydam'dır. Derginin yazı kurulunda ise Aydan Sümercan, Ercan Altazlı, Firuzan Gürbüz, Halit Refiğ, Haluk Akçam, Melih Kibar, M. Engin Noyan, Nedret Güvenç ve Sait Ağlarıcı yer almaktadır. 7 sayfasını reklama ayıran dergi, kapağında Londra'dan yeni gelen güzel olarak sunduğu bayanın çıplak pozuna yer vermektedir. Türk ve yabancı ünlülerle ilgili haber ve söyleşilere yer veren dergi de, haber konusu olan kişilerin çıplak pozları kullanılmıştır. Dergi, en çok izlenen videolar, yeni çıkan albümler, plak listeleri ve yeni çıkan kitaplar hakkında bilgilere de yer vermektedir. Dergide, Halit Refiğ'in 'Sinemacı Gözüyle' köşesi, Melih Kibar'ın 'Müzik Köşesi', M.Engin Noyan'ın 'Kitap Sohbetleri' köşesiyle, Nedret Güvenç'in Yıldız Kenter'le söyleşisinin yer aldığı tiyatro sohbetleri de yer almaktadır.

1982 yılı yayınlarının kapak fotoğraflarında da, ünlülerin çıplak pozlarına yer veren 'Bravo', 3. sayfasını dergi içeriğinde yer alan konulara ayırmıştır. İçerikle ilgili bilgilerin yer aldığı sayfada, işlenen konularda yer verilen kişilerin çıplak fotoğrafları kullanılmıştır. Dergi, 5 sayfasını vizyona giren ve çekilen filmlerden haberlere, 2 sayfasını video, plak listeleri, yeni basılan kitaplar ve en çok satan kitaplar listelerine ayırmaktadır. Ayrıca, 2 sayfa Halit Refiğ'in 'Sinema', 2 sayfa Melih Kibar'ın 'Müzik' ve 2 sayfa da M. Engin Noyan'ın 'Kitap' köşeleri devam etmektedir. Ünlülerle

söyleşiler, moda, teknoloji ve sağlık haberlerine de yer verilen dergide, haber konusu kadınların çıplak fotoğrafları kullanılmaktadır. 5. sayfasını okurlardan gelen mektuplara ayıran ve Milli Kütüphane’de 8 sayısı bulunan derginin 5 sayısı incelenmiştir. 26x19 boyutlarında yayınlanan derginin son sayfaları astrolojik yorum ve bulmacaya ayrılmıştır.

‘Yeni Kulis’ magazin ve aktüalite dergisinin Milli Kütüphanede bulunan tek sayısı, Eylül 1982 basımlı sayıdır. İncelenen derginin kapak fotoğrafında, Türkan Şoray’ın, günlük kıyafeti içinde bahçeyi sularken çekilmiş bir fotoğrafı yer almaktadır. Yeni Kulis dergisinin künye bilgilerinde, sahibi Mahmut Kavran, genel yayın danışmanı Sadettin Isık, yazı işleri müdürü Mecit Kopdağ, teknik sekreter Cezmi Başar ve müessese müdürü Nejat Bilgin isimleri bulunmaktadır. Dergide, Sadettin Işık’ın ‘Görüş’, Müjdat Gezen’in ‘Savaş’, Cüneyt Arkın’ın ‘Zaman zaman’ başlıklı köşe yazıları ve İzzet Günay’ın da ‘Pul ve pulculuk’ üzerine bir yazısı yer almaktadır. Yalnızca Türk sanatçılarıyla ilgili haberlere yer verilen dergi de, ‘sanatçıların gizli kalmış şiirleri’ başlığı altında, Bülent Ersoy, Nilgün Atılgan ve Ayten Gökçer’in şiirleri yayınlanmaktadır. ‘Yeşilçam’ın “Bahtı Kara” ünlüleri’ başlığı altında, Cahide Sonku, Birsan Armağan, Suphi Kaner gibi yaşamları acı sonlanmış 5’i kadın 6 kişinin yaşamı anlatılmaktadır. 25x18 boyutlarında ve 34 sayfa basılan derginin, 5 sayfası reklama, bir sayfası bulmacaya ve bir sayfası da fıkralara ayrılmıştır.

Haftalık magazin dergisi olarak 1982 yılında yayın hayatına başlayan ‘Nokta’, 20x14 boyutlarında ve 52 sayfadan oluşmaktadır. Derginin kapağında, söyleşi yapılan kişinin fotoğrafı ve haftanın raporuyla ilgili görsel malzeme kullanılmaktadır. Dergi içeriğinde yer verilen konu başlıkları da, kapak sayfasında verilmektedir. 3. sayfada, içerikte yer alan konular ve ilgili fotoğrafları yer almaktadır. Yine 3. sayfada yer alan künye bilgilerinde, sahibi Ercan Arıklı, genel yayın yönetmeni yalçın Pekşen, sorumlu yazı işleri müdürü Hasan Çatalkurt isimleri bulunmaktadır. Siyasilerden şarkıcılara, dizi oyuncularından iş adamlarına dek farklı iş alanlarından kişilerle ilgili haberlere yer verilen dergide, ‘Haftanın Raporu’ köşe yazısıyla, gazetelerde ön plana çıkan olaylar mercek altına yatırılmaktadır. Dergi, sinema dünyasından haberlere, söyleşilere, cinsel sağlık bilgilerine, televizyon programlarına yer vermektedir. Ayrıca, satranç ve briç oynamayı öğreten dergi, 7 sayfasını da reklama ayırmaktadır. Derginin 1.5 sayfası da

‘Mizah’ başlığı altında karikatürlere ayrılmıştır. Dergide yer verilen konular, ‘Ankara’, ‘İstanbul’, ‘İş Dünyası’, ‘Magazin’, ‘Söyleşi’ ve ‘Yaşam’ üst başlıklarıyla sunulmaktadır. Milli Kütüphanede 38 sayısı bulunan derginin, örnekleme giren 21 sayısı incelenmiştir.

Aralık 1984’te yayın hayatına başlayan ‘Moda Magazin’ dergisi, saç, giyim, ayakkabı, aksesuar, makyaj modasına ve defilelere ağırlık vermektedir. Dergide yer verilen diğer başlıklar, ünlülerle söyleşi, sağlık, tiyatro oyunları, öykü, kadınlar için pratik bilgiler, burçların aylık falları, davet ve sergilerden haberlerdir. Derginin sahibi Güngör Dalay, yazı işleri müdürü B. Cansın Özkur, genel yayın müdürü Semlin Değirmenci, sanat danışmanı Ayla Peken ve reklam müdürü Serap Yazgan’dır. Derginin mizanpaj düzenlemesini ise Aykut Ünker yapmaktadır. Dergi kapağında, yılın modasından bir örnek ve dergi içeriğinde yer alan başlıklar verilmektedir. Derginin 3. sayfasında da, dergi içeriğindeki konular birer fotoğraf eşliğinde verilmektedir. 20x14 boyutlarında, 52 sayfa ve aylık olarak yayınlanan derginin Milli Kütüphanede bulunan 2 sayısından örnekleme giren ilk ve tek sayısı incelenmiştir.

‘Yeni Dünya Video Magazin’, aylık video, sinema, magazin dergisi olarak, 1981 yılında yayın hayatına başlamıştır. 48 sayfa ve 25x19 boyutlarında yayınlanan dergi, 8 sayfasını reklama ayırmaktadır. Derginin 3. sayfasında, künye bilgileri ile, dergi içeriğinde sunulan konu başlıkları ve sayfa numaraları yer almaktadır. Derginin imtiyaz sahibi ve genel yayın müdürü A. Sinan Akatay, yazı işleri müdürü T. Kemal Akmaral, müessese müdürü Fahrettin Akmaral, yayın koordinatörü Gündüz Tuna, teknik danışman Erol Gezeroğlu, röportör Sedat Cereci, dış haberler servisi Hayri Cem ve Arzu Cem, reklam-pazarlama Nuri Sezer ve Bülent Okay, İzmir temsilcisi Uğur Sezer ve foto grafik yönetmen Yakup Ertunga isimleri yer almaktadır.

‘Yeni Dünya Video Magazin’ dergisinin, ‘Aydın Filmleri’, ‘Tele Röportaj’ ve ‘Sine Röportaj’ başlığı altında yayınlanan köşe yazılarında, filmlerin tanıtımları yapılmaktadır. 24x19 boyutlarında yayınlanan derginin, 1983 yayınlarında yer alan ‘Bir Konu Bir Konuk’, ‘Program Yapımcıları’ ve ‘Teknik’ köşelerine, 1984 yayınlarında ‘Video haber’, ‘Sine Haber’ ve ‘Video Mizah’ köşeleri eklenmiştir. ‘Video Haber’ köşesinde video dünyasındaki gelişmeler, ‘Sine Haber’ köşesinde filmler ve oyuncularla

ilgili haberler, ‘Teknik’ köşesinde video sisteminin tanıtımı, video kullanımı ve video programlama gibi teknik bilgiler ve ‘Video Mizah’ köşesinde de karikatür ve fıkralara yer verilmektedir. 83 yayınlarında yer alan ve 84 yayınlarında kaldırılan ‘Sizin Sayfanız’ köşesinde, okurlardan gelen mektuplar yayınlanmaktadır. Dergi kapaklarında, ayın filmlerinden seçilen bir kolaj yer almaktadır. 84 yıllarında yayınlanan dergi kapaklarında yer alan kolajda, çoğunlukla kadınlara ait ve seksi pozlar kullanılmaktadır. Milli Kütüphanede 1983 ve 1984 yıllarına ait 8 sayısı bulunan derginin, örnekleme giren 6 sayısı incelenmiştir.

1986 yılında ‘News Kim’ dergisi yayınlanmaya başlamıştır. Magazin, aktüalite ve politik haberlere yer veren derginin, Milli Kütüphanede bulunan 3 sayısından, birinci sayısı ve Nisan 1986 sayısı olmak üzere 2 sayısı örneklem olarak incelenmiştir. Dergi, her sayısında tek bir kişiyi konu olarak belirlemekte ve seçilen kişinin iş yaşamıyla ilgili söyleşiye yer vermektedir. Söyleşi yapılan kişinin tanıtımı, albümünden fotoğrafları eşliğinde sunulmaktadır. Örneklem olarak belirlenen dergilerde, Yaşar deri sanayi A.Ş. genel müdürü Turgut Koşar ve Ak sigorta genel müdürü Dr. Alaattin Büyükkaya ile yapılan söyleşiler yer almaktadır. Dergi, 25.5x19 boyutlarında ve 7 sayfa yayınlanmaktadır.

Mart 1988 tarihinde yayın hayatına başlayan ‘Yeni Magazin’ dergisi, 28x21 boyutlarında ve 15 sayfa olarak basılmaktadır. Dergi, 3 sayfasını reklama ayırmaktadır. Derginin künye bilgilerinde, imtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü olarak Ufuk Reis, istihbarat şefi olarak da Bahar Tandoğan isimleri yer almaktadır. Örneklem olarak alınan sayılardan birinin orta sayfasında, şarkıcı bir kadının seksi bir pozu, poster olarak sunulmaktadır. Dergi, hem kapak hem de haber fotoğraflarında, kadınların seksi pozlarını kullanmayı tercih etmektedir. Okuyuculardan gelen yazı ve şiirlere de yer verilen dergide, ünlülerle söyleşiler, en çok izlenen filmler ve en çok satan kasetler listeleri de sunulmaktadır. Dergi, ‘Resimli Kısa Haberler’ ve ‘Magazin’e Takılanlar’ başlıkları altında dönemin ünlülerinden haberlere, ‘Birer Adım Önde Gidenler’ başlığı altında da en çok izlenen filmlerle en çok satan kaset listelerine yer vermektedir. ‘Ayın Getirdiği’ köşe yazılarında, Halim Kurtoğlu ve Bahar Tandoğan’ın yazıları, ‘Gülmek Ömrü Uzatır’ köşe yazılarında da fıkralar yayınlanmaktadır. İçerik konusunda tutarlılığı olmayan dergi, örnek alınan bir sayısında sağlık köşesine, diğer sayısında ise ‘Bir filmin

öyküsü ve yönetmeni’ köşesine yer vermektedir. Milli Kütüphanede 2 sayısı bulunan derginin 2 sayısı da incelenmiştir.

3.1.3.1. Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre

Bu kategoride sırasıyla, yazı türü, yazının konusu, yazıyı hazırlayanın cinsiyeti, yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti ve yazıda adı geçen kadın sayısına dair elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 101 Dergilerdeki yazı türleri

Dergi Adı	Haber	Söyleşi-Röportaj	Köşe Yazısı	Bilgi-Tanıtım-Gezi	Toplam
Nokta	136 % 32,4	44 % 10,5	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	80 % 19,0	14 % 3,3	4 % 1,0	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	38 % 9,0	5 % 1,2	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	29 % 6,9	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	17 % 4,0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	332 % 79,0	80 % 19,0	6 % 1,4	2 % 0,5	420 % 100,0

1980-1989 döneminde yayınlanan ve örneklem olarak belirlenen 8 dergide, toplam 420 yazı incelenmiştir (Tablo 101). İncelenen bu yazıların 332 tanesi haber (% 79,0), 80 tanesi söyleşi-röportaj (% 19,0), 6 tanesi köşe yazısı (% 1,4) ve 2 tanesi de (% 0,5) bilgi-tanıtım-gezi yazısıdır. Haberlere en fazla yer veren dergi, 136 haber yazısı ile Nokta dergisidir. 44 tane söyleşi ve röportaj yazısı bulunan Nokta dergisi, köşe yazıları ile bilgi-tanıtım-gezi yazılarına hiç yer vermemektedir. Köşe yazıları, Bravo ve Yeni Magazin dergilerinde yayınlanırken, bilgi-tanıtım-gezi yazılarına yalnızca Bravo dergisinde yer verildiği görülmektedir.

Tablo 102 Dergilerdeki yazıların konusu

Dergi Adı	İşyle İlgili	Günlük Yaşam	Moda-Güzellik	Genel-Kültür	Güncel Konular	Sanat-Kültür	Kutlama-Evlenme	Gezi Notları	Hobilerle İlgili	Spor	Kadın-Erkek İlişkile	Sivil Toplum-Derne Çalışmaları	Eğlence Yerleri	Medya İle İlgili	Toplam
Nokta	92 % 21,9	48 % 11,4	4 % 1,0	4 % 1,0	28 % 6,7	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	38 % 9,0	26 % 6,2	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	16 % 3,8	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	24 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	20 % 4,8	11 % 2,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	2 % 0,5	1 % 0,2	11 % 2,6	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	5 % 1,2	8 % 1,9	1 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,1	18 % 4,3
Yeni Kulis	7 % 1,7	8 % 1,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	182 % 43,3	102 % 24,3	29 % 6,9	29 % 6,9	29 % 6,9	19 % 4,5	18 % 4,3	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

332 haber yazısının 182 tanesi de (% 43,3), yazı konusu olan kişilerin iş yaşamlarıyla ilgilidir (Tablo 102). 102 yazıda (% 24,3), kişilerin günlük yaşamlarına yer verilirken, 29 (% 6,9) yazı moda-güzellik konusuna, 29 yazı genel kültüre ve 29 yazıda güncel konulara ayrılmaktadır. Konusu sanat-kültür olan 19 yazıya rastlanmaktadır. Kutlama-evlenme haberleriyle ilgili 18 yazıya rastlanan dergilerde, diğer başlıklara 10 yazıdan daha az yer verildiği görülmektedir. Kadın-erkek ilişkileri ve sivil toplum, dernek çalışmalarıyla ilgili birer yazı bulunmaktadır ve bu yazılara yer veren dergi de Moda dergisidir.

Tablo 103 Dergilerde yazıları hazırlayanların cinsiyeti

Dergi Adı	Belirsiz	Erkek	Kadın	Toplam
Nokta	140 % 33,3	24 % 5,7	16 % 3,8	180 % 42,9
Bravo	94 % 22,4	4 % 1,0	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	38 % 9,0	5 % 1,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	27 % 6,4	4 % 1,0	2 % 0,5	33 % 7,9
Moda	24 % 5,7	1 % 0,2	1 % 0,2	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	2 % 0,5	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	356 % 84,8	42 % 10,0	22 % 5,2	420 % 100,0

420 yazının 356 tanesinin kimin tarafından yazıldığı bilgisi verilmemektedir (Tablo 103). Yazarı belli olan yazıların 42'si (% 10,0) erkekler, 22 tanesi de (% 5,2) kadınlar tarafından kaleme alınmıştır. Yazarı belli olan 40 yazıdan 16'sını (% 3,8) kadınların hazırladığı Nokta dergisi, kadınlar tarafından kaleme alınan yazılara en fazla yer veren dergidir. İkinci sırada 2'şer yazıyla Bravo ve Yeni Magazin dergileri gelmektedir.

Tablo 104 Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Kadın	Erkek	Toplam
Nokta	148 % 35,2	32 % 7,6	180 % 42,9
Bravo	86 % 20,5	14 % 3,3	100 % 23,8
Yeni Dünya	21 % 5,0	22 % 5,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	28 % 6,7	5 % 1,2	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	8 % 1,9	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	2 % 0,5	18 % 4,3
Yeni Kulis	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	335 % 79,8	85 % 20,2	420 % 100,0

Kadınlar, 420 yazının 335 tanesinde yazıda adı geçen kişiler olarak yer almaktadır (Tablo 104). Yeni Kulis dergisinde yayınlanan 18 yazının 18'inde de, yazıda adı geçen kişiler kadınlardır. News Kim dergisinde yer alan 2 yazıda adı geçen kişiler, erkeklerdir. Yeni Dünya dergisinin yazılarında da, erkeklerle ilgili yazılar (22 yazı-% 5,2), kadınlarla ilgili yazılardan (21 yazı-% 5,0) bir tane daha fazladır. News Kim ve Yeni Dünya dışındaki tüm dergilerde, yazıda adları geçen kişilerde kadınlar çoğunluktadır.

Tablo 105 Yazıda adı geçen kadın sayısı

Dergi Adı	1 Kadın	2 kadın	3 Kadın	4 Kadın	7 Kadın	5 Kadın	10 Kadın	6 Kadın	11 Kadın	14 Kadın	15 Kadın	Toplam
Nokta	128 % 30,5	32 % 7,6	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	14 % 3,3	6 % 1,4	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	4 % 1,0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	4 % 1,0	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	313 % 74,5	57 % 13,6	20 % 4,8	11 % 2,6	5 % 1,2	4 % 1,0	4 % 1,0	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

420 yazının 313 tanesinde (% 74,5), yazıda adı geçen bir kadın bulunmaktadır (Tablo 105). 57 yazıda 2 kadınla ilgili yazılara yer veren dergiler, en fazla 15 kadının yer aldığı 1 yazıya yer vermektedir. 15 kadına yer verilen 1 yazı (% 0,2), İşte Hayat dergisinde yayınlanmaktadır. Nokta dergisi 4 kadının, 7 kadının ve 10 kadının yer aldığı 4'er yazıya yer verirken, 3 kadının yer aldığı 8 ve 2 kadının yer aldığı 32 yazı yayınlamaktadır. Yeni Magazin dergisinde yayınlanan 33 yazının 32 tanesinde tek kadına, 1 yazıda ise 11 kadına yer verilmektedir.

3.1.3.2. Magazin Dergilerinde Kullanılan Görsel Malzemelere Göre

Dergilerin görsel malzeme kullanımına ait bulgular; hangi görsel malzemelerin tercih edildiği, her yazı için kaç adet ve ne tür (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür) görsel malzeme kullanıldığı, fotoğrafların çekim ölçeği, fotoğrafların çekildiği mekanlar ve görsel-içerik uyumu kategorilerinde belirlenmiştir.

Tablo 106 Dergilerde yer alan görsel malzemeler

Dergi Adı	Fotoğraf	Yok	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	98 % 23,3	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	17 % 4,0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	417 % 99,3	3 % 0,7	420 % 100,0

1980-1989 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde yer alan 420 yazının 417'sinde (% 99,3), görsel malzeme olarak fotoğraf kullanılmıştır. 3 yazıda görsel malzemelere yer vermeyen dergiler, tablo-grafik, çizim ve karikatürleri hiç kullanmamıştır. Bravo dergisinde yayınlanan 2 yazı ile, Yeni Kulis dergisinde yayınlanan 1 yazıda fotoğraf kullanılmamaktadır.

Tablo 107 Her yazı için kullanılan fotoğraf sayısı

Dergi Adı	1 Fotoğraf	2 Fotoğraf	3 Fotoğraf	4 Fotoğraf	5 Fotoğraf	7 Fotoğraf	6 Fotoğraf	10 Fotoğraf	8 Fotoğraf	Yok	9 Fotoğraf	14 Fotoğraf	21 Fotoğraf	23 Fotoğraf	Toplam
Nokta	76 % 18,1	44 % 10,5	20 % 4,8	20 % 4,8	12 % 2,9	0 % 0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	36 % 8,6	14 % 3,3	10 % 2,4	12 % 2,9	4 % 1,0	10 % 2,4	6 % 1,4	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	28 % 6,7	6 % 1,4	4 % 1,0	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	22 % 5,2	5 % 1,2	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	9 % 2,1	5 % 1,2	6 % 1,4	1 % 0,2	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	8 % 1,9	4 % 1,0	5 % 1,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	10 % 2,4	1 % 0,2	2 % 0,5	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,5
Toplam	189 % 45,0	79 % 18,8	51 % 12,1	38 % 9,0	21 % 5,0	14 % 3,3	11 % 2,6	6 % 1,4	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

417 yazıda fotoğraf kullanan dergiler, 417 yazının 189’unda da (% 45,0) 1 fotoğrafa yer vermektedir (Tablo 107). Bir yazı için en fazla fotoğraf kullanan dergi, News Kim dergisidir. Derginin bir yazısında 21 fotoğraf kullanılırken, başka bir yazısında da 23 tane fotoğraf kullandığı görülmektedir. Bravo dergisinin 2 yazısıyla, Yeni Kulis dergisinin 1 yazısında fotoğraf kullanılmamaktadır. Yazılarında en fazla 1 fotoğraf kullanan dergi, Nokta dergisidir (76 yazı-% 18,1).

Tablo 108 Birinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Yok	Toplam
Nokta	68 % 16,2	80 % 19,0	32 % 7,6	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	66 % 15,7	30 % 7,1	2 % 0,5	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	23 % 5,5	19 % 4,5	1 % 0,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	23 % 5,5	9 % 2,1	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	17 % 4,0	8 % 1,9	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	8 % 1,9	7 % 1,7	3 % 0,7	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	5 % 1,2	4 % 1,0	8 % 1,9	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	210 % 50,0	159 % 37,9	48 % 11,4	3 % 0,7	420 % 100,0

İncelenen 420 yazının 210’unda (% 50,0) boy-plan ölçekli fotoğrafların kullanıldığı görülmektedir (Tablo 108). İkinci sırayı 159 yazıda (% 37,9) kullanılan bel-plan ölçekli fotoğraflar almaktadır. News Kim dergi-sinde yayınlanan 2 fotoğrafın 2’si de bel-planda çekilmiş fotoğraflardan oluş-maktadır. Toplam 48 yazıda (% 11,4) vesikalık fotoğraflar kullanılmıştır.

Tablo 109 İkinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Nokta	80 % 19,0	64 % 15,2	24 % 5,7	12 % 2,9	180 % 42,9
Bravo	40 % 9,5	42 % 10,0	14 % 3,3	4 % 1,0	100 % 23,8
Yeni Dünya	28 % 6,7	9 % 2,1	6 % 1,4	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	22 % 5,2	8 % 1,9	3 % 0,7	0 % 0	33 % 7,9
Moda	9 % 2,1	10 % 2,4	5 % 1,2	2 % 0,5	26 % 6,2
İşte Hayat	8 % 1,9	8 % 1,9	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	11 % 2,6	1 % 0,2	2 % 0,5	4 % 1,0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	198 % 47,1	143 % 34,0	57 % 13,6	22 % 5,2	420 % 100,0

198 yazıda (% 47,1) ikinci fotoğraflara yer verilmemektedir (Tablo 109). Kullanılan ikinci fotoğraflarda da, boy-plan ölçekli çekimler tercih edilmektedir. 143 yazıda boy-plan (% 34,0), 57 yazıda bel-plan (% 13,6) ve 22 yazıda vesikalık fotoğraflara (% 5,2) yer verilmektedir. İşte Hayat, Yeni Dünya, News Kim ve Yeni Magazin dergileri, ikinci fotoğraf olarak vesikalık fotoğrafları hiç kullanmamaktadır.

Tablo 110 Üçüncü fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Nokta	120 % 28,6	32 % 7,6	20 % 4,8	8 % 1,9	180 % 42,9
Bravo	54 % 12,9	40 % 9,5	6 % 1,4	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	34 % 8,1	4 % 1,0	5 % 1,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	27 % 6,4	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	10 % 2,4	1 % 0,2	1 % 0,2	26 % 6,2
İşte Hayat	12 % 2,9	6 % 1,4	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	3 % 0,7	1 % 0,2	2 % 0,5	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	273 % 65,0	100 % 23,8	36 % 8,6	11 % 2,6	420 % 100,0

420 yazının 273 tanesinde üçüncü fotoğraflar kullanılmamıştır (Tablo 110). Kullanılan 147 fotoğraftan 100 tanesi de boy-plan fotoğraflardır (% 23,8). İşte Hayat dergisi 6 yazıda üçüncü fotoğraflara yer vermekte ve bu fotoğrafları da boy-plan fotoğraflardan tercih etmektedir. Boy-plan fotoğraflar en fazla Bravo dergisi tarafından kullanılırken (40 yazı-% 9,5), bel-plan (20 yazı-% 4,8) ve vesikalık fotoğrafların (8 yazı-% 1,9) Nokta dergisinin yazılarında daha fazla kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 111 Birinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	İş Yeri	Şehrin Bir Yeri	Evin Salonu	Fotoğraf Stüdyosu	Eğlence Mekanı	Deniz Kenarı	Belirsiz	Evin Yatak Odası	Gösteri Merkezi	Evin Bahçesi	Havaalanı	Yok	Spor Salonu	Toplam
Nokta	64 % 15,2	36 % 8,6	32 % 7,6	12 % 2,9	16 % 3,8	4 % 1,0	8 % 1,9	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	46 % 11,0	8 % 1,9	4 % 1,0	10 % 2,4	0 % 0	14 % 3,3	2 % 0,5	8 % 1,9	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	37 % 8,8	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	5 % 1,2	1 % 0,2	6 % 1,4	12 % 2,9	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	9 % 2,1	6 % 1,4	0 % 0	1 % 0,2	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	1 % 0,2	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	6 % 1,4	1 % 0,2	1 % 0,2	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	178 % 42,4	54 % 12,9	47 % 11,2	46 % 11,0	24 % 5,7	22 % 5,2	18 % 4,3	10 % 2,4	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	3 % 0,7	2 % 0,5	420 % 100,0

420 yazının 3 tanesinde fotoğraf kullanılmamaktadır (Tablo 111). 178 yazıda kullanılan fotoğraflar (% 42,4), kişilerin iş yerlerinde çekilen fotoğraflarından oluşmaktadır. 54 yazıda, kişilerin şehrin değişik yerlerinde çekilmiş fotoğrafları kullanılırken, 47 yazıda kişilerin yaşam alanlarında çekilen fotoğraflardan seçilmektedir. 46 yazıda (% 11,0), kişilerin fotoğraf stüdyolarında çekti oldukleri fotoğraflar kullanılırken, 24 yazıda eğlence mekanında çekilen, 22 yazıda da deniz kenarında çekilen fotoğrafları kullanılmaktadır. 18 yazıda yayınlanan fotoğrafların hangi mekanda çekildiği belirsizdir. 10 yazıda kullanılan fotoğraflar da, kişilerin yatak odalarında çekilen fotoğraflardan kullanılmaktadır.

Tablo 112 İkinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Yok	İş Yeri	Evin Salonu	Şehrin Bir Yeri	Fotoğraf Stüdyosu	Deniz Kenarı	Belirsiz	Evin Yatak Odası	Eğlence Mekanı	Evin Bahçesi	Havaalanı	Nikah Dairesi	Spor Salonu	Gösteri Merkezi	Toplam
Nokta	80 % 19,0	16 % 3,8	28 % 6,7	20 % 4,8	12 % 2,9	4 % 1,0	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	40 % 9,5	20 % 4,8	0 % 0	4 % 1,0	10 % 2,4	14 % 3,3	2 % 0,5	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	28 % 6,7	14 % 3,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	22 % 5,2	3 % 0,7	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	9 % 2,1	7 % 1,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	8 % 1,9	5 % 1,2	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	11 % 2,6	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	198 % 47,1	67 % 16,0	34 % 8,1	28 % 6,7	27 % 6,4	20 % 4,8	15 % 3,6	9 % 2,1	6 % 1,4	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	2 % 0,5	2 % 0,5	420 % 100,0

420 yazının 198 tanesinde ikinci fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 112). 67 yazıda yer verilen ikinci fotoğraflar (% 16,0), kişilerin iş yerlerinde çekilen fotoğraflardan seçilmektedir. 34 yazının fotoğrafı, kişilerin ev yaşamını yansıtan fotoğraflardan, 28 yazının fotoğrafı da şehrin değişik yerlerinde çekilmiş fotoğraflarından kullanılmıştır. Fotoğraf stüdyosunda çekilmiş fotoğraflara 27 yazıda yer verilirken, 20 yazının fotoğrafı deniz kenarında çekilmiş fotoğraflardan seçilmektedir. 14 yazıda (% 3,3) deniz kenarında çekilen fotoğrafları kullanan Bravo dergisi, 8 yazıda da (% 1,9) yatak odalarında çekilmiş fotoğrafları kullanmaktadır.

Tablo 113 Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Yok	İş Yeri	Evin Salonu	Şehrin Bir Yeri	Belirsiz	Fotoğraf Stüdyosu	Deniz Kenarı	Evin Yatak Odası	Nikah Dairesi	Evin Bahçesi	Eğlence Mekanı	Spor Salonu	Gösteri Merkezi	Toplam
Nokta	120 % 28,6	20 % 4,8	20 % 4,8	8 % 1,9	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	54 %12, 9	12 % 2,9	0 % 0	6 % 1,4	2 % 0,5	8 % 1,9	8 % 1,9	6 % 1,4	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	34 % 8,1	9 % 2,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	27 % 6,4	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	5 % 1,2	0 % 0	2 % 0,5	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	12 % 2,9	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	273 % 65,0	53 % 12,6	24 % 5,7	17 % 4,0	14 % 3,3	12 % 2,9	9 % 2,1	6 % 1,4	4 % 1,0	3 % 0,7	2 % 0,5	2 % 0,5	1 % 0,2	420 % 100,0

273 yazıda üçüncü fotoğraflara yer verilmemektedir (Tablo 113). Üçüncü fotoğrafların kullanıldığı 53 yazıda (% 12,6), kişilerin iş yerlerinde çekilen fotoğrafları kullanılmaktadır. 24 yazıda kullanılan fotoğraf ise (% 5,7), kişileri ev ortamında görüntülemektedir. Kişilerin deniz ya da havuz kenarında çekilmiş fotoğraflarına toplam 9 yazıda yer verilmektedir. Deniz kenarında çekilmiş fotoğrafların kullanıldığı 9 yazının 8'i Bravo dergisinde yer almaktadır. Evin yatak odasında çekilen fotoğrafların yayınlandığı 6 yazı da, Bravo dergisinin yaprakları arasındadır.

Tablo 114 Görsel-içerik uyumu

Dergi Adı	Uyumlu	Uyumsuz	Yok	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	80 % 19,0	18 % 4,3	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	3 % 0,7	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	17 % 4,0	16 % 3,8	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	3 % 0,7	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	17 % 4,0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	377 % 89,8	40 % 9,5	3 % 0,7	420 % 100,0

Fotoğrafların kullanıldığı 417 yazının 377'sinde, fotoğrafların içerikle uyumlu seçildiği görülmektedir (Tablo 114). 40 yazının seçilen fotoğrafları ise yazının içeriğiyle uyumlu değildir. İçerikle uyumlu olmayan fotoğraflar, Bravo (18 yazı- % 4,3), Yeni Magazin (16 yazı-% 3,8) ve Yeni Dünya (3 yazı-% 0,7) dergilerinde yayınlanmaktadır. Yeni Kulis, Nokta, Moda ve News Kim dergilerinin yazılarında kullanılan fotoğrafların tümü, yazı içeriğine uygun seçilmektedir.

3.1.3.3. Magazin Dergilerinde Kadının Sunumuna Göre

Dergilerin kadın sunumları açısından değerlendirilmeleri; kadının uyruğu, yaşı, rolü, mesleği, sunuluşu, kadınlarla ilgili kullanılan sıfat, fotoğraflarda hangi kıyafetle sunuldukları, yazılarda yer alan tablo-grafik, çizim ve karikatürlerdeki kadınların kıyafeti kategorilerinde tablolastırılmıştır.

Tablo 115 Yazıda adı geçen birinci kadının uyruğu

Dergi Adı	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Nokta	100 % 23,8	80 % 19,0	180 % 42,9
Bravo	28 % 6,7	72 % 17,1	100 % 23,8
Yeni Dünya	26 % 6,2	17 % 4,0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	33 % 7,9
Moda	17 % 4,0	9 % 2,1	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	242 % 57,6	178 % 42,4	420 % 100,0

242 yazıda (% 57,6) adı geçen birinci kadınlar, T.C. vatandaşıdır (Tablo 115). 178 yazıda T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılar yer almaktadır. Nokta dergisinde yayınlanan 180 yazının 80'inde (% 19,0) ve Bravo dergisinde yayınlanan 100 yazının 72'sinde (% 17,1) T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara rastlanmaktadır. Nokta ve Bravo dergileri dışında T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara, Moda dergisinde yer verildiği görülmektedir. Moda dergisi de, 26 yazının 9'unda (5 2,1) T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara yer vermektedir. Bu dönemde incelenen diğer dergilerde, yazıda adı geçen birinci kadınlar, yalnızca T.C. vatandaşı olan kadınlardan seçilmektedir.

Tablo 116 Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu

Dergi Adı	Yok	T.C. Vatandaşı Olmayan	T.C. Vatandaşı	Toplam
Nokta	128 % 30,5	28 % 6,7	24 % 5,7	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	20 % 4,8	4 % 1,0	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	3 % 0,7	5 % 1,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	1 % 0,2	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	4 % 1,0	8 % 1,9	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	0 % 0	3 % 0,7	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	0 % 0	6 % 1,4	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	55 % 13,1	53 % 12,6	420 % 100,0

Yazıda adı geçen ikinci kadınlarda, T.C. vatandaşı olmayan kadınlara daha fazla yer verildiği görülmektedir (Tablo 116). İkinci kadınlara yer verilen 108 yazının 55’inde (% 13,1) T.C. vatandaşı olmayan, 53 tanesinde (% 12,6) T.C. vatandaşı olan kadınlara yer verilmektedir. İşte Hayat, Yeni Kulis, News Kim ve Yeni Magazin dergilerinin yazılarında, yalnızca T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar yer almaktadır.

Tablo 117 Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu

Dergi Adı	Yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Nokta	160 % 38,1	12 % 2,9	8 % 1,9	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	4 % 1,0	8 % 1,9	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	2 % 0,5	1 % 0,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	6 % 1,4	2 % 0,5	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	5 % 1,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	367 % 87,4	34 % 8,1	19 % 4,5	420 % 100,0

Yazıda adı geçen üçüncü kadınlarda da, T.C. vatandaşı olan kadınlar çoğunluktadır (Tablo 117). 53 yazıda üçüncü kadınlara yer verilen yazıların 34'ü (% 8,1), T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgilidir. T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara, Bravo dergisi ile Nokta dergisinde daha fazla yer verilmektedir. Toplam 19 yazının 8'i Bravo ve 8'i de Nokta dergisinin yazıları arasındadır.

Yazıda adı geçen kadınların 78 tanesi (% 18,6), 21 ile 25 yaş arasındaki kadınlardır (Tablo 118). Yazıda adı geçen kişi olarak, 61 yazıda 36-40 yaş aralığındaki kadınlar ve 56 yazıda 41-45 yaş aralığındaki kadınlara yer verilmektedir. 420 yazının 247'sinde (% 58,8) adı geçen kadınlar, 26 ile 45 yaşları arasındaki kadınlardan seçilmektedir. 56 yaşın üstünde olan kadınlara Nokta dergisi 16 yazıda yer verirken, Yeni Kulis 2 yazıda yer vermektedir.

Tablo 118 Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı

Dergi Adı	21-25	36-40	41-45	26-30	16-20	31-35	46-50	51-55	56 ve üstü	11-15	Toplam
Nokta	8 % 1,9	40 % 9,5	32 % 7,6	12 % 2,9	20 % 4,8	16 % 3,8	12 % 2,9	20 % 4,8	16 % 3,8	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	40 % 9,5	6 % 1,4	8 % 1,9	12 % 2,9	16 % 3,8	6 % 1,4	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	6 % 1,4	100 % 23,8
Yeni Dünya	9 % 2,1	4 % 1,0	3 % 0,7	12 % 2,9	2 % 0,5	13 % 3,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	10 % 2,4	1 % 0,2	3 % 0,7	6 % 1,4	8 % 1,9	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	33 % 7,9
Moda	7 % 1,7	5 % 1,2	6 % 1,4	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,5	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	6 % 1,4	2 % 0,5	5 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	1 % 0,2	3 % 0,7	4 % 1,0	3 % 0,7	0 % 0	3 % 0,7	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	78 % 18,6	61 % 14,5	56 % 13,3	52 % 12,4	49 % 11,7	48 % 11,4	23 % 5,5	22 % 5,2	18 % 4,3	13 % 3,1	420 % 100,0

Tablo 119 Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı

Dergi Adı	Yok	21-25	16-20	26-30	31-35	36-40	11-15	41-45	46-50	51-55	56 ve üstü	Toplam
Nokta	128 % 30,5	16 % 3,8	4 % 1,0	0 % 0	8 % 1,9	4 % 1,0	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	2 % 0,5	2 % 0,5	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	6 % 1,4	8 % 1,9	6 % 1,4	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	2 % 0,5	1 % 0,2	2 % 0,5	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	%	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	2 % 0,5	1 % 0,2	4 % 1,0	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	27 % 6,4	14 % 3,3	14 % 3,3	12 % 2,9	11 % 2,6	11 % 2,6	10 % 2,4	4 % 1,0	3 % 0,7	2 % 0,5	420 % 100,0

420 yazının 312'sinde ikinci kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 119). İkinci kadınlara yer verilen 108 yazının 27'sinde kadınlar, 21-25 yaş aralığındaki kadınlardan seçilmektedir. Yazılarda adı geçen ikinci kadınların yarısı, 16 ile 30 yaş aralığındaki kadınlardır (27+14+14= 55). Yazıda adı geçen 46 ve üstü yaştaki ikinci kadınlara, Nokta dergisinin 8 (% 2,0) ve Moda dergisinin 1 (% 0,2) yazısında yer verilmektedir.

Tablo 120 Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı

Dergi Adı	Yok	21-25	41-45	11-15	16-20	26-30	31-35	36-40	51-55	Toplam
Nokta	160 % 38,1	8 % 1,9	8 % 1,9	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	3 % 0,7	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,5
Toplam	368 % 87,6	19 % 4,5	14 % 3,3	5 % 1,2	3 % 0,7	3 % 0,7	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,5	420 % 100,0

Yazıda adı geçen üçüncü kadınlarda da, 21-25 yaş aralığındaki kadınlar çoğunluktadır (Tablo 120). İkinci sırayı ise 41-45 yaş aralığındaki kadınların yer aldığı yazılar izlemektedir. 420 yazının 52 tanesinde yer verilen üçüncü kadınlardan 2'si, 51-55 yaş aralığındadır. 51-55 yaş aralığındaki kadınlara yer verilen yazılardan biri Moda, diğeri News Kim dergisinde yayınlanmaktadır.

Tablo 121 Yazıda adı geçen birinci kadının rolü

Dergi Adı	Birey	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Geleneksel	Toplam
Nokta	112 % 26,7	36 % 8,6	12 % 2,9	20 % 4,8	180 % 42,9
Bravo	54 % 12,9	22 % 5,2	18 % 4,3	6 % 1,4	100 % 23,8
Yeni Dünya	14 % 3,3	28 % 6,7	0 % 0	1 % 0,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	18 % 4,3	5 % 1,2	10 % 2,4	0 % 0	33 % 7,9
Moda	15 % 3,6	9 % 2,1	1 % 0,2	1 % 0,2	26 % 6,2
İşte Hayat	14 % 3,3	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,7	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,5
Toplam	244 % 58,1	102 % 24,3	42 % 10,0	32 % 7,6	420 % 100,0

Yazıda adı geçen kadınların hangi rollerde karşımıza çıkarıldıklarına baktığımız zaman, kadınların daha çok birey olarak sunulduklarını görüyoruz (Tablo 121). 420 yazının 244 tanesinde (% 58,1) birey olarak sunulan kadınlara, 102 yazıda da (% 24,3) erkeklerle eşit rollerde yer verilmektedir. 42 yazıda (% 10,0) kadınlar cinsel kimliği ile gündeme getirilirken, 32 yazıda da (% 7,6) geleneksel rolleri içinde sunulmuştur.

Tablo 122 Yazıda adı geçen ikinci kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Birey	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Geleneksel	Toplam
Nokta	128 % 30,5	20 % 4,8	8 % 1,9	16 % 3,8	8 % 1,9	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	6 % 1,4	8 % 1,9	8 % 1,9	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	2 % 0,5	6 % 1,4	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	6 % 1,4	5 % 1,2	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	5 % 1,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	42 % 10,0	27 % 6,4	26 % 6,2	13 % 3,1	420 % 100,0

312 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlar, yer verildikleri 108 yazının 69’unda, karşımıza birey ve erkeklerle eşit rollerde çıkmaktadır. Kadınlara, 26 yazıda cinsel kimlikleri nedeniyle roller verilirken, 13 yazıda da, geleneksel rolleri içinde yerini almaktadır.

Tablo 123 Yazıda adı geçen üçüncü kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Birey	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Geleneksel	Toplam
Nokta	160 % 38,1	4 % 1,0	4 % 1,0	8 % 1,9	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	6 % 1,4	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	3 % 0,7	4 % 1,0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	4 % 1,0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,5
Toplam	368 % 87,6	19 % 4,5	15 % 3,6	12 % 2,9	6 % 1,4	420 % 100,0

52 yazıda yer verilen üçüncü kadınlar, 34 yazıda birey ve erkeklerle eşit rollerde karşımıza çıkmaktadır. 12 yazıda cinsel kimliğiyle sunulan kadınlar, 6 yazıda da geleneksel rolleri içindedir. Yeni Dünya dergisinde yer verilen 3 kadın da erkeklerle eşit rollerde sunulurken, News Kim dergisinin yer verdiği tek kadın geleneksel rolleri içinde yer almaktadır.

Tablo 124 Yazıda adı geçen birinci kadının mesleği

Dergi Adı	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Ev Hanımı	Manken-Fotomodel	Belirsiz	Yazar	Tiyatro Oyuncusu	Dansöz	Şantöz	Sinema Yönetmeni	Öğrenci	Gazeteci-Muhbir	Sporcu	Opera Sanatçısı	Çalışan	Kraliyet Ailesinden	Akademisyen	Politikacı	İş Kadını	İşveren	Ressam	Doktor	Eczacı	Tiyatro Yönetmeni	Kuafor	Toplam
Nokta	52 % 12,4	28 % 6,7	36 % 8,6	0 % 0	4 % 1,0	16 % 3,8	4 % 1,0	0 % 0	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	52 % 12,4	10 % 2,4	0 % 0	12 % 2,9	12 % 2,9	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	37 % 8,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	8 % 1,9	2 % 2,9	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	10 % 2,4	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	5 % 1,2	7 % 1,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	4 % 1,0	11 % 2,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	161 % 38,3	68 % 16,2	38 % 9,0	27 % 6,4	21 % 5,0	16 % 3,8	13 % 3,1	10 % 2,4	8 % 1,9	6 % 1,4	6 % 1,4	5 % 1,2	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	3 % 0,7	3 % 0,7	3 % 0,7	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

420 yazının 161'inde (% 38,3), adı geçen kadınlar sinema oyuncularındır (Tablo 124). Sinema oyuncularıyla ilgili yazıları, ses sanatçıları (68 yazı-% 16,2) ve ev hanımlarıyla (38 yazı-% 9,0) ilgili yazılar takip etmektedir. Manken ve fotomodel olan kadınlarla ilgili 27 yazı yazılırken, 21 yazıda sözü edilen kadınların hangi meslek grubundan oldukları belirtilmemektedir. 16 yazıda, adı geçen kişiler olarak yazarlar görülmektedir. Tiyatro oyuncularıyla ilgili yazılara 13 kere yer verilirken, dansözler 10 yazıda adı geçen kişiler olarak yer almaktadır. Diğer meslek gruplarıyla ilgili yazılara,

10 yazıdan daha az yer verilmektedir. Nokta dergisi, iş kadınlarından akademisyenlere, opera sanatçılarından politikacılara kadar geniş meslek grubundan kişilerle ilgili yazılara yer vermektedir.

Tablo 125 Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Sinema Oyuncusu	Manken-Fotomodel	Ses Sanatçısı	Öğrenci	Ev Hanımı	Belirsiz	Sporcu	Şantöz	Kraliyet Ailesinden	Tiyatro Oyuncusu	Çalışan	İşveren	Avukat	Toplam
Nokta	128 % 30,5	16 % 3,8	4 % 1,0	0 % 0	8 % 1,9	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	6 % 1,4	8 % 1,9	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	0 % 0	7 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	1 % 0,2	0 % 0	5 % 1,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	28 % 6,7	19 % 4,5	11 % 2,6	10 % 2,4	10 % 2,4	9 % 2,1	6 % 1,4	4 % 1,0	4 % 1,0	3 % 0,7	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Yazıda adı geçen ikinci kadınlar da, çoğunlukla (28 yazı-% 6,7) sinema oyuncularından oluşmaktadır (Tablo 125). İkinci sırayı 19 yazıyla mankenlerle ilgili yazılar alırken, üçüncü sırayı 11 yazıyla ses sanatçılarıyla ilgili yazılar almaktadır. Öğrenciler ve ev hanımlarıyla ilgili 10'ar yazıya rastlanmaktadır. 108 yazı içinde, diğer meslek gruplarıyla ilgili çok az sayıda yazı yer almaktadır.

Tablo 126 Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

Dergi Adı	Yok	Manken-Fotomodel	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Belirsiz	Öğrenci	Sporcu	İşveren	Akademisyen	Tiyatro Oyuncusu	Ev Hanımı	Çalışan	Hostes	Toplam
Nokta	160 % 38,1	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	4 % 1,0	2 % 0,5	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	5 % 1,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	0 % 0	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	368 % 87,6	13 % 3,1	11 % 2,6	8 % 1,9	7 % 1,7	5 % 1,2	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

420 yazının 368'inde üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 126). Yer verilen üçüncü kadınlar içinde, manken ve fotomodelerin yer aldığı yazıların daha fazla olduğu görülmektedir (13 yazı-% 3,1). 11 yazıyla sinema oyuncularına ikinci sırada yer verilirken, diğer meslek gruplarıyla ilgili yazıların 10'dan daha az olduğu belirlenmiştir.

Tablo 127 Yazıda adı geçen birinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yorumsuz	Övülüyor	Eleştiriliyor	Kodlanamaz	Aciz durumda	Aşağılanıyor	Toplam
Nokta	108 % 25,7	52 % 12,4	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	62 % 14,8	22 % 5,2	8 % 1,9	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	20 % 4,8	4 % 1,0	6 % 1,4	0 % 0	3 % 0,7	0 % 0	33 % 7,9
Moda	19 % 4,5	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	12 % 2,9	6 % 1,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	4 % 1,0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	275 % 65,5	97 % 23,1	32 % 7,6	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	420 % 100,0

275 yazıda yorumsuz olarak sunulan kadınlar, 97 yazıda (%23,1), göster-dikleri başarılı çalışmalar için övülmektedir (Tablo 127). 32 yazıda eleştirilen kadınlar, 4 yazıda aciz durumda gösterilirken, 4 yazıda da aşağılanmaktadır.

Tablo 128 Yazıda adı geçen ikinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yok	Yorumsuz	Övüyor	Eleştiriyor	Kodlanamaz	Aciz durumda	Toplam
Nokta	128 % 30,5	36 % 8,6	8 % 1,9	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	18 % 4,3	2 % 0,5	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	11 % 2,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	4 % 1,0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	82 % 19,5	13 % 3,1	8 % 1,9	4 % 1,0	1 % 0,2	420 % 100,0

108 yazıda yer verilen ikinci kadınlar için, 82 yazıda herhangi bir yorum yapılmamaktadır (Tablo 128). 13 yazıda ikinci kadınlar için övücü sunumlar kullanılırken, 8 yazıda da eleştirilmektedir. Yeni Kulis dergisinin 1 yazısında da, ikinci kadının aciz durumda sunulduğu görülmektedir.

Tablo 129 Yazıda adı geçen üçüncü kadının sunumu

Dergi Adı	Yok	Yorumsuz	Övülüyor	Eleştiriliyor	Kodlanamaz	Aciz durumda	Toplam
Nokta	160 % 38,1	12 % 2,9	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	10 % 2,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	7 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	368 % 87,6	38 % 9,0	6 % 1,4	5 % 1,2	2 % 0,5	1 % 0,2	420 % 100,0

368 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 129). Yer verilen üçüncü kadınlarla ilgili 38 yazıda yorum yapılmazken, 6 yazıda övülmektedir. 5 yazıda eleştirilen kadınlar, 1 yazıda da aciz durumda sunulmaktadır.

Tablo 130 Yazıda adı geçen birinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Sıfat Kullanılmamış	Başarısız Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Toplam
Nokta	128 % 30,5	48 % 11,4	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	80 % 19,0	10 % 2,4	10 % 2,4	100 % 23,8
Yeni Dünya	37 % 8,8	0 % 0	6 % 1,4	43 % 10,2
Yeni Magazin	20 %	0 % 0	13 % 3,1	33 % 7,9
Moda	25 % 6,0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	3 % 0,7	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	323 % 76,9	64 % 15,2	33 % 7,9	420 % 100,0

Yazılarda adı geçen 323 kadının sunumunda herhangi bir sıfat kullanılmamaktadır (Tablo 130). Kullanılan 97 sıfatın 64 tanesi kadınların başarılarını vurgularken, 33 sıfat da kadınların cinsel kimliklerini vurgulamak için kullanılmaktadır. Nokta dergisi, kadınların başarılarını vurgulayan sıfatları, Yeni Dünya dergisi de cinsel kimliklerini vurgulayan sıfatları daha fazla kullanmaktadır.

Tablo 131 Yazıda adı geçen ikinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Başarısını Vurgulayan	Kodlanamaz	Toplam
Nokta	128 % 30,5	52 % 12,4	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	24 % 5,7	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	35 % 8,3	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	14 % 3,3	11 % 2,6	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	5 % 1,2	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	312 % 74,3	106 % 25,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

312 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlarla ilgili 106 yazıda sıfat kullanılmamaktadır (Tablo 131). İkinci kadınlar için kullanılan ve kodlanan tek sıfat, kadının başarılarını vurgulamaktadır.

Tablo 132 Yazıda adı geçen üçüncü kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Kodlanamaz	Toplam
Nokta	160 % 38,1	20 % 4,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	40 % 9,5	3 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	7 % 1,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	368 % 87,6	49 % 11,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

368 yazıda üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 132). Üçüncü kadınlar için 2 sıfat kullanılmaktadır ve bu sıfatlardan biri başarısını, diğeri de cinsel kimliğini vurgulamak için kullanılmaktadır.

Tablo 133 Fotoğrafta yer alan birinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Günlük	İş Kıyafeti	Seksi	Yok	Takım elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Belli değil	Toplam
Nokta	124 % 29,5	24 % 5,7	12 % 2,9	0 % 0	8 % 1,9	8 % 1,9	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	16 % 3,8	44 % 10,5	38 % 9,0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	6 % 1,4	32 % 7,6	3 % 0,7	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	10 % 2,4	4 % 1,0	15 % 3,6	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	%	33 % 7,9
Moda	17 % 4,0	8 % 1,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	7 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	8 % 1,9	5 % 1,2	4 % 1,0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	191 % 45,5	125 % 29,8	74 % 17,6	8 % 1,9	9 % 2,1	9 % 2,1	4 % 1,0	420 % 100,0

420 yazının tümünde yer verilen birinci kadınlar, 191 yazının fotoğrafında günlük kıyafetleri içinde görüntülenmektedir (Tablo 133). 125 yazıda iş kıyafetleri içinde yer verilen fotoğraflar, en fazla Bravo dergisinde kullanılmaktadır (44 yazı-% 10,5). Kadınları seksi kıyafetleri içinde en fazla görüntüleyen dergi de yine Bravo dergisidir (38 yazı-% 9,0). Kadınların, günlük ve gece kıyafetleri ile takım elbise döpiyes içinde çekilen fotoğrafları, en fazla Nokta dergisinin yazılarında kullanılmaktadır. Kadınların takım elbise ve döpiyes ile gece kıyafetleri içinde yer aldığı 9 fotoğrafın 8'i Nokta dergisinin sayfalarında yer almaktadır.

Tablo 134 Fotoğrafta yer alan ikinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	İş Kıyafeti	Günlük	Seksi	Gece Kıyafeti	Belli değil	Toplam
Nokta	136 % 32,4	8 % 1,9	24 % 5,7	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	16 % 3,8	2 % 0,5	6 % 1,4	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	5 % 1,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	12 % 2,9	7 % 1,7	5 % 1,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	15 % 3,6	1 % 0,2	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	12 % 2,9	1 % 0,2	3 % 0,7	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	319 % 76,0	39 % 9,3	38 % 9,0	14 % 3,3	6 % 1,4	4 % 1,0	420 % 100,0

101 yazıda görüntülerine yer verilen ikinci kadınlar, 39 yazıda iş kıyafetleri içinde görüntülenmektedir (Tablo 134). 38 yazıda günlük kıyafetleri içinde yer alan kadınlar, 14 yazıda seksi kıyafetleriyle sunulmaktadır.

Tablo 135 Fotoğrafta yer alan üçüncü kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	İş Kıyafeti	Günlük	Seksi	Belli değil	Takım elbise- Döpiyes	Toplam
Nokta	160 % 38,1	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	88 % 21,0	8 % 1,9	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	100 % 23,8
Yeni Dünya	41 % 9,8	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	18 % 4,3	4 % 1,0	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	16 % 3,8	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	13 % 3,1	2 % 0,5	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	369 % 87,9	25 % 6,0	12 % 2,9	8 % 1,9	4 % 1,0	2 % 0,5	420 % 100,0

369 yazıda yer verilmeyen üçüncü kadınlar, 25 yazıda iş, 12 yazıda günlük kıyafetleri içinde görüntülenmektedir (Tablo 135). 8 yazıda seksi kıyafetler içinde yer alan kadınların, seksi kıyafetleri içindeki 4 fotoğrafı Nokta dergi-sinin sayfaları arasında yer almaktadır.

Tablo 136 Tablo-grafik-çizim ve karikatürlerdeki kadının kıyafeti

Dergi Adı	Tablo-Grafik- Çizim- Karikatür Yok	Toplam
Nokta	180 % 42,9	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	18 % 4,3
Yeni Kulis	18 % 4,3	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	420 % 100,0	420 % 100,0

1980-1989 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde, tablo-grafik, çizim ya da karikatürler yayınlanmamaktadır.

3.1.3.4. Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre

Bu kategoride, dergi yazılarında yazı konusuyla ilgili olarak görüşü alınan kişilerin olup olmadığı, görüş bildiren (ler) varsa kaç kişinin görüş bildirdiği, görüş bildiren kişinin cinsiyeti, görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği, görüş bildiren kişinin mesleği ve hangi konuda görüş bildirdiği sorularına alınan yanıtlar tablolaştırılmıştır.

Tablo 137 Yazıda görüş bildiren kişi var mı?

Dergi Adı	Hayır	Evet	Toplam
Nokta	88 % 21,0	92 % 21,9	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,0	24 % 5,7	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	7 % 1,7	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	24 % 5,7	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	6 % 1,4	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	8 % 1,9	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	9 % 2,1	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	172 % 41,0	420 % 100,0

420 yazının 172 tanesinde, kişilerin görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 137). Kişilerin görüşlerine en fazla yer veren dergi, 92 yazıda görüşlere yer veren Nokta dergisidir (% 21,9). Nokta dergisini, 24'er yazıda görüşlere yer veren Bravo ve Yeni Magazin dergileri takip etmektedir. Görüşlere yer vermeyen dergi bulunmamaktadır.

Tablo 138 Görüş bildiren kişi sayısı

Dergi Adı	Yok	1 Kişi	2 Kişi	3 Kişi	8 Kişi	Toplam
Nokta	88 % 21,0	80 % 19,0	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,0	24 % 5,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	23 % 5,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	6 % 1,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	7 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	7 % 1,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	156 % 37,1	14 % 3,3	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Bir yazı içinde en fazla kaç kişinin görüşüne yer verildiğine bakıldığında, 8 kişinin görüşüne yer verildiği görülmektedir (Tablo 138). Yeni Kulis dergisinin 1 yazısında yer

verilen 8 kişi dışında, 156 yazıda 1 kişinin, 14 yazıda 2 kişinin ve 1 yazıda da 3 kişinin görüşlerine yer verilmektedir. 248 yazıda, görüşlere yer verilmemektedir.

Tablo 139 Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Nokta	88 % 21,0	68 % 16,2	24 % 5,7	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,0	20 % 4,8	4 % 1,0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	2 % 0,5	5 % 1,2	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	22 % 5,2	2 % 0,5	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	3 % 0,7	3 % 0,7	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	7 % 1,7	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	9 % 2,1	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	131 % 31,2	41 % 9,8	420 % 100,0

Görüşlerine yer verilen 172 kişinin 131'i (% 31,2) kadınlardır (Tablo 139). Kadınların görüşlerine en fazla yer veren dergiler, Nokta (68 yazı-% 16,2), Yeni Magazin (22 yazı-% 5,2) ve Bravo (20 yazı-% 4,8) dergileridir. News Kim dergisinin görüşlerine yer verdiği 2 kişi bulunmaktadır ve 2'si de erkektir. Kadınların görüşlerine yer vermeyen tek dergi de, News Kim dergisidir.

Tablo 140 Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Nokta	168 % 40,0	12 % 2,9	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	1 % 0,2	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	17 % 4,0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	404 % 96,2	15 % 3,6	1 % 0,2	420 % 100,0

Dergiler, 404 yazıda ikinci kişilerin görüşlerine yer vermemektedir (Tablo 140). 16 yazıda ikinci kişilerin görüşlerine yer verilmektedir ve bu 16 kişinin 15'i kadındır. Görüşlerine yer verilen 15 kadının 12'sine Nokta dergisinin yazılarında yer verilmektedir. Görüşlerine yer verilen 1 erkek bulunmaktadır ve görüşleri Yeni Magazin dergisinde yayınlanmaktadır.

Tablo 141 Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	418 % 99,5	2 % 0,5	420 % 100,0

420 yazının 418'inde görüş bildiren üçüncü kişiler bulunmamaktadır (Tablo 141). Kişilerin görüşlerine yer verilen 2 yazının 2'sinde de, görüş bildiren kişiler kadınlardır. Görüş bildiren üçüncü kişilere Yeni Kulis dergisi yer vermektedir.

Tablo 142 Görüş bildiren birinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Kişisel Deneyim	Toplam
Nokta	88 % 21,0	88 % 21,0	0 % 0	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	24 % 5,7	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	23 % 5,5	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	5 % 1,2	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	8 % 1,9	0 % 0	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	165 % 39,3	2 % 0,5	5 % 1,2	420 % 100,0

165 yazıda görüşlerine yer verilen kişiler, yazının konusu olarak yer almaktadır (Tablo 142). 2 yazıda, kişiler konuşmacı olarak, 5 yazıda da kişisel deneyimlerine dayanarak görüş bildirmektedir. Kişilerin görüşlerine konuşmacı olarak 1 yazılarında yer veren dergiler, Moda magazin ve News Kim dergileridir. Kişisel deneyimine dayanarak görüş bildirenlerin görüşlerine ise Yeni Kulis dergisinin 1 yazısında ve Nokta dergisinin 6 yazısında yer verilmektedir.

Tablo 143 Görüş bildiren ikinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Toplam
Nokta	168 % 40,0	12 % 2,9	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	1 % 0,2	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	17 % 4,0	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	404 % 96,2	16 % 3,8	420 % 100,0

İkinci kişilerin görüşlerine 16 yazıda yer verilmektedir (Tablo 143). Görüşlerine yer verilen ikinci kişilerin tümü, yazının konusu olarak yer verilen kişilerdir. 16 yazının 12'si Nokta dergisinde, 2'si Yeni Kulis'te, 1'i İşte Hayat ve 1'i de Yeni Magazin dergisinde yayınlanmaktadır.

Tablo 144 Görüş bildiren üçüncü kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu olarak	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	2 % 0,5	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	418 % 99,5	2 % 0,5	420 % 100,0

420 yazının 2'sinde, üçüncü kişilerin görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 144). Üçüncü kişilerin görüşlerine yer verilen 2 yazıda Yeni Kulis dergisinde yayınlanmaktadır. Dergi, kişilerin görüşlerine, yazıların konusu oldukları için yer vermektedir.

Tablo 145 Görüş bildiren birinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Tiyatro Oyuncusu	İşveren	Dansöz	Ev Hanımı	Yazar	Sinema Yaratmanı	Gazeteci-Muhabir	Manken- Fotomodel	Belirsiz	İş Kadını	Ressam	Opera Sanatçısı	Şantöz	Kraliyet Ailesinden	Doktor	Sporcu	Tiyatro Yaratmanı	Kuaför	Toplam
Nokta	88 21,0	32 % 7,6	8 % 1,9	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	8 1,9	8 % 1,9	4 1,0	4 1,0	0 % 0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	8 % 1,9	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	4 % 1,0	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	7 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,2	2 0,5	1 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	2 % 0,5	5 1,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	1 % 0,2	6 1,4	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	51 % 12,1	29 % 6,9	10 % 2,4	9 % 2,1	9 % 2,1	8 % 1,9	8 % 1,9	7 % 1,7	5 % 1,2	5 % 1,2	5 % 1,2	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	2 % 0,5	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Görüşlerine en fazla yer verilen birinci kişiler, sinema oyuncularındır (Tablo 145). Ses sanatçıları, 29 yazıyla ikinci sırayı almaktadır. Tiyatro oyuncularının görüşlerine 10 yazıda yer verilirken, diğer meslek grubundan kişilerin görüşlerine 10 yazıdan daha az yer verildiği görülmektedir. İşveren ve dansözlerin görüşlerine 9 yazıda, ev hanımı ve yazarların görüşlerine 8 yazıda yer verilmektedir.

Tablo 146 Görüş bildiren ikinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Tiyatro Oyuncusu	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Ev Hanımı	Toplam
Nokta	168 % 40,0	4 % 1,0	4 % 1,0	0 % 0	4 % 1,0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	17 % 4,0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	404 % 96,2	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	4 % 1,0	420 % 100,0

Görüş bildiren ikinci kişilerin meslekleri, farklı meslekler arasında eşit dağılmaktadır (Tablo 146). 4 tiyatro oyuncusu, 4 sinema oyuncusu, 4 ses sanatçısı ve 4 ev hanımı, görüşlerine yer verilen ikinci kişilerdir. Bu görüşlerin 12'si Nokta dergisinde yayınlanırken, ses sanatçılarının görüşleri, Yeni Kulis'in 2, İşte Hayat'ın 1 ve Yeni Magazin'in 1 yazısında yayınlanmaktadır.

Tablo 147 Görüş bildiren üçüncü kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Tiyatro Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	1 % 0,2	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	418 % 99,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Görüşlerine yer verilen üçüncü kişilerden 1'i tiyatro oyuncusu, 1'i de ses sanatçısıdır (Tablo 147). Tiyatro oyuncusu ve ses sanatçısının görüşleri, Yeni Kulis dergisinin yazılarında iletilmektedir.

Tablo 148 Birinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili	Günlük Yaşam	Moda- Güzellik	Genel Sağlık	Sanat- Kültür	Çocuk Bakımı	Hobilerle İlgili	Toplam
Nokta	88 % 21,0	48 % 11,4	44 % 10,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	76 % 18,1	20 % 4,8	4 % 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	36 % 8,6	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	9 % 2,1	16 % 3,8	8 % 1,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	20 % 4,8	5 % 1,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	10 % 2,4	3 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	18 % 4,3
Yeni Kulis	9 % 2,1	5 % 1,2	2 % 0,5	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
News Kim	0 % 0	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	248 % 59,0	106 % 25,2	59 % 14,0	2 % 0,5	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Görüşlerine yer verilen birinci kişiler, 106 yazıda işleriyle ilgili çalışmalarını, 59 yazıda da günlük yaşamlarına ilişkin görüşler iletmektedir (Tablo 148). Diğer konulara az sayıda yer verilmektedir.

Tablo 149 İkinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	Günlük Yaşam	İşile İlgili	Moda- Güzellik	Sanat- Kültür	Toplam
Nokta	168 % 40,0	12 % 2,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	32 % 7,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	17 % 4,0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	404 % 96,2	12 % 2,9	2 % 0,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Görüş bildiren ikinci kişiler de, çoğunlukla günlük yaşamından söz etmektedir (Tablo 149). 2 yazıda işle ilgili çalışmalarından söz eden ikinci kişiler, 1 yazıda moda-güzellik, 1 yazıda da sanat-kültür konularındaki görüşlerini iletmektedir.

Tablo 150 Üçüncü kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	Moda- Güzellik	Sanat- Kültür	Toplam
Nokta	180 % 42,9	0 % 0	0 % 0	180 % 42,9
Bravo	100 % 23,8	0 % 0	0 % 0	100 % 23,8
Yeni Dünya	43 % 10,2	0 % 0	0 % 0	43 % 10,2
Yeni Magazin	33 % 7,9	0 % 0	0 % 0	33 % 7,9
Moda	26 % 6,2	0 % 0	0 % 0	26 % 6,2
İşte Hayat	18 % 4,3	0 % 0	0 % 0	18 % 4,3
Yeni Kulis	16 % 3,8	1 % 0,2	1 % 0,2	18 % 4,3
News Kim	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,5
Toplam	418 % 99,5	1 % 0,2	1 % 0,2	420 % 100,0

Görüşlerine yer verilen üçüncü kişilerden 1'i moda-güzellik, 1'i de sanat-kültür konusundaki görüşlerini aktarmaktadır (Tablo 150). Üçüncü kişilerin görüşlerine yer veren tek dergi, Yeni Kulis dergisidir.

3.1.4. 1990-2005 Dönemine İlişkin Bulgular

Bu döneme ait 18 derginin 43 sayısından, örnekleme giren 13 derginin 30 sayısı incelenmiştir. Nisan 1990 tarihinde yayınlanmaya başlayan ‘Magazin Panaroma’ dergisinin Milli Kütüphanede varolan tek sayısı incelenmiştir. Derginin sahibi ve yazı işleri müdürü Tulga Say, istihbarat müdürü Adnan Ayna, yayın kurulu başkanı Sedat Say, yayın kurulu üyeleri Erol Sangar, Leyla Elmaskısa, Recep Turan, Tulga Say ve Nur Pıçakcı, kültür-sanat Yasemin Bıçakçı, reklam müdürü Ayten Nantu, fotoğraflar Mehmet Ulukaya ve Emine Arıkan’ dır. 18.5x13 boyutlarında ve 36 sayfa basılan dergi, 9.5 sayfasını reklama ayırmaktadır. Dergide, Uğur Yücel, İskender kebab restoranları sahibi Mustafa bey ve Serik belediye başkanı Mehmet Bankoğlu’yla röportaj, siyasi yorumlar, güncel konular, moda, yemek tarifleri, ev işleri için püf noktaları, ve muzır yasasıyla ilgili konular yer almaktadır. Derginin kapak fotoğrafında, defile haberinden bir fotoğraf kullanılmaktadır.

15 Nisan 1990 tarihinde yayınlanmaya başlayan ‘Parantez’ aylık magazin ve siyasi aktüalite dergisi, 27.5x18.5 boyutlarında ve 16 sayfadır. Derginin Milli Kütüphanede bulunan ilk ve tek sayısı incelenmiştir. İlk sayının kapak sayfasında, dergi içeriğinde herhangi bir haberi bulunmayan Gülşen Bubikoğlu’nun seksi bir pozuna yer verilmiştir. Dergi sahipliğini, Aktüel yayıncılık A.Ş. adına Erkut Can, sorumlu yazı işleri müdürlüğünü Ayhan Göncer’in yaptığı dergi, sahne ve sinema dünyasından kişilerin haberlerine yer vermektedir. Reklama yer vermeyen dergi, yeni çıkan kasetlerin tanıtımına ve Türkiye ile Dünya’daki top on listelerine de yarım sayfa ayırmaktadır.

Ocak 1990’da yayın hayatına başlayan ‘1 Numara Magazin’ dergisinin Milli Kütüphanede bulunan 2 sayısı da incelenmiştir. 26x18.5 boyutlarında ve 44 sayfa basılan derginin birinin kapağında, o sayıda yer alan bazı konukların fotoğraflarından bir kolaj, diğer kapakta ise Harika Avcı ve Mahsun Kırmızıgül’ün fotoğrafları yer almaktadır. Derginin imtiyaz sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü İbrahim Umsu, yayın yönetmeni Sündüs Umsu ve Ankara temsilcisi Fevzi Öztürk’tür. Türk ve yabancı ünlülerle ilgili haberlere yer verilen dergide, müzik listeleri, yerli ve yabancı şarkıların sözleri, ünlülerin posterleri, eğlence mekanları, bulmaca, astroloji, jimnastik, ev işleriyle

ilgili püf noktaları ve kanaviçe örnekleri de sunulmaktadır. Dergi, 8 sayfasını da reklama ayırmaktadır.

Aylık sanat ve magazin dergisi olan 'X Magazin', 1 Aralık 1995 yılında yayınlanmaya başlamıştır. Milli kütüphanede 1995 ve 1996 yıllarına ait 1'er sayısı bulunan derginin, 2 sayısı da incelenmiştir. İlk sayının kapağında içerikte yer alan haberlerin fotoğraf ve başlıklarından kolaj hazırlayan dergi, şubat sayısının kapağında ise bir tek haberin fotoğraflarına yer vermiştir. Dergide yer alan künye bilgilerinde, sahibi İbrahim Reşadiyeli, sorumlu yazı işleri müdürü Hüseyin Karaca, genel yayın yönetmeni Salih Tandır ve reklam müdürü Bahtiyar Kurt isimlerine rastlanmaktadır. 25.5x20 boyutlarında ve 34 sayfa olan derginin 8 sayfası, reklam alanı olarak kullanılmaktadır. Dergide, söyleşiler, uluslararası kültür sanat şenliğinden görüntüler ve film eleştirileri yer almaktadır.

'Hobi Yetenek', 1995 yılında, beceri, teknoloji, magazin ve kültür dergisi olarak yayın hayatına başlamaktadır. 27.5x19.5 boyutlarında ve sayfa sayısı 82 ile 66 arası değişen derginin 18 sayfası reklama ayrılmıştır. İki ayda bir yayınlanan dergide, konuyla ilgili verilen her bilgiden sonra bir reklam bulunmaktadır. Derginin imtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü Nesip Uzun, reklam müdürü Sema Tombaz, müşteri temsilcisi Cihat Er, Arzu Kumral, Kaya Köseoğlu, genel koordinatör Ferda Köymen ve teknik servis şefi İrfan Eren Gürbey'dir. Derginin kapağında, yapımı anlatılacak malzemelerden birinin görüntüsü verilmektedir. Kapakta, içerikte yer alan konu başlıkları ve reklam da yer almaktadır. Bazı kapak fotoğraflarında, yapımı anlatılacak malzemeler, onları kullanan bir kadın eşliğinde sunulmaktadır. 'Hobi Yetenek Kendin-Yap', okurlarına tüketim bilincini aşlamaya çalışmakta ve nasıl üretici, ev ekonomisine katkı sağlayan bireyler olacaklarının yollarını göstermektedir. Yaratıcılığı arttırmaya çalışan dergi, okurlardan gelen projeleri de tanıtmakta ve yapımında kullanılacak malzemelerin nerelerden ne kadara alınabileceği bilgisine de yer vermektedir. Dergi, sinema filmleri ve kitap tanıtımlarına da 2 sayfa ayırmaktadır. Milli Kütüphanede 1997 ve 2002 yılları arasında yayınlanmış 6 sayısı bulunan derginin tüm sayıları incelenmiştir.

Haber, aktüalite ve magazin dergisi olarak yayın hayatına başlayan 'Haber Extra', 26x20.5 boyutlarında ve 98 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Derginin künye bilgilerinde,

İntermedya İletişim adına yönetim kurulu başkanı Münci İnci, yayın grubu başkanı Turgay özen, yayından sorumlu başkan Cüneyt Akman, yayın yönetmeni A. Giray Karanlık, Nedret Ersanel, yazı işleri Ebru Gürsan, Ruşen Gürel, editörler İbrahim Şener, Haluk Baylan, Ankara temsilcisi Nedret Ersanel, İstanbul Mim Kemal Öke, Erol Mütercimler, Zeynep Tunuslu, Ebru Bilun Akyıldız, Onur Baştürk, Elif Bilgin, Hamide Erez, Ayşen Öztürk, Emel Sokulu, Kağan Yahşi, Ayşegül Yurdaçalış isimleri yer almaktadır. Haber ve söyleşilere ağırlık veren dergi, cemiyet haberlerine 4 sayfa, sinemaya 2 sayfa, kitap tanıtımlarına 2 sayfa, televizyon programlarına 2 sayfa, astroloji ve haftalık burçlara 2 sayfa, bulmacaya 1 sayfa ve reklama 13 sayfa ayırmaktadır. Derginin Milli Kütüphanede bulunan 4 sayısı da incelenmiştir.

Mayıs 1997’de aylık magazin dergisi olarak yayınlanmaya başlayan ‘Gala Jet Set’, 27x20 boyutlarında ve bazen 84, bazen 69 sayfadan oluşmaktadır. Dergi kapaklarında, içerikteki konu ve fotoğraflardan oluşan bir kolaj sunulmaktadır. Fotoğraflarda, ağırlıklı olarak çıplak kadın görüntüleri tercih edilmektedir. Derginin yönetim kurulu başkanı Dinç Bilgin, Sabah periyodik yayınlar A.Ş. adına imtiyaz sahibi Ercan Arıklı, genel yönetmen Mehmet E. Demirel, genel yayın yönetmeni Gönül Çınar, yayın koordinatörü Aslan Yener, yazı işleri müdürü Didem Tamar, moda editörü Zeynep Yener, fotoğraf direktörü Cemil Sığlı, art direktör Ömer Bahar ve görsel yönetmen Ramazan Balcıoğlu’dur. Derginin 4. sayfasında, içerik bilgileri ve sayfa numaraları, haber fotoğraflarıyla birlikte yer almaktadır. Dergide, kraliyet ailesinden kadınlar, politikacılar, ünlüler, gezi notları, eğlence yerleri, moda, güzellik, astroloji ve bulmacaya yer verilmektedir. Örneklem alınan 2 dergide, haberlerin İngilizce özetlerine 7 sayfa ayrılmıştır. Dergide, sinemanın Top 10’u ve İngiltere’nin en stil sahibi Top 10’u listeleri de sunulmaktadır. Dergi, İstanbul, Paris, Londra ve New York başlıkları ile, bu şehirlerdeki teknolojik gelişmelerden, en gözde mekanlara, modadan günlük yaşama değin konulara yer vermektedir. Reklama 14 sayfa ayıran derginin, Milli Kütüphanede bulunan 7 sayısından 5’i incelenmiştir.

1998 yılında yayınlanmaya başlayan ‘Paparazzi’ magazin dergisinin, Milli Kütüphanede, yalnızca 12 Mayıs 1998 basımı bulunmaktadır. Haftalık yayınlanan derginin, örneklem olarak belirlenen tek sayısı incelenmiştir. Derginin künye bilgilerinde, murahhas aza Hasan Kançeşme, genel yayın yönetmeni Orhan İnce,

sorumlu yazı işleri müdürü Ertuğ Canyonlu, haber müdürü İzzet Önder, yayın kurulu Özcan İnce, Hüseyin Köksal, reklam müdürü Dilek Kuşkonan, Ayça Palaz, fotoğraflar, Cumhuriyet Aksema, Erdal Bilici, Figen Yemenici ve Fikret Secireli isimleri yer almaktadır. Dergi kapağında, içerikte yer verilen konu ve konuklardan bir kolaj sunulmaktadır. 7 sayfa reklam alan dergi, 1 sayfayı haftalık burç yorumlarına, 3 sayfayı İzmir gecelerine, 1 sayfayı ünlülerin anneler günü mesajlarına, 1 sayfayı zayıflama ve güzellik sırlarına ayırmaktadır. Albümlerin Top on listesine de yer verilen dergi de, cafe, bar, gece klüpleri ve restoranların telefon numaraları da yer almaktadır. 26.5x20 boyutlarında ve 20 sayfa yayınlanan derginin varolan tek sayısı incelenmiştir.

1998 yılında yayınlanmaya başlayan ‘Randevu’ dergisi, en gerçekçi sosyete ve magazin dergisi olduğunu vurgulamaktadır. Derginin künye bilgilerinde; imtiyaz sahibi Radyo Tatlises A.Ş., yönetim kurulu başkanı İbrahim Tatlises, genel yayın koordinatörü C. Ramiz Dağlı, genel yayın yönetmeni Nurettin Soydan, haber koordinatörü Arslan Güven, yazı işleri müdürü İlknur Gülmez, art direktör Hasan Teoman, yayın danışmanı Hulusi Tunca, yazı işleri editörü Sadık Mantık, haber müdürü Koray İnal, sayfa düzeni ve grafik Koray Gökaya ve fotoğraf direktörü Ayhan Gülmez isimleri yer almaktadır. Derginin 4. sayfasında içindekiler listesi, genel yayın yönetmeninin köşe yazısı, künye bilgileri ve haberlerden görüntülere yer verilmiştir. Dergide, vizyona giren filmler, en çok izlenen filmlerin Top on listesi, televizyon programlarından haberler, ünlülerin kaçamakları, söyleşiler, İstanbul, İzmir ve Bursa’daki kutlama ve açılışlardan haberler verilmektedir. 25x17.5 boyutlarında ve 48 sayfa yayınlanan derginin, 10 sayfası reklama ayrılmıştır. Derginin, Milli Kütüphanede bulunan 2 sayısından 1’i incelenmiştir.

2000 yılının Aralık ayında yayına başlayan ‘Hülya’ dergisi, 26.5x20 boyutlarında ve 260 sayfa basılmaktadır. Dergi kapağında bir fotoğraf ve dergide yer verilen konulardan başlıklar yer almaktadır. Derginin yönetim kurulu başkanı Önay Bilgin, imtiyaz sahibi Ercan Arıklı, genel yönetmen Mehmet E. Demirel, genel müdür Gülriz Evrim, genel yönetmen yardımcıları Ahmet Örs, Nükhet Sarıoğulları, genel yayın yönetmeni Hülya Avşar, genel yayın koordinatörü Balççek Pamir ve yazı işleri müdürü Gülay Erdemli’dir. Dergide, güncel, özel dosya, moda, Hülya’ca bakış, güzellik, yaşam, Hülya’nın ajandası köşeleri yer almaktadır. Güncel köşesinde söyleşilerin ve özel

dosyada kadın-erkek ilişkilerinin ele alındığı dergi, 72 sayfasını reklama ayırmaktadır. ‘Hülya’ magazin dergisinin Milli Kütüphanede bulunan 3 sayısından 1’i incelenmiştir.

2005 yılında yayın hayatına başlayan ve künye bilgileri verilmeyen ‘Seda’ magazin dergisinin kapağında, haber başlıkları ve fotoğraflarından hazırlanmış bir kolaj yer almaktadır. Derginin 3. sayfasında ‘içindekiler’ başlığı altında, yer verilen haberler, sayfa numaraları ve fotoğrafları verilmektedir. 3. sayfada, Seda Sayan’ın editör yazısı ve kadın-erkek eşitliğine dair bir karikatür de yer almaktadır. Dergide yer verilen konular, gündem, başbaşa, magazin, güncel, ünlü, röportaj, stil, Seda ne yapsa güzel yapar, güzellik, test, moda, show dünyası, ruhunuzu şımartın, güzellik, mutfak, güncel yaşam, starlar, medicina, yıldızlar geçidi, dekorasyon, gezi, sinema, sağlık, kitap, çocuk, müzik, ilişkiler, sağlık-sorun söyleyelim, tezatlar, burç ve rüya ve gelecek hafta başlıkları altında sunulmaktadır. Sinema köşesinde TV programlarına, kitap köşesinde çocuklar için kitap önerilerine, müzik köşesinde Tv’de izlenmesi önerilen müzik programlarına da yer verilen derginin, 6 sayfası reklam alanına ayrılmıştır. 26x19.5 boyutlarında ve 68 sayfa yayınlanan derginin, Milli Kütüphanede bulunan 2 sayısından 1’i incelenmiştir.

Nisan 2005 tarihinde yayın hayatına başlayan ‘Klass’ magazin dergisinin milli Kütüphanede yalnızca mayıs 2005 sayısı bulunmaktadır. 25x18.5 boyutlarında ve 130 sayfa yayınlanan derginin kapağında Deniz Seki’nin seksi bir pozu ve haber başlıkları yer almaktadır. Derginin 4. ve 6. sayfasında içindekiler başlığı altında yer verilen konu başlıkları ve fotoğraflarından örnekler sunulmuştur. 8. sayfada yer alan künye bilgilerinde, imtiyaz sahibi Beyaz yapım yayın tanıtım halkla ilişkiler ve organizasyon sanayi ve ticaret limited şirketi adına Fisun Kapucuoğlu ismi yer almaktadır. Derginin genel yayın yönetmeni ve sorumlu yazı işleri müdürü Muammer Kapucuoğlu, yazı işleri müdürü Serkan Bayar, haber koordinatörü Gönül Bulut,, yayın kurulu Sema Öztürk (sinema), Aysın Biter (gece yaşamı), Diyez Beksaç (gezi), Pervin Alkaçır (estetik ve sağlık), Gözde Gürsakal (dış haberler), Serpil Aktop (mekan), Şevket Aslan (müzik) ve Erdem Erdoğan (bilim ve teknoloji)’dir. 8. sayfada, Muammer Kapucuoğlu’nun dergiye dair giriş yazısı da yer almaktadır. Dergide, klassokakta 82 sayfa), klassosyete (10 sayfa), klassözel (6 sayfa), klasshaber (21 sayfa), klassröportaj (14 sayfa), klassyazar (5 sayfa), klassdefile (25sayfa), klassgüzeli (6 sayfa), klassefsane (2 sayfa), klasspizzazz (4

sayfa), klassestetik (3 sayfa), klassağlık (1 sayfa), klassgezi (2 sayfa), klasscadı (1 sayfa), klasskeyif (1 sayfa), klassinema (2 sayfa), klassmüzik (2 sayfa), klassfashion (1 sayfa), otoklass (2 sayfa), tekniklass (3 sayfa), klassdünya (4 sayfa), erotiklass (2 sayfa), klassmekan (4 sayfa), klassfirma (6 sayfa), futureklass (4 sayfa), klassdedikodu (2 sayfa), klassanket (1 sayfa) köşeleri yer almaktadır. Görsel malzemelerin çok kullanıldığı dergi, klassosyete köşesinde, sosyetenin eğlence mekanlarında çekilmiş fotoğraflarını yayınlamakta ve yazı olarak yalnızca fotoğraftaki kişilerin isimlerini vermektedir. Dergi, orta 2 sayfasını erotiklass köşesine ve Monica Belluci'nin çırlıçplak bir pozuna, 12 sayfasını da reklama ayırmıştır. Derginin varolan tek sayısı incelenmiştir.

Aylık gençlik ve magazin dergisi olan 'Future', 26x19.5 boyutlarında ve 82 sayfa yayınlanmaktadır. Eylül 2004'te yayın hayatına başlayan derginin, Milli Kütüphanede Ekim 2006 tarihine dek olan sayıları mevcuttur. Derginin 4. sayfasında künye bilgileri ve içerikte yer alan başlıklar fotoğraflarıyla sunulmaktadır. Derginin künye bilgilerinde, imtiyaz sahibi Dr. Mustafa Aydın, sorumlu yazı işleri müdürü Canan Arancı, genel yayın danışmanı Bilur Aktürk, yayın grubu Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, Doç. İbrahim Hakkı Aydın, Prof. Dr. İsmail Hakkı Aydın, Prof. Dr. Yavuz Yorulmaz, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Ok, Ce'sar Rennert, Banu Noyan, Cengiz Kahraman, Çetin Yıldırımakın, Engin Çağlar, Erol Büyükburç, Mehmet Coşkundeniz, Muzaffer Baca, Selçuk Alagöz, sanat yönetmeni Mehmet Taragay Ayçe, grafikerler Dilay Gül, M. Gökhan Gürel, teknik müdür Serkan Yolsal, dağıtım müdürü Şükrü Nurçin ve reklam müdürü Duygu Karakol isimleri yer almaktadır.

Dergi, ünlü kişilerle röportajlar, şiirler, sağlık bilgileri, güzellik ve bakım, okuyucu görüşleri, kişilik testleri, İngilizce şarkı sözleri, futbol, öğrenci sorunları, kitap tanıtımları, üniversite tanıtımları, moda, yardım kuruluşlarının tanıtımı, burçların tanıtımı ve dünya tiyatrolar günü ile dünya kadınlar günü gibi özel günlere yer vermektedir. Çok geniş yelpazede konulara yer veren dergi, reklama da 12 sayfa ayırmaktadır. Dergi, Amerika, İngiltere, Almanya ve İtalya'da en çok satan albüm listelerine yer vermektedir. Dergi kapaklarında, pop starlar ve mankenlerin fotoğrafları yer almaktadır. Kapaklarda, içerik başlıkları ve dergiye yazılarıyla katılanların listesi de verilmektedir. Aylık gençlik ve magazin dergisi Future'ın, varolan 6 sayısından

örnekleme giren 4 sayısı incelenmiştir. Toplam, dört döneme ait Milli Kütüphanede bulunan 54 derginin 45'i ve varolan 429 sayıdan 186 sayı incelenmiştir.

3.1.4.1. Magazin Dergilerinin İçerik ve Sunum Özelliklerine Göre

Bu kategoride sırasıyla, yazı türü, yazının konusu, yazıyı hazırlayanın cinsiyeti, yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti ve yazıda adı geçen kadın sayısına dair elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 151 Dergilerdeki yazı türleri

Dergi Adı	Haber	Bilgi- Tanıtım- Gezi	Söyleşi- Röportaj	Köşe Yazısı	Toplam
Hobi Yetenek	9 % 1,7	93 % 17,2	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	74 % 13,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	67 % 12,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	4 % 0,7	12 % 2,2	0 % 0	60 % 11,1
Future	12 % 2,2	24 % 4,4	12 % 2,2	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	34 % 6,3	11 % 2,0	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	37 % 6,8	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	18 % 3,3	11 % 2,0	3 % 0,6	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	22 % 4,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	3 % 0,6	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	354 % 65,4	145 % 26,8	40 % 7,4	2 % 0,4	541 % 100,0

541 yazının 354'ü (% 65,4) haberlere ayrılmaktadır (Tablo 151). Haberleri 145 yazıyla bilgi-tanıtım-gezi yazıları, 40 yazıyla söyleşi-röportajlar ve 2 yazıyla köşe yazıları izlemektedir. Hobi Yetenek ve Future dergileri dışında tüm dergiler, haberlere ağırlık vermektedir. Hobi Yetenek (% 93 yazı-% 17,2) ve Future (24 yazı-% 4,4) dergilerinde ise bilgi-tanıtım-gezi yazıları daha ağırlıklı olarak yer almaktadır. 2 köşe yazısına da, Future dergisinin sayfaları arasında görmekteyiz. Söyleşi-röportajlara 12 kez yer veren Haber Extra dergisi (% 2,2), söyleşi-röportajlara en fazla yer veren dergidir. Parantez, 1 Numara ve Paparazzi dergilerinde, yalnızca haberler yayınlanmaktadır.

Tablo 152 Dergilerdeki yazıların konusu

Dergi Adı	İşiyile İlgili Çalışmalar	Günlük Yaşam	Hobilerle İlgili	Moda-Güzellik	Eğlence Yerleri	Kutlama-Evlenme	Sanat-Kültür	Genel Kültür	Siyaset	Gezi Notları	Güncel Konular	Kadın-erkek ilişkileri	Genel Sağlık	Kadın Hakları	Sivil Toplum-Demokratik	Pratik Ev Bilgileri	Cinsel Sağlık	Beslenme	Medya ile İlgili	Teknoloji	Çevre Kirliliği	Hukukla İlgili	Ekonomi	Eğitim	Testler	Çalışan Kadınların Sorunları	Görgü Kuralları	Basit-Adi Suçlar	Cinsiyete Dayalı Taciz- Tecavüz	Toplam
Hobi Yetenek	6 % 1,1	0 % 0	72 % 13,3	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	3 % 0,6	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	42 % 7,8	16 % 3,0	0 % 0	6 % 1,1	4 % 0,7	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	17 % 3,1	20 % 3,7	1 % 0,2	9 % 1,7	7 % 1,3	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	6 % 1,1	2 % 0,4	6 % 1,1	2 % 0,4	12 % 2,2	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	5 % 0,9	7 % 1,3	1 % 0,2	2 % 0,4	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	46 % 8,5
Randevu	11 % 2,0	16 % 3,0	0 % 0	0 % 0	9 % 1,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	7 % 1,3	4 % 0,7	1 % 0,2	8 % 1,5	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	13 % 2,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	3 % 0,6	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	6 % 1,1	8 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	4 % 0,7	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	134 % 24,8	88 % 16,3	75 % 13,9	60 % 11,1	32 % 5,9	31 % 5,7	20 % 3,7	13 % 2,4	13 % 2,4	11 % 2,0	8 % 1,5	7 % 1,3	6 % 1,1	5 % 0,9	5 % 0,9	4 % 0,7	4 % 0,7	4 % 0,7	4 % 0,7	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Haberlere ağırlık veren dergilerin, konu seçiminde iş yaşamıyla ilgili bilgilere ağırlık verdikleri görülmektedir (Tablo 152). 134 yazıda iş yaşamına ilişkin bilgilere (% 24,8) yer veren dergiler, 88 yazıda da günlük yaşama ilişkin yazılar (% 16,3) yayınlamaktadır. 75 yazıda yer

verilen hobilerle ilgili bilgilerin 72 tanesi Hobi Yetenek dergisinde yayınlanmaktadır. 60 yazıda yer verilen moda-güzellik bilgilerine de, Seda ve Future dergilerinde daha fazla yer verilmektedir. Eğlence yerleriyle ilgili 32 yazıya yer verilirken, 31 yazı kutlama-evlenme konularına ayrılmaktadır. Sanat-kültüre 20 yazı, genel kültüre 13 yazı ayıran dergiler, 13 yazıda siyasetle ilgili konulara, 11 yazıda da gezi notlarına yer vermektedir. Diğer konulara 10 yazıdan daha az yer verilmektedir. Future dergisi 4 yazıda, Klass dergisi ise 1 yazıda kadın haklarıyla ilgili konulara yer vermektedir. Genel yayın yönetmenliğini, genel yayın koordinatörlüğünü ve yazı işleri müdürlüğünü kadınların yaptığı Hülya dergisinde, kadın-erkek ilişkileriyle ilgili 5 yazı, çalışan kadınların sorunlarıyla ilgili 1 yazı yayınlanmaktadır.

Tablo 153 Dergilerde yazıları hazırlayanların cinsiyeti

Dergi Adı	Belirsiz	Kadın	Erkek	Toplam
Hobi Yetenek	30 % 5,5	66 % 12,2	6 % 1,1	102 % 18,9
Gala Jet Set	54 % 10,0	6 % 1,1	18 % 3,3	78 % 14,4
Klass	62 % 8,3	3 % 0,6	6 % 1,1	71 % 13,1
Haber Extra	14 % 2,6	24 % 4,4	22 % 4,1	60 % 11,1
Future	24 % 4,4	20 % 3,7	6 % 1,1	50 % 9,2
Seda	45 % 8,3	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	26 % 4,8	2 % 0,4	12 % 2,2	40 % 7,4
Hülya	17 % 3,1	13 % 2,4	2 % 0,4	32 % 5,9
Paparazzi	22 % 4,1	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	334 % 61,7	135 % 25,0	72 % 13,3	541 % 100,0

541 yazının 334 tanesini hazırlayan kişilerin adı verilmemektedir (Tablo 153). 135 yazı (% 25,0) kadınlar tarafından kaleme alınırken, 72 yazının altında da (% 13,3) erkeklerin

imzası bulunmaktadır. Kadınlar tarafından hazırlanan yazıların çoğu (66 yazı-% 12,2), Hobi Yetenek dergisinin sayfalarında yer almaktadır. Magazin Panaroma, Parantez, 1 Numara, X Magazin ve Paparazzi dergilerinde yayınlanan yazıların yazarları belli değildir. Seda dergisinde yayınlanan 46 yazının yalnızca 1 tanesinde yazan kişinin kimliği bellidir ve o kişi de kadındır. Randevu ve Klass dergilerinde yayınlanan yazıların çoğunluğu, erkekler tarafından hazırlanmaktadır.

Tablo 154 Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Kadın	Erkek	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	9 % 1,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	18 % 3,3	78 % 14,4
Klass	57 % 10,5	14 % 2,6	71 % 13,1
Haber Extra	46 % 8,5	14 % 2,6	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	10 % 1,8	50 % 9,2
Seda	41 % 7,6	5 % 0,9	46 % 8,5
Randevu	22 % 4,1	18 % 3,3	40 % 7,4
Hülya	25 % 4,6	7 % 1,3	32 % 5,9
Paparazzi	20 % 3,7	2 % 0,4	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	3 % 0,6	21 % 3,9
Parantez	7 % 1,3	3 % 0,6	10 % 1,8
X Magazin	2 % 0,4	3 % 0,6	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	1 % 0,2	4 % 0,7
Toplam	434 % 80,2	107 % 19,8	541 % 100,0

541 yazının 135'ini hazırlayan kadınlar, 434 yazıda adı geçen kişi olarak yer almaktadır (Tablo 154). X Magazin dışındaki tüm dergiler, kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer vermektedir. Hobi Yetenek dergisinde yayınlanan 102 yazının 93'ünde, Paparazzi dergisinde yayınlanan 22 yazının 20'sinde adı geçen kişiler hep kadınlardır.

Tablo 155 Yazıda adı geçen kadın sayısı

Dergi Adı	1 Kadın	2 Kadın	3 Kadın	4 Kadın	5 Kadın	8 Kadın	7 Kadın	6 Kadın	9 Kadın	10 Kadın	14 Kadın	15 Kadın	22 Kadın	11 Kadın	18 Kadın	20 Kadın	39 Kadın	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	9 % 1,7	9 % 1,7	6 % 1,1	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	4 % 0,7	6 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	5 % 0,9	3 % 0,6	1 % 0,2	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	6 % 1,1	6 % 1,1	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	10 % 1,8	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	5 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	2 % 0,4	3 % 0,6	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	52 % 9,6	34 % 6,3	20 % 3,7	15 % 2,8	8 % 1,5	5 % 0,9	3 % 0,6	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

389 yazıda (% 71,9), yalnızca 1 kişiyle ilgili bilgiler verilmektedir (Tablo 155). 52 yazıda 2 kadın yer alırken, 34 yazıda da 3 kadın yer almaktadır. 72 yazısında 1 kadına yer veren Hobi Yetenek dergisi, 9 yazısında 2 ve 3 kadına, 6 yazısında da 4 ve 5 kadına yer vermektedir. Bir yazı içinde en fazla kadına yer veren dergi ise Hülya dergisidir ve bir yazısında 39 kadın bulunmaktadır.

3.1.4.2. Magazin Dergilerinde Kullanılan Görsel Malzemelere Göre

Dergilerin görsel malzeme kullanımına ait bulgular; hangi görsel malzemelerin tercih edildiği, her yazı için kaç adet ve ne tür (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür) görsel malzeme kullanıldığı, fotoğrafların çekim ölçeği, fotoğrafların çekildiği mekanlar ve görsel-içerik uyumu kategorilerinde belirlenmiştir.

Tablo 156 Dergilerde yer alan görsel malzemeler

Dergi Adı	Fotoğraf	Çizim	Toplam
Hobi Yetenek	102 % 18,9	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	70 % 12,9	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	60 % 11,1	0 % 0	60 % 11,1
Future	50 % 9,2	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	32 % 5,9	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	22 % 4,1	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	19 % 3,5	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	538 % 99,4	3 % 0,6	541 % 100,0

541 yazının 538 tanesinde (% 99,4) fotoğraf, 3 yazıda da çizime (% 0,6) yer verilmektedir (Tablo 156). Yer verilen çizimlerin 2'si 1 Numara, 1'i de Klass dergilerinde yayınlanmaktadır. Diğer dergilerin kullandığı tek görsel malzeme fotoğraflardır.

Tablo 157 Her yazı için kullanılan fotoğraf sayısı

Dergi Adı	1	2	3	4	7	5	6	11	10	9	12	16	19	13	8	14	17	18	Foto Yok	20	21	25	26	35	41	Toplam
Hobi Yetenek	12 % 2,2	12 % 2,2	0 % 0	12 % 2,2	12 % 2,2	0 % 0	0 % 0	9 % 1,7	9 % 1,7	0 % 0	12 % 2,2	6 % 1,1	6 % 1,1	3 % 0,6	0 % 0	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	28 % 5,2	12 % 2,2	4 % 0,7	6 % 1,1	4 % 0,7	4 % 0,7	6 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	37 % 6,8	8 % 1,5	7 % 1,3	2 % 0,4	1 % 0,2	5 % 0,9	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	4 % 0,7	8 % 1,5	8 % 1,5	6 % 1,1	8 % 1,5	10 % 1,8	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	2 % 0,4	10 % 1,8	4 % 0,7	8 % 1,5	6 % 1,1	2 % 0,4	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	32 % 5,9	4 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	17 % 3,1	4 % 0,7	6 % 1,1	3 % 0,6	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	9 % 1,7	3 % 0,6	5 % 0,9	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	11 % 2,0	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	3 % 0,6	5 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	172 % 31,8	74 % 13,7	42 % 7,8	43 % 7,9	35 % 6,5	29 % 5,4	23 % 4,3	19 % 3,5	16 % 3,0	15 % 2,8	15 % 2,8	9 % 1,7	9 % 1,7	7 % 1,3	6 % 1,1	5 % 0,9	5 % 0,9	3 % 0,6	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	541 % 100,0

172 yazıda tek fotoğraf kullanmayı tercih eden dergiler, 74 yazıda da 2 fotoğraf kullanmaktadır (Tablo 157). 1 Numara Magazin’de 2 yazıda ve Klass dergisi’nde 1 yazıda fotoğraf kullanılmamaktadır. Bir yazı içinde en fazla fotoğraf kullanan dergi, 41 fotoğrafla Hülya

dergisi olmaktadır. Haber Extra dergisi de, 2 yazıda 25, 2 yazıda 26 fotoğraf kullanmaktadır. Hobi Yetenek dergisi de 12 yazıda 12 adet fotoğrafa yer vermektedir. 35 yazıda da, 7 fotoğraf kullanılmaktadır.

Tablo 158 Birinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Yok	Toplam
Hobi Yetenek	78 % 14,4	15 % 2,8	9 % 1,7	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	52 % 9,6	24 % 4,4	2 % 0,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	48 % 8,9	21 % 3,9	1 % 0,2	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	14 % 2,6	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	16 % 3,0	20 % 3,7	14 % 2,6	0 % 0	50 % 9,2
Seda	27 % 5,0	16 % 3,0	3 % 0,6	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	22 % 4,1	18 % 3,3	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	21 % 3,9	7 % 1,3	4 % 0,7	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	10 % 1,8	9 % 1,7	3 % 0,6	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	9 % 1,7	8 % 1,5	2 % 0,4	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	3 % 0,6	6 % 1,1	1 % 0,2	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	336 % 62,1	161 % 29,8	41 % 7,6	3 % 0,6	541 % 100,0

1990-2005 yılları arasında yayınlanan dergiler, yazılarında yer verdikleri fotoğrafların 336'sını boy-plan fotoğraflardan seçmektedir (Tablo 158). 161'inde bel-plan fotoğraf kullanılırken, 41 fotoğraf vesikalıklardan seçilmiştir. Magazin Panaroma, X Magazin ve Randevu dergileri, vesikalık fotoğrafları hiç kullanmamaktadır. Magazin Panaroma dergisinde kullanılan 4 fotoğrafın 2'si boy, 2'si de bel-plan fotoğraflardan seçilmektedir. Parantez dergisi, bel-plan fotoğrafları boy-plan fotoğraflardan daha fazla kullanan tek dergidir.

Tablo 159 İkinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Yok	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Hobi Yetenek	30 % 5,6	12 % 2,2	24 % 4,4	36 % 6,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	38 % 7,0	28 % 5,2	12 % 2,2	0 % 0	78 % 14,4
Klass	21 % 3,9	38 % 7,0	10 % 1,9	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	28 % 5,2	4 % 0,7	28 % 5,2	0 % 0	60 % 11,1
Future	20 % 3,7	2 % 0,4	18 % 3,3	10 % 1,9	50 % 9,2
Seda	8 % 1,5	32 % 5,9	3 % 0,6	3 % 0,6	46 % 8,5
Randevu	16 % 3,0	17 % 3,1	7 % 1,3	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	18 % 3,3	9 % 1,7	5 % 0,9	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	4 % 0,7	11 % 2,0	6 % 1,1	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	2 % 0,4	19 % 3,5	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	195 % 36,1	176 % 32,6	118 % 21,9	51 % 9,4	541 % 100,0

İkinci fotoğrafların seçiminde de, boy-plan fotoğrafların daha fazla tercih edildiği görülmektedir (Tablo 159). 176 yazıda ikinci fotoğraflara yer verilmezken, 195 yazıda da (% 36,1) boy-plan fotoğraflar kullanılmaktadır. Bel-plan fotoğraflara 118 yazıda yer verilmektedir (% 21,9). Vesikalık fotoğraflar ise 51 yazıda kullanılmaktadır ve bu 51 yazının 36'sı Hobi yetenek dergisinin yayınlarında yer almaktadır. Hobi Yetenek dergisi ikinci fotoğraf seçiminde vesikalık fotoğrafları daha fazla tercih ederken (36 yazı-% 6,7), Haber Extra boy-plan ve bel-plan fotoğrafları aynı oranda kullanılmaktadır (28 yazı-% 5,2).

Tablo 160 Üçüncü fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
Hobi Yetenek	24 % 4,4	24 % 4,4	18 % 3,3	36 % 6,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	38 % 7,0	30 % 5,5	8 % 1,5	2 % 0,4	78 % 14,4
Klass	46 % 8,5	18 % 3,3	6 % 1,1	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	12 % 2,2	26 % 4,8	20 % 3,7	2 % 0,4	60 % 11,1
Future	12 % 2,2	14 % 2,6	12 % 2,2	12 % 2,2	50 % 9,2
Seda	36 % 6,7	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	46 % 8,5
Randevu	21 % 3,9	14 % 2,6	5 % 0,9	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	12 % 2,2	13 % 2,4	7 % 1,3	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	15 % 2,8	3 % 0,6	4 % 0,7	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	5 % 0,9
Magazin Panaroma	0 % 0	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	247 % 45,7	152 % 28,1	85 % 15,7	57 % 10,5	541 % 100,0

247 yazıda üçüncü fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 160). 152 yazıda (% 28,1) boy-plan fotoğrafları tercih eden dergiler, 85 yazıda bel-plan ve 57 yazıda da vesikalık fotoğraflar kullanmaktadır. 1 Numara Magazin, üçüncü fotoğraflara hiç yer vermemektedir. Parantez dergisi, 1 boy-plan ve 1 bel-plan fotoğrafa yer verirken, Future dergisi 14 boy-plan, 12 bel-plan ve 12 vesikalık fotoğraf kullanarak, farklı ölçekli fotoğraflara yaklaşık aynı sayıda yer veren dergi olmaktadır.

Tablo 161 Birinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	İşyeri	Evin Salonu	Eğlence Mekanı	Şehrin Bir Yeri	Belirsiz	Fotoğraf Stüdyosu	Evin Bahçesi	Gösteri merkezi	Okul	Deniz Kenarı	Evin Yatak Odası	Pazar-Çarşı-Market	Doktor Muayenehanesi	Foto Yok	Mutfak	Restoran-Kafeterya	Tarla-Kır	Nikah Dairesi	Spor Salonu	Çocuk Odası	Toplam
Hobi Yetenek	27 % 5,0	33 % 6,1	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	15 % 2,8	9 % 1,7	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	22 % 4,1	12 % 2,2	6 % 1,1	6 % 1,1	10 % 1,8	12 % 2,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	10 % 1,8	7 % 1,3	15 % 2,8	8 % 1,5	5 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	8 % 1,5	0 % 0	3 % 0,6	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	18 % 3,3	10 % 1,8	6 % 1,1	12 % 2,2	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	14 % 2,6	4 % 0,7	0 % 0	8 % 1,5	10 % 1,8	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	6 % 1,1	3 % 0,6	8 % 1,5	11 % 2,0	8 % 1,5	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	8 % 1,5	4 % 0,7	18 % 3,3	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	10 % 1,8	6 % 1,1	1 % 0,2	2 % 0,4	7 % 1,3	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	5 % 0,9	1 % 0,2	5 % 0,9	0 % 0	4 % 0,7	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	4 % 0,7	1 % 0,2	6 % 1,1	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	4 % 0,7	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	134 % 24,8	85 % 15,7	65 % 12,0	52 % 9,6	50 % 9,2	28 % 5,2	27 % 5,0	27 % 5,0	15 % 2,8	13 % 2,4	10 % 1,8	8 % 1,5	5 % 0,9	5 % 0,9	4 % 0,7	4 % 0,7	4 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	541 % 100,0

134 fotoğraf (% 24,8), kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğraflardan seçilmektedir (Tablo 161). Evin salonunda çekilen fotoğrafları 85 yazıda (% 15,7) kullanan dergiler, 65 fotoğrafı da eğlence mekanlarında çekilen (% 12,0) fotoğraflardan kullanmaktadır. 52 fotoğraf (% 9,6) şehrin değişik mekanlarında görüntülenirken, 50 fotoğrafın (% 9,2) nerede çekildiği belli olmamaktadır. Tüm dergiler işyerlerinde çekilen fotoğrafları daha fazla kullanırken, Hobi Yetenek dergisinin evin salonunda çekilen fotoğrafları daha fazla kullandığı görülmektedir. Hobi Yetenek 15 fotoğrafı (% 2,8), evin bahçesinde çekilen fotoğraflardan seçerken, 3 fotoğrafı da mutfakta çekilen fotoğraflardan (% 0,6) seçmektedir. Future dergisinin 4, Klass ve Hülya'nın 2, Seda ve 1 Numara dergisinin 1 yazısında, evin yatak odasında çekilen fotoğraflara yer verilmektedir.

Tablo 162 İkinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Foto Yok	İşyeri	Evin Salonu	Eğlence Mekanı	Evin Bahçesi	Şehrin Bir Yeri	Belirsiz	Gösteri merkezi	Fotoğraf Stüdyosu	Okul	Deniz Kenarı	Doktor Muayenehanesi	Tarla-Kır	Mutfak	Evin Yatak Odası	Nikah Dairesi	Pazar-Çarşı-Market	Spor Salonu	Cezaevi	Restoran-Kafeterya	Toplam
Hobi Yetenek	12 % 2,2	30 % 5,5	33 % 6,1	0 % 0	15 % 2,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	28 % 5,2	16 % 3,0	6 % 1,1	8 % 1,5	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	38 % 7,0	6 % 1,1	6 % 1,1	3 % 0,6	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	7 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	4 % 0,7	18 % 3,3	10 % 1,8	6 % 1,1	2 % 0,4	10 % 1,8	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	2 % 0,4	12 % 2,2	6 % 1,1	0 % 0	6 % 1,1	8 % 1,5	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	32 % 5,9	4 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	17 % 3,1	3 % 0,6	0 % 0	14 % 2,6	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	9 % 1,7	6 % 1,1	5 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	11 % 2,0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	19 % 3,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	3 % 0,6	4 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	176 % 32,5	109 % 20,1	70 % 12,9	37 % 6,8	32 % 5,9	28 % 5,2	17 % 3,1	15 % 2,8	13 % 2,4	12 % 2,2	6 % 1,1	5 % 0,9	4 % 0,7	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	3 % 0,6	541 % 100,0

176 yazıda ikinci fotoğrafları kullanmayan dergiler, 109 fotoğrafı (% 20,1) yine işyerlerinde çekilen fotoğraflardan seçmektedir (Tablo 162). 70 yazının fotoğrafı, evin salonunda çekilirken, 37 yazının fotoğrafı eğlence yerlerinde çekilen görüntüleri yansıtmaktadır. Evin bahçesinde çekilen fotoğraflara 32 yazıda yer verilirken, şehrin değişik yerlerinde görüntülenen fotoğraflar 28 yazının görsel malzemesi olarak kullanılmaktadır. Yazılarda kullanılan 17 fotoğrafın hangi mekanda çekildiği belli değildir. Kişilerin gösteri merkezinde çekilen fotoğraflara 15 yazıda yer verilirken, 13 fotoğraf ta, fotoğraf stüdyosunda çekilen karelerden oluşmaktadır. Haber Extra dergisi, diğer dergilerden farklı olarak, cezaevinde çekilmiş 2 fotoğraf kullanmaktadır.

Tablo 163 Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan

Dergi Adı	Foto Yok	İşyeri	Evin Salonu	Eğlence Mekanı	Şehrin Bir Yeri	Evin Bahçesi	Fotoğraf Stüdyosu	Belirsiz	Gösteri merkezi	Okul	Deniz Kenarı	Tarla-Kır	Nikah Dairesi	Doktor Muayenehanesi	Spor Salonu	Mutfak	Evin Yatak Odası	Cezaevi	Pazar-Çarşı-Market	Restoran-Kafeterya	Toplam
Hobi Yetenek	24 % 4,4	30 % 5,5	30 % 5,5	0 % 0	0 % 0	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	38 % 7,0	16 % 3,0	2 % 0,4	10 % 1,8	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	46 % 8,5	6 % 1,1	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	12 % 2,2	12 % 2,2	2 % 0,4	6 % 1,1	8 % 1,5	2 % 0,4	6 % 1,1	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	12 % 2,2	10 % 1,8	8 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	10 % 1,8	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	36 % 6,7	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	21 % 3,9	3 % 0,6	0 % 0	9 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	12 % 2,2	5 % 0,9	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	15 % 2,8	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	2 % 0,4	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	247 % 45,7	92 % 17,0	50 % 9,2	33 % 6,1	19 % 3,5	18 % 3,3	14 % 2,6	14 % 2,6	13 % 2,4	9 % 1,7	9 % 1,7	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

541 yazının 247 tanesinde üçüncü fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 163). Kullanılan üçüncü fotoğrafların 92 tanesi de (% 17,0), kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğraflardan oluşmaktadır. İşyerinde ve evin salonunda çekilen fotoğraflara aynı oranda yer veren Hobi Yetenek dergisi (30 yazı-% 5,5), işyerinde ve evin salonunda çekilen fotoğraflara en fazla yer veren dergidir. 1 Numara Magazin dergisinin yazılarında, üçüncü fotoğraflara hiç yer verilmemektedir. Eğlence mekanında çekilen fotoğraflar, Gala Jet Set (10 yazı-% 1,8) ve Randevu (9 yazı-% 1,7) dergisinin yazılarında daha fazla yer bulmaktadır. Hobi Yetenek, 3 yazıda mutfakta çekilen fotoğrafları kullanırken, Gala Jet Set (2yazı-% 0,4) ve Hülya (1 yazı-% 0,2) dergisinin yatak odasında çekilen fotoğraflara yer verdiği görülmektedir.

Tablo 164 Görsel-içerik uyumu

Dergi Adı	Uyumlu	Uyumsuz	Toplam
Hobi Yetenek	102 % 18,9	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	10 % 1,8	78 % 14,4
Klass	55 % 10,2	16 % 3,0	71 % 13,1
Haber Extra	56 % 10,4	4 % 0,7	60 % 11,1
Future	48 % 8,9	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	38 % 7,0	8 % 1,5	46 % 8,5
Randevu	35 % 6,5	5 % 0,9	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	15 % 2,8	7 % 1,3	22 % 4,1
1 Numara	20 % 3,7	1 % 0,2	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	1 % 0,2	4 % 0,7
Toplam	486 % 89,8	55 % 10,2	541 % 100,0

541 yazının 486 tanesinde kullanılan görseller, yazı içeriği ile uyumlu seçilmiştir (Tablo 164). Klass dergisinin 16 yazısında kullandığı görseller (% 3,0) içerikle uyum sağlamamaktadır. Gala Jet Set dergisinin 10 yazısında yayınlanan görseller de içerikle

uyum sağlamazken (% 1,8), Parantez ve Hobi Yetenek dergilerinin yer verdiği tüm görseller içeriğe uygun seçilmiştir.

3.1.4.3. Magazin Dergilerinde Kadının Sunumuna Göre

Dergilerin kadın sunumları açısından değerlendirilmeleri; kadının uyuğu, yaşı, rolü, mesleği, sunuluşu, kadınlarla ilgili kullanılan sıfat, fotoğraflarda hangi kıyafetle sunuldukları, yazılarda yer alan tablo-grafik, çizim ve karikatürlerdeki kadınların kıyafeti kategorilerinde tablolaştırılmıştır.

Tablo 165 Yazıda adı geçen birinci kadının uyuğu

Dergi Adı	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Hobi Yetenek	87 % 16,1	15 % 2,8	102 % 18,9
Gala Jet Set	12 % 2,2	66 % 12,2	78 % 14,4
Klass	54 % 10,0	17 % 3,1	71 % 13,1
Haber Extra	48 % 8,9	12 % 2,2	60 % 11,1
Future	32 % 5,9	18 % 3,3	50 % 9,2
Seda	34 % 6,3	12 % 2,2	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	15 % 2,8	17 % 3,1	32 % 5,9
Paparazzi	20 % 3,7	2 % 0,4	22 % 4,1
1 Numara	16 % 3,0	5 % 0,9	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	1 % 0,2	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,7
Toplam	374 % 69,1	167 % 30,9	541 % 100,0

374 yazıda adı geçen kadınlar (% 69,1), T.C. vatandaşı olan kadınlardır (Tablo 165). Dergiler, 167 yazıda da T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara yer vermektedir. Gala Jet Set, 66 yazıda (% 12,2) T.C. vatandaşı

olmayan kadınlara yer vererek, T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili en fazla yazı hazırlayan dergi olmaktadır. X Magazin ve Randevu dergileri, yalnızca T.C. vatandaşı olan kadınlara yer vermektedir. Magazin Panaroma dergisinde yayınlanan 4 yazının 2'sinde T.C. vatandaşı olan, 2'sinde de T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara yer verilmektedir. T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar, 87 yazıyla (% 16,1) Hobi Yetenek dergisinin yazılarında yer bulmaktadır.

Tablo 166 Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	27 % 5,0	3 % 0,6	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	6 % 1,1	12 % 2,2	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	11 % 2,0	4 % 0,7	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	16 % 3,0	6 % 1,1	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	14 % 2,6	6 % 1,1	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	4 % 0,7	5 % 0,9	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	13 % 2,4	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	3 % 0,6	7 % 1,3	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	3 % 0,6	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	7 % 1,3	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	107 % 19,8	45 % 8,3	541 % 100,0

389 yazıda ikinci kadınlara yer verilmeyen yazıların 107 tanesi, T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili hazırlanmaktadır (Tablo 166). 45 yazıda yer verilen ve T.C. vatandaşı olmayan kadınlar, kendileriyle ilgili 12 yazı yayınlayan (% 2,2) Gala Jet Set dergisinin sayfalarında daha fazla yer almaktadır. T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili 72 yazı yayınlayan (% 13,3) Hobi Yetenek dergisi, yazıda adı geçen ikinci kadın olarak T.C. vatandaşı olan kadınlara daha fazla yer veren dergidir. Randevu dergisinde adı geçen ikinci kadınlar 13 yazıda yer almaktadır ve 13 kadının hepsi T.C. vatandaşıdır. 1 Numara dergisinde yer verilen 7 kadının da hepsi T.C. vatandaşı olanlardan seçilmektedir. Paparazzi dergisinde adı geçen 3 kadının 3'ü de T.C. vatandaşı olanlardan seçilirken, Parantez ve X Magazin dergisinde de 1 kişiye yer verilmektedir ve o kişiler de T.C. vatandaşıdır.

Tablo 167 Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 15,0	18 % 3,3	3 % 0,6	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	6 % 1,1	8 % 1,5	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	9 % 1,7	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	14 % 2,6	2 % 0,4	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	8 % 1,5	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	2 % 0,4	2 % 0,4	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	9 % 1,7	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,3	4 % 0,7	5 % 0,9	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	3 % 0,6	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	3 % 0,6	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	77 % 14,2	24 % 4,4	541 % 100,0

440 yazıda yer verilmeyen üçüncü kadınlarda da çoğunluk, T.C. vatandaşı olan kadınlardadır (Tablo 167). 77 yazıda, adı geçen üçüncü kadınlar T.C. vatandaşıdır (% 14,2) ve T.C. vatandaşı olmayan kadınlara, 24 yazıda (% 4,4) yer verilmektedir. T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar Hobi Yetenek (18 yazı-% 3,3) ve Haber Extra (14 yazı-% 2,6) dergilerinin sayfalarında yer alırken, T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılar Gala Jet Set dergisinde (8 yazı-% 1,5) yayınlanmaktadır.

Tablo 168 Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı

Dergi Adı	21-25-	26-30	51-55	41-45	31-35	16-20	36-40	Belirsiz	11-15	Toplam
Hobi Yetenek	6 % 1,1	9 % 1,7	23 % 4,3	25 % 4,6	6 % 1,1	6 % 1,1	12 % 2,2	15 % 2,8	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	22 % 4,1	12 % 2,2	8 % 1,5	2 % 0,4	14 % 2,6	14 % 2,6	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	78 % 14,4
Klass	19 % 3,5	20 % 3,7	5 % 0,9	9 % 1,7	7 % 1,3	5 % 0,9	5 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	14 % 2,6	8 % 1,5	14 % 2,5	10 % 1,8	2 % 0,4	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	60 % 11,1
Future	16 % 3,0	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	6 % 1,1	12 % 2,2	6 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	50 % 9,2
Seda	13 % 2,4	10 % 1,8	5 % 0,9	5 % 0,9	8 % 1,5	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	9 % 1,7	11 % 2,0	8 % 1,5	2 % 0,4	3 % 0,6	2 % 0,4	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	11 % 2,0	6 % 1,1	4 % 0,7	1 % 0,2	5 % 0,9	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	8 % 1,5	2 % 0,4	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	9 % 1,7	4 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	129 % 23,8	89 % 16,5	73 % 13,5	66 % 12,2	58 % 10,7	52 % 9,6	50 % 9,2	19 % 3,5	5 % 0,9	541 % 100,0

541 yazının 129’unda adı geçen kadınlar, 21-25 yaşları arasındadır (Tablo 168). 50 yaş ve üstü kadınlara 73 yazıda (% 13,5) yer veren dergiler, 41-45 yaşları arasındaki kadınlarla ilgili 66 yazı (% 12,2) yayınlamaktadır. Gala Jet Set dergisi 21-25 yaş arasındaki kadınlarla ilgili yazılara (22 yazı-% 4,1) daha fazla yer ayırırken, 41-45 (25 yazı-% 4,6) ve 50 yaş ve üstü kadınlarla ilgili yazılar Hobi Yetenek dergisinin yazılarında (23 yazı-% 4,3) daha fazla yer almaktadır.

Tablo 169 Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25-	16-20	56 ve üstü	31-35	26-30	36-40	41-45-	11-15	1-10	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	0 % 0	6 % 1,1	3 % 0,6	6 % 1,1	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	3 % 0,6	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	4 % 0,7	6 % 1,1	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	5 % 0,9	0 % 0	3 % 0,6	4 % 0,7	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	10 % 1,8	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	8 % 1,5	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	3 % 0,6	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	4 % 0,7	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	40 % 7,4	27 % 0,5	20 % 3,7	16 % 3,0	15 % 2,8	13 % 2,4	11 % 2,0	5 % 0,9	5 % 0,9	541 % 100,0

389 yazıda adı geçen ikinci kadınlar bulunmamaktadır (Tablo 169). 21-25 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili yazıları daha fazla yayınlayan dergiler (40 yazı-% 7,4). İkinci sırayı 16-20 yaş arasındaki kadınlarla ilgili hazırlanan yazılar almaktadır (27 yazı-% 0,5). 50 yaş ve üstündeki kadınlarla ilgili 20 yazı yayınlayan dergiler içinde Haber Extra ve Gala Jet Set 4'er yazıyla, bu yaş grubuyla ilgili yazılara en fazla yer veren dergiler olmaktadır. 1-15 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili, toplam 10 yazı yayınlanmaktadır.

Tablo 170 Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25-	16-20	31-35	56 ve üstü	26-30	41-45-	36-40	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 14,9	0 % 0	4 % 0,7	6 % 1,1	0 % 0	4 % 0,7	3 % 0,6	4 % 0,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	2 % 0,4	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	4 % 0,7	4 % 0,7	6 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	6 % 1,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	2 % 0,4	0 % 0	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	23 % 4,3	19 % 3,5	17 % 3,1	17 % 3,1	11 % 2,0	8 % 1,5	6 % 1,1	541 % 100,0

440 yazıda (% 81,3) üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 170). Yazılarda yer verilen üçüncü kadınların yaş grubunda da, 21-25 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili yazılar çoğunluktadır (23 yazı-% 4,3). 16-20 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili 19, 31-35 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili 17 yazı yayınlanmaktadır. 50 yaş ve üstü kadınlara 17 yazıda yer ayrılırken, 11 yazıda adı geçen üçüncü kadınlar 26-30 yaşları arasındadır.

Tablo 171 Yazıda adı geçen birinci kadının rolü

Dergi Adı	Birey	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimlik	Geleneksel	Toplam
Hobi Yetenek	78 % 14,4	15 % 2,8	0 % 0	9 % 1,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	48 % 8,9	14 % 2,6	14 % 2,6	2 % 0,4	78 % 14,4
Klass	22 % 4,1	19 % 3,5	25 % 4,6	5 % 0,9	71 % 13,1
Haber Extra	22 % 4,1	32 % 5,9	2 % 0,4	4 % 0,7	60 % 11,1
Future	16 % 3,0	32 % 5,9	0 % 0	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	23 % 4,3	13 % 2,4	6 % 1,1	4 % 0,7	46 % 8,5
Randevu	14 % 2,6	22 % 4,1	1 % 0,2	3 % 0,6	40 % 7,4
Hülya	20 % 3,7	8 % 1,5	3 % 0,6	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	13 % 2,4	4 % 0,7	3 % 0,6	2 % 0,4	22 % 4,1
1 Numara	13 % 2,4	5 % 0,9	1 % 0,2	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	6 % 1,1	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	10 % 1,8
X Magazin	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	279 % 51,6	169 % 31,2	56 % 10,4	37 % 6,8	541 % 100,0

541 yazının 279 tanesinde (% 51,6) kadınlar birey olarak karşımıza çıkmaktadır (Tablo 171). 169 yazıda (% 31,2) erkeklerle eşit rollerde sunulan kadınlar, 56 yazıda da (% 10,4) cinsel kimlikleriyle ön plana çıkarılmaktadır. Kadınlar, 37 yazıda da (% 6,8) geleneksel rolleri içinde sunulmaktadır. 78 yazısında (% 14,4) kadınları birey olarak değerlendiren Hobi Yetenek dergisi, kadınlara en fazla birey olarak yer veren dergidir. Haber Extra ve Future dergileri ise 32 yazıyla (% 5,9) kadınları en fazla erkeklerle eşit rollerde sunan dergilerdir. Klass dergisinin 71 yazısının 25'inde cinsel kimlikleri ön plana çıkarılan kadınlar, en fazla Klass dergisi tarafından cinsel obje olarak sunulmaktadır. Geleneksel rolleri içinde sunulan kadınlarla ilgili yazılar, en fazla Hobi Yetenek dergisinde yayınlanmaktadır (9 yazı-% 1,7).

Tablo 172 Yazıda adı geçen ikinci kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Erkeklerle Eşit	Birey	Geleneksel	Cinsel Kimlik	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	15 % 2,8	12 % 2,2	3 % 0,6	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	4 % 0,7	14 % 2,6	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	6 % 1,1	3 % 0,6	1 % 0,2	5 % 0,9	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	12 % 2,2	4 % 0,7	4 % 0,7	2 % 0,4	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	12 % 2,2	4 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	1 % 0,2	5 % 0,9	0 % 0	3 % 0,6	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	10 % 1,8	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	4 % 0,7	5 % 0,9	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	1 % 0,2	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	67 % 12,4	56 % 10,4	15 % 2,8	14 % 2,6	541 % 100,0

Yazılarda ikinci kadın olarak yer alan kadınlar, çoğunlukla (67 yazı-% 12,4) erkeklerle eşit rollerde karşımıza çıkmaktadır (Tablo 172). 389 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlar (% 71,9), 56 yazıda da (% 10,4) birey olarak sunulmaktadır. İkinci kadınlar, 15 yazıda geleneksel rolleri içinde (% 2,8), 14 yazıda da cinsel kimlikleriyle (% 2,6) yazının konusu olmaktadır. Kadınları 15 yazıda erkeklerle eşit (% 2,8) ve 12 yazıda (% 2,2) birey rolüyle sunan Hobi Yetenek dergisi, 3 yazısında da (% 0,6) kadınları geleneksel rolleri içinde sunmaktadır. Kadınları en fazla cinsel kimliğini ön plana çıkaran rollerde sunan dergi, 5 yazısında (% 0,9) kadınların cinsel kimliğine vurgu yapan Klass dergisidir.

Tablo 173 Yazıda adı geçen üçüncü kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Erkeklerle Eşit	Birey	Cinsel Kimlik	Geleneksel	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 15,0	12 % 2,2	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	4 % 0,7	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	5 % 0,9	2 % 0,4	3 % 0,6	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	10 % 1,8	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	7 % 1,3	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	5 % 0,9	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	57 % 10,6	37 % 6,8	4 % 0,7	3 % 0,6	541 % 100,0

440 yazıda yer verilmeyen üçüncü kadınlar, 57 yazıda (% 10,6) erkeklerle eşit rollerde, 37 yazıda da (% 6,8) birey olarak sunulmaktadır. Üçüncü kadınlar 4 yazıda (% 0,7) cinsel kimlikleriyle sunulurken, 3 yazıda da (% 0,6) geleneksel rolleri içindedir. Kadınları en fazla erkeklerle eşit rollerde yansıtan dergi, Hobi Yetenek dergisidir (12 yazı-% 2,2). 10 yazıda kadınları birey olarak sunan Gala Jet Set ise kadınlara birey olarak yer vermektedir. Klass dergisinin 3, Seda'nın ise 1 yazısında, kadınlar cinsel kimlikleri ön plana çıkarılarak sunulmaktadır.

Tablo 174 Yazıda adı geçen birinci kadının mesleği

Dergi Adı	Manken-Fotomodel	Ses Sanatçısı	Sinema Oyuncusu	Çalışan	Belirsiz	Öğrenci	Ev Hanımı	Öğretmen	İş Kadını	İşveren	Politikacı	Tiyatro Oyuncusu	Tv Sunucusu	Gazeteci-Muhabir	Radyo Programcısı	Kraliyet Ailesinden	Ressam	Dansöz	Doktor	Belediye Başkanı	Sporcu	Opera Sanatçısı	Akademisyen	Yazar	Kadın Yok	Sendika-Demek Yöneticisi	Mimar	Toplam
Hobi Yetenek	0 % 0	0 % 0	0 % 0	33 % 6,1	6 % 1,1	12 % 2,2	12 % 2,2	18 % 3,3	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	26 % 4,8	4 % 0,7	28 % 5,2	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	26 % 4,8	14 % 2,6	11 % 2,0	2 % 0,4	5 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	2 % 0,4	2 % 0,4	8 % 1,5	4 % 0,7	2 % 0,4	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	8 % 1,5	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,7	4 % 0,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	0 % 1,8	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	12 % 2,2	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	11 % 2,0	7 % 1,3	9 % 1,7	0 % 0	11 % 2,0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	8 % 1,5	13 % 2,4	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	6 % 1,1	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	6 % 1,1	2 % 0,4	6 % 1,1	1 % 0,2	6 % 1,1	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	3 % 0,6	9 % 1,7	5 % 0,9	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	1 % 0,2	13 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	1 % 0,2	5 % 0,9	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	95 % 17,6	77 % 14,2	73 % 13,5	44 % 8,1	44 % 8,1	39 % 7,2	30 % 5,5	20 % 3,7	4 % 2,6	13 % 2,4	12 % 2,2	11 % 2,0	9 % 1,7	7 % 1,3	7 % 1,3	7 % 1,3	6 % 1,1	6 % 1,1	5 % 0,9	5 % 0,9	4 % 0,7	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

541 yazının 95'inde (% 17,6) yazıda adı geçen kadınların mesleği, manken ve fotomodelliktir (Tablo 174). 77 yazıda ses sanatçılarıyla, 73 yazıda da sinema oyuncularıyla ilgili yazılar yer almaktadır. 44 yazıda herhangi bir işte çalıştığı belli olan kadınlar, 44 yazıda ise, çalıştığı işi belli olmayan kadınlar yer almaktadır. Öğrenciler 39 yazının konusu olurken, ev hanımlarıyla ilgili 30 yazı yayınlanmaktadır. 20 yazı öğretmenlere, 14 yazı iş kadınlarına ayrılmaktadır. 13 yazıyı işveren kadınlara ayıran dergiler, 12 yazıda politikacı kadınları konuk etmektedir. Tiyatro oyuncuları 11 yazıda konu olurken, diğer meslekten kadınlarla ilgili yazılar toplamda 10 tane bile yer almamaktadır. Manken ve fotomodellerle ilgili 26 yazı hazırlayan Gala Jet Set dergisi, en fazla bu meslek grubuyla ilgili yazılar yazmaktadır. En fazla sinema oyuncularıyla ilgili yazılara yer veren Gala Jet Set dergisi de, manken ve fotomodellerle ilgili 26 yazıya yer vermektedir. Hobi Yetenek, çalıştığı bilinen kadınlara daha fazla yer ayırırken, Haber Extra 8 sinema oyuncusu ile 8 politikacıya ayırmaktadır yazılarını. Klass ve 1 Numara, ses sanatçılarıyla ilgili yazılara daha fazla yer ayırmaktadır. Hobi Yetenek dergisi, yazılarında 18 öğretmen, 12 öğrenci, 12 ev hanımı, 6 işveren, 6 radyo programcısı ve 6 ressam kadına yer vererek, farklı mesleklerden kadınlara en fazla yer veren dergi olmaktadır. Haber Extra dergisi de, 4 doktor ve 4 belediye başkanı kadını gündeme getiren tek dergidir.

Yazıda adı geçen ikinci kadınlar, 37 yazının konusu seçilen öğrencilerdir (Tablo 175). Manken ve fotomodellerle ilgili yazılar ikinci sırayı alırken (29 yazı-% 5,4), çalışanlarla ilgili yazılar (20 yazı-% 3,7) üçüncü sırada yer almaktadır. Sinema oyuncularıyla ilgili 14 yazı hazırlayan dergiler, ev hanımlarına da 10 yazıda yer vermektedir. Öğrencilerle ilgili yazılara Hobi Yetenek 15 yazı, Future 10 yazı, Haber Extra'da 8 yazı ayırmaktadır. Ev hanımlarıyla ilgili en fazla yazı, Randevu dergisinin sayfalarında yayınlanmaktadır.

Tablo 175 Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Öğrenci	Manken- Fotomodel	Çalışan	Sinema Oyuncusu	Ev Hanımı	Ses Sanatçısı	Belirsiz	Öğretmen	Politikacı	İş Kadını	Tiyatro Oyuncusu	Sporcu	Gazeteci- Muhabir	Opera Sanatçısı	Kraliyet Ailesinden	İşveren	Tv Sunucusu	Kuaför	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	15 % 2,8	0 % 0	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	2 % 0,4	6 % 1,1	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	0 % 0	8 % 1,5	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	8 % 1,5	0 % 0	6 % 1,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	10 % 1,8	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	0 % 0	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 %71,9	37 % 6,8	29 % 5,4	20 % 3,7	14 % 2,6	10 % 1,8	9 % 1,7	8 % 1,5	8 % 1,5	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Tablo 176 Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Öğrenci	Çalışan	Manken- Fotomodel	Ev Hanımı	Ses Sanatçısı	Belirsiz	Sinema Oyuncusu	Tiyatro Oyuncusu	İş Kadını	Öğretmen	Politikacı	Avukat	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 15,0	6 % 1,1	9 % 1,7	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	0 % 0	0 % 0	6 % 1,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	6 % 1,1	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	0 % 0	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	3 % 0,6	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panorama	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	22 % 4,1	18 % 3,3	16 % 3,0	12 % 2,2	8 % 1,5	7 % 1,3	6 % 1,1	4 % 0,7	3 % 0,6	3 % 0,6	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Yazıda adı geçen üçüncü kadınlar da, çoğunlukla öğrencilerdir (Tablo 176). 22 yazıda yer verilen öğrencileri 18 yazıyla çalışanlarla ilgili yazılar izlemektedir. 16 yazıda manken ve fotomodellerle ilgili konular ele alınırken, 12 yazı ev hanımlarına ayrılmaktadır. Yer verilen 3 iş kadınına sayfalarını ayıran dergilerden 1'i Hülya, 1'i Seda ve 1'i de Klass dergisidir.

Tablo 177 Yazıda adı geçen birinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yorumsuz	Övüyor	Eleştiriliyor	Kodlanamaz	Aciz Durumda Gösteriliyor	Aşağılanıyor	Toplam
Hobi Yetenek	96 % 17,7	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	46 % 8,5	28 % 5,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	29 % 5,4	23 % 4,3	13 % 2,4	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	48 % 8,9	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	10 % 1,8	2 % 0,4	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	32 % 5,9	4 % 0,7	6 % 1,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	25 % 4,6	13 % 2,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	19 % 3,5	7 % 1,3	1 % 0,2	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	12 % 2,2	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	13 % 2,4	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	5 % 0,9	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	364 % 67,3	122 % 22,6	29 % 5,4	20 % 3,7	4 % 0,7	1 % 0,2	541 % 100,0

364 yazıda, adı geçen kadın hakkında olumlu ya da olumsuz herhangi bir yorum yapılmamaktadır (Tablo 177). 122 yazıda kadınları ilgili öven yorumları kullanan dergiler, 29 yazıda da eleştirilerde bulunmaktadır. Kadınlar, 4 yazıda aciz durumda gösterilirken, 1 yazıda da aşağılanmaktadır. Kadınlarla ilgili övgü dolu sözleri 28 yazıda kullanan Gala Jet Set ve 23 yazıda kullanan Klass dergileri, kadınları öven yazılara en fazla yer veren dergilerdir. Kadınları eleştiren yazılara ise en fazla Seda dergisinin yazılarında rastlanmaktadır. Hobi Yetenek ve Klass'ın 2 yazısında aciz durumda gösterilen kadınlar, Klass dergisinin 1 yazısında da aşağılanmaktadır.

Tablo 178 Yazıda adı geçen ikinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yok	Yorumsuz	Övüyor	Kodlanamaz	Eleştiriliyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	27 % 5,0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	16 % 3,0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	11 % 2,0	1 % 0,2	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	18 % 3,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	16 % 3,0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	6 % 1,1	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	11 % 2,0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	7 % 1,3	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	127 % 23,5	12 % 2,2	8 % 1,5	3 % 0,6	2 % 0,4	541 % 100,0

389 yazıda kendilerine yer verilmeyen ikinci kadınlar, 127 yazıda yorumsuz sunulurken, 12 yazıda da övücü sözlerle sunulmaktadır (Tablo 178). Kadınların sunumunda kullanılan 3 eleştirel yazı, Randevu, Hülya ve Klass dergilerinin yazılarında yer almaktadır. İkinci kadınlar, Haber Extra'nın 2 yazısında da aciz durumda gösterilmektedir.

Tablo 179 Yazıda adı geçen üçüncü kadının sunumu

Dergi Adı	Yok	Yorumsuz	Övüyor	Kodlanamaz	Eleştiriliyor	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 15,0	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	14 % 2,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	7 % 1,3	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	12 % 2,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	8 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	88 % 16,3	9 % 1,7	3 % 0,6	1 % 0,2	541 % 100,0

541 yazının 440 tanesinde üçüncü kadınlara yer verilmemektedir (Tablo 179). 88 yazıda yorumsuz sunulan kadınlar için, 9 yazıda övücü sözler kullanılmaktadır. Kadınlar, Hülya dergisinin 1 yazısında eleştirilmektedir. Kadınlarla ilgili övücü sözleri en fazla kullanan dergi Klass dergisidir ve 60 yazının 4 tanesinde kadınları öven sözlere yer vermektedir.

Tablo 180 Yazıda adı geçen birinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Anneliği Vurgulayan	Kadın Yok	Toplam
Hobi Yetenek	96 % 17,7	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	52 % 9,6	20 % 3,7	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	41 % 7,6	15 % 2,8	13 % 2,4	1 % 0,2	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	54 % 10,0	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	42 % 7,8	2 % 0,4	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	28 % 5,2	4 % 0,7	8 % 1,5	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	11 % 2,0	8 % 1,5	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	16 % 3,0	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	5 % 0,9	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	431 % 79,7	55 % 10,2	51 % 9,4	3 % 0,6	1 % 0,2	541 % 100,0

541 yazının 431’inde kadınlara yönelik sıfatlar kullanılmamaktadır (Tablo 180). 55 yazıda kadınların cinsel kimliğiyle ilgili sıfatlar kullanan dergiler, 51 yazıda da kadınların başarılarını niteleyen sıfatlara yer vermektedir. 3 yazıda, kadınların annelik özellikleri vurgulanmaktadır. Kadınların anneliğine en fazla vurgu yapan dergi Parantez dergisidir ve 2 yazısında bu sıfatlara yer vermektedir. Cinsel kimliğe vurgu yapan sıfatları 20 yazıda kullanan Gala Jet Set (% 3,7) ve 15 yazıda kullanan Klass (% 2,8), kadınların cinsel kimliklerini ön plana çıkaran sıfatları en fazla kullanan dergilerdir. Magazin Panaroma, X Magazin, Hobi Yetenek ve Seda dergilerinde, kadınların cinsel kimliğine vurgu yapan sıfatlara yer verilmemektedir.

Tablo 181 Yazıda adı geçen ikinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Anneliği Vurgulayan	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	27 % 5,0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,1	16 % 3,0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,4	13 % 2,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	20 % 3,7	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	20 % 3,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 5,0	12 % 2,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	140 % 25,9	6 % 1,1	5 % 0,9	1 % 0,2	541 % 100,0

389 yazıda yer verilmeyen ikinci kadınlar için, 140 yazıda da herhangi bir sıfat kullanılmamaktadır (Tablo 181). 6 yazıda cinsel kimlikleriyle ilgili sıfatlar kullanılan ikinci kadınlar, 5 yazıda da başarılarını vurgulayan sıfatlarla sunulmaktadır. Kadınların anneliğini vurgulayan tek sıfat, Parantez dergisinin 1 yazısında kullanılmaktadır. Kadınların başarısını vurgulayan sıfatlara 3 yazıda Hobi Yetenek ve 2 yazıda Haber Extra dergileri yer vermektedir. Kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar, Gala Jet Set (2 yazı-% 0,4), Klass (2 yazı-% 0,4) ve Randevu (1yazı-% 0,2) dergisinin yazılarında kullanılmaktadır.

Tablo 182 Yazıda adı geçen üçüncü kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Başarısını Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 15,0	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	12 % 2,2	0 % 0	2 % 0,4	78 % 14,4
Klass	61 % 11,3	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	14 % 2,6	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,4	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,8	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	8 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,6	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	96 % 17,8	3 % 0,6	2 % 0,4	541 % 100,0

440 yazıda yer verilmeyen üçüncü kadınlar için, 96 yazıda sıfat kullanılmamıştır (Tablo 182). Haber Extra'nın 2 ve Randevu'nun 1 yazısında başarılarını vurgulayan sıfatlar kullanılan kadınlar için, Gala Jet Set dergisinin 2 yazısında da cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar kullanılmaktadır. Üçüncü kadınlar için kullanılan 5 sıfatın 3'ü başarısını vurgulayan, 2'si de cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlardır.

Tablo 183 Fotoğrafta yer alan birinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Günlük	İş Kıyafeti	Seksi	Kadın Yok	Takım elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Belli değil	Toplam
Hobi Yetenek	69 % 12,8	6 % 1,1	3 % 0,6	24 % 4,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	16 % 3,0	20 % 3,7	24 % 4,4	6 % 1,1	6 % 1,1	6 % 1,1	0 % 0	78 % 14,4
Klass	25 % 4,6	13 % 2,4	22 % 4,1	1 % 0,2	5 % 0,9	4 % 0,7	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	16 % 3,0	8 % 1,5	4 % 0,7	16 % 3,0	16 % 3,0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	12 % 2,2	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	28 % 5,2	6 % 1,1	4 % 0,7	1 % 0,2	0 % 0	7 % 1,3	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	23 % 4,3	5 % 0,9	5 % 0,9	1 % 0,2	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	14 % 2,6	7 % 1,3	7 % 1,3	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	4 % 0,7	7 % 1,3	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	22 % 4,1
1 Numara	10 % 1,8	4 % 0,7	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	3 % 0,6	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	2 % 0,4	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	241 % 44,5	95 % 17,6	82 % 15,2	57 % 10,5	35 % 6,5	28 % 5,2	3 % 0,6	541 % 100,0

Yazılarda adı geçen kadınların fotoğraflarda hangi kıyafetleriyle yer aldığına bakıldığında, 241 yazıda (% 44,5) günlük giysileri içinde yer aldığı görülür (Tablo 183). 95 yazıda iş kıyafetleriyle görüntülenen kadınlar, 82 yazıda da seksi kıyafetleri içindedir. 57 yazının fotoğrafında görüntülenmeyen kadınlar, 35 yazının fotoğrafında da takım elbise ve döpiyesleriyle poz vermektedir. 28 yazıda gece kıyafetleri içinde olan kadınların 3 yazıdaki giysisi belli olmamaktadır. Haber Extra dergisinin 16 yazısında takım elbise ve döpiyesle görüntülenen kadınlar, derginin 8 yazısında iş kıyafetleri ile 4 yazısında da seksi giysiler içinde resmedilmektedir. Kadınların takım elbise ve döpiyesle çekilmiş fotoğrafları en fazla Haber Extra dergisinin yazılarında kullanılırken, kadınlar Klass dergisinin 22 yazısında seksi kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. Gala Jet Set'in 20 yazısında iş kıyafetleri, Hobi Yetenek dergisinin 69 yazısında ise günlük giysileri içindedir.

Tablo 184 Fotoğrafta yer alan ikinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük	İş Kıyafeti	Seksi	Takım Elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Toplam
Hobi Yetenek	72 % 13,3	22 % 4,6	3 % 0,6	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	60 % 11,0	4 % 0,7	7 % 1,3	0 % 0	7 % 1,3	0 % 0	78 % 14,4
Klass	56 % 10,3	3 % 0,6	5 % 0,9	5 % 0,9	0 % 0	2 % 0,4	71 % 13,1
Haber Extra	38 % 7,0	10 % 1,8	5 % 0	0 % 0	7 % 1,3	0 % 0	60 % 11,1
Future	30 % 5,5	18 % 3,3	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	37 % 6,8	6 % 1,1	3 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	27 % 7,4	5 % 0,9	1 % 0,2	4 % 0,7	0 % 0	3 % 0,6	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,0	4 % 0,7	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	14 % 2,6	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	9 % 1,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	389 % 71,9	77 % 14,2	34 % 6,2	17 % 3,1	15 % 2,7	9 % 1,7	541 % 100,0

77 yazıda günlük kıyafetleri içinde görüntülenen ikinci kadınların, 34 yazıda iş kıyafetleri içindeki fotoğrafları yayınlanmaktadır (Tablo 184). 17 fotoğraf, kadınların seksi kıyafetleri içinde çektikleri fotoğraflardan seçilmektedir. 15 fotoğrafta iş kıyafetleri içinde olan kadınlar, 9 fotoğrafta da gece kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. Hobi Yetenek dergisi, kadınların günlük giysileri içindeki fotoğraflarını daha fazla kullanırken, Gala Jet Set iş kıyafetleri içindeki fotoğraflarını kullanmayı tercih etmektedir. Haber Extra ve Gala Jet Set'in 7 yazısında takım elbise ve döpiyesleri içinde fotoğraflanan kadınlar, Randevu'nun 3 yazısında gece kıyafetleri içinde yer almaktadır. Kadınların seksi kıyafetleri içindeki fotoğraflarını en fazla kullanan dergiler, 5'er fotoğrafla Hobi Yetenek ve Klass dergileri olmaktadır.

Tablo 185 Fotoğrafta yer alan üçüncü kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük	İş Kıyafeti	Seksi	Takım Elbise- Döpiyes	Gece kıyafeti	Toplam
Hobi Yetenek	81 % 14,9	7 % 1,3	4 % 0,7	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	64 % 11,8	0 % 0	7 % 1,3	0 % 0	5 % 0,9	2 % 0,4	78 % 14,4
Klass	61 % 11,2	4 % 0,7	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	44 % 8,1	7 % 1,3	6 % 1,1	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	60 % 11,1
Future	40 % 7,3	6 % 1,3	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	42 % 7,7	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	31 % 5,7	3 % 0,6	0 % 0	4 % 0,7	1 % 0,2	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	23 % 4,2	5 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	32 % 5,9
Paparazzi	19 % 3,5	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	18 % 3,3	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	4 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	3 % 0,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	440 % 81,3	36 % 6,6	32 % 5,9	17 % 3,1	10 % 1,3	6 % 1,3	541 % 100,0

Yazıda adı geçen üçüncü kadınlar, 36 yazıda (% 6,6) günlük kıyafetleri içinde görüntülenmektedir (Tablo 185). 32 yazıda iş kıyafetleri içinde yer verilen kadınlar, 17 yazıda da seksi kıyafetleri içinde sunulmaktadır. 10 yazının fotoğrafında takım elbise ve döpiyesleriyle görüntülenen kadınlar, 6 yazıda kullanılan fotoğraflarda gece kıyafetleri içinde yer almaktadır. Hobi yetenek ve Haber Extra dergileri, 7 yazının fotoğraflarında günlük kıyafetleri içindeki kadınlara yer vermektedir. Gala Jet Set, kadınların iş kıyafetleri içindeki fotoğraflarına en fazla yer veren dergidir. Hobi Yetenek, 10 yazısında kadınların seksi kıyafetleri içindeki fotoğraflarını kullanarak, kadınları seksi kıyafetleri içinde en fazla görüntüleyen dergi olmaktadır. Kadınların takım elbise ve döpiyes içinde çekilen fotoğrafları ise en fazla Gala Jet Set dergisinin yazılarında kullanılmaktadır.

Tablo 186 Tablo-grafik-çizim ve karikatürlerdeki kadının kıyafeti

Dergi Adı	Yok	Seksi	Toplam
Hobi Yetenek	102 % 18,9	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	70 % 12,9	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	60 % 11,1	0 % 0	60 % 11,1
Future	50 % 9,2	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	32 % 5,9	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	22 % 4,1	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	19 % 3,5	2 % 0,4	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	538 % 99,4	3 % 0,6	541 % 100,0

541 yazının 538’inde fotoğraf kullanan dergilerde, toplam 3 adet tablo-grafik, çizim veya karikatür kullanılmaktadır (Tablo 186). Kullanılan 3 çizimde de kadınlar, seksi kıyafetler içinde resmedilmektedir. Yazılarında bu çizimlere yer veren dergiler, 1 Numara ve Klass dergileridir.

3.1.4.4. Magazin Dergilerinde Yazıda Görüşü Alınan Kişilerin Özelliklerine Göre

Bu kategoride, dergi yazılarında yazı konusuyla ilgili olarak görüşü alınan kişilerin olup olmadığı, görüş bildiren (ler) varsa kaç kişinin görüş bildirdiği, görüş bildiren kişinin cinsiyeti, görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği, görüş bildiren kişinin mesleği ve hangi konuda görüş bildirdiği sorularına alınan yanıtlar tablolaştırılmıştır.

Tablo 187 Yazıda görüş bildiren kişi var mı?

Dergi Adı	Hayır	Evet	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	9 % 1,7	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	10 % 1,8	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	6 % 1,1	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	28 % 5,2	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	12 % 2,2	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	11 % 2,0	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	7 % 1,3	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	10 % 1,8	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	5 % 0,9	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	2 % 0,4	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	5 % 0,9	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	111 % 20,5	541 % 100,0

541 yazının 430'unda (% 79,5)

görüşlerine yer verilen kişiler bulunmamaktadır (Tablo 187). Dergiler, 111 yazıda (% 20,5) kişilerin görüşlerine de yer vermektedir. 28 yazısında (% 5,2) görüşlere yer veren Haber Extra, görüşlere en fazla yer veren dergi olurken, 2 yazılarında (% 0,4) görüşlere yer veren Magazin Panaroma ve Parantez dergileri görüşlere en az yer veren dergiler olmaktadır.

Tablo 188 Görüş bildiren kişi sayısı

Dergi Adı	Yok	1 Kişi	2 Kişi	3 Kişi	6 Kişi	7 Kişi	4 Kişi	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	6 % 1,1	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	24 % 4,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	8 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	11 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	5 % 0,9	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	9 % 1,7	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	94 % 17,4	6 % 1,1	6 % 1,1	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	541 % 100,0

Bir yazı içinde kaç kişinin görüşlerine yer verildiğine baktığımız zaman, en fazla 7 kişinin görüşlerinin aktarıldığını görmekteyiz (Tablo 188). 94 yazıda 1 kişinin görüşlerine yer veren dergiler, 6 yazıda 2, 6 yazıda 3 kişinin görüşlerine yazılarında yer vermektedir. Future dergisinin 2 yazısında 3 kişinin ve 2 yazısında da 6 kişinin görüşleri aktarılmaktadır. Haber Extra, 2 yazısında 7 kişinin birden görüşlerine yer vermektedir. Paparazzi dergisi de 1 yazısında en fazla 4 kişinin görüşlerine yer vermektedir. Görüşlere hiç yer vermeyen dergi bulunmamaktadır.

Tablo 189 Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	3 % 0,6	6 % 1,1	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	10 % 1,8	0 % 0	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	5 % 0,9	1 % 0,2	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	20 % 3,7	8 % 1,5	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	10 % 1,8	2 % 0,4	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	10 % 1,8	1 % 0,2	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	4 % 0,7	3 % 0,6	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	7 % 1,3	3 % 0,6	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	5 % 0,9	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	2 % 0,4	3 % 0,6	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	83 % 15,3	28 % 5,2	541 % 100,0

Görüşlerine yer verilen kişilerin cinsiyetine baktığımız zaman, görüş bildiren kadın sayısının çoğunlukta olduğunu görmekteyiz (Tablo 189). 83 yazı içinde kadınların görüşleri aktarılırken (% 15,3), 28 yazıda da erkek görüşleri alınmaktadır (% 5,2). 20 yazıda kadınların görüşlerine yer veren Haber Extra, en fazla kadın görüşlerine yer veren dergi sıfatını kazanmaktadır. Erkek görüşlerine en fazla yer veren dergi de, yine Haber Extra dergisidir.

Tablo 190 Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Erkek	Kadın	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	3 % 0,6	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	76 % 14,0	2 % 0,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	56 % 10,4	4 % 0,7	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	0 % 0	4 % 0,7	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	38 % 7,0	1 % 0,2	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	524 % 96,9	11 % 2,0	6 % 1,1	541 % 100,0

Görüşlerine yer verilen ikinci kişiler de, erkekler üstünlüğü sağlamaktadır (Tablo 190). 11 yazıda erkeklerin görüşleri, 6 yazıda da kadınların görüşleri verilmektedir. İkinci kişiler olarak kadınların görüşlerine en fazla yer veren Future dergisi, 4 yazıda kadın görüşlerini aktarmaktadır. Haber Extra dergisi ise 4 yazıda erkeklerin görüşlerini aktararak, en fazla erkek görüşlerine yer veren dergi olmaktadır. 524 yazıda görüşlerine yer verilen ikinci kişiler bulunmamaktadır.

Tablo 191 Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	3 % 0,6	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	58 % 10,7	2 % 0,4	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	4 % 0,7	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	530 % 98,0	11 % 2,0	0 % 0	541 % 100,0

530 yazıda, görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler bulunmamaktadır (Tablo 191). Görüşleri alınan üçüncü kişiler, 8 yazıda kadınlar ve 3 yazıda da erkeklerdir. Kadınların 4'ü Future, 2'si Haber Extra, 1'i Paparazzi ve 1'i Hülya dergisinin yazılarında, görüşlerini ifade etme olanağı bulmaktadır. Erkeklerin görüşlerine ise yer verilmemektedir.

Tablo 192 Görüş bildiren birinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Uzman-Yorumcu	Popüler Görüş	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	6 % 1,1	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	18 % 3,3	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	12 % 2,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	10 % 1,8	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	96 % 17,7	13 % 2,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüşlerine yer verilen birinci kişilerden 96'sı, yazının konusu olan kişilerdir (Tablo 192). 13 kişinin görüşlerine konuşmacı olarak yer verilirken, 1 kişi uzman-yorumcu sıfatıyla ve 1 kişi de popüler görüş olarak, görüşlerini bildirmektedir. Yazının konusu olan kişilerin görüşlerine, farklı oranlarda da olsa tüm dergilerde yer verilmektedir. Konuşmacı olarak görüşleri alınan kişiler, Haber Extra'nın 10 yazısıyla, Hobi Yetenek dergisinin 3 yazısında görüşlerini iletmektedir. Uzman-yorumcu sıfatıyla Seda dergisinde 1 kişinin görüşleri yer bulurken, sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilen popüler görüşler Paparazzi dergisinin 1 yazısında yer yayınlanmaktadır.

Tablo 193 Görüş bildiren ikinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Kişisel Deneyim	Popüler Görüş	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	76 % 14,0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	56 % 10,4	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	38 % 7,0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	524 % 96,9	8 % 1,5	5 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	541 % 100,0

Görüş bildiren ikinci kişilere 17 yazıda yer verilmektedir (Tablo 193). Bu 17 kişiden 8'i kendisine konu olarak yer verildiği için, 5'i konuşmacı olarak, 2'si kişisel deneyimine dayanarak ve 2'si de popüler görüş olarak görüşlerini bildirmektedir. Yazılarında konu olarak yer verdikleri kişilerin görüşlerine Future 4, Haber Extra 2, Paparazzi ve Hülya dergileri 1 yazılarında yer vermektedir. Hobi Yetenek 3 ve Haber Extra 2 yazısında konuşmacı olarak kişilerin görüşlerini aktarırken, Gala Jet Set 2 yazısında kişisel deneyimine dayalı olarak görüş bildiren kişilerin görüşlerine yer vermektedir. Paparazzi ve Randevu dergileri, 1'er yazılarında sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilen ancak geniş bir insan grubu tarafından paylaşıldığına inanılan popüler görüşlere yer vermektedir.

Tablo 194 Görüş bildiren üçüncü kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Popüler Görüş	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	58 % 10,7	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	530 % 98,0	6 % 1,1	4 % 0,7	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, 6 yazıda, yazının konusu olarak yer almaktadır (Tablo 194). Bu 6 yazının 4'ü Future dergisinde yayınlanmaktadır. Kişilerin konuşmacı olarak görüşlerine yer verilen yazıların 3'ü Hobi Yetenek, 1'i de Haber Extra dergisinin sayfalarında yer almaktadır. Dergilerde yer verilen tek popüler görüş ise Paparazzi dergisinin 1 yazısında yer almaktadır.

Tablo 195 Görüş bildiren birinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Ses Sanatçısı	Sinema Oyuncusu	Politikacı	Manken-Fotomodel	Öğrenci	Tv Sunucusu	İşveren	İş Kadını	Belediye Başkanı	Öğretmen	Doktor	Dansöz	Çalışan	Sporcu	Belirsiz	Sendika-Dernek Yöneticisi	Yazar	Tiyatro Oyuncusu	Sinema Yönetmeni	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	0 % 0	6 % 1,1	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	2 % 0,4	2 % 0,4	8 % 1,5	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	4 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	21 % 3,9	17 % 3,1	10 % 1,8	9 % 1,7	9 % 1,7	8 % 1,5	7 % 1,3	6 % 1,1	5 % 0,9	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüşlerine en fazla yer verilen meslek grubu, ses sanatçılarıdır (Tablo 195). 21 yazıda ses sanatçılarının, 17 yazıda sinema oyuncularının ve 10 yazıda da politikacıların görüşlerine yer verilmektedir. Diğer meslek gruplarının görüşlerine 10 yazıdan daha az yer verilmektedir. Ses sanatçılarının görüşlerini 1 Numara, Paparazzi ve Seda dergileri 4'er yazıda aktarıırken, Magazin Panaroma, Hobi Yetenek, Gala Jet Set ve Hülya dergileri ses sanatçılarının görüşlerine hiç yer vermemektedir. Ses sanatçıları, 1 Numara Magazin dergisinin görüşlerine yer verdiği tek meslek grubudur. Kendilerine 10 yazıda görüş bildirme fırsatı verilen politikacılar, bu görüşlerini Haber Extra'nın 8 yazısı ile Future'nın 2 yazısında dile getirmektedir. Haber Extra ve Hülya dergileri 2 yazılarında, X Magazin ve Seda dergileri 1 yazılarında iş kadınlarının görüşlerine yer vermektedir.

Tablo 196 Görüş bildiren ikinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Politikacı	Öğrenci	Öğretmen	Çalışan	İşveren	Sinema Oyuncusu	Sinema Yönetmeni	Manken-Fotomodel	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	76 % 14,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	56 % 10,4	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	0 % 0	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	38 % 7,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 %	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	524 % 96,8	4 % 0,7	4 % 0,7	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

524 yazıda ikinci kişilerin görüşlerine yer verilmemektedir (Tablo 196). 4 yazıda görüşlerine yer verilen kesim, politikacılar ve öğrencilerdir. 3 yazıda görüşleri dile getirilen öğretmenleri, 2 yazıda görüşlerine yer verilen çalışanlar izlemektedir. İşveren,

sinema oyuncusu, sinema yönetmeni ve manken-fotomodellerin görüşleri de, 1'er yazıda dile getirilmektedir. Politikacılarla ilgili 4 yazı Haber Extra dergisinde, öğrencilerle ilgili 4 yazı Future dergisinde yayınlanmaktadır. Sinema yönetmeni ve manken-fotomodellerle ilgili 1'er yazı Randevu dergisinde yayınlanırken, diğer meslek gruplarının görüşlerine yer verilen yazıların hepsi farklı dergilerde yayınlanmaktadır.

Tablo 197 Görüş bildiren üçüncü kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Öğrenci	Öğretmen	Politikacı	Ses Sanatçısı	Sinema Oyuncusu	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	0 % 0	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	58 % 10,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	530 % 98,0	4 % 0,7	3 % 0,6	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüşlerine 11 yazıda yer verilen üçüncü kişilerin 4'ü öğrenci, 3'ü öğretmen, 2'si politikacı, 1'i ses sanatçısı ve 1'i de sinema oyuncusudur (Tablo 197). Öğrencilerin görüşlerine yer verilen 4 yazı Future dergisinde yayınlanırken, öğretmenlerin görüşlerine yer verilen 3 yazı Hobi Yetenek dergisinde yayınlanmaktadır. Politikacıların görüşlerini aktaran 2 yazı, Haber Extra dergisinin sayfalarında yer bulmaktadır.

Magazin Panaroma, Parantez, 1 Numara, X Magazin, Gala Jet Set, Randevu, Seda ve Klass dergileri, üçüncü kişilerin görüşlerine yer vermemektedir.

Tablo 198 Birinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili Çalışma	Siyaset	Genel sağlık	Kadın Hakları	Kadın-Erkek	Moda-Güzellik	Çevre Kirliliği	Ekonomi	Medya İle İlgili	Sanat-Kültür	Hobilerle İlgili	Toplam
Hobi Yetenek	93 % 17,2	9 % 1,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	68 % 12,6	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	65 % 12,0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	32 % 5,9	16 % 2,9	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	38 % 7,0	6 % 1,1	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	35 % 6,5	8 % 1,5	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	46 % 8,5
Randevu	33 % 6,1	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	22 % 4,1	7 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	32 % 5,9
Paparazzi	17 % 3,1	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	17 % 3,1	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	8 % 1,5	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	0 % 0	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	2 % 0,4	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	430 % 79,5	86 % 15,9	8 % 1,5	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüş bildiren birinci kişilerin hangi konuda görüş bildirdiklerine baktığımız zaman, kişilerin kendi iş yaşamlarıyla ilgili görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir (Tablo 198). 86 yazıda işleriyle ilgili çalışmalarını anlatan kişiler, 8 yazıda siyasetle, 3 konuda da genel sağlıkla ilgili görüş bildirmektedir. Future dergisinde kadın haklarıyla ilgili görüşlere 2 yazıda yer verilirken, Hülya dergisinde yayınlanan 2 yazıda da, kadın-erkek ilişkileriyle ilgili görüşlere yer verilmektedir. Moda-güzellik, çevre kirliliği, ekonomi ve medya ile ilgili görüşlere 2 yazı ayıran dergiler, sanat-kültür ve hobilerle ilgili görüşlere de 1'er yazı ayırmaktadır.

Tablo 199 İkinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşile İlgili	Günlük Yaşam	Ekonomi	Siyaset	Medya İle İlgili	Kutlama- Evlenme	Sanat- Kültür	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	76 % 14,0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	56 % 10,4	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	38 % 7,0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	524 % 96,9	6 % 1,1	3 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

Görüşlerine yer verilen ikinci kişiler de işiyle ilgili açıklamalar yapmaktadır (Tablo 199). 17 yazıda görüşlerine yer verilen ikinci kişiler, 3 yazıda günlük yaşamlarından söz etmektedir. İkinci kişilerin, ekonomi, siyaset ve medya ile ilgili hazırlanan 2 yazıda da görüşlerine yer verilmektedir.

Tablo 200 Üçüncü kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle ilgili	Ekonomi	Siyaset	Medya ile ilgili	Kutlama-Evlenme	Sanat-Kültür	Toplam
Hobi Yetenek	99 % 18,3	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	102 % 18,9
Gala Jet Set	78 % 14,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	78 % 14,4
Klass	71 % 13,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	71 % 13,1
Haber Extra	58 % 10,7	0 % 0	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	60 % 11,1
Future	46 % 8,5	0 % 0	2 % 0,6	0 % 0	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	50 % 9,2
Seda	46 % 8,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	46 % 8,5
Randevu	40 % 7,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	40 % 7,4
Hülya	31 % 5,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	32 % 5,9
Paparazzi	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	22 % 4,1
1 Numara	21 % 3,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	21 % 3,9
Parantez	10 % 1,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	10 % 1,8
X Magazin	5 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 0,9
Magazin Panaroma	4 % 0,7	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,7
Toplam	530 % 98,0	3 % 0,6	2 % 0,6	2 % 0,4	2 % 0,4	1 % 0,2	1 % 0,2	541 % 100,0

11 yazıda görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, 3 yazıda işleriyle ilgili, 2 yazıda ekonomi, siyaset ve medya ile ilgili görüş bildirmektedir (Tablo 200). Üçüncü kişilerin işleriyle ilgili görüşleri Hobi Yetenek dergisinde yayınlanan 3 yazıda yer almaktadır. Future dergisinde yayınlanan 2 yazıda ekonomi ve medyayla ilgili görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, Haber Extra dergisinde yayınlanan 2 yazıda da siyasete dair görüşlerini anlatmaktadır.

3.2. Dönemler Arası Karşılaştırma

Bu bölümde amaç soruları çerçevesinde elde edilen bulguların, dönemler arası karşılaştırmalarına ve değerlendirmelerine yer verilmektedir.

3.2.1. Tablo 201 Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre

Bu kategoride sırasıyla, yazı türü, yazının konusu, yazıyı hazırlayanın cinsiyeti, yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti ve yazıda adı geçen kadın sayısına dair elde edilen bulguların dönemler arası karşılaştırmaları yer almaktadır.

Tablo 201 Dergilerdeki yazı türleri

Dönemler	Haber	Bilgi-Tanıtım -Gezi	Köşe Yazısı	Söyleşi- Röportaj	Toplam
1934-1949 Dönemi	82 % 4,9	44 % 2,6	111 % 6,6	18 % 1,1	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	369 % 82,1	9 % 0,5	54 % 32	22 % 1,3	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	332 % 19,9	2 % 0,1	6 % 0,4	80 % 4,8	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	354 % 21,2	145 % 8,7	2 % 0,1	40 % 2,4	541 % 32,4
Toplam	1137 % 68,1	200 % 12,0	173 % 10,4	160 % 9,6	1670 % 100

İncelenen 45 derginin 186 sayısında, toplam 1670 yazı yayınlanmıştır (Tablo 201). 1670 yazının 1137'si haber (% 68,1), 200'ü de bilgi-tanıtım-gezi (% 12,0), 173'ü köşe yazısı (% 10,4) ve 160'ı da söyleşi-röportaj (% 9,6) yazıdır.

Yeni Türkiye Cumhuriyetinin uygarlık seviyesini hedefleyen reformlarından, toplumun yarısını oluşturan kadınların da nasibini aldığı 1934-1949 yıllarında yayınlanan magazin dergilerinde, Orhan Veli Kanık, Yaşar Kemal, Nurullah Ataç ve Peyami Safa gibi usta kalemler köşe yazarı olarak yer almaktadır. Köşe yazılarının en fazla yayınlandığı bu dönem de şiirden denemeye, öyküden romana tüm yazınsal ürünlerden örnekler

sunulmaktadır. Bunun, Atatürk'ün toplumun yarısını oluşturan kadınların eğitime verdiği önemin ve devletin kadın politikasının magazin dergilerindeki bir yansıması olduğu söylenebilir.

1950-1979 döneminde basına getirilen kısıtlamalar kaldırılmış, teknik gelişmeler ve baskı kalitesinin artması, gazete tirajlarını yükseltmiştir. Fikir gazeteciliği yerine satışların öncelendiği ve magazin haberlerinin arttığı bu dönem, haberlerin en yoğun yazıldığı dönemdir. Menderes iktidarı, askeri darbe, Menderes iktidarının yargılanma ve idam süreçlerinin yaşandığı 1950-1979 dönemi, haberlerin de en yoğun olduğu dönemdir.

Kadın hareketlerinin başladığı 80'li yıllar, ayna zamanda sıkı yönetimin, basına getirilen yasaklamaların, tutuklamaların da yaşandığı yıllardır. Bu dönemde yaygınlaşan magazin haberleri, basına getirilen yasakların bir sonucudur. Basınla ilgili kovuşturma ve soruşturmaların arttığı bu dönemde yayınlanan yazılar, suya sabuna dokunmayan ve eğlenceli zaman geçirtmeyi amaçlayan yazılardan oluşmaktadır. Bunun sonucunda da, ünlülerle ilgili yazılar ve onlarla yapılan söyleşiler artmıştır. Bu dönem, söyleşi ve röportajların en fazla yayınlandığı dönem olmuştur.

Holdinglerin eline geçen kitle iletişim araçlarının dördüncü erk ve kazancın öncelikli olduğu 1990-2005 yılları, tüketim kültürünü aşılama, geliştirme ve teknolojik yeniliklerin hızla arttığı bir dönemdir. Yenilikleri yakalamaya ve tüketimi arttırmaya çalışan yayınlarda da, bilgi-tanıtım ve gezi yazılarında artış gözlenmektedir. Teknolojinin geliştiği, ulaşımın kolaylaştığı ve sermaye sahiplerinin mal stoklarını eritmeye çalıştığı bu dönemde, insanlar birer tüketici olarak görülmekte ve tüketim arttırılmaya çalışılmaktadır. Tüketimi arttırmanın bir yolu da, yeni yerler tanıtmak, nereye nasıl gidilir, nerelerde kalınır bilgilerini vermek ve insanları gezmeye, tüketmeye yönlendirmektir. Bu dönemde yayınlanan dergilerde reklama ayrılan alanlar da, tüketim kültürünün bir yansıması olarak değerlendirilebilir. 1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde son sayfa ya da son iki sayfa reklama ayrılırken, 1990-2005 döneminde sayfa sayıları artan dergilerin reklama ayırdıkları sayfalar da artmaktadır. 130 sayfa yayınlanan Klass ve 82 sayfa yayınlanan Future 12 sayfasını, 260 sayfa yayınlanan Hülya 72 sayfasını reklama ayırmaktadır.

Tablo 202 Dergilerdeki yazıların konusu

Dönemler	İşile İlgili Çalışma	Günlük Yaşam	Sanat-Kültür	Moda-Güzellik	Hobilerle İlgili	Genel Kültür	Kutlama-Evlenme	Güncel Konular	Kadın-Erkek İlişkileri	Eğlence yerleri	Gezi Notları	Siyaset	Genel Sağlık	Cinsel Sağlık	Basit-Adi Suçlar	Kadın Hakları	Sivil Toplum-Dernek Çalışmaları	Teknoloji	Savaş-İç savaş	Medya ile İlgili	Cinsiyete Dayanarak Taciz - Tecavüz	Çalışan Kadınların Sorunları	Pratik Ev Bilgileri	Beslenme	Hukukla İlgili	Görgü Kuralları	Spor	Çevre Kirliliği	Ekonomi	Eğitim	Siyaset	Çocuk Bakımı	Şiddetle İlgili Suçlar	Toplam
1934-1949 Dönemi	55 % 21,6	51 3,0	43 % 2,6	21 % 1,3	0 % 0	16 % 1,0	0 % 0	3 % 0,2	19 1,1	3 0,2	3 % 0,2	6 % 0,4	6 0,4	7 0,4	3 0,2	1 0,05	0 % 0	0 % 0	4 0,2	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,1	0 % 0	0 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,05	1 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	160 % 35,2	111 24,4	61 % 3,7	11 % 0,7	2 0,1	21 % 1,3	10 0,6	13 % 0,8	23 1,4	7 % 0,4	8 % 0,5	1 0,05	4 % 0,2	2 % 0,1	7 0,4	2 0,1	1 % 0,05	4 0,2	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	2 0,1	0 % 0	1 0,05	0 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	182 % 43,3	102 24,3	19 % 1,1	29 1,7	3 0,2	29 % 1,7	18 1,1	29 % 1,7	1 0,05	1 0,05	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,1	0 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	134 % 24,8	88 16,3	20 % 1,2	60 % 3,6	75 4,5	13 % 1,3	31 1,9	8 % 0,5	7 0,4	32 % 1,9	11 % 0,7	13 % 0,8	6 % 0,4	4 0,2	1 0,05	5 % 0,3	5 % 0,3	3 0,2	0 % 0	4 % 0,2	1 0,05	1 0,05	4 0,2	4 0,2	2 0,1	1 0,05	0 % 0	2 0,1	2 % 0,1	2 0,1	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	531 % 31,8	352 21,1	143 % 8,6	121 % 7,2	80 4,8	79 % 4,7	59 3,5	53 % 3,2	50 % 3,0	43 2,6	25 % 1,5	20 % 1,2	16 % 1,0	13 % 0,8	11 0,7	8 0,5	7 % 0,4	7 % 0,4	5 0,3	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	4 0,2	4 % 0,2	3 0,2	3 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 0,05	1 0,05	1670 % 100

Her dönemde, yazının konusu olarak kişilerin işiyle ilgili çalışmalarına yer verilmesi ilk sırada gelmektedir (Tablo 202). İkinci sırayı, kişilerin günlük yaşamlarına ilişkin yazılar almaktadır. 1934-1949 ve 1950-1979 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde, sanat-kültür yazıları üçüncü sırayı almaktadır. 1990-2005 yılları arasında hobilerle ilgili yazılar üçüncü sırayı alırken, 1980-1989 yılları arasında

genel kültür, güncel konular ve moda-güzellik yazıları üçüncü sırada yer almaktadır. 1934-1949 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde yayınlanan 255 yazının 43'ü sanat-kültüre ayrılırken, 1990-2005 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde 541 yazının yalnızca 20'si sanat-kültüre ayrılmaktadır.

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde kadın haklarıyla ilgili 1, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkileriyle ilgili 19 yazı yayınlanırken, çalışan kadınların sorunlarına dair herhangi bir yazı yayınlanmamıştır. 1950-1979 döneminde kadın haklarıyla ilgili 2, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkileriyle ilgili 23 ve çalışan kadınların sorunlarıyla ilgili 3 yazı yayınlanmıştır. Kadın hareketlerinin başladığı, sıkıyönetimin yaşandığı ve magazin haberlerinin arttığı 1980-1989 döneminde kadın hakları ve çalışan kadınların sorunlarıyla ilgili herhangi bir yazı yayınlanmazken, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkilerini konu alan 1 yazı yayınlanmıştır. Kadın hareketlerinin örgütlenmeye, kadınların dergilerin yazı kadrolarında daha fazla yer almaya hatta dergi sahibi olmaya başladığı 1990-2005 döneminde ise, kadınları ilgilendiren yazıların sayısında artış gözlenmiştir. 1990-2005 döneminde kadın haklarıyla ilgili 5, çalışan kadınların sorunlarıyla ilgili 1, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkileriyle ilgili 7 yazı yayınlanmıştır.

Sivil toplum-dernek çalışmalarıyla ilgili 1950-1979 ve 1980-1989 yılları arasında 1 yazı yayınlanırken, kadın örgütlenmelerinin başladığı 1990-2005 yılları arasında 5 yazı bu konuya ayrılmaktadır. Moda ve güzellik üzerine yazılan yazılarda ise 1950-1979 yılları hariç, yükselen bir grafik izlenmektedir.

1934-1949 döneminde görgü kurallarıyla ilgili 2, çocuk bakımıyla ilgili 1 yazı yayınlanırken, 1990-2005 döneminde görgü kurallarına 1 yazı ayrılmıştır. 1990-2005 dönemi magazin dergilerinde eğlence yerleriyle ilgili yazılarda artış yaşanmış ve eğlence yerleriyle ilgili yazılar en fazla yayınlanan yazılar içinde 5. Sırayı almıştır. 1934-1949 döneminde ise 5. Sırayı, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkileri almıştır. Değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkilerine dair yazılar, 1950-1979 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde en fazla yer verilen 4. Konu olmuştur.

Tablo 203 Dergilerde yazıları hazırlayanların cinsiyeti

Dergi Adı	Belirsiz	Erkek	Kadın	Toplam
1934-1949 Dönemi	163 % 9,8	72 % 4,3	20 % 1,2	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	392 % 23,5	52 % 3,1	10 % 0,6	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	356 % 21,3	42 % 2,5	22 % 1,3	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	334 % 20,0	72 % 4,3	135 % 8,1	541 % 32,4
Toplam	1245 % 74,5	238 % 14,3	187 % 11,2	1670 % 100

Yazıları hazırlayan kişilerin belli olmadığı yazılar dikkate alınmadığında 1990-2005 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerindeki yazıların % 25'inin kadınlar tarafından hazırlandığı görülmektedir (Tablo 203). 1934-1949 yılları arasında 255 yazının 20'si, 1950-1979 yılları arasında yayınlanan 454 yazının 10'u ve 1980-1989 yılları arasında yayınlanan 420 yazının 22'si kadınlar tarafından kaleme alınmıştır.

Kadınların çalışma yaşamında daha fazla yer almaya başladığı 90'lı yıllarda, gazeteci-muhabir kadınların sayısında da artış yaşanmıştır. Bu dönemde dergi sahipliğine başlayan kadınlar da olmuştur. İncelenen magazin dergileri içinde yer alan 'Hülya' dergisi Hülya Avşar ve 'Seda' dergisi de Seda Sayan tarafından çıkartılmıştır.

Tablo 204 Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Kadın	Erkek	Belirsiz	Toplam
1934-1949 Dönemi	181 % 10,8	62 % 3,7	12 % 0,7	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	361 % 21,6	56 % 3,4	37 % 2,2	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	335 % 20,1	85 % 5,1	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	434 % 26,0	107 % 6,4	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1311 % 78,5	310 % 18,6	49 % 2,9	1670 % 100

Yazılarda adı geçen kişiler, artan oranda hep kadınlardır

(Tablo 204). 1670 yazıda 1311 kadın yazı konusu olurken, yalnızca 310 erkeğe yer verildiği görülmektedir.

1934-1949 yılları arasında yayınlanan 255 yazının 181'inde (%10,8) yazıda adı geçen kişi olarak yer alan kadınlar, 1950-1979 döneminde yayınlanan 454 yazının 361'inde (% 21,6), 1980-1989 döneminde yayınlanan 420 yazının 335'inde (% 20,1) ve 1990-2005 yılları arasında yayınlanan 541 yazının 434'ünde (% 26,0), yazıda adı geçen kişi olarak yer almaktadır.

1990-2005 döneminde kadınlar, hem yazar olarak hem de yazıda adı geçen kişi olarak daha fazla yer almaktadır.

Tablo 205 Yazıda adı geçen kadın sayısı

Dönemler	1 Kadın	2 Kadın	3 Kadın	Kadın Yok	4 Kadın	5 Kadın	7 Kadın	8 Kadın	6 Kadın	10 Kadın	11 Kadın	9 Kadın	14 Kadın	15 Kadın	18 Kadın	22 Kadın	39 kadın	20 Kadın	Toplam
1934-1949 Dönemi	184	33	11	14	8	1	1	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	255
	% 11,0	% 2,0	% 0,7	% 0,8	% 0,5	0,05	0,05	0,05	% 0	% 0	% 0,1	% 0	% 0	% 0	% 0	% 0	% 0	% 0	% 15,3
1950-1979 Dönemi	353	32	12	36	10	0	3	2	3	1	0	0	0	0	2	0	0	0	454
	% 21,1	% 1,9	% 0,7	% 2,2	% 0,6	% 0	% 0,2	% 0,1	% 0,2	% 0,2	% 0	% 0	% 0	% 0	0,1	% 0	% 0	% 0	% 27,2
1980-1989 Dönemi	313	57	20	0	11	4	5	0	3	4	1	0	1	1	0	0	0	0	420
	% 18,7	% 3,4	% 1,2	% 0	% 0,7	% 0,2	% 0,3	% 0	% 0,2	% 0,2	0,05	% 0	0,05	0,05	% 0	% 0	% 0	% 0	% 25,1
1990-2005 Dönemi	389	52	34	0	20	15	5	8	3	2	1	3	2	2	1	2	1	1	541
	% 23,3	% 3,1	% 2,0	% 0	1,2	% 0,9	% 0,3	% 0,5	% 0,2	% 0,1	0,05	% 0,6	% 0,1	% 0,1	0,05	% 0,1	0,05	0,05	% 32,4
Toplam	1239	174	77	50	49	20	14	11	9	6	4	3	3	3	3	2	1	1	1670
	% 74,2	% 10,4	% 4,6	% 3,0	% 3,0	% 1,2	% 0,8	% 0,7	% 0,5	% 0,4	% 0,2	% 0,2	% 0,2	% 0,2	% 0,2	% 0,1	% 0,05	% 0,05	% 100

İncelenen dört dönemin dördünde de, magazin dergilerinin yazılarında çoğunlukla 1 kadına yer verilmektedir (Tablo 205). 1934-1949 döneminde 255 yazının 184'ünde, 1950-1979 döneminde yayınlanan 454 yazının 353'ünde, 1980-1989 döneminde yayınlanan 420 yazının 313'ünde ve 1990-2005 döneminde yayınlanan 541 yazının 389'unda 1 kadına yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde yayınlanan 14 yazıda ve 1950-1979 döneminde yayınlanan 36 yazıda kadınlara yer verilmezken, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde kadınların olmadığı yazılar yoktur. Bir yazıda en fazla 39-22 ve 20 kadına yer verilmektedir ve eğlence mekanlarında çekilen fotoğraflarla sunulan bu yazılar, 1990-2005 döneminde yayınlanan dergilerde yer almaktadır.

3.2.2. Magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre

Bu başlık altında, dönemlere göre dergilerin tercih ettiği görsel malzemeler, her yazı için kaç adet ve ne tür (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür) görsel malzeme kullandıkları, fotoğrafların çekim ölçeği, fotoğrafların çekildiği mekanlar ve görsel-içerik uyumuna ait bulguların karşılaştırmaları yer almaktadır.

Tablo 206 Dergilerde yer alan görsel malzemeler

Dergi Adı	Fotoğraf	Görsel Yok	Çizim	Tablo- Grafik	Karikatür	Toplam
1934-1949 Dönemi	173 % 67,8	64 % 3,8	14 % 0,8	3 % 0,2	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	338 % 74,4	106 % 6,3	10 % 0,6	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	417 % 99,3	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	538 % 99,4	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1466 % 87,8	67 % 4,0	27 % 1,6	3 % 0,2	1 % 0,05	1670 % 100

Magazin dergilerinin vazgeçilmez görsel malzemesi fotoğraflardır (Tablo 206). 1934-1949 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde 14 çizim (% 0,8), 3 tablo-grafik (% 0,2) ve 1 karikatür (% 0,05), kullanılmaktadır. 1950-1979 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde 10 çizim (% 0,6) kullanılırken, 1980-1989 yılları arasında yayınlanan dergilerde fotoğraf dışında hiçbir görsel malzemeye yer verilmemektedir.

İlerleyen teknoloji sayesinde fotoğrafın yaygın ve ucuz olması, yazılarda fotoğraf kullanımını arttırmıştır. Daha çok verilere dayalı bilgilerin anlatımında kullanılan tablo-grafik ve çizimler, 1934-1949 döneminde yayınlanan yazılarda kullanılmış, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde kullanılmamıştır. 1990-2005 yılları arasında yayınlanan dergilerde incelenen 541 yazının 3 tanesinde çizimlere kullanılmıştır.

Tablo 207 Her yazı için kullanılan fotoğraf sayısı

Dönemler	Fotoğraf Yok	1 Fotoğraf	2 Fotoğraf	3 Fotoğraf	4 Fotoğraf	5 Fotoğraf	6 Fotoğraf	8 Fotoğraf	7 Fotoğraf	9 Fotoğraf	10 Fotoğraf	11 Fotoğraf	12 Fotoğraf	13 Fotoğraf	14 Fotoğraf	16 Fotoğraf	17 Fotoğraf	18 Fotoğraf	19 Fotoğraf	20 Fotoğraf	21 Fotoğraf	23 Fotoğraf	25 Fotoğraf	26 Fotoğraf	35 Fotoğraf	41 Fotoğraf	Toplam
1934-1949 Dönemi	95 % 5,7	71 % 4,3	24 % 1,4	19 % 1,1	11 % 0,7	13 % 0,8	11 % 0,7	4 % 0,2	2 % 0,1	1 % 0,05	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,05	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	116 % 6,9	195 % 11,7	39 % 2,3	25 % 1,5	29 % 1,7	22 % 1,3	15 % 0,9	4 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,05	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	3 % 0,2	189 % 11,3	79 % 4,7	51 % 3,0	38 % 2,3	21 % 1,3	11 % 0,7	3 % 0,2	14 % 0,8	2 % 0,1	6 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	3 % 0,2	172 % 10,3	74 % 4,4	42 % 2,5	43 % 2,6	29 % 1,7	23 % 1,4	6 % 0,4	35 % 2,1	15 % 0,9	16 1,0	19 1,1	15 0,9	7 0,4	5 0,3	9 0,5	5 0,3	3 % 0,2	9 0,5	2 0,1	2 0,1	0 % 0	2 0,1	2 0,1	2 0,1	1 0,05	541 % 32,4
Toplam	217 % 13,0	627 % 37,5	216 % 13,0	137 % 8,2	121 % 18,0	85 % 5,1	60 % 3,6	17 % 1,0	54 % 3,2	21 % 1,3	23 % 1,4	20 % 1,2	15 % 0,9	7 % 0,4	7 % 0,4	9 % 0,5	6 % 0,4	3 % 0,2	11 % 0,7	2 % 0,1	4 % 0,2	1 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1670 % 100

Görsel malzeme olarak fotoğraf kullanmayı tercih eden dergilerin kullandıkları fotoğraf sayısı da, çoğunlukla 1 tanedir (Tablo 207). Seçilen dönemlerin tümünde, her yazı için 1 fotoğraf kullanılırken, 1934-1949 döneminde fotoğrafın kullanılmadığı yazıların, 1 fotoğrafla yayınlanan yazılardan daha fazla olduğu görülmektedir. 1934-1949 döneminde yayınlanan 255 yazının 95’inde ve 1950-1979 döneminde yayınlanan 454 yazının 116’sında hiç fotoğraf kullanılmazken, 1990-2005 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde 1 yazı için 41-35-26 ve 25 fotoğraf kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 208 Birinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Boy-Plan	Bel-Plan	Yok	Vesikalık	Toplam
1934-1949 Dönemi	96 % 5,7	58 % 3,5	95 % 5,7	10 % 0,6	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	189 % 11,3	113 % 6,8	116 % 6,9	36 % 2,2	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	210 % 12,5	159 % 9,5	3 % 0,2	48 % 2,9	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	336 % 20,1	161 % 9,6	3 % 0,2	41 % 2,4	541 % 32,4
Toplam	831 % 49,8	491 % 29,4	217 % 13,0	135 % 8,1	1670 % 100

Magazin dergilerinin ilk fotoğraf olarak, kişinin tüm bedenini bulunduğu mekanla birlikte gösteren boy-plan fotoğrafları tercih ettiği görülmektedir (Tablo 208). 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde ikinci fotoğrafların kullanılmaması ikinci sırayı alırken, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde bel-plan fotoğrafların kullanımı ikinci sırayı almaktadır. Üçüncü sırayı, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde bel-plan ölçekli fotoğrafların, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde ise vesikalık fotoğrafların kullanımı almaktadır. 1934-1949 döneminde 255 yazının 95'inde ve 1950-1979 döneminde 454 yazının 116'sında fotoğraf kullanılmazken, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde yalnızca 3 yazıda fotoğrafa yer verilmediği görülmektedir.

Tablo 209 İkinci fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
1934-1949 Dönemi	165 % 9,9	55 % 3,3	29 % 1,7	6 % 0,4	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	311 % 18,6	96 % 5,7	40 % 2,3	7 % 0,4	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	198 % 11,8	143 % 8,6	57 % 3,5	22 % 1,3	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	176 % 10,5	195 % 11,6	118 % 7,1	51 % 3,0	541 % 32,4
Toplam	850 % 50,9	489 % 29,3	244 % 14,6	86 % 5,1	1670 % 100

1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde ikinci fotoğrafların kullanılmama yüzdeleri daha fazladır (Tablo 209). 1990-2005 döneminde ise yine boy-plan fotoğraflar daha çok kullanılmaktadır. 1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde ikinci sırayı boy-plan fotoğrafların kullanımı alırken, 1990-2005 döneminde, fotoğrafların kullanılmaması almaktadır. Tüm dönemlerde üçüncü sırayı, bel-plan fotoğrafların kullanılması almaktadır.

Tablo 210 Üçüncü fotoğrafın çekim ölçeği

Dergi Adı	Yok	Boy-Plan	Bel-Plan	Vesikalık	Toplam
1934-1949 Dönemi	186 % 11,1	48 % 2,9	19 % 1,1	2 % 0,1	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	347 % 20,8	75 % 4,5	26 % 1,6	6 % 0,4	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	273 % 16,3	100 % 6,0	36 % 2,1	11 % 0,7	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	247 % 14,7	152 % 9,1	85 % 5,1	57 % 3,5	541 % 32,4
Toplam	883 % 52,9	275 % 16,5	166 % 9,9	76 % 4,5	1670 % 100

Üçüncü fotoğraf kullanımı, oranlar arklı olsa da tüm dönemlerde aynı sonuçları vermektedir (Tablo 210). Üçüncü fotoğrafların kullanılmaması, tüm dönemlerde ilk sırayı alırken, boy-plan fotoğraf seçimi ikinci sırada kalmaktadır. Üçüncü sırayı bel-plan fotoğrafların kullanılması almaktadır.

Tablo 211 Birinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dönemler	İş Yeri	Fotoğraf Yok	Fotoğraf Stüdyosu	Evin Salonu	Şehrin Bir Yeri	Eğlence Mekanı	Belirsiz	Deniz Kenarı	Evin Bahçesi	Gösteri Merkezin	Evin yatak Odası	Okul	Çocuk Odası	Pazar-Çarşı- Market	Mutfak	Tarla-Kır	Havaalanı	Restoran- Kafeterya	Doktor Muayenehanesi	Nikah Dairesi	Spor Salonu	Atlı Spor Kulübü	Bilardo Salonu	Toplam
1934-1949 Dönemi	55 % 3,3	95 % 5,7	20 % 1,2	17 % 1,0	7 % 0,4	13 % 0,8	13 % 0,8	9 0,5	1 0,05	0 % 0	7 0,4	1 0,05	8 0,5	0 % 0	4 0,2	1 0,05	0 % 0	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,1	1 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	89 % 5,3	116 % 6,9	89 % 5,3	26 % 1,6	20 % 1,2	8 % 0,5	36 2,2	32 1,9	10 0,6	7 0,4	8 0,5	4 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,1	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	3 0,2	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	178 % 10,6	3 % 0,2	46 % 2,8	47 % 2,8	54 % 3,2	24 % 1,4	18 % 1,1	22 1,3	4 0,2	8 0,5	10 0,6	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,1	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	134 % 8,1	5 % 0,3	28 % 1,7	85 % 5,1	52 % 3,1	65 % 3,8	50 % 3,0	13 0,8	27 1,6	27 1,6	10 0,6	15 0,9	1 0,05	8 % 0,5	4 0,2	4 0,2	0 % 0	4 0,2	5 % 0,3	2 0,1	2 0,1	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	456 % 27,3	219 % 13,1	183 % 10,9	175 % 10,5	133 % 19,9	110 % 6,6	107 % 6,4	76 % 4,6	42 % 2,5	42 % 2,5	35 % 2,1	20 % 1,2	9 % 0,5	8 % 0,5	8 % 0,5	7 % 0,4	5 % 0,3	5 % 0,3	5 % 0,3	5 % 0,3	3 % 0,2	2 % 0,1	1 % 0,05	1670 % 100

1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde, yayınlanan yazılarda fotoğraf kullanılmaması ilk sırayı almaktadır (Tablo 211). 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde ise, yazı konusu olan kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğrafları daha fazla kullanılmaktadır. Kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğrafları 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde ikinci sırada yer alırken, 1950-1979 döneminde fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğrafların kullanımı da ikinci sırada yer almaktadır. 1980-1989 döneminde, kişilerin şehrin farklı yerlerinde çekilmiş fotoğrafları 54 yazıyla ikinci sırayı alırken, 1990-2005 döneminde 85 yazıda kişilerin evlerinin salonlarında çekilen fotoğraflar ikinci sırayı almaktadır. 1934-1949 döneminde üçüncü sırayı, fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğraflar almaktadır. 1950-1979 döneminde ise, nerede çekildiği belli olmayan fotoğrafların kullanımı üçüncü sıradadır. 1980-1989 döneminde evin salonunda çekilen, 1990-2005 döneminde ise

eğlence mekanında çekilen fotoğraflara üçüncü sırada yer verilmektedir. Deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflara 1950-1979 döneminde 32 yazıda, 1980-1989 döneminde 22 yazıda, 1934-1949 döneminde 9 yazıda ve 1990-2005 döneminde 13 yazıda yer verilmektedir. Evin yatak odasında çekilen fotoğraflar ise, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde 10 yazıda, 1950-1979 döneminde 8 yazıda ve 1934-1949 döneminde 7 yazıda kullanılmaktadır. 1934-1949 döneminde yayınlanan 8 yazıda ve 1990-2005 döneminde yayınlanan 1 yazıda çocuk odasında çekilen görüntüler kullanılmaktadır.

Tablo 212 İkinci fotoğrafın çekildiği mekan

Dönemler	Fotoğraf Yok	İş Yeri	Evin Salonu	Fotoğraf Stüdyosu	Şehrin Bir Yeri	Deniz Kenarı	Eğlence Mekanı	Belirsiz	Evin Bahçesi	Gösteri Merkezi	Evin Yatak Odası	Okul	Nikah Dairesi	Tarla-Kır	Doktor Muayenehanesi	Mutfak	Spor Salonu	Havaalanı	Ath Spor Kulübü	Çarşı-Pazar-Market	Geni	Cezaevi	Restoran-Kafeterya	Havaalanı	Bilardo Salonu	Parkta	Toplam
1934-1949 Dönemi	165 % 64,7	31 % 12,2	6 % 2,4	15 % 5,9	10 % 3,9	10 % 3,9	0 % 0	2 0,8	3 1,2	0 % 0	4 1,6	1 0,4	0 % 0	3 1,2	1 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,4	1 0,4	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	311 % 68,5	31 % 6,8	21 % 4,6	24 % 5,3	6 % 1,3	20 % 4,4	6 1,3	14 3,1	7 1,5	5 1,1	2 0,4	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	198 % 47,1	67 % 16,0	34 % 8,1	27 % 6,4	28 % 6,7	20 % 4,8	6 1,4	15 3,6	4 1,0	2 0,5	9 2,1	0 % 0	4 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 0,5	4 1,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	176 % 32,5	109 % 20,1	70 % 12,9	13 % 2,4	28 % 5,2	6 1,1	37 6,8	17 3,1	32 5,9	15 2,8	3 0,6	12 2,2	3 0,6	4 0,7	5 0,9	4 0,7	2 0,4	0 % 0	0 % 0	2 0,4	0 % 0	2 0,4	1 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	850 % 50,9	238 % 14,3	131 % 7,8	79 % 4,7	72 % 4,3	56 % 3,4	49 % 2,9	48 % 2,9	46 % 2,8	22 % 1,3	18 % 1,1	13 % 0,8	8 % 0,5	8 % 0,5	6 % 0,4	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 0,05	1 % 0,05	1 0,05	1670 % 100

Yazıların % 50,9’unda İkinci fotoğraflar kullanılmamaktadır (Tablo 212-213). Kullanılan ikinci fotoğraflarda da, işyerinde çekilen fotoğraflar en fazla kullanılan fotoğraflardır.

İkinci fotoğraflarda 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde tercih edilen ikinci mekanlar, fotoğraf stüdyolarıdır. 1980-1989 ve 1990-2005 döneminde ise, evin salonunda çekilen fotoğraflar tercih edilmektedir.

Tablo 213 Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan

Dönemler	Fotoğraf Yok	İşyeri	Evin Salonu	Şehrin Bir Yeri	Eğlence Mekanı	Fotoğraf Stüdyosu	Deniz Kenarı	Belirsiz	Evin Bahçesi	Gösteri Merkezi	Evin Yatak Odası	Okul	Nikah Dairesi	Tarla-Kır	Spor Salonu	Restoran-Kafeterya	Doktor Muayenehanesi	Mutfak	Atlı Spor Kulübü	Cezaevi	Çocuk Odası	Çarşı-Pazar-Market	Bilardo Salonu	Hastane	Toplam
1934-1949 Dönemi	186 % 11,1	22 % 1,3	6 % 0,4	8 % 3,1	0 % 0	9 % 0,5	6 % 0,4	4 0,2	1 0,05	0 % 0	3 0,2	1 0,05	0 % 0	1 0,05	0 % 0	3 0,2	1 0,05	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 0,05	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	347 % 20,8	29 % 1,7	16 % 1,0	5 % 1,1	10 0,6	9 0,5	19 % 1,1	10 0,6	2 0,1	2 % 0,1	1 0,05	2 0,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	273 % 16,3	53 % 3,1	24 % 1,4	17 % 1,0	2 0,1	12 % 2,9	9 % 0,5	14 0,8	3 0,2	1 % 0,05	6 0,4	0 % 0	4 % 0,2	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	247 % 14,8	92 % 5,5	50 % 3,0	19 % 1,1	33 % 2,0	14 % 2,6	9 % 0,5	14 0,8	18 1,1	13 % 0,8	3 0,2	9 0,5	3 % 0,2	4 0,2	3 % 0,2	1 0,05	3 0,2	3 0,2	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1053 % 63,1	196 11,7	96 % 5,7	49 % 2,9	45 % 2,7	44 % 2,6	43 % 2,6	42 % 2,5	24 % 1,4	16 % 1,0	13 % 0,8	12 0,7	7 % 0,4	6 0,4	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	3 % 0,2	2 0,1	2 % 0,1	1 0,05	1 % 0,05	1 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinin üçüncü fotoğraf kullanımında, işyerinde çekilenleri fotoğraf stüdyosunda çekilenler izlemektedir. 1950-1979 döneminde ise, deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflar, işyerinde çekilen fotoğraflardan sonra en fazla kullanılan fotoğraflardır. 1980-1989 ve 1990-2005 döneminde, ikinci fotoğraflarda olduğu gibi, evin salonunda çekilen fotoğraflar

kullanılmaktadır. 1990-2005 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde kullanılan ikinci fotoğraflarda, evin salonu, evin yatak odası, evin bahçesi ve mutfakta çekilen fotoğraflar, toplam 109 yazıda kullanılmaktadır. 541 yazının 109 tanesinde kullanılan bu fotoğrafların genele oranı % 20,1'dir. Bu oran da, yazıların 5'te 1'inin fotoğraflarında, kişilerin ev ortamında çekilen görüntülerinin kullanıldığını göstermektedir. Üçüncü fotoğraflarda ise bu oran, % 13,7'dir.

Tablo 214 Görsel-içerik uyumu

Dergi Adı	Uyumlu	Uyumsuz	Görsel Yok	Toplam
1934-1949 Dönemi	141 % 8,4	50 % 3,0	61 % 3,7	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	225 % 13,5	123 % 18,3	106 % 6,3	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	377 % 22,6	40 % 2,3	3 % 0,2	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	486 % 29,1	55 % 3,3	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1229 % 73,6	268 % 16,0	170 % 10,2	1670 % 100

İncelenen tüm dönemlerde, yazı içeriğine uygun görsellerin daha fazla kullanıldığı görülmektedir (Tablo 214). 1980-1989 döneminde 420 yazının 377'sinde ve 1990-2005 döneminde 541 yazının 486'sında içerikle uyumlu görseller kullanılırken, 1950-1979 döneminde 454 yazının 225'inde ve 1934-1949 döneminde 255 yazının 141'inde içerikle uyumlu görseller kullanılmaktadır. 1934-1949, 1950-1979 döneminde ve 1980-1989 döneminde görsel malzemelerin kullanılmadığı yazılar yer almaktadır. 1990-2005 döneminde ise görsel kullanılmayan yazı bulunmamaktadır.

İçerikle uyumlu olmayan en fazla görsel, 1950-1979 döneminde kullanılmaktadır. 1950-1979 döneminde yayınlanan 454 yazının % 18,3'ünde içerikle uyumsuz görsel malzeme kullanılmaktadır. İçerikle uyumlu olmayan görseller, 1934-1949 döneminde % 3,0 1990-2005 döneminde % 3,3 ve 1980-1989 döneminde % 2,3 oranında kullanılmaktadır.

3.2.3. Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre

Dergilerin kadın sunumları açısından dönemler bazında karşılaştırılması; kadının uyruğu, yaşı, rolü, mesleği, sunuluşu, kadınlarla ilgili kullanılan sıfat, kadınların fotoğraflarda hangi kıyafetle sunuldukları, yazılarda yer alan tablo-grafik, çizim ve karikatürlerdeki kadınların kıyafeti kategorilerinde değerlendirilmiştir.

Tablo 215 Yazıda adı geçen birinci kadının uyruğu

Dergi Adı	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Kadın Yok	Toplam
1934-1949 Dönemi	86 % 5,2	157 % 9,4	12 % 0,7	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	223 % 13,4	189 % 11,3	42 % 2,5	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	242 % 14,5	178 % 10,7	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	374 % 22,4	167 % 10,0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	925 % 5,7	691 % 41,4	54 % 3,2	1670 % 100

1934-1949 yılları arasında T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer verilmektedir (Tablo 215). 1950 yılından sonra artan bir oranda T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar yayınlanmaktadır; 1950-1979 döneminde 454 yazının 223'ünde, 1980-1989 döneminde 420 yazının 242'sinde ve 1990-2005 döneminde 541 yazının 374'ünde.

1950-1979 döneminde 42 yazıda, 1934-1949 döneminde 12 yazıda kadınlara yer verilmemektedir.

1934-1949 döneminde yayınlanan 255 yazının 157'sinde T.C. vatandaşı olmayan kadınlara yer verilirken, 1990-2005 döneminde 541 yazının 167'sinde yer verilmektedir. T.C. vatandaşı kadınlar ise 1934-1949 döneminde 86 yazıda yer alırken, 1990-2005 döneminde 374 yazıda yazının konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 216 Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,8	23 % 1,4	36 % 2,2	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,4	34 % 2,0	30 % 1,8	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	312 % 18,7	53 % 3,2	55 % 33,1	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	107 % 6,4	45 % 2,6	541 % 32,4
Toplam	1287 % 77,1	197 % 11,8	166 % 9,9	1670 % 100

İncelenen dönemlerin tümünde en yüksek oran, ikinci kadınlara yer verilmeme oranıdır (Tablo 216). T.C. vatandaşı kadınlarla ilgili yazılar, 1990-2005 dönemi (107 yazı) ve 1950-1979 döneminde (34 yazı) daha fazla yayınlanmaktadır. T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılar ise 1934-1949 dönemi (36 yazı) ile 1980-1989 dönemi (55 yazı) dergilerinde daha fazla yayınlanmaktadır.

Tablo 217 Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu

Dergi Adı	Kadın Yok	T.C. Vatandaşı	T.C. Vatandaşı Olmayan	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,5	9 % 0,5	19 % 1,1	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	16 % 1,0	18 % 1,1	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	367 % 22,0	34 % 2,0	19 % 1,1	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	77 % 4,6	24 % 1,4	541 % 32,4
Toplam	1454 % 87,1	136 % 8,1	80 % 4,8	1670 % 100

Yazılarda adı geçen üçüncü kadınlar da, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde T.C. vatandaşı olmayan kadınların yer aldığı yazıların çoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 217). 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde yayınlanan yazılardaki üçüncü kadınlar ise çoğunlukla T.C. vatandaşı olan kadınlardır. Üçüncü kadınlarda da, artan oranda T.C. vatandaşı kadınlara daha fazla yer verilmektedir.

Tablo 218 Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı

Dergi Adı	21-25	26-30	16-20	36-40	41-45	31-35	51-55	Kadın Yok	Belirsiz	46-50	11-15	56 ve Üstü	Toplam
1934-1949 Dönemi	134 % 8,1	23 % 1,4	61 % 3,7	8 % 0,5	6 % 0,4	3 % 0,2	3 % 0,2	12 % 0,7	0 % 0	2 % 0,1	3 % 0,2	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	145 % 8,7	93 % 5,6	57 % 3,5	26 % 1,6	16 % 1,0	28 % 1,7	3 % 0,2	42 % 2,5	32 % 1,9	5 % 0,3	2 % 0,1	5 % 0,3	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	78 % 4,7	52 % 3,1	49 % 2,9	61 % 3,7	56 % 3,4	48 % 2,9	22 % 1,3	0 % 0	0 % 0	23 % 1,4	13 % 0,8	18 % 1,1	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	129 % 7,7	89 % 5,3	52 % 3,1	50 % 3,0	66 % 4,0	58 % 3,5	73 % 4,4	1 % 0,05	18 % 1,1	0 % 0	5 % 0,3	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	416 % 24,9	257 % 15,4	219 % 13,1	145 % 8,7	144 % 8,6	137 % 8,2	101 % 6,0	55 % 3,3	50 % 3,0	30 % 1,8	23 % 1,4	23 % 1,4	1670 % 100

Seçilen tüm dönemlerde, magazin dergilerinde 21-25 yaş arası kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer verdikleri görülmektedir (Tablo 218). İkinci sırayı alan yaş grubu, 1934-1949 döneminde 16-20, 1950-1979 ile 1990-2005 dönemlerinde 26-30 ve 1980-1989 döneminde 36-40 yaş grubuyla ilgili yazılardır. 1934-1949 döneminde 26-30 yaş grubundaki kadınlarla ilgili yazılar üçüncü sırayı alırken, 1950-1979 döneminde 16-20, 1980-1989 döneminde 41-45 ve 1990-2005 döneminde 51-55 yaş grubundaki kadınlarla ilgili yazılar, en fazla yazı konusu olan üçüncü yazılardır. 50 yaşın üstündeki kadınlarla ilgili 1934-1949 döneminde 3 yazı, 1950-1979 döneminde 8 yazı (3+5), 1980-1989 döneminde 40 yazı (22+18) ve 1990-2005 döneminde 73 yazı yayınlanmaktadır.

Tablo 219 Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25	16-20	26-30	31-35	36-40	41-45	56 ve Üstü	11-15	46-50	1-10	51-55	Toplam
1934-1949 Dönemi	196	42	20	6	1	1	2	0	2	1	0	0	255
	% 11,7	% 2,5	% 1,2	% 0,4	% 0,05	% 0,05	% 0,1	% 0	% 0,1	% 0,05	% 0	% 0	% 15,3
1950-1979 Dönemi	390	22	17	12	4	3	0	0	1	4	0	1	454
	% 23,4	% 1,3	% 1,0	% 0,7	% 0,2	% 0,2	% 0	% 0	% 0,05	% 0,2	% 0	% 0,05	% 27,2
1980-1989 Dönemi	312	27	14	14	12	11	10	2	11	4	0	3	420
	% 18,7	% 1,6	% 0,8	% 0,8	% 0,7	% 0,7	% 0,6	% 0,1	% 0,7	% 0,2	% 0	% 0,2	% 25,1
1990-2005 Dönemi	389	40	27	15	16	13	11	20	5	0	5	0	541
	% 23,3	% 2,3	% 1,6	% 0,9	% 1,0	% 0,8	% 0,7	% 1,2	% 0,3	% 0	% 0,3	% 0	% 32,4
Toplam	1287	131	78	47	33	28	23	22	19	9	5	4	1670
	% 77,1	% 7,8	% 4,7	% 2,8	% 2,0	% 1,7	% 1,4	% 1,3	% 1,1	% 0,5	% 0,3	% 0,2	% 100

Yazılarda ikinci kadınlara yer vermeme oranı, tüm dönemlerde en yüksek orandır (Tablo 219). Yer verilen ikinci kadınların 21-25 yaş aralığından olması da, tüm dönemlerde en fazla tercih edilen noktadır. Üçüncü sırayı 16-20 yaş grubundaki kadınlarla ilgili yazılar alırken, 1980-1989 döneminde 26-30 yaşlarındaki kadınlarla ilgili yazılara da 16-20 yaş grubu kadar yer verildiği görülmektedir.

Tablo 220 Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı

Dergi Adı	Kadın Yok	21-25	16-20	41-45	31-35	26-30	56 ve Üstü	36-40	11-15	51-55	46-50	Toplam
1934-1949 Dönemi	227	14	8	1	0	2	0	1	1	0	1	255
	% 13,5	% 0,8	% 0,5	% 0,05	% 0	% 0,1	% 0	% 0,05	% 0,05	% 0	% 0,05	% 15,3
1950-1979 Dönemi	420	11	11	3	4	5	0	0	0	0	0	454
	% 25,1	% 0,7	% 0,7	% 0,2	% 0,2	% 0,3	% 0	% 0	% 0	% 0	% 0	% 27,2
1980-1989 Dönemi	368	19	3	14	3	3	0	3	5	2	0	420
	% 22,0	% 1,1	% 0,2	% 0,8	% 0,2	% 0,2	% 0	% 0,2	% 0,3	% 0,1	% 0	% 25,1
1990-2005 Dönemi	440	23	19	8	17	11	17	6	0	0	0	541
	% 26,3	% 1,4	% 1,1	% 0,5	% 1,0	% 0,7	% 1,0	% 0,4	% 0	% 0	% 0	% 32,4
Toplam	1455	67	41	26	24	21	17	10	5	2	1	1670
	% 87,1	% 4,0	% 2,5	% 1,6	% 1,4	% 1,3	% 1,0	% 0,6	% 0,3	% 0,1	% 0,05	% 100

Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlar da, 21-25 yaş grubundan seçilmektedir (Tablo 220). En yüksek oran üçüncü kadınlara yer verilmeme oranı olsa da, yer verilen kadınlar içinde 30 yaşından genç kadınlarla ilgili yazılar çoğunluktadır. Yalnızca 1980-1989 döneminde yayınlanan yazıların 14 tanesinde, 41-45 yaş grubundan kadınlara, üçüncü kadın olarak yer verilmektedir.

Tablo 221 Yazıda adı geçen birinci kadının rolü

Dergi Adı	Birey Olarak	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Geleneksel Rol	Kadın Yok	Evinde Kadını	Toplam
1934-1949 Dönemi	64 % 3,8	75 % 4,5	68 % 4,1	34 % 2,0	12 % 0,7	2 % 0,1	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	218 % 13,1	99 % 5,9	62 % 3,6	33 % 2,0	42 % 2,5	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	244 % 14,6	102 % 6,1	42 % 2,5	32 % 1,9	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	279 % 16,7	169 % 10,1	56 % 3,4	37 % 2,2	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	805 % 48,2	445 % 26,6	228 % 13,7	136 % 8,1	54 % 3,2	2 % 0,1	1670 % 100

1934-1949 yıllarında kadınlar, 255 yazının 75’inde erkeklerle eşit rollerde karşımıza çıkmaktadır (Tablo 221). Bu dönem, devlet politikası olarak kadınların erkeklerle eşit olduğunun vurgulandığı, eşitlik yönünde yasaların çıkarıldığı, kadınların çalışma koşullarının düzenlendiği, seçme ve seçilme hakkını kazandığı yıllardır. Malatya milletvekili İsmet İnönü’nün mecliste yaptığı konuşmada vurguladığı gibi Türk inkılabı aynı zamanda kadının kurtuluş inkılabıdır. Atatürk’ün ulus temeline dayalı cumhuriyet anlayışında vatandaşın hak, çıkar ve özgürlüğü eşittir ve bu vatandaş, kadın erkek tüm ulustur. I.Feminist hareketin çalışmaları ve devlet politikası olarak kadın-erkek eşitliğinin kabulünün yansıması olarak, kadın ve erkeğin eşit rollerde sunumunun çoğunlukta olduğu söylenebilir. 1934-1949 döneminde 68 yazıda kadınların cinsel kimlikleri ön plana çıkarılırken, 64 yazıda kendilerine birey olarak yer verilmektedir. Kadınların çalışma yaşamında artan bir şekilde görev alması kadın sunumlarına da yansımakta ve birey olarak sunulan kadınların oranında artış olmaktadır. Sonuçta 1950-1979, 1980-1989 ve 1990-2005 yıllarında kadınlar daha çok birey olarak sunulmaktadır.

Bu dönemlerde kadınların erkeklerle eşit konumda sunulması ikinci sırayı alırken, cinsel kimliklerini ön plana çıkaran yazılar üçüncü sırada gelmektedir.

1990-2005 döneminde, kadınları hem birey olarak hem de erkeklerle eşit rollerde sunan yazılara daha fazla yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde ise kadınlara cinsel kimlikleri nedeniyle ayrılan yazılar diğer dönemlere göre daha fazladır.

Tablo 222 Yazıda adı geçen ikinci kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Birey Olarak	Erkeklerle Eşit	Cinsel Kimliği	Geleneksel Rol	Evinde Kadını	Belirsiz	Diğer	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,7	12 % 0,7	15 % 0,9	18 % 1,1	8 % 0,5	4 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,4	25 % 1,5	16 % 1,0	21 % 1,3	4 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	312 % 18,7	42 % 2,5	27 % 1,6	26 % 1,6	13 % 0,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	56 % 3,4	67 % 4,0	14 % 0,8	15 % 0,9	0 % 0	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1287 % 77,1	135 % 8,1	125 % 7,5	79 % 4,7	40 % 2,3	4 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

İkinci kadınlara yer verilmeyen yazılar, her dönemde en yüksek oranı göstermektedir (Tablo 222). Yer verilen ikinci kadınlar, 1934-1949 yıllarında çoğunlukla cinsel kimliği nedeniyle yazı konusu olurken, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde birey olarak karşımıza çıkmaktadır. 1990-2005 döneminde kadınlar, öncelikle erkeklerle eşit, sonra birey ve sonra da geleneksel rolleri içinde yazılarda yer bulmaktadır.

1934-1949 döneminde yayınlanan yazılarda, kadınlar önce cinsel kimlikleri nedeniyle yazı konusu olurken, bu yazıları kadınları erkeklerle eşit ve birey olarak sunan yazılar izlemektedir. 1950-1979 döneminde kadınlara 25 yazıda birey, 21 yazıda cinsel kimlikleri ve 16 yazıda da erkeklerle eşit rollerde yer verilmektedir.

1980-1989 döneminde ise kadınlar, 42 yazıda birey, 27 yazıda erkeklerle eşit rollerde sunulurken, 26 yazıda da kadınların cinsel kimlikleri ön plana çıkartılmaktadır.

Tablo 223 Yazıda adı geçen üçüncü kadının rolü

Dergi Adı	Kadın Yok	Erkeklerle Eşit	Birey Olarak	Cinsel Kimliği	Geleneksel Rol	Evinde Kadını	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,6	9 % 0,5	0 % 0	16 % 1,0	2 % 0,8	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	10 % 0,6	10 % 0,6	12 % 0,7	2 % 0,4	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	368 % 22,0	15 % 0,9	19 % 1,1	12 % 0,7	6 % 1,4	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	57 % 3,5	37 % 2,2	4 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1455 % 87,1	91 % 5,4	66 % 4,0	44 % 2,6	13 % 0,8	1 % 0,05	1670 % 100

Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlar, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde daha çok cinsel kimliği nedeniyle gündeme gelirken, 1980-1989 döneminde birey olarak, 1990-2005 döneminde ise erkeklerle eşit rollerde yer almıştır (Tablo 223). 1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde kadınların erkeklerle eşit rollerde sunulması ikinci sırada yer alırken, 1990-2005 döneminde birey olarak sunulması ikinci sırayı almaktadır.

Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlar, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde 2'şer yazıda geleneksel rolleri içinde karşımıza çıkmaktadır. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde ise kadınların cinsel kimliği nedeniyle yazılarda yer bulması üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 225 Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Sinema Oyuncusu	Manken-Fotomodel	Öğrenci	Ses Sanatçısı	Belirsiz	Ev Hanımı	Çalışan	Dansöz	Öğretmen	Sporcu	Kraliyet Ailesinden	İşçi	Tiyatro Oyuncusu	Şantöz	Balerin	Opera Sanatçısı	Politikacı	İş Kadını	İşveren	Gazeteci-Muhabir	TV Sunucusu	Kuaför	Hostes	Avukat	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,7	20 % 1,2	7 % 0,4	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	5 % 0,3	1 % 0,05	10 % 0,6	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	5 % 0,3	0 % 0	0 % 0	4 % 0,2	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,3	16 % 1,0	5 % 0,3	0 % 0	8 % 0,5	10 % 0,6	0 % 0	0 % 0	8 % 0,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	312 % 18,7	28 % 1,7	19 % 1,1	10 % 0,6	11 % 0,7	9 % 0,5	10 % 0,6	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	6 % 0,4	4 % 0,2	0 % 0	3 % 0,2	4 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	14 % 0,8	29 % 1,7	37 % 2,3	9 % 0,5	8 % 0,5	10 % 0,6	20 % 1,2	0 % 0	8 % 0,5	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1287 % 77,1	78 % 4,7	60 % 3,7	47 % 2,8	28 % 1,7	28 % 1,7	25 % 1,5	23 % 1,4	18 % 1,1	10 % 0,6	8 % 0,5	6 % 0,4	5 % 0,3	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	3 % 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde yazıda adı geçen ikinci kadınlarda, sinema oyuncularını çoğunluktadır (Tablo 225). 1990-2005 döneminde ise, manken ve fotomodellerle ilgili yazılar daha fazladır. 1934-1949 döneminde dansözlerle ilgili yazılar ikinci sırayı alırken, manken ve fotomodellerle ilgili yazılar üçüncü sırada yer almaktadır. 1950-1979 döneminde ikinci sırayı, meslekleri belli olmayan kadınlar almaktadır. Üçüncü sırada, ses sanatçısı olan kadınlarla ilgili yazılar bulunmaktadır. 1980-1989 döneminde manken ve fotomodellerle ilgili yazılar ikinci, ses sanatçılarıyla ilgili yazılar ise, üçüncü sırada yer almaktadır. 1990-2005 döneminde yayınlanan yazılarda, en çok öğrencilerle ilgili konulara yer verilmektedir. İkinci sırayı çalışanlarla ilgili yazılar alırken, manken ve fotomodellerle ilgili yazılar üçüncü sırada kalmaktadır.

Tablo 226 Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

Dergi Adı	Kadın Yok	Belirsiz	Politikacı	İş Kadını	İşveren	Akademisyen	Öğretmen	Tiyatro Oyuncusu	Sinema Oyuncusu	Sporcu	Eczacı	İşçi	Ses Sanatçısı	Manken-Fotomodel	Ev Hanımı	Çalışan	Öğrenci	Hostes	Balerin	Avukat	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,6	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	9 % 3,5	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,4	0 % 0	11 % 4,3	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	1 % 0,4	3 % 1,2	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	6 % 1,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,7	7 % 1,5	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	5 % 1,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	368 % 22,0	7 % 1,7	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	1 % 0,2	0 % 0	1 % 0,2	11 % 2,6	2 % 0,5	0 % 0	0 % 0	8 % 1,9	13 % 3,1	1 % 0,2	1 % 0,2	5 % 1,2	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	7 % 1,3	1 % 0,2	3 % 0,6	0 % 0	0 % 0	3 % 0,6	4 % 0,7	6 % 1,1	0 % 0	1 % 0,4	0 % 0	8 % 1,5	16 % 3,0	12 % 2,2	18 % 3,3	22 % 4,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	541 % 32,4
Toplam	1455 % 87,1	21 % 1,3	1 % 0,05	3 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	3 % 0,2	8 % 0,5	33 % 2,0	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	16 % 1,0	45 % 2,7	13 % 0,8	20 % 1,2	27 % 1,6	2 % 0,1	3 % 0,2	1 % 0,05	1670 % 100

Magazin dergilerinin incelenen tüm dönemlerde, yazılarında üçüncü kadınlara yer verme oranları oldukça düşüktür (Tablo 226). 1934-1949 ve 1980-1989 döneminde yayınlanan dergilerin yer verdikleri üçüncü kadınlarda, manken ve fotomodellik yapan kadınlar çoğunluktadır.

Söz konusu dönemlerde sinema oyuncularıyla ilgili yazılar ikinci sırayı almaktadır. 1934-1949 döneminde balerinlerle ilgili yazılar, 1980-1989 döneminde ise ses sanatçılarıyla ilgili yazılar üçüncü sırada yayınlanmaktadır. 1950-1979 döneminde yayınlanan yazılarda yer verilen üçüncü kadınlarda sinema oyuncularını başı çekmektedir. Mesleği belli olmayan kadınların yer aldığı yazılar ikinci sırayı alırken, manken ve fotomodellerin üçüncü kadın olarak yer aldıkları yazılar da üçüncü sırada yer almaktadır. 1990-2005 döneminde ise, öğrencilerin konu olduğu yazılar daha fazla yayınlanırken, çalışanlarla ilgili yazılar ikinci, manken ve fotomodellerle ilgili yazılar da üçüncü sırada yayınlanmaktadır.

Tablo 227 Yazıda adı geçen birinci kadının sunumu

Dergi Adı	Yorumsuz	Övülüyor	Eleştiriliyor	Kadın Yok	Kodlanamaz	Aciz Durumda Gösteriliyor	Aşağılanıyor	Toplam
1934-1949 Dönemi	162 % 9,7	45 % 2,7	17 % 1,0	12 % 0,7	7 % 0,4	5 % 0,3	7 % 0,4	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	236 % 14,1	113 % 6,8	47 % 2,8	42 % 2,5	6 % 0,4	5 % 0,3	5 % 0,3	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	275 % 16,5	97 % 5,8	32 % 1,9	0 % 0	8 % 0,5	4 % 0,2	4 % 0,2	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	364 % 21,8	122 % 7,3	29 % 1,7	1 % 0,05	19 % 0,5	4 % 0,2	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1037 % 62,1	377 % 22,6	125 % 7,5	55 % 3,3	40 % 2,3	18 % 1,1	17 % 1,0	1670 % 100

Yazılarda adı geçen kadınların sunumunda, dönemler arasında farklılık görülmemektedir (Tablo 227). Oranlar farklı da olsa, tüm dönemlerde kadınların sunumunda en çok olumlu olumsuz herhangi bir yorum yapılmadan yazılan yazılar çoğunluktadır. İkinci sırayı kadınları öven sunumlar alırken, yazıda adı geçen kadınların eleştirildiği yazılar üçüncü sırayı almaktadır.

Sunumlardaki oransal farklılıklara bakıldığında, yorumsuz yazılan yazıların 1990-2005 döneminde (364 yazı-% 21,8), kadınları öven yazıların 1950-1979 döneminde (113

yazı-% 6,8) ve eleştiren yazıların yine 1950-1979 döneminde (47 yazı-% 2,8) daha fazla yayınlandığını görülür.

1934-1949 döneminde yayınlanan 7 yazıda (% 0,4) kadınlar aşağılanmakta, 5 yazıda da (% 0,3) aciz durumda gösterilmektedir. 1950-1979 döneminde yayınlanan 5 yazıda (% 0,3) aşağılanan kadınlar, 5 yazıda da aciz durumda sunulmaktadır. 1980-1989 döneminde kadınları aşağılayan ve aciz durumda gösteren yazılar 4'e inerken (% 0,2), 1990-2005 döneminde 1 aşağılayan (% 0,05) ve 4 de aciz durumda gösteren (% 0,2) yazı bulunmaktadır.

Tablo 228 Yazıda adı geçen ikinci kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Övülüyor	Eleştiriliyor	Kodlanamaz	Aşağılanıyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,7	45 % 2,7	5 % 0,3	0 % 0	1 % 0,05	6 % 0,4	2 % 0,1	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,4	42 % 2,5	7 % 0,4	14 % 0,8	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	312 % 18,7	82 % 5,0	13 % 0,8	8 % 0,5	4 % 0,2	0 % 0	1 % 0,05	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	127 % 7,5	12 % 0,7	3 % 0,2	8 % 0,5	0 % 0	2 % 0,1	541 % 32,4
Toplam	1287 % 77,1	296 % 17,7	37 % 2,2	25 % 1,5	14 % 0,8	6 % 0,4	5 % 0,3	1670 % 100

İkinci kadınların sunumunda yorum yapılmaması, tüm dönemlerde en fazla tercih edilen sunum şeklidir (Tablo 228). Kadınlar için kullanılan ikinci sunum şekli ise 1934-1949 döneminde aşağılayan, 1950-1979 döneminde eleştiren, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde öven sunumlar olmaktadır.

1934-1949 döneminde 5, 1950-1979 döneminde 7 yazıda övgülerle sunulan ikinci kadınlar, 1980-1989 döneminde yayınlanan 8 yazıda da eleştirilmektedir. Yazılarda yer verilen ikinci kadınlar, 1934-1949 ve 1990-2005 dönemlerinde yayınlanan 2 yazıda aciz durumda gösterilmektedir. İkinci kadınlar, 1980-1989 döneminde yayınlanan 1 yazıda da, kadınların acizliğine vurgu yapılmaktadır.

Tablo 229 Yazıda adı geçen üçüncü kadının sunumu

Dergi Adı	Kadın Yok	Yorumsuz	Aşağılanıyor	Övülüyor	Aciz Durumda Gösteriliyor	Kodlanamaz	Eleştiriliyor	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,6	17 % 1,0	6 % 0,4	3 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	23 % 1,4	0 % 0	3 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	6 % 0,4	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	368 % 22,0	38 % 2,3	0 % 0	6 % 0,4	1 % 0,05	2 % 0,1	5 % 0,3	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	88 % 5,3	0 % 0	9 % 0,5	0 % 0	3 % 0,2	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1455 % 87,1	166 % 9,9	6 % 0,4	21 % 1,3	3 % 0,2	7 % 0,4	12 % 0,7	1670 % 100

Yazıda adı geçen üçüncü kadınlar için de yorumsuz sunumlar çoğunluktadır (Tablo 229). 1934-1949 döneminde, kadınları aşağılayan sunumlar 6 yazı ile en fazla tercih edilen ikinci sunum olurken, diğer dönemlerde aşağılayan sunumlara rastlanmamaktadır. 1950-1979 döneminde 6 yazıda (% 0,4), 1980-1989 döneminde de 5 yazıda (% 0,3) eleştiriye maruz kalan kadınlar, 1980-1989 döneminde 6 (% 0,4) ve 1990-2005 döneminde de 9 yazıda (% 0,5) övgülerle sunulmaktadır.

Tablo 230 Yazıda adı geçen birinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Sıfat Kullanılmamış	Başarısız Vurgulayan	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Deneyimsizliği Vurgulayan	Kadın Yok	Anneliği Vurgulayan	Kötü Ahlakı Vurgulayan	Toplam
1934-1949 Dönemi	175 % 10,5	48 % 2,9	6 % 0,4	3 % 0,2	12 % 0,7	1 % 0,05	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	312 % 18,7	50 % 3,0	43 % 2,5	0 % 0	42 % 2,5	1 % 0,05	6 % 0,4	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	323 % 19,3	64 % 3,8	33 % 2,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	431 % 25,8	51 % 3,0	55 % 3,3	0 % 0	1 % 0,05	3 % 0,2	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1241 % 74,3	213 % 12,8	137 % 8,3	3 % 0,2	55 % 3,3	5 % 0,3	6 % 0,4	1670 % 100

Tüm dönemlerde en çok tercih edilen yaklaşım, yazıda adı geçen kadınlar için herhangi bir sıfat kullanmamaktır (Tablo 230). 1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde en çok kullanılan sıfatlar ise kadınların başarısını vurgulayan sıfatlardır. Sıfat kullanımında ikinci sırayı, kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar almaktadır. Kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar, 1990-2005 döneminde en fazla kullanılan sıfatlardır. Bu dönemde, kadınların başarılarını vurgulayan sıfatlar ikinci sırada yer almaktadır. Kadınların anneliğini vurgulayan sıfatlar, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde 1'er yazıda, 1990-2005 döneminde ise 3 yazıda kullanılmaktadır. Kadınların deneyimsizliğini vurgulayan sıfatlar 1934-1949 döneminde yayınlanan 3 yazıda kullanılırken, kötü ahlakını vurgulayan 6 yazı 1950-1979 döneminde yayınlanan yazılarda yer almaktadır.

Tablo 231 Yazıda adı geçen ikinci kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Kodlanamaz	Anneliği Vurgulayan	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,7	47 % 2,8	3 % 0,2	9 % 0,5	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,4	54 % 3,2	9 % 0,5	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	312 % 18,7	106 % 6,3	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	140 % 8,4	6 % 0,4	5 % 0,3	0 % 0	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1287 % 77,1	347 % 20,8	18 % 1,1	16 % 1,0	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

Yazıların çoğunda yer verilmeyen ikinci kadınlar için de sıfat kullanımı tercih edilmemektedir (Tablo 231). 1934-1949 (9 yazı-% 0,5) ve 1980-1989 (1 yazı-% 0,05) dönemlerinde kadınların başarılarını vurgulayan sıfatlar daha çok tercih edilirken, 1950-1979 (9 yazı-% 0,5) ve 1990-2005 dönemlerinde (6 yazı-% 0,4) cinsel kimliği vurgulayan sıfatlar tercih edilmektedir. Cinsel kimliği vurgulayan sıfatlar, 1934-1949 döneminde 3 yazıda kullanılırken, 1980-1989 döneminde cinsel kimliği vurgulayan sıfatlara yer verilmemektedir.

Tablo 232 Yazıda adı geçen üçüncü kadın için kullanılan sıfat

Dergi Adı	Kadın Yok	Sıfat Kullanılmamış	Cinsel Kimliği Vurgulayan	Başarısını Vurgulayan	Kodlanamaz	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,6	23 % 1,4	3 % 0,2	2 % 0,1	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	32 % 1,9	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	368 % 22,0	49 % 2,9	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	96 % 5,7	2 % 0,1	3 % 0,2	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1455 % 87,1	200 % 12,0	7 % 0,4	7 % 0,4	1 % 0,05	1670 % 100

Yazılarda üçüncü kadınlara yer verilmeme oranları çok

yüksektir (Tablo 232). Yer verilen üçüncü kadınlar için, yalnızca 15 sıfat kullanılmıştır. 1934-1949 döneminde kullanılan 3 sıfat, kadınların cinsel kimliğine vurgu yapmak amacıyla kullanılırken, 2 sıfat da başarılarını vurgulamak için kullanılmaktadır. 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde 1 sıfat cinsel kimliği vurgulamak, 1 sıfat da başarıyı vurgulamak için kullanılmıştır. 1990-2005 döneminde, kadınların cinsel kimliğine vurgu yapan 2 sıfat kullanılırken, 3 yazıda da kadınların başarıları vurgulanmaktadır.

Magazin dergilerinde yer verilen kadınlar, en çok günlük kıyafetleri içinde görüntülenmektedir (Tablo 233). 1934-1949 dönemi dışındaki dönemlerde de kadınların en fazla günlük kıyafetleri içinde yer aldıkları görülmektedir. İkinci sırayı kadınların iş kıyafetleri içindeki sunumları alırken, 1934-1949 döneminde iş kıyafeti içinde görüntülenen kadınlar ilk sırayı almaktadır. Bu dönemde dansözler ve Hollywood yıldızlarıyla ilgili yazıların daha fazla olduğu göz önüne alınırsa, iş kıyafetleri zaten seksi olan kadınların yazılarına daha fazla yer verildiği söylenebilir. 1934-1949 döneminde kadınların seksi kıyafetleriyle sunumları da ikinci sırada yer almaktadır.

Kadınların takım elbise-döpiyes içinde görüntülendikleri toplam 66 yazı yayınlanmaktadır ve bu yazıların 35'i 1990-2005 döneminde yer almaktadır. İş kadını,

politikacı daha gibi seçkin konumlara gelen kadınlarla ilgili yazılara da yer verilen bu dönemde, kadının bireysel nitelikleri daha fazla ön plana çıkarılmaktadır.

Tablo 233 Fotoğrafta yer alan birinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Seksi	Kadın Yok	Takım elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Belli Değil	Foto Yok	Toplam
1934-1949 Dönemi	59 % 3,5	99 % 5,9	76 % 4,5	12 % 0,7	11 % 0,7	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	134 % 8,1	112 % 6,8	116 % 6,9	42 % 2,5	11 % 0,7	6 % 0,4	31 % 1,9	2 % 0,1	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	191 % 11,3	125 % 7,5	74 % 4,5	8 % 0,5	9 % 0,5	9 % 0,5	4 % 0,2	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	241 % 14,4	95 % 5,7	82 % 4,9	57 % 3,4	35 % 2,1	28 % 1,7	3 % 0,2	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	625 % 37,4	431 % 25,8	348 % 20,8	119 % 7,1	66 % 4,0	44 % 2,6	38 % 2,3	2 % 0,1	1670 % 100

Tablo 234 Fotoğrafta yer alan ikinci kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Seksi	Gece Kıyafeti	Takım elbise- Döpiyes	Belli değil	Toplam
1934-1949 Dönemi	196 % 11,7	20 % 1,2	21 % 1,3	17 % 1,0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	390 % 23,4	24 % 1,4	24 % 1,4	14 % 0,8	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	319 % 19,1	38 % 2,3	39 % 2,3	14 % 0,8	6 % 0,4	0 % 0	4 % 0,2	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	389 % 23,3	77 % 4,6	34 % 2,0	17 % 1,0	9 % 0,5	15 % 0,9	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1294 % 77,5	159 % 9,5	118 % 7,0	62 % 3,7	17 % 0,9	16 % 1,0	4 % 0,2	1670 % 100

İkinci kadınlara yer verilmeyen yazılar, tüm dönemlerde en yüksek oranı oluşturmaktadır (Tablo 234). İkinci sırayı kadınların günlük kıyafetleri, üçüncü sırayı da iş kıyafetleri içindeki sunumları almaktadır. 1934-1949 ve 1980-1989 dönemlerinde yer

verilen ikinci kadınlar, iş kıyafetleri içinde daha fazla görüntülenmektedir. 1950-1979 dönemlerinde iş ve günlük kıyafetleriyle çekilmiş görüntülerine aynı sayıda yer verilirken, 1990-2005 döneminde günlük kıyafetleri içindeki görüntüleri daha fazla kullanılmaktadır.

Tablo 235 Fotoğrafta yer alan üçüncü kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	İş Kıyafeti	Günlük Kıyafet	Seksi	Takım elbise- Döpiyes	Gece Kıyafeti	Belli değil	Toplam
1934-1949 Dönemi	227 % 13,6	8 % 0,5	9 % 0,5	11 % 0,7	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	420 % 25,1	12 % 0,7	12 % 0,7	8 % 0,5	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	369 % 22,0	25 % 1,5	12 % 0,7	8 % 0,5	2 % 0,1	0 % 0	4 % 0,2	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	440 % 26,3	32 % 1,9	36 % 2,2	17 % 1,0	10 % 0,6	6 % 0,4	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1456 % 87,2	77 % 4,6	69 % 4,1	44 % 2,6	13 % 0,8	8 % 0,5	4 % 0,2	1670 % 100

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin derilerinin 29 yazısında yer verilen üçüncü kadınlar, bu yazıların 11 tanesinde (% 4,3) seksi kıyafetler içinde görüntülenmektedir (Tablo 235). 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde iş kıyafetleri içinde görüntülenen kadınlar, 1990-2005 döneminde daha çok günlük kıyafetleri içinde karşımıza çıkmaktadır. 1950-1979 döneminde iş kıyafeti kadar günlük kıyafetleri içinde de görüntülenen kadınlar, 8 yazıda da (% 1,8) seksi kıyafetleri içinde yer almaktadır.

Üçüncü kadınların görüntülerine yer verilen yazılarda kullanılan ikinci fotoğraflarda, 1934-1949 ve 1980-1989 dönemlerinde günlük, 1950-1979 döneminde seksi ve 1990-2005 döneminde iş kıyafeti içinde çekilenler tercih edilmektedir. 1934-1949 döneminde iş kıyafeti içinde çekilen fotoğrafları üçüncü sırada kullanılan kadınlar, 1950-1979 döneminde de gece kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde tercih edilen fotoğrafları ise seksi kıyafetleri içinde çekilenlerdir.

Tablo 236 Tablo-grafik-çizim ve karikatürdeki kadının kıyafeti

Dergi Adı	Kadın Yok	Seksi	Günlük Kıyafet	İş Kıyafeti	Gece Kıyafeti	Takım Elbise-Döpiyes	Toplam
1934-1949 Dönemi	242 % 14,5	5 % 0,3	5 % 0,3	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	425 % 20,0	15 % 0,9	7 % 0,4	1 % 0,05	5 % 0,3	1 % 0,05	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	420 % 25,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	538 % 32,2	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1625 % 97,3	23 % 1,4	12 % 0,7	4 % 0,2	5 % 0,3	1 % 0,05	1670 % 100

1980-1989 döneminde, tablo-grafik, çizim ve karikatürlere hiç yer verilmemektedir (Tablo 236). Kadınlar, 1934-1949 döneminde yayınlanan çizimlerin 5'inde seksi (% 2,0), 5'inde de günlük kıyafetleri içinde resmedilmektedir. 1950-1979 döneminde yer alan 15 çizimde seksi (% 3,3), 7 çizimde (% 1,5) günlük, 5 çizimde (% 1,1) gece kıyafetleri içinde çizilen kadınlar, 1'er çizimde de (% 0,2) iş kıyafeti ve takım elbise-döpiyes içinde gösterilmiştir. 1990-2005 döneminde yayınlanan 3 çizim bulunmaktadır ve kadınlar bu 3 çizimde de seksi kıyafetler içinde resmedilmektedir.

3.2.4. Magazin dergilerinde yazıda görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre

Bu kategoride, dergi yazılarında yazı konusuyla ilgili olarak görüşü alınan kişilerin olup olmadığı, görüş bildiren (ler) varsa kaç kişinin görüş bildirdiği, görüş bildiren kişinin cinsiyeti, görüş bildiren kişiye hangi sıfatla yer verildiği, görüş bildiren kişinin mesleği ve hangi konuda görüş bildirdiği sorularına alınan yanıtlar dönemler bazında karşılaştırılmıştır.

Tablo 237 Yazıda görüş bildiren kişi var mı

Dergi Adı	Hayır	Evet	Toplam
1934-1949 Dönemi	221 % 13,2	34 % 2,0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	103 % 6,1	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	172 % 10,3	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	111 % 6,7	541 % 32,4
Toplam	1250 % 74,9	420 % 25,1	1670 % 100

1934-1949 döneminde yayınlanan 255 yazıda, görüşlerine yer verilen 34 kişi (% 2,0) bulunmaktadır (Tablo 237). 1950-1979 döneminde 454 yazının 103'ünde (% 6,1) , 1980-1989 döneminde 420 yazının 172'sinde (% 10,3) ve 1990-2005 döneminin 541 yazısının 111'inde (% 6,7) kişilerin görüşlerine yer verilmektedir. Toplam 1670 yazının 420'sinde (% 25,1) yani yazıların 4'te 1'inde kişilerin görüşlerine yer verilmektedir.

Tablo 238 Görüş bildiren kişi sayısı

Dergi Adı	Yok	1 Kişi	2 Kişi	3 Kişi	4 Kişi	6 Kişi	7 Kişi	8 Kişi	Toplam
1934-1949 Dönemi	203 % 12,2	28 % 1,7	19 % 1,1	4 % 0,2	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	102 % 6,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	156 % 9,3	14 % 0,8	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	94 % 5,6	6 % 0,4	6 % 0,4	1 % 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1232 % 73,8	380 % 22,8	39 % 2,3	12 % 0,7	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1670 % 100

İncelenen tüm dönemlerin yazılarında, çoğunlukla 1 kişinin görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 238). 1 kişinin görüşlerine en fazla 1980-1989 döneminde yayınlanan yazılarda yer verilmektedir (156 yazı-% 37,1). 1950-1979 döneminde 102

yazıda (% 22,4), 1990-2005 döneminde 94 yazıda (% 17,4) ve 1934-1949 döneminde 28 yazıda (% 11,0) 1 kişinin görüşleri aktarılmaktadır. Toplam 39 yazıda 2 kişinin görüşleri aktarılmaktadır. 2 kişinin görüşlerinin birlikte verildiği yazılar, 1934-1949 döneminde 19 (% 7,5), 1980-1989 döneminde 14 (% 3,3) ve 1990-2005 döneminde 6 (% 1,1) tanedir. 1990-2005 döneminde yayınlanan 6 yazıda da, 3 kişinin görüşlerine birden yer verilmektedir.

Tablo 239 Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
1934-1949 Dönemi	221 % 13,2	23 % 1,4	11 % 0,7	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	87 % 5,2	16 % 1,0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	131 % 7,8	41 % 2,3	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	83 % 5,0	28 % 1,7	541 % 32,4
Toplam	1250 % 74,9	324 % 19,4	96 % 5,7	1670 % 100

İncelenen dört döneme ait toplam 1670 yazının 420'sinde görüşlere yer verilmektedir (Tablo 239). Görüşlere yer verilen 420 yazıda 324 kadının (% 19,4), 96 erkeğin (% 5,7) görüşlerine yer verilmektedir. Görüşlerine yer verilen 324 kadının 131'inin görüşleri (% 7,8) 1980-1989 döneminde yayınlanan dergilerde yer almaktadır. 1950-1979 döneminde 87 kadının (% 5,2), 1990-2005 döneminde 83 kadının (% 5,0) ve 1934-1949 döneminde 23 kadının görüşlerine (% 1,4) yer verilmektedir. Erkeklerin görüşlerine en fazla 1980-1989 döneminde yer verilmektedir ve toplam 41 erkeğin görüşleri (% 2,3) yazılarda yer bulmaktadır. 1670 yazının 1250'sinde, kişilerin görüşlerine hiç yer verilmemektedir.

Tablo 240 Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Kadın	Erkek	Toplam
1934-1949 Dönemi	249 % 14,9	3 % 0,2	3 % 0,2	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	1 % 0,05	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	404 % 24,2	15 % 0,9	1 % 0,05	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	524 % 31,4	6 % 0,4	11 % 0,7	541 % 32,4
Toplam	1630 % 97,6	25 % 1,5	15 % 0,9	1670 % 100

1670 yazıda görüşlerine yer verilen ikinci kişiler, 40 kişidir (Tablo 240). 40 kişinin 25'i kadın, 15'i erkektir. Kadınların görüşlerinin ağırlıklı olarak yayınlandığı dönem, 1980-1989 dönemidir (15 yazı-% 0,9). 1990-2005 döneminde ise erkeklerin görüşlerine daha fazla yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde, her iki cinsin görüşlerine de eşit ağırlıkta yer verilirken, 1950-1979 döneminde görüşlerine yer verilen 1 kişi bulunmaktadır ve o kişi de bir kadındır.

Tablo 241 Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti

Dergi Adı	Yok	Erkek	Kadın	Toplam
1934-1949 Dönemi	250 % 14,9	4 % 0,2	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	0 % 0	1 % 0,05	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	418 % 25,0	0 % 0	2 % 0,5	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	530 % 31,7	0 % 0	11 % 0,7	541 % 32,4
Toplam	1151 % 68,9	4 % 0,2	15 % 0,9	1670 % 100

Görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, toplam 19 kişidir (Tablo 241). Bu 19 kişinin 15'i kadın 4'ü erkektir. 4 erkeğin görüşleri, 1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yer almaktadır. 1950-1979 döneminde 1, 1980-1989 döneminde 2 ve 1990-2005 döneminde 11 kadının görüşleri, üçüncü kişinin görüşleri olarak yayınlanmaktadır. 541 yazıda 11 kadının görüşleri, % 2,0'lik bir orana denk gelmektedir.

Tablo 242 Görüş bildiren birinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı Olarak	Kişisel Deneyim	Popüler Görüş	Uzman-Yorumcu	Toplam
1934-1949 Dönemi	221 % 13,2	31 % 1,9	2 % 0,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	94 % 5,7	6 % 0,4	2 % 0,1	1 % 0,05	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	165 % 9,9	2 % 0,1	5 % 0,3	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	96 % 5,7	13 % 0,8	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1250 % 74,9	386 % 23,1	23 % 1,4	7 % 0,4	3 % 0,2	1 % 0,05	1670 % 100

Görüşlerine yer verilen birinci kişilerin 386'sının görüşlerine, yazının konusu oldukları için yer verilmektedir (Tablo 242). 386 kişinin 165'inin (% 39,3) görüşleri, 1980-1989 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yer almaktadır. 1950-1979 döneminde 94, 1990-2005 döneminde 96 ve 1934-1949 döneminde 31 kişinin görüşleri, yazının konusu oldukları için yayınlanmaktadır. 1980-1989 döneminde 5 kişinin görüşleri, kişisel deneyimine dayanarak alınırken, diğer dönemlerde konuşmacı olarak görüşleri alınan kişilerin daha fazla olduğu görülmektedir. 1934-1949, 1950-1979 ve 1990-2005 dönemlerinde, yalnızca 1 kişinin görüşlerine popüler görüş olarak yer verilmektedir. 1990-2005 döneminde 1 kişinin görüşlerine de uzman-yorumcu sıfatıyla yer verilmektedir.

Tablo 243 Görüş bildiren ikinci kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Kişisel Deneyim	Popüler Görüş	Toplam
1934-1949 Dönemi	249 % 14,9	5 % 2,0	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	404 % 24,1	16 % 3,8	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	524 % 31,4	8 % 1,5	5 % 0,9	2 % 0,4	2 % 0,4	541 % 32,4
Toplam	1220 % 73,1	29 % 1,7	7 % 0,4	2 % 0,4	2 % 0,4	1670 % 100

1950-1979 döneminde ikinci bir kişinin görüşlerine, konuşmacı sıfatıyla 1 kere yer verilmektedir (Tablo 243). 1980-1989 döneminde yazının konusu sıfatıyla 16 kişinin görüşlerine yer verilirken, 1934-1949 döneminde 5, 1990-2005 döneminde ise 8 kişinin görüşlerine yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde 1 kişinin, 1990-2005 döneminde ise 5 kişinin görüşleri, konuşmacı sıfatıyla yazılarda yer bulmaktadır. 2 kişinin kişisel deneyimine dayalı olarak, 2 kişinin de popüler görüş olarak yer verilen görüşleri, 1990-2005 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yayınlanmaktadır. İkinci kişilerin görüşlerine yer verilmeyen yazılar ise tüm dönemlerde daha fazladır.

Tablo 244 Görüş bildiren üçüncü kişinin sıfatı

Dergi Adı	Yok	Konu Olarak	Konuşmacı	Popüler Görüş	Toplam
1934-1949 Dönemi	250 % 14,9	4 % 1,6	0 % 0	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	418 % 25,0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	530 % 31,7	6 % 0,4	4 % 0,2	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1151 % 68,9	12 % 0,7	4 % 0,2	3 % 0,2	1670 % 100

1670 yazıda görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, toplam 19 kişidir (Tablo 244). Bu kişilerin 12'sinin görüşlerine, yazının konusu olduğu için yer verilirken, 4'ünün görüşlerine konuşmacı, 3'ünün görüşlerine de popüler görüş sıfatıyla yer verilmektedir. Görüşlerine yer verilen 19 kişiden 11'inin görüşleri 1990-2005 döneminde, 5'inin 1934-1949 döneminde, 2'sinin 1980-1989 döneminde ve 1'inin görüşleri de 1950-1979 döneminde yayınlanan dergilerde yer almaktadır.

Tablo 245 Görüş bildiren birinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Sinema Oyuncusu	Ses Sanatçısı	Dansöz	İşveren	Manken-Fotomodel	Ev Hanımı	Politikacı	Tiyatro Oyuncusu	Sinema Yönetmeni	İş Kadını	Yazar	Belirsiz	Öğrenci	Şantöz	TV Sunucusu	Doktor	Sporcu	Belediye Başkanı	Ressam	Gazeteci-Muhabir	Opera Sanatçısı	Kraliyet Ailesinden	Öğretmen	Tiyatro Yönetmeni	Çalışan	Akademisyen	Asker	İşçi	Kuafor	Sendika-Dernek Yöneticisi	Toplam
1934-1949 Dönemi	221 % 13,2	11 % 0,7	3 % 0,2	4 % 0,2	0 % 0	1 % 0,4	4 % 0,2	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	2 % 0,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	31 % 1,9	36 % 2,0	14 % 0,8	0 % 0	0 % 0	3 % 0,2	2 % 0,1	1 % 0,05	4 % 0,2	0 % 0	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	5 % 0,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	51 % 3,0	29 % 1,7	9 % 0,5	9 % 0,5	5 % 0,3	8 % 0,5	0 % 0	10 % 0,6	7 % 0,4	4 % 0,2	8 % 0,5	5 % 0,3	0 % 0	4 % 0,2	0 % 0	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	4 % 0,2	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	17 % 1,0	21 % 1,3	3 % 0,2	7 % 0,4	9 % 0,5	0 % 0	10 % 0,6	1 % 0,05	1 % 0,05	6 % 0,4	1 % 0,05	1 % 0,05	9 % 0,5	0 % 0	8 % 0,5	3 % 0,2	2 % 0,1	5 % 0,3	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1250 % 74,9	110 % 6,9	89 % 5,3	30 % 1,8	16 % 1,0	15 % 0,9	15 % 0,9	14 % 0,8	12 % 0,7	12 % 0,7	10 % 0,6	10 % 0,6	10 % 0,6	9 % 0,5	9 % 0,5	8 % 0,5	6 % 0,4	6 % 0,4	5 % 0,3	5 % 0,3	5 % 0,3	4 % 0,2	4 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

1934-1949 ve 1980-1989 dönemlerinde, sinema oyuncularının görüşlerine en fazla yer verilen meslek grubunu oluşturmaktadır (Tablo 245).

1950-1979 ve 1990-2005 dönemlerinde ise, ses sanatçıları görüşlerine daha fazla yer verilmektedir. 1950-1979 döneminde sinema oyuncularının görüşlerine yer verilmesi ikinci sırayı alırken, üçüncü sırayı dansözlerin görüşleri almaktadır. 1990-2005 döneminde görüşlerine en fazla yer verilen ikinci meslek grubu sinema oyuncularını, üçüncü meslek grubu ise politikacılarıdır. 1934-1949 döneminde sinema oyuncularının görüşlerini dansöz ve ev hanımları izlemektedir. Bu dönemde görüşlerine en fazla yer verilen üçüncü meslek grubunu ses sanatçıları oluşturmaktadır. 1980-1989 döneminde, ses sanatçıları görüşleri ikinci sırada, tiyatro oyuncularının görüşleri de üçüncü sırada yer bulmaktadır. Bütün dönemlerde görüşlere yer verilmeyen yazılar, en büyük oranları oluşturmaktadır.

Tablo 246 Görüş bildiren ikinci kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Sinema Oyuncusu	Tiyatro Oyuncusu	Ses sanatçısı	Ev Hanımı	Politikacı	Öğrenci	Öğretmen	Dansöz	Çalışan	Akademisyen	Doktor	Belirsiz	İşveren	Sinema Yönetmeni	Manken-Fotomodel	Toplam
1934-1949 Dönemi	249 % 14,9	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	3 % 0,2	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	404 % 24,1	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	524 % 31,4	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	4 % 0,2	4 % 0,2	3 % 0,2	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1220 % 73,1	6 % 0,4	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	4 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

1934-1949 döneminde, görüşlerine en fazla yer verilen ikinci kişiler dansözlerdir (Tablo 246). İkinci sırayı 1'er görüşlerine yer verilen akademisyen, sinema oyuncusu ve doktor almaktadır. 1950-1979 döneminde ikinci kişi olarak görüşüne yer verilen 1 kişi bulunmaktadır ve o kişinin mesleği de belirsizdir.

1980-1989 döneminde görüşlerine yer verilen ikinci kişiler, 4'er yazıda yer almaktadır. Bu kişilerin meslekleri ise, sinema oyuncusu, tiyatro oyuncusu, ses sanatçısı ve ev hanımıdır. Diğer dönemlerden farklı mesleklerin görüşlerine yer verilen 1990-2005 döneminde, görüşleri yazılan ikinci kişiler politikacılar ve öğrencilerdir. İkinci sırayı da, öğretmenlerin görüşleri almaktadır.

Tablo 247 Görüş bildiren üçüncü kişinin mesleği

Dergi Adı	Yok	Öğrenci	Dansöz	Öğretmen	Ses Sanatçısı	Politikacı	Doktor	Belirsiz	Tiyatro Oyuncusu	Sinema Oyuncusu	Toplam
1934-1949 Dönemi	250 % 14,9	1 % 0,05	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	418 % 25,0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	530 % 31,7	4 % 0,2	0 % 0	3 % 0,6	1 % 0,2	2 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,2	541 % 32,4
Toplam	1151 % 68,9	5 % 0,3	3 % 0,2	3 % 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

Görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, toplam 19 kişidir (Tablo 247). 19 kişiden 5'inin görüşleri, 1934-1949 döneminde yayınlanan dergilerde yayınlanmaktadır. Bu 5 kişinin 3'ü dansöz, 1'i doktor ve 1'i de öğrencidir. 1950-1979 döneminde görüşüne yer verilen tek kişinin mesleği ile ilgili bilgi verilmezken, 1980-1989 döneminde görüşleri alınan 2 kişinin 1'i tiyatro oyuncusu, 1'i de ses sanatçısıdır. Görüşlerine yer verilen 19 kişiden 11 'nin görüşleri, 1990-2005 döneminde yayınlanan dergilerde aktarılmaktadır. 11 kişinin meslek dağılımları ise şöyledir; 4 öğrenci, 3 öğretmen, 2 politikacı, 1 ses sanatçısı ve 1 sinema oyuncusu.

Tablo 248 Birinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili	Günlük Yaşam	Gezi Notları	Siyaset	Sanat-Kültür	Genel Sağlık	Moda-Güzellik	Güncel Konular	Eğitim	Kadın Hakları	Kadın-Erkek İlişkileri	Çevre Kirliliği	Cinsiyete Dayalı Taciz-Tecavüz	Kutlama-Evlenme	Teknoloji	Hobilerle İlgili	Ekonomi	Medya İle İlgili	Çalışan Kadınların Sorunları	Çocuk Bakımı	Beslenme	Genel Kültür	Savaş-İç Savaş	Toplam
1934-1949 Dönemi	221 % 13,2	4 % 0,2	2 % 0,1	9 % 0,5	1 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	4 % 0,2	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	3 % 0,2	1 % 0,05	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	1 % 0,05	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	351 % 21,0	64 % 3,8	23 % 1,4	2 % 0,1	0 % 0	5 % 0,3	1 % 0,05	1 % 0,05	4 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	248 % 14,9	106 % 6,3	59 % 3,5	0 % 0	0 % 0	1 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	430 % 25,7	86 % 5,1	0 % 0	0 % 0	8 % 0,5	1 0,05	3 % 0,2	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	541 % 32,4
Toplam	1250 % 74,9	260 % 15,6	84 % 5,0	11 % 0,7	9 % 0,5	7 % 0,4	6 % 0,4	5 % 0,3	5 % 0,3	4 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	3 % 0,2	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,4	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

1950-1979, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde görüşlerine yer verilen kişiler, daha çok işleriyle ilgili konuşmalar yapmaktadır (Tablo 248). 1934-1949 döneminde ise, kişilerin gezi notlarına dair anlatımlarına daha fazla yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde kişilerin işleriyle ilgili açıklamaları ile eğitimle ilgili açıklamalara ikinci sırada yer verilirken, üçüncü sırayı cinsiyete dayalı taciz-tecavüz konusundaki açıklamalar almaktadır. Kişilerin günlük yaşamlarına ilişkin görüşleri, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde ikinci sırada yer verilen görüşlerdir. 1950-1979 döneminde sanat-kültür konusundaki görüşler üçüncü sırayı almaktadır. 1980-1989 döneminde ise, genel sağlıkla moda ve güzellik konusundaki açıklamalar üçüncü sıraya yerleşmektedir. Politikacıların açıklamalarına yer verilen 1990-2005 döneminde, siyasetle ilgili görüşler ikinci sırayı almaktadır. Genel sağlık konusundaki görüşler, üçüncü sırada yer bulmaktadır.

Tablo 249 İkinci kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşyle İlgili Çalışmalar	Günlük Yaşam	Sanat-kültür	Ekonomi	Siyaset	Medya ile İlgili	Moda-Güzellik	Kutlama-Evlenme	Toplam
1934-1949 Dönemi	249 % 14,9	5 % 0,3	1 % 0,4	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	404 % 24,1	2 % 0,1	12 % 0,7	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	524 % 31,4	6 % 0,4	3 % 0,2	1 % 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1220 % 73,1	14 % 0,8	16 % 1,0	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

Görüşlerine yer verilen ikinci kişiler de, çoğunlukla işleriyle ilgili açıklamalar yapmaktadır (Tablo 249). 1990-2005 döneminde 6, 1934-1949 döneminde 5 ve 1950-1979 döneminde 1 kişinin işiyle ilgili açıklamalarına yer verilmektedir. 1980-1989 döneminde ise günlük yaşamına dair açıklamalar yapan 12 kişinin görüşleri yayınlanmaktadır. Kişilerin iş ve günlük yaşamlarına ilişkin açıklamalarına daha fazla yer veren dergiler, 1980-1989 döneminde moda-güzellik ve sanat-kültürle ilgili görüşlere 1'er yazı ayırmaktadır. 1990-2005 döneminde ise iş ve günlük yaşama ilişkin görüşler daha fazla olsa da, ekonomi, siyaset ve medya ile ilgili 2'şer kişinin, sanat-kültür ve kutlama-evlenme ile ilgili 1'er kişinin görüşlerine de yer verilmektedir.

Tablo 250 Üçüncü kişinin hangi konuda görüş bildirdiği

Dergi Adı	Yok	İşile İlgili Çalışmalar	Sanat-Kültür	Ekonomi	Siyaset	Medya ile İlgili	Kadın-erkek ilişkileri	Günlük Yaşam	Moda-Güzellik	Kutlama-Evlenme	Toplam
1934-1949 Dönemi	250 % 14,9	3 % 0,2	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,4	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	255 % 15,3
1950-1979 Dönemi	453 % 27,1	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	454 % 27,2
1980-1989 Dönemi	418 % 25,0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	0 % 0	420 % 25,1
1990-2005 Dönemi	530 % 31,7	3 % 0,2	1 % 0,05	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	0 % 0	0 % 0	0 % 0	1 % 0,05	541 % 32,4
Toplam	1151 % 68,9	7 % 0,4	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	2 % 0,1	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1 % 0,05	1670 % 100

19 kişinin üçüncü kişi olarak görüşlerine yer verilmektedir (Tablo 250). Görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler, 1934-1949, 1950-1979 ve 1990-2005 dönemlerinde daha çok işlerinden söz ederken, 1980-1989 döneminde moda-güzellik ve sanat-kültür hakkında görüş bildirmektedir. 1934-1949 döneminde 1 kişinin kadın-erkek ilişkileri üzerine, 1 kişinin de günlük yaşamına ilişkin görüşleri aktarılmaktadır. 1990-2005 döneminde ise 2 kişinin ekonomi, 2 kişinin siyaset ve 2 kişinin medya ile ilgili açıklamalarına yer verilirken, 1 kişinin sanat-kültür ve 1 kişinin de kutlama-evlenme hakkındaki görüşleri yazılarda yer bulmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuç

Elde edilen tüm bulguların değerlendirmesi, amaç soruları olan magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre; magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre; magazin dergilerinde kadının sunumuna göre ve magazin dergilerinde görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre başlıkları altında toplanmıştır.

4.1.1. Magazin dergilerinin içerik ve sunum özelliklerine göre

Elde edilen bulgular, magazin dergilerinin haberlere ve en çok da ünlülerle ilgili haberlere yer verdiğini göstermektedir. Yalnızca Nurullah Ataç, Peyami Safa, Selim Sırrı Tarcan, Orhan Veli Kanık ve Orhan Elmas gibi usta kalemlerin ve yönetmenlerin yazılarının yayınlandığı 1934-1949 döneminde köşe yazılarına daha fazla yer verilmektedir. Atatürk'ün vurguladığı toplumun yarısının kalkınmasıyla toplumların kalkınamayacağı düşüncesi devlet politikası olarak uygulanmış, eğitim ve genel kültüre ağırlık verilmiştir. I. Feminist hareketin yoğun çalıştığı ve kadınlara sosyal-siyasal pek çok hakkın sağlandığı bu dönemde yayınlanan magazin dergileri, bilgi ve kültür-sanata ağırlık vermiştir. Magazin dergileri İtalyan kadınların kürtaaj hakkı arayışlarına ve kadın-erkek ilişkilerine yönelik yazılara da yer vermektedir.

Haberlerin en yoğun yazıldığı 1950-1979 yılları arası, basına kısıtlamaların getirildiği, dışa açılma politikasının uygulandığı ve Amerikan yaşam tarzının magazin dergilerine yansıdığı yıllardır. Menderes hükümetinin yaşadığı çalkantılarla geçen bu dönemde, siyasi haberlere hiç yer verilmediği görülmektedir. Kadın hareketinin devlet kontrolünde geliştiği 1950-1979 döneminde, magazin dergileri Hollywood yıldızlarıyla yerli ünlülerin haberlerini yayınlamaktadır. Kültür-sanat haberleri 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde yayınlanan haberler arasında üçüncü sırada gelmektedir. 1934-1949 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde yayınlanan yazıların % 16,9'u, 1950-1979 döneminde %13,4'ü sanat-kültüre ayrılırken, bu oran, 1980-1989 döneminde %

4,5'e ve 1990-2005 % 3,7'ye düşmektedir. Sanat-kültür yazıları magazin dergilerinden çıkarılmış, ünlülerin iş ve özel yaşamlarına dair anlatımlar öncelik kazanmıştır.

Kültür-sanat haberlerinin en az yayınlandığı 1980-1989 dönemi, basına getirilen yasakların arttığı ve sıkı yönetimin yaşandığı bir dönemdir. Yasakların kaçış noktası da, ünlülerle yapılan söyleşi ve röportajlar olmuştur. Siyasi yasakların arttığı, sıkı yönetimin yaşandığı bu dönemde, haber sayıları arttığı halde politik haberlere hiç yer verilmediği görülmektedir. 2000'in üstünde basın davasının açıldığı bu dönemde, ticarileşen ve kapatılmayı göze alamayan basın, içeriği boşaltılmış, hoşça zaman geçirtmeyi amaçlayan haberlere yönelmiştir. Bu haberler de, ünlülerin günlük ve iş yaşamlarıyla ilgili söyleşiler ve röportajlardır. II. Dalga kadın hareketlerinin başladığı ve çalışan kadın sayısında artışların yaşandığı bu dönemde, ne kadın hakları ne de çalışan kadınların sorunları hakkında yazılar yayınlanmaktadır. Yalnızca kadın-erkek ilişkileriyle ilgili bir adet yazının magazin dergilerinde yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla kadın hareketlerinin magazin dergilerinin yayın politikasında bir değişime neden olmadığı ve dergilerin kadın hareketleriyle ilgili haberlere ilgi göstermediği söylenebilir.

Holdinglerin eline geçen kitle iletişim araçlarının dördüncü erk ve kazancın öncelikli olduğu 1990-2005 yılları, tüketim kültürünü aşılama, geliştirme ve teknolojik yeniliklerin hızla arttığı bir dönemdir. Yenilikleri yakalamaya ve tüketimi arttırmaya çalışan yayınlarda da, bilgi-tanıtım ve gezi yazılarında artış gözlenmektedir. Dergilerin artan reklam sayfaları da, tüketim kültürünün bir uzantısı olarak değerlendirilebilir. Hobilerle, moda-güzellik konularında artan yazı oranları da, tüketim kültürüne hizmet anlayışını pekiştirmektedir.

Yazıları hazırlayan kişiler olarak kadın sayısında artış yaşanmaktadır. 1990-2005 döneminde dergilerin yazı kadrosundaki kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir. Dergi sahipliğine başlayan kadınların da bulunduğu bu dönemde doğrudan kadınları ilgilendiren haberlere diğer dönemlere göre daha fazla yer verilmektedir. 1990-2005 döneminde, değişen cinsiyet rolleri ve kadın-erkek ilişkilerine 7, kadın haklarına 5, sivil toplum çalışmalarına 5 ve çalışan kadınların sorunlarına 1 yazıda yer verildiği görülmektedir.

Yazılarda adı geçen kişiler, artan bir oranda hep kadınlardır ve genellikle bir kadının yer aldığı haberler hazırlanmaktadır. 1990-2005 döneminde eğlence yerleriyle ilgili yazılara daha fazla yer verildiğinden, bir haber içinde 39 kadına yer verildiği olmaktadır. 1990-2005 döneminde kadınlar, hem yazar olarak hem de yazıda adı geçen kişi olarak yazılarda daha fazla yer alan kişilerdir. Ünlülerin yaşamlarına, eğlence mekanında çekilen görüntülerine ve daha fazla fotoğrafa yer veren bu dönem magazin dergileri, bireyi tüketici olarak algılayan düzenin aracı olarak görev yapmaktadır.

4.1.2. Magazin dergilerinde kullanılan görsel malzemelere göre

Dergilerde kullanılan görsel malzemeler, fotoğraf, tablo-grafik, çizim ve karikatür seçenekleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. İncelenen magazin dergilerinin vazgeçilmez görsel malzemesinin fotoğraflar olduğu ve diğer görsel malzemelere pek yer vermediği görülmektedir. 1934-1949 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde çizimler % 5,5, tablo-grafikler % 1,2 ve karikatürler % 0,4 oranında kullanılmaktadır. 1950-1979 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde çizimlere % 2,2 oranında yer verilirken, 1980-1989 yılları arasında yayınlanan dergilerde fotoğraf dışında hiçbir görsel malzemeye yer verilmemektedir. 1990-2005 yılları arasında yayınlanan dergilerde ise % 0,6 oranında çizimler kullanılmaktadır.

Görsel malzeme olarak fotoğraf kullanmayı tercih eden dergiler, fotoğraf sayısı olarak da, genellikle her yazı için 1 fotoğraf kullanmayı tercih etmektedir. 1934-1949 döneminde, fotoğrafların kullanılmadığı yazılar 1 fotoğrafla yayınlanan yazılardan daha fazladır. 1934-1949 döneminde % 37,2 ve 1950-1979 döneminde % 25,6 oranında fotoğraflara yer verilmezken, 1990-2005 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde 1 yazı için 41-35-26 ve 25 fotoğraf kullanıldığı görülmektedir. Eğlence mekanında çekilen görüntülerin bol bol basıldığı bu dönemde, mekanda kimlerin yer aldığı, kimin kiminle ve hangi kıyafetle katıldığı önem kazanmaktadır.

Kullanılan fotoğrafların ölçekleri, boy-plan, bel-plan ve vesikalık olarak kodlanmıştır. Magazin dergilerinin tercih ettikleri ölçeğin, çekilen kişinin bulunduğu mekanı belli eden ya da kıyafetinin tümünü gösteren boy-planda çekilen fotoğraflar olduğu görülmektedir. Magazin dergileri, ilk dönemlerde tablo-grafik ve karikatürlere az da olsa yer verirken, fotoğraf kullanımlarında artan bir grafik yaşanmış, tablo-grafik, karikatür ve çizimlerin kullanımı kalkmıştır. 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde çizimler daha fazla kullanılmakta ve çizimlerde, seksi kıyafetli ya da çıplak, şuh pozlar takınmış kadın figürleri yer amaktadır.

Dergilerin hangi mekanda çekilen fotoğrafları kullandığına baktığımız zaman, yazının konusu olan kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğrafların daha çok kullanıldığı sonucu çıkmaktadır. 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde, yayınlanan yazılarda fotoğraf kullanılmaması ilk sırayı almaktadır. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde ise yazı konusu olan kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğrafları daha fazla kullanılmaktadır. Kişilerin işyerlerinde çekilen fotoğrafları 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde ikinci sırada yer alırken, 1950-1979 döneminde fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğrafların kullanımı da ikinci sırada yer almaktadır. 1980-1989 döneminde, kişilerin şehrin farklı yerlerinde çekilmiş fotoğrafları ikinci sırayı alırken, 1990-2005 döneminde kişilerin evlerinin salonlarında çekilen fotoğrafları ikinci sırayı almaktadır.

1934-1949 döneminde üçüncü sırayı, fotoğraf stüdyosunda çekilen fotoğraflar almaktadır. 1950-1979 döneminde ise nerede çekildiği belli olmayan fotoğrafların kullanımı üçüncü sıradadır. 1980-1989 döneminde evin salonunda çekilen, 1990-2005 döneminde ise eğlence mekanında çekilen fotoğraflara üçüncü sırada yer verilmektedir. Deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflar, 1950-1979 döneminde % 7,0, 1980-1989 döneminde % 5,2, 1934-1949 döneminde % 3,5 ve 1990-2005 döneminde % 2,4 oranında yer bulmaktadır. Evin yatak odasında çekilen fotoğraflar ise 1980-1989 döneminde % 2,4, 1990-2005 döneminde % 1,8, 1950-1979 döneminde % 1,8 ve 1934-1949 döneminde % 2,7 oranında kullanılmaktadır.

İkinci ve üçüncü fotoğrafların kullanılmama oranları, tüm dönemlerde de, en yüksek orandır. Kullanılan ikinci ve üçüncü fotoğraflarda da, işyerinde çekilen fotoğraflar çoğunluktadır. İkinci fotoğraflarda 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde tercih edilen mekanlar, fotoğraf stüdyolarıdır. 1950-1979 ve 1990-2005 döneminde ise evin salonunda çekilen fotoğraflar tercih edilmektedir.

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinin üçüncü fotoğraf kullanımında, işyerinde çekilenleri fotoğraf stüdyosunda çekilenler izlemektedir. 1950-1979 döneminde ise deniz ya da havuz kenarında çekilen fotoğraflar, işyerinde çekilen fotoğraflardan sonra en fazla kullanılan fotoğraflardır. 1980-1989 ve 1990-2005 döneminde, ikinci fotoğraflarda olduğu gibi, evin salonunda çekilen fotoğraflar kullanılmaktadır. 1990-2005 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde kullanılan ikinci fotoğraflarda, evin salonu, evin yatak odası, evin bahçesi ve mutfakta çekilen fotoğraflar, toplam 109 yazıda kullanılmaktadır. 541 yazının 109 tanesinde kullanılan bu fotoğrafların genele oranı % 20,1'dir. Bu oran da, yazıların 5'te 1'inde, kişilerin ev ortamında çekilen görüntülerinin kullanıldığını göstermektedir. Üçüncü fotoğraflarda ise bu oran, % 13,7'dir.

Görsel malzemenin içerikle uyumuna baktığımızda, incelenen tüm dönemlerde, yazı içeriğine uygun görsellerin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. 1980-1989 ve 1990-2005 döneminde kullanılan görsellerin % 89,8'i içerikle uyumlu kullanılırken, bu oran 1934-1949 döneminde % 56,0'ya, 1950-1979 döneminde ise % 49,6'ya düşmektedir. 1934-1949 döneminde % 24,2, 1950-1979 döneminde % 23,3 ve 1980-1989 döneminde % 0,7 oranında görsel malzeme kullanılmamaktadır.

İçerikle uyumlu olmayan en fazla görsel, 1950-1979 döneminde kullanılmaktadır. 1950-1979 döneminde basılan fotoğrafların % 27,1'i, içerikle uyumlu değildir. İçerikle uyumlu olmayan görseller, 1934-1949 döneminde % 19,8, 1990-2005 döneminde % 10,2 ve 1980-1989 döneminde % 9,5 oranında kullanılmaktadır. 1934-1949 döneminde yazı içeriğiyle uyumlu olmayan kadınların çıplak pozları ya da çizimleri daha fazla kullanılmaktadır. Bu sonuç, magazin dergilerinin zamanla içerikle daha uyumlu görseller kullanmaya başladıklarını göstermektedir.

4.1.3. Magazin dergilerinde kadının sunumuna göre

Dergileri kadın sunumları açısından değerlendirdiğimizde, 1934-1949 yılları arasında yayınlanan dergilerin, % 61,6 oranında T.C. vatandaşı olmayan kadınlarla ilgili yazılar yayınladıkları görülmektedir. Bu oran, 1950 yılı itibariyle katlanarak T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar lehine dönmektedir. 1950-1979 döneminde % 49,1, 1980-1989 döneminde % 57,6 ve 1990-2005 döneminde % 69,1 oranında T.C. vatandaşı olan kadınlarla ilgili yazılar yayınlanmaktadır. 1950-1979 döneminde % 9,3 ve 1934-1949 döneminde % 4,7 oranında, kadınlara yer verilmeyen yazılar yer almaktadır.

1934-1949 döneminde yayınlanan yazıların % 61,6'sında yer verilen T.C. vatandaşı olmayan kadınların oranı, 1990-2005 döneminde % 30,9'a düşmektedir. T.C. vatandaşı kadınlar ise 1934-1949 döneminde % 33,7 oranında yer alırken, 1990-2005 döneminde % 69,1 oranında yazının konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. ikinci kadınlara yer verilmeme oranı ise tüm dönemlerde en yüksek orandır. Yer verilen ikinci kadınların uyruğuna bakıldığında, 1990-2005 ve 1950-1979 dönemlerinde T.C. vatandaşı olan, 1934-1949 ile 1980-1989 dönemlerinde T.C. vatandaşı olmayan kadınların çoğunlukta olduğunu görülmektedir.

Yazılarda adı geçen üçüncü kadınlar da, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde çoğunlukla T.C. vatandaşı olmayan kadınlardır. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde yayınlanan yazılardaki üçüncü kadınlar ise çoğunlukla T.C. vatandaşı olan kadınlardır. Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlarda da, artan oranda T.C. vatandaşı kadınlara daha fazla yer verilmektedir.

Sonuç olarak; Müslüman kadınların sahne ve sinemada yer almasının ayıp ve günah sayıldığı dönemlerde, ünlü kişilerle ilgili yazılara daha fazla yer veren magazin dergilerinde yabancı uyruklu kadınlarla ilgili yazılara daha fazla yer verilmektedir. T.C. vatandaşı kadınların sahne ve sinema filmlerinde rol almaya başlamasıyla birlikte T.C. vatandaşı kadınlarla ilgili yazılar da artmaya başlamaktadır.

Yazılarda yer verilen kadınların yaş ortalamalarına bakıldığında, tüm dönemlerde 21-25 yaş aralığındaki kadınlarla ilgili yazıların daha fazla yayınlandığı görülmektedir. İkinci sırayı alan yaş grubu, 1934-1949 döneminde 16-20, 1950-1979 ile 1990-2005 dönemlerinde 26-30 ve 1980-1989 döneminde 36-40 yaş grubudur. 1934-1949 döneminde 26-30 yaş grubundaki kadınlarla ilgili yazılar üçüncü sırayı alırken, 1950-1979 döneminde 16-20, 1980-1989 döneminde 41-45 ve 1990-2005 döneminde 51-55 yaş grubundaki kadınlarla ilgili yazılar üçüncü sırayı almaktadır. 50 yaşın üstündeki kadınlarla ilgili yazılara 1934-1949 ve 1950-1979 döneminde % 0,2 oranında yer verilmektedir. 50 yaşın üstündeki kadınlarla ilgili yazılar, 1980-1989 döneminde % 1,3'e, 1990-2005 döneminde ise % 4,4'e yükselmektedir.

Dergilerdeki yazılarda yer verilen kadınlar, 1934-1949 döneminde % 4,1 oranında cinsel kimliğiyle yer alırken bu oran 1990-2005 döneminde % 3,4'e düşmektedir. Yazılarda 1934-1949 döneminde % 3,8 oranında birey olarak yer verilen kadınlar, 1990-2005 döneminde % 16,7 oranında birey olarak sunulmaktadır. Kadınlar 1934-1949 döneminde % 4,5 oranında erkeklerle eşit sunulurken, 1990-2005 döneminde % 10,1 oranında erkeklerle eşit rollerde karşımıza çıkmaktadır. Kadınların erkeklerle eşit ve birey olarak sunumu, dönemler bazında yükselen bir grafik izlemektedir. Dergilerde yer verilen kadınların yaş ortalamasındaki yükselmenin, kadınların cinsel obje olmaktan çıkıp, yazılarda erkeklerle eşit ve birey olarak yer almaya başladığının da göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kadının yaşı ile kadının rolü arasında korelasyon ($r = 304$) .001 düzeyinde anlamlıdır ve Cohen'e göre $r = .30$ ile $.49$ arasındaki değerler orta kuvvette bağıntı değerleridir⁵¹⁹.

Correlations			
		Kadının Yaşı	Kadının Rolü
Kadının Yaşı	Pearson Correlation	1	,304**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
Kadının Rolü	Pearson Correlation	,304**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

⁵¹⁹ Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları*. İstanbul: İdeal, s. 52-55.

Magazin dergilerinin kadınları hangi rollerde sunduklarına baktığımız zaman, devletin kadınları erkeklerle eşit düzeye getirme politikasının yürütüldüğü 1934-1949 döneminde kadınlar, % 29,4 oranında erkeklerle eşit rollerde sunulmaktadır. % 26,7 oranında cinsel kimlikleriyle ön plana çıkarılan kadınlar, % 25,1 oranında da birey olarak karşımıza çıkmaktadır. 1950-1979, 1980-1989 ve 1990-2005 yıllarında ise kadınlar daha çok birey olarak sunulmaktadır. Kadınların erkeklerle eşit konumda sunulması ikinci sırayı alırken, cinsel kimliklerini ön plana çıkaran yazılara üçüncü sırada yer verilmektedir. 1990-2005 döneminde, kadınları hem birey olarak hem de erkeklerle eşit rollerde sunan yazılara daha fazla yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde ise kadınlara cinsel kimlikleri nedeniyle ayrılan yazılar daha fazladır.

Çoğunlukla yer verilmeyen ikinci kadınlar, yer verildikleri zaman da, 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde çoğunlukla cinsel kimliği nedeniyle yazı konusu olmaktadır. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde ise daha çok erkeklerle eşit ve birey rolleriyle olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazılarda yer verilen üçüncü kadınlar, çoğunlukla cinsel obje ve görsel malzeme görevini görmektedir. Kadınların cinsel kimliklerinin kullanımı oran olarak azalsa da, hiçbir zaman terk edilmemektedir. Dönemler arasında kadın rollerinde korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır ve $r = .159$ 'dur. Bu sonuç kadınların rolleri açısından dönemler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

Correlations			
		Dönemler	Kadının Rolü
Dönemler	Pearson Correlation	1	,159**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
Kadının Rolü	Pearson Correlation	,159**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Yazılarda yer verilen kadınların en çok hangi meslek grubuna ait olduğuna bakıldığında, sinema oyuncularıyla ilgili yazıların daha fazla olduğu görülmektedir. 1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde, sinema oyuncularıyla ilgili yazılar çoğunlukta iken, 1990-2005 döneminde, sinema oyuncularının yerini ses sanatçıları almaktadır. 1934-

1949 döneminde, sinema oyuncularıyla ilgili % 45,1, dansözlerle ilgili % 11,8 ve, manken-fotomodellerle ilgili % 8,2 oranında yazılar yayınlanmaktadır. Sinema oyuncular ve ses sanatçıları, her dönemde magazin dergilerinin vazgeçilmez meslek gruplarını oluşturmaktadır. Tek değişen sıralama, dansözlerle ilgili yazılar yerine, manken ve fotomodellerle ilgili yazıların geçmesidir. 1934-1949 döneminde dansözlerle ilgili yazılar ikinci sırayı alırken, manken ve fotomodellerle ilgili yazılar üçüncü sırada yer almaktadır. 1990-2005 döneminde ise manken ve fotomodellerle ilgili yazılar daha fazladır. Değişen bir nokta da 1990-2005 döneminde yayınlanan yazılarda, öğrencilerle ilgili konulara yer verilmesidir. 1990-2005 döneminde, çalışanlarla ilgili yazılara bile, manken ve fotomodellerle ilgili yazılardan daha fazla yer verilmektedir. Dönemlere göre mesleklere bakıldığında korelasyonun 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu ve $r = .154$ değeri küçük kuvvette bir bağıntı olduğunu göstermektedir.

Correlations			
		Dönemler	Kadının Mesleği
Dönemler	Pearson Correlation	1	,154**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
Kadının Mesleği	Pearson Correlation	,154**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Yazılarda adı geçen kadınların sunumunda, dönemler arasında farklılık görülmemektedir. Oranlar farklı da olsa, tüm dönemlerde kadınların sunumunda yorum yapılmadan yazılan yazıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. İkinci sırayı kadınları öven sunumlar alırken, yazıda adı geçen kadınların eleştirildiği yazılar üçüncü sırayı almaktadır. Sunumlardaki oransal farklılıklara baktığımızda, % 67,3 oranında yorumsuz yazılan yazıların 1990-2005 döneminde, % 24,9 oranıyla kadınları öven yazıların 1950-1979 döneminde ve kadınları eleştiren yazıların da % 10,4 oranıyla yine 1950-1979 döneminde daha fazla yayınlandığını görüyoruz. Kadınları aşağılayan ve aciz durumda gösteren yazılar, oran olarak hep düşük kalmakta ve bu oran, 1980'lerden sonra daha da düşmektedir. Kadınlar için en fazla kullanılan ikinci sunum şekli ise 1934-1949

döneminde aşağılayan, 1950-1979 döneminde eleştiren, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde öven sunumlar olmaktadır.

Tüm dönemlerde en çok tercih edilen yaklaşım, yazıda adı geçen kadınlar için herhangi bir sıfatın kullanılmamasıdır. 1934-1949, 1950-1979 ve 1980-1989 dönemlerinde en çok kullanılan sıfatlar ise kadınların başarısını vurgulayan sıfatlardır. Sıfat kullanımında ikinci sırayı, kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar almaktadır. Kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar, 1990-2005 döneminde en fazla kullanılan sıfatlardır. Bu dönemde, kadınların başarılarını vurgulayan sıfatlar ikinci sırada yer almaktadır. Kadınların anneliğini vurgulayan sıfatlar, 1934-1949 döneminde % 0,4 ve 1950-1979 döneminde % 0,2 oranında, 1990-2005 döneminde ise % 0,6 oranında kullanılmaktadır. Kadınların deneyimsizliğini vurgulayan sıfatlar 1934-1949 döneminde % 1,2 oranında kullanılmaktadır. Kadınların kötü ahlakına vurgu yapan sıfatlar ise % 1,3 oranında 1950-1979 döneminde yayınlanan yazılarda yer almaktadır. Kadınlar için kullanılan sıfatların yazılarda yer verilen kadınların yaşına göre çok değişmediği ve yaş-sıfat korelasyonunun 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu ve yaşla kullanılan sıfatlar arasında küçük kuvvette bağıntı olduğu görülmektedir (r değerinin .183).

Correlations			
		Kadının Yaşı	Kullanılan Sıfat
Kadının Yaşı	Pearson Correlation	1	,183**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
Kullanılan Sıfat	Pearson Correlation	,183**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde, adı geçen kadınlar % 38,8 oranında iş kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. % 29,8 oranında seksi kıyafetler içinde görüntülenen kadınlar, % 23,1 oranında da günlük giysileri içinde yer almaktadır. 1950-1979, 1980-1989 ve 1990-2005 yılları arasında yayınlanan magazin dergilerinde ise kadınlar daha çok günlük kıyafetleri içinde görüntülenmektedir. 1950-1979

döneminde yayınlanan dergilerde kadınların seksi kıyafetler içinde görüntülenmesi ikinci sırayı alırken, iş kıyafetleri içinde görüntülenen kadınlar üçüncü sırayı almaktadır. 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde kadınların iş kıyafetleri içinde görüntülendikleri yazılar ikinci, seksi giysiler içinde görüntülendikleri yazılar ise kullanım açısından üçüncü sırayı almaktadır.

Kadınların takım elbise ve döpiyes içinde görüntülediği fotoğraflar, en çok 1990-2005 döneminde yayınlanan dergilerde kullanılmaktadır. Bu dönemde yayınlanan dergilerin kullandığı fotoğraflarda % 6,5 oranında takım elbise ve döpiyesle görüntülenen kadınlar, 1934-1949 döneminde % 4,3 ve 1950-1979 döneminde % 2,4 ve 1980-1989 döneminde % 2,1 oranında yine aynı kıyafet içinde görüntülenmektedir. Yazılarda yer verilen ikinci ve üçüncü kadınlar çoğunlukla, cinsel kimlikleri nedeniyle yer verilen, seksi kıyafetler içinde görüntülenen ve yazının görsel malzemesi olarak kullanılan kadınlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadının kıyafeti açısından dönemler arasında korelasyon 0.01 düzeyinde bir anlamlılığın olduğu ve $r = .211$ değerinin dönemler arasında küçük kuvvette bir bağıntı olduğunu göstermektedir.

Correlations

		Dönemler	Kadının Kıyafeti
Dönemler	Pearson Correlation	1	,211**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
Kadının Kıyafeti	Pearson Correlation	,211**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Yazılarda yer verilen kadınların yaşı ile kıyafetleri arasında korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır ve $r = .296$ değeri küçük kuvvette bir bağıntı olduğunu göstermektedir.

Correlations		KadınınYaşı	KadınınKıyafeti
KadınınYaşı	Pearson Correlation	1	,296**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	1670	1670
KadınınKıyafeti	Pearson Correlation	,296**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Dergilerde yayınlanan tablo-grafik, çizim ve karikatürlerde kadınların hangi giysiler içinde çizildiğine baktığımız zaman, 1980-1989 döneminde bu görsel malzemelere hiç yer verilmediğini görüyoruz. Kadınlar, 1934-1949 döneminde yayınlanan çizimlerin % 2,0'sinde seksi, % 2,0'sinde günlük kıyafetleri içinde resmedilmektedir. 1950-1979 döneminde yayınlanan çizimlerin % 3,3'ünde seksi, % 1,5'inde günlük, % 1,1'inde gece kıyafetleri içinde çizilen kadınlar, % 0,2 oranında da iş kıyafeti ve takım elbise-döpiyes içinde gösterilmiştir. 1990-2005 döneminde yayınlanan 3 çizim bulunmaktadır ve kadınlar bu 3 çizimde de seksi kıyafetler içinde resmedilmektedir. 1934-1949 ve 1950-1979 dönemlerinde yayınlanan magazin dergilerinde, herhangi bir konu içermeyen, '.....'in erotik bir pozunu görüyorsunuz' gibi resim altı yazılarla yer verilen çıplak kadın çizimleri ve fotoğrafları kullanılmaktadır.

Kadının yaşı ve sunuluşu ile kadının sunuluşu ve kıyafeti arasında 0.05 düzeyinde, diğer değerler arasında ise 0.01 düzeyinde bir anlamlılık bulunmaktadır.

		Correlations				
		Kadının Yaşı	Kadının Kıyafeti	Kadının Rolü	Kadının Sunuluşu	Kadının Mesleği
Kadının Yaşı	Pearson	1	,296**	,304**	,084**	,162**
	Correlation					
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,001	,000
	N	1670	1670	1670	1670	1670
Kadının Kıyafeti	Pearson	,296**	1	,225**	,063*	,096**
	Correlation					
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,011	,000
	N	1670	1670	1670	1670	1670
Kadının Rolü	Pearson	,304**	,225**	1	,114**	,247**
	Correlation					
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000
	N	1670	1670	1670	1670	1670
Kadının Sunuluşu	Pearson	,084**	,063*	,114**	1	,141**
	Correlation					
	Sig. (2-tailed)	,001	,011	,000		,000
	N	1670	1670	1670	1670	1670
Kadının Mesleği	Pearson	,162**	,096**	,247**	,141**	1
	Correlation					
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	1670	1670	1670	1670	1670

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

4.1.4. Magazin dergilerinde görüşü alınan kişilerin özelliklerine göre

Yazılarda görüşleri alınan kişiler açısından dergileri değerlendirdiğimizde, incelenen 1670 yazının 420 tanesinde görüşlere yer verildiği yani, magazin dergilerinde görüşlere yer verme oranının % 30,6 olduğu sonucu karşımıza çıkmaktadır. Dönemler bazında değerlendirdiğimizde, 1934-1949 döneminde % 13,3, 1950-1979 döneminde % 22,7, 1980-1989 döneminde % 41,0 ve 1990-2005 döneminde % 20,5'tir. Siyasi yasakların, soruşturmaların ve kapatılmaların arttığı 1980'li yıllar, suya sabuna dokunmayan ünlülerle söyleşilerin arttığı dönemlerdir. Bu nedenledir ki, görüşlere yer verme oranının en yüksek olduğu dönem de bu dönemdir. İncelenen tüm dönemlerin yazılarında,

çoğunlukla 1 kişinin görüşlerine yer verilmektedir. 1980-1989 dönemi, % 37,1 oranıyla 1 kişinin görüşlerine en fazla yer verilen dönem olmaktadır.

İncelenen dört döneme ait toplam 1670 yazıda 420 kişinin görüşlerine yer verilmektedir. Görüşlerine yer verilen 420 kişinin 324'ü kadınlar (% 19,4), 96'sı ise (% 5,7) erkeklerdir. Görüşlerine yer verilen 324 kadından 131'i, yani % 31,2'si 1980-1989 döneminde yayınlanan dergilerde görüşlerini dile getirmektedir. Kadınların görüşlerine 1950-1979 döneminde % 19,2, 1990-2005 döneminde % 15,3 ve 1934-1949 döneminde % 9,0 oranında yer verilmektedir. Erkeklerin görüşlerine en fazla 1980-1989 döneminde yer verilmektedir ve toplam 41 erkeğin görüşleri (% 9,8) yazılarda yer bulmaktadır. 1670 yazının 1250 tanesinde, kişilerin görüşlerine hiç yer verilmemektedir.

1670 yazıda görüşlerine yer verilen ikinci kişiler, toplam 40 kişidir ve 40 kişinin 25'i kadın, 15'i de erkektir. Kadınların görüşlerinin ağırlıklı olarak yayınlandığı dönem, 1980-1989 dönemidir. 1990-2005 döneminde ise erkeklerin görüşlerine daha fazla yer verilmektedir. Görüşlerine yer verilen üçüncü kişiler ise 19 kişidir. Bu 19 kişinin 15'i kadın 4'ü erkektir. 4 erkeğin görüşleri, 1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yer almaktadır. 1950-1979 döneminde 1, 1980-1989 döneminde 2 ve 1990-2005 döneminde 11 kadının görüşleri, üçüncü kişinin görüşleri olarak yayınlanmaktadır. 541 yazıda 11 kadının görüşleri, % 2,0'lik bir orana denk gelmektedir.

Kişilerin görüşlerine, % 23,1 oranında yazının konusu oldukları için yer verilmektedir. Bu görüşlerin % 39,3'ü, 1980-1989 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde yer almaktadır. 1950-1979 döneminde % 20,7, 1990-2005 döneminde % 17,7 ve 1934-1949 döneminde % 12,2 oranında kişinin görüşleri, yazının konusu oldukları için yayınlanmaktadır. Dergiler, kişilerin görüşlerine konuşmacı, popüler görüş ve uzman-yorumcu sıfatıyla pek fazla yer vermemektedir. Dergiler, yalnızca söyleşi yaptığı kişilerin görüşlerini aktarmaktadır. Kişilerle ilgili yazılarda tırnak içinde yapılan alıntılarının bile değerlendirildiği düşünülürse, magazin dergilerinin % 30,6 oranında görüşlere yer vermesi farklı yorumları beraberinde getirecektir. Bu oran, magazin dergilerinde yazılan yazıların ikinci-üçüncü ağızlardan edinilen bilgilere ya da muhabirin kendi görüş ve gözlemlerine dayandığı sonucunu çıkarmaktadır. Bu durum

her dönem için geçerlidir. Çünkü bütün dönemlerde görüşlere yer verilmeyen yazılar, en büyük oranları oluşturmaktadır. Görüşlerine yer verilen kişilerde, kendileriyle söyleşi yapılan kişilerdir.

Görüşlerine en fazla yer verilen meslek grupları da sinema oyuncularını, ses sanatçıları, dansözler ve mankenlerdir. 1934-1949 ve 1980-1989 dönemlerinde, sinema oyuncularını görüşlerine en fazla yer verilen meslek grubunu oluşturmaktadır. 1950-1979 ve 1990-2005 dönemlerinde ise ses sanatçıları görüşlerine daha fazla yer verilmektedir. 1950-1979 döneminde sinema oyuncularının görüşlerine yer verilmesi ikinci sırayı alırken, üçüncü sırayı dansözlerin görüşleri almaktadır. 1990-2005 döneminde görüşlerine en fazla yer verilen ikinci meslek grubu sinema oyuncularını, üçüncü meslek grubu ise politikacılarıdır. 1980'li yıllarda yaşanan siyaset ve politika yasağından sonra, 1990'lı yılların magazin dergilerinde politikacıları ve siyasi haberlere yer vermeye başlandığı görülmektedir.

1950-1979, 1980-1989 ve 1990-2005 dönemlerinde görüşlerine yer verilen kişiler, daha çok işleriyle ilgili konuşmalar yapmaktadır. 1934-1949 döneminde ise kişilerin gezi notlarına dair anlatımlarına daha fazla yer verilmektedir. 1934-1949 döneminde kişilerin işleriyle ilgili açıklamaları ile eğitimle ilgili açıklamalara ikinci sırada yer verilirken, üçüncü sırayı cinsiyete dayalı taciz-tecavüz konusundaki açıklamalar almaktadır. 1950-1979 döneminde kişilerin günlük yaşamı ve sanat-kültür konusundaki görüşlere yer verilirken, 1980-1989 döneminde genel sağlık, moda ve güzellik konusundaki açıklamalar verilmektedir. Politikacıların açıklamalarına yer verilen 1990-2005 döneminde, siyasetle ilgili görüşler ikinci, genel sağlık konusundaki açıklamalar üçüncü sırayı almaktadır.

1934-1949 döneminde, görüşlerine en fazla yer verilen ikinci kişiler dansözlerdir. İkinci sırayı 1'er yazıda görüşlerine yer verilen akademisyen, sinema oyuncusu ve doktor almaktadır. 1980-1989 döneminde görüşlerine yer verilen ikinci kişiler, sinema oyuncusu, tiyatro oyuncusu, ses sanatçısı ve ev hanımıdır. Diğer dönemlerden farklı mesleklerin görüşlerine yer verilen 1990-2005 döneminde ise politikacıları

öğrencilerin görüşleri öne çıkmaktadır. İkinci sırayı da, öğretmenlerin görüşleri almaktadır.

Kişilerin iş ve günlük yaşamlarına ilişkin açıklamalarına daha fazla yer veren dergiler, 1980-1989 döneminde moda-güzellik ve sanat-kültürle ilgili görüşlere 1'er yazı ayırmıştır. 1990-2005 döneminde de, iş ve günlük yaşama ilişkin görüşler daha fazla olsa da, kişilerin ekonomi, siyaset, medya, sanat-kültür ve kutlama-evlenme ile ilgili görüşlerine de yer verilmektedir.

Kısaca, 1934 yılında şiir, roman, sinema, müzik ve öykülerin arasına serpiştirilen çıplak kadın fotoğrafları ve çizimleriyle yayınlanan magazin dergileri, muhabirlerin gözlem ve duyumlarına dayalı yazılara yer veren, fotoğrafların çok kullanıldığı, eğlence mekanlarıyla ünlülerin evlerinin haber merkezi olduğu bir anlayışa kaymıştır. Magazin dergilerinin feminist hareketlerden çok, yayınlandığı dönemin sosyal, siyasal ve teknolojik koşullarından etkilendiği görülmektedir. Teknolojik gelişmeler, baskı kalitesinin artmasını ve bol bol fotoğraf kullanmayı olası hale getirmiştir. Magazin haber anlayışının ünlülerle ilgili haberler olarak algılandığı ve sürdürüldüğü yayınlar, önce yabancı sinema oyuncularının ardından T.C. vatandaşı sinema oyuncularının yaptıkları ve yapamadıklarıyla ilgilenmiştir. Dergiler, Türkiye'de yaşanan siyasi gelişmeler çerçevesinde kimi yasaklara uyararak, kimi yönetimin ya da medya patronunun taleplerine uyararak şekillenmiş ve sivil toplum çalışmalarını yansıtmaktan kaçınmış bir tablo çizmektedir.

Zamanla kadınların çalışma yaşamında daha çok rol alması, medyada çalışmaya başlaması ve yönetim kademelerine dek yükselmesi, kadın sunumlarında değişimi de beraberinde getirmiştir. Kadın haklarıyla ilgili yazılarda artış gözlenmese de, yazılarda yer verilen kadın profilinde değişim yaşanmıştır. Yazılarda yer verilen kadınların yaş ortalamaları yükselmiş, kadınların görsel malzeme ve cinsel obje olarak sunulması azalmış, sinema oyuncuları ve ses sanatçıları dışında politikayla uğraşan, işveren kadınlarla ilgili yazılar yayınlanmaya başlamıştır. Bu gelişmelerin, feminist hareketlerden mi, yoksa feminist yazınsal eleştirinin vurguladığı gibi kadınların dile getirdiği değerlerin farklı olmasından mı kaynaklandığını saptamak ise ayrı bir

araştırma konusudur. Feminist yazınsal eleştiri, yazar olarak kadınların ayrı bir geleneği olduğunu ve yıllardır baskılara maruz kalan kadınların toplum içinde bir alt kültür oluşturduklarına inanmaktadır⁵²⁰. Ancak kadınların çalışma alanına daha fazla girdiği hatta, dergilerde genel yayın yönetmeni görevlerini üstlendiği yayınlarda bile, kadınların cinsel kimliğini vurgulayan sıfatlar artarak kullanılmaya devam etmiş, kadın hakları ve kadınların örgütlenmelerine dair yazılara yer verilmemiştir.

Sonuç olarak devletin bir kadın politikasının olması ya da medyada görev alan kadınlarla medya patronu kadınların artması, kadın sunumunda olumlu gelişmelere neden olacak, kadınlar medya yazılarında cinsel obje olmaktan kurtulacaktır. Kadınların yazar olarak daha fazla yer aldığı 1990-2005 döneminde yayınlanan dergilerde yer verilen eğitilmiş ve nitelikli kadınlarla, hem kadının sunumuna belli bir kalite getirilmiş, hem de gençlere iyi bir rol model gösterilmiştir. Bu örneklerin artmasıyla, toplumsal ilişkileri yeniden kurgulayan medya metinleri aracılığıyla kadınların yaşam tercihlerini, meslek seçimlerini ve sunumlarını değiştirme çabasında önemli bir adım atılmış olacaktır.

4.2. Öneriler

Toplumda kadın ve erkek iki cins yaşamaktadır ve insanların cinslerini belirleme şansı yoktur. Ancak toplumu oluşturan cinslerin kendi yaşamlarını belirleme, aynı fırsat ve olanaklara sahip olma hakkı vardır. Kadınların yıllardır süren sosyal-siyasal eşitlik ve rol paylaşım istekleri de, bu doğal ve olması gereken taleplerini elde etmek içindir. Kadınlar bu taleplerini yerine getirmek için örgütlenmişler, eylemler yapmışlar ve kimi zaman erkek gibi giyinerek, kimi zaman erkek davranışları göstererek erkeklerle eşit olduklarını kanıtlamaya çalışmışlardır. Sonuçta kadın kimliğini benimseyen, kendi kimliğiyle barışık ve bu kimliğiyle erkeklerle aynı koşullarda olması gerektiğine inanan kadınlar, ataerkil sistemin yarattığı kurumları sorgulamaya, değiştirmeye çalışmışlar ve çalışmaya da devam etmektedir. Simone De Beauvoir'ın da belirttiği gibi 'biz kadın

⁵²⁰ Moran, **Ön.Ver.**, [08.04.2008, saat: 16:00].

olarak doğmuyoruz, bizi kadın haline getiriyorlar'⁵²¹ ve kadın rollerini belirleyen de, ataerkil sistemin kurduğu yapılardır.

Liberal reformların kadın yaşamında olumlu etkiler yarattığını belirten Hooks, bu reformların varolan yapıyı değiştiremeyeceğini belirtmektedir⁵²². Çünkü kadınların ezilmesinin nedeni, toplumsal cinsiyetin toplumsal olarak kurumsallaştırılmasıdır ve bu kurumsallaştırılma medya metinleriyle tekrar tekrar üretilerek pekiştirilmekte ve olması gerekenmiş gibi sunulmaktadır. Yıllardır medyanın kadın sunumuna dair araştırmalar yapılmakta, bulunan olumsuz sonuçlara dair eleştiriler getirilmekte ancak medya için bir kadın politikası geliştirilmemektedir.

Medya sahibi kadınların ve medyada genel yayın yönetmeni ve yazar olarak görev alan kadınların artışı, eğitim düzeyi yüksek, birey olan kadınlarla ilgili yazıların artmasını da beraberinde getirmektedir. Ancak tiraj-reyting ve kazanç kaygısı güden medyanın, bu düzeyi ne kadar koruyabileceği ve yükseltebileceği belirsizdir. O halde medyada denetimli bir kadın politikası oluşturulması gereklidir. Medyanın neleri haber yapabileceğinden çok, nasıl sunduğunun denetlenmesi, özellikle kadın sunumlarında cinsiyetçi bir yaklaşım sergilememesi gerçekleştirilmelidir. Basın özgürlüğü adı altında kadın özgürlüğünün kısıtlanması ve kadınlara cinsel obje olarak yaklaşım engellenmelidir. Unutulmamalıdır ki, özgürlükler başkalarının özgürlüğünün kısıtlandığı noktada bitmektedir. Bu noktada ataerkil yapının kurduğu ve dayattığı yapılardan uzak, cinslerarası dengenin korunduğu bir düzeyin yakalanması gerekmektedir.

Ünlü olmak adına medyayı ve cinsel kimliğini kullanan kadınların sunduğu yanlış rol modellerin medyada yer alması yerine, eğitim seviyesi yüksek, belli bir kariyer yapmış ve birey olarak kendini kanıtlamış doğru rol modellere yer verilmesi, kadınların zamana dayalı gerçekleştirebilecek eğitimlerinde bir motivasyon ve destek olacaktır. 1934-1949 döneminde yayınlanan magazin dergilerinde olduğu gibi, yazılarda eğitim, kültür ve sanata öncelik verilerek, genç kızlara kısa yoldan şöhret olma yolları yerine eğitimin gerekliliğine vurgu yapılarak ve doğru rol modeller gösterilerek feminist amaçlara

⁵²¹ Doltaş, D. (1995). s.52.

⁵²² Hooks, B. (2000). s. 19.

hizmet edilebilir. Liberal feministler, eğitimde ve işte daha fazla fırsat eşitliğinin sağlanmasıyla, eşitliğin de kazanabileceğine inanmaktadır. Çünkü kadınlık, cins ayrımına değil, sonradan kültürle kazanılan kadınlık bilincine dayanmaktadır. Medyada oluşturulacak başarılı, tuttuğunu koparan kadın imgesi, kadınların parti meclislerinde ve hükümette daha aktif görev alabilmelerinin de yolunu açabilecektir. Öncelikle yapılması gereken, medyanın doğru kadın imgelerini seçmesini ve pekiştirmesini sağlamaktır. Kadın medya patronlarının artması ve tiraj kaygısına düşmeden feminist amaçlara hizmet etmesi sağlanabilir. Aynı şekilde feminist örgütlenmeler kendi amaçlarına uygun yayınlar çıkarabilir. Bu noktada görev, kurumsallaşan feminist hareketlere düşmektedir.

EKLER

EK	Sayfa
EK-1 ÇALIŞMA EVRENİ	417
A) 1934 – 1949 DÖNEMİ	417
B) 1950 – 1979 DÖNEMİ	418
C) 1980 – 1989 DÖNEMİ	419
D) 1990 – 2005 DÖNEMİ	420
EK-2 ÖRNEKLEM DERGİLER	422
A) 1934 – 1949 DÖNEMİ	422
B) 1950 – 1979 DÖNEMİ	423
C)1980 – 1989 DÖNEMİ	424
D) 1990 – 2005 DÖNEMİ	425
EK-3 KODLAMA KRİTERLERİ KİTAPÇIĞI	426
EK-4 KODLAMA FORMU	437
EK-5 SON GÜVENİRLİK TESTİ	439
KAYNAKÇA	446

EK-1 ÇALIŞMA EVRENİ

A. 1923-1949 DÖNEMİ

YAYIN YILI	DERGİ ADI	YAYIN PERİYODU	VAROLAN SAYILAR
1934	İpek Film Magazin	Haftalık	70
1938	Foto Magazin	Aylık	20
1947	Her Hafta Magazin	Haftalık	50
1948	Yeni Holivut Magazin	15 günde 1	1
1948	Sinema Magazin	Haftalık	62
1949	Gelincik: Orijinal Cep Magazin	Haftalık	8
1949	Festival: Lüks Magazin	Aylık	2
TOPLAM:	7 DERGİ		213 SAYI

B. 1950 – 1979 DÖNEMİ

YAYIN YILI	DERGİ ADI	YAYIN PERİYODU	VAROLAN SAYILAR
1950	Her Hafta Magazin	Haftalık	6
1950	Sinema Magazin	Haftalık	30
1950	Objektif:Siyasi, Aktüalite, Magazin	15 günde 1	4
1950	Program Magazin	Haftalık	8
1954	Harem: Magazin	Aylık	1
1954	Magazin	15 günde 1	29
1954	Kristal Magazin	15 günde 1	3
1955	Avare Magazin	Haftalık	3
1955	Manolya:Haftalık magazin	Haftalık	5
1959	Galeri:Sinema Magazin Dergisi	Haftalık	1
1963	Film Magazin	Aylık	1
1969	Playboy Magazin	Belirsiz	1
1969	İleriye ve Doğruya Akış: Fikir, Sanat, Magazin	Belirsiz	Tek Özel Sayı
1970	Yasemin Magazin	15 günde 1	3
1970	Kazanova:Magazin	Aylık	1
1971	Yaprak:Sanat,Aktüalite, Magazin	Aylık	2
1978	Kamera Olay: Siyasi, Aktüel, Magazin	Aylık	4
1979	Artist Magazin	Aylık	5
TOPLAM:	18 DERGİ		108 SAYI

C. 1980 – 1989 DÖNEMİ

YAYIN YILI	DERGİ ADI	YAYIN PERİYODU	VAROLAN SAYILAR
1980	İşte Hayat Tv Magazin*	Aylık	1
1981	Hadiseleri İcmal: Haber, Magazin	Aylık	1
1981	Bravo:Magazin Dergisi*	Aylık	8
1981	Siz Yaşadıkça: Kültür, Aktüalite, Magazin	Aylık	1
1982	Yeni Kulis: Magazin ve* Aktüalite Dergisi	Aylık	1
1982	Nokta:Magazin Dergisi*	Haftalık	38
1983	Yeni Dünya Video Magazin*	Aylık	8
1984	Moda Magazin*	Aylık	2
1986	NewsKim: Magazin, Aktüel, Politik*	Aylık	3
1988	Yeni Magazin*	Aylık	2
TOPLAM:	10 DERGİ		65 SAYI

D) 1990 –2005 DÖNEMİ

YAYIN YILI	DERGİ ADI	YAYIN PERİYODU	VAROLAN SAYILAR
1990	Magazin Panaroma	Aylık	1
1990	Kasırga:Gençlik, Sanat, Magazin	Aylık	1
1990	Parantez:Magazin,Siyasi,Aktüalite	Aylık	1
1990	1 Numara Magazin	Aylık	2
1992	As Magazin	Aylık	1
1993	Açı:Kültür,Aktüalite,Magazin	Aylık	1
1995	X Magazin	Aylık	2
1995	Hobi Yetenek: Beceri, Magazin, Kültür	2 Ayda Bir	6
1997	Haber Extra: Haber, Aktüalite, Magazin	Haftalık	4
1997	Fıstık:Aktüel,Magazin	Haftalık	1
1997	Gala Jet Set: Magazin Dergisi	Haftalık	7
1997	Çağdaş Dünya: Siyasi, Aktüalite, Magazin	Aylık	1
1998	Randevu: Sosyete, Magazin	Haftalık	2

1998	Paparazzi	Haftalık	1
2000	Hülya Magazin	Aylık	3
2004	Future:Aylık Gençlik ve Magazin	Aylık	6
2005	Seda Magazin	Haftalık	2
2005	Klass Magazin	Aylık	1
TOPLAM:	18 DERGİ		43SAYI
GENEL TOPLAM:	54 DERGİ		432SAYI

EK-2 ÖRNEKLEM DERGİLER
1934 – 1949 DÖNEMİ

İpek Film Magazin Dergisinin; 2 – 5 – 8 - 11 - 14 – 17 – 20 – 23 – 26 – 29 – 32 – 35 – 38 – 41 – 44 – 47 – 50 – 53 – 56. sıraya denk gelen sayıları

Foto Magazin Dergisinin ; 59 – 62 – 65 – 68 – 71 – 74 – 77 – 80 – 83. sıraya denk gelen sayıları

Her Hafta Magazin Dergisinin ; 86 – 89 – 92 – 95 – 98 – 101 – 104 – 107 – 110 – 113 – 116 – 119. sıraya denk gelen sayıları

Sinema Magazin Dergisinin ; 122 – 125 – 128 – 131 – 134 – 137 – 140 – 143 – 146 – 149 – 152 – 155 – 158 – 161 – 164 – 167 – 170 - 173. sıraya denk gelen sayıları

Yeni Holivut Magazin Dergisinin ; 176. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Gelincik Dergisinin; 179 – 182 – 185 – 188 – 191. sıraya denk gelen sayıları

Festival Dergisinin; 194 – 197. sıraya denk gelen sayıları olarak belirlenmiştir.

1950 – 1979 DÖNEMİ

Her Hafta Magazin Dergisinin; 2 – 4 - 6. sıraya denk gelen sayıları

Sinema Magazin Dergisinin; 8 – 10 – 12 – 14 – 16 – 18 – 20 – 22 – 24 – 26 – 28 – 30 – 32 – 34 – 36 – 38. sıraya denk gelen sayıları

Program Magazin Dergisinin ; 40 – 42. sıraya denk gelen sayıları

Film Magazin Dergisinin; 44. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Harem Magazin Dergisinin; 46. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Kristal Magazin Dergisinin ;4- 8. sıraya denk gelen sayıları

Magazin Dergisinin; 50 – 52 – 54 – 56 – 58 – 60 – 62 – 64 – 66 – 68 – 70 – 72 – 74 – 76. sıraya denk gelen sayıları

Avare magazin Dergisinin; 78. sıraya denk gelen sayıları

Manolya: Haftalık Magazin Dergisinin; 80 – 82. sıraya denk gelen sayıları

Galeri: Sinema Magazin Dergisinin;84. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

İleriye ve Doğruya Akış: Fikir, Sanat, magazin Dergisinin; 86. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Playboy Magazin Dergisinin ; 88. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Kazanova : Magazin Dergisinin; 90.sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Yasemin Dergisinin; 92. sıraya denk gelen sayısı

Artist Magazin Dergisinin; 94 – 96. sıraya denk gelen sayısı

Yaprak: Sanat, Aktüalite, Magazin Dergisinin; 98. sıraya denk gelen sayısı

Kamera Olay: Siyasi, Aktüel, Magazin Dergisinin; 100 – 102. sıraya denk gelen sayıları

1980 – 1989 DÖNEMİ

İşte Hayat: Magazin Dergisinin; 2. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Bravo: Magazin Dergisinin; 4 – 6 – 8 – 10 – 12. sıraya denk gelen sayıları

Yeni kulis: Magazin ve Aktüalite Dergisinin; 14. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Nokta: Magazin Dergisinin; 16 – 18 - 20 – 22 – 24 – 26 – 28 – 30 – 32 – 34 – 36– 38 – 40 –42 – 44 – 46 – 48 – 50 – 52 – 54 – 56. sıraya denk gelen sayılar

Moda Magazin Dergisinin; 58. sıraya denk gelen sayısı

Yeni Dünya Video Magazin Dergisinin; 60 – 62 – 64 – 66 – 68 – 70. sıraya denk gelen sayılar

News kim: Magazin, Aktüel, Politik Dergisinin; 72 – 74. sıraya denk gelen sayıları

Yeni Magazin Dergisinin; 76 – 78. sıraya denk gelen sayıları

1990 – 2005 DÖNEMİ

Magazin Panaroma Dergisinin; 1. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

Parantez: Magazin, Siyasi, Aktüalite Dergisinin; 2. sıraya denk gelen ve varolan tek sayısı

1 Numara Magazin Dergisinin; 3 – 4. sıraya denk gelen sayısı

X Magazin Dergisinin; 5 – 6. sıraya denk gelen sayıları

Hobi Yetenek: Beceri, Magazin, Kültür Dergisinin; 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12. sıraya denk gelen sayıları

Haber Extra: Haber, Aktüalite, Magazin Dergisinin; 13 – 14 – 15 – 16. sıraya denk gelen sayısı

Gala Jet Set: Magazin Dergisi; 17 – 18 – 19 – 20 – 21. sıraya denk gelen sayısı

Paparazzi; Magazin Dergisinin 22. sıraya denk gelen ve tek olan sayısı

Randevu; Sosyete Magazin Dergisinin 23. sıraya denk gelen sayısı

Hülya Magazin Dergisinin; 24. sıraya denk gelen sayısı

Seda Magazin Dergisinin; 25. sıraya denk gelen sayısı

Klass Magazin Dergisinin; 26. sıraya denk gelen sayısı

Future: Aylık Gençlik ve Magazin Dergisinin; 27 – 28 – 29 – 30. sıraya denk gelen sayıları

1. Kodlayıcı kodu				EK-3 KODLAMA KRİTERLERİ KİTAPÇIĞI	
1. Selma		2. Ayşe-Özden		3. Özlem	
2. Dergi adı 1. İpek Film Magazin 2. Foto magazin 3. Her Hafta Magazin 4. Sinema Magazin 5. Yeni Holivut Magazin 6. Gelincik 7. Festival 8. Program Magazin 9. Harem Magazin 10. Kristal Magazin 11. Avare magazin 12. Magazin 13. Yasemin 14. Galeri 15. Playboy 16. Kazanova Magazin 17. Yaprak 18. Her Hafta Magazin 19. Film Magazin 20. Sinema Magazin 21. Manolya Magazin 22. Kamera Olay Magazin 23. İleriye ve Doğruya Akış 24. Artist Magazin 25. İşte Hayat 26. Bravo 27. Yeni Kulis 28. Nokta 29. Moda Magazin 30. Yeni Dünya Video Magazin 31. News Kim 32. Yeni Magazin 33. Magazin Panaroma 34. Parantez 35. 1 Numara Magazin 36. X Magazin 37. Hobi Yetenek 38. Haber Extra 39. Gala Jet Set 40. Paparazzi 41. Randevu 42. Hülya Magazin 43. Seda Magazin 44. Klass Magazin 45. Future				7. Yazının konusu 0. Yok 1. Kadın hakları 2. Çalışan kadınların sorunları 3. Değişen cinsiyet ilişkileri, roller ve kadın-erkek ilişkileri 4. Sivil toplum- Dernek- Kuruluş çalışmaları 5. Güzellik yarışmaları, modeller, moda, güzellik malzemeleri, estetik ameliyatlar 6. Görgü kuralları 7. Evle ilgili konular (Pratik ev bilgileri, püf noktaları, pratik bilgiler) 8. Çocuk bakımı 9. Genel sağlık 10. Cinsel sağlık 11. Beslenme 12. İşle ilgili çalışma, toplantı, söyleşi 13. Günlük yaşamı üzerine 14. Eğlence yerleri 15. Gezi notları 16. Çevre Kirliliği 17. Sanat-kültür 18. Genel-kültür (görgü kuralları-farklı ülkelerin farklı kültürel alışkanlıkları) 19. Güncel konular (şehir-trafik) 20. Hobilerle ilgili el becerisini geliştirmeye yönelik yazılar 21. Restoran ve yemek mekanları tanıtımı 22. Hukukla ilgili konular 23. Savaş, iç savaş ve savaş hazırlıkları, savaş mağdurları 24. Basit-adi suçlar 25. Şiddete dayalı suçlar 26. Cinsiyete dayalı taciz, tecavüz 27. Kutlama –açılış- doğum günü- evlenme 28. Ekonomi 29. Eğitim 30. Siyaset 31. Spor 32. Medya ile ilgili 33. Teknoloji 34. Testler (kişilik-evlilik-erkekleri tanıyor musunuz?) 35. Diğer (belirtiniz)	
3. Yayın dönemi 1. 1934-1949 2. 1950-1979 3. 1980-1989 4. 1990-2005					
4. Sayfa sayısı 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10....					
5. Yazı türü 1. Haber 2. Köşe yazısı 3. Söyleşi-röportaj 4. Bilgi-tanıtım-gezi					
6. Yazıyı hazırlayanın cinsiyeti 0. Belirtilmemiş 1. Kadın 2. Erkek					

8. Yazıda adı geçen kişinin cinsiyeti 0. Belirsiz 1. Kadın 2. Erkek
9. Yazıda adı geçen kadın sayısı 0. Yok 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10....
10. Yazıda adı geçen birinci kadının uyruğu Yazıda adı geçen birinci kadın. Yazının konusu olarak kendisi, iş yaşamı, günlük yaşamı, sosyal çalışmaları, hobileri ve yakın çevresiyle ilişkileri ele alınan kadın. Yazı konusu olarak erkeklere yer veriliyor ve kadınlar ikinci ya da üçüncü kişi durumunda sunuluyor ise, yazıda adı geçen kişi değerlendirmesinde ‘kadın yok’ seçeneği işaretlenmiştir. 0. Yok 1. T.C. vatandaşı 2. T.C. vatandaşı olmayan
11. Yazıda adı geçen ikinci kadının uyruğu Yazıda adı geçen birinci kişi dışında, yazıda adı geçen ve kendisine de yer verilen kişi. Yazı konusu erkek ise yazıda erkekle birlikte yer verilen kadın. Yazıda ikinci kadınlara yer verilmiyorsa yazıda adı geçen ikinci kadın seçeneği ‘kadın yok’ olarak değerlendirilmiştir. 0. Yok 1. T.C. vatandaşı 2. T.C. vatandaşı olmayan
12. Yazıda adı geçen üçüncü kadının uyruğu Öncelik ve yer verilme sırasına göre yazıda üçüncü sırada yer alan kadın. Üçüncü kadınlara yer verilmeyen yazılarda, üçüncü kadınla ilgili değerlendirmelerde ‘kadın yok’ seçeneği işaretlenmiştir. 0. Yok 1. T.C. vatandaşı 2. T.C. vatandaşı olmayan

13. Yazıda adı geçen birinci kadının yaşı 0. Yok 1. Belirsiz 2. 2-10 3. 11-15 4. 16-20 5. 21-25 6. 26-30 7. 31-35 8. 36-40 9. 41-45 10. 46-50 11. 51-55 12. 56 ve üstü
14. Yazıda adı geçen ikinci kadının yaşı 0. Yok 1. Belirsiz 2. 2-10 3. 11-15 4. 16-20 5. 21-25 6. 26-30 7. 31-35 8. 36-40 9. 41-45 10. 46-50 11. 51-55 12. 56 ve üstü
15. Yazıda adı geçen üçüncü kadının yaşı 0. Yok 1. Belirsiz 2. 2-10 3. 11-15 4. 16-20 5. 21-25 6. 26-30 7. 31-35 8. 36-40 9. 41-45 10. 46-50 11. 51-55 12. 56 ve üstü
16. Yazıda adı geçen birinci kadının yazıdaki rolü Kadının rolü değerlendirmesi, kadının anne, eş, çalışan ya da yalnızca görsel malzeme olarak kullanılmasına göre yapılacaktır. Eğer yazıda adı geçen kişi erkek ise, erkeğin kadınla görüntülediği fotoğraflarda yer alan kadınlar, erkekle olan sosyal bağ çerçevesinde değerlendirilecektir. Erkeğin eşi olarak yer verilen kadınlar geleneksel rolünde, erkeğin iş arkadaşı olarak yer verilen kadınlar erkeklerle eşit ancak herhangi bir sıfatı bulunmaksızın görsel malzeme olarak yer alıyorsa cinsel obje olarak değerlendirilecektir. Hem ev işlerini yapan hem de kadına yakışan işler olarak kabul edilen sekreterlik, öğretmenlik, tezgahçılık, fabrika işçisi gibi işlerde çalışan kadınlar için, evinde kadını dışarıda kadına yakışan işlerde kodlaması yapılacaktır. 0. Yok 1. Cinsel kimliği 2. Geleneksel rolleri içinde (ev hanımı, anne, eş olarak) 3. Evinde kadını, dışarıda kadına yakışan işlerde çalışan şekilde 4. Erkeklerle eşit konumda 5. Birey olarak 6. Belirsiz 7. Diğer (belirtiniz)
17. Yazıda adı geçen ikinci kadının yazıdaki rolü 0. Yok 1. Cinsel kimliği 2. Geleneksel rolleri içinde (ev hanımı, anne, eş olarak) 3. Evinde kadını, dışarıda kadına yakışan işlerde çalışan şekilde 4. Erkeklerle eşit konumda 5. Birey olarak 6. Belirsiz 7. Diğer (belirtiniz)

18. Yazıda adı geçen üçüncü kadının yazıdaki rolü

0. Yok 1. Cinsel kimliği 2. Geleneksel rolleri içinde (ev hanımı, anne, eş olarak)
3. Evinde kadını, dışarıda kadına yakışan işlerde çalışan şekilde 4. Erkeklerle eşit konumda 5. Birey olarak 6. Belirsiz 7. Diğer (belirtiniz)

19. Yazıda adı geçen birinci kadının mesleği

0. Yok	27. Manken, fotomodel
1. Belirsiz	28. Şantöz
2. Politikacı	29. Dansöz
3. Belediye başkanı- Yerel yönetici	30. Sekreter
4. Vali – Kaymakam	31. Avukat
5. İş kadını	32. İlaç mümessili
6. Sendika-dernek-vakıf yöneticisi	33. Ev hanımı
7. İşveren	34. Çocuk bakıcısı
8. Akademisyen	35. Temizlikçi
9. Öğretmen	36. Ekonomik sürece katılan bir kişi - çalışan- olarak (mesleği belirtilmemiş ancak çalışan bir kişi olduğu belli ise)
10. Asker	37. Öğrenci
11. Yazar	38. Radyo programcısı
12. Ressam	39. Kuaför
13. Seramik sanatçısı	40. Sefire
14. Tiyatro oyuncusu	41. Polis
15. Sinema oyuncusu	42. Kraliyet ailesinden
16. Doktor	43. Pilot
17. Eczacı	44. Hostes
18. Hemşire	45. Balerin
19. Sporcu	46. Mimar
20. Tiyatro yönetmeni	47. Diğer (belirtiniz)
21. Sinema yönetmeni	
22. Gazeteci- Muhabir	
23. İşçi	
24. TV sunucusu	
25. Opera sanatçısı	
26. Ses sanatçısı (opera dışında şarkı söyleyenler)	

20. Yazıda adı geçen ikinci kadının mesleği

0. Yok	27. Manken, fotomodel
1. Belirsiz	28. Şantöz
2. Politikacı	29. Dansöz
3. Belediye başkanı- Yerel yönetici	30. Sekreter
4. Vali – Kaymakam	31. Avukat
5. İş kadını	32. İlaç mümessili
6. Sendika-dernek-vakıf yöneticisi	33. Ev hanımı
7. İşveren	34. Çocuk bakıcısı
8. Akademisyen	35. Temizlikçi
9. Öğretmen	36. Ekonomik sürece katılan bir kişi - çalışan- olarak (mesleği belirtilmemiş ancak çalışan bir kişi olduğu belli ise)
10. Asker	37. Öğrenci
11. Yazar	38. Radyo programcısı
12. Ressam	39. Kuaför
13. Seramik sanatçısı	40. Sefire
14. Tiyatro oyuncusu	41. Polis
15. Sinema oyuncusu	42. Kraliyet ailesinden
16. Doktor	43. Pilot
17. Eczacı	44. Hostes
18. Hemşire	45. Balerin
19. Sporcu	46. Mimar
20. Tiyatro yönetmeni	47. Diğer (belirtiniz)
21. Sinema yönetmeni	
22. Gazeteci- Muhabir	
23. İşçi	
24. TV sunucusu	
25. Opera sanatçısı	
26. Ses sanatçısı (opera dışında şarkı söyleyenler)	

21. Yazıda adı geçen üçüncü kadının mesleği

0. Yok	27. Manken, fotomodel
1. Belirsiz	28. Şantöz
2. Politikacı	29. Dansöz
3. Belediye başkanı- Yerel yönetici	30. Sekreter
4. Vali – Kaymakam	31. Avukat
5. İş kadını	32. İlaç mümessili
6. Sendika-dernek-vakıf yöneticisi	33. Ev hanımı
7. İşveren	34. Çocuk bakıcısı
8. Akademisyen	35. Temizlikçi
9. Öğretmen	36. Ekonomik sürece katılan bir kişi - çalışan- olarak (mesleği belirtilmemiş ancak çalışan bir kişi olduğu belli ise)
10. Asker	37. Öğrenci
11. Yazar	38. Radyo programcısı
12. Ressam	39. Kuaför
13. Seramik sanatçısı	40. Sefire
14. Tiyatro oyuncusu	41. Polis
15. Sinema oyuncusu	42. Kraliyet ailesinden
16. Doktor	43. Pilot
17. Eczacı	44. Hostes
18. Hemşire	45. Balerin
19. Sporcu	46. Mimar
20. Tiyatro yönetmeni	47. Diğer (belirtiniz)
21. Sinema yönetmeni	
22. Gazeteci- Muhabir	
23. İşçi	
24. TV sunucusu	
25. Opera sanatçısı	
26. Ses sanatçısı (opera dışında şarkı söyleyenler)	

22. Yazıda adı geçen birinci kadının yazıdaki sunuluşu

Yazıda yer alan kadının yazıdaki rolü ne olursa olsun, yaptığı işi hakkıyla yaptığına, her işin altından başarıyla kalktığına, tuttuğunu kopardığına dair anlatımlarla sunuluyor ise, kadını öven sunum olarak değerlendirilecektir. Yazıda yer verilen kadının, herhangi bir kişi ya da olay karşısında ne yapacağını bilemez, çaresiz, düşün, mağdur durumda gösterilmesi ve kadının acizliğini vurgulayan bir sunum yapılıyor ise, aciz durumda gösteriliyor seçeneği işaretlenecektir. Yazıda yer verilen kadınların, sunuldukları role göre anne, eş ya da çalışan olarak niteliksizliğine ya da kötü örnek olan davranışlar sergilediğine dair sunumlar kullanılıyor ise, bu tür sunumlar, aşağılayan sunum olarak değerlendirilecektir.

0. Yok	1. Kodlanamaz	2. Övülüyor	3. Eleştiriliyor
4. Aciz durumda gösteriliyor	5. Aşağılanıyor	6. Yorumsuz	7. Diğer

23. Yazıda adı geçen ikinci kadının yazıdaki sunuluşu

0. Yok	1. Kodlanamaz	2. Övülüyor	3. Eleştiriliyor
4. Aciz durumda gösteriliyor	5. Aşağılanıyor	6. Yorumsuz	7. Diğer

24. Yazıda adı geçen üçüncü kadının yazıdaki sunuluşu

0. Yok	1. Kodlanamaz	2. Övülüyor	3. Eleştiriliyor
4. Aciz durumda gösteriliyor	5. Aşağılanıyor	6. Yorumsuz	7. Diğer

25. Yazıda adı geçen birinci kadınla ilgili kullanılan sıfat Kadınların cinsiyetlerini vurgulayan seksi, güzel, şuh sıfatlarıyla, kadınların beden ölçülerini vurgulayan sıfatlar kullanılıyorsa cinsel kimliği vurgulayan; başarılı, tuttuğunu koparan, her işin üstesinden gelen, vazgeçilmez, ünü sınırları aşan v.b., yaptığı işi hakkıyla yaptığını vurgulayan sıfatlar kullanılıyorsa başarısını vurgulayan; bir işi beceremediğini, eline yüzüne bulaştırdığını belirten sıfatlar kullanılıyorsa beceriksizliği vurgulayan; İşine saygısı olmayan, çalışma arkadaşlarına ve halka karşı saygısız, sarhoş olduğu için ayakta duramayan, eşini aldatan, çocuklarına kötü davranan v.b. sıfatlar kullanılıyorsa kötü ahlakı vurgulayan; acemi, deneyimsiz, daha çok çalışması gereken, abla ve abilerini örnek alan, ne yapacağını bilemeyen, eli ayağına dolaşan v.b. sıfatlar kullanılıyorsa deneyimsizliği vurgulayan sıfatlar kodlanacaktır. 0. Yok 1. Sıfat kullanılmamış 2.Cinsel kimliği vurgulayan 3. Anneliği vurgulayan 4. Başarısını vurgulayan 5. Beceriksizliğini vurgulayan 6. Kötü ahlakı vurgulayan 7. Deneyimsizliği vurgulayan 8. Diğer
26. Yazıda adı geçen ikinci kadınla ilgili kullanılan sıfat 0. Yok 1. Sıfat kullanılmamış 2.Cinsel kimliği vurgulayan 3. Anneliği vurgulayan 4. Başarısını vurgulayan 5. Beceriksizliğini vurgulayan 6. Kötü ahlakı vurgulayan 7. Deneyimsizliği vurgulayan 8. Diğer
27. Yazıda adı geçen üçüncü kadınla ilgili kullanılan sıfat 0. Yok 1. Sıfat kullanılmamış 2.Cinsel kimliği vurgulayan 3. Anneliği vurgulayan 4. Başarısını vurgulayan 5. Beceriksizliğini vurgulayan 6. Kötü ahlakı vurgulayan 7. Deneyimsizliği vurgulayan 8. Diğer

28. Yazıda görüş bildiren kişi var mı? Yazı bir söyleşi olduğu zaman, kişi zaten direk görüşlerini aktarmaktadır. Söyleşi olmayan yazılarda da, tırnak içinde bile olsa kişinin görüşlerine yer verilmiş ise görüşlere yer verilmiş olarak değerlendirilecek ve evet seçeneği kodlanacaktır. 1. Evet 2. Hayır
29. Görüş bildiren kişi sayısı 0. Yok 1. Bir 2. İki 3. Üç
30. Görüş bildiren birinci kişinin cinsiyeti 0.Yok 1. Kadın 2. Erkek
31. Görüş bildiren ikinci kişinin cinsiyeti 0.Yok 1. Kadın 2. Erkek
32. Görüş bildiren üçüncü kişinin cinsiyeti 0. Yok 1. Kadın 2. Erkek
33. Görüş bildiren birinci kişinin görüşlerine hangi sıfatla yer verilmiş? 0. Görüşü alınan kişi yok 1. Konu olarak (yazı konusu olan kişinin söyledikleri) 2. Konuşmacı (başka bir kişi, grup ya da örgütü temsilen) 3. Uzman ya da yorumcu (uzmanlığına dayanarak ekstra bilgi, görüş, yorum getirme) 4. Kişisel deneyim (kişisel deneyimine dayanarak görüş ya da yorum getirme) 5. Görgü tanığı (gözleme dayalı tanıklık etme) 6. Popüler görüş (sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilir ancak geniş bir insan grubu tarafından paylaşıldığı ima edilir) 7. Diğer (Son çare olarak kullanın) 8. Kodlanamaz, kişinin işlevi belirtilmemiş
34. Görüş bildiren ikinci kişinin görüşlerine hangi sıfatla yer verilmiş? 0. Görüşü alınan kişi yok 1. Konu olarak (yazı konusu olan kişinin söyledikleri) 2. Konuşmacı (başka bir kişi, grup ya da örgütü temsilen) 3. Uzman ya da yorumcu (uzmanlığına dayanarak ekstra bilgi, görüş, yorum getirme) 4. Kişisel deneyim (kişisel deneyimine dayanarak görüş ya da yorum getirme) 5. Görgü tanığı (gözleme dayalı tanıklık etme) 6. Popüler görüş (sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilir ancak geniş bir insan grubu tarafından paylaşıldığı ima edilir) 7. Diğer (Son çare olarak kullanın) 8. Kodlanamaz, kişinin işlevi belirtilmemiş

35. Görüş bildiren üçüncü kişinin görüşlerine hangi sıfatla yer verilmiş? 0. Görüşü alınan kişi yok 1. Konu olarak (yazı konusu olan kişinin söyledikleri) 2. Konuşmacı (başka bir kişi, grup ya da örgütü temsilen) 3. Uzman ya da yorumcu (uzmanlığına dayanarak ekstra bilgi, görüş, yorum getirme) 4. Kişisel deneyim (kişisel deneyimine dayanarak görüş ya da yorum getirme) 5. Görgü tanığı (gözleme dayalı tanıklık etme) 6. Popüler görüş (sıradan vatandaşın düşüncesi olarak kabul edilir ancak geniş bir insan grubu tarafından paylaşıldığı ima edilir) 7. Diğer (Son çare olarak kullanın) 8. Kodlanamaz, kişinin işlevi belirtilmemiş
36. Görüş bildiren birinci kişinin hangi konuda görüşü alınmış? 1. Kadın hakları 2. Çalışan kadınların sorunları 3. Değişen cinsiyet ilişkileri, roller ve kadın-erkek ilişkileri 4. Sivil toplum- Dernek- Kuruluş çalışmaları 5. Güzellik yarışmaları, modeller, moda, güzellik malzemeleri, estetik ameliyatlar 6. Görgü kuralları 7. Evle ilgili konular (Pratik ev bilgileri, püf noktaları, pratik bilgiler) 8. Çocuk bakımı 9. Genel sağlık 10. Cinsel sağlık 11. Beslenme 12. İşle ilgili çalışma, toplantı, söyleşi 13. Günlük yaşamı üzerine 14. Eğlence yerleri 15. Gezi notları 16. Çevre Kirliliği 17. Sanat-kültür 18. Genel-kültür (görgü kuralları-farklı ülkelerin farklı kültürel alışkanlıkları) 19. Güncel konular (şehir-trafik) 20. Hobilerle ilgili el becerisini geliştirmeye yönelik yazılar 21. Restoran ve yemek mekanları tanıtımı 22. Hukukla ilgili konular 23. Savaş, iç savaş ve savaş hazırlıkları, savaş mağdurları 24. Basit-adi suçlar 25. Şiddete dayalı suçlar 26. Cinsiyete dayalı taciz, tecavüz 27. Kutlama –açılış- doğum günü- evlenme 28. Ekonomi

29. Eğitim 30. Siyaset 31. Spor 32. Medya ile ilgili 33. Teknoloji 34. Testler (kişilik-evlilik-erkekleri tanıyor musunuz?) 35. Diğer (belirtiniz)
37. Görüş bildiren ikinci kişinin hangi konuda görüşü alınmış? 1. Kadın hakları 2. Çalışan kadınların sorunları 3. Değişen cinsiyet ilişkileri, roller ve kadın-erkek ilişkileri 4. Sivil toplum- Dernek- Kuruluş çalışmaları 5. Güzellik yarışmaları, modeller, moda, güzellik malzemeleri, estetik ameliyatlar 6. Görgü kuralları 7. Evle ilgili konular (Pratik ev bilgileri, püf noktaları, pratik bilgiler) 8. Çocuk bakımı 9. Genel sağlık 10. Cinsel sağlık 11. Beslenme 12. İşle ilgili çalışma, toplantı, söyleşi 13. Günlük yaşamı üzerine 14. Eğlence yerleri 15. Gezi notları 16. Çevre Kirliliği 17. Sanat-kültür 18. Genel-kültür (görgü kuralları-farklı ülkelerin farklı kültürel alışkanlıkları) 19. Güncel konular (şehir-trafik) 20. Hobilerle ilgili el becerisini geliştirmeye yönelik yazılar 21. Restoran ve yemek mekanları tanıtımı 22. Hukukla ilgili konular 23. Savaş, iç savaş ve savaş hazırlıkları, savaş mağdurları 24. Basit-adi suçlar 25. Şiddete dayalı suçlar 26. Cinsiyete dayalı taciz, tecavüz 27. Kutlama –açılış- doğum günü- evlenme 28. Ekonomi 29. Eğitim 30. Siyaset 31. Spor 32. Medya ile ilgili

33. Teknoloji
34. Testler (kişilik-evlilik-erkekleri tanıyor musunuz?)
35. Diğer (belirtiniz)
38. Görüş bildiren üçüncü kişinin hangi konuda görüşü alınmış?
1. Kadın hakları
2. Çalışan kadınların sorunları
3. Değişen cinsiyet ilişkileri, roller ve kadın-erkek ilişkileri
4. Sivil toplum- Dernek- Kuruluş çalışmaları
5. Güzellik yarışmaları, modeller, moda, güzellik malzemeleri, estetik ameliyatlar
6. Görgü kuralları
7. Evle ilgili konular (Pratik ev bilgileri, püf noktaları, pratik bilgiler)
8. Çocuk bakımı
9. Genel sağlık
10. Cinsel sağlık
11. Beslenme
12. İşyle ilgili çalışma, toplantı, söyleşi
13. Günlük yaşamı üzerine
14. Eğlence yerleri
15. Gezi notları
16. Çevre Kirliliği
17. Sanat-kültür
18. Genel-kültür (görgü kuralları-farklı ülkelerin farklı kültürel alışkanlıkları)
19. Güncel konular (şehir-trafik)
20. Hobilerle ilgili el becerisini geliştirmeye yönelik yazılar
21. Restoran ve yemek mekanları tanıtımı
22. Hukukla ilgili konular
23. Savaş, iç savaş ve savaş hazırlıkları, savaş mağdurları
24. Basit-adi suçlar
25. Şiddete dayalı suçlar
26. Cinsiyete dayalı taciz, tecavüz
27. Kutlama –açılış- doğum günü- evlenme
28. Ekonomi
29. Eğitim
30. Siyaset
31. Spor
32. Medya ile ilgili
33. Teknoloji
34. Testler (kişilik-evlilik-erkekleri tanıyor musunuz?)
35. Diğer (belirtiniz)

39. Görsel malzeme kullanımı
0. Yok 1. Fotoğraf 2. Tablo ve grafik
3. Çizim (karakalem, boyama) 4. Karikatür
40. Görsel-içerik uyumu
Yazılarda kullanılan görsel malzemelerin (fotoğraf, tablo-grafik, çizim, karikatür), yazıda sözü edilen içerikle uyumlu olarak kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilecektir. Örneğin, kadınların çalışma yaşamına geçişlerine artıştan söz ediliyor ise, bunu tablo ya da grafikte bir eğri olarak gösteriliyor ise uyumlu sayılacaktır. Kişilerle ilgili konularda da, sözü edilen konuya bağlı olarak örneğin, işiyle ilgili yazılarda işiyle ilgili çalışmalarından görüntüler kullanılması ya da özel yaşamından söz ediliyorsa, özel yaşamında yaptığı aktivitelerle ya da gittiği mekanlardaki görüntüleriyle verilmesi uyumlu, kişinin herhangi bir fotoğrafının kullanılması uyumsuz olarak değerlendirilecektir.
0. Yok 1. Uyumlu 2. Uyumsuz 3. Karasız
41. Fotoğraf sayısı
0. Yok 1,2,3,4,5,6,7,...
42. Tablo ve grafik sayısı
0. Yok 1,2,3,4,5,6,7,...
43. Çizim sayısı
0. Yok 1,2,3,4,5,6,7,...
44. Karikatür sayısı
0. Yok 1,2,3,4,5,6,7,...
45. Birinci fotoğrafın çekim planı
Yazıda kullanılan en büyük fotoğraf. Aynı boyutta olan fotoğraflarda tasarıma göre ilk sırada verilen fotoğraflar, birinci fotoğraf olarak değerlendirilmiştir.
0. Yok 1. Vesikalık (baş-omuz)
2. Bel plan (belden üstü ya da altı) 3. Boy plan (tüm beden)

46. İkinci fotoğrafın çekim planı 0. Yok 1. Bel plan (belden üstü ya da altı) 1. Vesikalık (baş-omuz) 3. Boy plan (tüm beden)	5. Evin odasında ya da salonunda 6. Evin yatak odasında 7. Evin bahçesinde 8. İş yerinde (büro-ofis-podyum-film seti-fuaye) salonunda 9. Fotoğraf stüdyosunda 10.Okulda 11.Şehrin her hangi bir yerinde 12.Alış-veriş yaparken (Pazarda – çarşıda – markette) 13.Plajda 14.Restoran ya da kafeteryada 20.Tarlada-kırda 21.Spor salonunda 22.Hastanede 23.Karakolda-mahkeme 24.Gemide 25.Gösteri merkezinde 26.Diğer (belirtiniz)
47. Üçüncü fotoğrafın çekim planı 0. Yok 1. Bel plan (belden üstü ya da altı) 1. Vesikalık (baş-omuz) 3. Boy plan (tüm beden)	
48. Birinci fotoğrafın çekildiği mekan 0. Yok 1. Belirsiz salonunda 2. Eğlence mekanında 3. Çocuk odasında 4. Mutfakta 5. Evin odasında ya da salonunda 6. Evin yatak odasında 7. Evin bahçesinde 8. İş yerinde (büro-ofis-podyum-film seti-fuaye) salonunda 9. Fotoğraf stüdyosunda 10.Okulda 11.Şehrin her hangi bir yerinde 12.Alış-veriş yaparken (Pazarda – çarşıda – markette) 13.Plajda 14.Restoran ya da kafeteryada 15.Havaalanında 16.Nikah dairesi ya da 17.Parkta 18.Deniz kenarında-denizde- 19.Doktor muayenehanesinde 20.Tarlada-kırda 21.Spor salonunda 22.Hastanede 23.Karakolda-mahkeme 24.Gemide 25.Gösteri merkezinde 26.Diğer (belirtiniz)	50. Üçüncü fotoğrafın çekildiği mekan 0. Yok 1. Belirsiz salonunda 2. Eğlence mekanında 3. Çocuk odasında 4. Mutfakta 5. Evin odasında ya da salonunda 6. Evin yatak odasında 7. Evin bahçesinde 8. İş yerinde (büro-ofis-podyum-film seti-fuaye) salonunda 9. Fotoğraf stüdyosunda 10.Okulda 11.Şehrin her hangi bir yerinde 12.Alış-veriş yaparken (Pazarda – çarşıda – markette) 13.Plajda 14.Restoran ya da kafeteryada 15.Havaalanında 16.Nikah dairesi ya da 17.Parkta 18.Deniz kenarında-denizde- 19.Doktor muayenehanesinde 20.Tarlada-kırda 21.Spor salonunda 22.Hastanede 23.Karakolda-mahkeme 24.Gemide 25.Gösteri merkezinde 26.Diğer (belirtiniz)
49. İkinci fotoğrafın çekildiği mekan 0. Yok 1. Belirsiz salonunda 2. Eğlence mekanında 3. Çocuk odasında 4. Mutfakta 15.Havaalanında 16.Nikah dairesi ya da 17.Parkta 18.Deniz kenarında-denizde- 19.Doktor muayenehanesinde	

51. Habere özne olan kadının birinci fotoğraftaki kıyafeti Dergilerde yer verilen kadınlar, eğer işini yaparken görüntüleniyorsa, iş kıyafeti kodlaması yapılacaktır. Örneğin dansöz sahnede gösterisini yaparken çekilmiş fotoğrafıyla veriliyorsa ‘iş kıyafeti’, sahnede olmadığı halde dansöz giysisi ile olan fotoğrafı kullanılıyorsa ‘seksi’ olarak değerlendirilecektir. 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)
52. Habere özne olan kadının ikinci fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)
53. Habere özne olan kadının üçüncü fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)

54. İkinci kadının birinci fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)
55. İkinci kadının ikinci fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)
56. İkinci kadının üçüncü fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)
57. Üçüncü olan kadının birinci fotoğraftaki kıyafeti 0. Yok 1. Seksi (Çırılçıplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet) 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfmán, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek) 3. İş kıyafeti 4. Takım elbise, döpiyes 5. Gece kıyafeti 6. Kodlanamaz (belirsiz)

58. Üçüncü olan kadının ikinci fotoğraftaki kıyafeti

- 0. Yok
- 1. Seksi (Çınlıçplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet)
- 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfman, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek)
- 3. İş kıyafeti
- 4. Takım elbise, döpiyes
- 5. Gece kıyafeti
- 6. Kodlanamaz (belirsiz)

59. Üçüncü olan kadının üçüncü fotoğraftaki kıyafeti

- 0. Yok
- 1. Seksi (Çınlıçplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet)
- 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfman, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek)
- 3. İş kıyafeti
- 4. Takım elbise, döpiyes
- 5. Gece kıyafeti
- 6. Kodlanamaz (belirsiz)

60. Tablo-Grafik-Çizim ve Karikatürdeki kadının kıyafeti

- 0. Yok
- 1. Seksi (Çınlıçplak, yarı çıplak, bikini-mayo, göğsü açıkta bırakan kıyafet)
- 2. Günlük kıyafet (dekoltesi olmayan üst kıyafet, elbise, pantolon, eşorfman, blu-jean, pijama, şalvar ya da diz hizası ve altı etek)
- 3. İş kıyafeti
- 4. Takım elbise, döpiyes
- 5. Gece kıyafeti
- 6. Kodlanamaz (belirsiz)

EK-4 KODLAMA FORMU

Kodlayıcı Kodu	Dergi Adı	Yayın Tarihi	Sayfa Sayısı	Yazı Türü	Yazının Konusu	Yazıyı Hazırlayanın Cinsiyeti	Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	Adı Geçen Kadın Sayısı	Görsel Malzeme Kullanımı	Görsel Malzeme Sayısı	Kullanılan Fotoğraf Sayısı	Kullanılan Tablo-Grafik Sayısı	Kullanılan Çizim Sayısı

Kullanılan Karikatür Sayısı	Birinci Fotoğrafın Çekim Planı	İkinci Fotoğrafın Çekim Planı	Üçüncü Fotoğrafın Çekim Planı	Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	Görsel-İçerik Uyumu

Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının uyruğu	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Uyruğu	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Uyruğu	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Yaşı	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Yaşı	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Yaşı	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Rolü	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Rolü	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Rolü	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Mesleği	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Mesleği	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Mesleği

Yazıda Adı Geçen Birinci Kadının Sunuluşu	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadının Sunuluşu	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadının Sunuluşu	Yazıda Adı Geçen Birinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	Yazıda Adı Geçen İkinci Kadın İçin Kullanılan Sıfat	Yazıda Adı Geçen Üçüncü Kadın İçin Kullanılan Sıfat	Fotoğrafta Yer Alan Birinci Kadının Fotoğraftaki Kıyafeti	Fotoğrafta Yer Alan İkinci Kadının Kıyafeti	Fotoğrafta Yer Alan Üçüncü Kadının Kıyafeti	Tablo-Grafik, Çizim ve Karikatürlerdeki Kadının Kıyafeti

Görüş Bildiren Kişi Var mı	Görüş Bildiren Kişi Sayısı	Görüş Bildiren Birinci Kişinin Cinsiyeti	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Cinsiyeti	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Cinsiyeti	Birinci Kişinin Görüşlerine Hangi Sıfatla Yer Verilmektedir	İkinci Kişinin Görüşlerine Hangi Sıfatla Yer Verilmektedir	Üçüncü Kişinin Görüşlerine Hangi Sıfatla Yer Verilmektedir

Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	Birinci Kişi Hangi Konuda Görüş Bildirmektedir	İkinci Kişi Hangi Konuda Görüş Bildirmektedir	Üçüncü Kişi Hangi Konuda Görüş Bildirmektedir

EK-5 SON GÜVENİRLİK TESTİ

SON GÜVENİRLİK TESTİ

Oneway

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
Yazı Türü	1,00	70	1,3714	,76464	,09139	1,1891	1,5538	1,00	3,00
	2,00	70	1,3714	,76464	,09139	1,1891	1,5538	1,00	3,00
	3,00	70	1,3714	,76464	,09139	1,1891	1,5538	1,00	3,00
	Total	210	1,3714	,76098	,05251	1,2679	1,4750	1,00	3,00
Yazıyı Hazırlayanın Cinsiyeti	1,00	70	,2857	,68404	,08176	,1226	,4488	,00	2,00
	2,00	70	,2857	,68404	,08176	,1226	,4488	,00	2,00
	3,00	70	,2857	,68404	,08176	,1226	,4488	,00	2,00
	Total	210	,2857	,68076	,04698	,1931	,3783	,00	2,00
Yazının Konusu	1,00	70	14,1143	5,90883	,70624	12,7054	15,5232	1,00	33,00
	2,00	70	14,1429	5,91310	,70675	12,7329	15,5528	1,00	33,00
	3,00	70	14,1000	5,90050	,70525	12,6931	15,5069	1,00	33,00
	Total	210	14,1190	5,87918	,40570	13,3193	14,9188	1,00	33,00
Yazıda Adı Geçen Kişinin Cinsiyeti	1,00	70	1,1000	,30217	,03612	1,0280	1,1720	1,00	2,00
	2,00	70	1,1000	,30217	,03612	1,0280	1,1720	1,00	2,00
	3,00	70	1,1000	,30217	,03612	1,0280	1,1720	1,00	2,00
	Total	210	1,1000	,30072	,02075	1,0591	1,1409	1,00	2,00
Yazıda Adı Geçen Kadın Sayısı	1,00	70	1,6571	2,31495	,27669	1,1052	2,2091	1,00	18,00
	2,00	70	1,6571	2,31495	,27669	1,1052	2,2091	1,00	18,00
	3,00	70	1,6571	2,31495	,27669	1,1052	2,2091	1,00	18,00
	Total	210	1,6571	2,30385	,15898	1,3437	1,9706	1,00	18,00
Yazıda Adı Geçen Kadının Uyuşuğu	1,00	70	1,2857	,45502	,05438	1,1772	1,3942	1,00	2,00
	2,00	70	1,2857	,45502	,05438	1,1772	1,3942	1,00	2,00
	3,00	70	1,2857	,45502	,05438	1,1772	1,3942	1,00	2,00
	Total	210	1,2857	,45283	,03125	1,2241	1,3473	1,00	2,00

İkinci Kadının Uyuğu	1,00	70	,2571	,58199	,06956	,1184	,3959	,00	2,00
	2,00	70	,2571	,58199	,06956	,1184	,3959	,00	2,00
	3,00	70	,2571	,58199	,06956	,1184	,3959	,00	2,00
	Total	210	,2571	,57920	,03997	,1783	,3359	,00	2,00
Üçüncü Kadının Uyuğu	1,00	70	,1429	,45954	,05493	,0333	,2524	,00	2,00
	2,00	70	,1429	,45954	,05493	,0333	,2524	,00	2,00
	3,00	70	,1429	,45954	,05493	,0333	,2524	,00	2,00
	Total	210	,1429	,45734	,03156	,0806	,2051	,00	2,00
YazıdaAdıGeçenKadının Yaşı	1,00	70	25,9429	6,98214	,83453	24,2780	27,6077	17,00	54,00
	2,00	70	25,9429	6,98214	,83453	24,2780	27,6077	17,00	54,00
	3,00	70	25,9429	6,98214	,83453	24,2780	27,6077	17,00	54,00
	Total	210	25,9429	6,94865	,47950	24,9976	26,8881	17,00	54,00
İkinci Kadının Yaşı	1,00	70	4,5714	10,08884	1,20585	2,1658	6,9770	,00	46,00
	2,00	70	4,5714	10,08884	1,20585	2,1658	6,9770	,00	46,00
	3,00	70	4,5714	10,08884	1,20585	2,1658	6,9770	,00	46,00
	Total	210	4,5714	10,04045	,69286	3,2055	5,9373	,00	46,00
Üçüncü Kadının Yaşı	1,00	70	2,4857	7,96504	,95200	,5865	4,3849	,00	44,00
	2,00	70	2,4857	7,96504	,95200	,5865	4,3849	,00	44,00
	3,00	70	2,4857	7,96504	,95200	,5865	4,3849	,00	44,00
	Total	210	2,4857	7,92684	,54700	1,4074	3,5641	,00	44,00
Yazıda Adı Geçen Kadının Yazıdaki Rolü	1,00	70	4,4000	1,27859	,15282	4,0951	4,7049	1,00	5,00
	2,00	70	4,4000	1,27859	,15282	4,0951	4,7049	1,00	5,00
	3,00	70	4,3429	1,33932	,16008	4,0235	4,6622	1,00	5,00
	Total	210	4,3810	1,29320	,08924	4,2050	4,5569	1,00	5,00
İkinci Kadının Yazıdaki Rolü	1,00	70	,6857	1,62001	,19363	,2994	1,0720	,00	5,00
	2,00	70	,6857	1,62001	,19363	,2994	1,0720	,00	5,00
	3,00	70	,6286	1,53388	,18333	,2628	,9943	,00	5,00
	Total	210	,6667	1,58441	,10933	,4511	,8822	,00	5,00
Üçüncü Kadının Yazıdaki Rolü	1,00	70	,3857	1,26597	,15131	,0839	,6876	,00	5,00
	2,00	70	,3857	1,26597	,15131	,0839	,6876	,00	5,00
	3,00	70	,3857	1,26597	,15131	,0839	,6876	,00	5,00
	Total	210	,3857	1,25990	,08694	,2143	,5571	,00	5,00

Yazıda Adı Geçen Kadının Mesleği	1,00	70	22,3857	8,23793	,98462	20,4214	24,3500	1,00	41,00
	2,00	70	22,3857	8,23793	,98462	20,4214	24,3500	1,00	41,00
	3,00	70	22,3857	8,23793	,98462	20,4214	24,3500	1,00	41,00
Total		210	22,3857	8,19842	,56574	21,2704	23,5010	1,00	41,00
İkinci Kadının Mesleği	1,00	70	4,1714	9,83630	1,17566	1,8260	6,5168	,00	41,00
	2,00	70	4,1714	9,83630	1,17566	1,8260	6,5168	,00	41,00
	3,00	70	4,1714	9,83630	1,17566	1,8260	6,5168	,00	41,00
Total		210	4,1714	9,78912	,67551	2,8397	5,5031	,00	41,00
Üçüncü Kadının Mesleği	1,00	70	2,5286	8,19813	,97986	,5738	4,4833	,00	41,00
	2,00	70	2,5286	8,19813	,97986	,5738	4,4833	,00	41,00
	3,00	70	2,5286	8,19813	,97986	,5738	4,4833	,00	41,00
Total		210	2,5286	8,15881	,56301	1,4187	3,6385	,00	41,00
Yazıda Adı Geçen Kadının Yazıdaki Sunuluşu	1,00	70	4,6143	1,81214	,21659	4,1822	5,0464	1,00	6,00
	2,00	70	4,6143	1,81214	,21659	4,1822	5,0464	1,00	6,00
	3,00	70	4,6143	1,81214	,21659	4,1822	5,0464	1,00	6,00
Total		210	4,6143	1,80345	,12445	4,3689	4,8596	1,00	6,00
İkinci Kadının Yazıdaki Sunuluşu	1,00	70	,9143	2,05534	,24566	,4242	1,4044	,00	6,00
	2,00	70	,9143	2,05534	,24566	,4242	1,4044	,00	6,00
	3,00	70	,9143	2,05534	,24566	,4242	1,4044	,00	6,00
Total		210	,9143	2,04548	,14115	,6360	1,1925	,00	6,00
Üçüncü Kadının Yazıdaki Sunuluşu	1,00	70	,5000	1,59483	,19062	,1197	,8803	,00	6,00
	2,00	70	,5000	1,59483	,19062	,1197	,8803	,00	6,00
	3,00	70	,5000	1,59483	,19062	,1197	,8803	,00	6,00
Total		210	,5000	1,58718	,10953	,2841	,7159	,00	6,00
Yazıda Adı Geçen Kadınla İlgili Kullanılan Sıfat	1,00	70	1,6143	1,27737	,15268	1,3097	1,9189	1,00	6,00
	2,00	70	1,6143	1,27737	,15268	1,3097	1,9189	1,00	6,00
	3,00	70	1,6143	1,27737	,15268	1,3097	1,9189	1,00	6,00
Total		210	1,6143	1,27124	,08772	1,4413	1,7872	1,00	6,00
İkinci Kadınla İlgili Kullanılan Sıfat	1,00	70	,2143	,47831	,05717	,1002	,3283	,00	2,00
	2,00	70	,2143	,47831	,05717	,1002	,3283	,00	2,00
	3,00	70	,2143	,47831	,05717	,1002	,3283	,00	2,00
Total		210	,2143	,47601	,03285	,1495	,2790	,00	2,00

Üçüncü Kadınla İlgili	1,00	70	,1000	,30217	,03612	,0280	,1720	,00	1,00
Kullanılan Sıfat	2,00	70	,1000	,30217	,03612	,0280	,1720	,00	1,00
	3,00	70	,1000	,30217	,03612	,0280	,1720	,00	1,00
Total		210	,1000	,30072	,02075	,0591	,1409	,00	1,00
Yazıda Görüş Bildiren Kişi	1,00	70	,5857	,67013	,08010	,4259	,7455	,00	2,00
Var mı	2,00	70	,5857	,67013	,08010	,4259	,7455	,00	2,00
	3,00	70	,5857	,67013	,08010	,4259	,7455	,00	2,00
Total		210	,5857	,66691	,04602	,4950	,6764	,00	2,00
Görüş Bildiren Kişi Sayısı	1,00	70	,3857	,49028	,05860	,2688	,5026	,00	1,00
	2,00	70	,3857	,49028	,05860	,2688	,5026	,00	1,00
	3,00	70	,3857	,49028	,05860	,2688	,5026	,00	1,00
Total		210	,3857	,48793	,03367	,3193	,4521	,00	1,00
Görüş Bildiren Birinci	1,00	70	,4143	,55149	,06592	,2828	,5458	,00	2,00
Kişinin Cinsiyeti	2,00	70	,4143	,55149	,06592	,2828	,5458	,00	2,00
	3,00	70	,4143	,55149	,06592	,2828	,5458	,00	2,00
Total		210	,4143	,54884	,03787	,3396	,4889	,00	2,00
Görüş Bildiren İkinci Kişinin	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Cinsiyeti	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Üçüncü	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Kişinin Cinsiyeti	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Birinci	1,00	70	,4286	,57914	,06922	,2905	,5667	,00	2,00
Kişinin Görüşlerine Hangi	2,00	70	,4286	,57914	,06922	,2905	,5667	,00	2,00
Sıfatla Yer Verilmiş	3,00	70	,4286	,57914	,06922	,2905	,5667	,00	2,00
Total		210	,4286	,57636	,03977	,3502	,5070	,00	2,00
Görüş Bildiren İkinci Kişinin	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüşlerine Hangi Sıfatla	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Yer Verilmiş	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00

Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Görüşlerine Hangi Sıfatla Yer Verilmiş	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Birinci Kişinin Mesleği	1,00	70	8,5000	11,66781	1,39457	5,7179	11,2821	,00	29,00
	2,00	70	8,5000	11,66781	1,39457	5,7179	11,2821	,00	29,00
	3,00	70	8,5000	11,66781	1,39457	5,7179	11,2821	,00	29,00
Total		210	8,5000	11,61184	,80129	6,9203	10,0797	,00	29,00
Görüş Bildiren İkinci Kişinin Mesleği	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Mesleği	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Birinci Kişinin Hangi Konuda Görüşü Alınmış	1,00	70	4,9857	6,46393	,77259	3,4444	6,5270	,00	19,00
	2,00	70	4,9857	6,46393	,77259	3,4444	6,5270	,00	19,00
	3,00	70	4,9857	6,46393	,77259	3,4444	6,5270	,00	19,00
Total		210	4,9857	6,43293	,44391	4,1106	5,8608	,00	19,00
Görüş Bildiren İkinci Kişinin Hangi Konuda Görüşü Alınmış	1,00	69	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	69	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	69	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		207	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görüş Bildiren Üçüncü Kişinin Hangi Konuda Görüşü Alınmış	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Total		210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Görsel Malzeme Kullanımı	1,00	70	,8857	,32046	,03830	,8093	,9621	,00	1,00
	2,00	70	,8857	,32046	,03830	,8093	,9621	,00	1,00
	3,00	70	,8857	,32046	,03830	,8093	,9621	,00	1,00
Total		210	,8857	,31892	,02201	,8423	,9291	,00	1,00

Görsel-İçerik Uyumu	1,00	70	1,3429	,67857	,08110	1,1811	1,5047	,00	2,00
	2,00	70	1,3429	,67857	,08110	1,1811	1,5047	,00	2,00
	3,00	70	1,3429	,67857	,08110	1,1811	1,5047	,00	2,00
	Total	210	1,3429	,67531	,04660	1,2510	1,4347	,00	2,00
Fotoğraf Sayısı	1,00	70	1,7857	1,73533	,20741	1,3719	2,1995	,00	7,00
	2,00	70	1,7857	1,73533	,20741	1,3719	2,1995	,00	7,00
	3,00	70	1,7857	1,73533	,20741	1,3719	2,1995	,00	7,00
	Total	210	1,7857	1,72701	,11918	1,5508	2,0207	,00	7,00
Tablo ve Grafik Sayısı	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	Total	210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Çizim Sayısı	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	Total	210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Karikatür Sayısı	1,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	2,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	3,00	70	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
	Total	210	,0000	,00000	,00000	,0000	,0000	,00	,00
Birinci Fotoğrafın Çekim Planı	1,00	70	2,2000	1,05775	,12643	1,9478	2,4522	,00	3,00
	2,00	70	2,2000	1,05775	,12643	1,9478	2,4522	,00	3,00
	3,00	70	2,2000	1,05775	,12643	1,9478	2,4522	,00	3,00
	Total	210	2,2000	1,05268	,07264	2,0568	2,3432	,00	3,00
İkinci Fotoğrafın Çekim Planı	1,00	70	,7571	1,26761	,15151	,4549	1,0594	,00	3,00
	2,00	70	,7571	1,26761	,15151	,4549	1,0594	,00	3,00
	3,00	70	,7571	1,26761	,15151	,4549	1,0594	,00	3,00
	Total	210	,7571	1,26153	,08705	,5855	,9288	,00	3,00
Üçüncü Fotoğrafın Çekim Planı	1,00	70	,7143	1,27567	,15247	,4101	1,0185	,00	3,00
	2,00	70	,7143	1,27567	,15247	,4101	1,0185	,00	3,00
	3,00	70	,7143	1,27567	,15247	,4101	1,0185	,00	3,00
	Total	210	,7143	1,26955	,08761	,5416	,8870	,00	3,00

Birinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	1,00	70	8,2143	5,68469	,67945	6,8588	9,5698	,00	26,00
	2,00	70	8,2143	5,68469	,67945	6,8588	9,5698	,00	26,00
	3,00	70	8,2143	5,68469	,67945	6,8588	9,5698	,00	26,00
Total		210	8,2143	5,65743	,39040	7,4447	8,9839	,00	26,00
İkinci Fotoğrafın Çekildiği Mekan	1,00	70	3,0571	6,11220	,73055	1,5997	4,5145	,00	26,00
	2,00	70	3,0571	6,11220	,73055	1,5997	4,5145	,00	26,00
	3,00	70	3,0571	6,11220	,73055	1,5997	4,5145	,00	26,00
Total		210	3,0571	6,08289	,41976	2,2296	3,8846	,00	26,00
Üçüncü Fotoğrafın Çekildiği Mekan	1,00	70	2,3286	4,71729	,56382	1,2038	3,4534	,00	19,00
	2,00	70	2,3286	4,71729	,56382	1,2038	3,4534	,00	19,00
	3,00	70	2,3286	4,71729	,56382	1,2038	3,4534	,00	19,00
Total		210	2,3286	4,69466	,32396	1,6899	2,9672	,00	19,00
Fotoğrafa Özne Olan Kadının Kıyafeti	1,00	70	2,0000	1,35133	,16151	1,6778	2,3222	,00	6,00
	2,00	70	2,0000	1,35133	,16151	1,6778	2,3222	,00	6,00
	3,00	70	2,0000	1,35133	,16151	1,6778	2,3222	,00	6,00
Total		210	2,0000	1,34485	,09280	1,8170	2,1830	,00	6,00
İkinci Kadının Kıyafeti	1,00	70	,3286	,86345	,10320	,1227	,5345	,00	3,00
	2,00	70	,3286	,86345	,10320	,1227	,5345	,00	3,00
	3,00	70	,3286	,86345	,10320	,1227	,5345	,00	3,00
Total		210	,3286	,85931	,05930	,2117	,4455	,00	3,00
Üçüncü Kadının Kıyafeti	1,00	70	,2143	,72016	,08608	,0426	,3860	,00	3,00
	2,00	70	,2143	,72016	,08608	,0426	,3860	,00	3,00
	3,00	70	,2143	,72016	,08608	,0426	,3860	,00	3,00
Total		210	,2143	,71671	,04946	,1168	,3118	,00	3,00

Kaynakça

- Abadan Unat, N. (1995). Kadın Araştırmalarının Neden, Amaç ve Kapsamı. *Türkiye’de Kadın Olgusu*. (Yay. Haz.: N. Arat,). İstanbul: Say, ss. 11-25.
- Abadan Unat, N. (1998). Türkiye’de Kadın Hareketleri ve Küreselleşme. *Aydınlanmanın Kadınları*. İstanbul: Çağ, ss. 288-303.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Açık, N. (2002). Ulusal Mücadele, Kadın Mitosu ve Kadınların Harekete Geçirilmesi: *Türkiye’deki Çağdaş Kürt Kadın Dergilerinin Bir Analizi. 90’larda Türkiye’de Feminizm*. (Yay. Haz.: B. Aksu,; A. Günal). İstanbul: İletişim, ss. 279-307.
- Aksoy, M.; Özdemir, V.; Taha, S, A.; Tartanoğlu, (1994). *Basın Güncesi*. Ankara: Çağdaş Gazeteciler Derneği, No:9.
- Akşin, S. (2001). *Kısa Türkiye Tarihi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür yayınları.
- Akşin, S. (2007). Osmanlı Ermenilerinde Kültür Modernleşmesi, Cemaat Okulları ve Abdülhamit Rejimi. *Tarih ve Toplum Yeni yaklaşımlar 5*, İstanbul:İletişim yayınları, ss. 71-92.
- Akyıldız, A. (1993). *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform Tanzimat Dönemi*. İstanbul: Eren yayınları.
- Alemdar, K. (1999). *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar*. İstanbul: Afa.
- Alemdar, K. (1981). *Türkiye’de Çağdaş Haberleşmenin Tarihsel Kökenleri*. Ankara: A.İ.T.İ.A. yayınları.
- Alemdar, K.; Erdoğan, İ. (1990). *İletişim ve Toplum*. Ankara: Bilgi yayınevi.

- Altındal, A. (2004). *Türkiye’de Kadın*. (8. basım). İstanbul: Alfa yayınları.
- Altuğ, Y. (1982). Atatürk Hukuk Devriminin Çalışma Hayatına Etkileri. *Atatürk Döneminin Sosyo-Ekonomik Sorunları*. Ankara: Kayseri Üni. Atatürk Araş. Ens., No:1.
- Andaç, F. (1982). Atatürk Döneminde Sosyal Politika. *Atatürk Döneminin Sosyo Ekonomik Sorunları*. Ankara: Kayseri Üni. Atatürk Araş. Ens., No:1.
- Arat, N. (1998). Cumhuriyet’in 75. Yılında Türkiye’de Kadın Tartışmaları. *Aydınlanmanın Kadınları*. (Yay.Haz.: N.Arat). İstanbul: Çağ pazarlama, ss. 21-35.
- Arat, Y. (1995). 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Hareketi:Liberal Kemalizm’in Radikal Uzantısı. *Türkiye’de Kadın Olgusu*. (Yay. Haz.: N. Arat, 2.basım) İstanbul: Say yayınları, ss. 75-95.
- Arat, Z. F. (1998). Kemalizm ve Türk Kadını. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Tarih Vakfı yayınları, ss. 51-58.
- Arnold, E. C. (1969). *Modern Newspaper Design*. New York: Harper and Row Publisher.
- Atabek,N.; Uztuğ, F. (1998). Haberde Çerçeveleme ve Öne Çıkarma. *Kurgu*. Eskişehir: Anadolu Ü. İletişim Bil. Fak.yayınları. No:15.
- Ataman, E. Ö. (2002). *Sinemada Toplumsal Cinsiyet Rollerini: 1980-1999 Yılları Arasında Türk Sineması’nda Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Sunumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.
- Atlan, H. Z. (2006). Kadın İmgesindeki Simgesel Yokluk ve Medya Egemenliği. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. İstanbul: Yeditepe Ün. İletişim Fak., Sayı:3, ss.195-217.

- Aydoğan, F. (2004). Tüketici Kitleler Olarak ‘Evdeki Melekler’ ve Kadın Dergileri. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma 2*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yayınları. ss. 41-50.
- Aziz,A. (1990). *Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim*. Ankara: İLAD İletişim Araştırmaları Derneği yayınları.
- Aziz, A.(2006). Türkiye’de Kadın ve Medya Çalışmaları. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. (Yay. Haz.: B. Yanıkkaya) İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim fakültesi yay., No:3, ss. 11-25.
- Bağırkan, Ş. (1993). *İstatistiksel Analiz*. İstanbul: Bilim Teknik yayınları.
- Batı, U.; Baygöl, Ş. B. (2006). Reklamlarda İdeal Kadın Bedeninin Sunumuna İlişkin Bir İçerik Analizi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi yayınları, ss. 49-75.
- Bayram, N. (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi yayınları.
- Beecher, J.; Bienvenu, R. (1971). *The Utopian Vision of Charles Fourier; selected texts on work, love, and passionate attraction*. [Charles Fourier’in Ütopik Görüşü]. East Sussex: Beacon.
- Belge, M. (1983). *Tarihten Güncelliğe*. (2 basım. İstanbul: İletişim yayınları.
- Benhabib, Ş. (2008). *Feminizm ve Postmodernizm: Huzursuz Bir İttifak. Çatışan Feminizmler. Felsefî Fikir Alışverişi*. (Yazan: Seyla Benhabib ve diğerleri. Çev: Feride Evren Sezer) İstanbul: Metis, ss. 25-43.
- Berelson, B. (1984). *Content Analysis In Communication Research*. New York : Hafner.
- Berkes, N. (1997). *İki Yüz Yıldır Neden Bocalıyoruz?* İstanbul: Yön yayınları.
- Berkes, N. (1978). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*. (2.baskı). İstanbul: Doğu Batı yayınları.

Berktaş, F. (1998). Cumhuriyet'in 75 Yıllık Serüvenine Kadınlar Açısından Bakmak. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul, Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 1-11.

Berktaş, F. (2003). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis yayınları.

Binark, M. ve Gencel Bek, M. (2007). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı kuramsal Yaklaşımlar ve Uygulamalar*. İstanbul: Kalkedon,

Bora, A. ve Günel, A. (2002). *90'larda Türkiye'de Feminizm*. İstanbul: İletişim yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Elkitabı*. Ankara: Pegem yayınları.

Callinicos, A. (2001). *Postmodernizme Hayır. Marksist Bir Eleştiri*. (Çev: Ş. Pala). Ankara: Ayraç yayınları.

Caporal, B. (1982). *Kemalizm ve Kemalizm Sonrası Türk Kadını 1919-1970*. (Çev. E. Eyipoğlu) Ankara: Türkiye İş Bankası yayınları.

Carter, R. v.d. (1993). *Typographic Design: Form and Communication*. (2. edition). New York: John Wiley and Sons Inc.

Curabay, Ş. (2004). Kadın Dergilerinde Yer Alan Reklamlar. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma*. (2. cilt). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yayınları, ss. 3-10.

Dağtaş, E. (2006). *Türkiye'de magazin Basını*. Ankara: Ütopya.

Davaz-Mardin, A. (1998). *Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası:1928-1996*. *Hanımlar Âlemi'nden Roza'ya*. İstanbul: Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı yayınları.

- Davis, Fred. (1997). *Moda, Kültür ve Kimlik*. (Çev: Özden Arıkan). İstanbul: Yapı Kredi yayınları.
- Demiray, E. (2004). Dünya Kadınlar Günü ve Kadın Dergilerinin Profili. Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. (2. cilt). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yayınları. ss. 59-67.
- Demiray, E. (2006). Kitle İletişiminde Kadın. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz). Eskişehir:Anadolu Ün., No:1700, A.Ö.F., No:884, ss. 167-187.
- Demiray, E. (2006). Kadın hareketi ve Örgütlenme. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz). Eskişehir:Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, ss. 189-218.
- Demiray, E. (2006). Kadın ve Kadının Statüsü. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz). Eskişehir:Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, ss.25-46.
- Demiray, E. Kadın ve Siyaset. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G.Yaktıl Oğuz). Eskişehir:Anadolu Ün. No:1700, A.Ö.F. No:884, ss. 113-132.
- Demirkent, N. (1982). *Sayfa Sayfa Gazetecilik*. Ankara: Altın Kitaplar yayınevi.
- Demiroğlu, T. M. (1999). *Magazin Sayfalarının Tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Ödevi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doldaş, D. (1995). Batıdaki Feminist Kuramlar ve 1980 Sonrası Türk Feminizmi. *Türkiye’de Kadın Olgusu*. (Yay. Haz.: N. Arat, 2.basım) İstanbul: Say yayınları, ss. 51-73.
- Doldaş, D. (1999). *Postmodernizm Tartışmalar ve Uygulamalar*. İstanbul: Telos yayınları.
- Donovan, J. (2007). *Feminist Teori*. (Çev: B. Aksu; M. Ağduk Gevrek; F. Sayılan, 4.basım). İstanbul: İletişim yayınları.

Duran, R. (1999). *Burası Dünya Polis Radyosu-Global Medya Eleştirileri*. İstanbul: YKY.

Durakbaşı, A. (2002). *Halide Edip Türk Modernleşmesi ve Feminizm*. (2. baskı). İstanbul: İletişim yayınları.

Ediz, Z. (1995). *Kadınların Tarihine Giriş Hititlerden Günümüze*. İstanbul: Adım yayınları.

Eisenstein, Z. (1986). *The Radical Future of Liberal Feminism*. [Liberal Feminizmin Radikal Geleceği]. Boston: Northeastern Un.

Erdoğan, İ. (2007). *Pozitivist Metodoloji Bilimsel Araştırma Tasarımı İstatistiksel Yöntemler Analiz ve Yorum* (2. Basım). Ankara: Erk yayınları.

Erdoğan, N. (2004). Muhasebe Denetiminde Örneklem. *Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz*. Eskişehir: Anadolu Ün. A.Ö.F.,

Ergas, Y. (1992). 1970'lerin Feminizmleri. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V, (Yay.Haz.:Georges Duby, Michelle Perrot, Çev: Ahmet Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss.481-499.

Ergül, H. (2000). *Televizyonda Haberin Magazinleşmesi*. İstanbul: İletişim yayınları:610.

Eşkinat, R. (2006). Kadın ve Ekonomik Yaşam. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz). Eskişehir: Anadolu Üni.,A.Ö.F.yayınları, ss. 77-94.

Ertuğ, H. R. (1970). *Basın ve yayın Hareketleri Tarihi*. İstanbul: Yenilik yayınları.

Fraisse, G.(1993). Cinsel Farklılığın Felsefi Bir Tarihi. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. IV. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: Ahmet Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 52-80.

- Fraisse, G. ve Perrot, M. (1993). Düzenler ve Özgürlükler. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. IV. (Yay. Haz.: Georges D.;Michelle P. Çev: A.Fethi.) İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss.13-18.
- Friedlander, E.J. ve John L. (1998). *Feature Writing for Newspaper and Magazines. The Pursuit of Excellence*. New York: Harper and Row Publishers.
- Geray, H. (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş* (2. Basım). Ankara: Siyasal yayınları.
- Gillespie, M. and Toynbee, J. (2006). *Analysing Media Texts*. NewYork: The Open University.
- Girgin, A. (1998). *Haber Yazma Teknikleri: Haberci Adayının El Kitabı*. Ankara: İnkılap yayınları.
- Godineau, D. (1993). Özgürlüğün Kızları ve Devrimci Vatandaşlar. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. IV. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev:A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 23-29.
- Gökçe, B. (1982). Atatürk Döneminde Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri. *Atatürk Döneminin Sosyo Ekonomik Sorunları*. Ankara: Kayseri Üni. Atatürk Araş. Ens., No:1.
- Gökçe,O. (2001). *İçerik Çözümlemesi Sosyal Bilimlerde Bir Araştırma Yöntemi*. (2.Baskı. Konya: Selçuk Üniversitesi yayınları.
- Gökçe, O. (1995). *İçerik Çözümlemesi*. (Genişletilmiş 2. Baskı). Konya: Selçuk Üniversitesi yayınları.
- Göze, A. (1980). *Liberal Marksist Faşist ve Sosyal Devlet Sistemleri*. İstanbul: İst. Ün., No:2687, Hukuk Fak. No:603.

Gürbilek, N. (1992). *Vitrinde Yaşamak 1980'lerin Kültürel İklimi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Gürboğa, N. (1996). Images of women visual depiction of women by the popular periodicals of Early Republican Turkey: 1920-1940. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürkan, N. (1995). II. Dünya Savaşı Sonrası Uluslar Arası Dengeler ve Türk Basınının Yaklaşımı. *Kurgu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Sayı: 13, ss. 173-183.

Güvenç, B. (1993). *Türk Kimliği Kültür Tarihinin Kaynakları*. Ankara: Kültür Bakanlığı yayınları.

Güvenç, B. (2002). *Kültürün a b c'si*. (2.baskı). İstanbul: YKY.

Hablemitoğlu, Ş. (2004). *Toplumsal Cinsiyet Yazıları "Kadınlara Dair Birkaç Söz"*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm yayınları.

Harsin, J. (1984). Hosework and Utopia [Evişi ve Ütopya]. *Women in search of Utopias: Mavericks and Mythmaker*. (Yay. Haz.: R. Rohrich; E. Baruch). New York: Schocken Boks, ss. 73-84.

Hiçyılmaz, E. ve Evren, B. (1984). *Magazin Dergiciliği*. Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984). İstanbul: Gelişim, ss. 149-162.

Hodgson, F.W.(1998). *New Subediting. Apple-Mac, Quark-express and After*. (Third edition). England: Plant A Tree.

Hooks, B. (2000). *Feminist Theory: From Magrin To Center*. [Feminist Teori: Marjinallikten Merkeze]. (Second edition). New York: South End.

Hutt, A. (1971). *Newspaper Design*. U.S.A.Toronto: Oxford University Press.

- Işık, S. N. (2002). 1990'larda kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Hareketi İçinde Oluşmuş Bazı Gözlem ve Düşünceler. *90'larda Türkiye'de Feminizm*. (Yay. Haz.: A. Bora; A. Günal). İstanbul: İletişim, ss. 41-72.
- Işın, E. (1988). Tanzimat, Kadın ve Gündelik Hayat. *Tarih ve Toplum*. Cilt.9. İstanbul: İletişim yayınları.
- İlyasoğlu, A. (1994). *Örtülü Kimlik*. İstanbul, Metis yayınları.
- İlyasoğlu, A. ve İnsel D. (1984). Kadın Dergilerinin Evrimi. *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*. İstanbul: Gelişim yayınları.
- İnan, M. R. (1991). 50. yılında Türkiye Cumhuriyeti ve Eğitim. *Atatürk Konferansları 1973 - 1974*. (2. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu yayınları.
- İstek, R. (2005). *Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni*. (2. Basım). İstanbul: Pusula yayınları.
- John, A.M. (1992). Fransa ve İngiltere'de İki Savaş Arası Dönem. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 94-119.
- Kadıoğlu, A. (1998). Cinselliğin İnkarı: Büyük Toplumsal Projelerin Nesnesi Olarak Türk Kadınları. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Tarih Vakfı yayınları, ss. 89-101.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (15. Basım). Ankara: Nobel yayınları.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17.basım). Ankara:Nobel yayınları.
- Karluk, R. (1994). *Türkiye Ekonomisi*. Eskişehir: Birlik yayınları.
- Kavaklı, O. (1989). *Türk Basınında Tiraj Çıkmazı*. İzmir: Tercüman Gazetecilik ve Matbaacılık yayınları.

- Kazgan, G. (2001). 2000'li Yıllara Girerken Türkiye Ekonomisinin Durumu; Bir Karşılaştırma. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.: İ. Özkan). İstanbul: Ekin yayınları.
- Keleş, R. (2000). *Kentleşme Politikası*. (5.basım) Ankara: İmge yayınları.
- Kepenek, Y. (2001). Cumhuriyet Dönemi Ekonomi Politikaları-Bir Özet. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.: İ. Özkan). İstanbul: Ekin yayınları. ss. 35-44.
- Keskin, T. (2003). Feminist/nationalist discourse in the first year of the Otoman revolutionary press: Reading from the magazines Demet, Mehazin and Kadın (salonical). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, H. (1998). Kadının Batı Serüveni *III Çözülüş Öncesi Toplumcu Kadın*. Ankara: Art yayınları.
- Kılıç, Z. (1998). Cumhuriyet Türkiye'sinde Kadın Hareketine Genel Bir Bakış. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 347-361.
- Kıray, M. B. (1999). *Toplumsal Yapı Toplumsal Değişme*. İstanbul: Bağlam yayınları.
- Kırca Schroeder, S. (2007). *Popüler Feminizm Türkiye ve Britanya'da Kadın Dergileri* İstanbul: Bağlam yayınları.
- Kırkpınar, L. (1998). Türkiye'de Toplumsal Değişme Sürecinde Kadın. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul, Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 13-28.
- Koloğlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*. İstanbul: Pozitif.
- Kongar, E. (1979). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. (3.Basım). Ankara: Bilgi yayınları.

- Kongar, E. (1992). *Demokrasi ve Kültür*. İstanbul: Remzi kitabevi.
- Koptagel İlal, G. (1995). Toplumsal Değişim İçinde Türk Kadınının Psikososyal Kimliği. *Türkiye’de Kadın Olgusu*. (Yay. Haz.: N. Arat). (2. Basım). İstanbul: Say, ss. 93-111.
- Köker, E. (1988). Meşrutiyet’ten Kurtuluş Savaşı’na Kadın Hareketi. *Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi*. 6. İstanbul: İletişim.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis An Introduction to Its Methodology*. (2. basım). London: Sage.
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis An Introduction to its Methodology*. (Yay. Haz.: F. G. Kline). Volume: 5. London: Sage.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. İstanbul: Bağlam.
- Lagrave, R. M. (1992). Denetimli Bir Özgürleşme. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V. (Yay. Haz.:G. Duby; M. Perrot. Çev: A.Fethi) İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 419-450.
- Marsh, M. S. (1981). *Anarchists Women 1870-1920*. [Anarşist Kadın 1870-1920]. Philadelphia: Temple University Press.
- McQuail, D. (1997). *Kitle İletişim Modelleri* (Çev: K.Yumlu). Ankara:İmge Kitabevi.
- _____. (1986). *Meclis-i Mebusan Reisi Halil Mentеше’nin Anıları*. (Haz: İ. Arar). İstanbul: Hürriyet yayınları.
- Michel, A. (1993). *Feminizm*. (Çev: Ş.Tekeli). İstanbul: İletişim, Presses Universitaires De France.

- Miles, An. and Geraldine F. (1989). *Feminism: From Pressure To Politics* [Feminizm: Baskıdan Politikaya]. Montreal: Black Rose.
- Müftüoğlu, M. T. ve Sabuncu, Y. (1993). *1945 'ten Günümüze Türkiye İle Batı Dünyası Arasındaki Kültürel İlişkiler*. Ankara: Özyurt.
- Neuendorf, K. A.(2002). *The Content Analysis Guidebook*. California:Sage.
- Nira Yuval-Davis, (2003). *Cinsiyet ve Millet*. İstanbul: İletişim.
- Nişanyan, S. (2003). *Sözcüklerin Soyağacı Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*. (2. Basım). İstanbul: Adam.
- Oktaý,A. (1993). *Türkiye 'de Popüler Kültür*. İstanbul:Y.K.Y.
- Oyan, O. (2001). Türkiye'de Tarımsal Politikaların Gelişimi ve Sorunları. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.:İ. Kazgan). İstanbul: Ekin yayınları.
- Önder, İ. (2001). Ekonomik Açıdan Bir Genel Değerlendirme. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.:İ. Özkan). İstanbul: Ekin yayınları, ss.94.
- Özerkan, Ş. A. (2004). *Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak, Medyanın Kadın İmajına Yaklaşımı. Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma*. Cilt: 2. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Özgen,M. (1998). *Kurumsal-Kuramsal ve Tarihsel Açıdan Gazetecinin Etik Kimliği*. İstanbul: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti yayınları.
- Phillips, A. (1995). *Demokrasinin Cinsiyeti*. (Çev.: A. Türker). İstanbul: Metis yayınları.

- Püsküllüoğlu, A. (1995). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Y.K.Y.
- Püsküllüoğlu, A. (1999). *Türkçe Sözlük Türkiye Türkçesinin En Büyük Sözlüğü*. İstanbul: Doğan yayınları.
- Riffe, D. v.d. (2005). *Analyzing Media Messages Using Quantitative Content Analysis in Research*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Rose, G. (2001). *Visual Methodologies*. London:Sage.
- Schroeder, S. K. (2007). *Popüler Feminizm Türkiye ve Britanya’da Kadın Dergileri*. İstanbul: Bağlam.
- Schwichtenberg, C. (1995). Madonna’nın Postmodern Feminizmi: Marjinallerin Merkeze Taşınması. Kadın ve Popüler Kültür. (Yay. Haz.ve Çev: S. İrvan; M. Binark) İstanbul: Ark, ss. 178-179.
- Scott, J. W. (1993). Kadın İşçi. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. IV. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 374-397.
- Seçim, F. (1993). Haber Kavramı ve ABD Basınında Dış Haberler. *Kurgu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi. No:19. (12).
- Sever, N. (1998). Kitle İletişim Araştırmalarında İki Yaklaşım: Liberal ve Eleştirel Kuramlar Farklılıklar ve Yakınlaşmalar. *Kurgu*. Eskişehir: Anadolu Ün. İletişim Bil.Fak.Dergisi. Sayı:15, ss. 44-53.
- Shoemaker, P. J. ve Reese, S. D. (1991). *Mediating the Message Theories of Influences on Mass Media Content*. Toronto: Longman.
- Silverman, K. (1995). Moda Bir Söylemden Parçalar. Eğlence İncelemeleri Kitle Kültürüne Eleştirel Yaklaşımlar. (Haz.: T. Modleski. Çev: N. Gürbilek). İstanbul: Metis.

- Sledziewski, E. G. (1993). Dönüm Noktası Olarak Fransız Devrimi. *Kadınların Tarihi Devrimden Dünya Savaşına Feminizmin Ortaya Çıkışı*. IV. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 39-51.
- Smith, R. (1997). İmgeler ve Eşitlik: Kadınlar ve Ulusal Basın. *Medya Kültür Siyaset*. (Yay. Haz.: S. İrvan). Ankara: Ark, ss. 337-360.
- Somel, S. A. (2007). *Osmanlı Ermenilerinde Kültür Modernleşmesi, Cemaat Okulları ve Abdülhamid Rejimi. Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar*. Cilt:5. İstanbul: İletişim yayınları.
- Soysal, M. (2001). Siyasal ve Toplumsal Açidan Değerlendirme. *Ulusal Sorunlar ve Demokratik Çözüm Yolları*. (Yay. Haz.:İ. Özkan). İstanbul: Ekin yayınları.
- Stovall, J. G. (1998). *Writing For The Mass Media*. (4. edition). U.S.A.:copyright Ally & Bacon Company.
- Suğur, S. (2006).Toplumsal Cinsiyet.,*Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G.Yaktıl Oğuz). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi A.Ö.F. yayınları, ss. 1-24.
- Suğur, S. (2006). Kadın Haklarında Temel Yaklaşımlar. *Toplumsal Yaşamda Kadın*. (Yay. Haz.: G. Yaktıl Oğuz). Eskişehir: Anadolu Üni.,A.Ö.F. yayınları, ss. 133-148.
- Sürücü, G. (2008). Osmanlı Kadın Dergilerinde Kadının Dünyası (1908-1914). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şapolyo, E. B. (1971). *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü İle Basın*. Ankara: Güven.
- Tanilli, S. (2006). *Ne Olursa Olsun Savaşıyorlar Kadın Sorununun Neresindeyiz?* İstanbul: Alkım.
- Tayanç F. ve Tayanç, T. (1981). *Dünyada ve Türkiye 'de Tarih Boyunca Kadın*. Ankara: Tan.

- Tekeli, Ş. (1995). Bilimlerde Metodolojinin ‘Kadın Bakış Açısından’ İrdelenmesi.
Türkiye’de Kadın Olgusu (Yay. Haz.: N. Arat). (2. Basım). İstanbul: Say, ss. 29-50.
- Temel, S. (2009). *Türkiye’de Yaşanan Ekonomi-Politik Gelişmeler Çerçevesinde 1970’lerden 2000’lere Gazetelerde kadın temsili*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Thébaud, F. (1992). Büyük Savaş ve Cinsel Bölünmenin Zaferi. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V. (Yay.Haz.:G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi) İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 31-80.
- Thébaud, F. (2005). Kültür Alanında. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 237-239.
- Thébaud, F. (2005). Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları. *Kadınların Tarihi Yirminci Yüzyılda Kültürel Bir Kimliğe Doğru*. V. (Yay. Haz.: G. Duby; M. Perrot. Çev: A. Fethi). İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss. 13-24.
- Tokgöz, O. (1994). *Temel Gazetecilik*. (3. Basım). Ankara: İmge.
- Toprak, Z. (1988-1989). İttihat ve Terakki ve Teal-i Vatan Osmanlı Hanımları Cemiyeti. *Toplum ve Bilim*. Güz:43-44. İstanbul: Birikim.
- Topuz, H. (2003). *II.Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*. İstanbul:Remzi Kitabevi.
- Toska, Z. (1998). Cumhuriyet’in Kadın İdeali: Eşiği Aşanlar ve Aşamayanlar. *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*. İstanbul: Türkiye İş Bankası yayınları, ss.71-88.

- Tunaya, T. Z. (1983). Batılılaşma Temel Araştırmalar ve Yaklaşımlar. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt:1. İstanbul: İletişim yayınları.
- Turhan, S. (1996). *Başyazı ve Yorum yazarlığı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi. No: 24.
- Turner, B. S. (2002). *Oryantalizm Postmodernizm ve Globalizm*. (Çev: İ. Kapaklıkaya). İstanbul: Anka.
- Uğur Tanrıöver, H. v.d. (2008). Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması. *Medyada Cinsiyetçiliğe Son*. İstanbul: Mediz-Kadınların Medya İzleme Grubu.
- Van Zoonen, L. (1997). Medyaya Feminist Yaklaşımlar. *Medya Kültür Siyaset*. (Yay. Haz.: S. İrvan). Ankara: Ark, ss.301-335.
- Yapar, A. (2000). *Türkiye ve Fransa'da Dergicilik Olgusu ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması*. İstanbul: İstanbul Ün. İletişim Fak.
- Yaraman, A. (1999). *Türkiye'de Kadınların Siyasal Temsili*. İstanbul: Bağlam.
- Yayla, A. (1993). *Liberal Bakışlar*. Ankara: Siyasal.
- Yazıcı, İ. (1997). *Kitle İletişiminde imaj kuramsal Bir Yaklaşım*. İstanbul: Bilim.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay.
- Yener, T. (Katılımcı). (1999, 08.01.1999). Siyaset Meydanı. [Televizyon yayını]. İstanbul: ATV.
- Yumlu,K. (1994). *Kitle İletişim Kuram ve Araştırmaları*. İzmir: Nam.

Yuval Davis, N. (2003). *Cinsiyet ve Millet*.İstanbul: İletişim yayınları.

Zihnioğlu, Y. (2003). *Kadınsız İnkılap Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası, Kadın Birliği*. İstanbul: Metis yayınları.

..... (1986). *Meclis-i Mebusan Reisi Halil Menteşe'nin Anıları*. (Haz: İ. Arar). İstanbul: Hürriyet yayınları.

.....(1997). *Sayfa Tasarımı Ders Notları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi.

..... (2000). *Türkiye'nin 77 Yılı*. (Yay. Haz.: T. Akbaş). İstanbul: Dergi Yayıncılık.

..... (1998). 1923-1950 Dönemi Arap Harflerinin Son Beş Yılı (1923-1928). *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi*. İstanbul: Cem yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

Akaya, G. (Nisan, 2008). Unutulmasın Diye...

<http://www.demokratikkadindernegi.info/unutulmasin.htm>, [Erişim tarihi: 26.11.2008, saat: 14:27].

Aki, P. N. (01.2006,saat:10:54). 3 Dalga ile Feminizm Tarihi

http://www.anarkismo.net/newswire.php?story_id=4070 [Erişim tarihi: 22.09.2008, saat:16:34:59].

Aziz, A. (t.y.). Research on Women in Turkish Media

<http://siyasaliletisim.org/pdf/PROFDRAYSELAZIZ.ppt> [Erişim tarihi: 14.1.2008, saat:15:50].

Bora, A. (6 Ocak 2006).Türkiye’de Feminizm ve Feminist Hareketler

http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2781&Itemid=71, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat: 14:20].

Callinicos, A. (2001). *Postmodernizme Hayır Marksist Bir Eleştiri*. (Çev: Ş. Pala), Ankara: Ayraç.

Çelik, A.(t.y.), İslami Feminizm <http://www.indigodergisi.com/adnan30htm> [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 16:17].

Durmaz, O. (Ocak, 2008). Pop-Feminizm http://ozandurmaz.blogspot.com/2008/01/pop-feminizm_28.html [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:16:41].

Güldemir, R. ve Geçin, G. (2003). Haber Magazinin Neresinde? <http://www.ilef.ankara.edu.tr> [Erişim tarihi: 15.01.2008, saat:14:24].

Hayes, A. F. v.d. Research Methods and Statistics Pess202 Lecture and Commentary notes Testing the Significance of Pearson r. http://www.une.edu.au/WebStat/unit_materials/c6_common_statistical_tests/test_signif_pearson.html [Erişim tarihi: 12.02.2010, saat. 10:50].

İmançer, D. (2002). Feminizm ve Yeni Yönelimler. <http://felsefe.gen.tr/feminizm.asp>, [08.04.2008, saat:16:10].

İmançer, D.(t.y.), Marksist Feminizm <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1182>, [Erişim tarihi: 17.09.2008, saat: 16:12].

İmançer, D. (t.y.), Feminizm ve Varoluşçuluk <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1183>, [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:34].

Jennifer A. Schlenker, Sandra L. Caron ve William A. Halteman, (Ocak, 1998), A feminist analysis of Seventeen magazine: content analysis from 1945 to 1995. http://findarticles.com/p/articles/mi_m2294/is_n1-2_v38/ai_20816296, [Erişim tarihi: 07.06.2008, saat:18:30].

Karaduman Taş, A. (t.y.), Kadın Araştırmalarında Yeni Yaklaşımlar

http://www.die.gov.tr/tkba/paper4_1.pdf [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat:10:59].

Koçali, F. (9 Nisan 2003), “90’larda Türkiye’de Feminizm”

<http://www.bianet.org/bianet/kategori/kadin/136/90larda-turkiyede-feminizm>,

[Erişim tarihi: 20.11.2008, saat: 12:54].

Kristeva, J. (t.y.), Feminist Eleştiri

http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/feminist_ele%C5%9ftiri [08.04.2008, saat: 16:15].

Küçükoğlu, L.S. (t.y.), Dört İslami Kadın Kuruluşunun Oluşumu, Benzerlikleri ve

Farklılıkları http://www.baskentkadin.org/bizkimiz/bizi_arastirdilar.htm, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat:14:27].

Moran, B. (t.y.), Eleştiri <http://www.felsefeekibi.com/site/default.asp?PG=1199>

[Erişim tarihi: 08.04.2008, saat: 16:00].

O’Kelly, K. (1993). Feminism and Anarchism <http://struggle.ws/talks/femm2.html> ,

[Erişim tarihi: 12.05.2008, saat:11:58].

O’Kelly, K. (1993). Radikal Feminizm <http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim

tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58].

O’Kelly, K. (1993). Socialist Feminist [Sosyalist Feminizm]

<http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58].

O’Kelly, K. (1993). Traditional Marxizm [Geleneksel Marksizm]

<http://struggle.ws/talks/femm2.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat: 11:58].

Ören, A. ve Selen D. (19.10.2003). Feminizm Bir İdeolojidir.

http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2088&Itemid=76, [Erişim tarihi: 15.09.2008, saat:13:12].

Özmen, A. (t.y.), **Örnekleme.**

<http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite03.pdf>, [Erişim tarihi: 22.06.2009, saat: 15:59].

Pickard, John. (t.y.), Diyalektik Materyalizm

<http://www.toplumdusmani.net/modules/wfsection/article.php?articleid=1048>,

[Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:16:17].

Sancar, S. (t.y.), Üniversitede Feminizm-Bağlam, Gündem ve Olanaklar

http://74.125.77.132/search?q=cache:Adhnd4r-qtUJ:kasaum.ankara.edu.tr/gorsel/dosya/1216284401universitede_kadin_calismalar_i.pdf+%C3%9Cniversitede+Feminizm+-+Ba%C4%9Flam,+G%C3%BCndem+ve+Olanaklar&hl=tr&ct=clnk&cd=2&gl=tr

[Erişim tarihi: 25.11.2008, saat: 13:42].

Sancar, S. (03 Mayıs 2006). Üniversitede Feminizm.

<http://eski.bianet.org/2006/05/03/7851.htm>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat: 16:12].

Sancar, S. (03 Mayıs 2006). Üniversitede Feminizm-2

<http://eski.bianet.org/2006/05/03/78515.htm>, [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:12].

Schlenker, J.A.; Sandra L. C.; William A. H. (Ocak,1998). A feminist analysis of Seventeen magazine: content analysis from 1945 to 1995.

http://findarticles.com/p/articles/mi_m2294/is_n1-2_v38/ai_20816296, [Erişim tarihi: 07.06.2008, saat:18:30].

Selek, P. (t.y.). Kadınlar Güçleniyor mu Gerçekten. <http://www.canfrm.com/kadinin-penceresi-guzellik-bakim/7645-kadinlar-gucleniyor-mu-gercekten.html>, [Erişim tarihi: 12.05.2008, saat:11:29].

Sever, Ş. (t.y.). Haber Değeri. [http://www.fotografya.gen.tr/issue-](http://www.fotografya.gen.tr/issue-13/s_sever/s_sever.html)

[13/s_sever/s_sever.html](http://www.fotografya.gen.tr/issue-13/s_sever/s_sever.html), [Erişim tarihi: 23.12.2007, saat: 14:25].

- Sever, Ş. (t.y.). Belgesel Fotoğraf ve Haber Fotoğrafı; Fark Nerede?
(http://www.fotografya.gen.tr/issue-13/s_sever/s_sever.html), [Erişim tarihi: 23.12.2007, saat:14:25].
- Sezer, Ö. (t.y.). Eko-Feminizm
http://www.lilithkolektifi.com/makale_detay.asp?haber_id=1884 ,[Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:14:21].
- Stemler, S. (t.y.) An overview of content analysis **Practical Assessment, Research & Evaluation** <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=7&n=17> [Erişim tarihi: 17.10.2009, saat: 17:22].
- Şimşek, L. (t.y.). Günümüz Basınında Kadın(lar).
<http://www.altkitap.com/kitap.asp?kitapid=5> [Erişim tarihi: 14.1.2008, saat:16:00]
- Toker, İ. (t.y.). İslami Kesimin “Sıra Dışı Kızlar”ı Olarak Başkent Kadın Platformu Mensupları. http://www.baskentkadın.org/bizkimiz/bizi_arastirdilar.htm, [Erişim tarihi: 20.11.2008, saat:14:27].
- Turaçözen,Ö.; Uğur Ç. ; Akcan, Ö. (2002). Ana Haber Bültenlerinde Magazinleşme. (<http://ilef.ankara.edu.tr/>), [Erişim tarihi: 30.11.2007,saat:15:30].
- Ulusoy, S.(Aralık, 2006). Feminizm ve Varoluşçuluk
<http://www.yaziyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/>
[Erişim tarihi: 08.02.2008, saat:15:57].
- Ulusoy, S. (Aralık, 2006). İslamcı Feminizm
<http://www.yaziyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/>
[Erişim tarihi: 08.02.2008, saat: 15:57].
- Ulusoy, S. (t.y.). Kadının Mitosu: Feminizm.
<http://www.yaziyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/>
[Erişim tarihi: 11.02.2008, saat:15:57].

Ulusoy, S. (Aralık, 2006). Radikal Feminizm

<http://www.yaziyaz.com/dergi/2006/12/kadinin-mitosu-feminizm-selma-ulusoy/>

[Erişim tarihi: 11.02.2008, saat: 15:57].

Woods, A. (Thursday, 19 July 2001). Marxism Versus Feminism- The class struggle

and the emancipation of women [Feminizme Karşı Marksizm -kadınların

kurtuluşunun mücadele sınıfı] [http://www.marxist.com/marxism-feminism-class-](http://www.marxist.com/marxism-feminism-class-struggle-emancipation-women.htm)

[struggle-emancipation-women.htm](http://www.marxist.com/marxism-feminism-class-struggle-emancipation-women.htm), [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 15:56].

Yazıcı, S. (21 Mart 2008). Anayasa'da Kadın ve Aile

<http://www.aktifkadin.org/etkinlikler.html>, [Erişim tarihi: 27.11.2008, saat: 14:48].

(t.y.). <http://www.tarihportali.net/tarih/index.php?topic=4608.0;wap2> 18.03.2008

[14:56].

(t.y.). Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği.

<http://www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/haber/AdimAdimEsitlik.doc>.

[Erişim tarihi: 27.11.2008, saat:11:13].

(21.08.2004). Anarko Feminizm.

<http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=anarko+feminizm> [Erişim tarihi:

27.08.2008, saat:11:18].

(t.y.). Ayrılıkçı Feminizm.

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayr%C4%B1%C4%B1k%C3%A7%C4%B1_feminiz](http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayr%C4%B1%C4%B1k%C3%A7%C4%B1_feminizm)

m. [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51].

(t.y.). Ayrılıkçı Feminizm. [http://www.bilgidenizi.net/cinsellik/15636-ayrilikci-](http://www.bilgidenizi.net/cinsellik/15636-ayrilikci-feminizm-feminizm-cesitleri.html)

[feminizm-feminizm-cesitleri.html](http://www.bilgidenizi.net/cinsellik/15636-ayrilikci-feminizm-feminizm-cesitleri.html) [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat: 16:30].

(t.y.). Eko-feminizm. <http://www.bluemirror.com/showthread.php?t=4918>. [Erişim

tarihi: 29.08.2008, saat: 14:27].

- (t.y.). Ekofeminizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ekofeminizm> [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat: 16:51].
- (t.y.). Feminizm <http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/feminizm> [Erişim tarihi: 08.02.2008, saat: 16:05].
- (t.y.). Feminizm. <http://www.forumover.com/feminizm-t33199.html?s=54022232b6e65fc565686449a05f66a4&> [Erişim tarihi: 08.04.2008, saat : 11:20].
- (t.y.). Feminizm. http://wapedia.mobi/tr/Lezbiyen_Feminizm [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:16].
- (5 şubat 2008). Feminizm ve Erkeği Sevmek.
http://kadin.tr.net/index.php?option=com_content&task=view&id=59&temid=57,
[Erişim tarihi: 11.02.2008 saat:15:59].
- (t.y.). Feminizm nedir?
http://www.dramaturji.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=204,
[Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:16:28].
- (t.y.). Feminizm nedir.
http://www.dramaturji.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=204,
Erişim tarihi: [08.04.2008, saat:16:28].
- (t.y.). Feminizm ve Varoluşçuluk. <http://mitoloji.info/felsefi-akimlar/feminizm-4.nedir>
[Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:37].
- (16.12.2007, saat.13.31). Fransız Feminizmi <http://www.bilgidenizi.net/politika/7326-fransiz-feminizmi.html> [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:14:59].

(t.y.). HyperStat Online Contents “Spearman’s rho”,
<http://davidmlane.com/hyperstat/A62436.html> [Erişim tarihi: 12.02.2010, saat.
10:50].

(t.y.). İşlamcı Feminizm
http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0slamc%C4%B1_feminizm [Erişim tarihi:
14.05.2008, saat:16:51].

(t.y.). Kadınizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kad%C4%B1nizm> [Erişim tarihi:
29.08.2008, saat:14:56].

(05.12.2006, saat:05:23). Kültürel Feminizm.
<http://www.nacizanebilgi.com/sozluk.php?q=kulturel+feminizm>. [Erişim tarihi:
15.09.2008, saat: 11:47].

(t.y.). Kültürel Feministler. http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCrel_feminizm.
[Erişim tarihi: 14.05.2008, saat: 16:52].

(t.y.). Lezbiyen Feminizm. http://wapedia.mobi/tr/Lezbiyen_Feminizm [Erişim tarihi:
27.08.2008, saat:17:16].

(t.y.). Maddeci Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/maddi_feminizm [Erişim tarihi:
29.08.2008, saat:16:48].

(t.y.). Maddi Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/Maddi_feminizm [Erişim tarihi:
14.05.2008, saat:16:52].

(t.y.). Marksist Feminizm http://tr.wikipedia.org/wiki/Marksist_feminizm [Erişim tarihi:
14.05.2008, saat:16:03].

(t.y.). Marksist Feminizm. <http://www.birseoygren.com/hakkinda/marksist-feminizm/>,
[Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:17:20].

(t.y.). Marksist Feminizm.

<http://www.toplumdusmani.net/modules/worldbook/entry.php?entryID=3863>,

[Erişim tarihi: 17.09.2008, saat:16:15].

(t.y.). Meşrutiyet Tartışmaları ve Anayasa'nın İlanı.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Kan%C3%BBn-%C4%B1_Es%C3%A2s%C3%AE,

[Erişim tarihi: 25.11.2008, saat: 12:25].

(t.y.). Özgürlük ve Aşkınlık.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Varolu%C5%9F%C3%A7u_feminizm [Erişim tarihi:

27.08.2008, saat: 16:31].

(t.y.). Pop Feminizm. <http://tr.wikipedia.org/wiki/pop-feminizm> [Erişim tarihi:

29.08.2008, saat: 14:49].

(t.y.). Postmodern Feminizm. [http://www.birseyogren.com/hakkinda/postmodern-](http://www.birseyogren.com/hakkinda/postmodern-feminizm/)

feminizm/ [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat: 16:43].

(t.y.). Postmodern Feminizm. [http://www.bilgidenizi.net/cinselik/15651-postmodern-](http://www.bilgidenizi.net/cinselik/15651-postmodern-feminizm-nedir.html)

feminizm-nedir.html [Erişim tarihi: 29.08.2008, saat:15:52].

(t.y.). Postmodernizm. <http://felsefetarihi.net/postmodern.htm> [Erişim tarihi:

06.10.2008,saat: 17:23].

(05.09.2005, saat:11:07 p.m.). Psikanalizm ve Feminizm. <http://felsefe.gen.tr/feminizm>.

[Erişim tarihi: 08.04.2008, saat:17:05].

(05.09.2005, 11:07 p.m.). Radikal Feminizm.

<http://forum.kanka.net/archive/index.php/t-11054.html> [Erişim tarihi: 27.08.2008,

saat:17:13]

(t.y.). Radikal Feminist Teori. http://tr.wikipedia.org/wiki/Radikal_feminizm [Erişim

tarihi: 05.09.2008, saat:11:09].

(05.09.2005, 11:07pm). Radikal Feminizm. <http://forum.kanka.net/archive/index.php/t-11054.html> [Erişim tarihi: 27.08.2008, saat:17:13].

(t.y.). Ruhsal Feminizm. http://tr.wikipedia.org/wiki/Ruhsal_feminizm [Erişim tarihi: 14.05.2008, saat:16:51].

(t.y.). Scott's Pi, http://en.wikipedia.org/wiki/Scott's_Pi [Erişim tarihi: 12.02.2010, saat: 10:49].

(t.y.). Suffragette Hareketi. http://www.Suffragette_Hareketi_tarihportali.net, [Erişim tarihi:18.03.2008, saat:14:56].

(t.y.). <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

(t.y.). Tanzimat. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Tanzimat> [Erişim tarihi: 10.09.2008, saat: 13:12].

(t.y.). Tanzimat Dönemi. <http://www.odevturk.com/odev.asp?id=1219> [Erişim tarihi: 17.10.2008, saat:11:36].

(t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi.
http://www.kadinlarhareketidernegi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:tuerkiyede-kadn-haklar&catid=37:kadn-haklarnn-tarihsel-geliimi&Itemid=57 [Erişim tarihi: 24.11.2008, saat: 15:59].

(t.y.). Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişimi.
http://kadinhareketidernegi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=64, [Erişim tarihi: 17.11.2008, saat: 16:35].

(t.y.). Türkiye'de Kadın Hareketi.
<http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=turkiye+de+kadin+hareketi>, [Erişim tarihi: 17.11.2008, saat: 16:35].

(t.y.), <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> [Erişim tarihi: 20.07.2009, saat: 15:07].

(19.10.2003).[http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view
&id=2088&Itemid=76](http://www.ucansupurge.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2088&Itemid=76), [Erişim tarihi: 15.09.2008, saat:13:12].

..... (19.01.2007, 13.21), 23 Yıllık Dergilerde Yer Alan Kadın İmgesi Üzerinden
Yapılan Reklam Araştırmasından Çıkan İlginç Sonuç Neydi!..
<http://www.medyaradar.com/index.asp?sayfa=ayrinti&makid=4388> [Erişim tarihi:
24.06.2008, saat. 12.08].

..... (19.01.2007, 13.21), 23 Yıllık Dergilerde Yer Alan Kadın İmgesi Üzerinden
Yapılan Reklam Araştırmasından Çıkan İlginç Sonuç Neydi!..
<http://www.medyaradar.com/index.asp?sayfa=ayrinti&makid=4388> [Erişim tarihi:
24.06.2008, saat. 12.08].